

THE J. PAUL GETTY MUSEUM LIBRARY

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

JOURNAL INTERNATIONAL

D'ARCHÉOLOGIE NUMISMATIQUE

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤ. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

JOURNAL INTERNATIONAL
D'ARCHÉOLOGIE
NUMISMATIQUE

DIRIGÉ ET PUBLIÉ

PAR

J. N. SVORONOS

Directeur du Musée National Numismatique

TOME DIXIÈME

1907

PERIOD.
CJ
201
J86
V.10

ATHÈNES

CHEZ L'ÉDITEUR M. J. N. SVORONOS
ET CHEZ MM. BECK ET BARTH

ΕΡΜΙΟΝΙΔΟΣ

ΑΛΙΕΙΣ ΟΙ ΕΚ ΤΙΡΥΝΘΟΣ

ΚΑΙ ΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΑΥΤΩΝ

(Πίναξ II.)

1.— **Ρ** 15. Κεφαλὴ θεᾶς ἢ νύμφης πρὸς δεξ. ἣς ἡ κόμη διπλῇ ταινίᾳ περιβαλλομένη καταπίπτει εἰς εὐθεῖς, ἐνίοτε δὲ καὶ κυματίζοντας πλοκάμους.

Ἄνευ ἐπιγραφῆς. Ἄρπη καὶ ρόπαλον πλαγίως τεθειμένα ἐν στεφάνῳ πετροσελίνου (;) κάτω δεδεμένου. Ἡ ἄρπη ἔχει τὸ ἄγκιστρον ποτὲ μὲν πρὸς τᾶνω, ποτὲ δὲ πρὸς τὰ κάτω ἐστραμμένον.

- α) 2,41. — Λονδῖνον = BMC. Peloponnesus p. 140, 47, pl. XXVII, 14. Ἀγορασθὲν ἐν ἔτει 1875 παρὰ τοῦ κ. Πετρίδου μετ' ἄλλων διαφόρων Κρητικῶν τὸ πλεῖστον, νομισμάτων. = Πίναξ II, 1.
- β) 2,40. — Ἀθῆναι, Συλλ. Σούτσου ἀρ. 1062 = Revue Numismatique 1869 p. 178, 21, pl. VII. = Πίναξ II, 2.
- γ) 2,51. — G. Philipsen ἐν Κοπεγχάγῃ. Ἐκ τῆς συλλογῆς Ρουσοπούλου: Πβλ. J. Hirsch, Catal. XIII, 2685, pl. XXX = Πίναξ II, 3.
- δ) 2,61. — G. Philipsen ἐν Κοπεγχάγῃ. Ἀγορασθὲν ἐν Ἑλλάδι τῷ 1905. = Πίναξ II, 4.
- ε) 2,325. — Βερολῖνον, Prokesch-Osten. Ἀγνώστου προελεύσεως.
- ς) 2,60. — Βερολῖνον, Imhoof. Ἀγορασθὲν παρὰ Λάμπρου ἄγνωστον πότε.
- ζ) 2,53. — » ἀρ. 28286. Ἀγορασθὲν παρὰ Π. Λάμπρου ἐν ἔτει 1864.
- η) — I. Λάμπρου, Ἀναγραφὴ τῶν νομισμάτων τῆς Πελοποννήσου σελ. 96, πίν. IB', 5, ἐνθα ἡ ἄρπη (ὄπλον τοῦ Περσέως) περιγράφεται ἐκ περιέργου παραδρομῆς ὡς κινύρα (μουσικὸν ὄργανον).

Σημ. Ταῦτα κατετάσσοντο μέχρι τοῦδε εἰς τὸ Ἄργος τῆς Ἀργολίδος.

- 2.—**Ρ** 13. Κεφαλή *Ἡρακλέους* | *Ἄνευ ἐπιγραφῆς. Ρόπαλον ἐν*
πωγωνοφόρος ἐν λεοντῇ, πρὸς | *μέσῳ δύο ἀστέρων μεθ' ἑξ ἀκτί-*
δεξιᾶ. | *νων. Πεδίον ἔγκοilon.*

- α) 0,94. — Ἀθῆναι, 1891/2, Δ', 229. Ἐκ τῶν ἐν Μαντινείᾳ ἀνασκαφῶν τῆς
 Γαλλικῆς Ἀρχαιολ. Σχολῆς Ἀθηνῶν. = *Πίναξ* II, 5.
 β) 0,93. — Ἀθῆναι, 4396β. Δῶρον Ἑρρίκου Convert. = *Πίναξ* II, 6.
 γ) 0,90. — Λονδίνον. Ἐκ τῆς συλλογῆς Charles Tonnley = BMC. Pe-
 loponnesus p. 121, 2, pl. XXVI, 2 (Λακωνία). = *Πίναξ* II, 7.
 δ) 0,71. — Λονδίνον. Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ λόρδου Elgin = BMC. Pe-
 loponnesus p. 121, 3.
 ε) 0,91. — Βερολίνον, Fox (παρὰ Borrell).
 ς) 0,87. — » Imhoof. Ἀγορασθὲν ἐν Ἀθήναις.
 ζ) 0,77 (διάτρητον). — Βερολίνον, Prokesch-Osten.
 η) 0,88. — G. Philipsen ἐν Κοπεγχάγῃ. Ἀγορασθὲν ἐν Ἑλλάδι τῷ 1900
 θ) 0,88. — J. Hirsch, Catal. XIII n° 2648.
 ι) — I. Λάμπρος, Ἀναγραφὴ τῶν νομ. τῆς Πελοπονν. σ. 84, πίν. Γ', 9.

Σημ. Ταῦτα καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 3 κατετάσσοντο μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Λακε-
 δαίμονα.

- 3.—**Ρ** 11. Κεφαλή *Ἡρακλέους* | *Ἄνευ ἐπιγραφῆς. Ρόπαλον. Πε-*
πωγωνοφόρος ἐν λεοντῇ, πρὸς | *δίων ἔγκοilon.*
ἀριστερά.

- ** α) 0,95. — Ἀθῆναι, 4397. Ἐκ τοῦ εὐρήματος τοῦ Κρανιδίου. Ἀγορασθὲν
 παρὰ Γρ. Μπουρνιᾶ τῇ 27 Ἰουλίου 1863 μετὰ δέκα χαλκῶν
 τῆς Τίρυνθος, δύο ἀργυρῶν τῆς Ἑρμιόνης καὶ δύο ἀργυρῶν
 τῆς Αἰγίνης, πάντων προερχομένων ἐκ τοῦ αὐτοῦ εὐρήματος
 τοῦ Κρανιδίου. = *Πίναξ* II, 8.
 β) 0,90. — Βερολίνον, Imhoof. Ἀγνωστον ποῦ καὶ πότε ἀγορασθὲν.

- 4.—**Ρ** 11. Ὅμοιως. | *ΤΙΡΥΝ ἀρ., ΟΙΩΝ δεξ. καὶ ἐν*
κύκλῳ πέριξ. Ρόπαλον, οὗ ἡ κε-
φαλή πρὸς τᾶνω. Πεδίον ἔγκοilon.

- α) 0,775. — J. Hirsch, Catal. XIII, ἀρ. 2738, πίν. XXX. = *Πίναξ* II, 9.
 β) 0,66. — » » » » 2739. Ἀμφότερα ἐκ τῆς συλλο-
 γῆς Ἀθ. Ρουσοπούλου, πωληθέντα παρὰ τοῦ Hirsh, τὸ μὲν
 ἀντὶ 305 τὸ δὲ ἀντὶ 90 μαρκῶν εἰς ἀγνώστους μοι. Τοῦ πρώ-
 του εὗρον ἐκμαγεῖον ὑπὸ τοῦ Ποστολάκα ἐν τῇ συλλογῇ τῆς
 Γερμανικῆς Ἀρχαιολ. Σχολῆς μετὰ τῆς σημειώσεως αὐτοῦ
 «Vidi numum Athenis die 30 Sept./12 Oct. 1885».

5.— Α 20. Κεφαλή *Ἡρακλέους* πω- | Τ—Ι *Φοῖνιξ*. Πεδίον ἔγκοilon.
γωνοφόρος ἐν λεοντῇ, πρὸς ἄρ.

- α) 4,70. — Βερολῖνον, Prokesch-Osten. "Αγνωστον πότε καὶ πόθεν ἀγορασθέν. = Rev. Numism. 1865 p. 153, 1 (εἰκὼν).
β) 3,52. — Βερολῖνον, Imhoof. Ἀγορασθέν παρὰ Π. Λάμπρου ἐν ἔτει 1878.
γ) — Λονδῖνον. Δωρηθὲν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ ἐν ἔτει 1850 ὑπὸ τῆς British Treasury μετὰ πολλῶν ἄλλων διαφόρων ἑλληνικῶν νομισμάτων. = BMC. Peloponnesus p. 164, pl. XXX, 14. = *Πίναξ* II, 10.
δ) 4,10. — G. Philipsen ἐν Κοπεγχάγῃ. Ἐκ τῆς συλλογῆς Ἀθ. Ρουσοπούλου. = *Πίναξ* II, 11.
ε) — Ι. Λάμπρου, Ἀναγραφή τῶν νομισμάτων τῆς Πελοποννήσου σελ. 105, 1-2, πίν. ΙΓ', 2.

6.— Α 15. Κεφαλή *Ἀπόλλωνος* | Τ—Ι *Φοῖνιξ*. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ
δαφνοστεφής, πρὸς ἄρ. Πρὸ αὐ- | *λύρα* (χελώνιον), δεξιᾷ δὲ στα-
τῆς Δ. | *φυλή*.

- α) 2,03. — Ἀθῆναι, Συλλ. Σούτσου ἄρ. 1086.
β) 1,84. — " 4457. Δῶρον Μιχ. Ζαρίφη ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ πρῶτον ἀναγνωρισθὲν ὑπὸ Π. Λάμπρου ὡς ἀνήκον τῇ Τίρυνθι. Ἴδε Rev. Numism. 1864 p. 184 note 2.
γ) 2,99. — Κοπεγχάγῃ. Ἀγορασθέν ἐν ἔτει 1892/3. ("Ἐκτυπον αὐτοῦ ἐν τῇ Γερμανικῇ Ἀρχαιολ. Σχολῇ φέρει τὴν σημείωσιν τοῦ Ποστολάκα «apud J. Lambrum 9/21 Nov. 1892»).
δ) 2,85. — Κοπεγχάγῃ. Ἀγορασθέν ἐν ἔτει 1880/1. = *Πίναξ* II, 12.
ε) 2,31. — Μουσεῖον Thorwaldsen ἐν Κοπεγχάγῃ. = Müller, Descript. des monnaies antiques du Musée Thorwaldsen p. 127, n° 804, pl. II, 1 (Δῆλος).
ς) — Λονδῖνον = BMC. Peloponnesus p. 164, n° 2, pl. XXX, 15. Δωρηθὲν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ ἐν ἔτει 1852 ὑπὸ τῆς British Treasury μετὰ πολλῶν ἄλλων νομισμάτων διαφόρων ἑλληνικῶν χωρῶν.
ξ) 2,88. — Βερολῖνον 115/1874. Ἀγορασθέν παρὰ Π. Λάμπρου.
* η) 2,77. — Ἀλ. Μελετόπουλος. Προέλευσις «*Κόρινθος ἢ Ἐρμιόνη*».
θ) 2,56. — G. Philipsen ἐν Κοπεγχάγῃ. Ἐκ τῆς συλλογῆς Ἀθ. Ρουσοπούλου. = J. Hirsch, Cat. XIII, n° 2740. = *Πίναξ* II, 13.
ι) — Συλλογὴ Courtois. = Rev. Num. 1864, p. 178, 1, pl. VIII, 1.
ια) — J. Hirsch, Catal. XIII, n° 2741.

Σημ. Ἐπὶ τῶν πλείστων τὸ Δ εἶναι ἀφανὲς ἔνεκεν ἀποτριβῆς. Σαφῶς διατηρεῖται ἐπὶ τῶν κομματίων γ, δ, ε καὶ ι.

7.— **Α** 12. Ὅμοία κεφαλή, ἀλλὰ | $\overline{\text{—}}$ ἀρ. Φοῖνιξ. Δεξιᾷ αὐτοῦ λύρα
πρὸς δεξιὰ. | (χελώνιον) πλαγίως τεθειμένη.

α) 1,90. — Ἀθῆναι. Πρώην Συλλογὴ Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας ἀρ. 481. = Α.
Engel: Rev. Numism 1885 p. 13 n° 24 (ὡς μετὰ ΤΙ[Ρ]Υ).
= *Πίναξ* II, 14.

8.— **Α** 13. Ὅμοίως. | $\overline{\text{—}}$ ἀριστ. Φοῖνιξ. Δεξιᾷ αὐτοῦ
μέγα **Δ** (= Α;).

α) 2,03. — Ἀθῆναι 1904/5 ΚΑ' 2. Δωρηθὲν ὑπὸ Αὔγερινου Στογιάννου
μεθ' ἐνὸς νομίσματος Ἐπιδάφρου. = *Πίναξ* II, 15.

** β) — Λονδίνον. Ἀγορασθὲν παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Fox ἐν ἔτει 1863.
= BMC. Peloponnesus p. 164, 3 (ἐνθα περιγράφεται ὡς
φέρον ΤΙ—RV). = *Πίναξ* II, 16.

9.— **Α** 12. Ὅμοίως. | IT ἀριστ. Φοῖνιξ. Δεξιᾷ αὐτοῦ
κτεῖς θαλάσσιος (ὄστρακον).

** α) 1,77. — Ἀθῆναι 4460. Εὔρημα Κρανιδίου. Ἀγορασθὲν τῇ 27 Ἰουλίου
1863 παρὰ Γρ. Μπουρνιά. = Βιβλίον ἀγορῶν σελ. 53. =
Πίναξ II, 17.

β) 1,80. — Ἀθῆναι 4460. Δῶρον Π. Λάμπρου.

γ) 1,60. — » Συλλογὴ Σούτσου ἀρ. 1089. = *Πίναξ* II, 18.

** δ) — Συλλογὴ Courtois = Rev. Num. 1865, p. 178, n° 3, pl. VII, 3.

ε) 2,11. — Ἀλ. Μελετόπουλος ἐν Πειραιεῖ.

ς) 1,95. — G. Philipsen ἐν Κοπεγχάγῃ. Ἀγορασθὲν ἐν Ἀθήναις.

ζ) 1,75. — Κοπεγχάγῃ. Ἀγορασθὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ ἔτος 1904/5.

η) 1,74. — Βερολίνον 28847. Ἀγορασθὲν παρὰ Χελδράιχ ἐν ἔτει 1869.

* θ) 1,85. — » *Imhoof*. Ἀγνωστον πότε καὶ πόθεν.

ι) 1,94. — » » » » »

ια) 2,41. — » Löbbecke, παρὰ Güterbock.

10.— **Α** 14. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ πρὸς δ. | I—T Φοῖνιξ.

* α) 1,82. — Ἀθῆναι 4459. Δῶρον Κωνσταντίνου Κροκιδᾶ (Κορινθίου). =
Ποστολάκας ἐν Πρυτανικῇ λογοδοσίᾳ 1863-4 σελ. 48 ἀρ. 32.
= Rev. Numism. 1865 p. 153, 2. = *Πίναξ* II, 19.

11.— **Α** 13. Ὅμοίως. | T—I Ὅμοίως.

** α) 1,50. — Ἀθῆναι 4458. Ἀγορασθὲν παρὰ Γρ. Μπουρνιά τῇ 27 Ἰουλίου
1863. Βιβλίον ἀγορῶν σελ. 53. = *Πίναξ* II, 20.

- β) 1,72. — Ἀθῆναι, Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας ἀρ. 482.
 γ) 1,80. — » 1903/4 ΔΒ', 35. *Εὔρημα Ἐπιδαύρου* ἐν ταῖς ἀνασκα-
 φαῖς τῆς Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας τοῦ 1903, ἀποσταλὲν διὰ τοῦ
 ἐγγράφου ἀρ. 876 τῆς 20 Ἰουλίου 1904.
 ** δ) — Coll. Courtois = Rev. Num. 1864, p. 178, n° 2, pl. VII, 2.
 ε) — Cat. de la coll. L. Walcher de Moltheim (1895) p. 131, 1656.

12.— Α 12. Ὅμοίως. | Τ—IP Ὅμοίως.

- α) 1,65. — Ἀθῆναι 4461. Ἐξ ἀνταλλαγῆς. Ἰδε βιβλίον ἀνταλλαγῶν σελ.
 119, παρὰ τοῦ Σ. Λαφαζάνη τὴν 2 Σεπτεμβρίου 1862. = Rev.
 Num. 1865 p. 153, 3. = *Πίναξ* II, 21.
 ** β) — Συλλογὴ Courtois = Rev. Num. 1865 p. 153, 3 (σημείωσις 1).
 * γ) 1,36. — Βερολῖνον, *Prokesch-Osten*.
 δ) 1,74. — » Löbbecke. Ἀγορασθὲν ἐν ἔτει 1888.

13.— Α 12. Ὅμοίως. | $\begin{smallmatrix} \text{K} \\ \text{N} \end{smallmatrix}$ — $\begin{smallmatrix} \text{I} \\ \text{T} \end{smallmatrix}$ Ὅμοίως.

- α) 1,54 — Ἀθῆναι 4467. Ἐξ ἀγορᾶς παρὰ Γρ. Μπουρνιᾶ τῇ 27 Ἰουλίου
 1863. Ἰδε βιβλίον ἀγορῶν σελ. 53. = *Πίναξ* II, 22

14.— Α 12. Ὅμοίως. | $\begin{smallmatrix} \text{B} \\ \text{A} \\ \text{N} \end{smallmatrix}$ — $\begin{smallmatrix} \text{I} \\ \text{T} \end{smallmatrix}$ Ὅμοίως.

- α) 1,60. — Ἀθῆναι 4463. Ἐξ ἀνταλλαγῆς. Ἰδε βιβλίον ἀνταλλαγῶν σελ.
 119 παρὰ τοῦ Σ. Λαφαζάνη τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1862.
 β) 1,40. — Ἀθῆναι 4472β. Δῶρον Π. Λάμπρου = *Πίναξ* II, 23.
 γ) 1,55. — » 4472α. Δῶρον Π. Λάμπρου.
 ** δ) — Συλλογὴ Courtois = Rev. Num. 1864 p. 173, 6 pl. VII, 6.
 ε) 1,27. — Βερολῖνον. Löbbecke παρὰ Güterbock = *Πίναξ* II, 24.

15.— Α 12. Ὅμοίως. | $\begin{smallmatrix} \text{I} \\ \text{T} \end{smallmatrix}$ — $\begin{smallmatrix} \text{B} \\ \text{A} \end{smallmatrix}$ Ὅμοίως.

- ** α) 1,85 — Ἀθῆναι 4463. Ἐξ ἀγορᾶς παρὰ Γρ. Μπουρνιᾶ τῇ 27 Ἰουλίου
 1863. Ἰδε βιβλίον ἀγορῶν σελ. 53. = Rev. Num. 1864 p.
 178, 4bis. = *Πίναξ* II, 25.
 β) 1,71. — Βερολῖνον 28847 παρὰ Χελδράιχ 1869. = *Πίναξ* II, 26.

16.— Α 12. Ὅμοίως. | $\begin{smallmatrix} \text{I} \\ \text{T} \end{smallmatrix}$ — $\begin{smallmatrix} \text{B} \\ \text{A} \end{smallmatrix}$ Ὅμοίως.

- ** α) 1,75. — Ἀθῆναι 4462. Ἐξ ἀγορᾶς παρὰ Γρ. Μπουρνιᾶ τῇ 27 Ἰουλίου
 1863. Ἰδε βιβλίον ἀγορῶν σελ. 53. = Rev. Num. 1864 p.
 178, 4 pl. VII, 4. = *Πίναξ* II, 27.

- β) 1,46. — Κοπεγχάγη. Ἀγορασθὲν ἐν ἔτει 1907 παρὰ τοῦ Hirsch (Συλλογὴ Ρουσοπούλου). = Hirsch Cat. XIII n° 2742.
 γ) — Cat. Coll. Th. Prowe (1904) p. 47 n° 814.
 δ) 1,75. — Ἀλ. Μελετόπουλος ἐν Πειραιεῖ.
 ε) — I. Σόλων ἐν Ἀθήναις.

17.— **Α** 12. Ὅμοίως.

Ὅμοίως.

- α) 1,60 — Ἀθῆναι 4465. Ἐξ ἀνταλλαγῆς. Ἴδε βιβλίον ἀνταλλαγῶν σελ. 119 παρὰ τοῦ Σ. Λαφαζάνη τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1862. = *Πίναξ* II, 28.

18.— **Α** 13. Ὅμοίως.

Ὅμοίως.

- ** α) 1,90. — Ἀθῆναι 4464. Εὗρημα Κρανιδίου. Ἀγορασθὲν τῇ 27 Ἰουλίου 1863 παρὰ Γ.ρ. Μπουρνιά. Ἴδε βιβλίον ἀγορῶν σελ. 53. = *Πίναξ* II, 29.
 β) 1,70 — Ἀθῆναι 4466. Ἐξ ἀνταλλαγῆς παρὰ Σ. Λαφαζάνη τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1862. Ἴδε βιβλίον ἀνταλλαγῶν σελ. 131.
 γ) 1,67. — Ἀθῆναι 4466α. Δῶρον Π. Λάμπρου.
 δ) 1,37. — » 4466β. » »
 ε) 1,82. — Ἀθῆναι, Συλλογὴ Σούτσου ἀρ. 1087.
 ς) 1,70. — » » » » 1088.
 ** ζ) — Λονδίνον. Ἀγορασθὲν παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Fox ἐν ἔτει 1863. = BMC. Peloponnesus p. 164, 4. = *Πίναξ* II, 30.
 η) 1,44. — Μόναχον. Ἀγνώστου προελεύσεως.
 θ) 1,81. — Κοπεγχάγη (ἡ ἐπιγραφὴ ἐφθαρμένη). Ἀγνώστου προελεύσεως.
 ι) 1,43. — Κοπεγχάγη. Ἀγορασθὲν ἐν ἔτει 1907 παρὰ J. Hirsch.
 ια) 1,57. — Βερολίνον, Fox. Παρὰ Τρικούπη ἐν ἔτει 1864.
 ιβ) 1,58. — » 34/1886 Παρὰ von Sallet
 * ιγ) 1,78. — » *Imhoof*. Παρὰ Ἀθ. Ρουσοπούλου.
 ιδ) 1,52. — » *Löbbecke*. Ἀγορασθὲν τῷ 1878/9.
 ιε) 1,81. — » *Prokesch-Osten*. } Ἀγνώστον
 ις) 1,53. — » *Löbbecke*. } πότε καὶ πόθεν
 * ιζ) 1,51. — » *Prokesch-Osten*. } ἡγοράσθησαν.
 ** ιη) 1,68. — » *Fox*. Παρὰ Merlin τῷ 1863.
 ιθ) — [»] = Doubletten des Kgl. Münzkabinetts zu Berlin (1906) p. 50 n° 1004 (ἐσφαλμένως ὡς μετὰ T1—PY).
 κ) — Παρίσιον Ἀγορασθὲν ἐν ἔτει 1875 ἐκ τῆς συλλογῆς Μαργαρίτου. = Rev. Numism. 1874/7 p. 448, 74.
 κα) — Luynes, Annali del Instituto 1842 p. 139 Monnum. III, 35, 13, ἐνθα τὸ μὲν μέταλλον ἐσφαλμένως ἐσημειώθη ὡς A,

ἡ δ' ἐπιγραφὴ ἐσφαλμένως ἀνεγνώσθη ΚΥΝΤΙ ἀποδοθέντος τοῦ νομίσματος εἰς τὸ Κυτίνιον τῆς Θεσσαλίας. Ἴδε R. Weil, ἐν Zeitsch. f. Num. I 217, καὶ ἐν Friedlaender, Reereturium zur antiken Numismatik σελ. 207. Imhoof-Blumer Zeit. f. Num. τόμ. II (1875) p. 87.—Ὁ κ. Babelon μοὶ γράφει ὡς πρὸς τὸ νόμισμα τοῦτο «il n'est pas certain que le duc de Luynes l'aie eue dans sa collection ou qu'il ait gardée».

κβ) 1,43. — Philipsen. Ἀγορασθὲν ἐν Ἑλλάδι τῷ 1898/9.

κγ) — I. Λάμπρος, κατὰ ἔκτυπον Α. Ποστολάκα, νῦν ἐν τῇ Γερμανικῇ Ἀρχαιολ. Σχολῇ Ἀθηνῶν.

κδ) — Ἀλ. Μελετόπουλος, ἐν Πειραιεῖ.

19.— Α 13. Ὅμοίως.

Π — ΠΥΛ Ὅμοίως.

** α) 2,07. — Ἀθῆναι 4469. Εὔρημα Κρανιδίου. Ἀγορασθὲν τῇ 27 Ἰουλίου 1863 παρὰ Γρ. Μπουρνιά. Ἴδε βιβλίον ἀγορῶν σελ. 53.

** β) — Συλλογὴ Courtois = Rev. Numism. 1864 p. 178,5 pl. VII,5. = Πίναξ II, 31.

γ) — [Βερολῖνον n° 8836], (ἡ ἐπιγραφὴ ἐξίτηλος) ἀγορασθὲν τῷ 1899 παρὰ Lussin. = Doubletten des Kgl Münzkabinets zu Berlin p. 50 n° 1003 (ἐσφαλμένως ὡς μετὰ ΤΙ—ΠΥ).

20.— Α 13. Ὅμοίως.

ΝΥΙΘ — ΤΙΡΥΝ Ὅμοίως.

** α) 1,57. — Ἀθῆναι 4471. Εὔρημα Κρανιδίου. Ἀγορασθὲν τῇ 27 Ἰουλίου 1863 παρὰ Γρ. Μπουρνιά. Ἴδε βιβλίον ἀγορῶν σελ. 53. = Rev. Num. 1864 p. 179, 7 pl. VII, 7. = Πίναξ II, 32.

β) — I. Λάμπρος, Ἀναγραφὴ τῶν νομισμάτων τῆς Πελοποννήσου σελ. 105 πίν. II', 3.

γ) 1,71. — Βερολῖνον 28784 Κομισθὲν ἐξ Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Bergmann ἐν ἔτει 1867.

δ) 1,48. — Βερολῖνον. Imhoof, παρὰ Λάμπρου. ἄγνωστον πότε.

ε) 2,10. — » Löbbecke παρὰ Güterbock.

21.— Α 13. Ὅμοίως.

ΝΥΙΘ — ΤΙΡΥΝ (οὕτως ἄνευ τοῦ μέσου Ν).

** α) 1,68. — Ἀθῆναι 4470. Εὔρημα Κρανιδίου. Ἀγορασθὲν τῇ 27 Ἰουλίου 1863 παρὰ Γρ. Μπουρνιά. Ἴδε βιβλίον ἀγορῶν σελ. 53. = Rev. Num. 1864 p. 178, 6bis, = Πίναξ II, 33.

β) 2,07 — Μόναχον. Ἀγορασθὲν ἐν ἔτει 1869 ἐν Ἀθήναις παρὰ τοῦ ἀν-
λικοῦ ἱατροῦ Sertori.

22.— Α 13. Ὅμοιος.

ΤΙΡΥ δεξ. ΝΘΙΩΝ ἄρ. κυκλι-
κῶς περὶ ρόπαλον.

** α) 2,58. — Ἀθῆναι 4472. Εὐρημα Κρανιδίου. Ἀγορασθὲν τῇ 27 Ἰουλίου
1863 παρὰ Γρ. Μπουρνιά. Ἴδε βιβλίον ἀγορῶν σελ. 53. =
Πίναξ II, 34.

** β) — Συλλογὴ Courtois = Rev. Num. 1864 p. 179, 8 pl. VII, 8.

γ) 1,86. — Κοπεγχάγη. Ἀγορασθὲν ἐν ἔτει 1868.

δ) 1,07. — G. Philipsen ἐν Κοπεγχάγῃ. = *Πίναξ* II, 35.

ε) — Λονδίνον. = BMC. Peloponnesus p. 164, 5 pl. XXX, 16. =
Πίναξ II, 36.

ς) — Παρίσιον. Ἀγορασθὲν ἐν ἔτει 1876 παρὰ Feuardent.

ζ) 1,82. — Βερολίνον 33/1886 παρὰ von Sallet.

η) 1,97. — » Imhoof. Ἀγνώστου προελεύσεως.

* θ) 1,74. — » *Prokesch-Osten*. Ἀγνώστου προελεύσεως.

ι) 2,26. — » Löbbecke. Ἀγορασθὲν ἐν ἔτει 1878/9.

** ια) 1,64. — » *Fox*. } Ἀγορασθέντα τῷ 1863 παρὰ τοῦ ἐν Ἀθή-
ναις ἄγγλου προξένου Merlin μετὰ τοῦ

** ιβ) 1,87. — » *Fox*. } ἀνωτέρω ἄρ. 18, ιη, καὶ δὴ «ἐξ εὐρήματος
60 ὁμοίων κομματίων».

ιγ) — [»] Prokesch. = Doubletten des Kgl. Münzkabinets
zu Berlin (1906) p. 50 n° 1004.

ιδ) — Cat. de la coll. Walcher de Moltheim (1895) p. 131 n° 1657.

23.— Α 13. Ὅμοιος.

| Ἀνεπίγραφον (;). Φοῖνιξ.

α) 1,71 (κατιωμένον). — Κοπεγχάγη. Ἀγνώστου προελεύσεως. = *Πίναξ* II, 37.

24.— Α 11. Κεφαλὴ ὁμοία (;)
ἀλλὰ πρὸς ἀριστερά.

| Ἐπιγραφὴ δυσανάγνωστος. Φοῖ-
νιξ.

α) 1,40. — Ἀθῆναι 1896/7 IB I, 479 (δῶρον Τσιβουράκη). Τὸ νόμισμα
τοῦτο εἶναι ἴσως Κρητικόν. = *Πίναξ* II, 38.

Σημ. Εἰς τὴν πάντοτε φιλικὴν προθυμίαν τῶν σοφῶν συναδέλφων μου κ.κ.
Babelon, Regling, Jörgensen, καὶ τοῦ φεῦ! τόσον προῶρος ὅσον καὶ αἰφνι-
δίως θανόντος ἀγαπητοῦ μου Riggauer, ὡς καὶ ἐκείνην τῶν φίλων μου κ.κ. Phi-
lipsen, Μελετοπούλου καὶ Σόλωνος ὀφείλεται ἡ ἐν πλείστοις ἀκρίβεια καὶ αἱ λε-
πομέρειαι τοῦ ἀνωτέρω καταλόγου.

Περὶ τῶν ἀνωτέρω περιγραφομένων νομισμάτων οὐδείς ἀμφέβαλλε μέχρι τοῦδε ὅτι ἐκόπησαν ἐν τῇ περιφήμῳ πόλει τῆς Τίρυνθος. Κύριος σκοπὸς τῆς παρούσης μελέτης εἶναι τὸ νὰ δειχθῇ ὅτι ἡ γενικὴ αὕτη πεποιθήσις εἶναι ἐσφαλμένη, ὅτι δὲ ταῦτα ἐκόπησαν ἐν τῇ πόλει τῆς Ἑρμιονίδος Ἀλιεῖς, ὑπὸ τῶν ἐκεῖσε καταφυγόντων Τίρυνθίων μετὰ τὴν ἐν ἔτει 468 π. Χ. καταστροφὴν τῆς πόλεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ἀργείων.

Τὴν καταστροφὴν ταύτην μνημονεύουσι τὰ ἑξῆς ἀρχαῖα χωρία :

Πανσαν. II, 25, 7: *Προϊοῦσι δὲ ἐντεῦθεν καὶ ἐκτραπεῖοι ἐς δεξιὰν Τίρυνθός ἐστιν ἐρεῖπια. Ἀνέστησαν δὲ καὶ Τίρυνθίους Ἀργεῖοι, συνοῖκους προσλαβεῖν καὶ τὸ Ἄργος ἐπανεξῆσαι θελήσαντες.*

Πανσαν. II, 17, 5: *Τὸ δὲ ἀρχαιότατον (τῶν ἐν τῷ Ἡραίῳ ἀγαλμάτων τῆς Ἥρας) πεποιήται μὲν ἐξ ἀχράδος¹, ἀνέτιθέη δὲ ἐς Τίρυνθα ὑπὸ Πειράσου τοῦ Ἄργου, Τίρυνθα δὲ ἀνελόντες Ἀργεῖοι κομίζουσιν ἐς τὸ Ἡραῖον· ὃ δὴ καὶ αὐτὸς εἶδον, καθήμενον ἄγαλμα οὐ μέγα.*

Πανσαν. VIII, 46, 3: *Ἀργείοις δὲ τὰ ἐκ Τίρυνθος (ἀπαχθέντα ἀγάλματα) ἔτι καὶ ἐς ἡμέ, τὸ μὲν παρὰ τὴν Ἥραν ξόανον, τὸ δὲ ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐστὶν ἀνακείμενον τοῦ Ἥλείου.*

Πανσαν. V, 23, 3: *Τούτων τῶν πόλεων (ὧν τὰ ὀνόματα ἦσαν ἐγγεγραμμένα ἐν Δελφοῖς ὡς πολεμησασῶν ἐναντίον Μαρδονίου τε καὶ Μήδων) τοσαῖδε ἦσαν ἐφ' ἡμῶν ἔρημοι. Μυκηναῖοι μὲν καὶ Τίρυνθιοι τῶν Μηδικῶν ὕστερον ἐγένοντο ὑπὸ Ἀργείων ἀνάστατοι.*

Πανσαν. VIII, 27, 1: *Συνῆλθον δὲ ὑπὲρ ἰσχύος ἐς αὐτὴν οἱ (συνοικίσαντες ἐν ἔτει 370 π. Χ. τὴν Μεγάλην πόλιν) Ἀρκάδες, ἅτε καὶ Ἀργεῖους ἐπιστάμενοι τὰ μὲν ἔτι παλαιότερα μόνον οὐ κατὰ μίαν ἡμέραν ἐκάστην κινδυνεύοντας ὑπὸ Λακεδαιμονίων παραστῆναι τῷ πολέμῳ, ἐπειδὴ δὲ ἀνθρώπων πλήθει τὸ Ἄργος ἐπηύξησαν καταλύσαντες Τίρυνθα καὶ Ὑσιὰς τε καὶ Ὀρνεὰς καὶ Μυκήνας καὶ Μίδειαν καὶ εἰ δὴ τι ἄλλο πόλισμα οὐκ ἀξιόλογον ἐν τῇ Ἀργολίδι ἦν, τὰ τε ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἀδεέστερα τοῖς Ἀργείοις ὑπάρξαντα καὶ ἅμα ἐς τοὺς περιοίκους ἰσχὺν γενομένην αὐτοῖς.*

Αἴτιον τῆς μετὰ τὰ Μηδικὰ καταστροφῆς ταύτης τῆς Τίρυνθος

1. Πβλ. τὸ χωρίον Αἰλιαν. Ποικίλ. ἱστορ. III, 39: *Ὅτι βαλάνους Ἀρκάδες... Τίρυνθιοι δὲ ἀχράδας δέειπον εἶχον.*

ὑπὸ τῶν Ἀργείων θεωρεῖται ὑπὸ τῶν νῦν σοφῶν αὐτὸ ἐκεῖνο, δι' ὃ ὑπὸ τῶν αὐτῶν κατεστράφησαν καὶ αἱ Μυκήναι, αἱ ἐν ταῖς ἀνωτέρω μαρτυρίαις ἀναφερόμεναι ὥς σὺν τῇ Τίρυνθι καταστραφεῖσαι. Τὴν καταστροφὴν δὲ ταύτην τῶν Μυκηναίων δικαιολογεῖ ὁ Πανσανίας (II, 16, 5) ὡς ἐξῆς: «Μυκήνας δὲ Ἀργεῖοι καθεῖλον ὑπὸ ζηλοτυπίας. ἡσυχάζοντων γὰρ τῶν Ἀργείων κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Μήδου, Μυκηναῖοι πέμπουσιν ἐς Θερμοπύλας ὀγδοήκοντα ἄνδρας, οἱ Λακεδαιμονίοις μετέσχον τοῦ ἔργου. Τοῦτο ἡνέγκε σφισιν ὄλεθρον τὸ φιλοτίμημα παροξύναν Ἀργεῖους».

Ἐκτενέστερον ἱστορεῖ ὡς ἐξῆς τὰ τῆς καταστροφῆς τῶν Μυκηναίων ὁ Διόδωρος (XI, 65), ὁρῶν ὡς ἔτος τοῦ γεγονότος τὴν 78^{ην} Ὀλυμπιάδα (468-464 π. Χ.): «Ἐπὶ δὲ τούτων Ἀργείοις καὶ Μυκηναίοις ἐνέστη πόλεμος διὰ τοιαύτας αἰτίας. Μυκηναῖοι διὰ τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῆς ἰδίας πατρίδος οὐχ ὑπήκουον τοῖς Ἀργείοις, ὥσπερ αἱ λοιπαὶ πόλεις αἱ κατὰ τὴν Ἀργείαν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν ταττόμενοι τοῖς Ἀργείοις οὐ προσεῖχον ἡμφισβήτην δὲ καὶ περὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἥρας, καὶ τὸν ἄγωνα τὸν Νεμεαῖον ἡξίουσαν ἑαυτοὺς διοικεῖν» πρὸς δὲ τούτοις τῶν Ἀργείων ψηφισαμένων μὴ συμμαχεῖν εἰς Θερμοπύλας τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐὰν μὴ μέρος τῆς ἡγεμονίας αὐτοῖς παραδῶσι, μόνοι τῶν τὴν Ἀργείαν κατοικούντων συνεμάχησαν οἱ Μυκηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις. Τὸ δὲ σύνολον ὑπώπεινον αὐτοὺς μήποτε ἰσχύσαντες ἐπὶ πλεόν τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητήσωσι τοῖς Ἀργείοις διὰ τὸ παλαιὸν φρόνημα τῆς πόλεως. Διὰ δὴ ταύτας τὰς αἰτίας ἀλλοτριῶς διακείμενοι, πάλαι μὲν ἔσπευδον ἄραι τὴν πόλιν, τότε δὲ καιρὸν εὐθετον ἔχειν ἐνόμιζον, ὀρῶντες τοὺς Λακεδαιμονίους τεταπεινωμένους καὶ μὴ δυναμένους τοῖς Μυκηναίοις βοηθεῖν. Ἀθροίσαντες οὖν ἀξιόλογον δύναμιν ἔκ τε Ἀργεῶν καὶ ἐκ τῶν συμμαχίδων πόλεων ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτούς, νικήσαντες δὲ μάχῃ τοὺς Μυκηναίους καὶ συγκλείσαντες ἐντὸς τειχῶν ἐπολιόρχουν τὴν πόλιν· οἱ δὲ Μυκηναῖοι χρόνον μὲν τινα τοὺς πολιορκοῦντας εὐτόνως ἡμύνοντο, μετὰ δὲ ταῦτα λειπόμενοι τῷ πόνῳ καὶ τῶν Λακεδαιμονίων μὴ δυναμένων βοηθῆσαι διὰ τοὺς ἰδίους πολέμους καὶ τὴν ἐκ τῶν σεισμῶν γενομένην αὐτοῖς συμφορὰν, ἄλλων δ' οὐκ ὄντων συμμάχων, ἐρημὶς τῶν ἐπικουρούντων κατὰ κράτος ἤλωσαν. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι τοὺς Μυκηναίους ἀνδραποδισάμενοι καὶ δεκάτην ἐξ αὐτῶν τῷ θεῷ καθιε-

ρώσαντες τὰς Μυκῆνας κατέσκαψαν. Αὕτη μὲν οὖν ἡ πόλις, εὐδαίμων ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις γενομένη καὶ μεγάλους ἄνδρας ἔχουσα καὶ πράξεις ἀξιολόγους ἐπιτελεσαμένη, τοιαύτην ἔσχε τὴν καταστροφὴν, καὶ διέμεινεν ἀοίκητος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων».

“Οτι δ’ ἐκ τῆς Ἀργείας πλὴν τῶν Μυκηναίων μετέσχον τοῦ κατὰ τῶν Μήδων πολέμου καὶ οἱ Τιρύνθιοι, πιστοῦται ἐκ πολλῶν ἀρχαίων μαρτυριῶν ¹, ἰδίως δ’ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει βάσεως τοῦ Δελφικοῦ τρίποδος, ἐφ’ ἧς ἀναγράφονται μεταξὺ τῶν ἀποκρουσάντων τοὺς βαρβάρους οἱ ΤΙΡΥΝΘΙΟΙ καὶ ΜΥΚΑΝΕΣ ².

Ἄλλως διηγεῖται τὰ τῆς ἀλώσεως τῆς Τίρυνθος ὁ Ἡρόδοτος (VI, 83), ὅστις ἱστορῶν τὸν βραχὺ πρὸ τοῦ 481 π. Χ. ὄλεθρον τῶν Ἀργείων ἐπὶ τοῦ Κλεομενικοῦ πολέμου, προσθέτει: «Ἄργος δὲ ἀνδρῶν ἐξηρώθη οὕτω, ὥστε οἱ δοῦλοι αὐτῶν ἔσχον πάντα τὰ προήγματα ἄρχοντές τε καὶ διέποντες, ἐς δ’ ἐπήβησαν οἱ τῶν ἀπολομένων παῖδες. Ἐπειτὲν σφεας οὗτοι ἀνακτώμενοι ὀπίσω ἐς ἑωυτοὺς τὸ Ἄργος ἐξέβαλον. Ἐξωθεύμενοι δὲ οἱ δοῦλοι μάχῃ ἔσχον Τίρυνθα. Τέως μὲν δὴ σφι ἦν ἄρθμια ἐς ἀλλήλους, ἔπειτεν δὲ ἐς τοὺς δούλους ἦλθε ἀνὴρ μάντις Κλέανδρος, γένος ἐὼν Φιγαλεὺς ἀπ’ Ἀρκαδίας. Οὗτος τοὺς δούλους ἀνέγνωσε ἐπιθέσθαι τοῖσι δεσπότῃσι. Ἐκ τούτου δὲ πόλεμός σφι ἦν ἐπὶ χρόνον συχνόν, ἐς δ’ ἡ μὲν οἱ Ἀργεῖοι ἐπεκράτησαν».

Τὴν οὕτω μεμαρτυρημένην καὶ κοινῶς παραδεκτὴν καταστροφὴν περὶ τὸ 468 π. Χ. τῆς Τίρυνθος, τῶν Μυκηνῶν καὶ τῶν ἄλλων μικροτέρων πόλεων τῆς Ἀργείας καὶ τὸν συνοικισμὸν τῶν κατοίκων αὐτῶν εἰς Ἄργος διημφισβήτησεν ὁ ἄγγλος ἱστορικὸς J. P. Mahaffy ³, ὑποστηρίξας δι’ ἱκανῶν ἐπιχειρημάτων τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Πανσανίου ἐν τῷ ἀνωτέρῳ παρατεθέντι χωρίῳ (VIII, 27, 1) μνημονευομένη κατάλυσις τῆς Τίρυνθος, τῶν Μυκηνῶν, Ὑσιῶν, Ὀρνεῶν καὶ

1. Ἡροδότου IX, 28, 31. — Πανσανίου V, 26: «Εἰσὶ δὲ ἐγγεγραμμένοι κατὰ τοῦ βάρους (τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγάλματος τοῦ Διός, ὃν ἀνέθεσαν Ἕλλήνων ὅσοι ἐπολέμησαν ἐναντίον Μαρδονίου καὶ Μήδων)... ἐκ δὲ τῆς χώρας Τιρύνθιοι... καὶ Ἀργείων οἱ Μυκῆνας ἔχοντες».

2. E. Fabricius, Das plataïsche Weighgeschenk in Delphi: Jahrbuch des D. Arch. Inst. I σελ. 176.

3. Hermathena V = Schliemann, Tiryns (1886) σελ. 40 κέξ.

Μιδείας, ὥς καὶ ἡ διὰ τῶν κατοίκων αὐτῶν *ἐπαύξεισι* τοῦ Ἄργους¹ ἀναφέρεται εἰς πολὺ τῶν Μηδικῶν ἀρχαιότερον *συννοικισμὸν* τῶν Ἀργείων, ἐντελῶς ὅμοιον πρὸς τοὺς *συννοικισμοὺς* τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ Θησέως καὶ τῆς Μεγάλης πόλεως ἐπὶ Ἑπαμεινώνδου, καὶ δὴ εἰς *συννοικισμὸν* συντελεσθέντα ἐκ πολιτικῶν ὑπολογισμῶν, πιθανῶς ἐπὶ Φείδωνος τοῦ Ἀργείου μετὰ τὸν δεύτερον Μεσσηνιακὸν πόλεμον τὸν ἐν Ὀλυμπιάδι 29 (664 π. Χ.) περατωθέντα.

Τὴν δ' ἐπὶ τῶν Μηδικῶν πολέμων μεμαρτυρημένην ὑπαρξίν τῶν Μυκηναίων καὶ τῆς Τίρυνθος ἐξηγεῖται ὁ αὐτὸς Mahaffy διὰ τῆς ὑποθέσεως, ὅτι αἱ πόλεις αὗται μετὰ τὸν βίαιον *συννοικισμὸν* τῶν κατοίκων αὐτῶν εἰς Ἄργος ἐξηκολούθησαν ὑφιστάμεναι *ὡς κῶμαι*, κατοικούμεναι ὅμως ὑπὸ Ἀργείων πολιτῶν, ὅτι δὲ κατόπιν ἐπὶ τῶν Μηδικῶν οἱ διάδοχοι οὗτοι τῶν ἀρχαίων κατοίκων, ἢ καὶ ἄλλοι τινὲς ἐξόριστοι Ἀργεῖοι, μὴ ἐπιλαθόμενοι τῆς ἱστορίας αὐτῶν καὶ τῶν πρὸς τὴν κοινὴν πατρίδα καθηκόντων συνηνώθησαν μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Μήδων ὑπὸ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῶν Τίρυνθίων καὶ Μυκηναίων, ἀποφεύγοντες οὕτω τὸ ὄνομα τῶν τότε γενικῶς περιφρονουμένων ὡς οὐδετέρων παραμεινάντων Ἀργείων. Ἐκ τούτου δὲ παροξυνθέντες οἱ Ἀργεῖοι κατέστρεψαν τελείως τὰς κώμας αὐτῶν εἰς πρώτην εὐκαιρίαν εὐθὺς μετὰ τὰ Μηδικά.

Εἴτε ἡ γνώμη αὕτη εἶναι ἀληθῆς εἴτε μὴ, βέβαιον τιγχάνει ὅτι περὶ τὸ ἔτος 468 π. Χ. ἡ Τίρυνς τῆς Ἀργείας κατεστράφη, τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεύτερον ἤδη, τελείως καὶ ἐς αἰὶ ὑπὸ τῶν Ἀργείων. Οὕτως ὁ Πausanias εὗρεν αὐτὴν *ῥημον* (V, 23, 3) καὶ εἰς *ἐρείπια* (II, 25, 7), ὁ δὲ Στράβων (VIII, 37, 3) *ῥημωμένην*. Ἡ περὶ τὰ μέσα τῆς Δ' αἰ. ἑκατονταετηρίδος ἀπλή μνεῖα αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Σκύλακος (49) ἐν τῇ Ἀργείᾳ χώρᾳ δὲν εἶναι ἀπόδειξις καὶ τῆς πολιτικῆς καὶ αὐτονόμου υπάρξεως αὐτῆς τότε.

Τὴν αὐτὴν τελείαν ἐρήμωσιν ἐμαρτύρησαν καὶ αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ Schliemann, γράφοντος (Tiryns σελ. 53 κέξ.) ὅτι «Ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῆς Τίρυνθος εὑρηντο ἐπ' αὐτῆς ἤδη τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους πλεῖστα θραύσματα ἐγχρώμων *προϊστορικῶν* ἀγγείων, ἐξ ὧν μέγα

1. Πβλ. καὶ τὴν φράσιν τοῦ ἀνωτέρω παρατεθέντος ἐκ τοῦ Πausaniou χωρίου II, 25, 7 «*συννοίκους προσλαβεῖν καὶ τὸ Ἄργος ἐπ' αὐξῆσαι θελήσαντες*».

πλήθος ἀνεφάνη κατόπιν ἐν τῇ ἀνασκαφῇ, ἐνῶ παρ' ὄλην τὴν δραστηρίαν ἀναζήτησιν ἡμῶν ἐπὶ τῆς ἀνω καὶ μέσης ἀκροπόλεως δὲν ἡδυνήθημεν νὰ ἀνακαλύψωμεν οὐδὲ ἐν τεμάχιον ἀγγείων ἐλληνικῶν ἢ ῥωμαϊκῶν χρόνων». Περαιτέρω δὲ βεβαίῳ (σελ. 54) ὡς πόρισμα τῶν ἀνασκαφῶν, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐν προϊστορικοῖς χρόνοις καταστροφῆς τοῦ μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου τῶν βασιλέων τῆς Τίρυνθος οὐδέποτε ἔκτοτ' ἐκτίσθη ἄλλο τι ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἢ ναὸς ἐρημικὸς βυζαντινός, ὑπὸ τάφῳ χριστιανικῶν περιβαλλόμενος.

Παρ' ὅλα δ' ὅμως ταῦτα ὁ Schliemann φρονεῖ ὅτι ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν παναρχαίου πόλεως τῆς Τίρυνθος ἐκτίσθη «ἐν τοῖς κλασσικοῖς χρόνοις» νέα πόλις. Τεκμήρια δὲ τούτου θεωρεῖ δύο τινά: «πρῶτον μὲν τὰ ἐν πολλαῖς ὑπ' αὐτοῦ ὀρυχθείσαις τάφροις εὑρεθέντα τεμάχια «ἐλληνικῶν» ἀγγείων, δεύτερον δὲ «μικρὸν θησαυρὸν Τυρυνθιακῶν νομισμάτων ἀνακαλυφθέντα 25 περίπου ἔτη [πρὸ τοῦ 1886 ὅτε ὁ Σχλίμαν ἔγραφε ταῦτα] ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως τῆς Τίρυνθος, ἅτινα, ὥς μοι ἀπέδειξεν ὁ κύριος Ἀχιλλεὺς Ποστολάκας, διευθυντῆς τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου τῶν Ἀθηνῶν, ἀνήκουσι τὸ πλεῖστον εἰς τὸν 5ον αἰῶνα π. Χ., ἔνια δὲ εἰς τοὺς Μακεδονικοὺς χρόνους, φέρουσι δὲ ἐφ' ἐνὸς μὲν κεφαλὴν Ἀπόλλωνος, ἐφ' ἑτέρου δὲ φοῖνικα καὶ τὰς ἐπιγραφὰς ΤΙ, ΤΙΡΥΝ ἢ ΤΙΡΥΝΘΙΩΝ».

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον τεκμήριον παρατηροῦμεν ὅτι τὰ μὲν ἀγγεῖα τῶν «κλασσικῶν χρόνων» δύνανται κάλλιστα νὰ προέρχωνται ἐκ τῆς ἐν ἔτει 468 καταστραφείσης πόλεως, ὅτι δ' ὁ Dörpfeld, ὁ νῦν ἐκ νέου ἀνασκάπτων τὴν Τίρυνθα καὶ οὗ ἐξήτησα τὴν γνώμην, ἐβεβαίωσε με ὅτι οὐδὲν τῶν μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθέντων ἐν Τίρυνθι μαρτυρεῖ ὑπαρξιν πόλεως κατὰ τὸν 4ον καὶ 3ον αἰῶνα π. Χ. ἢ καὶ κατόπιν.

Τὸ δεύτερον δ' ἐπιχείρημα τοῦ Schliemann εἶναι ἀβάσιμον. Ὁ 25 περίπου ἔτη πρὸ τοῦ 1886, ὅτε ὁ Σχλίμαν ἔγραφε ταῦτα, εὑρεθεὶς θησαυρὸς δὲν ἀνεκαλύφθη ἐν Τίρυνθι. Ὁ Courtois¹, εἰς οὗ τὴν περὶ τῶν νομισμάτων τοῦ ἐν λόγῳ εὐρήματος διατριβὴν παραπέμπει ὁ Schliemann, σημειοῖ ἀκριβῶς περὶ αὐτῶν ὅτι «Ces monnaies ont été trouvées avec plusieurs autres, au mois de mai 1863,

1. Rev. Numism. 1866 σελ. 181 καὶ 1865 σελ.

dans l'Argolide, à une heure et demi de Cranidi, non loin de Castri, l'antique Hermione. Elles étaient renfermées dans une vase de terre. Toutes les pièces provenant de cette trouvaille ont été, aussitôt découvertes, transportées à Athènes. Le Cabinet, usant tout naturellement de son droit, a fait parmi elles le choix du seigneur. Je ne suis venu qu'après, mais la différence entre mes exemplaires et les siens est insignifiante. Les uns et les autres sont en bronze».

Ἐξ ἄλλου δ' εὐρίσκω σημειῶσιν αὐτοῦ τοῦ ἀοιδίμου προκατόχου μου Ἀχ. Ποστολάκα, ἐν τῷ χειρογράφῳ Βιβλίῳ τῶν ἀγορῶν τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου ἐν σελ. 53 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27 Ἰουλίου 1863, ὅτι τὰ χαλκᾶ ταῦτα νομίσματα τῶν Τιρυνθίων, ὡς καὶ τὸ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ καταλόγῳ ὑπ' ἀριθ. 3 α ἀνεπίγραφον ἀργυροῦν τῆς Τίρυνθος, καὶ τὰ τέσσαρα ἀργυρᾶ τῆς Ἑρμιόνης καὶ Αἰγίνης, περὶ ὧν κατωτέρω (σελ. 31), «εὐρέθησαν ἐντὸς ἀγγείου πηλίνου 1 καὶ $\frac{1}{2}$ ὥραν ἀπὸ τοῦ Κρανιδίου τῆς Πελοποννήσου κατὰ μῆνα Μάιον τοῦ 1863 μὲ ἄλλα τινὰ ὅμοια ἀργυρᾶ καὶ τῆς Τίρυνθος χάλκινα, ὅλα τὸν ἀριθμὸν 500». Ὁ αὐτὸς Ἀχ. Ποστολάκας μνημονεύων τὰ αὐτὰ νομίσματα ἐν τῇ ἐντύπῳ Λογοδοσίᾳ τοῦ Πέτρου Παπαρηγοπούλου, πρυτάνεως κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1862-1863, γράφει ἐν σελίδι 72 «εὐρέθησαν δὲ ταῦτα εἰς τινα θέσιν 1 καὶ $\frac{1}{2}$ ὥραν ἀπέχουσιν ἀπὸ τοῦ Κρανιδίου τῷ 1863 κατὰ μῆνα Μάιον, ἐπροσκήθησαν δὲ διὰ τῆς λίαν καλοκαγάρθου προσπαθείας καὶ ζήλου ἐθνικοῦ τε καὶ ἐπιστημονικοῦ τοῦ φιλομούσου κυρίου Ἀνδρέα Ζέρβα, πληρεξουσίου Ἑρμιονίδος». Πρὸς τούτοις ὁ κ. K. Regling ἀνεκοίνωσέ μοι, ὅτι ὁ στρατηγὸς Fox ἠγόρασεν ἐν ἔτει 1863 παρὰ τοῦ τότε ἐν Ἀθήναις ἀγγλοῦ προξένου Merlin πέντε ὅμοια χαλκᾶ Τιρυνθίων ἐκ τοῦ αὐτοῦ εὐρήματος περιέχοντος ἐν ὄλῳ 60 ὅμοια (ἴδε ἀρ. 8 β, 16 γ, 18 ιη, 22 ια καὶ ιβ), ὅτι δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Βερολίνου τὰ διὰ γραμμῆς ὑποσημειούμενα ἐν τῷ ἀνωτέρῳ καταλόγῳ φαίνονται, ἐκ τοῦ χρώματος αὐτῶν, προσερχόμενα ἐκ τοῦ αὐτοῦ εὐρήματος (ἴδε ἀρ. 9 θ, 12 γ, 18 ιγ καὶ ιδ, 22 θ). Τέλος δὲ κατ' ἀνακοίνωσιν τοῦ κ. W. Wroth, ὁ αὐτὸς Fox κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐπώλησε τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ δύο ὅμοια (ἀρ. 8 β, 18 ζ). Ἐν τῷ καταλόγῳ ἡμῶν τὰ βεβαίως ἐκ τοῦ εὐρήματος τοῦ Κρανιδίου

προερχόμενα ἐσημειώθησαν διὰ δύο ἀστερίσκων, δι' ἑνὸς δὲ τὰ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα.

Οὕτως ἡ ἐν Τίρυνθι ἀνακάλυψις τοῦ ἐν λόγῳ θησαυροῦ τῶν Τιρυνθιακῶν νομισμάτων δὲν εἶναι ἀληθής. Σπουδαιότερον ὅμως εἶναι ὅτι οὔτε κατὰ τὰς ἐν Τίρυνθι ἐπανειλημμένας ἀνασκαφὰς τῶν Schliemann καὶ Dörpfeld εὐρέθη ποτ' ἐκεῖ ἔστω καὶ ἐν τοιοῦτον νόμισμα, οὔτ' ἐγὼ αὐτὸς ὁ ἐπὶ δωδεκαετίαν ἤδη, σχεδὸν κατ' ἔτος, ἐπισκεπτόμενος τὰ ἐρείπια τῆς Τίρυνθος καὶ ἀμέσως ὑπ' αὐτὰ ἐνίοτ' ἐπὶ μῆνας οἰκῶν ἐν τῇ Γεωργικῇ Σχολῇ παρὰ τῇ ἀδελφῇ μου κυρίᾳ Χαρικλείᾳ Χασιώτου, συζύγῳ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς, ἡδυνήθην νὰ ἀνακαλύψω τοιαῦτα ἐν Τίρυνθι ἢ περὶ αὐτήν, ἂν καὶ πολλάκις ἡρεύνησα εὐθύς μετὰ ῥαгдаίᾳς βροχάς, ἐφιλοτίμησα δὲ πρὸς τοῦτο ἐπὶ ἔτη καὶ πάντας τοὺς περιοίκους χωρικοὺς καὶ ἐργάτας τῆς Σχολῆς, γενναῖον κέρδος ὑποσχεθεὶς πρὸς τὸν ἀνακαλύψοντα ἐν οἷονδῆποτε Τιρυνθιακὸν νόμισμα. Ὅμοιαι ἔρουναι τοῦ νῦν ἀνασκάπτοντος τὴν Τίρυνθα κ. Dörpfeld, γενόμεναι τῇ παρακλήσει μου, εἰς τὸ αὐτὸ κατέληξαν ἀρνητικὸν ἀποτέλεσμα.

Τὸ μόνον, ἐκτὸς τῶν τοῦ εὐρήματος τοῦ Κρανιδίου, γνωστῆς προελεύσεως Τιρυνθιακὸν χαλκοῦν νόμισμα (ἀριθ. 11 γ) ἀνεκαλύφθη ἐν τῷ εἰς ἴσην ἀπόστασιν ἀπὸ Κρανιδίου καὶ Τίρυνθος κειμένῳ ἱερῷ τῆς Ἐπιδαύρου¹.

Ἡ παντελής αὕτη ἔλλειψις Τιρυνθιακῶν νομισμάτων ἐκ τῶν νῦν ἐρειπίων τῆς Τίρυνθος καὶ ἡ εἰς μέγα πληθὸς ἀνακάλυψις αὐτῶν ἐν τῷ Κρανιδίῳ τῆς Ἑρμιονίδος, οὗ ἐπίνειον ὁ Ἀλιεὺς τὸ πάλαι καλούμενος λιμὴν Πόρτο-Χέλι, ὑπέμνησάν με τὰ ἐξῆς χωρία ἀρχαίων συγγραφέων :

Ἡροδότου VII, 137 : Τὸ δὲ συμπεσεῖν ἐς τοὺς παῖδας τῶν ἀνδρῶν τούτων τῶν ἀναβάντων πρὸς βασιλέα διὰ τὴν μῆνιν, ἐς Νικόλεων τε τὸν Βούλιος καὶ ἐς Ἀνήριστον τὸν Σπερθίεω, δς εἶλε Ἀλιεὺς τοὺς ἐκ Τίρυνθος ὀλκάδι καταπλώσας πλήρεϊ ἀνδρῶν [περὶ τὸ 460 π. Χ.], δῆλον ὦν μοι, ὅτι θεῖον ἐγένετο τὸ πρῆγμα ἐκ τῆς μῆνιος.

1. Ἡ ἐν Μαντινείᾳ ἀνακάλυψις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 α νομίσματος οὐδεμίαν βάσιμον ἔνδειξιν δυνατὸν νὰ παράσχη ἡμῖν, ἅτε ὄντος οὐχὶ μόνον ἀμφιβόλου πωσ ἀπονομῆς, ἀλλὰ καὶ ἀργυροῦ, ἐπομένως εὐρείας κυκλοφορίας.

Στέφανος Βυζάντιος ἐν λ. **Ἀλιεῖς**, πόλις Ἀργολικῆς [Λακωνικῆς, ἔκδ. Westermann] παραθαλασσία· τὸ ἐθνικὸν ὁμοίως, ὡς ἀπὸ τοῦ Ἀλιεύς. Ἐφορος ἐν τῷ ἔκτῳ, **ὅτι Τίρυνθοι εἰσιν οὗτοι**¹ καὶ ἐξ-
 αναστάντες ἐβουλεύοντο οἰκεῖν τινα τόπον καὶ ἡρώτων τὸν θεόν. Ἐχρησε
 δὲ οὕτως «ποῖ τὸ λαβὼν καὶ ποῖ τὸ καθίξω καὶ ποῖ τὸ οἴκησιν ἔχων
 ἀλιέα τε κεκλησθαι»². Ἐλέγετο δ' οὕτως διὰ τὸ πολλοὺς τῶν Ἐρμιο-
 νέων ἀλιευμένους κατὰ τοῦτο τὸ μέρος οἰκεῖν τῆς χώρας. Τὸ θηλυκὸν
 Ἀλιάς. Καὶ Ἀλικὸς τὸ κτητικόν.

Ὁ αὐτὸς ἐν λ. **Τίρυνς**, πόλις τῆς Πελοποννήσου... ἀπὸ Τίρυνθος
 τῆς Ἄλως θυγατρός, ἣτις Ἀμφιγύωνος ἦν ἀδελφή. **Ἐκαλεῖτο δὲ πρό-
 τερον Ἀλιεῖς**, διὰ τὸ πολλοὺς Ἐρμιονεάς ἀλιευμένους οἰκεῖν αὐτοῦ.

Εὐστάθιος εἰς Ἰλιάδ. Β, 559: Καλεῖται δέ, φασί, **Τίρυνς** ἀπὸ Τί-
 ρυνθος, ἀδελφοῦ Ἀμφιγύωνος. **Ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Ἀλιεῖς** (γρ.
 Ἀλιεῖς) διὰ τὸ πολλοὺς ἀλιευμένους οἰκεῖν ἐκεῖ. Κατὰ δὲ Πανσανίαν
 Ἀλικοὶ περὶ Τίρυνθα οἱ τὰ περὶ θάλασσαν τὴν Πελοποννήσου οἰκοῦν-
 τες. Πβλ. ὅμως Πανσαν. 2, 36, 1, ὅστις οὐκ περὶ Τίρυνθα θέτει τοὺς
 Ἀλικοὺς ἀλλ' ἐν τῇ Ἐρμιονίδι.

Στράβωνος VIII, 373 (ἔκδ. Meinecke 1877): Ἠρόημωσαν δὲ τὰς
 πλείστας (τῶν μικρῶν πόλεων τῆς Ἀργείας) οἱ Ἀργεῖοι ἀπειθοῦσας.
 Οἱ δ' οἰκήτορες οἱ μὲν ἐκ [τῆς] Τίρυνθος ἀπῆλθον εἰς Ἐπίδαυρον, οἱ
 δὲ ἐ[κ τῆς...] εἰς τοὺς Ἀλιεῖς καλουμένους. (Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν
 κώδικι Β ἀναγινώσκονται ταῦτα ὡς ἐξῆς διὰ δευτέρας χειρὸς διωρ-
 θωμένα: Τίρυνθος μὲν εἰς Ἐπίδαυρον ἀφίκοντο, ^{οἱ δὲ τῆς} ἐκ δ' Ἐρμιόνης
^{τοὺς} ^{οιμένους} εἰς Ἀλιεῖς^{.....} καλοῦνται γὰρ οὕτως.

Κατ' ἐμὲ τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ Στράβωνος εἶχεν ἀρχικῶς ὡς ἐξῆς:
 Οἱ δ' οἰκήτορες Τίρυνθος μὲν εἰς Ἐπίδαυρον ἀφίκοντο, ἐκ δ' [Ἐπι-
 δαύρου] Ἐρμιόνης εἰς Ἀλιεῖς.

Κατὰ τὰ χωρία ταῦτα οἱ κάτοικοι τῆς ἐν ἔτει 468 ἀλωθείσης ὑπὸ
 τῶν Ἀργείων Τίρυνθος φεύγοντες πρὸ τῶν Ἀργείων ἦλθον τὸ πρῶ-
 τον διὰ τῆς Ἀργους-Τίρυνθος-Ἐπιδαύρου ἀρχαίας καὶ νῦν ὁδοῦ εἰς

1. Τίρυνθοι εἰσιν οὗτοι. R. Οὗτοι Τίρυνθοι εἰσι. AV.

2. Ὁ χρησμός οὗτος ἐννοητέος ὡς ἐξῆς: [δίξω] ποῖ τὸ λαβὼν [ἄξω] καὶ ποῖ
 τὸ καθίξω καὶ ποῖ τὸ ἔνθα τὸ τὴν οἴκησιν ἔχειν ἀλιῆ τε (ἢ ἔχων ἀλιῆα) κεκλησθαι.

Ἐπίδauρον, ἐκεῖθεν δὲ τῇ συμβουλῇ χρησιμοῦ (προφανῶς τοῦ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος) κατῆλθον περαιτέρω εἰς τοὺς Ἑρμιονεῖς, λαβόντες παρὰ τούτων πρὸς οἰκήσιν τὸ Ἀλιεῖς καλούμενον τμήμα τῆς χώρας αὐτῶν, ἥτοι τὴν περιοχὴν τοῦ νῦν Κρανιδίου μετὰ τοῦ λαμπροῦ λιμένος Πόρτο-Χέλι. Οὕτως ἤδη περὶ τὸ ἔτος 460 ὁ Ἡρόδοτος καλεῖ τοὺς Ἀλιεῖς *Ἀλιέας τοὺς ἐκ Τίρυνθος*. Τὸ δ' ὅτι ὁ Σπαρτιάτης Ἀνήριστος ὁ Σπερθῖεω εἶλε τότε τοὺς Ἀλιεῖς ἀπλῶς καταπλεύσας διὰ μιᾶς καὶ μόνης ὁλκάδος ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι οἱ ἐκ Τίρυνθος Ἀλιεῖς λίαν προθύμως θὰ προσετέθησαν εἰς τὸ μέρος τῶν Λακεδαιμονίων, ἐχθρῶν τῶν Ἀθηναίων, πρὸς οὓς τότε ἀκριβῶς (461 π. Χ.). ὡς γνωστόν, συνέμαχῃσαν οἱ καταστρέψαντες τὴν πατρίδα τῶν Τίρυνθίων Ἀργεῖοι.

Βραδύτερον οἱ ἐκ Τίρυνθος Ἀλιεῖς ἔκοψαν ἐν τῇ νέᾳ αὐτῶν πατρίδι νομίσματα ὑπὸ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῶν ΤΙΡΥΝΘΙΩΝ, Τίρυνθα καλέσαντες καὶ τὴν νέαν αὐτῶν πόλιν. Εἰς τὴν νέαν ταύτην Τίρυνθα τῆς Ἑρμιονίδος καὶ οὐχὶ τὴν ὁμηρικὴν πόλιν τῆς Ἀργείας ἀπέβλεπον αἱ πηγαί, παρ' ὧν ἀρυσθέντες οἱ ὀψίμων χρόνων συγγραφεῖς Στέφανος Βυζάντιος καὶ Εὐστάθιος γράφουσιν ὅτι ἐκαλεῖτο *πρότερον Ἀλιεῖς*.

Ὅτι δὲ τὰ ἐν Ἑρμιονίδι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀλιέων μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τοῦ Κρανιδίου εὗρεθέντα χαλκᾷ νομίσματα τῶν ΤΙΡΥΝΘΙΩΝ ἐκόπησαν ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀλιέων τῇ πράγματι 1 καὶ $1\frac{1}{2}$ ὥραν ἀπὸ τοῦ Κρανιδίου κειμένη (ἴδε κατωτέρω), καλουμένη δὲ ὑπὸ τῶν πηγῶν Ἀλία, Ἀλιεῖς ἢ Ἀλίκη, ἐπιβεβαιοῦται πρῶτον ὑπὸ τῆς τεχνοτροπίας τῶν ἐπ' αὐτῶν κεφαλῶν, ἀπαραλλάκτων πρὸς τὰς τῶν νομισμάτων τῶν Ἑρμιονέων (πβλ. πίν. II, ἀρ. 38α: Τίρυνς, πρὸς ἀρ. 39: Ἑρμιόνη), δεύτερον ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς ἐνὸς τῶν κερμάτων τούτων (ἀρ. 8) ΤΙ—Α τῆς σημαίνουσας ἴσως = Τι(ρυνθίων) Ἀ[λιέων], ἃν καὶ τὸ Α τοῦτο δυνατόν νὰ εἶναι μᾶλλον ὄνομα ἀρχοντος ὡς τὸ Δ τοῦ ἀρ. 6· τρίτον ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ πεδίῳ τινῶν ἐξ αὐτῶν συμβόλου θαλασσοῦ ὀστράκου ἀναφερομένου εἶτ' ἐν γένει εἰς τὴν ἀλιείαν τῶν Ἀλιέων εἶτε ἰδίως εἰς τὴν περιφήμιον ἐν τοῖς παραλίοις αὐτῶν ἀλιείαν τῆς διασήμευ *Ἑρμιονικῆς πορφύρας*¹. Ἡ παλαιὰ Τίρυνς τῆς Ἀργείας, μεσόγειος οὖσα,

1. Ὁ Πλούταρχος ἐν Βίῳ Ἀλεξάνδρου 36 ἀναφέρει ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος κυριεύσας τοὺς θησαυροὺς τῶν Σούσων εὔρεν ἐν αὐτοῖς «πορφύρας Ἑρμιονικῆς τά-

οὐδέποτε' ἀναφέρεται ὡς πόλις σχετιζομένη πρὸς τὴν θάλασσαν ἢ τὴν ἁλιεῖαν. Τέλος τῶν κυρίων τύπων τῶν νομισμάτων οἱ μὲν ἐπὶ τῶν χαλκῶν τύποι τοῦ Ἀπόλλωνος (κεφαλή, λύρα, φοῖνιξ) ἀναφέρονται προφανῶς οὐχὶ εἰς τὴν λατρείαν τῆς παλαιᾶς Τίρυνθος, ἔνθα οὐδέποτε' ἀπαντᾷ ὁ Ἀπόλλων¹, ἀλλ' εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ Θόρνακος (Κοκκυνγίου) τῆς χώρας τῶν Ἀλιεῶν λατρευόμενον Ἀπόλλωνα, οὗ τὸν ναὸν εἶδεν ὁ Πανσανίας ἡρειπωμένον². Πιθανὸν μάλιστα ὁ ναὸς οὗτος νὰ ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν ἐκ Τίρυνθος Ἀλιεῶν εὐθὺς μετὰ τὸν ἀνωτέρω παρατεθέντα χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὑποδείξαντος αὐτοῖς (προφανῶς κατόπιν συνεννοήσεως τῶν συμμάχων Ἐπιδαυρίων καὶ Ἑρμιονέων, ἐχθρῶν τῶν Ἀργείων,) τὸ μέρος τοῦτο πρὸς ἐποίκησιν.

Οἱ δ' ἐπὶ τῶν ἀργυρῶν καὶ τινων τῶν χαλκῶν ἀπαντῶντες τύποι τοῦ Ἡρακλέους — ὃν οὐδέποτε εὐρίσκομεν ἐπὶ τῶν αὐτονόμων νομισμάτων τῶν Ἀργείων — προσφυῶς ἐξηλέγχθησαν ὑπὸ τῶν ἐκ Τίρυνθος φυγάδων Ἀλιεῶν, ὡς ἐνθυμίζοντες ὅτι ὁ ἥρως οὗτος κατόκησεν ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ τῷ γένει αὐτοῦ ἀνηκούσῃ Τίρυνθι, δουλεύων ἐπὶ μακρὰ ἔτη τῷ ἀχαρίστῳ Ἀργεῖῳ Εὐρυσθεῖ³, ἐξεδιώχθη δ' ἐξ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, σφετερισθέντος τὴν χώραν⁴ ἀκριβῶς ὅπως οἱ Τιρύνθιοι τῶν

λατὰ πεντακισχίλια, συγκειμένης μὲν ἐξ ἐτῶν δέκα δεόντων διακοσίων, πρόσφατον δὲ τὸ ἄνθος ἔτι καὶ νεαρὸν φυλατιούσης».

1. Ἡ ἔλλειψις αὕτη πάσης μνείας λατρείας Ἀπόλλωνος ἐν Τίρυνθι ἡνάγκασε τὸν Courtois (Rev. Num. 1864 σελ. 183) νὰ υπολάβῃ ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ἐν Σικυνῶνι λατρευομένου λυκοκτόνου Ἀπόλλωνος, οὗ ἡ λατρεία θὰ ἐπεξετάθη μέχρι Τίρυνθος, ὅπερ ἐντελῶς ἀπίθανον.

2. Πανσανίου 2, 36, 1: "Ἐστὶ δ' οὖν ὁδὸς καὶ ἐς ταύτην (Ἀλίην) τοῦ τε Πρωρὸς (τῆς Ἑρμιόνης) μέση καὶ ὄρους ἐτέρου Θόρνακος καλουμένου τὸ ἀρχαῖον ἀπὸ δὲ τῆς Διὸς ἐς κόκκυνγα τὸν ὄρινθα ἀλλαγῆς λεγομένης ἐνταῦθα γενέσθαι μετονομασθῆναι τὸ ὄρος φασίν. Ἰερὰ καὶ ἐς τόδε ἐπὶ ἄκρων τῶν ὄρων, ἐπὶ μὲν τῷ Κοκκυνγίῳ Διὸς, ἐν δὲ τῷ Πρωρί ἔστιν Ἥρας. Καὶ τοῦ τε Κοκκυνγίου πρὸς τοῖς πέρασιν ναὸς ἔστι, θύραι δὲ οὐκ ἐφειστέχασιν, οὐδὲ ὄροφον εἶχεν, οὐδέ οἱ τι ἐνὴν ἀγαλμα. εἶναι δὲ ἔλεγετο ὁ ναὸς Ἀπόλλωνος.

3. Ἀπολλοδ. 2, 4, 12: "Ἡ δὲ Πυθία τότε πρῶτον Ἡρακλέα αὐτὸν προσηγόρευσε· τὸ δὲ πρὸ τοῦ Ἀλκείδης προσηγορεύετο. Κατοικεῖν δὲ αὐτὸν εἶπεν ἐν Τίρυνθι, Εὐρυσθεῖ λατρεύοντα ἐτη δώδεκα, καὶ τοὺς ἐπιτασσομένους ἄθλους δέκα ἐπιτελεῖν, καὶ οὕτως ἔφη, τῶν ἁθλῶν συντελεσθέντων, ἀθάνατον αὐτὸν ἔσεσθαι. Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἡρακλῆς εἰς Τίρυνθα ἦλθε καὶ τὸ προσταττόμενον ὑπὸ Εὐρυσθεῶς ἐτέλει.

4. Πανσαν. 8, 14, 2.

ἱστορικῶν χρόνων ὑπῆκουον τοῖς Ἀργείοις πρὶν ἢ ὑπ' αὐτῶν ἀπανθρώπως ἐξωσθῶσιν εἰς τοὺς Ἀλιεῖς. Ἐκ τῆς ἐν Τίρυνθι ταύτης διαμονῆς ὁ Ἡρακλῆς ἐκαλεῖτο *Τιρύνθιος* ¹.

Ἄν δὲ πράγματι τὸ ὑπ' ἀρ. 1 ἀργυροῦν νόμισμα, τὸ ἀνεπιγραφον ὡς τὰ ὑπ' ἀρ. 2-3 ἀργυρᾶ νομίσματα, ἀνήκουσιν, ὡς νομίζω, εἰς τοὺς ἐκ Τίρυνθος Ἀλιεῖς, τότε ὁ ἐπ' αὐτοῦ παρὰ τὸ ῥόπαλον τύπος τῆς ἀρπης, γνωστοῦ συμβόλου τοῦ Περσέως, ἀναφέρεται προφανῶς εἰς τὴν παράδοσιν, καθ' ἣν ὁ Περσεὺς φεύγων ἐκ τοῦ Ἄργους ἐβασίλευσε Τίρυνθος, προστειχίσας Μίδειαν καὶ Μυκήνας ². Οἱ ἐπίσης φυγόντες ἐκ τῆς Ἀργείας Τιρύνθιοι ἠδύναντο κάλλιστα νὰ θέσωσιν ἐπὶ τῶν νομισμάτων αὐτῶν τὸ σύμβολον τοῦ Περσέως παρὰ τὸ τοῦ κυρίου αὐτῶν ἥρωος Ἡρακλέους. Αὐτὴ ἡ παρθενικὴ κεφαλὴ τῆς κυρίας ὄψεως τοῦ αὐτοῦ νομίσματος δυνατὸν νὰ εἰκονίζῃ τὴν παρθένον ἔτι Ἡραν, ἣς τὴν λατρείαν καὶ τὴν περὶ τῆς φθορᾶς αὐτῆς παράδοσιν εὐρίσκομεν ἐντετοπισμένην ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀλίων (ἴδε ἀνωτέρω σελ. 22 σημ. 2).

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ σύμβολον τῆς σταφυλῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 6 νομισμάτων, δὲν γνωρίζομεν μὲν ἂν ἡ χώρα τῶν Τιρυνθίων Ἀλίων, τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς μεθύσων διακωμωδουμένων, ἦτο τὸ πάλαι ἀμπελόεσσα ὡς ἡ γείτων αὐτῆς Ἐπίδαυρος ³, ἡ καὶ νῦν πολύοιτος, σημειοῦμεν ὅμως ὅτι ὁ νῦν κατέχων τὴν τῶν Ἀλίων χώραν δῆμος τῶν Κρανιδιωτῶν παράγει ἑτησίως πλέον τῶν 250,000 ὀκάδων οἴνου ⁴.

Περὶ δὲ τῶν Ἀλίων καὶ τῆς χώρας αὐτῶν ἔχομεν πλὴν τῶν ἀνωτέρω παρατεθέντων χωρίων τὰς ἑξῆς εἰδήσεις :

Σκύλαξ § 50 : *Μετὰ δὲ τὴν Ἐπιδαυρίων χώραν Ἀλία καὶ λιμὴν. Αὕτη ἐστὶν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου.*

Πausan. 2, 36 : *Κατὰ δὲ τὴν (ἀπὸ Ἐρμιόνης) ἐπὶ Μάσητα εὐθεῖαν προελθοῦσιν ἐπὶ πον σταδίους καὶ ἐς ἀριστερὰ ἐκτραπέουσιν ἐς Ἀλίκην ἐστὶν ὁδός. Ἡ δὲ Ἀλίκη τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν ἐστὶν ἔρημος, φκεῖτο δὲ καὶ αὕτη ποτέ, καὶ Ἀλικὸς λόγος ἐν στήλαις ἐστὶ ταῖς Ἐπιδαυρίων.*

1. Πausan. 10, 13, 8.

2. Ἀπολλοδ. 2, 4, 3, 4.

3. Ἰλιάδος B, 561.

4. A. Μηλιαράκη, Γεωγραφία Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας σελ. 240.

αἱ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὰ ἰάματα ἐγγεγραμμένα ἔχουσιν ἄλλο δὲ σύγγραμμα οὐδὲν οἶδα ἀξιόχρεων, ἔνθα ἡ πόλεως Ἀλίκης ἢ ἀνδρῶν ἐστὶν Ἀλικῶν μνήμη. Ἔστι δ' οὖν ὁδὸς καὶ ἐς ταύτην. . . (τὴν συνέχειαν ἴδε ἀνωτέρω σελ. 22 ἐν σημ. 2).

Τὰ δύο ταῦτα χωρία ταυτίζουσι σαφέστατα τὴν χώραν καὶ πόλιν τῶν Ἀλιέων πρὸς τὴν περιοχὴν τοῦ νῦν Κρανιδίου τῆς Ἑρμιονίδος τοῦ ἔχοντος τὸν λαμπρὸν καὶ πράγματι «ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου» κείμενον λιμένα Πόρτο-Χέλι, ἔνθα, δεξιᾷ τῷ εἰσπλέοντι, κεῖνται ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τῆς μικρᾶς χερσονήσου ἐκτισμένα σημαντικὰ ἐρείπια τῆς πόλεως τῶν Ἀλιέων κατεχούσης ἀκριβῶς τὴν θέσιν, ἣν σαφῶς ὀρίζει ὁ Πausanias. Γνωρίζομεν ἐπίσης ἐκ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως (II, 34, 8), ὅτι καὶ ἡ πρὸ τοῦ λιμένος τοῦ Χελίου κειμένη νῆσος Χηνίτσα ἐκαλεῖτο Ἀλιοῦσσα, παρέχουσα καὶ αὕτη «λιμένα ἐνορμίσασθαι ναυσὶν ἐπιτήδειον»¹.

Ἡσύχιος ἐν λ. Ἀλί[α] ἐν Πελοποννήσῳ τῶν Ἀλιέων χώρα.

Στέφ. Βυζάντιος ἐν λ. Ἀλυκος, πόλις Πελοποννήσου «Εἰς Ἀσίην Ἀλυκὸν τε καὶ ἄμ πόλιν Ἑρμιονέων». Καλλίμαχος. Τὸ ἐθνικὸν Ἀλύκιος. (Πβλ. Schneider, Callimachea τόμ. II σελ. 186 ἀπόσπ. 186).

Τέλος ἐν χρονολογικῶς καθωρισμένοις χωρίοις ἀναφέρονται οἱ Ἀλιεῖς, πλὴν τοῦ ἀνωτέρω παρατεθέντος χωρίου τοῦ Ἡροδότου (460 π. Χ.), ἐν τοῖς ἑξῆς:

459-458 π. Χ.: Θουκυδ. 1, 105: Ἀθηναίοις δὲ ναυσὶν ἀποβᾶσιν ἐς Ἀλιάς πρὸς Κορινθίους καὶ Ἐπιδανρίους μάχῃ ἐγένετο, καὶ ἐνίκων Κορίνθιοι.

CIG. I, 165 = Dittenberger, Syllogue I, 9: Οἶδε ἐν τῷ πολέμῳ ἀπέθανον. . . ἐν Ἀλιεῦσιν.

Διοδώρου 11, 78: Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Φιλοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξατο Αὔλος Ποστούμιος Ῥήγουλος καὶ Σπόριος Φούριος Μεδιολανός. Ἐπὶ δὲ

1. Ἴδε P. Boblaye, Recherches 66. — Leake, Morea 2 p. 462 κέξ. — Τοῦ αὐτοῦ Peloponnesiaca p. 287 κέξ. — E. Curtius, Peloponnesus II, 461. — Bursian, Geographie von Griechenland II, 98. — Frazer, Pausanias III, 297 κέξ. — Lolling: Athen. Mitteil. 4 (1879) p. 108. — Α. Μηλιαράκη, Γεωγραφία πολιτικὴ νέα καὶ ἀρχαία τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας (Ἀθῆναι 1886) σελ. 251-254.

τούτων Κορινθίους καὶ Ἐπιδαυρίους ἐνστάντος πολέμου πρὸς Ἀθηναίους, ἐσιράτευσαν ἐπ' αὐτοὺς Ἀθηναῖοι. Γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι μεγάλῳ στόλῳ καταπλεύσαντες πρὸς τοὺς ὀνομαζομένους Ἀλιεῖς, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τῶν πολεμίων ἀνέϊλον οὐκ ὀλίγους (459 π. Χ.). Συστραφέντων δὲ τῶν Πελοποννησίων καὶ δύναμιν ἀξιόλογον ἀθροισάντων, συνέστη μάχη πρὸς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τὴν καλουμένην Κεκρυφάλειαν¹, καθ' ἣν πάλιν ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι (458 π. Χ.).

430 π. Χ.: Θουκυδίδου 2, 56: Ἀφικόμενοι δὲ (οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τῶν συνεκστρατευσάντων Χίων καὶ Λεσβίων) ἐς Ἐπίδαυρον τῆς Πελοποννήσου ἔτεμον τῆς γῆς τὴν πολλήν, καὶ πρὸς τὴν πόλιν προσβαλόντες ἐς ἐλπίδα μὲν ἦλθον τοῦ ἐλεῖν, οὐ μέντοι προσεχώρησέ γε. Ἀναγαγόμενοι δὲ ἐκ τῆς Ἐπιδαύρου ἔτεμον τὴν τε Τροιζηνίδα γῆν καὶ τὴν Ἀλιάδα καὶ τὴν Ἑρμιονίδα. Ἔστι δὲ πάντα ταῦτα ἐπιθαλάσσια τῆς Πελοποννήσου.

394 π. Χ.: Ξενοφῶντος Ἑλληνικῶν 4, 2, 16: Συνελέγησαν γὰρ ὀπλίται Λακεδαιμονίων μὲν εἰς ἑξακισχίλους, Ἡλείων δὲ καὶ Τριφυλίων καὶ Ἀκρωρείων καὶ Λασιωνίων ἐγγὺς τρισχίλιοι καὶ Σικωνίων πεντακόσιοι καὶ χίλιοι, Ἐπιδαυρίων δὲ καὶ Τροιζηνίων καὶ Ἑρμιονέων καὶ Ἀλιῶν ἐγένοντο οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων.

373 π. Χ.: Ξενοφῶντος Ἑλληνικῶν 6, 2, 3: Ἐπεὶ δὲ οἱ ἐκ τῆς πόλεως Ζακύνθιοι πέμπαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔλεγον οἷα πεπονθότες εἶεν ὑπὸ τοῦ Τιμοθέου, εὐθὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀδικεῖν τε ἡγοῦντο τοὺς Ἀθηναίους καὶ ναυτικὸν πάλιν κατεσκεύαζον καὶ συνετάσσοντο ἐς ἐξήκοντα ναῦς ἀπ' αὐτῆς τε τῆς Λακεδαίμονος καὶ Κορίνθου καὶ Λευκάδος καὶ Ἀμβρακίας καὶ Ἡλιδος καὶ Ζακύνθου καὶ Ἀχαΐας καὶ Ἐπιδαύρου καὶ Τροιζήνης καὶ Ἑρμιόνης καὶ Ἀλιῶν.

369 π. Χ.: Ξενοφῶντος Ἑλληνικῶν 7, 2, 2: (μετὰ τὸ ἀτύχημα τῆς ἐν Λεύκτροις μάχης πιστοὶ παρέμειναν τοῖς Λακεδαιμονίοις) ἔχοντες πολεμίους τοὺς δυνιατωτάτους τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Ἀρκάδας καὶ Ἀργεῖους ὁμῶς ἐβοήθησαν αὐτοῖς. . . Κορίνθιοι, Ἐπιδαυριοί, Τροιζήνιοι, Ἑρμιονεῖς, Ἀλιεῖς, Σικωνῖοι καὶ Πελλήνεις.

1. Κεκρυφάλεια εἶναι ἡ μεταξὺ Αἰγίνης καὶ Ἐπιδαύρου νῆσος, ἡ νῦν Ἀγκίστρι καλουμένη.

Εἰς τοὺς αὐτοὺς εὐθὺς μετὰ τὰ χωρία ταῦτα χρόνους ἀνήκει καὶ ἡ ἐν ταῖς ἐξ Ἐπιδαύρου ἐπιγραφαῖς τῶν ἱαμάτων τοῦ Ἀσκληπιοῦ, αὐταῖς ἐκείναις ὧν ἐμνήσθη ἐν τῷ ἀνωτέρω παρατεθέντι χωρίῳ ὁ Πανσανίας, τρεῖς¹ γενομένη μνεία κατοίκων τῆς Ἀλιαδος ταύτης χώρας (Ἀλικῶν). Ὡς γνωστόν, αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἐκ τῶν χαρακτήρων καὶ τοῦ λεκτικοῦ φαίνονται ἀνήκουσαι εἰς τὰ τέλη τοῦ Δ' αἰῶνος π. Χ. (320 κατὰ τὴν γνώμην τοῦ M. Fraenkel)², αἵτινες ὁμως ἀντιγράφουσι κείμενα ἐπιγραφῶν πολὺ ἀρχαιότερων, ὡς ἐξάγεται ἐκ κειμένων Ἰππυτος τοῦ Ῥηγίνου ἱστορικοῦ τῆς ἐποχῆς τῶν Μηδικῶν πολέμων (Fragm. Hist. graec. II, 15), ἀναφέροντος θαυμασίαν θεραπείαν γυναικός, θεραπείαν διὰ τῶν αὐτῶν σχεδὸν λέξεων ἐπαναλαμβανομένην ἐν μιᾷ τῶν ἐν λόγῳ στηλῶν τῆς Ἐπιδαύρου³.

Μέχρι τοῦ τέλους ἄρα τοῦ Δ' αἰῶνος ἡ πόλις τῶν ἐκ Τίρυνθος Ἀλίων ἐξηκολούθει γενικῶς καλουμένη Ἀλία, Ἀλιεῖς ἢ Ἀλίκη καὶ οὐχὶ Τίρυνς· οἱ δὲ κάτοικοι Ἀλικοί, Ἀλιεῖς ἢ Ἀλιεῖς οἱ ἐκ Τίρυνθος. Μόλις δὲ κατόπιν ἐπεκράτησε τὸ ὄνομα Τίρυνς, ὡς διδάσκουσι τὰ νομίσματα αὐτῶν, ἅτινα δὲν εἶναι ἀρχαιότερα τῶν ἀρχῶν τοῦ τρίτου αἰῶνος π. Χ. (ἴδε εὐθὺς κατωτέρω). Ὅτι δ' ὁμως καὶ πρότερον οἱ Ἀλιεῖς ἦσαν γνωστοὶ ἀπλῶς ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν Τίρυνθίων, ἐνδεικνύεται ὑπὸ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου (X, 442 d) περισωθέντων στίχων τοῦ Ἐφίππου ἐν Βουσίριδι (Fragm. Com. II, 251, k), ὅστις ἐμπαίζων ὡς μεθύσους τοὺς Τίρυνθίους ποιεῖ τὸν Ἡρακλέα λέγοντα:

1. Inscriptiones Graecae vol IV (Argolis) ἀρ. 951, 120 καὶ 952, 20 καὶ 65: Ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ ἀναφέρεται Ἀλκίας Ἀλικός τυφλὸς θεραπευθεὶς ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἐπιδαύρου. Ἐν τῷ δευτέρῳ παῖς Ἀριστόκριτος Ἀλικός, ὅστις ἀποκολυμβήσας εἰς τὴν θάλασσαν ἔφθασεν εἰς τόπον κύκλῳ πέτραις περιεχόμενον, ἐξ οὗ δὲν ἡδύνατο νὰ ἐξέλθῃ, σωθεὶς δὲ μόλις μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἐν τῷ τρίτῳ τέλος χωρίῳ ἀναφέρεται Θέροανδρος Ἀλικὸς φθισικός, ὅστις εἶδεν ἐν ἐνυπνίῳ τὸν Ἀσκληπιὸν ἐλαυνόμενον ἐφ' ἀμάξης ὑπὸ δρακόντων εἰς Ἀλιεῖς, κατόπιν δὲ τοῦ ἐνυπνίου τούτου ἰδρύσας τῇ ὑποδείξει Δελφικοῦ χρησμοῦ τέμενος τοῦ Ἀσκληπιοῦ, προφανῶς ἐν τῇ χώρᾳ ἢ πόλει τῶν Ἀλίων.

2. Inscr. Graecae ἔ. ἀ. — Ὁ S. Reinach, Traité d'épigr. «il ne paraît pas antérieur au IVe siècle». — Μόνος ὁ Dittenberger, Syllogue 2 ἀρ. 802-803 γράφει, ἀνευ ὁμως αἰτιολογίας, «sine dubio tertii saeculi».

3. P. Cavadias, Feuilles d'Epidaure σελ. 23.

οὐκ οἶσθ' ἂν μὲν ὅτι, πρὸς θεῶν, Τιρύνθιον
 Ἀργεῖον; οἱ μεθύοντες αἰεὶ τὰς μάχας
 πάσας μάχονται. Β τοιγαροῦν φεύγουσ' αἰεὶ ¹.

Ἀληθῶς ὁ Ἀθηναῖος οὗτος κωμικὸς ποιητὴς Ἐφίππος ἀνήκει εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πλάτωνος, ὅτε ἡ Τίρυνς μὲν τῆς Ἀργείας δὲν ἐπῆρχε πλέον, οἱ δ' Ἀργεῖοι ἦσαν φίλοι καὶ σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων, ἐνῶ οἱ ἐν Ἀλιεῦσι Τιρύνθιοι ἦσαν σταθεροὶ σύμμαχοι τῶν ἐχθρῶν τῶν Ἀθηναίων, πολλάκις πρὸ αὐτῶν φυγόντες καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Ἐφίππου οὐχὶ μόνον ὥς μέθυσοι, ἀλλὰ καὶ ὥς δειλοὶ αἰεὶ φεύγοντες κωμωδοῦμενοι.

Εἰς τοὺς αὐτοὺς Τιρυνθίους τῆς Ἀλίας ἀναφέρεται πάντως καὶ τὸ προφανῶς ἐκ τῆς αὐτῆς ἀττικῆς κωμωδίας πηγάσαν ἀνέκδοτον παρὰ Θεοφράστῳ (μέσα Δ' αἰῶνος), γράφοντος «ἐν τῷ περὶ Κωμωδίας», ὅτι τοὺς «Τιρυνθίους φιλόγελως ὄντας, ἀχρεῖους δὲ πρὸς τὰ σπουδαιότερα τῶν πραγμάτων, καταφυγεῖν ἐπὶ τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον ἀπαλλαγῆναι βουλομένους τοῦ πάθους, καὶ τὸν θεὸν ἀνελεῖν αὐτοῖς, ἣν θύοντες τῷ Ποσειδῶνι ταῦρον ἀγελαστὶ τοῦτον ἐμβάλωσιν εἰς τὴν θάλασσαν, παύσεσθαι. Οἱ δὲ δεδιότες μὴ διαμάρτωσι τοῦ λογίου τοὺς παῖδας ἐκώλυσαν παρεῖναι τῇ θυσίᾳ. Μαθὼν οὖν εἷς καὶ συγκαταμυχθεὶς, ἐπέπερ ἐβδὼν ἀπελαύνοντες αὐτόν, τί δῆτ', ἔφη, δεδοίκατε μὴ τὸ σφάγιον ὑμῶν ἀνατρέψω; γελασάντων δὲ ἔμαθον ἔργῳ τὸν θεὸν δεῖξαντα ὥς ἄρα τὸ πολυχρόνιον ἦθος ἀμήχανόν ἐστι θεραπευθῆναι».

Ὡς πρὸς τὴν χρονολογίαν δὲ τῶν ἐνεπιγράφων νομισμάτων τῶν ΤΙΡΥΝΘΙΩΝ τούτων σημειοῦμεν ὅτι αἱ γινῶμαι τῶν νομισματικῶν διτίστανται ἀλλήλων. Ὁ Courtois (Rev. Num. 1864 σελ. 185) γράφει: «La destruction de Tirynthe eut lieu vers 468 a. J. Chr. On serait porté tout naturellement à croire que les monnaies de cette ville ont été frappées antérieurement à cette date. Le contraire paraît difficilement admissible. Cependant la fabrique, le style, la présence de la lettre Ω déclarent un âge de beaucoup postérieur. D'autre part, on trouve sur plusieurs

1. Πβλ. καὶ Αἰλιανοῦ Ποικίλη ἱστορία III 15: Καὶ Ἀργεῖοι δὲ καὶ [γρ. Ἀργείων δὲ οἱ] Τιρύνθιοι κωμωμώδηνται καὶ οὗτοι ἀκρατέστερον τῷ οἴνῳ προσιόντες.

d'entre elles le R, indice d'une haute antiquité que contre-disent l'absence d'aire en creux sur tous les exemplaires connus, la présence de l'Ω, enfin le métal même de pièces. Il est vrai que l'Ω se rencontre seulement sur les monnaies où se lit la légende complète ΤΙΡΥΝΘΙΩΝ et où paraît le P grec ordinaire; mais ce détail qu'il était nécessaire de signaler, ne décide pas suffisamment la question, et les diverses pièces figurées sur la planche VII ont entre elles une ressemblance si parfait quand au style et à la fabrique qu'il est à peu près impossible de ne pas leur assigner à toutes une même époque d'émission. Ces pièces ont pu être frappées *postérieurement* à Alexandre le Grand, comme simple souvenir historique, et alors qu'il n'y avait plus d'inconvénient à rappeler aux Tirynthiens devenus depuis longtemps citoyens d'Argos leur patrie première. On aurait conservé sur quelques-unes au rho sa forme primitive, soit par caprice d'artiste soit par pur amour pour l'archaïsme».

Ὁ αὐτὸς Courtois ἐν ἔτος βραδύτερον (Rev. Num. 1865 σελ. 157) δημοσιεύων τὸ φέρον τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἡρακλέους χαλκοῦν νόμισμα τῆς συλλογῆς τοῦ Prokesch-Osten (ἀρ. 5) γράφει: «Quant à sa date d'émission, le métal et le style *rendent difficile de ne pas la placer au IV siècle avant notre ère*, c'est-à-dire à une époque où Tirynthe n'existait plus. Force m'est, cette fois encore, de m'en tenir à l'hypothèse (si peu satisfaisante, je le sais mieux que personne) de ma première étude, que les monnaies de Tirynthiens qui nous sont parvenues ont dû être frappées à titre de simple souvenir historique».

Τὴν ἐξήγησιν αὐτὴν τοῦ ἀρχαϊσμοῦ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν νομισμάτων τῆς Τίρυνθος παρεδέχθη ἐν ἔτει 1874 ὁ von Sallet (Zeits. f. Num. I σελ. 27,2), γράφων ὅτι εἶναι «besonders merwürdig der Archaismus auf den Münzen von Tiryns: IT, TIRVN etc. Bei Tiryns ist dies offenbar archäologische Reminiscenz, ein Localpatriotismus». Τὸ αὐτὸ δ' ὅμως ἔτος ὁ R. Weil (αὐτόθι σελ. 217 κέξ.), ἀποκρούων δι' εὐλόγων ἐπιχειρημάτων τὴν ὑπόθεσιν τοῦ

Courtois, ὅτι τὰ νομίσματα ταῦτα ἐκόπησαν ὑπὸ τῶν Ἀργείων ὡς ἱστορική τις ἀνάμνησις τῆς Τίρυνθος, ἀποφαίνεται ὀρθῶς ὅτι πρόκειται περὶ κοπῆς ἐπ' ἀρκετὰ ἔτη διαρκεσάσης. Περὶ δὲ τῶν αἰτίων καὶ τοῦ χρόνου τῆς κοπῆς αὐτῶν γράφει τὰ ἑξῆς: «Ἡ ἀρχαία Τίρυνς κατεστράφη περὶ τὸ ἔτος 463 [γρ. 468] π. Χ., οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἠναγκάσθησαν ὑπὸ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ἀργους ἐν μέρει μὲν νὰ συνοικισθῶσιν εἰς τὸ Ἀργος, ἐν μέρει δὲ νὰ καταφύγωσι παρὰ τοῖς Ἀλιεῦσι τῆς Ἑρμιονίδος. Ἡ κατὰ τὰ μέσα τοῦ Δ' αἰῶνος ἀπλῆ μνεία τῆς Τίρυνθος ὑπὸ τοῦ Σκύλακος ἐν τῇ Ἀργείᾳ χώρα δὲν ἐπιτρέπει καὶ τὸ συμπέρασμα ὅτι πράγματι αὕτη διέφερε πολὺ κώμης ἀλιέων. Ἡ νέα Τίρυνς, τὴν ὑπαρξιν τῆς ὁποίας μαρτυροῦσιν ἀσφαλῶς μόνον τὰ ἐν λόγῳ νομίσματα, ὀφείλει πιθανῶς τὴν γέννησιν αὐτὴν εἰς ἀλλαγὴν τινα τοῦ ἐν Ἀργεὶ πολιτεύματος, καθ' ἣν ἦλθον εἰς τὰ πράγματα οἱ ὀλιγαρχικοί. Ἀποκλειομένης τῆς συντόμου ἐν ἔτει 418 ἀλλαγῆς τοῦ πολιτεύματος (Θουκυδ. V, 81 κῆξ.), τοιαύτη ἀναφέρεται τὸ πρῶτον ἐν Ἀργεὶ μετὰ τὸ πέρας τοῦ Λαμιακοῦ πολέμου (Διοδώρου XVIII, 57). Ἄν αὕτη ἐπεκράτησε παρὰ τὸ κήρυγμα τῆς ἐλευθερίας ὑπὸ τοῦ Πολυσπέρχοντος, ἢ ἂν ἐπῆλθον ἢ ὅχι ἐπανειλημμένα ἀλλαγὰι τοῦ πολιτεύματος ἐν τοῖς χρόνοις τῶν Διαδόχων, βέβαιον εἶναι ὅτι ἀπαντᾷ ἐν Ἀργεὶ ἀκόμη ἐν ἔτει 272 ὀλιγαρχικὴ μερίς, ὑποσηριζομένη ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ κατὰ τοῦ Πύρρου (Πλουτάρχ. Πύρρ., 30 κῆξ.). Ἡ ἐποχὴ δ' αὕτη συμφωνεῖ πρὸς τὴν τεχνοτροπίαν τῶν ἐν λόγῳ Τίρυνθιακῶν νομισμάτων. Ἀναφερομένη δὲ ἡ νέα Τίρυνς εἰς τὰς παραδόσεις τῆς παλαιᾶς, ἀπεμνήθη εἰς τὰς ἐπὶ τῶν νομισμάτων ἐπιγραφὰς τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων τοῦ Ε' αἰῶνος π. Χ. Ἐν τούτοις μέρος τῶν χαλκῶν νομισμάτων παρουσιάζει ἀπηλλαγμένας τοῦ ἀρχαϊσμοῦ τούτου ἐπιγραφὰς ΤΙΡ, ΤΙΡΥΝΘΙΩΝ».

Τέλος ἐν ἔτει 1887 ὁ Percy-Gardner¹ ἔγραψεν ὅτι «εἰς διαφόρους ἐποχὰς μετὰ τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ Ε' αἰῶνος καὶ τοῦ τέλους τοῦ Δ', ἡ πόλις τῆς Τίρυνθος ἔκοψε χαλκᾶ νομίσματα, τινὰ τῶν ὁποίων εἶναι πολὺ ἀρχαίας κατασκευῆς καὶ διατηροῦσιν ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς αὐτῶν τὸ ἀρχαῖκόν R. Ἐὰν θεωρήσωμεν ὡς βέβαιον ὅτι οἱ

1. British Museum Catalogue of Greek coins. Peloponnesus σελ. LIV κῆξ. καὶ σελ. 164.

Τιρύνθιοι ἀνέκτησαν κατὰ διαλείμματα τὴν ἀπὸ τῶν Ἀργείων ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν, κερδαίνομεν σπουδαῖον ἱστορικὸν γεγονός. Ἡ ἀνόρθωσις τῆς Τίρυνθος θὰ ἦτο φυσικὴ ἀνάγκη δι' ἐχθρὸν ἐπιθυμοῦντα νὰ συντρίψῃ ἢ νὰ ταπεινώσῃ τὸ Ἄργος. Δυνατὸν νὰ εἶναι ἐπείσοδιον τοῦ ἐν ἔτει 394 π. Χ. πολέμου, ὅτε ἡ Κόρινθος καὶ τὸ Ἄργος συμμαχήσασαι ἐκήρυξαν πόλεμον τῇ Σπάρτῃ. Δις διαρκοῦντος τοῦ πολέμου τούτου αἱ Σπαρτιατικαὶ στρατιαὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀργολίδα, τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸν Ἀγησίλαον καὶ τὸ δεύτερον ὑπὸ τὸν Ἀγησίπολιν, ὅτε συνέφερον αὐτοῖς νὰ ὀρθώσωσιν ὄχυρῶμα ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Ἐν τοιαύτῃ ὑποθέσει ἢ ἐπ' ἀνόρθωσιν τῆς αὐτονομίας τῆς Τίρυνθος ἦτό τι ὅλως φυσικόν. Ἡ δὲ τεχνοτροπία τῶν ἐν λόγῳ νομισμάτων οὐδόλως ἀντιτίθεται εἰς τὴν κοπὴν αὐτῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος. Τοῦτο δ' ὅμως δὲν εἶναι βέβαιον, ὥς μὴ ἀποκλειομένης τῆς ὑποθέσεως ὅτι αὐτοὶ οἱ Ἀργεῖοι θὰ ἐπώκισαν τὴν Τίρυνθα, ἐπιτρέψαντες εἰς τοὺς ἀποίκους νὰ κόψωσιν ὀλίγα ἐγχώρια χαλκᾶ νομίσματα πρὸς ἰδίαν αὐτῶν χρῆσιν». Κατ' ἀκολουθίαν τῶν σκέψεων τούτων ὁ κ. P. Gardner χρονολογεῖ ἐν τῷ καταλόγῳ (σελ. 164) τὰ μὲν φέροντα τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἡρακλέους χαλκᾶ (ἀρ. 5) ἀπὸ τοῦ 421-370 π. Χ., τὰ δὲ φέροντα τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸν φοῖνικα χαλκᾶ (ἀρ. 6 κέξ.) ἀπὸ τοῦ 370-300 π. Χ. Ἡ χρονολόγησις αὕτη τοῦ P. Gardner εἶναι ἡ νῦν ἐπικρατοῦσα παρὰ τοῖς διαφόροις νομισματολόγοις ἐν τῇ συντάξει τῶν νομισματικῶν αὐτῶν καταλόγων¹.

Ἡ δ' ἐμὴ γνώμη ἔχει ὡς ἑξῆς. Ἐπιμελὴς ἐξέτασις πάντων τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ ἡμῶν περιγραφομένων νομισμάτων δεικνύει σαφῶς ὅτι πάντα ταῦτ' ἀνήκουσιν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, τῶν ἀργυρῶν καὶ τῶν φερόντων τὸν τύπον τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἡρακλέους χαλκῶν ἀποτελούντων τὰ μεγαλύτερα κλάσματα τῆς αὐτῆς ἐκδόσεως. Τὸ ἀρχαῖκόν σχῆμα τῶν χαρακτήρων τῶν ἐπιγραφῶν ἐνίων ἐξ αὐτῶν (R, V, N) καὶ ἡ βουστροφηδὸν γραφὴ δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς χρονολόγησιν αὐτῶν ἐξ ἀρχαιοτέρας ἐποχῆς, ἀφοῦ τὰ λοιπὰ ὁμοιότυπα νομίσματα φέροντα τὰς ἐπιγραφὰς κανονικῶς ἐξ ἀριστερῶν πρὸς δεξιὰ καὶ τοὺς συνήθεις χαρακτήρας (P, Y, N, Ω), ἔχουσι τὴν κυρίαν αὐτῶν ὄψιν

1. Ἴδε π. χ. Doubletten des Kgl. Münz-kabinetts zu Berlin (1906) σ. 50. — Dr J. Hirsch, Cat. XIII (coll. Rousopoulos) σελ. 161.

κεκομμένην πολλάκις διὰ τῶν αὐτῶν σφραγίδων, δι' ὧν καὶ ταῦτα, δεικνύοντα οὕτως ὅτι πρόκειται περὶ ἀρχαΐσμου ἐξεζητημένου. Πόσον δὲ τοῦτο εἶναι ἀληθὲς δεικνύεται καὶ ὑπὸ τῶν κομματίων (ἀριθ. 14), ἐφ' ὧν ὁ σφραγιδολύφος ἀγνοῶν ἐκ τῆς καθημερινῆς χρήσεως τὸ R ἐχάραξεν ἀντ' αὐτοῦ ἐν B!

Ἐκ δὲ τῶν ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου σημειώσεων τοῦ κ. Ἀχιλλέως Ποστολάκα ἐξάγεται ὅτι τὸ ἐκ 500 νομισμάτων εὔρημα τοῦ Κρανιδίου περιεῖχε καὶ ἄλλα νομίσματα ὅμοια πρὸς τὰ ἐξῆς, ἅτινα τότε εἰσῆλθον ἐκ τοῦ αὐτοῦ εὐρήματος εἰς τὸ Ἑθν. Νομισματικὸν Μουσεῖον (ἴδε Βιβλίον ἀγορῶν σελ. 53).

ΕΡΜΙΟΝΗ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ.

Ρ 10, γραμμ. 0,93. — Κεφαλὴ Δήμητρος φερούσης στεφάνην, πρὸς ἄρ.

Ὅπ. ΕΡ ἐν μέσῳ στεφάνου σταχύων.

Ἀθῆναι 4436. Εὔρημα Κρανιδίου. = Imhoof-Blumer, Monn. grecq. σελ. 179, 117 πίν. E, 3. = Πίναξ II, 41.

Ρ 11, γραμμ. 0,95. — Κεφαλὴ Δήμητρος πρὸς ἄρ. φερούσης στεφάνην, κεκοσμημένην διὰ σφαιριδίων, καὶ στέφανον σταχύων. Περὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς περιδέραιον καὶ εἰς τὰ ὦτα ἐνώτια.

Ὅπ. ΕΡ
ΔΙ ἐν στεφάνῳ σταχύων.

Ἀθῆναι 4437. Εὔρημα Κρανιδίου. = Imhoof-Blumer ἔ. ἀ. σ. 179, 118 πίν. E, 4. = Πίναξ II, 40.

ΑΙΓΙΝΑ ΝΗΣΟΣ.

Ρ 11, γραμμ. 0,92. — Χελώνη χερσαία. Εἰς τὸ πεδίον Α.

Ὅπ. Δ—Ι ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ εἰς πέντε μέρη, διὰ δύο γραμμῶν διηρημένῳ.

Ἀθῆναι 3266. Εὔρημα Κρανιδίου. = Πίναξ II, 42.

Ρ 11, γραμμ. 0,90. — Ὅμοίως.

Ὅπ. Δ—Ι—Κ—Α—ΙΟ ἐν ὁμοίῳ τετραγώνῳ.

Ἀθῆναι 3267. Εὔρημα Κρανιδίου. = Πίναξ II, 43.

ΣΚΥΡΟΣ.

Α 15. — Κεφαλὴ Ἑρμοῦ μετὰ πετάσου, πρὸς ἄρ.

Ὅπ. Δύο γλαῦκες.

Ἀθῆναι 1134β. Εὔρημα Κρανιδίου. = Σβορώνος ἐν Διεθν. Ἑφημ. τῆς Νομισμ. Ἀρχαιολ. τόμ. III σελ. 14, 4 (εἰκόν)

Τῶν νομισμάτων τούτων τὸ τελευταῖον ἔνεκα τῆς ἡμιβαρβάρου αὐτοῦ τεχνοτροπίας καὶ τοῦ ἀβεβαίου τῆς ἀπονομῆς εἰς οὐδὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς διαλεύκανσιν τοῦ ἐπασχολοῦντος ἡμᾶς χρονολογικοῦ προβλήματος. Ἴσως μάλιστα ἐκ πλάνης τοῦ Α. Ποστολάκα ἐσημειώθη ὡς προερχόμενον ἐκ τοῦ εὐρήματος τοῦ Κρανιδίου. Τὰ τῆς Ἑρμιόνης ὅμως καὶ Αἰγίνης εἶναι κατὰ τεχνοτροπίαν καὶ ὁλικὴν σύγχρονα καὶ συγγενῇ πρὸς τὰ τῶν Ἀλιέων Τιρυνθίων, παρουσιάζουσι δὲ διὰ τина ἄγνωστον ἡμῖν ἱστορικὸν λόγον καὶ τὸν αὐτὸν ἴσως νομισματικὸν ἄρχοντα: Δ (Τίρυνς ἀριθ. 6) ΔΙ (Ἑρμιόνη καὶ Αἶγινα) ΔΙΚΑΙΟ (Αἶγινα). Πβλ. καὶ τὰ τῆς Κορίνθου τὰ φέροντα ΔΙ, κοπέντα δὲ «περὶ τὸ 350-338 π. Χ.», = BMC. Corinth pl. X, 4-19 (Ἴδε κατωτέρω σελ. 33).

Τὰ τῆς Ἑρμιόνης ὁ P. Gardner¹ θεωρεῖ ἀνήκοντα εἰς τὸ χρονικὸν διάστημα 370-300 π. Χ. Τὰ τῆς Αἰγίνης ὁ Head² τάσσει εἰς τοὺς χρόνους τοὺς ἀπὸ τοῦ 404, ὅτε ὁ Λύσανδρος ἐπηνώρθωσε τὴν πολιτείαν τῶν Αἰγινητῶν, μέχρι τοῦ τρίτου αἰῶνος π. Χ. Κατ' ἐμέ, ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ Αἰγινῆται, Ἀλιεῖς, Ἑρμιονεῖς, Ἐπιδαύριοι καὶ Τροιζήνιοι σταθερῶς ἀπὸ τοῦ 459 μέχρι τοῦ 369 π. Χ. ἀναφέρονται ὡς σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων καὶ Ἀργείων, πρὸς δὲ ὅτι καὶ μετὰ τὸ ἐν ἔτει 369 ἀτύχημα τῶν Λακεδαιμονίων ἐν Λεύκτροις παρέμειναν, — καίπερ ἔχοντες πολεμίους τοὺς δυνατωτάτους τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Ἀργείους καὶ Ἀρκάδας, — πιστοὶ τῶν Λακεδαιμονίων σύμμαχοι οἱ Κορίνθιοι, Ἐπιδαύριοι, Τροιζήνιοι, Ἑρμιονεῖς, Ἀλιεῖς, Σικυνῶνιοι καὶ Πελληνεῖς, τὰ νομίσματα ταῦτα τῶν Αἰγινητῶν εἶναι μεταγενέστερα τῶν ἀπὸ τοῦ 407 μέχρι 367 χρονικοῦ διαστήματος τῆς ἐλευθερίας τῶν Αἰγινητῶν, οἵτινες διατελέσαντες κατόπιν ἀπὸ τοῦ 367-318 ὑπόδουλοι τῶν Ἀθηναίων δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἔκοψαν τὰ ἐν λόγῳ νομίσματα ἢ ἐν τοῖς χρόνοις τῆς συμμάχιας αὐτῶν πρὸς τὸν Κάσσανδρον³ (318 π. Χ.) καὶ Δημήτριον⁴

1. BMC. Peloponnesus σελ. 160.

2. BMC. Attica, Aegina etc. σελ. 142 ἀρ. 199-201.

3. Διόδωρ. 18, 69: Ὁ Κάσσανδρος ἀναλαβὼν τὸν στόλον Αἰγινῆταις προσηγάγετο.

4. Πολύαιν. IV, 7, 5: Δημήτριος, Αἶγιναν καὶ Σαλαμίνα λαβὼν.

(307 π. Χ.) ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων¹. Τότε ἴσως οἱ σύμμαχοι Ἀλιεῖς, Ἑρμιονεῖς, Αἰγινῆται, Κορίνθιοι καὶ Σικυώνιοι ἔκοψαν ἐκ κοινῆς συννενοήσεως τὰ φέροντα τὰ γράμματα Δ, ΔΙ καὶ ΔΙΚΑΙΟ σύγχρονα τὴν τεχνοτροπίαν νομίσματα. Ἐπισταμένη μελέτῃ τῆς ὅλης ὕλης δυνατὸν ἴσως νὰ διαφωτίσῃ ἡμᾶς περὶ τοῦ ἂν πρόκειται περὶ διαφόρων ἐγχωρίων νομισματικῶν ἀρχόντων ἐκάστης πόλεως, ἢ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου ἐπιστατήσαντος εἰς τὴν ἔκδοσιν πάντων τῶν ἐν λόγῳ ὁμοίας τεχνοτροπίας νομισμάτων. Καὶ γνωρίζω μὲν ὅτι τὸ δευτερον τοῦτο φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως λίαν ἀπίθανον, ἀλλ' ἡ ἐπισταμένη μελέτῃ ὁμοίων θεμάτων πολλάκις ἔδειξεν ὅτι τὸ ἀληθὲς δὲν εἶναι πάντοτε τὸ ἐκ πρώτης ὄψεως πιθανώτερον φαινόμενον.

Ἐν τοῖς νῦν χρόνοις ἡ χώρα τῶν Ἀλιέων ἐγένετο μέρος τῆς ἐπαρχίας Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος, ἀποτελοῦσα τὸν χερσονησίζοντα δῆμον Κρανιδίου (μετὰ 7,000 κατοίκων), οὗ οἱ κάτοικοι διεφύλαξαν τὸ ἀρχαῖον ἐπάγγελμα τῶν Ἀλιέων, τὸ σημαῖνον οὐχὶ μόνον τοὺς ἀλιεῖς ἰχθύων κτλ., ἀλλὰ καὶ τοὺς κατ' ἐξοχὴν θαλασσινοὺς ἄνδρας (πβλ. Εὐσταθίου εἰς Ὀδύσσ. ω, 419 [1865]: «λέγονται δὲ καὶ ἄλλως ἀλιεῖς οἱ ἀπλῶς περὶ ἅλα πονούμενοι, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης ἰχθυοβόλοι»). Τὸ κυριώτατον τῶν εἰσοδημάτων τῶν Κρανιδιωτῶν προέρχεται ἐκ τῆς ναυτιλίας, ἐξ ἧς κυρίως προήχθησαν εἰς ἱκανὴν εὐπορίαν καὶ κατέστησαν τὴν κωμόπολιν αὐτῶν ἀληθῆ πόλιν. Μέχρι πρό τινος τὸ Κρανιδίον εἶχε 35 πλοῖα μεγάλης χωρητικότητος καὶ 100 τρεχαντήρια, βραχὺ δὲ κατόπιν (μετὰ τὴν κρίσιν τῶν ἱστιοφόρων ἐν ἔτει 1886) εἶχε μόνον 16 μεγάλα πλοῖα καὶ 60 τρεχαντήρια. Ἄμα δ' ὁμως τῇ παρακμῇ τῆς διὰ τῶν ἱστιοφόρων ναυτιλίας οἱ Κρανιδιωταὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν σπογγαλειάν, ἣν ἀσκοῦσιν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, ἔχοντες (ἐν ἔτει 1886) 150-200 σπογγαλιευτικὰ πλοῖα καὶ σπογγαλιεῖς πλέον τῶν 700, οἵτινες ἀναχωροῦντες κατὰ Μάρτιον μῆνα ἐπιστρέφουσι κατὰ Σεπτέμβριον. Οἱ δὲ ἀλιεῖς τοῦ Πόρτο-Χελίου ἐπινείου κόμης τῶν Κρανιδιωτῶν, ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς πόλεως τῶν Ἀλιέων, ἐχούσης νῦν 50 περίπου οἰκίας καὶ 120 κατοίκους, ἐξάγουσι κατ' ἔτος καὶ περὶ τὰς 2,000 ὀκάδας ξη-

1. E. About. Mémoire sur l'île d'Egine : Archives des Missions scientifiques τόμ. III σελ. 538 καὶ Müller, Aigineticorum Liber σελ. 191.

ρῶν ὀκταποδίων, ἅτινα πωλοῦσιν εἰς τὴν ἐσπερίαν Εὐρώπην¹. Ἐν μιᾷ λέξει πάντες οἱ Κρανιδιῶται εἶναι καὶ νῦν ἄνδρες κατ' ἐξοχὴν «ἀλιεῖς» καὶ «περὶ ἅλα πονοῦμενοι». Τὸ δ' ἐπάγγελμα αὐτῶν, καθ' ἐκάστην πλεόντων εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐξηγεῖται τὴν ἐνίот' ἐκ τῶν χωρῶν τούτων προέλευσιν νομισμάτων τῶν ΤΙΡΥΝΘΙΩΝ, ἅτινα προφανῶς θὰ ἐκόμισαν οὗτοι πρὸς πώλησιν μεθ' ἑαυτῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν (ἀρ. 6 β, 9 γ).

ΠΡΟΣΘΗΚΗ.

Τῇ Τίρυνθι ἀπεδόθη ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Imhoof-Blumer (Zeit. f. Num. I, 325) ἀργυροῦν νόμισμα, φέρον ἐφ' ἐνὸς πωγωνοφόρον κεφαλὴν Ἡρακλέους πρὸς ἀρ. ἐν λεοντῇ, ἐφ' ἐτέρου δὲ ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίῳ $\overline{\text{TT}}$ καὶ δύο μικρῶν σταφυλῶν κρεμαμένων ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς ἄνω κεραίας τοῦ Τ. Ἐκτοτε δ' ὅμως γενικῶς ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ πάντων καὶ τοῦ Imhoof-Blumer, ὅτι τὸ νόμισμα τοῦτο ἀνήκει τῇ Ἀκαρνανίᾳ, ἀποδιδόμενον διαφοροτρόπως εἰς τὰς πόλεις Ἀλύζειαν, Στράτον ἢ Οἰνιάδας. Τοῦ κέρματος τούτου σημειῶ τὰ ἐξῆς κομμάτια:

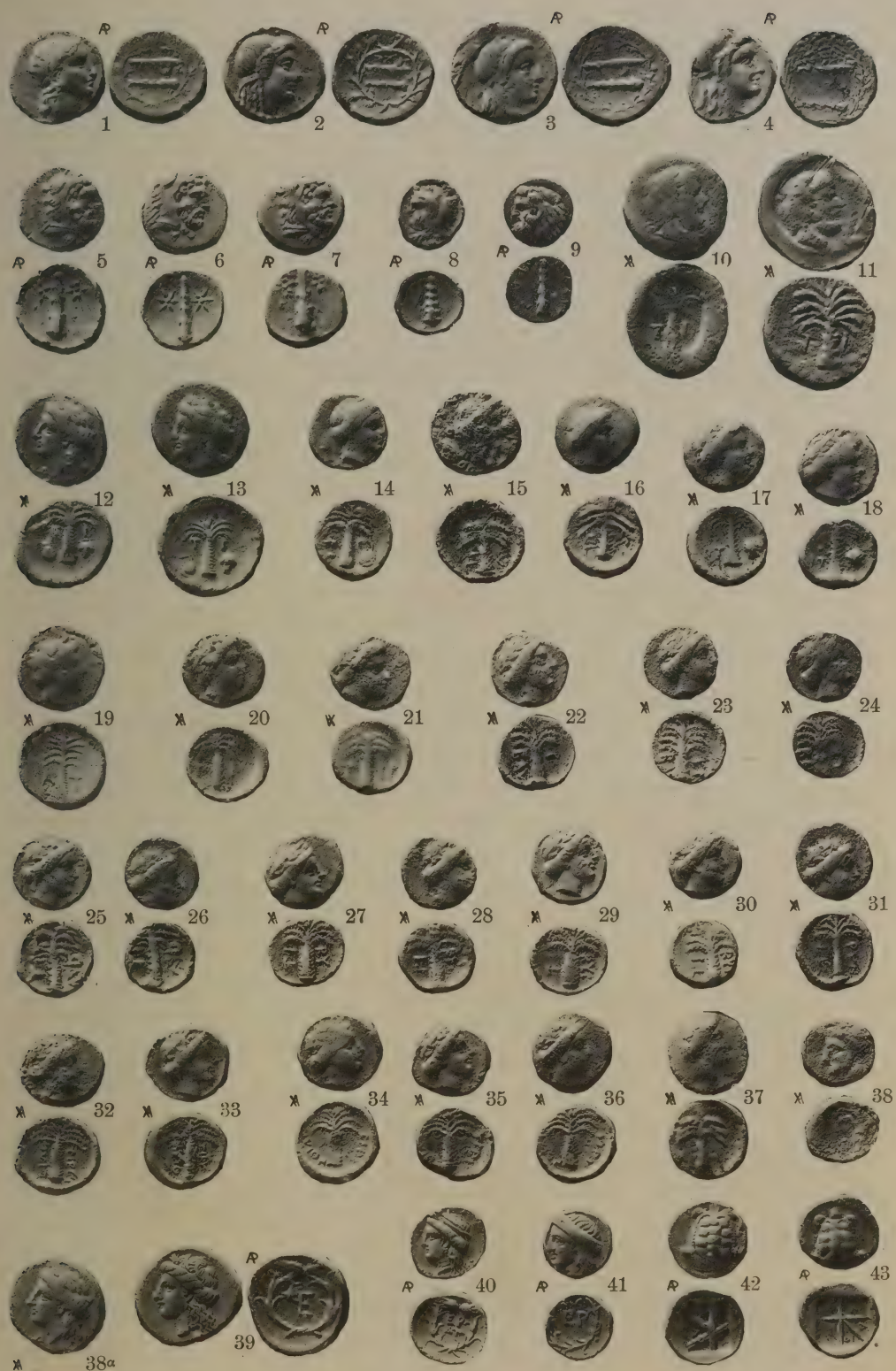
α) 1,12.—Γλασκῶβη.—Combe, Mus. Hunter, πῖναξ LX, 15 (Τίριδα).—Imhoof-Blumer, Num. Zeitsch. I 327 (Τίρυνς).—Π. Λάμπρος: Zeit. f. Num. II, 174, 9 (Ἀλύζεια Ἀκαρνανίας).—Imhoof-Blumer, Num. Zeitsch. X (1878) σελ. 51 (εἰκὼν) καὶ σελ. 164-165 (Στράτος Ἀκαρνανίας).—Macdonald, Catal of the Hunterian Collection II 26, 1 (Στράτος Ἀκαρνανίας). $\chi \times \chi 11 \cdot 8$.

β) 1,09.—Βιέννη.—L. Müller, Undersogelse af graeske Mynter 1857 πλ. 11. —Rev. Num. 1862 σελ. 301 κέξ.—Imhoof-Blumer, Num Zeitsch. X σελ. 51.

γ) 1,13.—Βερολῖνον (Imhoof).

δ) 0,83 (διάτρητον).—P. Gardner, BMC. Thessaly to Aetolia σελ. 189, 5 πίν. XXIX, 13 (Οἰνιάδαι Ἀκαρνανίας).

1. Α. Μηλιαράκης ἔ. ἀ. σελ. 240-241.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΑΛΙΕΩΝ ΤΩΝ ΕΚ ΤΙΡΥΝΘΟΣ (1—38α),
ΕΡΜΙΟΝΗΣ (39—41) ΚΑΙ ΑΙΓΙΝΗΣ (42—43).

ΕΥΡΗΜΑ ΣΟΦΙΚΟΥ ΕΠΙΔΑΥΡΙΑΣ

(Πίναξ I.)

Ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τῆς παρούσης Διεθνoῦς Ἐφημερίδος τῆς Νομισματ. Αρχαιολογίας σελ. 289-296 (ἔτος 1899) περιεγράψαμεν συνοπτικῶς τὸ ἐξ 945 ἀργυρῶν νομισμάτων εὔρημα τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης τοῦ κόλπου τῆς Ἐπιδαυρίας Σοφικοῦ, δόντες καὶ πᾶσαν σχετικὴν πρὸς τὸ εὔρημα εἶδησιν. Ἄλλ' ὅτε τότε τὸ πρῶτον ἐδημοσιεύσαμεν τὸ εὔρημα, τὰ νομίσματα ἦσαν ἰσχυρῶς κατιωμένα, κατ' ἀκολουθίαν δὲ δυσχερεστάτη ἡ ἀναγνώρισις καὶ περιγραφὴ ἑνὸς ἐκάστου αὐτῶν. Ἐκτοτε πάντα ταῦτα ἐκαθαρίσθησαν χημικῶς καὶ ἐγένετο δυνατὸν νὰ φανῇ ἐπὶ ἑνὸς ἐκάστου ὅ,τι δὲν διέβρωσεν ἡ θάλασσα, κατ' ἀκολουθίαν δὲ νὰ καταταχθῶσιν ὁρθότερον. Ἐπειδὴ δὲ τὸ εὔρημα τοῦτο δύναται μεγάλως νὰ ἐπικουρήσῃ νομισματικαῖς μελέταις ἀφορώσαις εἰς σπουδαῖα καὶ δυσχερέστατα νομισματικὰ προβλήματα, π. χ. ταῖς πρὸς χρονολογικὸν καθορισμὸν τῶν τελευταίων Ἀττικῶν τετραδράχμων τοῦ παλαιοῦ τύπου, ταῖς πρὸς γεωγραφικὴν καὶ χρονολογικὴν κατὰτάξιν τῶν τοῦ Ἀλεξανδρείου τύπου νομισμάτων κλπ., δημοσιεύομεν ἑνταῦθα νέον κατάλογον αὐτῶν, ἀπεικονίζοντες συγχρόνως ἐπὶ τοῦ πίνακος I τὰ σπουδαιότερα ἢ χαρακτηριστικώτερα ἐξ αὐτῶν ὡς πρὸς τοὺς χρόνους εἰς οὓς ἀνήκει τὸ σύνολον τοῦ εὐρήματος. Τὰς δὲ ἐκθεώρησα περιττὸν νὰ προσθέσω ἕνεκα τῆς γενικῆς φθορᾶς, ἣν πάντα τὰ κέρματα ὑπέστησαν ἐκ τῆς ἐπὶ χιλιετηρίδας παραμονῆς αὐτῶν ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης.

ΘΡΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Λυσίμαχος (306-281 π. Χ.).

1—5 *Α* δραχμαί. Τύποι Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου.

Κεφαλή Ἀλεξάνδρου ἐν λεοντῇ πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ Ζεὺς αἰτοφόρος, καθήμενος ἐπὶ
θρόνου πρὸς ἀρ.

- 1.— Müller, Die Münzen des Thracischen Königs Lysimachos ἀρ. 16.
- 2.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 21.
- 3.— » » » 24.
- 4.— Ἀριστερᾷ Α; Ὑπὸ τὸν θρόνον λαμπάς.
- 5.— Ἐφθαρμένον.

6—18. Τύποι Λυσιμάχου.

- 6.— *Α* τετράδραχμον. Διακριτικὰ σύμβολα ἐφθαρμένα. = Πίναξ I, 1.
- 7.— *Α* δραχμή. Ἄνευ συμβόλων.
- 8.— » Müller ξ. ἀ. ἀρ. 60 (Λυσιμάχεια). = Πίναξ I, 2.
- 9.— » » » 298 (ἀβέβαια Θράκης).
- 10.— » » » 309 (ΛΟ) πβλ. 318 (ἀβέβ. Θράκης).
- 11.— » » » 336 (Φίλιπποι).
- 12-13.— » » » 421 (Ἐφεσος).
- 14.— » » » 772 (ἀβέβαια Ἑλλάδος).
- 15-18.— Σύμβολα ἐφθαρμένα.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας (336-323 π. Χ.).

19—35. Τετράδραχμα ἀργυρᾷ.

- 19.— Μ, σϋριγξ καὶ ΜΕ ἀρ. (Μεγαλόπολις Ἀρκαδίας); = Πίναξ I, 3.
- 20.— Müller, Numismatique d'Alexandre le Grand ἀρ. 234 (ἀβέβαιοι πόλεις Μακεδονίας).
- 21.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 735; (ἀβέβαιοι πόλεις Μακεδονίας, Θράκης καὶ Θεσσαλίας).

- 22.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 1015 (Ἑφεσος).
 23-24.— » » » 1380 (Ἀραδος Φοινίκης).
 25.— » » » 1452 Ἀκη Φοινίκης. Χρονολογία III III — II.
 26-27.— » » » 1504 (Σελευκιδῶν κράτος).
 28.— » » » 1557 σύμβολον ἀσπίς, (ἀβέβαια ἐν γένει).
 29-35.— Γράμματα, σύμβολα κτλ. ἐφθαρμένα.

36—407. Δραχμαὶ μετ' εὐδιακρίτων συμβόλων καὶ μονογραφημάτων.

- 36-39.— Ἄνευ συμβόλων ἢ μονογραφημάτων.
 40.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 11, ἀλλ' ὑπὸ τὸν θρόνον σταφυλὴ ἢ διάφορον μονογράφημα (Πέλλα Μακεδονίας).
 41.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 11 ὑπὸ τὸν θρόνον δυσδιάκριτον μονογράφημα (Πέλλα Μακεδονίας).
 42.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 27 (Ἀμφίπολις Μακεδονίας).
 43-44.— » » » 27, ἀλλ' ἡ λαμπὰς πρὸ τοῦ Διός.
 45-50.— » » » 31 (Ἀμφίπολις).
 51-52.— » » » 87 »
 53 — » » » 117 (Τραϊλίων Μακεδονίας).
 54-56.— » » » 129 » »
 57.— Ἀριστ. ἄνθος, ὑπὸ τὸν θρόνον ΠΥ (Τραϊλίων Μακεδονίας).
 58-59.— Ἀριστ. ἄνθος καὶ ΠΥ.
 60-65.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 140 (Ἡράκλεια Σιντική), πβλ. καὶ 839 (ἀβέβαια Ἑλλάδος).
 66.— Ὅμοιον τῷ 839, ἀλλ' ὑπὸ τὸν θρόνον Α ;
 67.— Müller ἀρ. 147 (Φίλιπποι Μακεδονίας).
 68.— » » 155 (Ἀκροάθων »).
 69.— » » 188 (Ἀφυτις ») ὑπὸ τὸν θρόνον τὸ μονογράφημα τοῦ τετραδράχμου ἀρ. 187.
 70-71.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 240 (ἀβέβαιοι πόλεις Μακεδονίας).
 72.— » » » 241 » »
 73-74.— » » » 242 » »
 75-79.— » » » 252 » »
 80-82.— Ὅμοια, ἀλλὰ τὰ πρὸ τοῦ Διὸς μονογραφήματα ἐφθαρμένα.

- 83-86.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 254 (ἀβέβαιοι πόλεις Μακεδονίας).
 87-88.— Ὅμοια, ἀλλὰ μετὰ διαφόρῳ μονογραφήματος ΜΡ.
 89.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 262 (ἀβέβαιοι πόλεις Μακεδονίας).
 90.— » » » 263 » » »
 91-100.— » » » 264 » » »
 101-104.— » » » 271 » » »
 105-107.— » » » 273 » » »
 108-110.— » » » 274; » » »
 111-113.— » » » 275 » » »
 114.— » » » 276 » » »
 115.— Ἀριστ. ΜΥΡ, ὑπὸ τὸν θρόνον μηνίσκος.
 116-119.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 283 (ἀβέβαιοι πόλεις Μακεδονίας).
 120-123.— » » » 288 (Ἀβδηρα Θράκης).
 124.— » » πβλ. τετράδρ. 291 (Ἀβδηρα Θράκης).
 125-126.— » » πβλ. 298 ΤΙΜΘ ἀριστ., κεφαλὴ γρυπὸς ὑπὸ
 τὸν θρόνον.
 127-129.— Müller πβλ. ἀρ. 301, ἀλλ' ἡ κεφαλὴ τοῦ κριοῦ πρὸ τοῦ
 Διός (Σαμοθράκη).
 130.— Müller πβλ. ἀρ. 304 (Σαμοθράκη).
 131.— Κεφαλὴ κριοῦ πρὸ τοῦ Διός, Κ ὑπὸ τὸν θρόνον.
 132.— Müller ἀρ. 304.
 133.— » » 307 (Μαρώνεια Θράκης).
 134.— Πβλ. Müller ἀρ. 310 (Καρδία).
 135-140.— » » 313 »
 141-142.— » » 314 »
 143-150.— » » 317 »
 151.— » » 327 »
 152-154.— » » 331 » = Πίναξ I, 5.
 155.— » » 335 »
 156.— » » 338 »
 157-159.— » » 339 »
 160.— » » 341 »
 161.— » » 342 »
 162-164.— » » 343 »

- 165.— Πβλ. Müller ἀρ. 344 (Καρδία).
 166.— » » 348 »
 167-168.— Προτομή λέοντος καὶ ΜΥΠΘ ; πρὸ τοῦ Διός, κεφαλὴ γυν-
 πὸς ὑπὸ τὸν θρόνον.
 169.— ; ; ὑπὸ τὸν θρόνον Φ.
 170.— Müller ἀρ. 357 (Καρδία).
 171-173.— » » 358 »
 174.— » » 389 (ἀβέβαιοι πόλεις τῆς νοτίου Θράκης).
 175.— » » 390 » » »
 176-180.— » » 398 (Πέρινθος).
 181.— Müller ἀρ. 400 (Πέρινθος).
 182-183.— Müller πβλ. 502-504 μονογράφημα ΜΑΧ ἄνω πρῶρας
 (Μαγνησία Θεσσαλίας).
 184-185.— Müller ἀρ. 521 (Μελίταια Θεσσαλίας).
 186-187.— » » 522 » »
 188-189.— » πβλ. 535 (Τρίκη Θεσσαλίας).
 190-191.— » ἀρ. 554 (ἀβέβ. πόλεις Μακεδ., Θράκης ἢ Θεσσαλίας).
 192.— » » 556 » » »
 193.— » » 568 » » »
 194-196.— » » 600 » » »
 197-198.— » » » ἄλλὰ Θ κάτω τοῦ θρόνου (ἀβέβαιοι πό-
 λεις Μακεδονίας, Θράκης ἢ Θεσσαλίας).
 199-201.— Müller ἀρ. 602 (ἀβέβ. πόλεις Μακεδ., Θράκης ἢ Θεσσαλίας).
 202-207.— » » 605 » » »
 208-211.— » » 607 » » »
 212-214.— » » 609 » » »
 215-223.— » » 612 » » »
 224-225.— » » 614 » » »
 226-227.— » » 616 » » »
 228-229.— » ὅμοιον, ἀλλ' ὑπὸ τὸν θρόνον ΑΛ (ἀβέβαιοι πό-
 λεις Μακεδονίας, Θράκης ἢ Θεσσαλίας).
 230.— Müller ἀρ. 622 (ἀβέβ. πόλεις Μακεδ., Θράκης ἢ Θεσσαλίας).
 231-238.— » » 627 » » »
 239-243.— » » 628 » » »

- 244 245.— Müller ἀρ. 629 (ἀβέβ. πόλεις Μακεδ., Θράκης ἢ Θεσσαλίας).
 246-249.— » » 631 » » »
 250.— » » 648 » » »
 251-253.— » » 657 » » »
 254-255.— » » 668 » » »
 256-258.— » » 675 » » »
 259-281.— » » 763 (ἀβέβαια τῆς κυρίως Ἑλλάδος).
 282-283.— » » 766 » » »
 284.— » πβλ. 772 ΠΑ ἀρ. καὶ ΗΑΤ ὑπὸ τὸν θρόνον.
 285-289.— » ἀρ. 784 (ἀβέβαια τῆς κυρίως Ἑλλάδος).
 290.— » » 795 » » »
 291.— Ἀρ. ΤΙ, ὑπὸ τὸν θρόνον ΑΤ; (ἀβέβαια τῆς κυρίως Ἑλλάδος).
 292-295.— Müller ἀρ. 801 (ἀβέβαια τῆς κυρίως Ἑλλάδος).
 296-299.— » » 807 » » »
 300.— » » 810 (;) » » »
 301.— » » 812 » » »
 302.— » » 813 ὑπὸ τὸν θρόνον Α (ἀβέβ. τῆς κυρ. Ἑλλάδ.).
 303.— » » 814 (δραχμή). » » »
 304.— Ἀριστ. ΚΙ, ὑπὸ τὸν θρόνον οὐδέν. » » »
 305.— Müller ἀρ. 819; (ἀβέβαια τῆς κυρίως Ἑλλάδος).
 306-317.— Müller ἀρ. 821 (ἀβέβαια τῆς κυρίως Ἑλλάδος).
 318-321.— » » 823 » » »
 322-324.— » » 833 » » »
 325.— » » 835 » » »
 326.— » » 839 (;) » » »
 327.— » » 1017 (Ἐφεσος Ἰωνίας).
 328.— » » 1032 (Πριήνη »).
 329-331.— » » 1057 (Μίλητος »).
 332.— Ἀριστ. ῥόπαλον καὶ Ἀ, ὑπὸ τὸν θρόνον ΝΚ (πβλ. Müller 1058-1067, Ἡράκλεια Ἰωνίας).
 333.— Τοῦ αὐτοῦ νομισματοκοπείου, ἀλλὰ διάφορον ὑπὸ τὸν θρόνον ΣΕ;
 334-335.— Müller ἀρ. 1129 (Καρίας διάφοροι πόλεις).
 336-340.— » » 1133 » » »
 341.— » » 1136 (δραχμή) » » »

- 342-345.— Müller ἀρ. 1140 (Καρίας διάφοροι πόλεις).
 346.— Ἀρ. πέλεκυς καὶ ΣΑ » »
 347-348.— Ὅμοια ἐφθαρμένα ἔχοντα τὸν πέλεκυν ὑπὸ τὸν θρόνον.
 349.— Müller ἀρ. 1248 (δραχμή) (Σίδη Παμφυλίας).
 350-351.— Ὅμοια ἔχοντα καὶ Λ ὑπὸ τὸν θρόνον.
 352.— Müller ἀρ. 1267 (Σίδη Παμφυλίας).
 353.— » » 1273 (Λυκία).
 354-355.— Müller ἀρ. 1360 (δραχμή) (Ἄραδος Φοινίκης).
 356-357.— » » 1393 » »
 358.— Ἀρ. ἄγκυρα καὶ Α, ὑπὸ τὸν θρόνον Μ } Κράτος τῶν Σελευκι-
 359.— » » » » ΝΔ } δῶν, πβλ. Müller ἀρ.
 360.— » » καὶ Β, » » ; } 1491-1514.
 361.— Müller ἀρ. 1531 (ἀβέβαια ἐν γένει). = Πίναξ I, 4.
 362.— » » 1533 » »
 363.— » » 1534 » »
 364.— » » 1579 » »
 365-366.— Müller ἀρ. 1581 (ἀβέβαια ἐν γένει).
 367-369.— » » 1583 » »
 370.— » » 1605 » »
 371-379.— » » 1618 » »
 380-382.— » » 1626 » »
 383-384.— » » 1629 » »
 385-389 (=285-289).— Müller ἀρ. 784 (ἀβέβαια Ἑλλάδος).
 390.— » » 785 » »
 391.— Müller ἀρ. 1665 (ἀβέβαια ἐν γένει).
 392.— » » 1667 » »
 393.— Ἀριστ. Β, ὑπὸ τὸν θρόνον Ν (ἀβέβαια ἐν γένει).
 394.— » Β, » Α; » »
 395-396.— Müller ἀρ. 1675 (ἀβέβαια ἐν γένει).
 397-400.— » » 1682 » »
 401-402.— » » 1689 καὶ Π ἀρ.
 403.— » » 1693
 404.— » » 1701
 405-407.— » » 1710

408—427. Διάφοροι δραχμαὶ Ἀλεξάνδρου καλῆς διατηρήσεως,
ἐλλείπονσαι παρὰ Müller.

	Πρὸ τοῦ Διὸς	Ἐπὶ τὸν θρόνον
408.—	ΠΟ ΔΙ	—
409.—	ΜΤ	ΟΚ
410.—	ΕΦ	ΑΤ
411.—	ΠΥΡ	ΣΕ (;)
412.—	ΚΕ	ΑΛ
413-415.—	ΣΗ	ΛΥ
416.—	—	ΛΥ
417.—	[Λ]Υ	»
418.—	ΜΟ	ΗΔ
419-420.—	Ν	—
421.—	ΝΚ καὶ μέλισσα	—
422.—	—	ΞΚ
423.—	—	Υ ἢ ἄνθος.
424.—	Μ ἐν στεφάνῳ σταχύων	Κεφαλὴ Πανός;
425.—	ΑΙ ἐν στεφάνῳ	—
426.—	Κριθὴ καὶ Φ	Πεντάγωνον.
427.—	Κεφαλὴ ἄρ.	ΘΗΡ

428-510.—Ὀγδοήκοντα τρεῖς δραχμαὶ μετὰ συμβόλων, γραμμάτων
κτλ. ἐν μέρει κατεστραμμένων.

511-737.—Διακόσιαι εἴκοσιν ἑπτὰ δραχμαὶ ἐντελῶς κατεστραμμέναι.
Τούτων τινὲς ἴσως ἀνήκουσιν εἰς Φίλιππον τὸν Γ' τῆς Μα-
κεδονίας ἢ Σέλευκον τὸν Α' τῆς Συρίας.

Φίλιππος Γ' ὁ Ἀρριδαῖος (323-317 π. Χ.).

α) Τετράδραχμα.

738.—Müller ἔ. ἀ. ἀρ. 99 (Λυκία).

β) Δραχμαί.

739.—Müller ἔ. ἀ. ἀρ. 36 (Ἀκροάθων).

740.—» » » 38 (;) ἀντὶ ΣΑ ἴσως ΤΙ (Ἀκροάθων).

- 741.—'Αριστ. Μ καὶ ; ὑπὸ τὸν θρόνον ἀστῆρ ('Ακροάθων).
 742.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 45 (ἀβέβαια Μακεδονίας).
 743-744.— Müller ἀρ. 50 » »
 745-748.— » » 79 (ἀβέβαια βορείου Ἑλλάδος).
 749.— » » 89 » »
 750-752.— » » 89α » »
 753.— » » 101 (Σίδη Παμφυλίας).
 754.— » » 101, ἀλλὰ καὶ ΠΑ ὑπὸ τὸν θρόνον (Σίδη Παμφυλίας). = Πίναξ I, 6.
 755.— Müller ξ. ἀ. ἀρ. 135 (ἀβέβαια ἐν γένει).
 756.— » » » 136 » »
 757.— » » » 137 » »
 758-767.— Δέκα δραχμαὶ ἐντελῶς ἐφθαρμέναι.

Δημήτριος ὁ Πολιορκητῆς (294-288 π. Χ.).

- 768-771.— Τέσσαρες δραχμαί, ὧν αἱ δύο καλῆς διατηρήσεως :
 Ἡ Νίκη τῆς Σαμοθράκης ἐπὶ πρῶρας πρὸς ἀρ.
 Ὅπ. ΒΑΣΙ—ΛΕΩ—Σ | ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ποσειδῶν γυμνός, ἱστάμενος πρὸς ἀρ., ἔχων πέριξ τῆς ἀριστερᾶς τὴν χλαμύδα, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς κραδαίνων τὴν τρίαιναν. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. Α, δεξ. ΑΝ ἐν Ο. = Πίναξ I, 8.
 772.— Ἡμίδραχμον τῶν αὐτῶν τύπων ἡμίφθαρτον.
 773.— Δραχμή. Κεφαλὴ Δημητρίου πρὸς δεξ.
 Ὅπ. Ὁ αὐτὸς τύπος τοῦ Ποσειδῶνος, ἀλλ' ἐφθαρμένος. = Πίναξ I, 7.

Ἀντίγονος ὁ Γονατᾶς (277-239 π. Χ.).

- 774-776.— Τρεῖς δραχμαί, ὧν μόνον ἡ μία καλῆς διατηρήσεως :
 Κεφαλὴ Ποσειδῶνος πρὸς δεξ.
 Ὅπ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ δεξ., ΑΝΤΙΓΟΝΟΥ ἀριστ. Ἀθηνᾶ Πρόμαχος πρὸς ἀριστ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. Μακεδονικὸν κράνος, δεξ. δὲ ΤΙ. = Πίναξ I, 9.

ΑΙΤΩΛΙΑ (279 π. Χ.).

777.—**Ρ** τετράδραχμον. Κεφαλή ἀγένειος Ἡρακλέους ἐν λεοντῇ πρὸς δ. Κύκλ. σφαιριδίων.

Ὅπ. ΑΙΤΩΛΩΝ ἄρ. ἐκ τῶν κάτω. Ἡ Αἰτωλία καθήμενη ἐπὶ ἀσπίδων πρὸς δεξ. Ἐν τῷ πεδίῳ πρὸ αὐτῆς Α, οὗ ἄνω μονογράφημα ΜΗΤΡΙ. = *Πίναξ* I, 10.

ΒΟΙΩΤΙΑ (315-288 π. Χ.).

778.—**Ρ** τετράδραχμον. Κεφαλή Ποσειδῶνος πρὸς δεξ.

Ὅπ. [ΒΟΙΩΤΩΝ] δεξ. Ποσειδῶν καθήμενος πρὸς ἄρ. καὶ κρατῶν ἐν τῇ δεξ. δελφῖνα. (Τύπος ἐφθαρμένος.) = *Πίναξ* I, 12.

ΑΘΗΝΑΙ.

779-913.—Ἐκατὸν τριάκοντα πέντε τετράδραχμα Μακεδονικῆς ἐποχῆς, τὰ πλεῖστα ἐντελῶς κατεστραμμένα. Τὴν τεχνοτροπίαν αὐτῶν δεικνύουσι τὰ ἀπεικονισθέντα ἐνταῦθα (*Πίναξ* I, 13-17) πρὸς ἃ πάντα εἶναι ὅμοια. Ἀρχικῶς ἦσαν 141, ἀλλ' ἐδόθησαν, ἀδεία τῆς Κυβερνήσεως, ἕξ πρὸς χρημικὴν ἀνάλυσιν τῷ κ. Χρηστομάνῳ, καθηγητῇ τῆς Χημείας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.

ΛΑΚΩΝΙΑ (τέλη τρίτου αἰῶνος π. Χ. Χρόνοι Ἀντιόχου Α΄

Συρία: 293-280 π. Χ.).

914.—**Ρ** τετράδραχμον. Κεφαλή Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ.

Ὅπ. Ἡρακλῆς γυμνός, καθήμενος πρὸς ἄρ. ἐπὶ βράχου, ἐφ' οὗ ἡ λεοντῇ, τὴν δεξ. στηρίζων ἐπὶ ῥοπάλου, τὴν δ' ἄρ. ἐπὶ τοῦ βράχου. = *Πίναξ* I, 20.

ΠΕΡΓΑΜΟΣ.

Ἀνταλος Α΄ (241-197 π. Χ.).

915.—**Ρ** τετράδραχμον. Ὅμοιον τῷ παρὰ Imhoof-Blumer, Die Münzen der Dynastie von Pergamon, Taf. I, n° 9. = *Πίναξ* I, 19.

ΡΟΔΟΣ ΝΗΣΟΣ (333-304 π. Χ.).

916-917.— Δραχμαὶ δύο τοῦ τύπου τῶν ἐν BMC. Caria κτλ. πίν. XXXVII. Ἡ μία λίαν ἐφθαρμένη. = *Πίναξ* I, 11.

ΣΥΡΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Σέλευκος Α' (312-280 π. Χ.).

918.— *Ρ* τετράδραχμον τύπου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Ὅμοιον τῷ παρὰ BMC. Seleucid Kings σελ. 2 ἀρ. 13. = *Πίναξ* I, 21.

919.— Δραχμὴ τύπου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Ἀριστ. ΔΗΤΡ, ὑπὸ τὸν θρόνον ΣΕ. = *Πίναξ* I, 23.

920.— Ὅμοίως. Ἀριστ. ; ὑπὸ τὸν θρόνον Δ.

921.— *Ρ* τετράδραχμον ἐφθαρμένον τύπων κεφαλῆς Διὸς καὶ Ἀθη-
νᾶς ἐπὶ ἄρματος τεσσάρων ἐλεφάντων. = *Πίναξ* I, 22.

Ἀντίοχος Α' (293-280 π. Χ.) ἢ Ἀντίοχος Β' (261-246 π. Χ.).

922.— *Ρ* τετράδραχμον ἐντελῶς κατεστραμένον, τύπου Ἀπόλλωνος ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ.

Σέλευκος Β' Καλλίνικος (242-226 π. Χ.).

923-924.— *Ρ* δραχμή. Κεφαλὴ Σελεύκου Β' πρὸς δ. μετὰ διαδήματος.
Ὅπ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ—ΣΕΛΕΥΚΟΥ Ἀπόλλων γυμνός, ἰστάμενος
πρὸς ἄρ., στηριζόμενος τῇ ἄρ. ἐπὶ τρίποδος, ἔχων δὲ ἐν τῇ δεξ.
βέλος. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. Α καὶ δεξ. Δ. = *Πίναξ* I, 24.

925.— Ὅμοίως, ἀλλ' ἄρ. ΑΥ καὶ δεξ. ΤΡ.

926.— Ὅμοίως, ἀλλ' ἐφθαρμένα τὰ μονογραφήματα.

[927-930].— Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι δὲν κατελογίσθησαν ἕνεκα τῶν ἑξ ἂντι-
κῶν νομισμάτων, ἅτινα ἀνελύθησαν, καὶ δύο ἀθηναϊκῶν δραχ-
μῶν εὐρεθεισῶν ἐπὶ πλέον κατὰ τὸν νῦν καθαρισμὸν τῶν νο-
μισμάτων.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ

*Τετράδραχμα ἀργυρᾶ Πτολεμαίων.*α) *Πτολεμαῖος Α' Σωτήρ* (305-285 π. Χ.).

931.— Τὸ περιγραφὲν ἐν Ι. Σβορώνου, Τὰ νομίσματα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων, ὑπὸ ἀρ. 254 γ.

β) *Πτολεμαῖος Β' Φιλάделφος* (285-246 π. Χ.).

932.— Σβορώνος ἔ. ἀ. ἀρ. 548 γ.

933.— » » » 584 δ (κοπὲν ἐν ἔτει 271 π. Χ.).

934.— Ὅμοιον, ἀλλὰ μετ' ἐφθαρμένης χρονολογίας, τούτου δ' ἕνεκα μὴ καταλογισθὲν ἐν τῇ συγγραφῇ μου.

935-937.— Σβορώνος ἔ. ἀ. ἀρ. 644 β (κοπέντα ἐν Τύρῳ περὶ τὸ 267 π. Χ.).

938.— Σβορώνος ἔ. ἀ. ἀρ. 713 ς (κοπὲν ἐν Σιδῶνι περὶ τὰ 285/4 π. Χ.).

939.— » » » 720 ς (κοπὲν ἐν Σιδῶνι περὶ τὸ 262 π. Χ.).

940.— » » » 813 β (κοπὲν ἐν Ἰόπῃ τὸ ΛΓ ἔτος τοῦ Φιλαδέλφου ἦτοι ἐν ἔτει 250 π. Χ.).

941.— Σβορώνος ἔ. ἀ. ἀρ. 833 ε (κοπὲν ἐν Γάζῃ τὸ ΛΙ ἔτος τοῦ Φιλαδέλφου, ἦτοι ἐν ἔτει 249 π. Χ.).

γ) *Πτολεμαῖος Γ' Εὐεργέτης* (247-220 π. Χ.).

942.— Σβορώνος ἔ. ἀ. ἀρ. 996 α καὶ πίναξ XXX, 2.

943-944.— Σβορώνος ἔ. ἀ. ἀρ. 1001 ε καὶ ς.

945.— Σβορώνος ἔ. ἀ. ἀρ. 1035 β (κοπὲν ἐν Πτολεμαῖδι τὸ Β ἔτος τοῦ Εὐεργέτου ἦτοι ἐν ἔτει 245 π. Χ.).

ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΑ ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΑ

ΕΝ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩ ΜΟΥΣΕΙΩ ΑΘΗΝΩΝ

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε τόμ. Θ', σελ. 61 κέπ.)

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΑ ΑΠΛΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

Α'. ΑΝΩΝΥΜΑ

1. Ἐπιγραφαὶ ἀνώνυμοι.

703 α. — ΟΥΣΦ — ΑΓΙΕ — ΙΜΙ = Οὗ σφ[ε]αγί(ς) εἰμί.

Ὅπ. ΤΗΝ — ΓΡΑΦΗ — ΟΡΩΝ — ΟΕΙ = Τὴν γραφή(ν) ὁρῶν [ν]όει. Τρίμ. ἱαμβ.

0,023. (Συλλογὴ Μακρίδου, 482). Μετρίας διατηρήσεως.

703 β. — ΘΡΑCΙ — ΛΕΙΟC = ὁ ἅγιος Βασίλειος. Κιωνηδὸν ἑκατέρωθεν προτομῆς ἁγίου Βασιλείου.

Ὅπ. + ΟΥCΦΡΑ — ΓΙCΕΙΜΙ — ΤΗΝΓΡΑΦΗΝ — ΡΛΕΠΩΝ — ΝΟΕΙ = + Οὗ σφραγὶς εἰμὶ τὴν γραφὴν βλέπων νόει. Τρίμ. ἱαμβ.

0,022. (Συλ. Μακρίδου, 110). Ἀρίστης διατηρήσεως.

704 α. — + ΟΥ — CΦΡΑ — ΓΙCΕΙ — ΜΙ — —★— = Οὗ σφραγὶς εἰμί.

Ὅπ. ΤΗΝ — ΓΡΑΦ, — ΓΝΩC, — ΡΛΕΠ, — Ν = Τὴν γραφ(ήν) γνῶσ(ει) βλέπ(ω)ν. Τρίμ. ἱαμβ.

0,024. (Συλ. Μακρίδου, 483). Μετρίας διατηρήσεως.

705 α. — — ΟΧΟΝΙΑΤ = [Ὁ ἀ(ρ)χ(άγγελος) Μιχ(αήλ)] δ Χονιά(ης). Ὁ ἀρχ. Μιχαήλ ἱστάμενος κατ' ἐνώπιον.

Ὅπ. + ΟΥCΦΡΑ — ΓΙCΕΙΜΗ — ΤΗΝΓΡΑΦ, — ΡΛΕΠΩΝ — ΝΟΕΙ = + Οὗ σφραγὶς εἰμὶ τὴν γραφ(ήν) βλέπων νόει. Τρίμ. ἱαμβ.

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 322). Καλῆς διατηρήσεως.

705 β. — $\overline{[ΜΗΡ]} - \overline{[ΘΥ]} Η. ΗΤΟ. - Ν. ΜΟ$ Προτομή Θεοτόκου, δεομένης.

Ὅπ. $\overline{ΟΥCΦΡΑ} - \overline{ΓΙCΕΙΜΙ} - \overline{ΤΗΝΓΡΑΦ} - \overline{ΓΝΩC}.. -$
 $... \overline{ΠΩΝ} = Οὗ σφραγὶς εἰμὶ τὴν γραφ(ήν) γνῶσ[ε] βλέ[πω]ν. Τρίμ. ἱαμβ.$
 0,027. (Συλ. Μακρίδου, 481). Μετρίας διατηρήσεως.

718 α. — $\overline{CΦΡΑΓ} - \overline{ΤΟ\tilde{Υ}ΔΕ}.. - \overline{ΚΝΒΕΙ} = Σφραγ(ῖδα)$
 $τοῦ(το) δε[ι]κνύει.$

Ὅπ. $+ \overline{ΓΡΑΦΗ} - \overline{CΦΡΑΓΙ} - \overline{ΔΑΤΟΥ} = + Γραφῆ(ς)$
 $σφραγῖδα τοῦ(το).$

0,035. (Συλ. Μακρίδου, 487). Μετρίας διατηρήσεως.

718 β. — $\overline{CΦΡΑ} - \overline{ΓΗCΦΥ} - \overline{ΛΑΧΤΙΡ} = Σφραγῆς φυλαχτήρ.$

Ὅπ. $\overline{ΓΡΑΜ}.. - \overline{ΤΩ,ΗΠΡ}.. - \overline{ΜΑΤΩ} - Ν = Γραμ(μά)τω(ν)$
 $ἢ περ(α)μάτων. Τρίμ. ἱαμβ.$

0,025. (Συλ. Μακρίδου, 484). Μετρωτάτης διατηρήσεως.

719 α. — $\overline{ΘΝΙΚ}.. - \overline{.ΑΟC} = \delta \text{ ἅγιος Νικ(ό)[λ]αος.}$ Κιονηδὸν
 ἐκατέρωθεν προτομῆς ἁγίου Νικολάου.

Ὅπ. $\overline{ΤΙCΕΙΜ}.. - \overline{ΤΗΝΓΡΑΦ}.. - \overline{ΙCΘΙ.ΛΕ} - \overline{ΠΩΝ} =$
 $Τίς εἰμ[ι] τὴν γραφ(ήν) [μν]ίσθι (οὔτω) [β]λέπων. Τρίμ. ἱαμβ.$

0,022. (Συλ. Μακρίδου, 75). Ἀρίστης διατηρήσεως.

2. Τύποι ἁγίων καὶ παραστάσεις.

724 α. — $\overline{Μ} - \overline{ΘΥ} - \overline{ΘΝΙΚΟΛΑΟC}$ Ἡ Θεοτόκος καὶ ὁ ἅγιος
 Νικόλαος ἱστάμενοι ἄνωποί.

Ὅπ. $\overline{ΘΘΕ} - \overline{ΟΔΩΡ}.., Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ἱστάμενος κατ' ἐνώ-$
 $πιον.$

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 68). Μετρίας διατηρήσεως.

724 β. — $\overline{ΜΗΡ} - \overline{ΘΥ}$ Προτομή Θεοτόκου, δεομένης μετὰ τοῦ βρέ-

φους ἐν δίσκῳ.

Ὅπ. $\overline{ΘΙΩ} - \overline{ΟΗ}$ Προτομή Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

0,017. (Συλ. Μακρίδου, 77). Μετρίας διατηρήσεως.

725 α. — $\overline{MHP} - \overline{\Theta V}$ Προτομή Θεοτόκου δεομένης. Πέριξ επιγραφὴ ἐξίτηλος.

᾽Οπ. $M I - X A$. Προτομή ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 76). Μετρίας διατηρήσεως.

725 β. — $\overline{MHP} - \overline{\Theta V}$ Ἡ Θεοτόκος καθήμενη ἐπὶ θρόνου, βρεφοκρατοῦσα.

᾽Οπ. $\begin{matrix} \bar{X} \\ AP \end{matrix} - \left[\begin{matrix} \bar{X} \\ M \end{matrix} \right]$ Ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ ἱστάμενος.

0,038. (Συλ. Μακρίδου, 26). Μετρίας διατηρήσεως.

727 α. — $\overline{MHP} - \overline{\Theta V}$ Ἡ Θεοτόκος ἱσταμένη, βρεφοκρατοῦσα.

᾽Οπ. $\Theta \Gamma \Xi \text{B} - \Gamma \text{I} \text{O} \text{C}$ Ὁ ἅγιος Γεώργιος ἱστάμενος.

0,017. (Συλ. Μακρίδου, 78). Καλῆς διατηρήσεως.

727 β. — $\overline{MHP} - \overline{\Theta V}$ Ἡ Θεοτόκος ἱσταμένη, δεομένη.

᾽Οπ. $\Theta \Theta \Xi - \text{O} \Delta \omega \text{P}$ Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ἱστάμενος, φέρων δόρυ καὶ σπάθην.

0,016. (Συλ. Μακρίδου, 467). Καλῆς διατηρήσεως.

727 γ. — $\overline{MHP} - \overline{\Theta V}$ Προτομή Θεοτόκου δεομένης.

᾽Οπ. $\Theta \text{N} \text{I} \text{K} \text{O} - \wedge \text{A} \text{O} \text{C}$ Προτομή ἁγίου Νικολάου.

0,020 (Συλ. Μακρίδου, 129). Μετρίας διατηρήσεως.

727 δ. — $\overline{M} - \overline{\Theta}$ Προτομή Θεοτόκου.

᾽Οπ. $\text{N} \text{I}' - \wedge \text{A} = [\delta \text{ ἅγιος}] \text{N} \iota(\kappa \acute{o}) \lambda \alpha(\sigma)$. Προτομή ἁγίου Νικολάου.

0,019. (Συλ. Μακρίδου, 73). Μετρίας διατηρήσεως.

728 α. — $\overline{MHP} - \overline{\Theta}$ Προτομή Θεοτόκου.

᾽Οπ. $\Theta \Gamma \Xi - \overline{\omega \text{P} \Gamma \text{I} \text{O} \text{C}}$ Κιονηδὸν ἐκατέρωθεν ἁγίου Γεωργίου ἱσταμένον.

0,024. (1899-1900, I', 44).

728 β. — $\overline{\text{MHP}} - \overline{\text{OV}}$ Προτομή Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέ-
φους ἐν δίσκῳ.

Ὅπ. $\text{.K}\omega - \text{N}\zeta\text{ANT}$, Προτομή ἁγίου Κωνσταντίνου.

0,018. (Συλ. Μακρίδου, 135). Καλῆς διατηρήσεως.

752 α. — $\Theta\text{NI} - \text{K}\Theta\Lambda\text{AO}$, = ὁ ἅγιος Νικόλαος. Κιονηδὸν ἐκα-
τέρωθεν προτομῆς ἁγίου Νικολάου.

Ὅπ. $\overline{\text{MHP}} - \overline{\text{OV}}$ Προτομή Θεοτόκου.

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 70). Μετρίας διατηρήσεως.

752 β. — $\Theta\text{NIKO} - \Lambda\text{AOC}$ = ὁ ἅγιος Νικόλαος. Κιονηδὸν ἐκα-
τέρωθεν προτομῆς ἁγίου Νικολάου.

Ὅπ. $\Theta\text{RACI} - \Lambda\text{EIIOC}$ = ὁ ἅγιος Βασίλειος. Κιονηδὸν ἐκα-
τέρωθεν προτομῆς ἁγίου Βασιλείου.

0,027. (Συλ. Μακρίδου, 69). Καλῆς διατηρήσεως.

752 γ. — $\Theta\Gamma\text{E} - \overline{\omega\text{P}\Gamma}$, Κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς ἁγίου
Γεωργίου.

Ὅπ. $\Theta. - \Delta\omega$ Κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς ἁγ. Θεοδώρου.
0,016. (1901 2, I', 53).

752 δ. — $\Theta\Gamma\text{E} - \overline{\omega\text{P}\Gamma\text{I}}$ Προτομή ἁγίου Γεωργίου.

Ὅπ. $\Theta. - \text{O}\Delta$. Προτομή Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου (;).

0,016. (Συλ. Μακρίδου, 197). Μετρίας διατηρήσεως.

754 α. — $\Theta\text{PETP} - ..$ = ὁ ἅγιος Πέτρος. Κιονηδὸν ἐκατέ-
ρωθεν προτομῆς τοῦ ἀποστόλου Πέτρου.

Ὅπ. — ΔOP = [ὁ ἅγιος Θεόδωρος]. Κιονηδὸν ἐκατέρω-
θεν προτομῆς Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου.

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 74) Μετρίας διατηρήσεως.

755 α. — $\Theta\text{PANT} - \Lambda\text{EHM}'$ = ὁ ἅγιος Παν(ε)λεήμ(ων). Κιο-
νηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς ἁγίου Παντελεήμονος.

Ὅπ. $\Theta\Delta\text{AM} - [\Theta\text{KOCM}]$ = ὁ ἅγιος Δαμ(ιανός) — [ὁ ἅγιος
Κοσμ(ᾱς)]. Προτομαὶ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.

0,030. (Συλ. Μακρίδου, 71). Μετρίας διατηρήσεως.

Β'. ΜΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

1. *Μονογραφήματα ἐκατέρωθεν.*

775 α. — Μονογράφημα = *Ἰωάννου.*

ῴΟπ. Μονογράφημα = ἀξίωμα τοῦ κτήτορος.

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 94). Καλῆς διατηρήσεως.

776 α. — Μονογράφημα ἀναλυόμενον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κτήτορος.

ῴΟπ. Ἔτερον μονογράφημα = ἀπὸ ἐπάρχων (;)

0,028. (Συλ. Μακρίδου, 477). Καλῆς διατηρήσεως.

777 α. — Σταυροειδὲς μονογράφημα ἀναλυόμενον εἰς τὸ κύριον ὄνομα τοῦ κτήτορος.

ῴΟπ. Ὡσαύτως σταυροειδὲς μονογράφημα ἀναλυόμενον εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ κτήτορος.

9,025. (Σ. Π. Ἀκαδ. ἔτος 1004-5, ΙΑ', 86).

816 α. — Σταυροειδὲς μονογράφημα = *Θεοτόκε βοήθει.*

ῴΟπ. Ὅμοιον μονογράφημα = *Ἰωάννη.*

0,028. (Συλ. Μακρίδου, 345). Καλῆς διατηρήσεως.

816 β. — Σταυροειδὲς μονογράφημα = *Θεοτόκε βοήθει.*

ῴΟπ. Ὅμοιον μονογράφ. ἀναλυόμενον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κτήτορος.

0,029. (Συλ. Μακρίδου, 83). Μετρίας διατηρήσεως.

816 γ. — Σταυροειδὲς μονογράφημα.

ῴΟπ. Ὅμοιον μονογράφημα = *Γεωργίω.*

0,025. (1901-2, Ι', 88).

821 α. — Σταυροειδὲς μονογράφημα = *Θεοτόκε βοήθει τῷ σῶ δούλῳ.*

ῴΟπ. Μονογράφημα ἐφθαρμένον = ὄνομα κτήτορος.

0,091. (1901-2, Ι', 96).

821 β. — Ὅμοίως.

ῴΟπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα = *Θωμᾷ (;)*

0,028. (1901-2, Ι', 86).

821 γ. — Σταυροειδές μονογράφημα.

Ὅπ. Ὅμοιον μονογράφημα.

0,024. (1901-2, Γ', 87).

821 δ. — Μονογράφημα = *Πέτρον*.

Ὅπ. Ὅμοιον ἐφθαρμένον.

0,021. (1901-2, Γ', 92).

821 ε. — Συμπίλημα γραμμάτων.

Ὅπ. Ἐξίτηλον μονογράφημα.

0,017. (Σ. Π. 1901-2, Α', 122).

821 ς. — Σταυροειδές μονογράφημα = *Ἰωάννου*.

Ὅπ. Μονογράφημα ἐφθαρμένον.

0,020. (1901-2, Γ', 91).

821 ζ. — Ὅμοιον = *Θεοδώρου*.

Ὅπ. Μονογράφημα = ἀξίωμα τοῦ κτήτορος.

0,021. (1901-2, Γ', 89).

2. Μονογραφήματα μετὰ τοῦ ἰδιάζοντος τύπου τοῦ ἀετοῦ.

849 α. — Ἀετός.

Ὅπ. Σταυροειδές μονογράφημα ἐφθαρμένον = *Θεοδώρου* (;)

0,020. (1901-2, Γ', 51).

849 β. — Ὅμοίως.

Ὅπ. Μονογράφημα ἐφθαρμένον.

0 021. (1901-2, Γ', 52).

850 α. — Ὅμοίως.

Ὅπ. Μονογράφημα = *Θεοδώρου* (;)

0,022. (1901-2, Γ', 49).

851 α. — Ὅμοίως, ἀλλ' ἄνωθεν τοῦ ἀετοῦ +.

Ὅπ. Μονογράφημα ἐφθαρμένον.

0,018. (1901-2, Γ', 47).

851 β. — 'Αετός, ἄνωθεν +.

"Οπ. Μονογράφημα = 'Ιωάννου.

0,021. (1901-2, I', 48).

3. 'Αετός ἀφ' ενός, κύρια ὀνόματα ἀφ' ἑτέρου.

852 α. — Τύπος αετοῦ ὡς συνήθως, ἐν στεφάνῳ. Ἄνω σταυρὸς μικρός.

"Οπ. + ΛΕ — ΟΝΤΙ — ΟΥ = + Λεοντίου. Ἐν στεφάνῳ.

0,018. (1901 2, I', 45).

852 β. — Ν ἄνωθεν αετοῦ ὡς συνήθως.

"Οπ. ΝΟΝ — ΝΟΥ = Νόννου.

0,020. (1901-2, I, 46).

852 γ. — Μονογράφημα ἀναγνωστέον Θεοδώρου ἄνωθεν αετοῦ μετ' ἀναπεπταμένων περύγων.

"Οπ. + ΝΙΟ — ΝΕΝΠ — ΑΤΕΡ — ΙΟΥ = + υἱοῦ Ἐνυπατερίου.

0,028. (Συλ. Μακρίδου, 458). Καλῆς διατηρήσεως.

4. Μονογραφήματα ἀφ' ενός.

α'.) Μονογραφήματα. — Γράμματα.

854 α. — Σταυροειδὲς μονογράφημα ἴσως 'Αθανασίου.

"Οπ. Μονογράφημα = ἀξίωμα τοῦ κτήτορος.

0,924. (1901-2, I, 93).

854 β-γ. — Δύο ἕτερα ὅμοια.

0,024. (1901-2, I', 94 καὶ 95). Κίβδηλα γενόμενα ἐκ μήτρας ληφθείσης ἐκ τοῦ πρώτου.

β'.) Τύποι διάφοροι. — Μονογραφήματα.

855 α. — Λέων βαίνων πρὸς ἀριστερά.

"Οπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα = Θωμᾶ.

0,916. (Σ. Π. Ἀκαδ. ἔτος 1904-5, ΙΑ', 90).

855 β. — Λέων ἄνωθεν ἀετοῦ μετ' ἀναπεπταμένων περυγῶν.

ῬΟπ. Μονογράφημα = Θεοδώρου.

0,025. (Συλ. Μακρίδου, 398). Καλῆς διατηρήσεως.

858 α. — Σταυρὸς ἔχων εἰς τὰς γωνίας τῶν σκελῶν ἀνὰ τρία σφαιρίδια.

ῬΟπ. Μονογράφημα ἐφθαρμένον.

0,016. (Σ. Π. Ἀκαδ. ἔτος 1904-5, ΙΑ', 91).

858 β. — Σταυρός.

ῬΟπ. Μονογράφημα.

0,014. (1901-2, Ι', 97).

γ'.) Τύποι ἁγίων. — Μονογραφήματα.

859 α. — Ἡ Θεοτόκος βρεφοκρατοῦσα ἐν μέσῳ δύο μικρῶν σταυρῶν.

ῬΟπ. Μονογράφημα = ὄνομα καὶ ἴσως ἐν ταυτῷ ἀξίωμα τοῦ κτήτορος.

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 493). Καλῆς διατηρήσεως.

859 β. — Ὁμοίως.

ῬΟπ. Μονογράφημα = Γεωργίου.

0,024. (Συλ. Μακρίδου, 395). Καλῆς διατηρήσεως.

860 α. — Προτομή τῆς Θεοτόκου ἑκατέρωθεν ἀνὰ εἰς μικρὸς σταυρός.

ῬΟπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα.

0,020. (1901-2, Ι', 59).

861 α. — Προτομή τῆς Θεοτόκου μετὰ τοῦ βρέφους.

ῬΟπ. Μονογράφημα ἐν κύκλῳ γραμμῆς.

0,020. (Συλ. Μακρίδου, 25). Καλῆς διατηρήσεως.

868 α. — Προτομή Ἰησοῦ.

ῬΟπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα.

0,022. (1901-2, Ι', 55).

868 β. — Προτομή Ἰησοῦ.

᾽Οπ. Μονογράφημα κάτωθεν προτομῶν Ἰησοῦ καὶ Θεοτόκου.

0,024. (1901-2, KZ', 88).

868 γ. — Προτομή Θεοτόκου. Ἀνὰ εἰς ἀστήρ ἐκατέρωθεν.

᾽Οπ. Μονογράφημα.

0,025. (Συλ. Μακρίδου, 20). Καλῆς διατηρήσεως.

869 α. — Προτομή ἁγίου ἔχουσα ἐκατέρωθεν ἀνὰ ἓνα μικρὸν σταυρόν.

᾽Οπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα.

0,022. (1901-2, I', 57).

870 α. — ✠ ἐκατέρωθεν προτομῆς ἁγίου τινός.

᾽Οπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα.

0,023. (1901-2, I', 54).

871 α. — Προτομή ἁγίου ἔχουσα ἐκατέρωθεν ἀνὰ ἓνα μικρὸν σταυρόν.

᾽Οπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα.

0,023. (1901-2, I', 58).

872 α. — Προτομή ἁγίου ἔχοντος μακρὸν πῶγωνα.

᾽Οπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα.

0,020. (1901-2, I', 56).

873 α. — Προτομή ἁγίου ἔχουσα ἐκατέρωθεν ἀνὰ ἓνα μικρὸν σταυρόν.

᾽Οπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα ἐφθαρμένον.

0,021. (1901-2, I', 60).

873 β. — Προτομή ἁγίου ἐφθαρμένη.

᾽Οπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα ἐφθαρμένον.

0,021. (1901-2, I', 63).

875 α. — Προτομή ἁγίου.

᾽Οπ. Μονογράφημα ἐφθαρμένον.

0,020. (1901-2, I', 62).

875 β. — Ἔτερον ὅμοιον.

0,020. (1901-2, I', 64). Κίβδηλον γινόμενον ἐκ τῆς αὐτῆς μήτρας.

876 α. — Προτομή αγίου ἡ τῆς Θεοτόκου.

᾽Οπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα ἐφθαρμένον.

0,019. (1901-2, I', 65).

δ'.) *Μονογράφηματα. — Ὀνόματα.*

892 α. — Συμπίλημα γραμμάτων = ὄνομα τοῦ κτήτορος.

᾽Οπ. ΔΙ.Ο — .ΟΙΟΝ

0,025. (Συλ. Μακρίδου 476). Μετρίας διατηρήσεως.

892 β. — Σταυροειδὲς μονογράφημα = Θεοδώρου.

᾽Οπ. Α. . — ΑΙ.ΟΥ — Α. . ΟΘ — CΙΟΝ

0,021. (1901-2, I', 84).

894 α. — Σταυροειδὲς μονογράφημα = Θεοτόκε βοήθει, ἐν ταῖς γωνίαις [τῶ—σῶ—δ]οῦ—λω.

᾽Οπ. . . — ΠΙΦΑ — .ΗΩ + = [+ 'Ε]πιφα[ν]ήω + .

0 021. (Συλ. Μακρίδου, 191). Μετριοτάτης διατηρήσεως,

905 α. — ΓΕ. — ΡΓΙ — ΟΝ = Γε[ω]ργίου.

᾽Οπ. Μονογράφημα, ἴσως χαρτουλαρίου.

0,024. (Συλ. Μακρίδου, 202). Μετρίας διατηρήσεως.

ε'.) *Τύπος αγίου. — Σταυρός.*

905 β. — J — $\frac{\odot}{\Lambda}$ = δ ἄ(γιος) Ἰω(άννης). Προτομή αὐτοῦ.

᾽Οπ. Σταυρὸς οὗ τὰ ἄκρα λήγουσιν εἰς ἑλικας σχηματίζοντας μετὰ τοῦ σταυροῦ ἐν σχῆμα κοσμητικόν.

0,019. (Συλ. Μάκρίδου, 227) Καλῆς διατηρήσεως.

. Γ'. ΤΥΠΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

1. Ὀνόματα, ἐπικλήσεις καὶ ῥήτραι.

908 α. — + ΘΕΟΤΟΚΕΒ—ΟΗΘΗ + = + Θεοτόκε βοήθη +

᾽Οπ. + ΤΩ — ΔΟΥΛΩ C — ΟΥΘΕΟΔ — ΩΡΩ = + τῶ

δούλω σου Θεοδώρῳ.

0,027. (Συλ. Μακρίδου, 455). Καλῆς διατηρήσεως.

908 β. — + ΘΕ — ΟΤΟΚ — ΕΒΟΗ — ΘΗ = + Θεοτόκε βοήθη.

*Οπ. ΤΩΔ — ΟΥΛΩCΟΥ — ΜΑΡΙΑ — ΝΩ + = τῷ δούλω σου *Μαριανῶ* + .

0,032. (Συλ. Μακρίδου, 312). Καλῆς διατηρήσεως.

908 γ. — ΘΕΟ — ΤΟΚΕ — ΒΟΗ — ΘΗ = Θεοτόκε βοήθη.

*Οπ. Μονογράφημα = ὄνομα καὶ ἄξιωμα τοῦ κτήτορος.

0,025. (Συλ. Μακρίδου, 479). Καλῆς διατηρήσεως.

908 δ. — ΕΩ. — ΟΚΕΡΟΗ — ΘΙΤΟ. Δ. — ΝΛ. = [Θ]εω-
[τ]όκε βοήθι το [σο] δ[ο]ύλ[φ].

*Οπ. ΙCΙΔ — ΩΡΟΝ

0,025. (Σ. Π. Ἀκαδ. ἔτος ΙΑ', 92).

908 ε. — Σταυροειδὲς μονογράφημα = Θεοτόκε βοήθι.

*Οπ. Δ — ΟΥΛΩCΟΥ — ΠΕΤΡ = [τῷ] δούλω σου *Πέτρ[ω]*.

0,024. (Συλ. Μακρίδου, 386). Μετρίας διατηρήσεως.

908 ς. — ΖΑ — ΧΑΡ — Ι. . = Ζαχαρί[ου].

*Οπ. ΘΟΥ — ΘΑΗΛ — ΟΝ

0,022. (Συλ. Μακρίδου, 475). Μετρίας διατηρήσεως.

908 ζ. — Μονογράφημα ἐφθαρμένον = ὄνομα τοῦ κτήτορος.

*Οπ. ΔΟΥ — ΛΟΥΤΙC — ΘΕΟΤΟ — ΚΟΝ = Δούλου τις Θεοτόκου.

0,027. (Συλ. Μακρίδου, 426). Μετριωτάτης διατηρήσεως.

912 α. — + ΚΕΡ'ΤΩCΩΔ' ἐντὸς δύο κύκλων σφαιριδίων, πέ-
ριξ σταυροῦ ἐπὶ βάσεων.

*Οπ. + ΘΕΩ — ΦΝ. ΑΚΤ — ΟΥΑΜΗ — Ν = + Θεωφν-
[λ]άκτου ἀμήν.

0,022. (Συλ. Μακρίδου, 472). Μετρίας διατηρήσεως.

912 β. — Διπλοῦς σταυρὸς διηνηθισμένος.

*Οπ. ΣΙΣΟ

0,024. (Συλ. Μακρίδου, 97). Μετρίας διατηρήσεως.

933 α. — + ΛΕ — ΟΝΤΑ — ΧΡΙC — Ε = + Λέοντα Χρισ[τ]έ
 "Οπ. ΤΟΝ — CΟΝΟΙ — ΚΕΤΗ — CΚΕΠΕ = τὸν σὸν οὐ-
 κέτη<ν> σκέπε. Τρίμ. ἱαμβ.

0,027. (Συλ. Μακρίδου, 279). Καλῆς διατηρήσεως.

933 β. — ΛΟΓΟΥC — CΦΡΑ — ΓΙΣΩ = Λόγους σφραγίζω
 "Οπ. ΣΓΡΑ — ΦΑCΤΟΥ — ΑΝΘΙΜΟΥ = καὶ γραφὰς τοῦ
 'Ανθίμου. Τρίμ. ἱαμβ.

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 96). Καλῆς διατηρήσεως.

933 γ. — + — .ΡΑΦ — .ΦΡΑ . — ΣΩ = + [Γ]ραφ(ὰς)
 [σ]φρα[γί]ζω

"Οπ. .ΛΟΓΟΥ — .ΡΙC . — .Ρ. = [καὶ] λόγου(ς) [Χ]ρισ[το-
 φό]ρ[ον]. Τρίμ. ἱαμβ.

0,020. (Συλ. Μακρίδου, 485). Κακῆς διατηρήσεως.

939 α. — ΓΡΑΦ. — CΦΡΑ — ΓΙΣΩ = Γραφ[ὰ]ς σφραγίζω
 "Οπ. ΚΑΙ — ΛΟΓΟΥC — ΙΩ = καὶ λόγους 'Ιω(άννου). Τρίμ.
 ἱαμβ.

0,021. (1904-5, ΚΓ', 30).

939 β. — + ΛΟ — ΓΟΝC — CΦΡΑ — ΓΙΩ = + Λόγους
 σφραγίζω

"Οπ. ΚΑΙ — ΓΡΑΦ, — ΙΩ = καὶ γραφ(ὰς) 'Ιω(άννου). Τρ. ἱαμβ.

0,019. (Σ. Π. 1901-2, Α', 121).

939 γ. — + — ΛΟΓΟΥC — ΚΕΓΡΑ — ΦΑC = + Λόγους
 κέ γραφὰς

"Οπ. CΦΡΑ — ΓΙΣΩΡΑ — . . ΑΟ. = σφραγίζω

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 486). Μετριωτάτης διατηρήσεως.

939 δ. — + — CΦΡΑ — ΓΙCΤV — ΠΟVΜ — ΑΙ = Σφρα-
 γίς τυποῦμαι.

"Οπ. + — ΓΡΑΜ . ΜΑΤΩΝ — ΓΡΗΓΟ — ΡΙΟΝ =
 Γραμμάτων Γρηγορίου. Τρίμ. ἱαμβ.

0,025. (Σ. Π. 1901-2, ΔΑ', 45).

939 ε. — $\overline{MHP} - \overline{\Theta V}$ Ἡ Θεοτόκος ἱσταμένη, δεομένη.

Ὅπ. $\Gamma \rho \alpha \phi' - \varsigma \phi \rho \alpha \gamma \iota \varsigma' - \varsigma \lambda \omicron \gamma \omicron \Upsilon - \kappa \omega \nu =$
Γραφ(άς) σφραγίζ(ω) καὶ λόγους Κων(σταντίνου). Τρίμ. ἱαμβ.

0,018. (Συλ. Μακρίδου, 138). Καλῆς διατηρήσεως.

939 ς. — Ἔτερον ὅμοιον.

0,014. (Συλ. Μακρίδου, 164). Μετρίας διατηρήσεως.

940 α. — $\overline{M} - \overline{\Theta}$ Προτομή Θεοτόκου δεομένης.

Ὅπ. $+ - \overline{\Theta K E R, \Theta} - \overline{A N T P O} - \overline{N I K O} = + \Theta(\epsilon \omicron \tau \acute{o}) \kappa \epsilon$
β(οή)θ(ει) Ἀντρονίκο.

0,016. (Συλ. Μακρίδου, 85). Καλῆς διατηρήσεως.

940 β. — $\overline{MHP} - \overline{\Theta V}$ Ἡ Θεοτόκος ἱσταμένη, ἀνατείνουσα χεῖρας

Ὅπ. $+ H C A - \overline{\iota \omicron \nu \lambda \epsilon \omicron \nu} - \overline{T A P A \rho \Theta \epsilon} - \overline{N E C K E}$
 $- \Pi . . . = + \overline{H \sigma \alpha \iota \nu} (;) \overline{\Delta \epsilon \omicron \nu \tau \alpha} \overline{P a \rho \theta \acute{\epsilon} \nu \epsilon} \overline{\sigma \kappa \acute{\epsilon} \pi [\omicron \iota \varsigma]}$. Τρίμ. ἱαμβ.

0,030. (Συλ. Μακρίδου, 272). Μετρίας διατηρήσεως.

940 γ. — Προτομή Θεοτόκου δεομένης, βρεφοκρατούσης.

Ὅπ. $+ \Gamma \rho \alpha \phi - \varsigma \phi \rho \alpha \gamma \iota \varsigma - \varsigma \lambda \omicron \gamma \rho \alpha - \varsigma \iota \lambda \iota \omicron . =$
 $+ \overline{Γραφ(άς) σφραγίζ(ω) καὶ λόγ(ους) Βασιλίο[υ]}$. Τρίμ. ἱαμβ.

0,017. (Α. Ε. 1901-2, KZ', 89).

940 δ. — $\overline{MHP} - \overline{\Theta V}$ Ἡ Θεοτόκος ἱσταμένη, βρεφοκρατοῦσα.

Ὅπ. $+ \varsigma \phi \rho \alpha - \overline{\Gamma \iota \varsigma \Gamma \rho \alpha} - \overline{\phi \omega \nu \mu \omicron \iota} - \overline{\Pi \alpha \rho \theta \epsilon \nu \omicron \varsigma}$
 $- \overline{\Pi \alpha \iota \delta \omicron \tau \rho \omicron} - \overline{\phi \omicron \varsigma} = + \overline{\Sigma \phi \rho \alpha \gamma \iota \varsigma} \overline{\gamma \rho \alpha \phi \omega \nu} \overline{\mu \omicron \iota} \overline{\Pi \alpha \rho \theta \acute{\epsilon} \nu \omicron \varsigma}$
παιδοτρόφος. Τρίμ. ἱαμβ.

0,018. (Συλ. Μακρίδου, 488). Καλῆς διατηρήσεως.

940 ε. — $\overline{MHP} - \overline{\Theta V}$ Ἡ Θεοτόκος ἐπὶ θώκου, βρεφοκρατοῦσα.

Ὅπ. $+ \varsigma \phi \rho \alpha - \overline{\Gamma \iota \varsigma \Gamma \rho \alpha} - \overline{\phi \omega \nu \mu \omicron \iota} - \overline{\mu \eta \tau \rho \omicron \pi \alpha \rho}$
 $- \overline{\theta \epsilon \nu \epsilon \kappa \omicron \rho \eta} = + \overline{\Sigma \phi \rho \alpha \gamma \iota \varsigma} \overline{\gamma \rho \alpha \phi \omega \nu} \overline{\mu \omicron \iota} \overline{\mu \eta \tau \rho \omicron \pi \acute{\alpha} \rho \theta \epsilon \nu \epsilon} \overline{Κόρη}$.
Τρίμ. ἱαμβ.

0,022. (Συλ. Μακρίδου, 489). Καλῆς διατηρήσεως.

948 α. — $\overline{\text{MHP}} - \overline{\Theta\text{V}}$ Προτομή Θεοτόκου δεομένης.

Ὅπ. + $\overline{\text{KER, } \Theta} - \overline{\text{TW } \text{C } \omega \Delta} - \overline{\text{NIKH } \Phi'}$ - Ρω = + $\overline{\text{K(ύρ)ε β(οή)θ(ει) τῷ σῶ δ(ούλῳ) Νικηφ(ό)ρῳ.}}$

0,017. (Συλ. Μακρίδου, 367). Μετρίας διατηρήσεως.

948 β. — $\overline{\text{MHP}} - \overline{\Theta\text{V}}$ Προτομή Θεοτόκου δεομένης.

Ὅπ. $\overline{\text{KER } \Theta} - \overline{\text{O } \Delta \text{OY } \Lambda \text{OC}} - \overline{\text{.GIANI}} = \overline{\text{K(ύρ)ε β(οή)-θ(ει) [τ]ο δούλο σ[ου] Γιάνι.}}$

0,017. (Συλ. Μακρίδου, 180). Μετρίας διατηρήσεως.

948 γ. — $\overline{\text{M}} - \overline{\Theta\text{V}}$ Προτομή Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

Ὅπ. + $-\overline{\text{AGNHCKE}} - \overline{\text{PETW } \text{C } \omega} - \overline{\Delta \text{ON } \Lambda \omega} - \overline{\text{K } \omega \text{N}}$ = + $\overline{\text{Ἀγνή σκέπε τῷ σῶ δούλῳ Κων(σταντίνῳ). Τρίμ. ιαμβ.}}$

0.019. (Συλ. Μακρίδου, 136). Καλῆς διατηρήσεως.

949 α. — $\overline{\text{HHP}} - \overline{\Theta\text{V}} \text{ } \overline{\text{I}}$ = $\overline{\text{Mήτηρ } \Theta(\epsilon\omicron)\text{ῶ ἡ Ἀχειροποίητος.}}$

Ἡ Θεοτόκος ἰσταμένη, ἀνατείνουσα χεῖρας ἱκέτιδας.

Ὅπ. — $\overline{\text{AN } \Delta \text{RONIK}} - \overline{\text{ONAGNH } \text{PAPOC}} - \overline{\text{MECKE } \text{POIC}} - \dots\dots\dots$

0,038. (Συλ. Μακρίδου, 6). Μετρίας διατηρήσεως Τὸ πέταλλον ἔχει δις πιεσθῇ ὑπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἐξ οὗ καθίσταται ἀδύνατος ἡ ἀνάγνωσις τῶν τελευταίων στίχων.

950 α. — $\Theta - \Pi = \overline{\Theta(\epsilon\omicron\tau\omicron\kappa\omicron\varsigma) \text{ Π(αρ)θένος.}}$ Προτομή Θεοτόκου.

Ὅπ. + $\overline{\text{PE}} - \overline{\text{TPOV } \Delta} - \overline{\text{ON } \Lambda \text{ON}} - \overline{\text{THC } \Theta \text{EO}} - \overline{\text{.K } \text{OY}}$ = + $\overline{\text{Πέτρον δούλον τῆς Θεο[τό]κου.}}$

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 389). Μετρίας διατηρήσεως.

951 α. — Προτομή Θεοτόκου μετὰ τοῦ βρέφους. Ἐκατέρωθεν ἀνὰ εἷς μικρὸς σταυρός.

Ὅπ. + $\overline{\Delta \text{OV}} - \overline{\Lambda \text{KIT}} - \overline{\text{IOV}} = + \overline{\text{Δουλικίου.}}$

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 181). Καλῆς διατηρήσεως.

952 α. — $\overline{\text{MHP}} - \overline{\Theta\text{V}}$ Προτομή Θεοτόκου φερούσης ἐπὶ τοῦ στή-
θους τὸ βρέφος. Πέριξ $\text{C}\overline{\Phi}\text{P}\overline{\text{A}}\text{Γ}, \text{ΓP}\overline{\text{A}}\dots\overline{\Lambda}\text{O}\overline{\Gamma}\text{OY}\text{C}.\text{OIPAP}$
= *Σφράγι(ζον) γρα[φ](ας) [καὶ] λόγους [μ]οι Παρ(θένε).* Τρίμ. ἱαμβ.

᾽Οπ. + $\text{CKPVC} - \text{ΠΑΝΑΓΗΕ} - .\overline{\text{ΕΟΔΟC}}\text{IO} -$
 $\text{C}\overline{\text{O}}\overline{\Lambda}\text{ATPI} - \text{TO}.\overline{\text{IOY}} - \text{NI} = + \text{Σκ(έ)πυς Πανάγης [Θ]εοδο-}$
σίο σο λάτρι το .λιούνι.

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 437). Μετρίας διατηρήσεως.

952 β. — Θεοτόκος ἱσταμένη, δεομένη.

᾽Οπ. — $\text{OIK}\overline{\text{E}}\dots\text{TA} - \text{C}\overline{\Gamma}\text{P}\overline{\Lambda}\overline{\Phi}\text{ACT}\overline{\text{WN}} -$
 $\overline{\text{PRAKTEWN}}:\text{KW} - \overline{\text{NCTANT}}\text{I}.\text{OC}\overline{\text{P}}\dots\dots = \text{oiké[της]}$
τὰς γραφὰς τῶν πρακτέων : Κωνσταντί[ν]ος Π.....

0,031. (Συλ. Μακρίδου, 143). Κακῆς διατηρήσεως.

961 α. — $\overline{\text{IC}} - \overline{\text{XC}}$ Ὁ Ἰησοῦς ἱστάμενος.

᾽Οπ. + $\text{C}\overline{\text{E}}\dots - \overline{\Theta\text{V}}\overline{\Theta\text{N}}\overline{\text{THN}} - \text{C}\overline{\text{O}}\overline{\Phi}\text{HC}\overline{\text{KE}} - \text{POIC}\overline{\text{IW}}$
= +

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 265). Μετρίας διατηρήσεως.

961 β. — $\overline{\text{IC}} - \overline{\text{XC}}$ Προτομή τοῦ Χριστοῦ. Πέριξ PI-
 $\text{CTO}\overline{\Phi}, \text{KONME}\dots\dots = \dots\dots [\text{X}] \text{ριστοφ(όρω) κουμ[ε-}$
κιαρίω].

᾽Οπ. .. $\text{RO} - \text{I}\overline{\Theta\text{HTOC}}\text{O} - \overline{\Delta\text{ON}}\overline{\Lambda\text{OX}}\text{P} - \text{ICTO}\overline{\Phi}\text{O}$
— $\text{W} = [\text{K}(\acute{\upsilon}\text{ρι})\epsilon] \text{βοῖ} \overline{\theta\eta} \text{το σο δούλο Χριστοφ[ό]ρω}.$

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 451). Μετρίας διατηρήσεως.

961 γ. — $\overline{\text{IC}} - \overline{\text{XC}}$ Προτομή Ἰησοῦ.

᾽Οπ. + — $\text{K}\overline{\text{E}}\text{R}\overline{\Theta} - \text{T}\overline{\text{W}}\text{C}\overline{\text{W}}\overline{\Delta\text{OY}} - \overline{\Lambda\text{W}}\overline{\text{KWN}} = + \text{K}(\acute{\upsilon}\text{-}$
ρι)ε β(οή)θ(ει) τῷ σῶ δούλῳ Κων(σταντίνῳ).

0,017. (Συλ. Μακρίδου, 133). Καλῆς διατηρήσεως.

966 α. — Προτομή ἁγίου Νικολάου.

᾽Οπ. + $\text{K}\overline{\text{E}} - .\text{O}\overline{\text{H}}\overline{\Theta} - .\text{W}\text{C}\overline{\text{W}} - \text{NHKH} - . = + \text{K}(\acute{\upsilon}\text{-}$
ρι)ε [β]οήθ[ει] τῷ σῶ [δ](ούλῳ) Νηκή[τα].

0,025. (Συλ. Μακρίδου, 348). Μετρίας διατηρήσεως.

967^α. — — ΚΟΛ' Προτομή αγίου Νικολάου.

Ὅπ. ΦΡΟ. — ΓΡΑ. — ΕΓΩΓΕΤ. — ΘΕΟΦΙΛ. — ΟΙΚΙΑ. — ΠΡ.Ο — ΤΕ. = Φρο[υρ](ός) γραφ[ών] ἔγωγε τ[ῷ] Θεοφίλ[ῳ]. Τρίμ. ἱαμβ.

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 435). Μετρίας διατηρήσεως.

968^α. — ΘΝΙ — ΚΟΛ, Προτομή αγίου Νικολάου.

Ὅπ. + ΑΓ. — ΝΙΚΟΛΑΕ — ΡΟΗΘ, ΤΩC, — ΔΟΥΛΩΝΙ — ΚΟΛΑΩ = ὍΑγ[ι] Νικόλαε βοήθ(ει) τῷ σ(ῶ) δούλῳ Νικολάω.

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 356). Καλῆς διατηρήσεως.

969^α. — ΘΝΙ — ΚΟΛ, Προτομή αγίου Νικολάου.

Ὅπ. + ΚΕ — ΡΟΗΘΗ — .CΟΔ. — ΛΟΝΙΚΟ — ΛΑΟ = + Κ(ύρι)ε βοήθη [τῷ] σο δ[ού]λο Νικολάο.

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 355). Μετρίας διατηρήσεως.

969^β. — ΘΝΙΚ — ΟΛ, Προτομή αγίου Νικολάου.

Ὅπ. ΘΚΕ — ΡΟΗΘ — ΕΩ — = Θ(εοτό)κε βοήθ(ει) [Δ]έω[ν](τι).

0,020. (Συλ. Μακρίδου, 292). Μετρίας διατηρήσεως.

970^α. — ΘΝΙ — ΚΟΛ' Κιωνηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς αγίου Νικολάου.

Ὅπ. ΠΡΟC — ΑΤΗCΜ, — .ΦΡΑΓΙ — Μ'ΚΑΡ — ΤΛΗCΙ. = Προσιάτης μ(ον) [καὶ σ]φραγί[ς] μ(ά)καρ (;).

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 119). Μετρίας διατηρήσεως.

971^α. — ΘΝΗ — ΚΟΛΑΟ. = ὁ ἅγιος Νηκόλαος (οὗτω). Προτομή αγίου Νικολάου.

Ὅπ. ΓΡΑΦΑΣ — ΚΟΜΙΣΩ — ΣΛΟΓΟΥC — ΙΩ = Γραφὰς κομίζω καὶ λόγους Ἰω(άννου). Τρίμ. ἱαμβ.

0,017. (Συλ. Μακρίδου, 252). Μετρίας διατηρήσεως.

972^α. — — ΛΑΟC Κιωνηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς αγίου Νικολάου.

”Οπ. + — C Ω Ζ Ο Ι C — Μ Α Κ Α Ρ Μ Ε — Κ Ω Ν C T A N T Ι
— Ν Ο Ν Ι Κ Ε Τ Η Ν = + Σ ώ ζ ο ι ς μ ά κ α ρ μ ε Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ο ν ἱ κ έ τ η ν.
Τρίμ. ἱαμβ.

0,025. (Συλ. Μακρίδου, 141). Μετρίας διατηρήσεως.

973 α. — Θ Ν Ι — Κ Ο Λ, Κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς ἁγίου
Νικολάου.

”Οπ. + — Κ Ε Ρ Θ, — Τ Ω C Ω Δ Ο Υ — Λ Ω Κ Ω Ν = + Κ (ύ-
ρι) ε β (οή) θ (ει) τῷ σῷ δούλῳ Κων(σταντίνῳ).

0,018. (Σ. Π. 1901-2, ΔΑ', 44).

974 α. — Μ Χ = Μιχαήλ, Θ Ν Ι Κ Ο Λ Α Ο C = ὁ ἅγιος Νικόλαος,
κιονηδόν. Ἀρχ. Μιχαήλ καὶ ἅγιος Νικόλαος ἱστάμενοι κατ' ἐνώπιον.

”Οπ. + Γ Ρ Α — Φ Α C C Φ Ρ, — Γ Ι Σ Ω Κ Α Ι — Λ Ο Γ Ο Υ C Ρ Α
— C Ι Λ Ε Ι Ο Υ = Γ ρ α φ ᾶ ς σ φ ρ (α) γ ί ζ ω καὶ λόγους Βασιλείου. Τρίμ. ἱαμβ.

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 111). Ἀρίστης διατηρήσεως.

975 α. — Θ Θ Ε Ο — . Ω Ρ Ο C Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ἱστάμενος.

”Οπ. Τ Ε Θ Ε — . Δ Ω Ρ Ε Α — Θ Λ Ω Φ Ω — Ρ Ε
= [φύλατ]τε Θε[ό]δωρε ἀθλωφόρε.

0,024. (Συλ. Μακρίδου, 72). Μετρίας διατηρήσεως.

975 β. — . . . — Ο . Ω Ρ . Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ἱστάμενος.

”Οπ. — . Θ Ε Ι Τ Ω — . Ω Δ Ο Υ Λ Ω — Κ Ω Ν Τ Ω —
. . . . = [+ Θ(εοτό)κε βοή]θει τῷ [σ]ῷ δούλῳ Κων(σταντίνῳ) τῷ . . .

0,018. (Συλ. Μακρίδου, 137). Μετριοτάτης διατηρήσεως.

975 γ. — . . . Ι Ο, — . . Δ . Ρ, Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ἱστάμενος.

”Οπ. — . . Α Τ Ε Θ — . Ο Δ Ω Ρ Ε . — Θ Λ Ο Φ Ο Ρ . =
[Δοῦλον (;) φύλ]ατε Θε[ε]δόωρε [ἀ]θλοφόρε. Τρίμ. ἱαμβ.

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 189). Μετρίας διατηρήσεως.

975 δ. — Ο Α Γ Ι Ο C — Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ο Σ Ὁ ἅγιος Θεόδωρος
ἱστάμενος.

Ὡπ + ΘΕΟΣ.. — ΤΟΝΚΥΡΟΣΣΕ — ΤΩΝΝΥΝ
ΠΡΑΚΤΕΩΝ—ΑΘΛΗΤΑΘΕΟΔΩ—ΡΟΣΟΙΣΓΡΑΦΕΙ
—ΚΡΙΝΕΙ = + κῦρος σε τῶν νῦν πρακτέων ἀθλητὰ
Θεόδωρος οἷς γράφει κρίνει Τρίμ. ἱαμβ.

0,024. (Συλ. Μακρίδου, 453). Μετρίας διατηρήσεως.

975 ε. — — Δ.ΡΟΣ Προτομή ἁγίου Θεοδώρου.

Ὡπ. + ΚΕ — .ΟΗΘΙ — .ΩΣΩΔ — .ΤΕΦΑ — ΝΩ =
+ Κ(ύρι)ε [β]οήθι [τ]ῷ σῷ δ(ούλῳ) [Σ]τεφάνῳ.

0,024. (Συλ. Μακρίδου, 422). Μετριωτάτης διατηρήσεως.

975 ς. — ΘΔΗ—ΜΙΤΡΙ Ὁ ἅγιος Δημήτριος ἱστάμενος.

Ὡπ. + ΔΙΜΙ—ΤΡΙΟΝΦΝ—ΛΑΤΕΤΟΝ— .ΟΝΟΙΚ
= + Διμίτριον φύλατε τὸν [σ]ὸν οἶκ(έτην). Τρίμ. ἱαμβ.

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 495). Μετρίας διατηρήσεως.

975 ζ. — .ΔΗΜΗ—ΤΡΙΟΣ Ὁ ἅγιος Δημήτριος ἱστάμενος.

Ὡπ. + ΙΣΑΑ—ΚΙΟΝΦΝ—ΛΑΤΤΕΔΗ—ΜΗΤΡΙΕ
—ΜΑΡΤΥΣ = + Ἰσαάκιον φύλαττε Δημήτριε μάρτυς.

0,024. (Συλ. Μακρίδου, 185). Καλῆς διατηρήσεως.

975 η. — ΘΔΗΜ—.... Ὁ ἅγιος Δημήτριος ἱστάμενος.

Ὡπ. ...ΑΝ — .ΘΛΗΤΑ — .ΗΜΗΤΡΙ — .ΝΜΕΣΚ.
— = ... αν [ἀ]θλητὰ Δημήτρι[ο]ν με σκ[έπ]οις.

0,016. (Σ. Π. 1904-5, ΚΓ', 29).

975 θ. — ΘΔΗΜΗΤ — Ὁ ἅγιος Δημήτριος ἱστάμενος.

Ὡπ. .ΜΩΝΥ — .ΟΥΝΤΟΣ — .ΦΡΑΓ,ΕΙ — .ΣΚΑΙΦΝ
— ΛΑΞ = [Ὁ]μωων[μ]οῦντος [σ]φραγ(ίς) εἰ[η]ς καὶ φύλαξ. Τρ. ἱαμβ.

0,018. (Σ. Η. 1902-3, ΛΑ', 43).

976 α. — ΘΓΕΩΡ—ΓΙΟΣ Προτομή ἁγίου Γεωργίου.

Ὡπ. + ΚΕΡΘ — ΤΩΣΩ — ΔΟΝΛΩΓ — ΕΩΡΓΙ — Ω =
+ Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει) τῷ σῷ δούλῳ Γεωργίῳ.

0,019. (Συλ. Μακρίδου, 203). Μετρίας διατηρήσεως.

977 α. — Οἱ ἄγιοι Γεώργιος καὶ Δημήτριος ἱστάμενοι κατ' ἐνώπιον.

᾽Οπ. + ΘΚΕ—ΡΟΗΘΤΩ— . ω ΔΟΝΛΩ—ΓΕΩΡΓΙ—ω
= + Θ(εοτό)κε βοήθ(ει) τῷ [σ]ῷ δούλῳ Γεωργίῳ.

0,020. (Συλ. Μακρίδου, 369). Μετρίας διατηρήσεως.

988 α. — . . . — ΧΜΛ Προτομή ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

᾽Οπ. + ΑΡΧΗ—СТРАΤΙ—ΓΕΡ,Θ,ΤΩ— . ω Δ' ΜΙ—
. ΑΗΛ = + Ἀρχηστράτιγε β(οή)θ(ει) τῷ [σ]ῷ δ(ούλῳ) Μι[χ]αήλ.

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 316). Καλῆς διατηρήσεως.

993 α. — ΟΙΩ—Ο Χ Μ = δ ἄγιος Ἰω(άννης) δ Χρ(υσόστ)υ(ος).
Προτομή αὐτοῦ.

᾽Οπ. + ΚΕΡΘ, — ΤΩCΩΔ'—ΛωΙΩ = + Κ(ύρι)ε β(οή)-
θ(ει) τῷ σῷ δ(ούλῳ) Ἰω(άννη).

0,018. (Συλ. Μακρίδου, 223). Καλῆς διατηρήσεως.

993 β. — Προτομή Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

᾽Οπ. CΦΡΑ. . . — CVTI. . . — CΙΛΟΓΩΝ—ΚΩΝCΤΑ—
ΝΤΙΝ. = Σφρα[γίς] συ. λόγων Κωνσταντίν[ου]. Τρίμ. ἱαμβ.

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 134). Μετρίας διατηρήσεως

1014 α. — ΘCΤΦΑΝΟC—ΟΝΕΟ, = δ ἄ(γιος) Στ(έ)φανος δ
Νέος. Προτομή Στεφάνου τοῦ Νέου.

᾽Οπ. ΟΜΝΜ—CΦNCΦ—NCΚΠ

0,016. (Συλ. Μακρίδου, 419). Καλῆς διατηρήσεως.

1015 α. — Προτομή ἁγίου Εὐστρατίου.

᾽Οπ. . ΦΡΑΓΙ, — . . ΑΦΑC.Ι— . . ΟCΛ.ΑC— . VCΤΡΑ
— ΤΙΟΝ = [Σ]φραγί(ζω) [γρ]αφᾶς [Ε]ὐστρατίου.

0,018. (Συλ. Μακρίδου, 193). Μετρίας διατηρήσεως.

1016 α. — . . . — ΔΡΕ. . Προτομή τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου.

᾽Οπ. + ΠΡΩΤ'—ΚΛΗΤΕ—ΡΘΤΩCΩ—ΔΟΥΛΛΕ—
. Τ' = Πρωτ(ό)κλητε β(οή)θ(ει) τῷ σῷ δούλ(ῳ) Λέ[ον]τι).

0,017. (Συλ. Μακρίδου, 283). Μετρίας διατηρήσεως.

1017^α. — Προτομή ἁγίου.

”Οπ. + ΚΩΝ — C T A N T I — N O N C K — Ε Π Η C = + *Κων-
σταντῖνον σκέπης* (sic).

0,021. (Σ. Π. Ἀκαδ. ἔτος 1904-5, ΙΑ', 116).

1018^α. — Προτομή ἁγίου.

”Οπ. + ΚΕΡΘ — ΘΩ ΜΑΝ — ΙΕΝΕΙ — ΡΗ = + *Κ(ύρι)ε
βο(ή)θ(ει) Θωμᾶν*

0,019. (Συλ. Μακρίδου, 397). Μετρωτάτης διατηρήσεως

1019^α — Ἐφθαρμένον ἔμπροσθεν.

”Οπ. + ΚΕΡΟ — ΗΘΕΙΤΩ — CΩ ΔΟΥΛ' — C T V Λ I —
Α Ν . = + *Κ(ύρι)ε βοήθει τῷ σῶ δούλ(ῳ) Στυλιαν[ῳ]*.

0,022. (Συλ. Μακρίδου, 415). Μετρωτάτης διατηρήσεως.

2. Δίγλωσσα.

1048^α. — S E U E — R U S = *Severus*.

”Οπ. Μονογράφημα ὅπερ ἴσως ἀναγνωστέον *Σεβήρου*.

0,023. (Συλ. Μακρίδου, 405). Μετρίας διατηρήσεως.

1051^α. — Προτομή ἁγίου.

”Οπ. + Ι Ο Η . — Α Ν Ν . S — . Ο . Α Ν Ι

0,021. (Συλ. Μακρίδου, 238). Μετρωτάτης διατηρήσεως.

1052^α. — Α Ν Τ — Ω Ν Ι — Ν Ο V = Ἄντωνίνου.

”Οπ. u h — τ ο η ι — η η = *Antoninu*.

0,022. (Σ. Π. 1901-2, Ι', 69).

1052^β. — + C E P — Γ Ι Ο — V = *Σεργίου*.

”Οπ. + S E R — τ ι η = *Sergiu*.

0,023. (Σ. Π. 1901-2, Ι', 73).

3. Μετὰ λατινικῶν ἐπιγραφῶν.

1057^α. — + F O — T I U — S = *Fotius*.

”Οπ. + S C h — Ο Λ Α S — T K = *scholast(ik)(us)*.

0,026. (Συλ. Μακρίδου, 393). Καλῆς διατηρήσεως.

1057 β. — + ΡΕ — ΤΡΙ = *Petri*.

”Οπ. ΠΡΑΕ — ΦΕCΤΙ = *praefecti*.

0,024. (Συλ. Μακρίδου, 387). Καλῆς διατηρήσεως.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΑ ΕΦΘΑΡΜΕΝΑ.

1058 α. — Προτομή ἁγίου Νικολάου.

”Οπ. ΘΚΕΡΘ — ΩΝ. RV — — — ... = Θ(εο-
τό)κε β(οή)θ(ει) [Κ]ων(σταντίνω).....

0,020 (Συλ. Μακρίδου, 151) Κακῆς διατηρήσεως

1059 α. — ... — ΤΛΕ. — Προτομή ἁγίου Παντελεήμονος.

”Οπ. + ΚΕΡΟΗΘΙΤΩCΩ περίξ σταυροῦ διηρθισμένου
ἐπὶ βάσεως.

0,027. (Συλ. Μακρίδου 341). Μετρίας διατηρήσεως.

1060 α. — ΘΘΕ — ... = ὁ ἅγιος Θε[όδωρ]ος. Προτομή ἁγίου
Θεοδώρου.

”Οπ. ΕΡΘ — ..CΙΛΙΩ — ..ΟΝΠΑ — ..ΡΟ = [Κ(ύρι)]ε
β(οή)θ(ει) [Βα]σιλίω.....

0,016. (Συλ. Μακρίδου, 108). Μετρίας διατηρήσεως.

1061 α. — .ΧΑ — ... ΙΗΛ = [ἄρ]χά(γγελος) [Γαβρ]ηήλ. Ἀρχάγ-
γελος Γαβριήλ ἱστάμενος.

”Οπ. CΦΡΑ. — ΓΑΡΡΙΗ — ΕΙΜΙΤΟΝ — .ΕΟΛ... — ...
= Σφρ[α](ίς) Γαβριή[λ] εἰμι τοῦ... ..

0 024. (Συλ. Μακρίδου, 196). Μετρίας διατηρήσεως.

1062 α. — Προτομή ἁγίου.

”Οπ. ΟΜΩΝ. — ΩCΦΡΑ — ΓΙΣΕ... — = Ὁμων[ύ]-
μω σφράγιζε.....

0,016. (Σ. Π. 1904-5, 1Α', 118).

1062 β. — Θεοτόκος φέρουσα ἐν δίσκῳ τὸ βρέφος.

Ὅπ. .ΦΡΑΓΙC — . . . ΛΙΘ — .Ο.Η — . .

0,017. (Σ. Π. 1904-5, Α', 119).

1063 α. — Προτομή Θεοτόκου δεομένης. Πέριξ *Θεοτόκε βοήθει*.

Ὅπ. Προτομή ἁγίου Γεωργίου ἢ Δημητρίου. Ἐπιγραφή πέριξ ἐφθαρμένη.

0,015. (Σ. Π. 1904-5, ΙΑ', 117).

1064 α. — ΜΗΡ — . . Προτομή Θεοτόκου δεομένης, μετὰ τοῦ βρέ-
φους ἐν δίσκῳ. Ἐπιγραφή πέριξ ΝΩΤΗ.

Ὅπ. . . ΛΘ. — . . . ΑΙΩ — . . . ΧΙΕΡ — . ΝΤ

0,021. (Σ. Π. 1904-5, ΙΑ', 110).

1065 α. — Προτομή Θεοτόκου δεομένης.

Ὅπ. + ΘΚΕ — ΡΘ. . . . — ΤΩCΩΙ — ΚΕΤΗ = + Θ(εο-
τόκ)ε β(οή)θ(ει). . . . τῷ σῶ ἱκέτη.

0,016. (Σ. Π. 1904-5, ΙΑ', 106).

1066 α. — Προτομή Θεοτόκου δεομένης, μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

Ὅπ. . . . — . CΡΩΝΛ — — ΙΛΛ. .

0,012. (Σ. Π. 1904-5, ΙΑ', 109).

1067 α. — . . . — ΘV Προτομή Θεοτόκου δεομένης.

Ὅπ. + ΘΚΕΡΘ — ΘΕΟΔΩΡ. — . . . — . . . = + Θ(εο-
τόκ)ε β(οή)θ(ει) Θεοδωρ.

0,016. (Σ. Π. 1904-5, ΙΑ', 111).

1068 α. — Προτομή ἁγίου Νικολάου.

Ὅπ. + ΚΕΡΘ — ΝΙΚΟΛΑΩ — — =
+ Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει) Νικολάω.

0 029. (Σ. Π. 1904-5, ΙΑ', 114).

1069 α. — ΘΓ. — ϞΓ Κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς ἁγίου
Γεωργίου.

Ὅπ. ΓΕΟ. — ΓΙΟΝ. . — ΜΑΚ. . — . . . = Γεό[ρ]γιον.

0,016. (1904-5, ΚΓ', 31).

1070^α. — Προτομή αγίου.

”Οπ. .ΙΣΛ. — .ΚΩΜ. — .ΤΟΜ. — ...

0.018. (1901-2, I', 68).

1071^α. — Σταυροειδές μονογράφημα = Θεοτόκε βοήθει, ἐν ταῖς
γωνίαις τῷ—σῷ—δού—λω.

”Οπ. Β... — ΛΙΩC — ΕΠΙC. — .ΟΡ = Β[ασι]λίω.....

0.027. (Συλ. Μακρίδου, 107). Μετριοτάτης διατηρήσεως.

1072^α. — Έφθαρμένον ἔμπροσθεν.

”Οπ. Σταυροειδές μονογράφημα ἔφθαρμένον.

0.026. (1901-2, I', 61).

1073^α. — Άετὸς (ὡς συνήθως) ἐν στεφάνῳ.

”Οπ. Όμοίως.

0.019. (1901-2, I', 42). Κίβδηλον νεώτερον.

1074^α. — ΚΕΒΟ — ΗΘΗ

”Οπ. .ΗΛ — ΙCΤΡ — ..

0.018 (1901-2, I', 77).

1075^α. — ...Α. — ΤΑCΙ — ΟΥ = [Άν]α[σ]τασίον.

”Οπ. Έφθαρμένον.

0.021. (1901-2, I', 78).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σφραγίδια.

1175 β. — — Δ Ε C. Προτομή Λέοντος τοῦ Γ'.

Ὅπ. Προτομαὶ Κωνσταντίνου Ε' καὶ Λέοντος Δ'.

0,0 . (Συλ. Μακρίδου, 23). Μετρίας διατηρήσεως.

1175 γ. — . . — ΧΑΗΛΒΣΙΛΕ Προτομή Μιχαήλ Α' τοῦ Ραγκαβέ.

Ὅπ. S X R I S . . . Προτομή Ἰησοῦ.

0,0 . (Συλ. Μακρίδου, 33). Μετρίας διατηρήσεως.

1182 α. — + Α Λ Ε Ξ Ι . . — = + 'Αλέξι[ος δεσπ(ότης)].

Προτομή Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ.

Ὅπ. $\overline{ΙC} - \overline{XC}$ Προτομή Χριστοῦ.

0,0 . (Συλ. Μακρίδου, 2). Μετρίας διατηρήσεως.

1183 α. — . . Ι — Δ Ε . . Προτομή τοῦ αὐτοῦ.

Ὅπ. $\overline{ΙC} - \overline{XC}$ Προτομή Χριστοῦ.

0,0 . (Συλ. Μακρίδου, 3). Μετρίας διατηρήσεως.

1183 β. — + Α Λ Ε Ξ — . Η Ρ Ι [Ν Η] Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς καὶ Εἰρήνη ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἱστάμενοι φέροντες μέγαν ἐν τῷ μέσῳ κείμενον σταυρόν.

Ὅπ. Ἀλέξιος καὶ ἅγιός τις φέροντες λάβαρον.

0,0 . (Συλ. Μακρίδου, 5). Μετρίας διατηρήσεως.

1183 γ. — + Α Λ Ε Ξ . . . — Προτομαὶ Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ καὶ Εἰρήνης φερόντων σταυρόν.

Ὅπ. $\overline{ΙC} - \overline{XC}$ — Ἰησοῦς ἐν προτομῇ καὶ Ἀλέξιος φέροντες σταυρόν.

0,0 . (Συλ. Μακρίδου, 4). Μετρίας διατηρήσεως.

Χαλκᾶ σύμβολα.

1185 α. — + ΤΗC — .ΠΕΡΑΓΙ — ΑCΘΚΟΥ = + *Tḥs*
[ὅ]περαγίας Θεοτόκου

᾽Οπ. ΤΗC — ΑΧΕΙΡΟ — ΠΟΙΗΤΟΥ = *τḥs* ᾽Αχειροποιήτου.

0.022 (Συλ. Μακρίδου, 500). Μετρίας διατηρήσεως. ᾽Ετερον παρὰ Schlumberger *Mélanges* I σελ. 284.

1185 β. — + ΓΡΗ — ΓΟΡΙΩ — ΜΑΓΙC — ΤΡΩ = + *Γρη-*
γορίω μαγίωτρω

᾽Οπ. ΤΩΤΑ — ΡΩΝΙ — ΤΗ = *τῶ Ταρωνίτη.*

0.017 (Συλ. Μακρίδου, 498). Μετρίας διατηρήσεως. ᾽Ετερον παρὰ Schlumberger *Mélanges* I σελ. 309-310.

1185 γ. — ΜΗΡ — ΘΥ Προτομή Θεοτόκου δεομένης.

᾽Οπ. ΘΔΗΜ, — ΤΡΙΟ, Προτομή αγίου Δημητρίου.

0.021. (Συλλ. Μακρίδου, 499). Καλῆς διατηρήσεως. ᾽Εδημοσιεύθη ὑπὸ Schlumberger *Mélanges* I σελ. 307.

Μολύβδινον σύμβολον.

1185 ε. — Σταυροειδὲς μονογράφημα.

᾽Οπ. ᾽Ασημον.

0.017. (1901-2, Γ', 85).

Πῶμα ἀγγείου.

1185 δ. — Προτομή ἀνδρὸς (αὐτοκράτορος) φέροντος χλαμύδα καὶ διάδημα, πρὸς δεξ. ᾽Εκατέρωθεν ἀνὰ εἷς μικρὸς σταυρὸς.

᾽Οπ. Κωνοειδὴς ἐπιφάνεια διαμπερὲς ἔχουσα.

0.020. (Συλ. Μακρίδου, 31). Καλῆς διατηρήσεως.

1185 ε. — Πέταλλον ἄνευ διαμπεροῦς, φέρον ἑκατέρωθεν εὐθείαν προεξοχὴν διατέμνουσαν αὐτὸ εἰς δύο ἡμικύκλια.

0.026. (Σ. Π. 1904-5, ΙΑ', 120).

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ

1230. — .. — ΧΑΗΛ Προτομή ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

᾽Οπ. $\text{C}\Phi\text{P}.. - \text{KVT}, .. - \text{C}\text{OY}\text{MTP}.. - \text{K}\omega\text{N} = \Sigma\phi\rho[\alpha-\gamma](\iota\varsigma) \text{Κυτ}(\iota\omicron\upsilon\omicron\upsilon) (;) \mu\eta\tau\rho[\sigma\pi](\sigma\lambda\iota\tau\omicron\upsilon) \text{Κων}(\sigma\tau\alpha\tau\iota\eta\iota\omicron\upsilon\omicron\upsilon).$

0,022. (Συλ. Μακρίδου, 22). Μετρίας διατηρήσεως.

1231. — Προτομή ἁγίου.

᾽Οπ. $\text{KAM} - \text{EPKI} - \text{OY}$

0,020. (1901-2, I', 67).

1232. — + — ΤΟΝΘ — ΕΙΟΝ = + *Τοῦ θείου*

᾽Οπ. $\text{BE} - \text{ATIO} - \text{V} = \text{Βεατίου}.$

0,024 (Συλ. Μακρίδου, 117). Καλῆς διατηρήσεως.

1233. — .. — ΛΜ. — ..ΙΑC ΓΡΑ — ΦΗΝΙΚΗΦ — ΟΡΟΝ

᾽Οπ. $\text{CTIXOYCE} - \text{XICHMA}.. - \text{TPONOCCE} - \text{ΠOYCTVΠ} - \text{ONC}$

Αἱ ἐπιγραφαὶ ἀμφοτέρων τῶν ὄψων ἀποτελοῦσι δύο τριμ. ἱαμβικούς στίχους:

. ιας [ή] γραφή Νικηφόρου
στίχους ἔχ<ε>ι σήμα[ν]τρον, οὐ σεπιτὸς τύπος.

0,031. (Συλλ. Μακρίδου, 374). Μετρίας διατηρήσεως

1234. — ΜΙ — ΧΛ Προτομή ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

᾽Οπ. $\text{KER} - \text{IXAHΛ} - \text{ΠAΘAP}.. - \text{WC} \text{I} = \text{K}(\acute{\upsilon}\text{-}\rho\iota)\epsilon \beta[(\sigma\acute{\eta})\theta(\epsilon\iota) \text{M}] \iota\chi\alpha\eta\lambda [\sigma]\pi\alpha\theta\alpha\rho[\acute{\iota}]\varphi$

0,020. (Συλλ. Μακρίδου, 329). Μετριοτάτης διατηρήσεως.

1235. — ΘΝΙ — ΚΟΛ Προτομή ἁγίου Νικολάου.

᾽Οπ. $+ . \text{ER}, \Theta, - \text{TWC}\omega\Delta, - \text{ΛE}\omega\text{NT}, - \text{XAPT}\overline{\text{OY}} - \text{Λ}, \text{P} = + [\text{K}(\acute{\upsilon}\rho\iota)]\epsilon \beta(\sigma\acute{\eta})\theta(\epsilon\iota) \iota\tilde{\omega} \sigma\tilde{\omega} \delta(\sigma\acute{\upsilon}\lambda\varphi) \text{Λέωντ}(\iota) \chi\sigma\sigma\tau\omicron\upsilon\lambda(\alpha)\theta(\acute{\iota}\varphi).$

0,026. (Συλλ. Μακρίδου, 275) Μετρίας διατηρήσεως.

1236. — ΜΡ—Θ Προτομή Θεοτόκου δεομένης.

Ὅπ. — ΙΟΚΑΜ—ΑΤΗΡΟΝ—ΕΣΚΕ—ΠΟΙC =
ιο Καματηρόν [μ]ε σκέποις.

0,019. (Σ. Π. 1904-5, ΙΑ', 103).

1237. — Σταυροειδές μονογράφημα = κύριον ὄνομα κτήτορος.

Ὅπ. ΤΡΑ—ΚΤΕΝ—ΤΟΝ

0,021. (1901-2, Ι', 79) Κίβδηλον ἀλλὰ γενόμενον ἐκ μήτρας γνήσιου.

1238. — Ἔτερον ὡσαύτως κίβδηλον.

0,021. (1901-2, Ι', 80).

1239. — Ἀετὸς κατιωμένος.

Ὅπ. Μονογράφημα ἐφθαρμένον ὅπερ ἴσως ἀναγνωστέον Θεο-
 δώρου.

0,022. (Ἀκαδ. ἔτος 1901-2, Ι', 50). Κακῆς διατηρήσεως.

1240. — Σταυροειδές μονογράφημα = Θεοτόκε βοήθει.

Ὅπ. Μονογράφημα = ὄνομα κτήτορος √[ΠΑ]Τ[ω] περίξ.

0,026. (Σ. Π. 1905-6, Γ', 19). Μετριωτάτης διατηρήσεως.

1241. — Ὅμοίως ἔμπροσθεν.

Ὅπ. Μονογράφημα = ὄνομα κτήτορος, ἴσως Νικήτα.

0,026. (Σ. Π. 1905-6, Γ', 18). Μετρίας διατηρήσεως.

1242. — Σταυροειδές μονογράφημα = Θεοτόκε βοήθει. Πέριξ τῷ
 σῷ δούλῳ.

Ὅπ. ΕΠΙΦ. — — ... = Ἐπιφ[ανείφ]
 Ἐπιγραφὴ τετράστιχος ἐξίτηλος κατὰ τὸ πλεῖστον.

0,026. (Σ. Π. 1905-6, Γ', 20). Κακῆς διατηρήσεως.

1243. — Σταυροειδές μονογράφημα = Θεοτόκε βοήθει.

Ὅπ. Μονογράφημα = ὄνομα καὶ ἀξίωμα τοῦ κτήτορος.

0,019. (Ἀκαδ. ἔτος 1901-2, Ι', 90). Μετριωτάτης διατηρήσεως

1244. — Διπλοῦς σταυρὸς ἐφθαρμένος.

Ὅπ. $\overline{\text{ΚΕΒΟ}} - \overline{\text{ΙΘΗΤ}} - \overline{\text{CΟΔΟΝΛ}} - \overline{\text{ΛΕΟ}} = \text{Κ(ύρι)ε βοῦθη τ[ῶ] σο δούλ[ω] Λέο[ν]τι.$

0,020. (Ε. Σ. 13133). Μετριοτάτης διατήρησης.

1245. — Σταυροειδὲς μονογράφημα = Θεοτόκε βοήθει.

Ὅπ. $+$ — $\overline{\text{ΒΑCΙΑ}} - \overline{\text{ΕΙΟΝ}} - +$

0,017. (Σ. Π. 1899-1900, Ι', 84). Μετριοτάτης διατήρησης.

1246. — $\overline{\text{ΜΗΡ}} - \overline{\text{Θ[Υ]}}$ Θεοτόκος δεομένη μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

Ὅπ. $\dots \overline{\text{ΚΟ}} - \dots \overline{\text{ΟΝ}} - \overline{\text{ΠΡΟ.ΑΡ}} - \overline{\text{ΕΝΕCΚΕ}} - \overline{\text{Π. .C}} = [\text{Νι}]κό[λα]ον (;) πρό(εδρον) [\text{Π}]αρχ[θ]ένε σκέπ[οι]ς. Τρίμ. ἱαμβ.$

0,019. (Ε. Σ. 13151). Μετριοτάτης διατήρησης.

1247. — Μ. — . . Προτομή ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Πέριξ ἐπιγραφὴ ἐξίτηλος.

Ὅπ. $\overline{\text{ΕΝΥ}} - \dots \overline{\text{ΥΚΕΗ}} - \dots \overline{\text{ΙCΑC}} - \dots \overline{\text{CΟΙ}}$

0,021. (Ἀκαδ. ἔτος 1901-2, ΛΔ', 213).

1248. — $\overline{\text{ΘΝ. .}} - \overline{\text{ΛΑΟ}}$ Προτομή ἁγίου Νικολάου.

Ὅπ. $+$ $\overline{\text{ΚΕΡ}} - \overline{\text{ΘΤΟ.Ο}} - \overline{\text{ΔΟΝ. .}} - \overline{\text{ΝΙΚΟ}} - \overline{\text{ΛΑΟ}} = \text{Κ(ύρι)ε βο(οή)θ(ει) το [σ]ο δού[λω] Νικολάο.$

0,021. (Ε. Σ. 13141). Μετριοτάτης διατήρησης.

1249. — $\overline{\text{ΜΟΝ}} - \overline{\text{ΗC}}$

Ὅπ. $\overline{\text{ΤΟΥ}} \dots$

0,020 (Ἀκαδ. ἔτος 1901-2, Ι', 76) Κακῆς διατήρησης.

1250-1255. — Ἐξ μολυβδόβουλλα ὅλως ἐφθαρμένα.

(Α. Ε. 2531, 2540, 2676, 2681, 2718, 2806.)

1256-1257. — Ἐτερα δύο ὡσαύτως ἐφθαρμένα.

(Ε. Σ. 13159 καὶ Ἀκαδ. ἔτος 1896-7, ΙΗ', 6.)

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΩΝ ¹

Α'. ΠΡΟΣΩΠΑ.

'Αδράμιος 1029.
 'Αδράμιος πρωτοσπαθάριος 513x
 'Αγάπιος 1128
 'Αδριανός σπαθάριος 525.
 'Αδριανός Δαλασσηνός 618.
 'Αδριανός Κομνηνός πρωτοσέβαστος 499
 'Αθανάσιος 854x. 854β. 854γ.
 'Αθανάσιος πατρίκιος 454.
 'Αθανάσιος σπαθαροκανδιδάτος 548γ.
 Αίμυλιανός νοτάριος 425.
 'Ακίνδυος Καλαμαράς 631, 632, 633
 'Αλέξανδρος Καβάσιλας νοβελλίσιμμος 418x.
 'Αλέξιος 967.
 'Αλέξιος (Κομνηνός) 282γ. 1176, 1187.
 'Αλῆς ὀστιάριος 448.
 'Αμυράς πρωτονοτάριος 431β.
 'Αναστάσιος πρωτοσπαθάριος καὶ πατρί-
 κιος 507.
 'Αναστάσιος ὑπατος 579.
 'Ανδρέας ἀπὸ ἐπάρχων 355δ.
 'Ανδρέας ἐπίσκοπος 'Αθηνῶν 56x.
 'Ανδρέας πατρίκιος 465.
 'Ανδρέας πρεσβύτερος 265.

'Ανδρέας σπαθάριος 524ε.
 'Ανδρόνικος 940x, 949x.
 'Ανδρόνικος δεσπότης ὁ Παλαιολόγος 287, 288.
 'Ανδρόνικος πατρίκιος 453β.
 'Ανδρόνικος πρωτοσπαθάριος, κριτῆς Βολε-
 ροῦ, Στρουϊῶνος καὶ Θεσσαλονίκης 11.
 'Ανδρόνικος Καππαδόκης 636x.
 'Ανδρόνικος Ὀπὸς ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ
 βέστης 297δ.
 "Αννα 1025, 1044, 1047.
 "Αννα Δούκαινα σεβαστὴ 294.
 "Αννα Κομνηνοδοῦκα 647.
 "Αννα Ρωμαία πρωτοκουροπαλάτισσα 385.
 'Αντωνῖνος 1052x.
 Antoninus 1052x.
 'Αντώνιος μητροπολίτης Σμύρνης 139.
 'Αντώνιος μοναχὸς 261.
 'Αντώνιος σπαθαροκανδιδάτος 537.
 'Αντώνιος ὑπατος, κόμης 199β.
 'Απελάτης νοτάριος 420x.
 'Αριστόμαχος δρουγγάριος 191.
 'Αρχάδιος πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγὸς
 Βοσπόρου 15.
 'Αρσάκης πρωτοσπαθάριος, ἀσηκρήτης καὶ
 κριτῆς τοῦ Χαρσιανοῦ 155x.

1. Αἱ παραπομπαὶ ἐγένοντο εἰς τοὺς αὐξοντας ἀριθμοὺς τοῦ καταλόγου. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἐδημοσιεύθησαν ἐν τοῖς ἐξῆς τόμοις τῆς παρούσης Διεθνoῦς Ἐφημερίδος τῆς Νομι-
 σματ. Ἀρχαιολογίας: 1-52 τόμ. Ε' (1902) σελ. 149-164. — 53-185 τόμ. Ε' (1902)
 σελ. 189-228. — 186-340 τόμ. Γ' (1903) σελ. 49-88. — 341-479 τόμ. Γ' (1903)
 σελ. 333-364 — 480-550 τόμ. Ζ' (1904) σελ. 161-176. — 551-774 τόμ. Ζ' (1904)
 σελ. 255-310. — 775-1057 τόμ. Η' (1905) σελ. 53-102. — 1058-1199 (κατὰ λάθος
 μετὰ τὸν ἀριθμὸν 1191 ἀντὶ 1192 ἐτέθη 1162 μέχρι τοῦ 1199 ἀντὶ 1229) τόμ. Η' (1605)
 σελ. 195-222. — Συμπλήρωμα: 1x-702δ τόμ. Θ' (1906) σελ. 61-146. — 703x-1257
 τόμ. Ι' (1907) σελ. 47-74.

Ἀρταύστος πατρίκιος καὶ κουροπαλάτης 382α.

Βασάνκιος σπαθάριος καὶ ἄρχων κόρτης 298.

Βαδλουῖνος βεστάρχης καὶ δοῦξ Ἐδέσης 174.

Βαλάντιος πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγός Καππαδοκίας 151.

Βάνης πατρίκιος, σπαθάριος καὶ ὑπατος 577.

Βαρδάνης ἀνθύπατος, πατρίκιος καὶ πρωτοσπαθάριος 296.

Βαρδάνης ἀπὸ ἐπάρχων 358.

Βαρδάνης πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγός τῶν Βουκελλαρίων 162.

Βάρδας ἀνθύπατος 297γ.

Βάρδας πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγός 220.

Βάρδας πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ τοῦ τρικλίνου, ὑπατος, κριτὴς τοῦ βήλου, νοτάριος 596.

Βάρδας σπαθάριος 533.

Βάρδας Ἐρωτικός 623β.

Βαρνάδας κουράτωρ Κύπρου 165.

Βαρνάβας νοτάριος 420β.

Βάρος ὑπατος 557.

Βασιλάκης πρωτοπρόεδρος 483β.

Βασίλειος 841, 850, 940γ, 974α, 1016, 1034, 1060α, 1071α, 1073, 1162.

Basilius 279.

Basilius autocrator 280.

Βασίλειος ἀνθύπατος, πατρίκιος καὶ πρωτοσπαθάριος 453α.

Βασίλειος βασιλικὸς βεστήτωρ 314α.

Βασίλειος διάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ κουδουκλείσιος 27α.

Βασίλειος ἐπίσκοπος Μαγνησίας Σιπέλου 131.

Βασίλειος ἐπίσκοπος Προβάτου 13.

Βασίλειος ἐπίσκοπος Προυσιᾶδος 164.

Βασίλειος κένσωρ, κριτὴς 371β.

Βασίλειος κόμης 197.

Βασίλειος μητροπολίτης Κορίνθου 78.

Βασίλειος πατριάρχης Ἀντιοχείας 171.

Βασίλειος ποιμὴν Ἐρισοῦ 85.

Βασίλειος πρόεδρος, δοῦξ Ἐδεσητῶν 173.

Βασίλειος πρωτοβεστάρχης, κριτὴς τοῦ βήλου καὶ τῶν Κιθυρραιωτῶν 142α.

Βασίλειος πρωτοσπαθάριος 506.

Βασίλειος πρωτοσπαθάρ, ἀπὸ ἐπάρχων 518η.

Βασίλειος πρωτοσπαθάριος, ἐξάκτωρ καὶ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος 343α.

Βασίλειος πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ τοῦ Χρυσοτρικλίνου 593.

Βασίλειος πρωτοσπαθάριος καὶ δοῦξ Καλαβρίας 116.

Βασίλειος πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγός Ἀνατολικῶν 147.

Βασίλειος βράκτωρ 489, 489α.

Βασίλειος σκρίβων 208γ.

Βασίλειος σπαθάριος 516, 523β.

Βασίλειος ὑπατος 561.

Βασίλειος Δαβατινὸς πρωτοκουροπαλάτης 389α.

Βασίλειος Ἐρωτικός κριτὴς Ἑλλάδος καὶ Πελοποννήσου 94β.

Βασίλειος Καματηρός, Καντακουζηνός σεβαστός 496α.

Βασίλειος Κόκκινος πρωτοσπαθάριος 514.

Βασίλειος Λευκηδονίτης 654

Βασίλειος Δημόνης 654α.

Βασίλειος Λινίτης πρόεδρος 483α.

Βασίλειος Μαριάντης 658.

Βασίλειος Μουρμούρης 663.

Βεᾶτος 1049.

Βλάσιος 912.

Βλάσιος πρωτονοτάριος 427.

Βόνος 784

Βόνος πατρίκιος 452α.

Βραδύης ὑπατος 556.

Γαβριήλ 1061α, 1157.

Γαβριήλ δρουγγάριος 193α

Γαβριήλ πρωτοσπαθάριος καὶ κριτὴς Ἑλλάδος 51.

Γαβριήλ Λιθαδᾶς βράκτωρ 488.

Γενάριος 1164.

Γενέσιος 1014.

Γεράσιμος Πελακοῦδης 681.

Γερμανὸς ἀπὸ ἐπάρχων 349.

Γερμανὸς μητροπολίτης Θηβῶν 64.

Γεώργιος 816γ, 824, 827, 851, 859β, 905α, 930, 976α, 978, 993, 1035, 1041,

1048, 1069α, 1158.

Γεώργιος ἀπὸ ἐπάρχων 358α.

Γεώργιος ἀπὸ ὑπάτων 585.
 Γεώργιος ἀρχιεπίσκοπος 239.
 Γεώργιος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπό-
 λεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικός πα-
 τριάρχης 22.
 Γεώργιος δούξ Νεαπόλεως 118.
 Γεώργιος μητροπολίτης Κορίνθου 79.
 Γεώργιος μητροπολίτης Ῥόδου 146.
 Γεώργιος μοναχὸς 259α.
 Γεώργιος πατρίκιος 450.
 Γεώργιος πατρίκιος καὶ γενικός λογοθέτης
 406.
 Γεώργιος πατρίκιος καὶ μάγιστρος 408.
 Γεώργιος πρωτοκένταρχος 196.
 Γεώργιος πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγὸς
 Χερσονήσου 118α.
 Γεώργιος σπαθάριος καὶ στρατηγὸς Ἑλλά-
 δος 41.
 Γεώργιος σεβαστός 493β.
 Γεώργιος σκρίβων 208β.
 Γεώργιος σπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν οἰκιακῶν
 437.
 Γεώργιος σπαθάριος, ὑπατος καὶ πρωτονο-
 τάριος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βα-
 σιλέως 432.
 Γεώργιος στρατηγὸς 215.
 Γεώργιος στρατῶρ 533α.
 Γεώργιος στυλῖτης τῆς Χίου 100α.
 Γεώργιος ὑπατος 560.
 Γεώργιος Ἀτταλειώτης πρωτοσπαθάριος
 519.
 Γεώργιος Δρόσος 623, 623α.
 Γεώργιος Εὐρόπουλος πριμηκλήριος 624.
 Γεώργιος Κάρανος 639.
 Γεώργιος Καραντηνὸς 640α.
 Γεώργιος Κιευρραϊώτης πρωτοπρόεδρος 476.
 Γεώργιος Κόκκινος πραγματευτής 468.
 Γεώργιος Πανάρετος 676.
 Γεώργιος Πλευρῆς 685.
 Γεώργιος Πολιτόπουλος βεστάρχης 308.
 Γεώργιος Χορδολίβας 700.
 Γιάννης 948β.
 Γιούνωρ ἀπὸ ὑπάτων 586α.
 Γρηγόριος 900, 939δ.

Γρηγόριος δρουγγάριος 189.
 Γρηγόριος μάγιστρος καὶ κατεπάνω 410α.
 Γρηγόριος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τοῦ Ἀγίου
 253α.
 Γρηγόριος πρωτοσπαθάριος 502α.
 Γρηγόριος πρωτοσπαθάριος καίσταρχος καὶ
 ἄρχων τῶν κομμερκίων Θεσσαλονίκης 3.
 Γρηγόριος σιλεντιάριος καὶ τοῦ λογοθεσίου
 501β.
 Γρηγόριος σπαθάριος 528.
 Γρηγόριος ὑπατος 561α, 570.
 Γρηγόριος ὑπατος καὶ σπαθάριος 523α.
 Γρηγόριος Ζαβαριώτης λογαριαστής καὶ
 κουροπαλάτης 400β.
 Γρηγόριος Καματηρὸς πρωτοπραΐτωρ Πε-
 λοποννήσου καὶ Ἑλλάδος 94, 94α.
 Γρηγόριος Κιευρραϊώτης ἑλλούστριος καὶ
 δικασπὸλος (κριτὴς) 363α.
 Γρηγόριος Ταρωνίτης μάγιστρος 1185β.
 Δαβὶδ νοτάριος τοῦ οἰκιστικοῦ 435α.
 Δαβὶδ ὑπατος 562β.
 Δαβὶδ ὑπατος καὶ λογοθέτης 562α.
 Δαὺγ (;) διοικητὴς 352β.
 Δαργασκάδος ἄρχων Ἑλλάδος 49.
 Δανιὴλ σπαθαροκνιδιδάτος καὶ τουρμάρχης
 232.
 Δημήτριος 914, 915, 975ς, 975η, 984, 985.
 Δημήτριος ἀπὸ ἐπάρχων 199α, 353.
 Δημήτριος διάκονος καὶ διδάσκαλος 246.
 Δημήτριος μητροπολίτης Κυζίκου 122ι.
 Δημήτριος οἰκονόμος 264.
 Δημήτριος πρωτοσπαθάριος 504α, 512α.
 Δημήτριος Βασιλικὸς 610α.
 Δημήτριος Δαιμόνης 619.
 Δημήτριος Καλαμαρᾶς
 Δημήτριος Μαραπᾶς 657β.
 Δημήτριος Μαυροκαράκαλος 660α.
 Δημήτριος Πάρδος 678.
 Δοσίθεος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπό-
 λεως, Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικός πα-
 τριάρχης 21
 Δούλκίτιος (;) 951α.
 Δωρόθεος ἀπὸ ὑπάτων 582β.
 Δωρόθεος στρατηγός, σπαθάριος 530.

Είρηναῖος σπαθαροκανδιδάτος 557α.
 Είρηναῖος Ῥαδινός πρωτοσπαθάριος 518.
 Είρηνικός ὕπατος 556β.
 Εἰρήνη (Κομνηνὴ) 1176, 1187.
 Ἐλπιδφόρος 955.
 Ἐμμανουὴλ 940, 1028.
 Ἐμμανουὴλ Ζιζιγγής 625.
 Ἐπιφάνειος 835, 836, 894α, 908.
 Ἐπιφάνειος ἀπὸ ἐπάρχων 354.
 Ἐπιφάνειος ἀσηκρήτις 301.
 Ἐπιφάνειος δρουγγάριος 193.
 Ἐπιφάνειος ἐπίσκοπος 249α.
 Ἐπιφάνειος καρχηλάριος 365, 366.
 Ἐπιφάνειος νοτάριος 423α.
 Ἐπιφάνειος πριμικήριος καὶ σπαθάριος 472.
 Ἐπιφάνειος σπαθαροκανδιδάτος καὶ τουρ-
 μάρχης 234.
 Ἐπιφάνειος Καματηρὸς ἑπαρχος καὶ πρόε-
 δρος 345.
 Εὐγένειος 909.
 Εὐδοκία 1092.
 Εὐδοκία μοναχὴ καὶ δούλη τῆς Περιδοῦου
 184.
 Εὐδοκία σεβαστοκρατόρισα 497.
 Εὐθύμιος 959.
 Εὐθύμιος μητροπολίτης Πιέργης 143.
 Εὐμάθειος Φιλοκαλλῆς μάγιστρος 412.
 Εὐπατέριος 852γ.
 Εὐστάθιος 937, 1032.
 Εὐστάθιος σπαθαροκανδιδάτος 534.
 Εὐστάθιος Ξιφίας πριμικήριος καὶ κοιτω-
 νίτης 374.
 Εὐστόλης βασιλικὸς χαρτοφύλαξ 273.
 Εὐστράτιος Χαλκίτης πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ
 τοῦ Χρυστοτρικλίνου 595.
 Εὐτύχιος ἡγούμενος τῆς Νέας 100β.
 Ζάκουστος πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγὸς
 218.
 Ζαχαρίας 908ς, 1059.
 Ζωῖλος ἐπίσκοπος 249γ.
 Ζώρκας (ἢ Ζωρκᾶς) κτήτωρ 400.
 Ἡλίας σπαθάριος 524.
 Ἡσαΐας 940β.
 Θεόγνωστος κανδιδάτος καὶ κριτὴς 393.

Θεόγνωστος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Θεσ-
 σαλονίκης 8α, 8β.
 Θεόγνωστος πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγὸς
 τῆς Σάμου 134α.
 Θεόγνωστος σπαθάριος 526α.
 Θεοδῆγιος κουβουκλείσιος 257.
 Θεοδόσιος 952α.
 Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Κορώνης 88, 89.
 Θεοδόσιος κομμερκιάριος 375.
 Θεοδόσιος μητροπολίτης 259.
 Θεοδόσιος μοναχὸς ὁ Μαμοηλίτης 260α.
 Θεοδόσιος πατρίκιος, πριμικήριος, πρωτο-
 σπαθάριος καὶ ἐπὶ τοῦ χρυστοτρικλίνου
 593α.
 Θεοδόσιος σχρινιάριος 208δ.
 Θεοδόσιος σπαθαροκανδιδάτος 540.
 Θεοδόσιος σύγκελλος καὶ σακελλάριος 489β.
 Θεοδόσιος ὕπατος 573, 578.
 Θεοδόσιος ὕπατος, κόμης τῶν βασιλικῶν
 ὁθρίων 206β.
 Θεόδοτος 791, 846.
 Θεόδοτος ἐκ προσώπου 486.
 Θεόδοτος ὕπατος 556γ.
 Θεόδωρος 789, 808, 821ς, 831, 850α,
 852γ, 855β, 892β, 901, 908α, 948, 970,
 972, 975δ, 1053, 1060, 1067α.
 Θεόδωρος ἀπὸ ἐπάρχων 356.
 Θεόδωρος ἀπὸ ὑπάτων 583, 587.
 Θεόδωρος ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου 166, 166α.
 Θεόδωρος δισύπατος 327α.
 Θεόδωρος δούξ Ἑλλάδος 39.
 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Αἰγίνης 62, 62α.
 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἀργους 82.
 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κορώνης 88α.
 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Λακεδαιμονίας 84.
 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Μεθώνης 92, 93.
 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Πανίου 31α.
 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Χαλκίδος 68α.
 Θεόδωρος ἡγούμενος τῶν Στουδιτῶν 28.
 Θεόδωρος ἱλλούστριος 362β.
 Θεόδωρος καρχηλάριος 367.
 Θεόδωρος κανδιδάτος 369β.
 Θεόδωρος κληρικὸς τῆς Μεγάλης Ἐκκλη-
 σίας 26.

Θεόδωρος κόμης 200.
 Θεόδωρος κόμης καὶ τῶν δεήσεων 323α.
 Θεόδωρος κουδικοιούριος 378γ.
 Θεόδωρος μητροπολίτης Λαοδικείας τῆς με-
 γάλης 133.
 Θεόδωρος νοτάριος 426.
 Θεόδωρος παλατίνος 448α.
 Θεόδωρος πατριάρχης Θεουπόλεως μεγά-
 λης Ἀντιοχείας 170.
 Θεόδωρος πατρίκιος 450β, 451β.
 Θεόδωρος πατρίκιος καὶ στρατηγός 211,
 211δ.
 Θεόδωρος ποιμὴν Σεργῶν 33.
 Θεόδωρος πρεσβύτερος 267.
 Θεόδωρος πρόεδρος 483δ.
 Θεόδωρος πρωτοσπαθάριος 502δ, 504, 504ε,
 518α.
 Θεόδωρος πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν οἰ-
 κιακῶν 441, 443α.
 Θεόδωρος πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγός
 Ἑλλάδος καὶ Πελοποννήσου 94α.
 Θεόδωρος σκρίδιον 208α.
 Θεόδωρος σπαθάριος καὶ κόμης τῆς κόρτης
 205.
 Θεόδωρος σπαθάριος, μέγας χαρτουλάριος
 τοῦ γενικοῦ λογοθεσίου, κριτὴς ἐπὶ τοῦ
 Ἱπποδρόμου, Πελοποννήσου καὶ Ἑλλά-
 δος, ὁ ἐπὶ τῶν δεήσεων 402.
 Θεόδωρος σπαθαροκανδιδάτος 535.
 Θεόδωρος σπαθαροκανδιδάτος ἐπὶ τῶν ἀγα

 Θεόδωρος στρατηλάτης 210.
 Θεόδωρος ὑπατος 575.
 Θεόδωρος Ἀγιο.... μάγιστρος 410ε.
 Θεόδωρος Ἀδραβηνός 600.
 Θεόδωρος Ἀντιοχίτης πρωτοπρόεδρος 475.
 Θεόδωρος Βάρδας 610.
 Θεόδωρος Βεμπριώτης 611.
 Θεόδωρος Δαδατινὸς σεβαστός 493γ.
 Θεόδωρος Θεοδοσόπουλος σεβαστός καὶ
 ἑπαρχος 346.
 Θεόδωρος Καρμαλίκης πρωτοσπαθάριος,
 ὑπατος καὶ βεστιάριτης 640γ.
 Θεόδωρος Λάσκαρις ὁ βασιλεὺς 286.

Θεόδωρος Μαυρικᾶς 659.
 Θεόδωρος Μελίης ταξιάρχης καὶ κανδιδά-
 τος 224α.
 Θεόδωρος Μεσσαρίτης 661α.
 Θεόδωρος Μικρός 662α.
 Θεόδωρος Μονομάχος μάγιστρος 410.
 Θεόδωρος Σμύρνος πρωτοπρόεδρος καὶ κοι-
 αίστωρ 372.
 Θεόδωρος Τέρτης (;) 1112.
 Θεόδωρος Χασιάνης 699.
 Θεοδώρα Δούκαινα ἡ Παλαιολογίνα 284,
 285.
 Θεοδώρα Κομνηνὴ
 Θεόκτιστος πατρίκιος 122.
 Θεόκτιστος πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν οἰ-
 κιακῶν 440α.
 Θεόπεμπος ἐπίσκοπος Λακεδαιμονίας 85.
 Θεοφάνης βασιλικὸς καρίκης 371α.
 Θεοφάνης μάγιστρος 411.
 Θεοφάνης νοτάριος 434.
 Θεοφάνης πατρίκιος καὶ πρωτοσπαθάριος 502.
 Θεοφάνης πριμικήριος τῶν ταβουλαρίων
 475α.
 Θεοφάνης πρωτοσπαθάριος 518ς.
 Θεοφάνης πρωτοσπαθάριος καὶ γενικὸς κομ-
 μερκιάριος 376α.
 Θεοφάνης σπαθάριος 533γ.
 Θεοφάνης σπαθαροκανδιδάτος καὶ ἐπὶ τῶν
 οἰκιακῶν 437γ.
 Θεοφανὼ δούκισσα 1042.
 Θεόφιλος 967α.
 Θεόφιλος πρωτοσπαθάριος 511.
 Θεόφιλος σπαθάριος καὶ στρατηγός 213.
 Θεοφύλακτος 893, 912α, 925, 965.
 Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Ἀδρανίας 179α.
 Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Σινώπης 158β.
 Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Τράλλεων 139β.
 Θεοφύλακτος νοτάριος 430.
 Θεοφύλακτος πραγματευτής 469.
 Θεοφύλακτος πρωτοσπαθάριος 517.
 Θεοφύλακτος σπαθάριος καὶ ἄρχων τοῦ βα-
 σιλικοῦ ἀρμαμέντου 186.
 Θεοφύλακτος στρατηγός 211γ, 216.
 Θεοφύλακτος ὑπατος 564α.

- Θεοφύλακτος ὕπατος καὶ διοικητὴς τῶν ἐπαρχιῶν 326α.
- Θεοφύλακτος Δαλασσηνός 618α.
- Θεοχάριτος ἰλλούστριος 363, 364.
- Θωμᾶς 822, 964, 1018α.
- Θωμᾶς διούπατος 588β.
- Θωμᾶς πρωτοσπαθῆριος καὶ στρατηγὸς Ἰε-
ριχοῦς 175.
- Θωμᾶς Ἀρταβάνειος πριμικήριος 474.
- Ἰάκωβος ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης 8ε.
- Ἰγνάτιος ἀπὸ ἐπαρχῶν 352.
- Ἰγνάτιος μητροπολίτης Κυζίκου 122ς.
- Ἰγνάτιος μητροπολίτης Νικομηδείας 122α.
- Ἰγνάτιος μοναχός 261α.
- Ἰγνάτιος Κλησάρχης μοναχός 260β.
- Ἰλαρίων πρωτοσπαθῆριος καὶ ἄρχων Βαγε-
νιτίας 105.
- Ἰλλύριος ὕπατος 567.
- Ἰμέριος πρωτοσπαθῆριος, ἐπὶ τῶν οἰκιακῶν
καὶ πρωτονοτάριος Παφλαγωνίας 159.
- Ἰουλιανός μητροπολίτης Σελευκείας 17.
- Ἰουλιανός ὕπατος 562
- Ἰούντωρ στρατηγλάτης 210α.
- Ἰσαάκιος 975ς.
- Ἰσαάκιος δεσπότης ὁ Κομνηνός 289.
- Ἰσαὰκ ἐλίου Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Ἐφέσου,
ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος πάσης Ἀσίας 136α.
- Ἰσίδωρος 882.
- Ἰσίδωρος κομμερκιῆριος Ἑλλάδος 37.
- Ἰσίδωρος στρατηγλάτης 209β.
- Ἰσίδωρος στρατὼρ καὶ ἐπὶ τῶν οἰκιακῶν
437α.
- Ἰωάννης 775α, 793, 804, 806, 807, 816,
816α, 821ς, 826, 837, 839, 848, 891,
896, 913, 917, 920, 932, 939, 939α,
839β, 951, 956, 958, 971α, 977, 993α,
1011, 1012, 1027, 1051, 1051α, 1083,
1102, 1153.
- Ἰωάννης ἀπὸ ἐπαρχῶν καὶ χαρτουλῆριος 588.
- Ἰωάννης ἀρχιεπίσκοπος 240, 241.
- Ἰωάννης ἀρχιεπίσκοπος Δυρραχίου 108.
- Ἰωάννης ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπό-
λεως, Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικός πα-
τριάρχης 18, 18α.
- Ἰωάννης ἀσκηρῆτις τῆς Νέροδης (ἢ Κέροδης)
303.
- Ἰωάννης βασιλικὸς ἀσκηρῆτις 302.
- Ἰωάννης βασιλικὸς βεστῆτωρ καὶ χαρτου-
λῆριος Παφλαγωνίας 159α.
- Ἰωάννης βασιλικὸς κουδικουλῆριος 378,
379.
- Ἰωάννης διάκονος καὶ πρωτέκδικος 247α.
- Ἰωάννης διοικητὴς καὶ κομμερκιῆριος Θεσ-
σαλονίκης 3α.
- Ἰωάννης δρουγγῆριος 194.
- Ἰωάννης εἰδικὸς 342.
- Ἰωάννης ἑπαρχος 1187.
- Ἰωάννης ἐπίσκοπος 250.
- Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν 56.
- Ἰωάννης ἐπίσκοπος Κορόνης 90.
- Ἰωάννης illustrius 362α.
- Ἰωάννης ἰλλούστριος καὶ ἀνθύπατος 195.
- Ἰωάννης καὶ Θωμᾶς ἐργαστηριάρχαι καὶ
ἄρχοντες 361.
- Ἰωάννης κόμης τῆς κόρτης 204.
- Ἰωάννης κομμερκιῆριος καὶ ἀδουδικὸς Θεσ-
σαλονίκης 4.
- Ἰωάννης κουροπαλάτης 387β.
- Ἰωάννης κριτὴς 395α.
- Ἰωάννης κριτὴς καὶ λογαριαστής τοῦ βε-
στιαρίου 400α.
- Ἰωάννης μητροπολίτης Σάρδεων 132.
- Ἰωάννης μοναχός καὶ καθηγούμενος Σαρα-
κηνῆς 28α.
- Ἰωάννης νέος ξενοδόχος 436.
- Ἰωάννης ὀριαρῆτης Σμύρνης 138.
- Ἰωάννης ὀστιάριος 447.
- Ἰωάννης παρακοιμώμενος 448β.
- Ἰωάννης πατριῆριος 449α.
- Ἰωάννης πατριῆριος πρωτοσπαθῆριος καὶ
στρατηγός Θράκης 14α.
- Ἰωάννης πατριῆριος, πρωτοσπαθῆριος καὶ
στρατηγός Λογγοβαρδίας 115.
- Ἰωάννης ποιμὴν Πανίου 31γ.
- Ἰωάννης πρεπόσιτος 470.
- Ἰωάννης πριμικήριος 471.
- Ἰωάννης πρόεδρος λογοθέτης τοῦ δρόμου
καὶ στρατηγός τῶν 407α.

Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος 503, 518γ, 515, 1165.

Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ τοῦ χρυσο-
τρικλίνου 597β.

Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ τοῦ χρυσο-
τρικλίνου καὶ θεσμοφύλαξ 598α.

Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν οἰ-
κιακῶν 439.

Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγὸς
Ἑλλάδος 46

Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος, κριτὴς καὶ μυ-
στογράφος 397.

Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος, νοτάριος 518δ.

Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος, ὕπατος καὶ δο-
μέστικος 329α.

Ἰωάννης σεδαστός καὶ μέγας δομέστικος
492α.

Ἰωάννης secretis 301α.

Ἰωάννης σπαθάριος 520, 522.

Ἰωάννης σπαθάριος, ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλί-
νου, ἐξάκτωρ 597α.

Ἰωάννης σπαθάριος καὶ κόμης τῆς λαμίας
206.

Ἰωάννης σπαθάριος, κένσωρ καὶ ἀναγρα-
φεὺς τῶν Θρακησίων 130

Ἰωάννης σπαθαροκανδιδάτος 548β.

Ἰωάννης σπαθαροκανδιδάτος, ἀσηκρήτις καὶ
κριτὴς Ἰβηρίας 177α.

Ἰωάννης στρατηλάτης 209α, 209ε.

Ἰωάννης ταβουλάριος Ἀβύδου 554.

Ἰωάννης ὕπατος 559, 561β, 563, 564, 566.

Ἰωάννης ὕπατος καὶ σπαθάριος 524α

Ἰωάννης Ἀλολ.ος (;) σεδαστός 495

Ἰωάννης Ἀνεμᾶς 601β.

Ἰωάννης Ἀρδι... κουροπαλάτης 387α.

Ἰωάννης Ἀσάννιος 608

Ἰωάννης Αὐληνός 609β.

Ἰωάννης Βλαχερνίτης, πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ
τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ μυστολέκτης 598β.

Ἰωάννης Δούκας σεδαστός 492γ.

Ἰωάννης Ζερβός 224α.

Ἰωάννης Καραζίτης 638.

Ἰωάννης Καραντηνός 640, 640β.

Ἰωάννης Καρανιτίτης 643.

Ἰωάννης Κατάκαλος σπαθάριος καὶ ταγμα-
τοφύλαξ 645.

Ἰωάννης Κομνηνός κουροπαλάτης 386.

Ἰωάννης Κριθαρᾶς 649.

Ἰωάννης Κριτόπωλος 649α.

Ἰωάννης Κυριώτης 650α.

Ἰωάννης Λαμφιώτης 652.

Ἰωάννης Μακρεμβολίτης δρουγγάριος τῆς
βίγλας 194α.

Ἰωάννης Μαλεσῆς κουροπαλάτης 382β.

Ἰωάννης Μουσῆς (ἢ Ἰσως Μουσηλὲμ) πα-
τρίκιος καὶ νοτάριος τοῦ βασιλέως 432α.

Ἰωάννης Ναρσίτης 667.

Ἰωάννης Παγωμένος

Ἰωάννης Παρίσης 679.

Ἰωάννης Πεδιάσιμος 680.

Ἰωάννης Ριζινός 686.

Ἰωάννης Σαρακινόπουλος 687.

Ἰωάννης Σπανός σπαθαροκανδιδάτος 545.

Ἰωάννης Ταρχανιώτης 692.

Ἰωάννης Τριακοντάφυλλος κουροπαλάτης
391.

Ἰωάννης Τι...τα.. κουροπαλάτης 891α.

Ἰωάννης Χρύσανθος 701.

Ἰωὴλ Γαλάτων μοναχός 262, 262α.

Ἰωσήφ Βρυέννης 612α

Ἰωσήφ Βρυέννιος σεδαστός 613.

Ἰωσήφ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως
22α.

Καλλίνικος τοποτηρητής 227α.

Κάλλιστος κανδιδάτος 369α.

Carellus candidatus 368.

Κατυρίων (;) Καστάλδος 644.

Κομητᾶς ἐπίσκοπος 249δ.

Κοντός (;) πρωτοσπαθάριος 594δ.

Constantinos 275δ, 278γ.

Constantinos Despotis 280α.

Constantius 279.

Κόνων τουρμαρχίας 231,

Κόνων ὕπατος 886.

Κοσμᾶς ἀρχιεπίσκοπος 242.

Κοσμᾶς ἀρχιεπίσκοπος Ἀραβίτζης 160.

Κοσμᾶς ἀρχιεπίσκοπος Κερκύρας 113.

Κοσμᾶς ἀσηκρήτις 303α.

Κοσμάς ἑπαρχος 1188.
 Κοσμάς ἱλλούστριος 362γ, 362δ.
 Κόσμάς μητροπολίτης Νέων Πατρῶν 67.
 Κοσμάς μητροπολίτης Ταρσοῦ 148.
 Κοσμάς σιλεντάριος 501γ.
 Κοσμάς σπαθαροκανδιδάτος 535α.
 Κοσμάς Μακροπόδαρος σπαθαροκανδιδάτος 657.
 Κύριλλος 1010.
 Κύριλλος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλ. 23.
 Κυριακός πρωτοκουδικουλάριος 378δ.
 Κυριακός πρωτοσπαθάριος 518ζ.
 Κωνσταντῖνος 829, 923, 939ε, 939ς, 941, 943, 948γ, 960, 966, 972α, 973α, 975α, 975β, 993β, 1017α, 1019, 1020, 1026, 1036, 1045, 1114.
 Κωνσταντῖνος ἀπὸ ἑπαρχῶν 349α.
 Κωνσταντῖνος ἀπὸ ὑπάτων 582α.
 Κωνσταντῖνος ἄρχων καὶ κομμερκιάριος 377.
 Κωνσταντῖνος ἀσηκρήτης 302α, 305.
 Κωνσταντῖνος βασιλικὸς νοτάριος 435.
 Κωνσταντῖνος βεστάρχης 309.
 Κωνσταντῖνος βεστάρχης τοῦ Ἀγ. Ὁρους 9.
 Κωνσταντῖνος γενικὸς κομμερκιάριος 375α.
 Κωνσταντῖνος δεσπότης 294α.
 Κωνσταντῖνος δομέστικος καὶ πατρίκιος 461.
 Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Κορώνης 91.
 Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Πάρου 104.
 Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ὁρεοῦ 69, 70.
 Κωνσταντῖνος κανδιδάτος, κομμερκιάριος καὶ πρωτονοτάριος Θεσσαλονίκης 4α.
 Κωνσταντῖνος κουδουκλείσιος καὶ κόμης 201.
 Κωνσταντῖνος μάγιστρος, βέστης, κριτὴς τοῦ βήλου καὶ τοῦ Χαρσιανοῦ 155β.
 Κωνσταντῖνος μετρητὴς 414β.
 Κωνσταντῖνος μητροπολίτης Θηβῶν.
 Κωνσταντῖνος μητροπολίτης Κερκύρας 114.
 Κωνσταντῖνος μητροπολίτης Κιτίου (;) 1230.
 Κωνσταντῖνος μητροπολίτης Σμύρνης 139α.
 Κωνσταντῖνος ὁ τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς Χίων 99.
 Κωνσταντῖνος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως 17α.

Κωνσταντῖνος πατρίκιος 451δ.
 Κωνσταντῖνος πατρίκιος, πρωτοσπαθάριος 508.
 Κωνσταντῖνος πριμικήριος 473.
 Κωνσταντῖνος πριμικήριος, βασιλικὸς ὀστιάριος καὶ γενικὸς λογοθέτης 408α.
 Κωνσταντῖνος πριμικήριος, ὕπατος καὶ ἀναγραφεὺς Βουλγαρίας 119.
 Κωνσταντῖνος πρόεδρος, εἰδικὸς Μυτηλίνης 341.
 Κωνσταντῖνος πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ τοῦ χρυσοστρικλίνου καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου 592α.
 Κωνσταντῖνος πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ τῶν οἰκιακῶν, κριτὴς τῆς Θράκης 14β.
 Κωνσταντῖνος πρωτοσπαθάριος καὶ ἀναγραφεὺς τοῦ Χαρσιανοῦ 155.
 Κωνσταντῖνος πρωτοσπαθάριος καὶ ἑπαρχος Πόλεως 16.
 Κωνσταντῖνος πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν οἰκιακῶν 439α.
 Κωνσταντῖνος πρωτοσπαθάριος, πανυπερσέβαστος 498γ.
 Κωνσταντῖνος σπαθάριος 521.
 Κωνσταντῖνος σπαθάριος καὶ δρουγγάριος 190.
 Κωνσταντῖνος σπαθάριος καὶ στρατηγὸς Δυρραχίου 106, 107.
 Κωνσταντῖνος σπαθάριος καὶ τουρμαρχὴς 230.
 Κωνσταντῖνος σπαθαροκανδιδάτος, ἄρχων 543.
 Κωνσταντῖνος σπαθαροκουδικουλάριος 548α.
 Κωνσταντῖνος στρατηλάτης 209δ.
 Κωνσταντῖνος στρατῶρ 549, 549β.
 Κωνσταντῖνος ὕπατος καὶ χαρτουλάριος τοῦ γενικοῦ λογοθεσίου 401.
 Κωνσταντῖνος Ἀδρόνους μοναχὸς 601.
 Κωνσταντῖνος Ἀλωπὸς πρωτονοβελλίστιμος 418.
 Κωνσταντῖνος Ἀντιοχίτης 604.
 Κωνσταντῖνος Ἀργυρόπουλος μάγιστρος καὶ στρατηγὸς τῆς Σάμου 134.
 Κωνσταντῖνος Βου. .ος πρόεδρος 482α.

Κωνσταντίνος Βρίγγας σύμπονος 553β.

Κωνσταντίνος Γαβαλᾶς 617.

Κωνσταντίνος Δαλασσηνός ὁ Δούκας 618β.

Κωνσταντίνος Δούκας βασιλεὺς 281, 281α.

Κωνσταντίνος Δούκας πρωτοπρόεδρος 477.

Κωνσταντίνος Δούκας σεβαστός 492δ.

Κωνσταντίνος Δούκας Παλαιολόγος δεσπότης 622γ.

Κωνσταντίνος Θεοδωρόκανος πατρίκιος 462.

Κωνσταντίνος Κασταμονίτης 644α.

Κωνσταντίνος Κρατερὸς ἀνθύπατος, πατρίκιος 648α.

Κωνσταντίνος Λαδᾶς πρωτοσπαθᾶριος 651.

Κωνσταντίνος Μελίας μέγας ἐπισκεπτήτης 360.

Κωνσταντίνος Μελισσινός 661α.

Κωνσταντίνος Μητροπολιανὸς πρόεδρος 482.

Κωνσταντίνος Μουστακᾶς 664.

Κωνσταντίνος Παγωμένος 660α.

Κωνσταντίνος Πεπαγωμένος σπαθαροκουδικουλᾶριος 669.

Κωνσταντίνος Πετραγωνίτης 683.

Κωνσταντίνος Ρωγέριος σεβαστός 493α.

Κωνσταντίνος Σκληρὸς βεστάρχης καὶ κριτῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας 32.

Κωνσταντίνος Τορνίκης σεβαστός 492.

Κωνσταντίνος Φιολίτης 695.

Κωνσταντίνος Χρυσοδαλαντιώτης πρωτοσπαθᾶριος, κριτῆς ἐπὶ τοῦ ἵπποδρόμου, βεστιᾶριος καὶ ἐξάκτωρ 399α.

Λαυσιανός 653α.

Λεόντιος 852α, 947.

Λεόντιος ἀπὸ ἐπάρχων 359.

Λεόντιος κουδικουλᾶριος καὶ βασιλικὸς χαρτουλᾶριος 591.

Λεύκιος 1166.

Λέων 933α, 940β, 898, 969γ, 1016α.

Leon 275δ.

Λέων ἀκόλουθος 238.

Λέων διάκονος 245.

Λέων διάκονος, βασιλικὸς σκευοφύλαξ 244α

Λέων διάκονος καὶ ὑπομνηματογράφος 272.

Λέων ἐκ προσώπου 484.

Λέων ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν 56β.

Λέων ἐπίσκοπος Δαλισάνδου 144.

Λέων ἐπίσκοπος Προυσιᾶδος 163.

Λέων ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος 373.

Λέων ἡγούμενος 253.

Λέων κανδιδᾶτος 370.

Λέων κληρικὸς 255α.

Λέων κομμερκιᾶριος καὶ ἀβυδικὸς 6' Θεσσαλονίκης 5.

Λέων κομμερκιᾶριος Νικαίας 122δ.

Λέων κουροπαλάτης 383.

Λέων λογοθέτης τοῦ πραιτωρίου 407β.

Λέων μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ σύγκελος 59.

Λέων νοτᾶριος 422, 423, 428α.

Λέων νοτᾶριος Χαλδίας 158.

Λέων πατρίκιος 457.

Λέων πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Σικελίας 114α.

Λέων (;) πατρίκιος, πρωτοσπαθᾶριος καὶ στρατηγὸς 212.

Λέων πριμικήριος ἐπὶ τῶν τραπεζῶν καὶ βεστάρχης 555.

Λέων πρόεδρος (=ἐπίσκοπος) Τυάνων 153.

Λέων πρωτοσπαθᾶριος καὶ κλεισουράρχης Σελευκείας 147.

Λέων πρωτοσπαθᾶριος καὶ στρατηγὸς Ἐλλάδος 45.

Λέων πρωτοσπαθᾶριος καὶ στρατηγὸς Θεσσαλονίκης 8.

Λέων πρωτοσπαθᾶριος καὶ στρατηγὸς Πελοποννήσου 72.

Λέων πρωτοσπαθᾶριος καὶ στρατηγὸς τοῦ Αἰγαίου πελάγους 98.

Λέων πρωτοσπαθᾶριος καὶ στρατηγὸς Χερσῶνος 121.

Λέων πρωτοσπαθᾶριος, κανδιδᾶτος καὶ χαρτουλᾶριος 504γ.

Λέων σεβαστοφόρος, πρωτοβέστης τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη 498α.

Λέων σπαθᾶριος 523, 527α.

Λέων σπαθᾶριος καὶ κομμερκιᾶριος 376.

Λέων σπαθᾶριος καὶ κομμερκιᾶριος Θεσσαλονίκης 6.

Λέων σπαθᾶριος καὶ κομμερκιᾶριος Χαλδίας 156.

Λέων σπαθάριος καὶ κριτὴς τοῦ βήλου, ἐξάκτωρ καὶ μέγας κουράτωρ τῶν ὀξέων 444.
 Λέων σπαθάριος καὶ μέγας κουράτωρ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Μαγγάνων 30.
 Λέων σπαθάριος καὶ στρατηγὸς Κεφαλληνίας 109.
 Λέων σπαθάριος καὶ στρατηγὸς τῶν Βουτελαρίων 162α.
 Λέων σπαθάριος καὶ τουρμάρχης 526.
 Λέων σπαθαροκανδιδάτος 536α.
 Λέων σπαθαροκανδιδάτος καὶ κόμης 200α.
 Λέων στράτωρ 549α, 553.
 Λέων σύγκελλος 271.
 Λέων τοποτηρητὴς 226.
 Λέων τουρμάρχης 235.
 Λέων ὑπατος 557α.
 Λέων ὑπατος καὶ πρωτονοτάριος Χαλδίας 157.
 Λέων ὑπατος, σπαθάριος 565α.
 Λέων ὑπατος, σπαθάριος καὶ ἑπαρχὸς Θεσσαλονίκης 81.
 Λέων φύλαξ 587α.
 Λέων Ἀγιοχριστοφορίτης πρωτοσπαθάριος καὶ κομμερσιάρης 377α.
 Λέων Ἀλωπὸς 601α.
 Λέων Βατάτζης 610β.
 Λέων Βουνερῆς (ἢ Κουνερῆς) πατρίκιος 611α.
 Λέων Γηράρδος σεβαστὸς 494.
 Λέων Δροσινὸς 622γ.
 Λέων Ἰκανᾶτος 629α.
 Λέων Κουλούκας 648.
 Λέων Λιθοκαστρίτης 655.
 Λέων Λουλούκης πατρίκιος 456.
 Λέων Μεῖνὸς σπαθαροβεστιαρίτης 319β.
 Λέων Μωρόκανος 666.
 Λέων Πάμφυλος 671, 672, 673, 674, 675.
 Λέων Πεπανὸς 682.
 Λέων Πιρωνίτης 684.
 Λέων Σγουρὸς σεβαστοῦπέρτατος 498.
 Λέων Χαμάρετος 697, 698.
 Λογγίνος μητροπολίτης 258.
 Λουκάς 830.
 Λουκάς ἐπίσκοπος Εὐρίπου 68.
 Λουκάς μοναχὸς 260δ.

Λύκαστος σπαθάριος καὶ ἀναγραφεὺς Πελοποννήσου 76.
 Μανουὴλ 783.
 Μανουὴλ πατρίκιος καὶ δομέστικος τῶν βασιλικῶν σχολῶν 187α.
 Μανουὴλ Ἀτταλειάτης 609α.
 Μανουὴλ Γρανᾶτος βεστιαρίτης 319α.
 Μανουὴλ Διμύρης σεβαστὸς 491, 622.
 Μανουὴλ Θεοτόκος 627.
 Μανουὴλ Καμύτζης Κομνηνοδόκας πρωτοστράτωρ 637.
 Μανουὴλ Κομνηνὸς πρόεδρος 647α.
 Μανουὴλ Ταζάκης 691.
 Μαρία θυγάτηρ τοῦ Ἀνιῶτου 603α.
 Μαρία πρωτοσπαθαρία καὶ στρατήγισσα 1046.
 Μαρία σεβαστὴ 292.
 Μαρία Μακρεμβολίτισσα, κουροπαλίτισσα 382.
 Μαριανὸς 908β.
 Μαριανὸς πατρίκιος καὶ στρατηγὸς 452.
 Μαριανὸς πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ τῶν οἰκιακῶν 438α.
 Μαρῖνος ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητὴς 586.
 Μαρῖνος ὑπατος, σπαθάριος 565.
 Μαρτύριος 906.
 Μασγάδ σπαθάριος 533ε.
 Μαυριανὸς ἀπὸ ἐπαρχῶν 355α.
 Μελέτιος μοναχὸς 262γ.
 Μενέθιος στρατηλάτης 209γ.
 Μηνᾶς 1007.
 Μιχαὴλ 938, 998α, 989, 992, 1015, 1018, 1030, 1082, 1091, 1104.
 Μιχαὴλ ἀνθύπατος, πατρίκιος καὶ ἑξαρχὸς 297.
 Μιχαὴλ ἀσκηρῆτις 305α.
 Μιχαὴλ βασιλικὸς μανδάτωρ 414α.
 Μιχαὴλ βασιλικὸς ὀστιάριος καὶ κριτὴς Ἑλλάδος 52.
 Μιχαὴλ διάκονος 247.
 Μιχαὴλ διάκονος, κουβουκλείσιος καὶ σκευοφύλαξ 268.
 Μιχαὴλ διοικητὴς 325α.
 Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Ἐρυθρῆς 137.

Μιχαήλ ἐπίσκοπος Καμουλιανῶν 154.

Μιχαήλ ἐπίσκοπος Σάμου 140.

Μιχαήλ ἐπίσκοπος Ὠρεῶν 70α.

Μιχαήλ κανδιδάτος καὶ . . . τῶν ἐλεοφτυτῶν
369γ.

Μιχαήλ κουδουκλείσιος 256.

Μιχαήλ κουροπαλάτης καὶ κριτῆς 392.

Μιχαήλ μάγιστρος 410δ.

Μιχαήλ μητροπολίτης Εὐχαΐτων 152, 152α.

Μιχαήλ μητροπολίτης Καρίας 172.

Μιχαήλ νεόφυτος 263.

Μιχαήλ νοτάριος 420.

Μιχαήλ πατρίκιος 816, 904.

Μιχαήλ πατρίκιος, ἀνθύπατος, βέστης, βε-
στάρχης καὶ στρατιωτικὸς λογοθέτης 220α.

Μιχαήλ πατρίκιος πρωτοσπαθάριος 451γ.

Μιχαήλ πατρίκιος, πρωτοσπαθάριος καὶ
στρατηγὸς τῶν Θρακησίων 125.

Μιχαήλ περιμήχιος 472α.

Μιχαήλ πρόεδρος 483γ.

Μιχαήλ πρωτονοτάριος 431α

Μιχαήλ πρωτοπρόεδρος, κριτῆς 396.

Μιχαήλ πρωτοπρόεδρος, ἑπαρχος καὶ μυ-
στικός 415.

Μιχαήλ πρωτοσπαθάριος 502β, 502ε.

Μιχαήλ πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν οἰκί-
κων 443.

Μιχαήλ σεβαστὸς 493.

Μιχαήλ σεβαστὸς ὁ τοῦ Δούκα 290.

Μιχαήλ σπαθάριος 525α, 533δ.

Μιχαήλ σπαθάριος, βασιλικὸς νοτάριος 431δ.

Μιχαήλ σπαθαροκανδιδάτος 546.

Μιχαήλ σπαθαροκανδιδάτος καὶ ἐπὶ τῶν
βαρβάρων 307.

Μιχαήλ σπαθαροκανδιδάτος καὶ ἐπὶ τῶν οἰ-
κιακῶν 442.

Μιχαήλ τουρμάρχης 236.

Μιχαήλ Ἀγρίτης 599.

Μιχαήλ Ἀντίπαπος βεστάρχης καὶ προ-
νοητῆς, Ἀθηνῶν 55.

Μιχαήλ Βαρυς κουροπαλάτης 384.

Μιχαήλ Βαρυς μητροπολίτης Τραϊανουπό-
λεως 12.

Μιχαήλ Δούκας πρωτοκουροπαλάτης 392α.

Μιχαήλ Δούκας σεβαστὸς 492.

Μιχαήλ Καματηρὸς πρωτονοβελλίσιμος
419α.

Μιχαήλ Καρδιωμάτης 641.

Μιχαήλ Μακρῆς 656.

Μιχαήλ Μανουηλίτης 657α.

Μιχαήλ Μαυρίκης μάγιστρος, βέστης καὶ
κατεπάνω 410β.

Μιχαήλ Μοναχίτης ἀνθύπατος 297β.

Μιχαήλ Μυραλίδης 665.

Μιχαήλ Παχῆς πρωτοσπαθάριος καὶ ταξι-
αρχος 224.

Μιχαήλ Σαγόπουλος πρωτοσπαθάριος καὶ
μυστογράφος 417.

Μιχαήλ Στυπιώτης ἀνθύπατος, πατρίκιος
καὶ σπαθάριος 458.

Νάρσος ἐπίσκοπος 249.

Νάστος 911.

Νήφων ἀρχιερεὺς Νοδογράφου 177β.

Νικήτας 817, 931, 966α, 987, 1001, 1098.

Νικήτας δικαστὴς Μεσοποταμίας 155γ.

Νικήτας ἐπὶ τῶν ἀγελῶν 300.

Νικήτας ἐπόπτης Ἑλλάδος 43α.

Νικήτας κομμερκιάριος Ἑλλάδος 38.

Νικήτας μάγιστρος 409.

Νικήτας μάγιστρος, βέστης καὶ κατεπάνω
410ς.

Νικήτας μεράρχης 207.

Νικήτας μητροπολίτης Ἀθηνῶν 57.

Νικήτας μοναχὸς 262β.

Νικήτας μοναχὸς καὶ σύγκελλος 269.

Νικήτας πατρίκιος 839.

Νικήτας πατρίκιος, πρωτοσπαθάριος καὶ
στρατηγὸς τῶν Θρακησίων 126.

Νικήτας πρωτοβεστάρχης, ἀνθύπατος, κό-
μης 199γ.

Νικήτας πρωτοσπαθάριος, κριτῆς 394.

Νικήτας πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγὸς 214.

Νικήτας πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγὸς
Ἑλλάδος 48α.

Νικήτας πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγὸς Κε-
φαλληνίας 110.

Νικήτας σπαθάριος, δρουγγάριος τοῦ Αἰ-
γαίου πελάγους 97.

Νικήτας σπαθάριος καὶ δούξ Χαλδίας 158α.
 Νικήτας σπαθάριος καὶ στρατηγὸς τῶν Θρα-
 κησίων 127.
 Νικήτας σπαθαροκανδιδάτος 539, 548.
 Νικήτας σπαθαροκανδιδάτος, ἐπὶ τοῦ χρυ-
 σοτρικλίνου καὶ νοτάριος τοῦ φιλοχρίστου
 δεσπότη 594α.
 Νικήτας σπαθαροκανδιδάτος καὶ χαρτου-
 λάριος τοῦ θέματος τῶν Κιβυρραιωτῶν
 142.
 Νικήτας σπαθαροκανδιδάτος καὶ χαρτουλά-
 ριος τοῦ στρατιωτικοῦ 591ς.
 Νικήτας στράτωρ καὶ ἄρχων Ἀθηνῶν 54.
 Νικήτας σύγκελλος καὶ χαρτουλάριος τοῦ
 ὀρφανοτροφείου Ἰωανοπόλεως 159β.
 Νικήτας Καραμαλῆς πρωτοκουροπαλάτης
 387.
 Νικήτας Μαυροτύρης 661.
 Νικήτας Μουζάκης 662.
 Νικήτας Τετραφίνος 693.
 Νικήτας Τορνίκης 694.
 Νικήτας Χωριάτης πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ
 τῶν οἰκιακῶν 440.
 Νικηφόρος 944, 948α, 971, 1031.
 Nicefor's Staurac 278α.
 Νικηφόρος βασιλεὺς καὶ Σταυράκιος 278α.
 Νικηφόρος βέστης, πραιπόσιτος καὶ μέγας
 οἰκονόμος τῶν εὐαγῶν 252.
 Νικηφόρος δεσπότης ὁ Βοτανειάτης 282,
 282α, 282β.
 Νικηφόρος ἐπίσκοπος Κώκου 179β.
 Νικηφόρος κατεπάνω 195.
 Νικηφόρος κληρικός τῆς Μεγάλης Ἐκκλη-
 σίας 27.
 Νικηφόρος νοτάριος 424α.
 Νικηφόρος ποιμὴν Πανίου 31β.
 Νικηφόρος πρόεδρος (ἐπίσκοπος) Τράλλεων
 139γ.
 Νικηφόρος πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν οἰ-
 κιακῶν 437δ, 438.
 Νικηφόρος σπαθάριος καὶ νοτάριος Ἑλλά-
 δος 50.
 Νικηφόρος ταβουλάριος 554α.
 Νικηφόρος Βλαχερνίτης 616.

Νικηφόρος Δούκας σεβαστὸς 291, 496β.
 Νικηφόρος Κάσπας σεβαστὸς 490.
 Νικηφόρος Κασταμονίτης πρωτοκουροπα-
 λάτης 390.
 Νικηφόρος Ῥαδινὸς ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου
 539.
 Νικηφόρος Σαραντηνὸς κουροπαλάτης 389.
 Νικόλαος 968α, 969α, 997, 1013, 1068α,
 1108, 1163.
 Νικόλαος ἀνθύπατος 297α.
 Νικόλαος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπό-
 λεως, Νέας Ρώμης 17.
 Νικόλαος ἀρχιεπίσκοπος Χίου 100.
 Νικόλαος βασιλικὸς σχολάριος 223.
 Νικόλαος βεστάρχης 310.
 Νικόλαος δεσπότης 293.
 Νικόλαος κανδιδάτος 370α.
 Νικόλαος κανδιδάτος καὶ διοικητὴς Ἑλλά-
 δος 40.
 Νικόλαος κουράτωρ, πατρίκιος 381γ.
 Νικόλαος μάγιστρος καὶ στρατηγὸς τῶν
 Θρακησίων.
 Νικόλαος μητροπολίτης Ἀθηνῶν 58.
 Νικόλαος μοναχὸς καὶ καθηγούμενος τῆς
 μονῆς τῶν Παλαιστράτων 182.
 Νικόλαος νοτάριος 424, 429, 433.
 Νικόλαος πατρίκιος 459.
 Νικόλαος πριμικήριος, ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος,
 κριτὴς ἐπὶ τοῦ Ἱπποδρόμου καὶ μυστο-
 γράφος 399.
 Νικόλαος πριμικήριος καὶ ἐβδομάριος 248.
 Νικόλαος πρόεδρος Ἀθηνῶν 55α.
 Νικόλαος πρωτοσπαθάριος 504β.
 Νικόλαος πρωτοσπαθάριος καὶ μέγας κου-
 ράτωρ 381α.
 Νικόλαος σπαθάριος 527.
 Νικόλαος σπαθάριος καὶ κοιμερικήριος Δε-
 καπόλεως 172α.
 Νικόλαος σπαθαροκανδιδάτος 536.
 Νικόλαος στράτωρ καὶ διοικητὴς 325δ.
 Νικόλαος ὑπάτος, χαρτοφύλαξ Κεφαλληνίας
 112.
 Νικόλαος Ἀγιοθεοδώριτης 599α.
 Νικόλαος Ἀκάπνης δικαστὴς Ἑλλάδος 416,

Νικόλαος Ἀριστινός 606.
 Νικόλαος Ἀρταῶς κουράτωρ 381δ.
 Νικόλαος Ζωναρᾶς νοβελίστιμος 418β.
 Νικόλαος Καλόμαλλος 635.
 Νικόλαος Κατακαλὼν 646.
 Νόννος 778, 788, 852β.
 Ξένη μοναχὴ ἡ Κομνηνὴ 261.
 Πάγκαλος Ἀγρίτης 599.
 Πανάρετος ὕπατος 568.
 Παναγᾶριος τοποτηρητὴς 227.
 Παυλῖνος σπαθαροκανδιδᾶτος καὶ κατεπάνω
 Μηδίας 177.
 Παῦλος ἀρχιεπίσκοπος Κορίνθου 77.
 Παῦλος διάκονος καὶ ἀργυροπράτης 244.
 Παῦλος μάγιστρος 413.
 Παῦλος πατρίκιος καὶ μάγιστρος 410γ.
 Παῦλος πρόεδρος ποίμνης Δαφνίου 61.
 Παῦλος πρωτοσπαθᾶριος, ἐπὶ τοῦ γρυσστρι-
 κλίνου, κριτὴς τοῦ Ἱπποδρόμου καὶ στρα-
 τιωτικὸς λογοθέτης 208
 Παῦλος σπαθᾶριος καὶ βεστάρχης 533β.
 Παῦλος Μαυροζούμης 660.
 Παιδιώτης 670.
 Πέτρος 821δ, 895, 868, 908ε.
 Petrus 1057β.
 Πέτρος ἀνθύπατος καὶ στρατηγὸς τῶν Θρα-
 κησίων 128
 Πέτρος ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρίκιος 452.
 Πέτρος διοικητὴς 325γ.
 Πέτρος δούξ Ἀντιοχείας ὁ Λι. ἐλλίσσιος 167β.
 Πέτρος ἐπίσκοπος Ἀργους 81.
 Πέτρος ἡγούμενος 254.
 Πέτρος μάγιστρος Ἀντιοχείας 167α.
 Πέτρος ὀστιάριος καὶ πρωτοθέστης τοῦ φι-
 λοχρίστου δεσπότη 446.
 Πέτρος πρωτοσπαθᾶριος καὶ ταγματοφύλαξ
 223α.
 Πέτρος σπαθαροκανδιδᾶτος 541.
 Πέτρος Κ.ῖμος 650.
 Πετρωνᾶς 969.
 Πετρωνᾶς ἀκόλουθος 237.
 Πετρωνᾶς ἀπὸ ἐπαρχῶν 357.
 Πλουτῖνος 910, 919.
 Πλουτῖνος πατρίκιος 449β.

Πλωτῖνος σχολᾶριος 221.
 Πολύευκτος 542.
 Πολυχρόνιος ὕπατος 572.
 Προκόπιος ὀστιάριος, κουράτωρ 381β.
 Ῥενουάκιος πρωτοσπαθᾶριος 509.
 Ῥίβας ἀπὸ ἐπαρχῶν 348.
 Ῥωμανὸς 976.
 Ῥωμανὸς μοναχὸς 260ε.
 Ῥωμανὸς πριμικήριος καὶ πρωτονοτάριος
 428.
 Ῥωμανὸς χαρτουλᾶριος 588α.
 Ῥωμανὸς Διογένης πατρίκιος, ἀνθύπατος,
 βέστης καὶ στρατηγὸς 622α.
 Ῥωμανὸς Θεοδουρόκανος 626.
 Ῥωμανὸς Ναβατόπουλος πρωτοσπαθᾶριος
 666α.
 Ῥωμανὸς Χαλκίτης 696.
 Σάββας ἀρχιεπίσκοπος Λέ... 180.
 Σάββας καθηγούμενος 253β.
 Σάββας μητροπολίτης Ἀθηνῶν 57α.
 Σαμουὴλ Ἀλουσιᾶν πρόεδρος καὶ δούξ 188α.
 Σα... διοικητὴς Ἀνδρου 101.
 Σαπούας πρωτοσπαθᾶριος 505.
 Severus 1048α.
 Σεβήρος 1048α.
 Σέβων 897.
 Σέργιος 1052β, 1189.
 Sergius 1052β.
 Σέργιος ἀπὸ ἐπαρχῶν 355β.
 Σέργιος μάγιστρος, ἀνθύπατος, πατρίκιος,
 πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ δρό-
 μου 407.
 Σέργιος μάγιστρος, πατρίκιος, πρωτοσπα-
 θᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ 405.
 Σέργιος μητροπολίτης Κορίνθου 80.
 Σέργιος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς 211β.
 Σέργιος πατρίκιος καὶ τοποτηρητὴς 449.
 Σέργιος πρωτοσπαθᾶριος 502γ.
 Σέργιος σιλεντιᾶριος 501α.
 Σέργιος στρατὼρ 550.
 Σέργιος Μεσοποταμίτης 662.
 Σισάννιος 903.
 Σισάννιος ἀπὸ ἐπαρχῶν 348α.
 Σισίννιος ἀπὸ ὑπάτων 584.

Σισίνιος βασιλικός νοτάριος 431δ.
 Σισίνιος βασιλικός πρόεδρος Ἀθηνῶν 53.
 Σισίνιος τοποτηρητής 225.
 Σισίνιος πατρίκιος 450α.
 Σισίνιος πατρίκιος καὶ στρατηγός Λυκαν-
 δοῦ 154α.
 Σισίνιος σπαθάροκανδιδάτος, ἀσηκρήτις καὶ
 βασιλικός νοτάριος 548α.
 Σταυράκιος 907.
 Σταυράκιος πατρίκιος καὶ στρατηγός 211α.
 Σταυράκιος σπαθάριος καὶ τουρμάρχης Βι-
 ζύης 31.
 Σταυράκιος σπαθαροκανδιδάτος καὶ πρωτο-
 νοτάριος τῶν κομμερκίων Θεσσαλονίκης 7.
 Στάσιμος βασιλικός χαρτουλάριος καὶ κου-
 ράτωρ 380.
 Στέφανος 999, 105, 1129, 1139, 1147.
 Στέφανος βεστάρχης καὶ ἐπαρχος 347.
 Στέφανος πατρίκιος 453.
 Στέφανος πατρίκιος καὶ στρατηγός 217, 219.
 Στέφανος πραγματευτής 467.
 Στέφανος πρεσβύτερος καὶ βασιλικός κληρι-
 κός 266.
 Στέφανος πρωτοσπαθάριος καὶ στρατηγός
 Ἑλλάδος 48.
 Στέφανος σπαθάριος καὶ στρατηγός Κεφαλ-
 ληνίας 111.
 Στέφανος σπαθαροκανδιδάτος καὶ χαρτου-
 λάριος τοῦ γενικοῦ λογοθεσίου 591ε.
 Στέφανος στράτωρ καὶ ἀσηκρήτις 552.
 Στέφανος Δαδλινός 1067.
 Στέφανος Σταμπ... 689.
 Στέφανος Χρυσοδέργης χαρτοφύλαξ τῆς Με-
 γάλῃς Ἐκκλησίας 702.
 Στρατήγιος πατρίκιος 451α.
 Στρατήγιος πρωτοπρόεδρος 480.
 Στυλιανός 1019α.
 Στυλιανός δρουγγάριος τοῦ Ὀψικίου 192.
 Στυλιανός πατρίκιος 463.
 Στυλιανός πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν δεή-
 σεων 323β.
 Συμεὼν 1095, 1142, 1146.
 Συμεὼν ἐκ προσώπου 487.
 Συμεὼν μητροπολίτης Λαοδικείας 133α.

Συμεὼν πρόεδρος (μητροπολίτης) Κυζίκου
 122ζ.
 Συμεὼν πρωτοσπαθάριος 513, 518ε.
 Συμεὼν πρωτοσπαθάριος καὶ δομέστικος τῶν
 σχολῶν 187.
 Συμεὼν σύγκελλος 270.
 Συμεὼν Ἀντιοχίτης, πατρίκιος 604α.
 Συναγέρης 690.
 Σχολαστίκιος κουδικουλάριος καὶ χαρτουλά-
 ριος 589.
 Σωτήριχος πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν οἰ-
 κιακῶν 437β.
 Σωτήριχος σχολάριος Τυάνου 152β.
 Σωφρόνιος ἀρχὼν Ρόδου 145.
 Τιμόθεος ἀπὸ ἐπαρχῶν 355γ.
 Τιμόθεος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κων-
 σταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ οἰ-
 κουμενικός πατριάρχης 23.
 Τρόφων ὕπατος 566α.
 Ὑπάτιος ἀπὸ ἐπαρχῶν 350, 351.
 Ὑπάτιος στράτωρ καὶ τουρμάρχης Μαρ-
 μαριτζίου 71.
 Φιλάρετος Ὁδρα... κουροπαλάτης 387γ.
 Φιλιππικός ὕπατος 558, 569.
 Φίλιππος 916.
 Φίλιππος μητροπολίτης Παλαιῶν Πατρῶν
 83.
 Φίλιππος Παντεχνῆς 677.
 Φιλόθεος 926.
 Φιλόθεος μοναχός 260.
 Φιλόθεος σπαθάριος 533α.
 Φιλόξενος ἐπίσκοπος Μαγνησίας 131α.
 Φλάβιος 812.
 Φλώρος 845.
 Focas per. pauc. (αὐτοκράτωρ) 275,
 275α.
 Fotius 1057α.
 Φωκᾶς σπαθάριος καὶ στρατηγός τῆς Ἀνα-
 τολῆς 146α.
 Φωκᾶς σπαθαροκανδιδάτος καὶ πρωτονοτά-
 ριος Πελοποννήσου 75.
 Φωτεινός ἀπὸ ὑπάτων 582.
 Φωτεινός στράτωρ 549γ.
 Φωτεινός ὕπατος 563α, 574.

Φωτεινός Γρανᾶτος 617α.
 Χαμδούνιος κουροπαλάτης 388.
 Χαμτούνης 982.
 Χασάνιος πρωτοσπαθάριος 518β.
 Χριστοφόρος 933γ, 935.
 Χριστοφόρος κομμερκιάριος 961β.
 Χριστοφόρος σεβαστοφόρος 498β.
 Χριστοφόρος Κεντηνάρις πρωτοχρυσοστρί-
 κλινος καὶ ἀσηκρήτις 598γ.
 Χριστοφόρος Τιμωνίτης κριτής τοῦ βήλου
 397α, 397β.

Β'. ΛΕΙΩΜΑΤΑ.

ἀβυδικός Θεσσαλονίκης Ἰωάννης 4.
 ἀβυδικός 6' Θεσσαλονίκης Λέων 5.
 ἀκούθος 237, 238.
 ἀναγραφεύς Βουλγαρίας Κωνσταντῖνος 119.
 » τῶν Θρακησίων Ἰωάννης 130.
 » Πελοποννήσου Λύκαστος 76.
 » τοῦ Χρυσιανού Κωνσταντῖνος 155.
 ἀνθύπατος 128, 199γ, 220α, 295, 296, 297,
 297α, 297β, 297γ, 297δ, 306,
 407, 453α, 458, 622γ, 648α.
 ἀντιγραφεύς 306.
 ἀπό ἐπάρχων 199, 348, 348α, 349, 349α,
 350, 352, 353, 354, 355,
 355α, 355β, 355γ, 355δ,
 356, 357, 358, 358α, 359,
 360, 518η, 588, 776α.
 ἀπό ὑπάτων 452, 582, 582α, 582β, 583,
 584, 585, 586, 586α, 587.
 apo upaton 581.
 ἀργυροπράτης 244
 ἀρχιεπίσκοπος 239, 240, 241, 242, 243.
 » Ἀραβίξης Κοσμᾶς 160.
 » Δυρραχίου Ἰωάννης 108.
 » Ἐφέσου Ἰσαὰκ 136α.
 » Θεσσαλονίκης Ἰάκωβος 8ε.
 » Κερκύρας Κοσμᾶς 113
 » Κορίνθου Παῦλος 77.
 » Κύπρου Θεόδωρος 166.
 » Κων/πόλεως Γεώργιος
 » » Δοσίθεος 21.

ἀρχιεπίσκοπος Κων/πόλεως Ἰωάννης 18, 18α.
 » » Ἰωσήφ 22α.
 » » Κύριλλος 23α.
 » » Κωνσταντῖνος 17α.
 » » Νικόλαος 17.
 » » Τιμόθεος 23.
 » Λε... Σάββας 180.
 » Χίου Νικόλαος 100.
 ἄρχων 361, 377, 543.
 » κόρτης 298.
 » τοῦ βασιλικοῦ ἄρμαμέντου Θεοφύ-
 λακτος 186
 » τῶν αἰδιδιτῶν (ἢ αἰδιλιτῶν;) 299.
 » τῶν κομμερκίων Θεσσαλονίκης Γρη-
 γόριος 3
 ἄρχων Ἀθηνῶν Νικήτας 54.
 » Ἑλλάδος Δαργασκάδος 49.
 » Βαγεντίας Ἰλαρίων
 » Θηβῶν Καλλονᾶς 63.
 » Κρισταύρου 178.
 » Ῥόδου Σωφρόνιος 145.
 ἀσηκρήτις 155α, 177α, 301, 302, 302α,
 203α, 304, 305, 305α, 306,
 548α, 552.
 » τῆς Νέρδης (ἢ Κέρδης;) 303.
 autocrator 280.
 αὐγούστα 284, 285.
 βασιλεὺς 281, 281α, 286.
 βεστάρχης 32, 55, 174, 220α, 308, 309,
 310, 347, 533β, 555, 1158.
 » τοῦ Ἀγίου Ὁρους Κωνσταντί-
 νος 9.
 βέστης 155β, 220α, 252, 297, 410β, 410ς,
 797.
 βεστήτωρ 159α.
 βεστιάριος 399α.
 βεστιαρίτης 319α, 640γ.
 γενικός κομμερκιάριος 375α, 376α.
 γενικός λογοθέτης 403, 404, 406, 408α.
 δέκανος 181.
 δεσπότης 282, 282α, 287, 288, 289, 293,
 294α, 622γ, 1176, 1182.
 διάκονος 244, 244α, 245, 246, 247, 247α,
 268, 272.

διάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Βασί-
λειος 27α.

διδάσκαλος 246.

δικαστὴς 363α.

» Ἑλλάδος Νικόλαος Ἀκάπνης 416.

» Μεσσοποταμίας Νικήτας 155γ.

διοικητὴς 325α, 325β, 325γ, 325δ, 586.

» τῶν ἐπαρχιῶν 326α.

» Ἑλλάδος Νικόλαος 40.

» Θεσσαλονίκης Ἰωάννης 3α.

» Ἀνδρου Σα... 101.

δισύπατος 323α, 588β, 327.

δομέστικος 329α, 461 605.

» τῶν βασιλικῶν σχολῶν 187α.

» τῶν σχολῶν 187, 188.

δοῦκισσα 1042.

δοῦξ 188α.

» Ἀντιοχείας Πέτρος ὁ Λι. λλίσσιος 167β.

» Ἐδέσης Βαλδουῖνος 174.

» Ἐδεσητῶν Βασίλειος 173.

» Ἑλλάδος Θεόδωρος 39.

» Καλαβρίας Βασίλειος

» ...ε...εῖος 117.

» Νεαπόλεως Γεώργιος 118.

δρογγάριος 189, 190, 191, 193, 193α, 194.

» τῆς βίγλας 194α.

» τοῦ Αἰγαίου Πελάγους Νική-
τας 97.

» τοῦ Θεολόγου 135

» τοῦ Ὀψικίου Στυλιανός 192.

ἐπίσκοπος 249, 249α, 249β, 249γ, 250, 787.

» Ἀγρῶν 149, 150

» Ἀδρανίας Θεοφύλακτος 179α.

» Ἀθηνῶν Ἀνδρέας 56α.

» » Ἰωάννης 56.

» » Λέων 56β.

» Αἰγίνης Θεόδωρος 62, 62α.

» Ἀνδρου Λέων (;) 102.

» Ἀργους Πέτρος 81.

» Θεόδωρος 82.

» Δαλισάνδου Λέων 144.

» Ἐρυθρῆς Μιχαὴλ 137.

» Εὐρίπου Λουκάς 68.

» Θήρας 103.

ἐπίσκοπος Καμουλιανῶν Μιχαὴλ 154.

» Κορώνης Θεοδόσιος 88, 89.

» » Θεόδωρος 68α.

» » Ἰωάννης 90.

» » Κωνσταντῖνος 91.

» Κώκου Νικηφόρος 179β

» Λακεδαιμονίας Θεόδωρος 84.

» » Θεόπεμπος 85.

» Μαγνησίας Βασίλειος 131.

» » Φιλόξενος 131α.

» Μεθώνης Θεόδωρος 92, 93.

» Ὀνωριάδος 179.

» Πανίου Θεόδωρος 31α.

» Πάρου Κωνσταντῖνος 104.

» Προβάτου Βασίλειος 13.

» Προυσιᾶδος Βασίλειος 164.

» » Λέων 163.

» Σάμου Μιχαὴλ 140.

» Σινώπης Θεοφύλακτος 158β.

» Τράλλεων Θεοφύλακτος 139β.

» Χαλκίδος Θεόδωρος 68α.

» Χίου Κωνσταντῖνος 99.

» Ὁρεῶν Κωνσταντῖνος

» » Μιχαὴλ 70α.

ἐβδομάριος 248.

εἰδικός 340, 342.

» Μιτυλήνης Κωνσταντῖνος 341.

ἐκκλησιέδικοι τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ σο-
φίας 24

ἐκ προσώπου 484, 485, 486, 487.

ἐξάκτωρ 343, 399α, 444, 597.

ἑξαρχος 136α.

ἑπαρχος 297, 344, 345, 346, 347, 415.

483, 784, 1187, 1188.

» Θεσσαλονίκης Λέων 8γ.

ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος 373, 399.

ἐπὶ τοῦ τρικλίνου 594, 596.

ἐπὶ τοῦ χρυσотρικλίνου 208, 579α, 592α,
593α, 594α, 598α, 598β.

ἐπὶ τῶν ἀγγελῶν 300.

ἐπὶ τῶν βαρβάρων 307.

ἐπὶ τῶν δεήσεων 323α, 323β, 402.

ἐπὶ τῶν οἰκιακῶν 14β, 159, 437, 437α, 437β,
437γ, 437δ, 438, 438α, 439.

439α, 440, 440α, 441, 442, 443.
 ἐπὶ τῶν τραπεζῶν 555.
 ἐπόπτης Ἑλλάδος Νικήτας 49α.
 ἐργαστηριάρχης 361.
 ἡγούμενος 253, 254.
 » τοῦ Ἁγίου Γρηγόριος 253α.
 » τῆς Νέας Εὐτύχιος 100β.
 » τῶν Στουδιτῶν Θεόδωρος 28.
 » μονῆς τοῦ Στύλου 181.
 θεσμοφύλαξ 598α.
 ἰλλούστριος 362β, 362γ, 362δ, 363, 363α, 364.
 illustrius 362, 362α.
 καγκελάριος 365, 366, 367.
 καθηγούμενος 253β.
 » μονῆς Παλαιοστράτων Νικόλαος 182.
 » Σαρακηνῆς Ἰωάννης 28α.
 καίσταρχος 3.
 κανδιδάτος 4α, 40, 202, 224α, 369, 369α, 369β, 369γ, 370, 370α, 393, 504γ.
 candidatus 368.
 καρίκης (βασιλικός) 371α.
 κατεπάνω 195, 410α, 410β, 410ς.
 » Μηδίας Παυλῖνος 177.
 κένσωρ 130, 371β.
 κλεισουράρχης Σελευκείας Λέων 147.
 κληρικὸς 255, 255α, 266.
 » τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Θεόδωρος 26.
 » τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Νική-
 φόρος 27.
 κομμερκιάριος 375, 376, 377, 377α, 961β.
 » Ἑλλάδος Ἰσίδωρος 37.
 » Νικήτας 38.
 » Θεσσαλονίκης Ἰωάννης 4.
 » Λέων 5.
 » » 6.
 » Ἰωάννης 3α.
 » Κωνσταντῖνος 4α.
 Δεκαπόλεως Νικόλαος 172α.
 » Νικαίας Λέων 122δ.

κομμερκιάριος Χαλδίας Λέων 156.
 » Χερσῶνος 120.
 κόμης 197, 198, 199, 199α, 199β, 199γ, 200, 200α, 201, 202, 323.
 » τῆς κόρτης 203, 204, 205.
 » λαμίας 206.
 κοιαίστωρ 372.
 κοιτωνίτης 374.
 κουδικουλάριος 378, 378α, 378β, 378γ, 379, 589, 591.
 κουδουκλείσιος 201, 256, 257, 268.
 κουράτωρ 380, 381β, 381γ, 381δ.
 » τῶν β. . . . 381.
 » τῶν ὀξέων 445.
 » Κύπρου Βαρνάδας
 κουροπαλάτης 382α, 382β, 383, 384, 386, 387, 387α, 387β, 387γ, 388, 389, 391, 392, 400β, 891α.
 κουροπαλάτισσα 382.
 κριτής 371β, 393, 394, 395, 395α, 396, 397, 400
 » τοῦ βήλου 142α, 155β, 444, 596.
 » ἐπὶ τοῦ Ἱπποδρόμου 208, 399, 399α.
 » » Πελοποννήσου 398.
 » » » καὶ Ἑλλάδος 402.
 » Βολερού, Στρυμῶνος καὶ Θεσσαλο-
 νίκης Ἀνδρόνικος 11.
 » Ἑλλάδος 51.
 » » Μιχαὴλ 52.
 » » καὶ Πελοποννήσου 95.
 » » » Βασί-
 λειος Ἐρωτικὸς 94β.
 » Θράκης Κωνσταντῖνος 14β.
 » » καὶ Μακεδονίας Κωνσταν-
 τῖνος Σκληρὸς 32.
 » Ἰερίας Ἰωάννης 177α.
 » τῶν Κιθυρραιωτῶν Βασίλειος (Ἐρι-
 θος) 142α.
 » τοῦ Χαρσιανοῦ Ἀρσάκης 155α.
 » » Κωνσταντῖνος 155β.
 κτήτωρ 400.
 λογαριαστής 400β.
 » τοῦ βεστιάριου 400α.

λογοθέτης 562α.

» τοῦ γενικοῦ 405.

» τοῦ δρόμου 407, 407α, 592α.

» τοῦ πραιτωρίου 407β.

μάγιστρος 134, 405, 407, 408, 409, 410,
410α, 410β, 410γ, 410δ,
410ε, 410ς, 411, 412, 413.

» Ἀντιοχείας Πέτρος 167α.

μέγας δομέστικος 492α, 496.

» κاندιδάτος σχολῆς πέμπτης 371.

» κουράτωρ 381α.

» » τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν
Μαγγάνων 30.

» » τῶν ὀξέων 444,

» οἰκονόμος τῶν εὐαγῶν 252.

» χαρτουλάριος τοῦ γενικ. λογοθεσίου 402.

μεράρχης 207.

μετρητής 414β.

μητροπολίτης 258, 259.

» Ἀθηνῶν Λέων 59.

» » Νικήτας 57.

» » Νικόλαος 58

» » Σάββας 57α.

» Εὐχαίτων Μιχαὴλ 152, 152α.

» Θησῶν Γερμανός 64.

» » Κωνσταντῖνος 65.

» Καρίας Μιχαὴλ 172.

» Κερκύρας Κωνσταντῖνος 114.

» Κορίνθου Βασίλειος 78.

» » Γεώργιος 79.

» » Σέργιος 80.

» Κυζίκου Δημήτριος 122ε.

» » Ἰγνάτιος 122ς.

» Λαοδικείας Θεόδωρος 133.

» » Συμεὼν 133α.

» Νικομηδείας Ἰγνάτιος 122α.

» Πατρῶν (παλαιῶν) Φίλιπ-
πος 83.

» » (νέων) Κοσμάς 67.

» Πέργης Εὐθύμιος 143.

» Ρόδου Γεώργιος 145.

» Σάρδεων Ἰωάννης 132.

» Σελευκείας Ἰουλιανός 17.

» Σμύρνης Ἀντώνιος 139.

μητροπολίτης Σμύρνης Κωνσταντῖνος 139α.

» Ταρσοῦ Κοσμάς 148.

» Τραϊτανουπόλεως Μιχαὴλ ὁ
Βαρὺς 12.

μοναχὴ 184, 261.

μοναχός 182, 260, 260α, 260β, 260γ, 260δ,
260ε, 261, 261α, 261β, 262,
262α, 262β, 262γ, 269, 601.

μυστικός 415.

μυστογράφος 397, 399, 417.

μυστολέκτης 598, 416.

νεόφυτος 263.

νοτάριος 420, 420α, 421, 422, 423, 423α,
424, 424α, 425, 426, 429,
430, 433, 434, 596

» βασιλικός 431δ, 435, 548α.

» τοῦ βασιλείου 432α, 594α.

» τοῦ οἰκιστικοῦ 435α.

» τοῦ σεκρέτου οἰκιακοῦ 500.

» Χαλδῖς 158.

νοθελλίσμιος 418α, 418β.

ξενოდόχος 436.

οἰκονόμος 264.

ὀριαρίτης Σμύρνης Ἰωάννης 138.

ὀστιάριος 52, 381β, 408α, 446, 447, 448.

παλατῖνος 448α.

πανυπερσέβαστος 498γ.

παρακοιμώμενος 448δ.

πατριάρχης Ἀντιοχείας Βασίλειος 171.

» Θεουπόλεως, Μεγάλης Ἀντιο-
χείας Θεόδωρος 170

» οἰκουμενικός Ἰωάννης 18, 19, 20.

» » Δοσίθεος 21.

» » Γεώργιος 22.

» » Τιμόθεος 23.

» » Ἰωάννης 18α

» » Ἰωσήφ 22α.

» » Κύριλλος 23α.

» » Κωνσταντῖνος 17α.

πατρίχιος 8α, 8β, 14α, 115, 125, 126,
154α, 187α, 211, 211α,
211β, 220α, 297, 381γ,
382α, 398, 403, 404, 405,
406, 407, 408, 410γ, 432α,

449, 449α, 449β, 450, 450α,
450β, 451, 451α, 451β,
451γ, 451δ, 452, 452α.
452β, 453, 453α, 453β,
454, 455, 456, 457, 458,
459, 460, 461, 462, 463,
464, 465, 466, 502, 507.
508, 577, 592, 593α, 604α,
611α, 622α, 648α, 804, 816,
839, 904, 905.

ποιμὴν (= ἀρχιερεὺς) 251.

» Ἐριστοῦ Βασιλείος 85.

» Κιτίου 167.

» Πανίου Ἰωάννης 31γ.

» » Νικηφόρος 31β

» Σεργεῶν Θεόδωρος 33.

πραγματευτὴς 467, 468, 469.

praefectus 105β.

πραιπόσιτος 252, 470, 612.

πρεσβύτερος 265, 266, 267, 788.

» τοῦ ναοῦ Ἁγίας Σοφίας 24.

πριμικήριος 119, 248, 374, 399, 408, 428,
471, 472, 473, 474, 555, 624.

πριμικήριος τῶν ταβουλαρίων 475α.

πρόεδρος 173, 188α, 341, 345, 407α, 478,
479, 482, 482α, 483, 483α,
483β, 483γ, 647α, 697.

» Ἀθηνῶν Σισίνιος 53.

» » Νικόλαος 55α.

πρόεδρος (ἀρχιερεὺς) Ἀθηνῶν (ἀνώνυμος)
58α.

» » Ἐφέσου (ἀνώνυμος)
136.

» » Λακεδαιμόνιων (ἀνώ-
νυμος) 86, 87.

» » Κυζίκου Συμεὼν 122β.

» » Νικομηδείας (ἀνώνυ-
μος) 122.

» » Τράλλεων Νικηφόρος
139γ.

» » Τυάνων Λέων 153.

πρόεδρος (ἡγούμενος) πείμνης Δαφνίου
Παῦλος 61.

προκαθήμενος Δράμας Καλόγνωνος 34.

προκαθήμενος Θεσσαλονίκης Ἰωάννης Σπαρ-
τινός 8δ.

προνοητὴς Ἀθηνῶν Μιχαὴλ Ἀντίπαππος ἢ
Ἀντιπάππας 55.

πρωτοδεσπότης 142α, 199γ.

πρωτοδέστης τοῦ βασιλείου 446, 498α

πρωτοκένταρχος 196.

πρωτοκουδικουλάριος 378δ.

πρωτοκουροπαλάτης 387, 389α, 392α.

πρωτοκουροπαλάτισσα 385.

πρωτοκυνηγός 1159.

πρωτονοβελίσσιμος 418, 419, 419α.

πρωτονοτάριος 427, 428, 431, 431α.

» τοῦ βασιλείου 432.

» Ἑλλάδος Νικηφόρος 50.

» Θεσσαλονίκης Κωνσταντί-
νος 4α.

» κομμερκίων Θεσσαλονίκης
Σταυράκιος 7.

» Πελοποννήσου Φωκάς 75

» Παφλαγωνίας Ἰμέριος 159.

» Χαλδίας Λέων 157.

πρωτοπραίτωρ Ἑλλάδος καὶ Πελοποννήσου
Γρηγόριος Καματερός 94, 94α.

πρωτοπρόεδρος 372, 396, 415, 475, 476,
477, 480, 481.

πρωτοσέβαστος 499.

πρωτοσπαθάριος 3, 8, 11, 14α, 15, 43, 44,
45, 46, 47, 48, 48α, 51,
72, 73, 74, 94α, 98, 110,
115, 116, 117, 121, 124,

125, 126, 134α, 141, 147,

151, 155, 155α, 208, 212,

218, 223α, 224, 323β, 329α,

343, 376α, 377α, 381, 381α.

394, 395, 397, 399α, 405,

407, 417, 437β, 437δ, 438,

438α, 439, 439α, 440, 440α,

441, 454γ, 453α, 502, 502α,

502β, 502γ, 502δ, 502ε,

503, 504, 505, 506, 507,

508, 509, 510, 511, 512,

512α, 513, 513α, 514, 515,

517, 518, 518α, 518β, 518γ,

- 518δ, 518ε, 518ς, 518ζ,
518η, 519, 529, 592, 592α,
593, 593α, 594, 595, 596,
597, 597β, 598α, 598β,
640γ, 651, 1165.
- πρωτοσπαθαρία 1046.
- ρίκτωρ 139, 150, 488, 489.
- σακελλάριος 498β.
- σεβαστή 292, 294.
- σεβαστός 8δ, 290, 291, 346, 490, 491,
492, 492α, 492β, 492γ,
492δ, 493α, 493β, 493γ,
494, 495, 496, 496α, 496β,
613, 622, 1083.
- σεβαστοκρατόρισα 497.
- σεβαστοφόρος 498α.
- σεβαστοϋπέρτατος 498.
- σιλεντιάριος 501, 501α, 501β, 501γ.
- σκευοφύλαξ 244α, 268.
- σκριθίων 208α, 208β, 208γ.
- σπαθιάριος 5, 8γ, 30, 31, 41, 42, 43γ, 50,
97, 106, 107, 111, 120, 123,
127, 156, 158α, 162α, 172α,
186, 190, 198, 205, 206,
213, 230, 298, 299, 376,
402, 432, 437, 444, 445,
458, 472, 485, 516, 520,
521, 522, 523, 523α, 523β,
524, 524α, 524β, 525, 525α,
526, 526α, 527, 527α, 528,
530, 531, 532, 533, 533α,
533β, 533γ, 533δ, 533ε,
565, 565α, 571, 576, 577,
590, 597α, 643.
- σπαθαροδεσποτιάρχης 319β.
- σπαθαροκανιδιᾶτος 7, 75, 142, 177, 177α,
200α, 203, 228, 229, 232,
233, 234, 304, 306, 442,
534, 535, 535α, 536α, 537,
537α, 537β, 537γ, 538, 539,
540, 541, 542, 543, 544,
545, 546, 547, 548, 591ε,
591ς, 594α, 657, 1065.
- σπαθαροκουδικουλάριος 458α, 669.
- στρατηγός 146α, 178, 211, 211α, 211β,
211γ, 212, 213, 214, 215,
216, 217, 218, 219, 220,
452β, 530, 580, 622α.
- » Αιγαίου Πελάγους Λέων 98.
- » τῶν Ἀνατολικῶν Βασιλείος 147.
- » Βοσπόρου Ἀρχαδίου 15.
- » τῶν Βουκελλαρίων.....161.
- » » » Βαρδάνης 162.
- » τῶν Βουτελλαρίων Λέων 162α.
- στρατηγός Δυρραχίου Κωνσταντίνος 106,
107.
- » Ἑλλάδος Νικήτας 48α.
- » » Στέφανος 48
- » »λέβας (?) 42.
- » »43.
- » »41,44,45,46,47.
- » » καὶ Πελοποννήσου Θεό-
δωρος 94α.
- » Θεσσαλονίκης Θεόγνωστος 8α,8β.
- » » Λέων 8.
- » τῆς Θράκης Ἰωάννης 14α.
- » » Α... 14.
- » τῶν Θρακησίων Μιχαήλ
- » » Νικήτας 126,127.
- » » Νικόλαος 129.
- » » Πέτρος 128.
- » » 123, 124.
- » Ἱερικεῦς Θωμᾶς 175.
- » Καππαδοκίας Βαλάντιος 151.
- » Κεφαλληνίας Νικήτας 110.
- » » Στέφανος 111.
- » » 109.
- » τῶν Κιθυρραιωτῶν 141.
- » Λογγοβαρδίας Ἰωάννης 115.
- » Λυκανδοῦ Σισίνιος 151α.
- » Πελοποννήσου Λέων 72.
- » » 73, 74.
- » τῆς Σάμου Θεόγνωστος 134α.
- » » Κωνσταντίνος ὁ Ἀρ-
γυρόπουλος 134.
- » Χερσῶνος Λέων 121.
- στρατήγισσα 1046.

στρατηλάτης 209, 209α, 209β, 209γ, 209δ,
209ε, 210 210α.

στρατιωτικός λογοθέτης 208, 220α.

στράτωρ 54, 71, 135, 325δ, 437α, 549,
549α, 549β, 549γ, 550, 551,
552, 553, 553α.

στυλίτης τῆς Χίου Γεώργιος 100α.

σύγκελλος 59, 243, 269, 270, 271, 159β, 498β.

σύμπονος 553β.

σκολάριος 221, 222, 223.

scholasticus 1057α.

σκολάριος Τυάνου Σωτήριος 152β

ταβουλάριος 554α.

» Ἀββδου

ταγματοφύλαξ 223α, 645.

ταξιάρχης 224, 224α.

τοποτηρητής 225, 226, 227, 227α, 228,
229, 449.

τουρμάρης 230, 231, 232, 233, 234, 235,
236, 526.

» Βιζύης Σταυράκιος 31.

» Μαρυμυριτζίου Ὑπάτιος 71.

τρακτευτής 1237, 1238.

ὑπατος 8γ, 112, 119, 157, 199β, 206β,
329α, 362α, 401, 432, 523α,
524, 524α, 556, 556α, 556β,
556γ, 557, 558, 559, 560,
561, 561α, 561β, 562, 562α,
562β, 563, 564, 564α, 565,
565α, 566, 566α, 567, 568,
569, 570, 571, 572, 573,
574, 575, 576, 577, 578,
579, 580, 596, 640γ.

ὑπέρτιμος 136α.

ὑπομνηματογράφος 272.

φύλαξ 587α.

χαρτουλάριος 274, 504γ, 588, 588α, 589,
590, 591α, 790.

» (βασιλικός) 380, 591.

» τοῦ λογοθεσίου 398.

» τοῦ γενικοῦ λογοθεσίου 401,
591ε.

» τοῦ ὀρφανοτροφείου Ἰωνοπό-
λεως Νικήτας 159β.

χαρτουλάριος τοῦ στρατιωτικοῦ 591ς.

» τοῦ θέματος τῶν Κιβυρραιω-
τῶν Νικήτας 142.

» Παφλαγωνίας Ἰωάννης 159α.
χαρτοφύλαξ (βασιλικός) 273.

» τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Στέ-
φανος ὁ Χρυσοβέργης 702.

» Κεφαλληνίας Νικόλαος 112.

Γ'. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ.

Ἄγιον Ὅρος 9.

Ἄγροϊ 149, 150.

Ἀδρανία 179α.

Ἀθῆναι 53, 54, 55, 55α, 56, 56α, 57, 57α,
58, 58α, 59, 60.

Αἰγαῖον Πέλαγος 96, 97, 98, 98α.

Αἶγινα 62, 62α.

Ἀνατολή 146α.

Ἀνατολικῶν (θέμα) 146.

Ἄνδρος 101, 102.

Ἀντιόχεια 167α, 167β, 170, 171.

Ἀραβίτζη 160.

Ἄργος 81, 82.

Βαγενιτία 105.

Βιζύη 31.

Βολερόν 11.

Βουκελλαρίων (θέμα) 161, 162, 162α.

Βουλγαρία 11.

Βόσπορος 15.

Δαλίσανδος 144.

Δεκάπολις 172α.

Δράμα 34.

Δυρράχιον 106, 107, 108.

Ἐδεσσα 173, 174.

Ἐλλὰς 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42,
43, 44, 45, 46, 46α, 47, 48, 48α, 48β,
49, 49α, 50, 51, 52, 94, 94α, 94β, 95.

Ἐρισσός 8ς.

Ἐρυθρὴ 137.

Ἐφεσσος 136, 136α.

Ἐβριπος 68.

Ἐσχάτια 152, 152α.

Θεολόγος 135.

Θεούπολις (Ἀντιόχεια) 168, 169, 170 171.

Θεσσαλονίκη 1, 1α, 2, 3, 3α, 4, 4α, 5, 6,

7, 8 8α, 3β, 8γ, 8δ, 8ε, 11

Θῆβαι 63, 64, 65

Θήρα 103.

Θράκη 14, 14α, 14β 32.

Θρακησίων (θέμα) 123, 124, 125, 126,

127, 128, 128α, 129, 130.

Ἰεherία 177α.

Ἰεριχώ 175.

Ἰωνόπολις 159β.

Καλαβρία 116, 117, 117α.

Καμουλιανὰ 124.

Καππαδοκία 151.

Καρία 172.

Κέρκυρα 113, 114.

Κεφαλληνία 109, 110 111 112

Κιβυρραιωτῶν (θέμα) 141, 142, 142α.

Κίτιον 167.

Κόρινθος 77, 78, 79, 80.

Κορώνη 88 89, 90 91.

Κριόταυρος 178.

Κύζικος 122ε, 122ς, 422ζ.

Κύπρος 165, 166, 166α.

Κῶκος 179β.

Κωνσταντία 179γ, 179δ.

Κωνσταντινούπολις 17, 17α, 18, 18α, 19,

20, 21, 22, 22α, 23, 23α.

Λακεδαιμονία 84, 85, 86, 87.

Λαοδικεία 133, 133α.

Λογγοβαρδία 115.

Λυκανδός 154α.

Μαγνησία 131, 131α.

Μακεδονία 32.

Μαρμαρίτζιον 71.

Μεθώνη 92, 93.

Μεσοποταμία 155γ.

Μηδία 177.

Μυτιλήνη 341.

Νεάπολις 118.

Νέα Ῥώμη (Κωνσταντινούπολις) 17, 17α,

18, 18α, 19, 20, 21, 22, 22α 23, 23α.

Νικομήδεια 122, 122α.

Νοβογράδον 177β.

Ὀνωριάς 179.

Ὀψίμιον 122β, 122γ.

Πανίον 31α, 31β, 31γ.

Πάρος 104.

Πάτραι (νέαι) 67.

Πάτραι (παλαιαί) 83.

Παφλαγωνία 159, 159α.

Πελοπόννησος 72, 73, 74, 75, 76, 94, 94α,

94β, 95

Πέργη 143.

Πόλις (Κωνσταντινούπολις) 16

Πρόδατον 13.

Προυσιὰς 163, 164

Ῥόδος 144α, 145.

Σάμος 134, 134α, 140.

Σάρδεις 132.

Σελεύκεια 17, 147α.

Σέρραι 33.

Σῶη 143α.

Σικελία 114α.

Σινώπη 158β.

Σμύρνη 138, 139, 139α.

Στρυμών 11.

Ταρσός 147α, 148, 148α.

Τραϊανούπολις 12.

Τράλλεις 139β, 139γ.

Τύανα 152β, 153.

Χαλδία 156, 157, 158, 158α.

Χαλκίς 68α.

Χαρσιανοῦ (θέμα) 155, 155α, 155β.

Χερσῶν 118α, 120, 121.

Χίος 99, 100, 100α.

Ὠρεός 69, 70, 70α.

Δ'. MONAI, NAOI K.T.A.

Μονὴ Δαφνίου 61.

» Δοχειαρίου

» Ὀρόρων 136β.

» Ὀσίου Λουκά 66.

» Παλαιοστράτων 182.

» Σαρακηνῆς 28α.

» Στουδίου 28.

» τοῦ Στύλου 181.

Ἁγία Σοφία 24, 25.
Θεοτόκος τὸ Δαφνὶν 183, 183α.
» ἡ Πάναντος 185.
» ἡ Περιδοξος 184.
» τῶν Ἀθηνῶν 60.
Λαύρα τοῦ Ἁγίου Σάββα 176
Μεγάλη Ἐκκλησία 26, 27, 27α.
Τὰ Μάγγανα 30.

Ε'. ΚΟΜΜΕΡΚΙΑ.

κομμέρκια 278.
» Αἰγαίου Πελάγους 96.
» Ἑλλάδος 36.
» στρατηγίας Ἑλλάδος 35.
» Θεσσαλονίκης 1, 2.

Ζ'. ΤΥΠΟΙ.

α') Θρησκευτικῶν εἰκόνων καὶ συμβόλων.

Ἁγιος Ἀναστάσιος ἐν προτομῇ 740.
» Ἀνδρέας » 83.
» Ἀντώνιος »
» ἐν προτομῇ ἀδιάγνωστος 52, 73, 74,
122ς, 147, 148α, 166, 166α, 173,
200, 203, 217, 236, 239, 253α,
312, 324, 342, 344β, 377, 426,
429, 533α, 533γ, 533δ, 548β,
587, 638, 666, 727, 731, 736,
752, 755, 758, 764, 767, 770,
771, 869, 870, 871, 872, 873,
875, 876, 877, 971, 1021, 1077,
1092, 1109, 1110, 1116, 1118,
1127, 1128, 1129, 1130, 1131,
1135, 1137, 1138, 1140, 1141,
1142, 1143, 1149, 1151, 1168,
1174, 1175, 1192.
» ἱστάμενος ἀδιάγνωστος 389, 389α,
580, 695, 713, 890, 983, 1119,
1120, 1121, 1123, 1124, 1144,
1153.
» ἔφιππος ἀδιάγνωστος 888, 1055, 1169.
Ἁγίου ἀδιαγνώστου κεφαλὴ 473.

Ἁγίων (ἡ βασιλείων) δύο ἀδιαγνώστων προ-
τομαὶ 254, 722, 770, 1190.
Ἁγιοὶ δύο ἱστάμενοι ἀδιάγνωστοι 463.
» » περιπλεγμένην κρατούμενοι (Πέ-
τρος καὶ Παῦλος;) 113, 1146.
Ἁγίου τύπος ἐξίτηλος 445, 962, 1125, 1133.
Ἀρχάγγελος ἐν προτομῇ 729.
» ἱστάμενος 603, 710, 711.
Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ 774, 1173.
Βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ 889.
Ἁγιος Βασίλειος ὁ Μέγας ἐν προτομῇ 164,
171, 658, 712, 752, 1009, 1016, 1126.
Γαβριὴλ ἀρχάγγελος ἐν προτομῇ 51, 431.
Γέννησις τοῦ Χριστοῦ 774.
Ἁγιος Γεώργιος ἐν προτομῇ 138, 196, 318,
329α, 386, 410β, 414β, 419, 432,
461, 474, 480, 482α, 517, 518β,
518ς, 587α, 601β, 624, 649α, 651,
662β, 735, 738, 756, 757, 762,
763, 764, 766, 772, 976, 977,
978, 979, 980, 981.
» Γεώργιος ἱστάμενος 337, 338, 390,
448β, 492β, 499, 599, 612α, 639,
670α, 693β, 700, 753, 982, 1122.
» Γεώργιος ἔφιππος 260γ, 492δ.
» » καὶ ἅγιος Θεόδωρος ἱστά-
μενοι 410, 412.
» Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐν προτομῇ
1017.
» Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἱστάμενος 343.
» » καὶ ἅγιος Γε-
ώργιος ἱστάμενοι 410α.
» Γρηγόριος ὁ Θαυματουργὸς ἐν προ-
τομῇ 743.
» Δημήτριος ἐν προτομῇ 8ε, 119, 149,
150, 223α, 410δ, 462, 492α, 617,
619, 620, 643, 677, 726, 732,
733, 765, 766, 767, 768, 1117.
» Δημήτριος ἱστάμενος 8ς, 262, 262α,
494, 495, 496, 597β, 630, 648α,
759, 760, 984, 985, 986, 1114.
» Δημήτριος ἔφιππος 769.
» Δημήτριος καὶ Θεοτόκος ἱστάμενοι
ἄντωποι 7.

Ἁγίος Δημήτριος καὶ ἅγιος Νικόλαος ἱστά-
μενοι 371.

» Ἐπιφάνειος ἱστάμενος 748.

Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου 100β, 339,
498β, 669, 754, 1147.

Ἁγίος Εὐστάθιος ἐν προτομῇ 374.

» Εὐστράτιος ἐν προτομῇ 334, 598α.

» » ἱστάμενος 1015.

Ἡλίας προφήτης ἐπὶ ἄρματος 604α.

Ἁγίος Θεοδόσιος ὁ Κοινοδιάρχης ἐν προ-
τομῇ 136β, 260

» Θεόδωρος ἐν προτομῇ 31α, 152,
152α, 170, 179β, 220, 235, 267,
297γ, 305, 320, 360, 443α, 504ε,
518η, 622α, 645, 671, 672, 673,
674, 675, 681, 734, 762, 763,
966, 967, 968, 969, 970, 1112,
1113.

» Θεόδωρος ἱστάμενος 139γ, 174, 286,
289, 387, 387α, 387β, 387γ, 388,
391α, 410ε, 483γ, 492γ, 493γ,
498, 610, 615, 647α, 653, 690,
887, 972, 973, 974, 975, 1189.

» Θεόδωρος ἔφιππος 661β.

Ἁγιοὶ Θεόδωροι ἱστάμενοι 80.

» » » ἀντωποί, δεό-
μενοι 33.

Θεοτόκος ἐν προτομῇ 68α, 133α, 201, 211δ,
255, 319α, 347, 378, 431β, 518α,
542, 553α, 591σ, 654α, 662α,
688ζ, 727δ, 728α, 771, 880, 950,
950α, 1089, 1093, 1185.

» ἐν προτομῇ βρεφοκρατοῦσα 17, 23,
23α, 28α, 31γ, 34, 58, 130, 153β,
218, 294α, 316, 336, 397α, 397β,
483α, 519, 601, 680, 879, 952,
953, 954, 955, 956, 1094, 1095.

» ἐν προτομῇ μετὰ τοῦ βρέφους ἐν
δίσκῳ 57α, 163, 182, 211γ, 297α,
428, 545, 664, 723, 852, 859,
860, 861, 862, 863, 864, 865,
866, 867, 868, 878, 932, 933,
934, 935, 936, 937, 938, 939,
940, 941, 942, 943, 944, 945,

946, 947, 991, 1046, 1064α,
1066α, 1085, 1086.

Θεοτόκος ἐν προτομῇ δεομένη 15, 31β, 55α,
56β, 58α, 85, 122ζ, 139β, 179α,
183α, 184, 185, 187, 188, 194α,
257, 292, 305α, 324, 341, 371α,
382β, 410ς, 411, 428α, 431γ,
470, 493β, 497, 518ζ, 533, 543,
547, 554α, 609α, 622δ, 623β,
629α, 640α, 662, 682α, 688δ,
689α, 692β, 703, 707, 708, 724,
725, 725α, 727, 727α, 728, 729,
731, 732, 733, 734, 735, 736,
737, 738, 739, 741, 750, 931,
940α, 948α, 948β, 951, 1044,
1047, 1063α, 1065α, 1067α,
1074, 1075, 1080, 1082, 1083,
1087, 1090, 1174, 1190.

» ἐν προτομῇ δεομένη μετὰ τοῦ βρέ-
φους ἐν δίσκῳ 55, 61, 86, 87,
94, 94α, 103, 144, 153, 177β,
183, 207, 261, 270, 272, 291,
294, 310, 315, 328, 330, 383,
396, 407α, 418, 456, 475, 478,
518, 601α, 605, 672, 614, 618,
621, 622β, 628, 640, 650, 652,
685, 685α, 688, 688γ, 688ς,
691, 693, 699, 701, 704, 705,
706, 724β, 728β, 730, 740,
948γ, 1064α, 1066α, 1069, 1070,
1071, 1072, 1073, 1074, 1076,
1078, 1079, 1084, 1088, 1115.

» ἐπὶ θώκου βρεφοκρατοῦσα 17α,
18, 18α, 19, 20, 21, 22, 59,
284, 285, 372, 483δ, 489δ, 604,
742, 940ε.

» ἐπὶ θρόνου βρεφοκρατοῦσα 22α,
142α, 159β, 188α, 432α, 483β,
725β, 742, 948, 949, 1170, 1189.

» ἐπὶ θώκου καὶ ἐκατέρωθεν ἁγίους
τις καὶ Μιχαὴλ ἀρχάγγελος 702.

» ἱσταμένη 275α, 275β, 335, 609β.

» ἱσταμένη βρεφοκρατοῦσα 12, 17,
91, 134, 249β, 249γ, 261α,

- 278α, 343α, 399, 415, 418β,
428β, 457, 479, 586α, 586γ,
647, 661α, 673α, 727α, 748,
940δ, 963, 964.
- Θεοτόκος ἱσταμένη βρεφοκρατοῦσα ἐν μέσῳ
δύο ἀγγέλων 155β
- » ἱσταμένη βρεφοκρατοῦσα καὶ ἄγιός
τις ἱστάμενος 220α.
- » ἱσταμένη δεομένη 32, 167, 260ε,
346, 546, 599α, 623, 653α, 694,
727β, 743, 744, 745, 746, 939ε,
952β, 961, 965, 1102, 1103.
- » ἱσταμένη μετὰ τοῦ βρέφους ἐπὶ
τοῦ στήθους 275, 345, 747, 1101.
- » καὶ ἄγιος Παῦλος ἱστάμενοι 431.
- » καὶ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος (ἐν
μέσῳ, ἄνω προτομῇ Ἰησοῦ) 617α
- » καὶ Ἰουστινιανὸς ἱστάμενοι φέρον-
τες τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας 24.
- » ἡ ἀγία τις ἱσταμένη 882.
- » » » δεομένη 483.
- Ἄγιος Θεοφάνης ἐν προτομῇ 251.
- » Θωμᾶς » 518ε.
- Ἰησοῦς ἐν προτομῇ 200α, 278β, 278γ, 279,
279α, 280β, 281, 281α, 281β,
281β, 281γ, 282, 282β, 497,
599α, 874, 1163, 1182, 1183,
1184, 1185, 1186, 1199.
- » ἱστάμενος 287, 288, 491, 622, 881,
1176, 1177, 1178, 1179, 1180,
1181.
- » καθήμενος ἐπὶ θρόνου 282α, 282γ,
283.
- Ἄγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἐν προτομῇ
28, 181 (:), 297δ, 395α, 427,
435α, 482, 498γ, 518γ, 533ε,
608, 611, 667, 688ε, 726, 749,
1011, 1134.
- » Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἱστάμενος
518δ, 652, 749, 1012, 1111, 1145.
- » Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἐν προτομῇ
92, 93, 136.
- » Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἱστάμενος 8δ,
136α, 242, 744, 993, 994, 995.

- Ἄγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καθήμενος καὶ
ἄγιος Παῦλος ἱστάμενος 373.
- » Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης ἐν προτομῇ 395.
- » Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐν προ-
τομῇ 247α, 679, 686, 688, 739,
754, 1081, 1019, 1054.
- » Κοδράτος ἐν προτομῇ 131α.
- » Κόνων ἱστάμενος 886.
- Κοίμησις τῆς Θεοτόκου 676.
- Ἄγιος Κωνσταντῖνος (ὁ Μέγας) ἐν προ-
τομῇ 155.
- » Κωνσταντῖνος (ὁ Μέγας) ἱστάμενος
1024.
- » Κωνσταντῖνος (ὁ Μέγας) καὶ Ἑλένη
ἱστάμενοι 683.
- » Λεόντιος ἐν προτομῇ 255α.
- » Μᾶρκος » 398.
- » Μαρτίνος » 1014.
- » Μεθόδιος ἱστάμενος 1191.
- Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἐν προτομῇ 10, 27α,
147α, 247, 256, 263, 297β,
311, 392α, 431δ, 443, 464,
518, 533β, 548α, 656, 657α,
688β, 730, 756, 758, 988, 989,
1096, 1097, 1098, 1099, 1100,
1104, 1105, 1132.
- Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἱστάμενος 154, 195α,
285α, 290, 319β, 418α, 492,
493, 516, 600, 610β, 634, 641,
692α, 694α, 709, 742, 745,
747, 759, 760, 761, 883, 884,
990, 991, 992, 1193.
- Μονογράφημα τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ
489, 489α.
- Ἄγιος Νικήτας ἐν προτομῇ 179, 219, 229,
234, 548, 987.
- » Νικήτας ἱστάμενος 392.
- » Νικόλαος ἐν προτομῇ 27, 100, 129,
133, 140, 151, 165, 224α, 260δ,
262β, 293, 317, 325δ, 370α,
381γ, 381δ, 394, 416, 430,
458, 459, 460, 475α, 514, 548γ,
591ε, 595, 596, 597, 597α,
624α, 640α, 644α, 646, 648,

- 649, 689, 724, 725, 746, 750,
753, 996, 997, 998, 1000, 1001,
1002, 1003, 1004, 1005, 1006,
1007, 1008, 1010, 1013, 1045,
1091, 1139, 1162.
- "Αγιος Νικόλαος ιστάμενος 248, 481, 598γ,
769.
- » Παντελεήμων ἐν προτομῇ 465, 466,
598, 737, 1020.
- "Αγιοι Παῦλος καὶ Πέτρος ἐν προτομῇ 258.
- » » » ιστάμενοι ἔχον-
τες ἐν τῷ μέσῳ τὸν μητροπολί-
την Κερκύρας Κωνσταντῖνον 114.
- "Αγιος Πέτρος ἐν προτομῇ 167α.
- » Πολύκαρπος ἐν προτομῇ 139, 1023.
- » Προκόπιος » 9.
- » Σάββας » 176.
- "Αγιοι Σέργιος καὶ Βάχλος ιστάμενοι 493α.
- Ἁγία Σοφία ισταμένη 249, 259.
- Σταυρός 75, 81, 102, 122, 122α, 122γ,
131, 145, 146, 160, 172α, 269,
275γ, 275δ, 314α, 369β, 376α,
381α, 437β, 437δ, 438α, 440,
504γ, 504δ, 520, 521, 522, 535,
536α, 552, 591ς, 592α, 593α,
599β, 609, 858, 925, 1065,
1154, 1173.
- » διπλοῦς 8, 26, 40, 45, 46, 48,
48α, 53, 54, 68, 69, 70, 71,
72, 77, 78, 98, 99, 105, 115,
121, 122ς, 134α, 141α, 155α,
156, 175, 177, 180, 187, 202,
205, 206, 206α, 214, 228, 243,
303, 303α, 327α, 331, 332, 344,
369γ, 376, 381, 381β, 393, 408α,
437γ, 438, 439, 439α, 440α,
441, 442, 446, 467, 468, 471,
472, 487, 504, 504α, 504β, 505,
506, 507, 508, 510, 526, 526α,
527, 527α, 528, 535α, 536, 537,
537α, 538, 551, 552, 553, 592,
593, 610α, 657, 772, 912, 913,
914, 926, 927, 1060, 1061,
1062, 1064, 1066, 1067.

Σταυροειδὲς κόσμημα 333.

"Αγιος Στέφανος ἐν προτομῇ 266, 999, 1022.

» Συμεὼν ὁ Στυλῖτης ἐπὶ στύλου 100α.

» Χριστοφόρος ἐν προτομῇ 377α.

Σύμβολον ἀκτινωτὸν 104.

β') Βασιλείων.

'Αλέξιος Α' ὁ Κομνηνὸς ιστάμενος 282γ.

» » καὶ Εἰρήνη ἡ γυνὴ
αὐτοῦ ἐν προτομῇ 1187, 1188.

» Α' ὁ Κομνηνὸς καὶ Εἰρήνη ἡ γυνὴ
αὐτοῦ ιστάμενοι 1176, 1177,
1178, 1179, 1180, 1181.

'Ανδρόνικος Β' Παλαιολόγος ιστάμενος 287.

» Γ' » » 288.

Βασίλειος Β' ὁ Βουλγαροκτόνος ἐν προτομῇ
280.

» Β' ὁ Βουλγαροκτόνος καὶ Κων-
σταντῖνος Η' ἐν προτομῇ 279,
279α.

Θεοδώρα Δούκαινα Παλαιολογίνα ισταμένη
284, 285.

'Ιουστινιανὸς Α' ἐν προτομῇ 1199.

» Β' ιστάμενος 275β.

'Ιωάννης Β' ὁ Κομνηνὸς ιστάμενος 1176,
1177, 1178, 1179, 1180, 1181.

Κωνσταντῖνος ὁ Πωγωνάτος (:) ἐν προτομῇ
275γ.

Κωνσταντῖνος Γ' καὶ Εἰρήνη ἡ Ἀθηναία
ἐν προτομῇ 278.

Κωνσταντῖνος Ι' ὁ Πορφυρογέννητος ἐν
προτομῇ 278γ.

Κωνσταντῖνος Ι' ὁ Δούκας ἐν προτομῇ 281,
281β, 281γ.

Κωνσταντῖνος Ι' ὁ Δούκας ιστάμενος 281α.

Κωνσταντῖνος ΙΒ' ὁ Μονομάχος ἐν προ-
τομῇ 280α, 280β.

Κωνσταντῖνος Δούκας Παλαιολόγος ιστάμε-
νος 622γ.

Λέων Γ' καὶ Ἀλέξανδρος ἐν προτομῇ 278β.

Νικηφόρος Β' ὁ Βοτανειάτης ἐν προτομῇ
282, 282α.

Νικηφόρος Β' ὁ Βοτανειάτης ιστάμενος 282β.
Φωκᾶς ἐν προτομῇ 275, 275α.

Βασιλεὺς ἀδιάγνωστος ἐν προτομῇ 277,
1182, 1183, 1184, 1185, 1186.
» ἀδιάγνωστος ἱστάμενος 283, 285α,
361.

Βασιλεῖς δύο ἀδιάγνωστοι ἐν προτομῇ 1,
35, 36, 96, 276, 278.
» δύο ἀδιάγνωστοι καθήμενοι 2.

γ') *Ἐπάρχων.*

Ἰωάννης ἐν προτομῇ 1187.
Κοσμᾶς » 1188.
Σέργιος » 1189.

δ') *Ἀδῆλων.*

Τρεῖς μορφαὶ ἱστάμεναι 1198.

ε') *Ζώων.*

Ἀετός 159, 307, 362γ, 362δ, 556α, 556β,
556γ, 564β, 910, 1056.
» (ἰδιᾶζων τύπος) 845, 846, 847,
848, 849, 850, 851, 852.
» σπαράσσων ζῶον 906.

Ἀετός σπαράσσων ὄφιν 907.

» δικέφαλος 47.

Δράκων 540, 773.

Κριός 908.

Λέων 722, 855, 857, 1043.

» πτερωτός 142.

Πτηνόν 48β (ταῶς;), 215, 233 (περι-
στερὰ ἢ πέριδιξ;), 377β, 512, 512α,
678, 909 (πέριδιξ;), 1148.

Ταῶς 63, 122δ, 513, 513α, 539.

ς') *Ποικίλα.*

Γρύλλος (τρεῖς κεφαλαὶ ἀνθρώπινοι συγκε-
κολλημένοι) 334.

Δένδρον 221.

Κόσμημα κυκλοτερές 1178.

Κυπάρισσοι δύο 231.

Λυχνία ἐπτάφωτος 1179.

ξ') *Τύποι ἐξίτηλοι.*

178, 304, 326, 500, 591β, 856, 928,
1025, 1063, 1068, 1150.

Ζ'. ΕΜΜΕΤΡΟΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ.

α') *Στίχοι τριμέτροι ἱαμβικοί.*

- 1.—Ἀβραμίου σφράγισμα τῶν γραφῶν τόδε 1029.
- 2.—Ἀγνὲ σκέποις με τὸν πρόεδρον Ἐφέσου 136.
- 3.—Ἀγνὴ σκέποις με Νήφωντα Νοδογράδου 177β.
- 4.—Ἀγνὴ δρόσιζε Γεώργιον τον Δρόσον 623α.
- 5.—Ἀγνὴ σκέπε τῷ σῷ δούλῳ Κωνσταντίνῳ 948γ.
- 6.—Ἀγνὴ φυλάττοις Κωνσταντῖνον σὸν λάτρην 960.
- 7.—Ἀγνή μοι σκέπε Νικόλαον βεστάρχην 310.
- 8.—Ἀγνὴ γραφὰς Χριστοφόρου <δούλου> σκέποις 935.
- 9.—Ἀθλητὰ πατρίκιον Ἀνδρέαν σκέποις 465.
- 10.—Ἀνδρονίκου σφράγισμα τοῦ Καππαδόκη 636α.

- 11.—'Ανδουκοίτου (;) Λέοντος 'Αλλοπού τύπος 601α.
- 12.—'Ανζᾶν πρόεδρον σὺν ὁμόνυμον σκέποις 603.
- 13.—'Αριστηνοῦ σφράγισμα τοῦ Νικολάου 606.
- 14.—'Αρχιστράτηγε Μιχαὴλ λάτρην σκέποις 992.
- 15.—'Αρχων Μιχαὴλ ταγματῶν οὐρανίων
φρούρει Μιχαὴλ σεβαστὸν τὸν..... 493.
- 16.—Βουλᾶς βεβαιῶ Νικήτα καὶ τοὺς λόγους
τηρῶ δικαστοῦ τῆς Μεσοποταμίας 155γ.
- 17.—Γερασίου σφράγισμα τοῦ Πελακούδη 681.
- 18.—Γεώργιον δρόσιον 'Αγνὴ τὸν Δρόσον 993.
- 19.—Γεώργιον σκέποις με σεμνὲ Παρθένε
λύγνος γιγῶς μοι τοῖς ποσὶ φῶς ταῖς τριβδαῖς 993, 994.
- 20.—Γραφὰς βεβαιῶ 'Ιωάννου Παρίση 679.
- 21.—Γραφὰς βεβαιῶ τῆς μονῆς Χρυσοστόμου 29.
- 22.—Γραφὰς Λέοντος Λιθοκαστρίτου φέρω 655.
- 23.—Γραφὰς σεβαστοῦ Λέοντος τοῦ Γηράρδου
μυροβλήτα.....κύρος..... 494.
- 24.—Γραφὰς κομίζω καὶ λόγους 'Ιωάννου 971α.
- 25.—Γραφὰς σφραγίζω 'Αγαπίου Μα..στη 1128.
- 26.—Γραφὰς σφραγίζω καὶ κρίσεις Εὐθυμίου 959.
- 27.—Γραφὰς σφραγίζω καὶ λόγους Βασιλείου 940γ.
- 28.—Γραφὰς σφραγίζω καὶ λόγους 'Ιωάννου 933, 939α.
- 29.—Γραφὰς σφραγίζω καὶ λόγους Κωνσταντίνου 939ε, 1036.
- 30.—Γραφὰς σφραγίζω καὶ λόγους Νικολάου 1013.
- 31.—Γραφὰς σφραγίζω καὶ λόγους 'Ρωμανοῦ 976.
- 32.—Γραφὰς σφραγίζω καὶ λόγους Χριστοφόρου 933γ.
- 33.—Γραφὰς σφραγίζω Μιχαὴλ νεοφύτου 263.
- 34.—Γραφὰς σφραγίζω 'Ρωμανοῦ τοῦ Χαλκίτου 696.
- 35.—Γραφὰς σφραγίζω ταπεινοῦ 'Ιωάννου 939.

- 36.— Γραφή παριστᾷ καὶ γένος μου καὶ τύχην 1040.
 37.— Γραφῶν τῶν δε σφραγίς Γεωργίου 1035.
 38.— Γραφῶν σφραγίς Θεοδώρου πρεσβυτέρου 267.
 39.— Γρηγορίου μαγίστρου τῷ Ταρωνίτῃ 1185β.
 40.— Δασερούλα φύλαττε τὰς γραφὰς μάρτυς 975
 41.— Δέσποινα σφίξεις Σπώνδουλον Κωνσταντῖνον 688γ.
 42.— Δέσποινα φρούρει Χριστοφόρον Χοῦμνον 700α.
 43.— Δημήτριον φύλαττε τὸν σὸν ἰκέτην 975ς.
 44.— Δοῦλον σὸν ὦ Πάναγνε τὸν Σεμνὸν σκέποις 688.
 45.— Δρουγγαρίον με τῆς βίβλας Ἰωάννην
 Μακρεμβολίτην δοῦλον Ἀγνή σὸν σκέποις 194α.
 46.— Ἐγὼ σφραγίζω τοὺς λόγους τῶν γραπτέων 961.
 47.— Ἐγὼ τὸ κῦρος καὶ γραφαῖς καὶ πρακτέαις
 δικαιοδότου καὶ κανικλείου νέμω 360α.
 48.— Εἰ βούλει μαθεῖν τίς εἰμι τὴν γραφὴν ὄρα 710.
 49.— Εἴης γραφῶν μου καὶ βίου φύλαξ Κόρη 946.
 50.— Εἰμι φύλαξ σοῦ καὶ γραφῶν εἰμι φύλαξ 963.
 51.— Εἰμι φύλαξ...καὶ γραφῶν εἰμι φύλαξ 1153.
 52.— Εἴποι σαφῶς γὰρ ἡ γραφὴ τίνος πέλω 718.
 53.— Ἐκ τῆς γραφῆς γινῶθι με τὸν γεγραφῶτα 720.
 54.— Ἐπαρχος ἐκ σοῦ καὶ πρόεδρος Παρθένε
 Ἐπιφάνειος Καματηρός. ὃν σκέποις 345.
 55.— Ἐπιγραφὴν σφραγίδι μὴ ζήτει βλέπων 719.
 56.— Ἐπισφραγίζεις ἡ ξυνωρίς μαρτύρων
 Δούκα σεβαστοῦ τὰς γραφὰς Ἰωάννου 492γ.
 57.— Ἐπισφράγισμα πράξεων τε καὶ λόγων
 τοῦ γραμματικοῦ τυγχάνω Κωνσταντίνου 321.
 58.— Ἐρωτικοῦ σφράγισμα τοῦ Βασιλείου
 κρίσεις ἐποντος Ἑλλάδος καὶ Πέλοπος 94β¹.

1. Καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 95 οὕτω ἀναγνωστέον.

- 59.— Ζαβαρειώτου τῶν γραφῶν Γρηγορίου
λογαριαστοῦ, κουροπαλάτου τύπος 400β.
- 60.— Ἡσαίου Λέοντα Παρθένε σκέποις 940β.
- 61.— Θεΐαις γραφαῖς ἡμῶν κύρος ἀδελφιδὸν
κυροῦντος ἀεὶ Ἰωάννου Ἀσαννίου (:)
σφραγισμὸς με..... 608.
- 62.— Θεόδωρον σκέποις με τὸν Μεσσαρίτην 661β.
- 63.— Θεοδώρου σφράγισμα Σερρῶν ποιμένος 33.
- 64.— Θρακῆσιόν με φύλαττε σὸν ἱκέτην 628.
- 65.— Θωμᾶ φύλαττε κλάσματα γραφῆς Κόρη 964.
- 66.— Ἰκανᾶτον Λέοντα Παρθένε σκέποις 629α.
- 67.— Ἰλλουστρίου σφράγισμα καὶ δικαστοῦ
Κιβυρραιώτου Γρηγορίου τυγχάνω 363α.
- 68.— Ἰσαάκιον φύλαττε Δημήτριε μάρτυς 363α.
- 69.— Ἰστῷ σε φρουρὸν τῶν ἐμῶν γραφῶν ἄναξ
μέγας λογιστῆς..... 1024.
- 70.— Ἰωάννην Κριτόπωλον μάρτυς σκέποις 649α.
- 71.— Ἰωάννην Πάναγνε σκέπε σὸν δοῦλον 932.
- 72.— Ἰωάννην Χρύσανθον Ἀγνή με σκέποις
701, 701α, 701β, 701γ.
- 73.— Ἰωάννου κλειστῶν γραφῶν Πιστοφίλου 684α.
- 74.— Ἰωάννου σφραγὶς νέου ξενοδόχου
- 75.— Κένσορα Βασίλειον ἢ σφραγὶς γράφει
κριτὴν..... 371β.
- 76.— Κλῆσιν τε τιμὴν ἢ γραφὴν προδεικνύει 1196.
- 77.— Κύριλλον Νικόλαε σὸν δοῦλον σκέποις 1010.
- 88.— Κυροῦσι πράξεις καὶ γραφὰς Ἀκινδύνου
τοῦ Καλαμαρᾶ δύο καὶ μόναι στίχοι
631, 632, 633.
- 79.— Κύρος προφητῶν καὶ σφραγὶς Ἰωάννου
γραφὰς κυροῦ σφραγιστᾶς Ταρχανειώτου 692.
- 80.— Κωνσταντίνου σφράγισμα Βρίγγα συμπόνου 553β.
- 81.— Κωνσταντίνου σφράγισμα Κασταμονίτου 644α.

- 82.—Κωνσταντίνου σφράγισμα Πετραγωνίτου 683.
 83.—Κωνσταντίνος μοναχός ὁ Ἀδρόνους 601
 84.—Κωνσταντίνῳ μοι τῷ Μελισσινῷ Κόρῃ
 ἐπισφαγίζοις τὰς γραφὰς τῷ σῷ τύπῳ 661α.
 85.—Λάτριν σὸν Παρθένε Ἐμμανουήλ σκέπε 940.
 86.—Λέοντα Χριστέ τὸν σὸν ἐκέτην σκέπε 933α.
 87.—Λόγου μαθητῶν ἀκούτης σκεποῖτε με
 τὸν τοῦ Νικαίας Κερκύρας Κωνσταντίνου 114.
 88.—Λόγους σφραγίζω καὶ γραφὰς Ἱεράκῃ 629.
 89.—Λόγους σφραγίζω καὶ γραφὰς Ἐμμανουήλ 1028.
 90.—Λόγους σφραγίζω καὶ γραφὰς τοῦ Ἀνθίμου 933β.
 91.—Λόγους σφραγίζω καὶ γραφὰς Ἰωάννου 939β.
 92.—Μάρτυς σεδαστὸν τὸν.....σκέποις
 πιστὸν λάτριν σὸν ἐκ γένους Καμύτζον (ἢ Καμύτζων)
 93.—Μάρτυς σῶζε σὸν Νικήταν τὸν λάτριν 987.
 94.—Μῆτερ Θεοῦ σφραγίς καὶ σκέπη σύ μοι 952, 953.
 95.—Μιχαήλ βέστη τῷ Λυκούδῃ μοι σκέποις 316.
 96.—Νικήταν Ἀγνή τὸν μεράρχην με σκέποις 207.
 97.—Νικηφόρον Δέσποινα σὸν λάτριν σκέποις 944.
 98.—Νικηφόρου σφράγισμα κριτοῦ Σερβλίου 688α.
 99.—Νικηφόρου σφράγισμα τοῦ Βλαχερνίτου 616.
 100.—Νικόλαον πρόεδρον Παρθένε σκέποις 1246.
 101.—Νικολάου σφράγισμα τοῦ Καλομάλλου 635.
 102.—Ὁμώνυμον μάρτυς σκέποις Θεόδωρε 972.
 103.—Ὁμώνυμον σκέποις με σὸν δοῦλον μάκαρ 998, 1004.
 104.—Ὁμώνυμον σκέποις με μάρτυς σὸν δοῦλον 973.
 105.—Ὁμώνυμον φύλαττε σὸν δοῦλον μάρτυς 1117.
 106.—Ὁμώνυμον σκέποις με Μυρέων φωστήρ 1002.
 107.—Ὁμώνυμον σὸν πρωτομάρτυς με σκέποις 1022.

- 108.—'Ομώνυμον σὸν.....μάρτυς σκέποις 980.
- 109.—'Ομωνυμοῦντα μάρτυς ἰκέτην σκέποις 981.
- 110.—'Ομωνυμοῦντι σὴν χάριν πάτερ δίδου 1006.
- 111.—'Ομωνυμοῦντος σφραγίς εἴης καὶ φύλαξ 975θ.
- 112.—'Ομωνυμοῦντος σφραγίς ἔσω καὶ φύλαξ 983.
- 113.—"Ορα σφράγισμα πρωτοπροέδρου Σίδης 143α.
- 114.—'Ο σοὶ πεποιθὼς πᾶν κατορθοῖ Χριστέ μου 1038, 1039.
- 115.—'Ο Τυάνων πρόεδρος εὐτελὴς Λέων 153.
- 116.— Οὓ σφραγίς εἰμὶ τὴν γραφὴν βλέπων νόει 703β, 705, 705α, 708, 709, 712, 714, 715, 717.
- 117.— Οὓ σφραγίς εἰμὶ τὴν γραφὴν βλέπων γνώση 703, 704.
- 118.— Οὓ σφραγίς εἰμὶ τὴν γραφὴν γνώση βλέπων 704α, 705β, 707.
- 119.— Οὓ σφραγίς εἰμὶ τὴν γραφὴν ὁρῶν νόει 703α, 716.
- 120.— Οὓ σφραγίς εἰμὶ ἡ γραφὴ <σοι> δεικνύει 706.
- 121.— Οὓ περ σφραγίς πέφυκα γραφὴ μνηύει 721.
- 122.— Πάναγνε Κόρη μητρός ἐξ Εὐδοκίας
Εὐδοκίαν σκέποις με τὴν σὴν ἰκέτην
σεβαστοκρατόρισσαν ἐκ βασιλέων κλάδου 497.
- 123.— Παρθένε σκέποις σὸν δοῦλον Κωνσταντῖνον 943.
- 124.— Παύλου σφράγισμα τοῦ Μαυροζούμη 660.
- 125.— Πίστιν σφραγίς δίδοσι τοῖς γεγραμμένοις 410.
- 126.— Πράξεις σφραγίζω Μιχαὴλ τὰς ἐγγράφους
τοῦ Καματηροῦ πρωτονοβελλισίμου 419α.
- 127.— Πρόδρομε σκέπε 'Ιωάννην τὸν κριτὴν 395α.
- 128.— Πράξεις σεβαστῶν Κουναδίου Κοπτεροῦ
καὶ Καλογνώμου προκαθημένου Δράμας
Πάναγνε κυροῦ μοι Παρθένε 34.
- 129.— Πράξεις σφραγίζω καὶ γραφὰς <τοῦ> 'Αννίνου 602.
- 130.— Πρόεδρον 'Αγνή Λακεδαιμόνων σκέποις 86, 87.
- 131.— Πρωτοστράτορος τοῦ Καμύτζη πατρόθεν
σφραγίς Μανουὴλ.....
μητρόθεν Κομνηνοῦκα τοῦ κρατοῦντος 637.

- 132.— Πτεροῖς Μιχαὴλ Μανουηλίτην σκέπε 657α.
- 133.— Πτερύγων τῶν σὼν στρατηλάτα
τοῦ Καλέργη περιφρούρει γραπτέα 634.
- 134.— Σκέποις ποιμένα <με> Θεόφανες σκέποις 251.
- 135.— Σαγιτάριον Νικήταν Ἀγνή σκέποις 686
- 136.— Σεβαστοῦπέρτατον μάρτυς με σκέποις
Λέοντα Σγουρόν, ἐκ γένους κατηγμένον 498.
- 137.— Σὲ φρουρόν τίθημι Νικόλαε τριμάκαρ 996.
- 138.— Σκέπε με μάρτυς σὸν.....Καλαμαρᾶν
γραφᾶς δὲ φρούρησον καὶ μα...συμφρονέειν 630.
- 139.— Σκέποις Ἀθηνῶν τὸν πρόεδρον Παρθένε 58α.
- 140.— Σκέποις πάτερ σὸν Βασίλειον ἰκέτην 1016.
- 141.— Σκέποις Μανουὴλ Ἀτταλειάτην Κόρη 609α.
- 142.— Σκέποις <με> Ἀγνή Μιχαὴλ τὸν σὸν λάτρην 938.
- 143.— Σκέποις με μάρτυς Δημήτριον σὸν λάτρην 985.
- 144.— Σκέποις Πάναγνε Λέοντα πατρίκιον 457.
- 145.— Σκέποις ὁ μάρτυς Ἰωσήφ τῷ Βρυέννη 612α.
- 146.— Σὸν δοῦλον Ἰωάννην Παρθένε σκέποις 958.
- 147.— Σὸν Ἰωάννην σκέποις στρατηλάτα με 1027.
- 148.— Σὸν Μανουὴλ Δέσποινα Ταζάκην σκέποις 691.
- 149.— Σταυροῦ ζωφόρου τυποῦσα σημεῖον
προέδρου Νικομηδείας..... 122.
- 150.— Στέφανον ἐκ γένους.....σκέπε με Παρθένε 1147.
- 151.— Συνωνυμοῦντι χάριν μάρτυς'παράσχου 968.
- 152.— Σφραγῖδα τὴν σὴν Μιχαὴλ πρωτοστάτα
ποθεῖ σεβαστός Μιχαὴλ ὁ τοῦ Δούκα 290.
- 153.— Σφραγίζει μάρτυς τὰς γραφὰς Γεωργίου
Παλαιολόγου Κομνηνοῦ εἰζης κλάδου 670α.
- 154.— Σφραγὶς Ἀθηνῶν ποιμένος Νικολάου 58.
- 155.— Σφραγὶς ἀθλητὰ τῷ Λαπαρδᾷ βοήθει 653.

- 156.— Σφραγίς ἀθλητῆς Θεοδώρῳ τυγχάνει
τῷ Βάρδα..... 610.
- 157.— Σφραγίς βεβαιοῖ τοὺς λόγους Ἰωάννου 1011.
- 158.— Σφραγίς γενοῦ μοι καὶ κράτος Θεοῦ Λόγε
οἰκτρῷ Μανουὴλ σεβαστῷ τῷ Διμύρῃ 491, 622.
- 159.— Σφραγίς γραμμάτων Λέοντος τουρμαρχοῦ 235.
- 160.— Σφραγίς γραφῶν Λέοντος πριμικηρίου 555.
- 161.— Σφραγίς γραφῶν μοι μητροπάρθενε Κόρη 940ε.
- 162.— Σφραγίς γραφῶν μοι Παρθένος παιδοτρόφος 940δ.
- 163.— Σφραγίς Δαλασσηνοῦ Θεοφυλάκτου 618α.
- 164.— Σφραγίς ἐπισκόπου Ἀγρῶν καὶ βράιττωρος 149, 150.
- 165.— Σφραγίς Ἐρισσοῦ ποιμένος Βασιλείου 8ς.
- 166.— Σφραγίς Ἰωὴλ μοναχοῦ τοῦ Γαλάτωνα 262, 262α.
- 167.— Σφραγίς Κομνηνῆς εὐκλεοῦς Θεοδώρας 647β.
- 168.— Σφραγίς Κορώνης εὐτελοῦς Κωνσταντίνου 91.
- 169.— Σφραγίς Λέοντος τοῦ Πεπανοῦ τυγχάνω 682.
- 170.— Σφραγίς Λέοντος τοῦ Φραγγοπώλου 695α.
- 171.— Σφραγίς Λέοντος τοῦ Χαμαρέτου 698.
- 172.— Σφραγίς λόγων πέφυκα Παύλου μαγίστρου 413.
- 173.— Σφραγίς Μανουὴλ ἐκ γένους Θεοτόκου 627.
- 174.— Σφραγίς Μαραπᾶ τυγχάνω Δημητρίου 657β.
- 175.— Σφραγίς Μα... του Σάββα καθηγουμένου 253β.
- 176.— Σφραγίς Μιχαὴλ Ὁρεῶν ἐπισκόπου 70α.
- 177.— Σφραγίς Μιχαὴλ εὐτελοῦς διακόνου 247.
- 178.— Σφραγίς Μιχαὴλ εὐτελοῦς Μυραλίδου 665.
- 179.— Σφραγίς μοναχοῦ Μελετίου <τυγχάνω> 262γ.
- 180.— Σφραγίς Ὁσίου Λουκᾶ τοῦ Στειριώτου 66.
- 181.— Σφραγίς ὁ Χριστὸς καὶ φυλακτὴρ καὶ σκέπη
ἀνατόπαιδος δεσπότης Κωνσταντίνου
καὶ πορφυρανθοῦς Δούκα Παλαιολόγου 622γ.

- 182.— Σφραγίς Πάναγε Θεοφυλάκτῳ 965.
- 183.— Σφραγίς Πανίου ποιμένος Ἰωάννου 31γ.
- 184.— Σφραγίς Πανίου ποιμένος Νικηφόρου 31β.
- 185.— Σφραγίς πέφυκα Μουρμούρη Βασιλείου 663.
- 186.— Σφραγίς πέφυκα Νικολάου δεσπότη 293.
- 187.— Σφραγίς προέδρου Μιχαήλ δικασπόλου 324.
- 188.— Σφραγίς προέδρου τῆς Κορίνθου Σεργίου 80.
- 189.— Σφραγίς προέδρου Παύλου ποιμένης Δαφνίου 61.
- 190.— Σφραγίς προέδρου Τράλλεων Νικηφόρου 131γ.
- 191.— Σφραγίς Ῥαδηνοῦ τῶν γραφῶν Κωνσταντίνου 685α.
- 192.— Σφραγίς σεβαστοῦ Ἰωσήφ Βρουεννίου 613.
- 193.— Σφραγίς σεβαστοῦ Καματηροῦ πατρόθεν
Καντακουζηνοῦ μητρόθεν Βασιλείου 496α.
- 194.— Σφραγίς σεβαστοῦ Μιχαήλ αὐτῇ Δούκα 492.
- 195.— Σφραγίς σεβαστοῦ Νικηφόρου τοῦ Δούκα 291.
- 196.— Σφραγίς σεβαστοῦ Νικηφόρου τοῦ Δούκα
ῥίζαν γένους ἔχοντος ἐκ βασιλείων 496β.
- 197.— Σφραγίς σεβαστοῦ Σπαρτηνοῦ Ἰωάννου
Θεσσαλονίκης προκαθημένου τότε 8δ.
- 198.— Σφραγίς σεβαστοῦ Τορνίκη Κωνσταντίνου 492β.
- 199.— Σφραγίς στρατηγοῦ Στεφάνου πατρικίου 219.
- 200.— Σφραγίς Συμεὼν προέδου τῆς Κυζίκου 122ζ.
- 201.— Σφραγίς τυγχάνω Ἀριστηνοῦ γραμματῶν 607.
- 202.— Σφραγίς τυποῦμαι γραμματῶν Γρηγορίου 939δ.
- 203.— Σφραγίς φυλακτῆρ τῆς γραφῆς Γεωργίου
τοῦ νῦν προεδρεύοντος ἐν Κορινθίοις 122.
- 204.— Σφραγίς φυλακτῆρ γραμματῶν ἢ πραγμάτων 718β.
- 205.— Σφράγισμα Δούκα σεβαστοῦ Κωνσταντίνου
ὄν περ ἀθλητᾶ ἐκ πάσης βλάβης ῥύου 492δ.
- 206.— Σφράγισμα μάρτυς τῶν γραφῶν Ἰωάννου
τοῦ πανσεβάστου καὶ παρακοιμωμένου 448β.

- 207.— Σφραγισμός κλειστών γραφῶν Ἰωάννου 1012.
- 208.— Σφῶσις Ἀγνή με τὴν σεβαστὴν Μαρίαν 292.
- 209.— Σφῶσις μάκαρ Κωνσταντίνον ἱκέτην 972α.
- 210.— Σφῶσις με Χριστὲ Κωνσταντίνον τὸν Φιολίτην 695.
- 211.— Σῶτερ βοήθει Φωτεινῷ τῷ Γρανάτῳ 617α.
- 212.— Ταῖς ἱεσίσαις τοῦ μάρτυρος ὧ Λόγε Χαμδούνιον φυλαττε κουροπαλάτην 388.
- 213.— Τῇ προέδρου Λέοντος τοῦ Χαμαρέτου τυπῷ σφραγίδι Λακεδαίμονος τύπον 697.
- 214.— Τῇ σῇ κραταιᾷ δεξιᾷ Θεοῦ Λόγε Νικηφόρον φύλαττε τὸν σὸν ἱκέτην 1031.
- 215.— Τίς εἰμὶ τὴν γραφὴν μνησθητι βλέπων 719α.
- 216.— Τοῖς γράμμασι Λέοντα Πάμφιλον φέρω 671, 642.
- 217.— Τὸν Βατάτζην Λέοντα Μιχαῖλ σκέποις 610β.
- 218.— Τὸν Δομεστικόπουλον μητροπάρθενε σκέποις 622β.
- 219.— Τὸν Λινίτην πρόεδρον Ἀγνή Παρθένε φύλαττε Βασίλειον τὸν σὸν ἱκέτην 483α.
- 220.— Τὸν Πλευρῆν Γεώργιον σκέποις με Κόρη 685.
- 221.— Τὸν Συλιγούδην μητροπάρθενε σκέποις 688γ.
- 222.— Τὸν Σκληρὸν Ἀνδρόνικον Ἀγνή με σκέποις 688δ.
- 223.— Τὸν τῆς Θήρας πρόεδρον Παρθένε σκέποις 103.
- 224.— Τὸν Τορνίαν με Νικήταν Κόρη σκέποις 694.
- 225.— Τὸν τοῦ Κυτίου Πάναγνε ποιμένα σκέποις 167.
- 226.— Τὸ τῶν γραφῶν σφράγισμα τῶν Ἰωάννου ὃν Σαρακινόπουλον ἡ κλήσις φέρει 647.
- 227.— Τὸν Χορδολίδαν σὸν ὁμώνυμον σκέποις 700.
- 228.— Τοῦ Μωσα.κᾶ σφράγισμα τοῦ Θεοδώρου 702β.
- 229.— Τοῦ Ῥωγερίου σεβαστοῦ Κωνσταντίνου 493α.
- 230.— Τοῦ Φιλοκαλλοῦς Εὐμαθίου μαγίστρου 412.
- 231.— Τύπος σεβαστοῦ Κάσπακος Νικηφόρου 490.

- 232.— Τῶν γραφῶν Εὐσταθίου σφραγὶς ὑπάρχει 1032.
 233.— Τῶν θελημάτων σφραγὶς Ἰωάννου 977.
 234.— Τῶν Παγκάλου σφράγισμα γραφῶν Ἀγορίτου 599.
 235.— Φιλανθρωπινός ἐξ αἵματος Αὐσόνων
 νόων τῷ πρώτῳ σοι κυροῖ τὰ πρακτέα 694α.
 236.— Φρουρός γραφῶν ἔγωγε τῷ Θεοφίλῳ 967α.
 237.— Φύλακα γραφῶν τῶν ἐμῶν τίθημί σε
 κλῆσιν Τζύμπεινος..... 693β.
 238.— Φύλαξ γραφῶν μοι τῶν νόων ἀρχηγέτης 988.
 239.— Φύλαττε Χριστέ Μιχαὴλ σὸν ἰκέτην 1030.
 240.— Χριστοφόρου σφράγισμα σεβαστοφόρου 498β.
 241.— Ὡς ὄργανόν σοι Παῦλε ἐμπνεῖ τὴν χάριν
 ἡ χεὶρ δούλου· ἔστι τοῦτο μυστήριον 373.
 242.—.....
 τὸν μυστολέκτην Νικόλαον Ἀκάπνην 416.
 243.—.....ίας ἡ γραφὴ Νικηφόρου
 στίχους ἔχει σήμαντρον, οὐ σεπτούς τύπους 1233.
 244.—.....κῦρος σε τῶν νῦν πρακτέων
 ἀθλητὰ Θεόδωρος οἷς γράφει κρίνει 975δ.

β') Στίχοι πολιτικοί.

- 245.— Γεώργιον Πανάρετόν με Θεοτόκε σκέπε 676.
 246.— Γραφὰς σφραγίζω Κωνσταντίνου Δαλασσηνοῦ τοῦ Δούκα 618β.
 247.— Δοῦλον σκέποις πρωτονοθελλίσμιον ὦ Θεοῦ μάρτυς 419.
 248.— Ἱεράρχα βοήθει <με> Πολιτικόν σὸν δούλον 1009.
 249.— Κύριε βοήθει τὸν βουλῶντα δι' ἐμὲ δικαίως 711.
 250.— Ὁμώνυμον σὸν φύλαττε Νικόλαε τρισμακάρ 1003.
 251.— Ὁμώνυμον φύλαττε ὦ Γρηγόριε Θεολόγε 1017.
 252.— Σφραγὶς γραμμάτων Γαβριὴλ ῥαίκτωρος τοῦ Λιβαδά 488.
 253.— Σφραγὶς Θωμᾶ πριμικηρίου τοῦ Ἀρταβανείου 474.
 254.— Τρισάγιε Κύριε δοῦλον [με] τῆς Θεοτόκου σῶσον
 τὸν σὸν Δουλοβασίλειον ἐπίσκοπον Προβάτου 13.

255. — σοι Μαρίας υιὲ
 στρογγύλου ἱστημι γραφῶν σὲ τῆς βροντῆς τὸν γόνον
 995.

Ἐπιγραφὰς ἐμμέτρους μὴ πλήρεις ἔχουσι τὰ ὑπ' ἀριθ. 383, 464, 478, 495, 496, 680, 689, 934, 939γ, 952β, 957, 970α, 974, 975γ, 975η, 979, 986, 993β, 999, 1000, 1008, 1015, 1021, 1061α, 1062α, 1082, 1083, 1091, 1107, 1111, 1129, 1145, 1146, 1152, 1155, 1156, 1157, 1159, 1162, 1162α καὶ τινα ἄλλα.

- Διορθώσεις εἰς τὸν κατάλογον τῶν μολυβδοβούλλων δημοσιευθήσονται βραδύτερον.
- Ἀναγκαῖον ὅμως κρίνομεν ἵνα ἀπὸ τοῦδε ὑποδείξωμεν τὰς ἐξῆς :
- Ἀριθ. καταλ. 28, στίχ. 7, ἀντὶ Στουδι(τῶν) γράφε Στουδι(ου).
- Ἀριθ. 34, στίχ. 9, ἀντὶ κοπτερου γράφε Κοπτερου.
- Ἀριθ. 34, στίχ. 10, ἀντὶ κύρου μοι γράφε κυροῦ μοι.
- Ἀριθ. 61, στίχ. 6, ἀντὶ IB' ἢ IΓ' ἑκατοντ. γράφε IA' ἢ IB' ἑκατοντ.
- Ἀριθ. 66, ἀντὶ Μονῇ Ὁσίου Λουκᾶ (ἐν Βοιωτίᾳ) γράφε (ἐν Φωκίδι).
- Ἀριθ. 81, στίχ. 6, ἀντὶ Θ' ἑκατονταετηρίδος γράφε Θ' ἢ I' ἑκατονταετηρίδος.
- Ἀριθ. 175, τὸ μολυβδόβουλλον τοῦτο ταχτέον εἰς τὸ Θέμα Νικοπόλεως.
- Ἀριθ. 181, ἴσως ἀνήκει εἰς τὴν ἐν τῷ Θέματι Καλαβρίας μονὴν τοῦ Στύλου.
- Ἀριθ. 182, στίχ. 7, ἀντὶ Παλαιστράτων ἡδυνάτο τις ν' ἀναγνώσῃ Καλλιστράτων.
- τὸ πρῶτον ὅμως γράμμα τοῦ ὀνόματος ἐν τῷ μολυβδ. εἶναι σαφές Π.
- Ἀριθ. 185, ἴσως ἀνήκει εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ ὁμώνυμον μονήν.
- Ἀριθ. 368, στίχ. 1 καὶ 2, ἴσως ἀναγν. Carellu candidatu.
- Ἀριθ. 621, τὸ ἐπώνυμον φαίνεται ὅτι εἶναι Ἰασίτης.
- Ἀριθ. 636, στίχ. 4, ὁ ὀρθὸς τύπος τοῦ ὀνόματος εἶναι ὡς ἐν τῷ ἀμέσως κατωτέρω μολ. ὑπ' ἀριθ. 637 Καμύτζης· μήπως ἐνταῦθα δέαν ν' ἀναγνωσθῇ ἐκ γένους Καμύτζων (;).
- Ἀριθ. 85, ἡ ἀπόδοσις τοῦ μολυβδοβούλλου εἰς τὴν ἐν τῷ Θέματι Θεσσαλονίκης ἐκκλησίαν Ἱερισσοῦ δὲν δύναται νὰ νομισθῇ ἀσφαλής.
- Ἀριθ. 100β, ἐπειδὴ, ὡς γνωστόν, καὶ ἄλλαι μοναὶ ἐκαλοῦντο Νεαί, ὡς ἡ ἐν Ἀργο-
 λίδι, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Νέα Ἐκκλησία ἢ Μονὴ κ.λ. διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ νο-
 μισθῇ ἀσφαλής ἡ ἀπόδοσις τοῦ μολ. εἰς τὴν ἐν Χίῳ Νέαν Μονήν.
- Ἀριθ. 179α, πιθανώτατα τὸ μολ. ἀνήκει εἰς τὴν ἐν Βιθυνίᾳ ἐπισκοπὴν Ἀδρανουῶς ἢ Ἀδριανουῶς.
- Ἀριθ. 197γ, ἴσως εἶναι ἡ ἐν Κύπρῳ γνωστὴ ἐκκλησία Κωνσταντίας.
- Ἀριθ. 432α, ἀντὶ Μουσῇ ἴσως ἀναγνωστέον Μουση(λέμ).
- Ἀριθ. 609α, τὸ μολυβδοβούλλον φέρει σαφῶς ΑΤΤΑΛΕΙΑΤΗΝ καίτοι ὀρθότερος εἶναι ὁ τύπος τοῦ ἐπωνύμου Ἀτταλειώτης.

ΤΟ ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΟΝ
ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ
ΔΑΒΙΔ ΤΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ

(Πίναξ III.)

Ἐν τῷ Η' τόμῳ τῆς Διεθνοῦς Ἐφημερίδος τῆς Νομισματικῆς Ἀρχαιολογίας σελ. 237-248 ἐδημοσιεύσαμεν ἀπάντησιν εἰς τὴν περὶ τοῦ μολυβδοβούλλου τούτου πραγματείαν τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου, δημοσιευθεῖσαν ἐπίσης ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι τόμ. Η' σελ. 121-132, ἐν ᾧ ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἐπέκρινεν ἑτέραν πραγματείαν ἡμῶν περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ῥωσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου (τ. VIII) καὶ ἐν ἰδιαιτέρᾳ συμπληρωματικῇ αὐτοῦ ἐκδόσει δημοσιευθεῖσαν καὶ ταύτην κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1905 ἔτους.

Εἰς τὴν ἀπάντησιν ἡμῶν ταύτην ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἔκρινε καλὸν ἵνα ἀπαντήσῃ ἡμῖν ἐν τῷ αὐτῷ τόμῳ τῆς ῥηθείσης ἐφημερίδος σελ. 293-322.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπάντησις αὕτη οὐδόλως ἔπεισεν ἡμᾶς, ἐνίσχυσε, δὲ μᾶλλον εἰς τὸ μὴ μεταλλάξαι ποσῶς ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀπαντήσει ἡμῶν ἐκείνῃ γεγραμμένων, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν, ἵνα τὸ ὕστατον πλέον ἀνταπαντήσωμεν καὶ κλείσωμεν διὰ παντός, εἰ δυνατόν, τὴν συζήτησιν ταύτην.

Μὴ ἐπιθυμοῦντες ἵνα ἐπαναλάβωμεν τὰ αὐτὰ ἐπιχειρήματα, ἅπερ ἱκανὰ πρὸς τὸν σκοπὸν ἡμῶν καὶ ἀποχρῶντα ἐθεωρήσαμεν, διότι τοιοῦτοτρόπως ὁδὸν ἐργασίας διανοίξομεν, οἱ δὲ καιροὶ οὐ μενεοί, περιοριζόμεθα κυρίως εἰς τὰ ἀπαραιτήτως ἀφορῶντα εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα.

Καὶ πρῶτον μὲν συζητητέον ἂν ἡ ἔμπροσθεν εἰκὼν παρίσταισι τὸν αὐτοκράτορα τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ, ἢ τὸν προφητάνακτα Δαβίδ, δεύτερον δὲ ἂν ἡ πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς εἰκόνης ἐπιγραφὴ δηλοῖ Δαβίδ τὸν Κομνηνόν, ἢ τὸν προφητάνακτα Δαβίδ.

Τῶν δύο τούτων ἐξακριβουμένων ἀποκρώντως, λύεται καὶ τὸ προκείμενον ζήτημα, διότι τὰ λοιπὰ εἰσι δευτερεύοντα.

Εἵπομεν ἐν ταῖς προηγουμέναις ἡμῶν πραγματείαις, ὅτι ἡ εἰκὼν παρίσταισι βασιλέα στολὴν βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος φέροντα μετὰ τῶν κρεμαμένων διακριτικῶν προπενδουλίων, εἰκονιζομένων διὰ σφαιριδίων καταληγόντων εἰς σχῆμα σταυροῦ, ὅπερ ἀριδὴλως σημαίνει, ὅτι πρόκειται περὶ χριστιανοῦ βασιλέως, καὶ οὐχὶ περὶ ἄλλου μὴ γινώσκοντος μηδὲ τιμῶντος τὸν σταυρόν.

Ἐν τῇ παρουσίᾳ περιστάσει ἄρα ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ μολυβδοβούλλου τὸν βασιλέα τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ, φέροντα, ὡς ἡγεμόνα Βυζαντινόν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν στολὴν Βυζαντινοῦ βασιλέως τοῦ XV αἰῶνος.

Καὶ αὕτη ὑπῆρξεν ἡ ἰδέα ἡμῶν ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέχρι τοῦδε παραμένει ἡ αὐτὴ καὶ ταύτην ὑπεδείξαμεν διὰ διαφόρων Βυζαντινῶν εἰκόνων ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἄθῳ, Ἱερουσαλὴμ καὶ ἄλλαχού, δογματικὸν πλέον τύπον φερουσῶν.

Ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ὅμως ἀπέναντι ταιαύτης ἀριδὴλῆς καὶ σαφοῦς ἐξηγήσεως προβάλλει παράδοξον πάντως ὑπεκφυγὴν μᾶλλον ἢ ἐξηγήσιν.

Παραδέχεται ἐν πρώτοις ὅτι ἡ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν εἰκόσι τῶν ἐκκλησιῶν ἀκόμη καὶ ἐν αὐτῷ τῷ παρ' ἡμῖν συνήθει Ψαλτηρίῳ¹ τῷ περιέχοντι τὴν εἰκόνα τοῦ Προφήτου, οὐχὶ βεβαίως κατὰ φαντασίαν ἀπειροχάλων «κοινῶν χειρωνάκτων τῶν νεωτέρων χρόνων», ὡς διατείνεται ὁ κ. Κωνσταντόπουλος, ἀλλ' ἀνδρῶν ἀκολουθούντων παλαιὰν καὶ γεγρανὰν παράδοσιν².

1. Τὸ παρ' ἡμῖν Ψαλτήριον μετὰ τῆς εἰκόνης τοῦ προφήτου Δαβίδ εἶναι τὸ δεύτερον ἑλληνικὸν βιβλίον τὸ διὰ τοῦ τύπου δημοσιευθὲν ἐν Μεδιολάνοις κατὰ τὸ 1481 ἐκ χειρογράφου εἰκονογραφημένου κώδικος τοῦ XII αἰῶνος.

2. Παρὰ τοῖς διασφῶμενοις καλλιτεχνικοῖς μνημείοις τῆς Ἀνατολῆς ἀριδὴλως καταφαίνεται ὅτι πᾶσαι αἱ ἱεραὶ παραστάσεις καὶ εἰκονίσεις ἐγένοντο οὐχὶ

Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο δὲν συντελεῖ εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, ἐπιθυμεῖ δὲ ὅπως παριστᾷ ἢ εἰκὼν τὸν Προφήτην, κατέφυγεν εἰς τὴν τολμηρὰν ὄντως ἰδέαν ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ τεχνῖται παρίστων τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ ὡς χριστιανὸν βασιλέα, κεκοσμημένον διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ.

Εἰς ἀνεύρεσιν δὲ τοιούτων εἰκόνων παραλείπων τὸ Βυζάντιον, τὸ πλήρες λαμπρῶν εἰκόνων καὶ παραστάσεων, ἐποχῆς ἀχμαιοτάτης, παραλείπων τὰς ἀκροπόλεις τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔνθα ἤκμασαν καὶ εἰργάσθησαν οἱ δεξιώτεροι καλλιτέχναι τοῦ Βυζαντίου κατὰ τὸν μεσαῖωνα, παραλείπων λέγω τὰ κυριώτερα ταῦτα κέντρα, παραπέμπει ἡμᾶς εἰς τὸν Τροῦλλον τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐν Βενετίᾳ, εἰς τὸ Πάνορμον τῆς Σικελίας καὶ ζωγραφίας χειρογράφων κωδίκων, ἔνθα διατείνεται, ὅτι ἀνευρίσκει δῆθεν τοιαύτας παραστάσεις τοῦ προφήτου Δαβὶδ, ὁμοίας δῆθεν ταῖς τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων καὶ ἐπομένως καὶ τῇ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου μολυβδοβούλλου παραστάσει τοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ, ὅπερ διὰ τὸν ἀληθῆ ἐπιστήμονα εἶναι ὄντως ἀνεξήγητον.

Εἰς τὰς τοιαύτας ὑπεκφυγὰς ἀναγκαζόμεθα χάριν τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας ἵνα προσκαλέσωμεν αὐτὸν ὅπως ἴδῃ καὶ μελετήσῃ τὰς σοβαρὰς καὶ κανονικὰς παραστάσεις τοῦ προφητάνακτος Δαβὶδ τῆς Μονῆς τῆς Χώρας ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῆς Μονῆς τοῦ Δαφνίου ἐν Ἀθήναις, τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ ἐν Φωκίδι¹, αἵτινες παρουσιάζουσιν ἀναμφισβήτητον καλλιτεχνικὴν ὑπεροχὴν ὡς πρὸς τὴν ἐντελῇ ἀκρίβειαν τῶν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἁγιασθέντων τύπων, εἰκονιζομένου τοῦ προφητάνακτος Δαβίδ, ὡς πάντοτε, διὰ βασιλικοῦ μανδύου-χλαμύδος καὶ κορώνας ἢ διαδήματος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἄνευ ὅμως προπενδουλίων

κατ' ἐλευθέραν βούλησιν τοῦ καλλιτέχου, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται ἐν τῇ Δύσει, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει ἀπαραβάτου τύπου καὶ ὄρων ὑποδεδειγμένων ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, καθ' οὓς ἐκαλλιεργήθησαν τύποι τῶν εἰκόνων ἐν γένει, οἵτινες κατ' ἀρχὰς μὲν καθωρίζοντο προφορικῶς καὶ δι' ὑποδειγμάτων, προϋόντος δὲ τοῦ χρόνου διὰ διδασκαλίας γροπτικῆς ἐν εἰδὲι ἐγχειριδίου «*Ἀθθενικοῦ*» καλουμένου.

Τὰ ἐγχειρίδια ταῦτα ἐν χρήσει ὄντα παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς καλλιτέχναις ἐμπεριείχον ὑποδείγματα εἰκόνων ἐκ παραδόσεων διασωθέντα καὶ καθαγιασθέντα ὑπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας, ἐξ οὗ καὶ παρατηρεῖται ὅτι ἐν τῇ Δύσει ὑφίστατο καὶ πρὸ τοῦ χρόνου εἰσέτι τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἐκκλησιῶν διαφορὰ ἐν ταῖς παραστάσει τῶν ἱερῶν εἰκόνων.

1. Ν. Ποκρόβσκης «*Τοιχογραφία ἀρχαίων ναῶν*», Μόσχα 1890 σελ. 31-36.

(ἐλλοβίων) καὶ σημείων σταυροῦ, ὡς καὶ τοὺς κάτωθεν εἰκονογραφημένους διὰ κινναβάρεως χειρογράφους βυζαντινοὺς κώδικας ἤτοι:

Τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Ῥωσσάνης τοῦ 527 ἔτους¹, ἔνθα εἰκονίζεται ὁ προφήτης Δαβὶδ 22 τὸ ὅλον φορὰς² φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κορώναν³ ὁμοίαν ἐκείνῃ, τὴν ὁποίαν βλέπομεν εἰς τὰς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς Ψαλτηρίοις εἰκόνας τοῦ προφήτου Δαβίδ, καὶ τοιοῦτον μανδύαν πορφυροῦν, ἐν εἶδος χλαίνης βασιλικῆς, ἐπὶ πλουσίῳ χιτῶνος, κρατῶν διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἀναπεπταμένον κύλινδρον, ὡς οὗτος παρίσταται ἐπὶ τῶν μωσαϊκῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἥτοι κατὰ τὸν καθιερωμένον ὑπὸ τῆς ἀγιογραφίας τρόπον⁴, ἔνθα εἰσὶ γεγραμμένοι αἱ προφητεῖαι, ὡς τοῦτο ἐντέλλονται καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς VII Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐν οἷς γίνεται λόγος περὶ τῶν παραστάσεων τῶν προφητῶν τῶν ἐπὶ τῆς εἰκόνης, τῆς οὔσης ἀνηρητῆμένης πρὸ τῶν βασιλείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως⁵, καίπερ, ὡς φαίνεται, κατὰ τὸν IV-V αἰῶνα, οἱ προφῆται οἱ προφητεύσαντες περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰ. Χριστοῦ εἰκονίζοντο κρατοῦντες καὶ ἀνεωγμένους βίβλους ἢ Ψαλτήρια. Ἐνταῦθα ἐπὶ μιᾶς τῶν παραστάσεων τοῦ προφήτου Δαβίδ, παραπλεύρως αὐτοῦ τίθεται ἡ γνωστὴ ἐκ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ψαλτηρίου Σαμβύκη⁶, ἄνευ ὁμῶς ἵχνους προπενδουλίων καὶ σημείων σταυροῦ. Ἐν δὲ τῷ κώδικι τούτῳ παρατηρεῖται ὅτι τὰ χαρα-

1. Oscar de Gebhardt et Adolph Harnak «*Evangeliorum Codex Graecus purpureus Rossanensis*» in 4° Leipzig 1880. Οὕσωφ «*Codex Rossanensis*» ἐν τοῖς ἔργοις τῆς ἐν Μόσχᾳ Ἀρχ. Ἐταιρείας 1881 τ. IX φυλ. 1.

2. Ν. Ποικρόβσκης «*Τὸ Εὐαγγέλιον ἐν τοῖς εἰκονογραφημένοις βυζαντινοῖς καὶ ῥωσικοῖς μνημείοις*» Πετρούπολις 1892 σελ. XI.

3. Ch. Daremberg et Edm. Saglio «*Dictionnaire des antiquités Grecques et Romaines*» Paris p. 1522.

4. Adolf Bauer and Joseph Strzygowski, *Eine Alexandrinische Weltchronik. Text und Miniaturen eines Griechischen Papyrus der Sammlung W. Golenisczew. Mit Doppeltafeln u. 36 Abbildungen im Texte*, Wien 1905.

5. Ἱερ. Συν. σελ. 804 «...τὴν πρὸ τῶν βασιλείων λέγω εἰκόνα ἐγείραντες, ἐν ἣ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν ἀναθέμενοι τὰς ιδέας, καὶ τὰς τούτων περὶ τοῦ Κυρίου ἐγγράψαντες φωνάς».

6. Τὸ μουσικὸν τοῦτο ὄργανον, ἐβραϊστὶ λεγόμενον Σαβεκά, ἢ καθ' ἡμᾶς ἄρφα ἢ ἄρπα, ἢ μὲ χορδὰς ἀνίσου μεγέθους ἦτο ἐν χρήσει ἀποκλειστικῶς παρ' Ἑβραίοις καὶ Αἰγυπτίοις καὶ εἰδικῶς ἐλέγετο Ψαλτήριον, ἐξ οὗ καὶ ἡ βίβλος τῶν ψαλμῶν τοῦ προφ. Δαβὶδ ὀνομάσθη «*Ψαλτήριον*».

κτηριστικά τοῦ προφήτου Δαβίδ εἰσὶν ὅλως διάφορα τῶν τοιούτων ἐκ τῶν μεταγενεστέρων καὶ γνωστῶν ἡμῖν εἰκονογραφημένων κωδίκων· ἐνταῦθα ὁ προφήτης Δαβίδ εἰκονίζεται φέρων κόμην ὑπόφαιον, τὸν δὲ πάγωνα ὁλόκληρον καὶ μέλανα ¹.

Τὸ οὐ σμικρὰν ἀξίαν ἔχον ὑπὸ ἔποψιν τῶν ἀρχαίων ἀμφιέσεων Συριακὸν Εὐαγγέλιον τῆς Λαυρεντιανῆς βιβλιοθήκης τῆς Φλωρεντίας ὑπ' ἀριθ. 56, ὅπερ ἐγράφη ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Ῥαβούλα κατὰ τὸ 586 ἔτος. Ἐνταῦθα οἱ προφῆται εἰκονίζονται μὲ ῥυθμὸν ὅλως ἀρχαῖον, καὶ τὸ περιέργον πάντων, ὅτι αἱ ἀμφιέσεις αὐτῶν οὐδόλως διαφέρουσιν ἐκείνων τῶν ἀμφιέσεων, τὰς ὁποίας τινὲς σήμερον καλοῦσι κατὰ χρηστικῶς ἕξ ὑπερμέτρου πάντως ζήλου ἀμφιέσεις βυζαντινάς.

Τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἐν Περουπόλει Αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης ὑπ' ἀριθ. 21 VIII-IX αἰῶνος, ἐνθα εἰκονίζεται ὁ προφήτης Δαβίδ, φέρων μὲν βασιλικὸν μανδύαν καὶ διάδημα, ἄνευ ὅμως προπενδουλίων καὶ σημείων σταυροῦ.

Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ XI αἰῶνος τῆς ἐθν. βιβλ. τῶν Παρισίων (Supp. Gr. 914) ², ἐνθα ὁ προφήτης Δαβίδ, ὡς ἐστεμμένη κεφαλὴ, φέρει τὸ σύνθηδες διάδημα προσόμοιον τῷ τῶν Ῥωμαίων Ὑπάτων καὶ τῶν πρώτων βασιλέων τοῦ Βυζαντίου, ἄνευ ὅμως προπενδουλίων καὶ σημείων σταυροῦ.

Τὸ Ψαλτήριον τῆς βιβλ. τῶν Παρισίων ὑπ' ἀριθ. 139 ἔργον IX-X αἰῶνος, τοῦ ὁποίου ἡ βυζαντινὴ καταγωγὴ διαμφισβητεῖται ὑπὸ τοῦ Waagen, ἐνθα εἰκονίζεται ὁ προφήτης Δαβίδ ὡς γέρων ὄρθιος, ἐν ἀμφιέσει ὁμοιομόρφῳ τῇ τῶν Ῥωμαίων Ὑπάτων καὶ παραστάσει ἐμφαντικῇ καὶ πομπῶδει κατὰ τὸ ἔθος τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ³, ὅτε ἐνεφανίζοντο οὗτοι ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, κρατῶν διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἀνεωγμένον Ψαλτήριον, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς εὐλογῶν. Ἐν

1. Τὸ πρῶτον κατὰ τὸν IX αἰῶνα ὁ προφ. Δαβίδ ἤρξατο εἰκονιζόμενος μετὰ πάγωνος λευκοῦ καὶ μετὰ τύπου αὐστηρῶς ξηροῦ.

2. Ν. Ποκρόβσκης «Τὸ Εὐαγγέλιον ἐν τοῖς εἰκονογραφημένοις Βυζαντ. καὶ Ῥωσ. μνημείοις» σελ. XXVII. Henri Bordier «Description des peintures dans les manuscr. Grecs de la Bibliothèque Nationale» Paris 1883 p. 221.

3. Ὁ Ν. Κονδακῶφ ἐν μὲν τῷ ῥωσικῷ κειμένῳ τῆς ἱστορίας τῆς εἰκονογραφίας αὐτοῦ τὴν εἰκόνα ταύτην χαρακτηρίζει ὡς παράστασιν πομπῶδης καὶ πανηγυρικῆς, ἐν δὲ τῷ γαλλικῷ ὡς ἀνάρρησιν τοῦ προφ. Δαβίδ.

ἑτέρα εἰκόνι παρίσταται ὁ προφήτης Δαβὶδ γονυκλινῆς ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Κυρίου, ἀπαραλλάκτως ὡς βλέπομεν τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανὸν προσευχόμενον, φέρων καὶ τὸ ἐκ μαργάρων διάδημα, ἄνευ ὅμως προπενδουλίων καὶ σημείων σταυροῦ.

Τὸν ἐφάμιλλον ὑπὸ ἔποψιν καλλιτεχνίας Κώδ. τῆς Παλ. Γραφῆς καὶ τοῦ Ψαλτηρίου ἐκ τῆς Βατικανῆς βιβλ. τοῦ τμήματος τῆς βασιλείσης Χριστίνης ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ IX-X αἰῶνος.

Τὸ ἐξαίσιον ἐπίσης ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἔποψιν Ψαλτήριον τῆς Ἀμβροσιανῆς βιβλ. τοῦ Μιλάνου ὑπ' ἀριθ. 54 τοῦ X αἰῶνος.

Τὸ Ψαλτήριον τῆς Βερβεριανῆς βιβλ. ὑπ' ἀρ. 202 τοῦ XII αἰῶνος.

Τοὺς δύο κώδ. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐκ τῆς Ἀμβροσιανῆς βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 49-50 τοῦ IX αἰῶνος.

Τὸν μέγαν Ἑλληνικὸν Κώδ. τῆς Παρισ. βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 923 τοῦ IX αἰῶνος, ἐκ τῶν ζωγραφιῶν τοῦ ὁποίου δύναται τις σαφῶς νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν τῶν ἀρχαίων παραστάσεων τῶν προφητῶν καὶ τῶν πατριαρχῶν, τὰ πρότυπα τῶν ὁποίων ἐκανόνισε καὶ ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία διὰ τῆς παραδοχῆς τῶν τύπων αὐτῶν, ἀπαραλλάκτως ὡς παρεδέχθη τοὺς τύπους τῶν ἁγίων εἰκόνων ἐκ τοῦ γνωστοῦ Βασιλειανοῦ (ὡς ἐκ τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ II) μνηολογίου τοῦ X αἰῶνος.

Τὸ Ψαλτήριον τῆς Βατικανῆς βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 752 ἐν δυσι τόμοις XI αἰῶνος, καθ' ὅλα προσόμοιον ὡς πρὸς τὸ καλλιτεχνικὸν μέρος τῇ Ὀκτατεύχῳ τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης, καὶ ἔνθα εἰκονίζεται ὁ προφήτης Δαβὶδ ὡς προσευχόμενος, ὡς ὑμνωδός, ὡς προφητεύων, ὡς ἄναξ, ὡς ἀντιλήπτωρ, ὡς κρούων τὴν σαμβύκην κλπ.

Τὸ Ψαλτήριον τῆς αὐτῆς βιβλ. προσόμοιον τῷ κώδ. τῆς βασιλείσης Χριστίνης, Palat. ὑπ' ἀριθ. 381 τοῦ XI αἰῶνος, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη εἰκὼν παριστᾷ τὸν βασιλέα τῶν Ἑβραίων Δαβὶδ, φέροντα ἐρυθρὸν χιτῶνα καὶ κυανὴν χλαμύδα, κρούοντα δὲ τὴν μεγάλην Ἑβραϊκὴν τρίγωνον Ἀρπαν τὴν ἑβραϊστὶ Σαβεκά.

Τὸ σπουδαιότατον ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἔποψιν Ψαλτήριον τῆς Βερβεριανῆς βιβλ. τοῦ ἔτους 1177 καὶ ὑπ' ἀριθ. 202, ἐκ τῶν ἑπτὰ εἰκόνων τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη παριστᾷ τὸν προφήτην Δαβὶδ, ἱστάμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου, φέροντα δὲ κατὰ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ βασιλικὴν ἀμφίεσιν καὶ χριόμενον ὑπὸ τοῦ Σαμουήλ· ἡ δευτέρα παριστᾷ ἐπίσης τὸν

προφήτην Δαβίδ ἱστάμενον ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Κυρίου, ἐκτείνοντα τὰς χεῖρας, ὅπως λάβῃ τόμον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ἰ. Χριστοῦ, φέροντα δὲ βασιλικὸν πορφυροῦν μανδύαν, διάδημα ἐκ μαργάρων καὶ ἐρυθρὰ βασιλικά πέδιλα κεκοσμημένα ἐπίσης διὰ μαργάρων· ἡ τρίτη παριστᾷ τὸν αὐτὸν προφήτην Δαβίδ, φέροντα τὴν αὐτὴν ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ εἰκόνι ἀμφίεσιν βασιλέως, καὶ ἡ τετάρτη παριστᾷ τὸν προφήτην κρούοντα τὴν σαμβύκην.

Τὸν κωδ. τοῦ Κοσμᾶ Ἰνδικοπλεύστου ἐκ τῆς Βατικανῆς βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 699 καὶ τὸ ἀντίγραφον αὐτοῦ ἐκ τῆς Λαυρεντιανῆς βιβλ. plut. 9 κώδ. ὑπ' ἀριθ. 28, ἐνθα δύναται νὰ ἴδῃ τις εἰκονιζομένην ὅλην τὴν χορείαν τῶν προφητῶν.

Τὸν βασιλικὸν κώδ. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τῆς Παρισινῆς βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 510, ἐνθα εἰκονίζεται ὁ αὐτοκράτωρ Βασίλειος καὶ ἡ αὐτοκράτειρα Εὐδοκία μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου (880-885), ἐπίσης καὶ ὁ προφήτης Δαβίδ ἐν συνήθει μὲν ἀμφιέσει βασιλικῇ καὶ διαδήματι, ἀλλ' ὅλως κατὰ διάφορον μορφήν τῆς τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου.

Τὸν κώδ. τῶν ὁμιλιῶν Ἰακώβου περὶ τῆς παρθένου τῆς Βατικανῆς βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 1126 τοῦ XI-XII αἰῶνος.

Τὸν κώδ. Ψαλτηρίου XIII αἰῶνος ἐκ τῆς βιβλ. τῆς ἐν Ἀθῶν Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου ὑπ' ἀριθ. 608, ἐνθα καὶ μονογράφημα εὐρηται τῆς λέξεως προφήτης ὅλως πρωτότυπον: ⲓⲫⲏ

Ἐν ὅλοις τοῖς ἑνδεκα ἀνωτέρω κώδιξιν ὁ προφητάναξ Δαβίδ εἰκονίζεται ἄνευ προπενδουλίων (ἐλλοβίων) καὶ σημείων σταυροῦ.

Τὸν κώδ. τῆς Παρισινῆς βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 1208 τοῦ XI-XII αἰῶνος¹, ἐνθα ἐν μιᾷ εἰκόνι τῆς ἀναλήψεως τοῦ Ἰ. Χριστοῦ παρίσταται ὁ προφήτης Δαβίδ, φέρων μανδύαν ἐν εἵδει χλαμύδος καὶ τιάραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κρατεῖ εἰλητήριον (τόμον)

1. D'Agincourt LI. Lenoir Archit. Monast. t. I p. 288 Paris 1852. Henri Bordier «Description des peintures dans les manusc. Gr.» Paris 1883 p. 149-150.—Ἔργα τῆς ἐν Μόσχᾳ Ἀρχ. Ἑταιρείας τ. XI, φυλ. 2, σελ. 45. R. de Fleury «La St-Vierge» pl. LXXI.—N. Κονδακῶφ Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς καλλιτ. καὶ εἰκονογρ. ῥωσ. κειμ., Ὁδησὸς 1876 σελ. 222.—N. Ποκρόβσκη «Τὸ Εὐαγγέλιον ἐν τοῖς εἰκονογραφημ. μνημείοις» σελ. 432-461.

ἀναπεπταμένον, ἔνθα γέγραπται «ἀνέβη ὁ Θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ, Κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος» Ψαλμ. XLVI, 6, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς εὐλογεῖ· ἐν ἑτέρᾳ εἰκόνι παριστῶνται ὁ προφητὰναξ Δαβὶδ μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, φέροντες καὶ ἐνταῦθα, ὁ μὲν προφητὰναξ Δαβὶδ τὸν συνήθη βασιλικὸν μανδύαν καὶ διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἄνευ προπενδουλίων καὶ ἄνευ σημείων σταυροῦ, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος σάκκον μετὰ λώρου καὶ στέμμα¹ αὐτοκρατορικὸν μετὰ τῶν διακριτικῶν ἐκείνων σημείων τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων — τῶν προπενδουλίων — ἐκ μαργάρων ἐκατέρωθεν τῶν κροτάφων κρεμαμένων καὶ κατερχομένων μέχρι τοῦ πώγωνος, καταληγόντων δ' εἰς σχῆμα σταυροῦ.

Τὰς εἰκόνας, ἐν ὅλαις ταῖς παραστάσεσιν ἐκείναις, ἐν αἷς εἰκονίζεται ἢ ἐπὶ τῶν ἀποστόλων ἐπιφοίτησις τοῦ Πνεύματος τῆς Ἀληθείας, καὶ ἔνθα, ὅλως χωριστὰ ἀπὸ τοὺς καθημένους ἐν ἡμικυκλίῳ δώδεκα ἀποστόλους, ὁ προφήτης Δαβὶδ εἰκονίζεται ἐν σκοτεινῷ σπηλαίῳ, ὡς μὴ ἀνήκων εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῆς ἱερᾶς συνόδου τῆς Νέας Διαθήκης, ἱστάμενος ὄρθιος ἐν πλήρει ἀμφίεσει βασιλικῇ φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κορώναν² ἀπαρallάκτως ὡς βλέπομεν τὸν προφήτην Δαβὶδ εἰκονιζόμενον ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς Ψαλτηρίοις, μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς ὅτι ἐνταῦθα, ἀντὶ ἄρπας, κρατεῖ διὰ τῶν δύο χειρῶν τοῦ μέγα μανδήλιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐναποτίθενται 12 εἰλητήρια (τόμοι ἢ ἄλλως εἰλητά).

Τοιαύτας ἀπαρallάκτους παραστάσεις εἶδομεν ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ὅλαις ταῖς ἐν Ἀθῶν ἐκκλησίαις ἐκτὸς τῆς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου καὶ ἐπὶ εἰκόνων XVI, XVII καὶ XVIII αἰῶνος ἐκ τῆς συλλογῆς τοιούτων τῆς ἐν Πετροπόλει Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν³ καὶ ἐπὶ ἀργυροῦ καλλιτεχνικωτάτου καλύμματος Εὐαγγελίου XII αἰῶνος περιελ-

1. Ποιούμεθα διάκρισιν μεταξὺ στέμματος (στεφάνης), διαδήματος. κορώνας, τιάρας, μίτρας καὶ καισαρικίου.

2. Ὁ προφήτης Δαβὶδ ἐνταῦθα εἰκονίζεται ἀπαρallάκτως ὡς εἰκονίζεται ὁ βασιλεὺς Ἰρῶδης ἐν τῷ Βατικανῷ Βασιλειανῷ Μηνολογίῳ τῇ 29 Δεκεμβρίου καὶ ἐν τῷ κώδικι Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τῆς Ἑθν. βιβλ. Παρισίων ὑπ' ἀριθ. 510 φυλ. 137 εἰκῶν 67.

3. Ν. Ποκρόβσκις «Τὸ Εὐαγγέλιον ἐν τοῖς εἰκονογραφημένοις μνημείοις» σελ. 454-456. — Πρόχωροφ «Χριστιανικαὶ ἀρχαιότητες» Μόσχα 1863-1864.

θόντος πρό τινων ἐτῶν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐν Λονδίῳ Μουσείου, φωτοτυπίαν τοῦ ὁποίου κατέχομεν ¹.

Ἐπὶ τέλους παραπέμπομεν εἰς τὸ ἀξιόλογον σύγγραμμα *Die byzantinische Psalterillustration im Mittelalter* von J. J. Tikkanen Bd. I. *Die Psalterillustration in der Kunstgeschichte*, Helsingfors 1895, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὸ εἰκονογραφημένον σύγγραμμα τοῦ Ed. Beissel *Vaticanische Miniaturen*, Freiburg Breisgau 1893.

Διεξερχόμενος οὕτω καὶ μελετῶν τὰς προμνημονευθείσας ὑφ' ἡμῶν κυριωτέρας καὶ αὐθεντικὰς ταύτας ἀγιολογικὰς βυζαντινὰς πηγὰς, ἔνθα εὔρηνται αἱ γνήσiai καὶ κανονικαὶ παραστάσεις τοῦ προφητάνакτος Δαβίδ, καὶ ἐν αἷς εἰκονίζεται οὗτος ἀνέκαθεν ὡς βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, φέρων μὲν βασιλικὴν περιβολὴν ἀδιακρίτως εἴτε μανδύαν ἐν εἵδει χλαμύδος, εἴτε χλαῖναν καὶ στεφάνην ἐν εἵδει, εἴτε κορώναν ἢ διαδήματος προσομοίου τῷ τῶν Ῥωμαίων Ὑπάτων, ἄνευ ὅμως προπενδουλίων (ἐλλοβίων), ἄνευ λαβάρου, ἄνευ νάρθηκος, ἄνευ σφαίρας, ἄνευ σκήπτρου καὶ ἄνευ σημείων σταυροῦ, ὁ κ. Κωνσταντόπουλος θὰ ὁμολογήσῃ «ἐκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ», ὅτι ἄλλως πως εἰκονίζετο παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ὁ προφητάναξ Δαβὶδ καὶ ἄλλως πως οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες.

Ὁ κ. Κωνσταντόπουλος παρουσιάσας ἡμῖν ὡς φαίνεται ἀβασανίστως καὶ μετὰ σπουδῆς τὴν ἐκ τοῦ Τρούλλου τοῦ ἐν Βενετίᾳ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μάρκου εἰκόνα τοῦ προφήτου Δαβίδ πρὸς ἀντίκρουσιν τῶν λεγομένων ἡμῶν, ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου μολυβδοβούλλου παράστασις τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ οὐδὲν ἔχει κοινὸν μετὰ τῶν γνωστῶν παρὰ τῇ βυζαντινῇ ἀγιογραφίᾳ παραστάσεων τοῦ προφήτου Δαβίδ, διυσχυρίσθη ὅτι ἡ εἰκὼν, τὴν ὁποίαν προσάγει ἡμῖν, τυγχάνει «ἐν τῶν ἀρίστων ἔργων τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς αὐτῆς» (!) ² καὶ ὅτι μάλιστα «ὁ τύπος αὐτὸς τοῦ ἐκ

1. Ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Μπασκόβου δῶρον Ἀννης Κομνηνῆς.

2. Ἡ Ἱστορία τῆς καλλιτεχνίας παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς μίαν καὶ μόνην ἀκμὴν τῆς ζωγραφικῆς εὐτεχνίας γινώσκει, ἐκείνην ἣτις καθιερωμένως ἄρχεται ἀπὸ τοῦ V αἰῶνος καὶ λήγει κατὰ τὸν VII αἰῶνα. Ὅλοι ἀνεξαίρετως οἱ ἱστορικοὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην θεωροῦσιν ὡς ἀκριβῆ γνώμονα τοῦ καθορισμοῦ τῶν ἀγιολογικῶν τύπων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ.

» τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Μάρκου τῆς Βενετίας τοῦ προφήτου Δαβὶδ εἶναι
 » σταθερὸς ἐν τῇ βυζαντινῇ ἀγιογραφίᾳ » (!) καὶ ὅτι δῆθεν « πάντες οἱ
 » ναοὶ ἀπὸ τῆς Θ' μέχρι τῆς ΙΒ' ἑκατονταετηρίδος, οἱ διὰ ψηφιδώ-
 » σεως διακοσμηθέντες, τοιοῦτον παρουσιάζουσι τύπον τοῦ βασιλέως
 » καὶ προφήτου Δαβὶδ » !!!

Εἰς πάντας τοὺς ἀστηρίκτους τούτους δισχυρισμοὺς τοῦ κ. Κων-
 σταντινοπούλου θεωροῦμεν ἀπαραίτητον ἡμῶν καθῆκον ἵνα ἀντιτάξω-
 μεν, χάριν τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας, μηδόλως παραβιάζοντες τὰ
 ὄρια τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος θέματος τῆς ἐπιστημονικῆς συζητήσεως,
 τὰς κατωτέρω παρατηρήσεις ἡμῶν.

Ἐὰν ὁ κ. Κωνσταντόπουλος οἰκειότερόν πως εἶχε πρὸς τὴν βυζαν-
 τινὴν καλλιτεχνίαν ἤθελε, διακρίνει, νομίζομεν, κάλλιον τὸ ἔκτροπον
 καὶ αὐθαίρετον τῆς ἐκ τοῦ ἁγ. Μάρκου παραστάσεως τοῦ προφήτου
 Δαβὶδ καὶ δὲν ἤθελε μοχθήσει ἐπὶ ματαίῳ, ὅπως παρουσιάσῃ ἡμῖν
 μίαν τοιαύτην ἀδόκιμον καὶ φαντασιώδη εἰκόνα, τῆς ὁποίας τὸ ὅλον
 ἐμφαίνει φανεράν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τοῦ τύπου τῆς
 εἰκονογραφικῆς σκιαγραφίας τῶν Βυζαντινῶν.

Ὅλοι ἀνεξαίρετως οἱ ἱστορικοὶ τῆς καλλιτεχνίας παραδέχονται ὅτι
 κατὰ τὴν δευτερεύουσαν ταύτην περίοδον τῆς καλλιτεχνίας ἐν Βυζαν-
 τίῳ ἦν ἐποχή, καθ' ἣν μόνον ἀπόπειραι ἐγίνοντο προσεγγίσεως πρὸς
 τὴν πρώτην ἀκμὴν τῆς καλλιτεχνίας, ἀρχομένη ἀκριβῶς ἀπὸ τοῦ τέ-
 λους τοῦ ΙΧ αἰῶνος καὶ λήγουσα περὶ τὰ μέσα περίπου τοῦ ΧΙΙ
 αἰῶνος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ πρωτεύουσα τοῦ Βυζαντίου, ἡ Κων-
 σταντινούπολις, ἤρξατο μεταδίδουσα τὰ φῶτα τῆς καλλιτεχνίας αὐτῆς
 κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς ὅλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὰς νήσους τῆς Με-
 σογείου θαλάσσης, ἀκολούθως εἰς Καλαβρίαν καὶ Σικελίαν καὶ μόνον
 περὶ τὰ τέλη τοῦ ΧΙΙ αἰῶνος εἰς τὴν Βενετίαν, ὅποτε ἤρξατο πλέον
 ἢ ὀλοσχερῆς κατάπτωσις καὶ ἀποσύνθεσις τῶν τύπων ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ.

Ὅστις ἐπεσκέφθῃ τὸν ναὸν τοῦ ἐν Βενετίᾳ Ἀγίου Μάρκου καὶ
 θαυμάζων τὸ τεχνικὸν μέρος τῶν μωσαϊκῶν αὐτοῦ, καταλαμβάνεται
 ὑπὸ μεγίστης ἀθυμίας, ὁρῶν ὅτι ὁ προπλάστης ἐν ταῖς σκιαγραφαίς
 τῶν παραστάσεων αὐτοῦ ἔφθασε μέχρις ἀπιστεύτου σημείου φαν-
 τασίας, τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ καλύμματα ἐπὶ τῶν παρισταμένων εἰκό-

νων αὐτοῦ φέρουσιν ἀκατάληπτα σχήματα. Πάντες οἱ ἀληθεῖς ἐπιστήμονες, οἱ περιγράψαντες τὰ μωσαϊκὰ τοῦ ναοῦ τούτου, ἐνορῶσιν ἐν αὐτοῖς τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς καταπτώσεως τῆς καλλιτεχνίας, ἥτοι τὸ γῆρας, τὴν ὑπόφαιον κόμην, τὸ ἐλαιόχρουν πρόσωπον, τὸν λευκὸν καὶ μακρὸν πώγωνα, τὸν κατὰ φαντασίαν ἀποκρυφικὸν συμβολισμόν, τὴν τραχεῖαν ἀμουσίαν καὶ τὴν εὐρεῖαν αὐθαιρεσίαν τῶν μωσαϊκῶν παραστάσεων, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ τὴν ἐσφαλμένην ἀντίληψιν τοῦ καλλιτέχνου, ἣτις διὰ τὸ ἰδιότροπον αὐτῆς ἐπέφερε σύγχυσιν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ οὕτως, ὥστε οὐ μόνον ἡ βυζαντινὴ τέχνη, καίπερ πεπωκυῖα, ἐκάκισε τὰ μωσαϊκὰ ταῦτα ὥς καὶ ἡ ἐκκλησία, ἣτις διεμαρτυρήθη, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ξένοι οἱ Ἱταλοὶ καλλιτέχναι ἀπεκάλεσαν τὰς σκιαγραφίας τῶν μωσαϊκῶν τοῦ Ἁγίου Μάρκου τῆς Βενετίας στρεβλὰς καὶ ἀξέστους.

Οὕτω παρατηροῦμεν εἰκονιζομένους τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν ἐπὶ τῆς κλίνης ἐνηγκαλισμένους καὶ μετ' ἐπιγραφῆς *Crescite*, τὰς τραχεῖας καὶ ἀφελεῖς σκηνὰς τοῦ Λῶτ μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ καὶ πολλὰς ἑτέρας φαντασιώδεις καὶ ἐπαγωγοὺς εἰκονίσεις, ἐν αἷς καὶ τοὺς προφῆτας μετὰ τῶν σημείων τοῦ σταυροῦ κλπ.

Ἡ ἐπαγωγὸς αὕτη τάσις ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ τῆς Δύσεως ἦτο ἀνέκαθεν γνωστὴ, ὅπερ μαρτυρεῖ πληρέστατα τὸ γεγονός, ὅτι τὸ Βυζάντιον ἐπηρέαζεν αὐτόθι μόνον ὑπὸ ἔποψιν τελειότητος τέχνης, τεχνῆται δὲ ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦσαν αὐτόχθονες¹. Ὁ Ποκρόβσκις, ὁ Κονδακῶφ, ὁ Waagen, ὁ D'Agencourt καὶ ἄλλοι λέγουσιν ὅτι τὰ ἐπὶ τῶν θόλων καὶ ἀψίδων τοῦ ἐν Βενετίᾳ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μάρκου μωσαϊκὰ, τὰ εἰκονίζοντα τοὺς ἁγίους, τοὺς μάρτυρας, τοὺς ἑξομολογητάς, τοὺς ἀρχιερεῖς, τοὺς λευίτας, τοὺς προφῆτας, τοὺς πατριάρχας, τοὺς ἀποστόλους, τὰς ἁγίας γυναῖκας καὶ παρθένους, παρουσιάζουσιν ἔλλειπιν σταθεροῦ χαρακτῆρος καὶ ἀτημελησίαν ἐν τῇ ἐπικοσμητικῇ καὶ καθιστῶσι τὰ μωσαϊκὰ ταῦτα ὀλίγον ἀξιόλογα. Ὁ Rumohr ἐν τῇ γνωστῇ αὐτοῦ μελέτῃ περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ζωγραφικῆς τέχνης παρὰ τοῖς Ἱταλοῖς² ἀναφερόμενος εἰς τὴν εἰκονογραφημένην βίβλον τῆς

1. Ν. Ποκρόβσκις «Τοιχογραφίαι τῶν ἀρχαίων ναῶν» σελ. 3. — Ν. Κονδακῶφ «Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς καλλιτεχνίας» ῥωσ. κειμ. σελ. 197. — Meschinello «La chiesa ducale de St-Marco» III vol. Venet. 1753.

2. «Kunstblatt» 1821. «Italienische Forschungen» I σελ. 306.

Λαυρεντιανῆς βιβλιοθήκης τῆς Φλωρεντίας Plut. t. Cod. 38 XI αἰῶ-
νος, καθορίζει τὴν πραγματικὴν θέσιν τῆς βυζαντινῆς καλλιτεχνίας ἐν
σχέσει πρὸς ἐκείνην τῆς Δύσεως, καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ βυζαντινὴ καλ-
λιτεχνία διεκρίνετο πάντοτε τῆς καλλιτεχνίας τῆς Δύσεως, ἐξασκοῦσα
ἐπὶ τῆς τελευταίας τὴν ἐπιρροὴν αὐτῆς μόνον ὑπὸ ἔποψιν τεχνικῆς
τελειότητος.

Διὰ τὴν ἐννοήσιν δέ τις μέχρι τίνος βαθμοῦ καταπτώσεως ἀφι-
κνοῦνται αἱ καλλιτεχνικαὶ παραστάσεις τοῦ ἐν Βενετίᾳ ναοῦ τοῦ ἁγ.
Μάρκου, ἀρκεῖ νὰ ῥίψῃ ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν μωσαϊκῶν τοῦ ἄνω τῆς
Ἀγίας Τραπεζῆς θόλου αὐτοῦ καὶ θὰ νομίσῃ ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ
δηλυμανοῦς Σολομῶντος ἀναπαρίσταται τὸ ἐρρυτιδωμένον πρόσωπον
τῆς αὐτοκρατείας Θεοδώρας συζύγου τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Οἱ δὲ ἄγιοι
εἰκονίζονται, ἐκτός τινων ἐξαιρέσεων, τῶν τριῶν ἱεραρχῶν Ἰωάννου
τοῦ Χρυσοστόμου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Βασιλείου τοῦ Με-
γάλου, κατ' ἰδιόρρυθμον ὅλως καὶ ὁμοιόμορφον τύπον, διακρινόμενοι
ἀπ' ἀλλήλων μόνον ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν τριχῶν τῆς κόμης
καὶ τοῦ γενείου.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ μωσαϊκὰ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου
Μάρκου ἐν Βενετίᾳ, περὶ ὧν ὁ κ. Κωνσταντόπουλος μετὰ τοσοῦτου
στόμφου ποιεῖται λόγον.

Ἀλλ' ὁ κ. Κωνσταντόπουλος δὲν ἠρκέσθη μόνον εἰς τὴν ἐκ τοῦ
ἁγ. Μάρκου τῆς Βενετίας εἰκόνα τοῦ προφήτου Δαβίδ, ἀλλὰ παρέ-
πεμψεν ἡμᾶς καὶ εἰς ζωγραφίας διὰ κινναβάρεως — miniatures —
τῶν χειρογράφων κωδίκων.

Καὶ πρῶτον μὲν παραπέμπει ἡμᾶς εἰς δύο εἰκόνας τοῦ κωδ. Ψαλ-
τηρίου IX-X αἰῶνος τῆς Παρισινῆς βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 139, περὶ τῆς
μιᾶς τῶν ὁποίων ἐποησάμεθα ἤδη λόγον ἐν οἰκείῳ μέρει· ἐνταῦθα
εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ὅτι ὁ κ. Κωνσταντόπουλος, μὴ ἀντιληφθεὶς κα-
λῶς τὴν περιγραφὴν, τὴν ὁποίαν δίδουσιν εἰς τὰς δύο ἐκ τῶν δεκα-
τεσσάρων εἰκόνων τοῦ κώδικος τούτου οἱ περιγράψαντες αὐτὸν ἐπι-
στήμονες ἀρχαιολόγοι, διαβεβαίωσεν ἡμᾶς, ὅτι ἡ μία ἐξ αὐτῶν, ἡ ἕκτη
εἰκὼν, εἰκονίζει τὸν προφήτην Δαβὶδ στεφόμενον «κατὰ τὸ ἔθος τῶν
βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων» καὶ ὅτι φέρει ταυτοχρόνως καὶ σκῆπτρον.

Εἰς τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου ἀντὶ πά-

σης ἄλλης ἀπαντήσεως πρώτιστα παραθέτομεν ἐνταῦθα τὸ κείμενον, εἰς ὃ παραπέμπει, ἥτοι εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Βυζαντινῆς καλλιτεχνίας τοῦ Κονδακάφ (Γαλλ. ἔκδ. τ. II σελ. 33), ἣτις ἔχει ὡς ἀκολούθως: Le couronnement de David (sous forme d'une élévation sur le bouclier¹) cette miniature, par son sujet d'origine *Germanique* intéressait beaucoup d'Agincourt (pl. 61 fig. 8-11), καὶ ἀκολούθως χάριν περιεργείας, παραθέτομεν τὴν περιγραφὴν τῆς εἰκό-
νος ταύτης τοῦ προφήτου Δαβὶδ ὡς πράγματι αὕτη ἔχει.

Ἡ εἰκὼν αὕτη ἡ παριστῶσα τὸν προφήτην Δαβὶδ ἔχει ὅλως συμβολικὸν χαρακτῆρα, οὐδένα δὲ πραγματικόν. Ὁ συμβολικὸς δ' οὗτος χαρακτῆρ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἦτο συνήθης². Ὁ προφήτης Δαβὶδ εἰκονίζεται ἐνταῦθα νεώτατος, ὅλως ἀγένειος, ἀτημέλητον ἔχων τὴν κόμην, φέρων κολόβιον ἢ μᾶλλον ἡμισόλευκον ἀρμιλαύσιον ἐν εἵδει χιτῶνος ἢ φαινόλης μετὰ διασήμων ἕξ ἐκατέρων τῶν ὤμων, κατερχομένης μέχρι τῶν γονάτων, ἴσταται δὲ ὄρθιος ἐπὶ ἐνὸς εἵδους ἀργείου ἀσπίδος καὶ αἵρεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ³, παράστασις συμβολικὴ κατὰ τὸ ῥητὸν τοῦ προφήτου Δαβὶδ:

«Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
Ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ καταπατήσῃς λέοντα καὶ δράκοντα».

Ψαλμ. 90.

Κρατεῖ δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κηρύκειον ὡς «ῥάβδον τῆς βασιλείας του», εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὁποίου φέρεται ἀστήρ, τὴν δὲ δεξιὰν ἔχει ἀναπεπταμένην πρὸς τὰ ἄνω, καθ' ἣν ἰδίως στιγμὴν ἡ σοφία, συμβολικῶς εἰκονιζομένη, ἐτοιμάζεται διὰ τῆς δεξιᾶς αὐτῆς χειρὸς νὰ ἐπιθέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον κατὰ τὸ ῥητὸν τοῦ Δαβὶδ:

«Ἐθῆκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λίθου τιμίου». Ψαλμ. 20.

Ὡστε ἐκ τῆς ἀκριβοῦς ταύτης περιγραφῆς τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος εἰκόνας καὶ ἐκείνης ἦν ἐποησάμεθα προηγουμένως, δῆλον γίνεται ὅτι

1. La Grande Encyclopédie t. 7 pag. 577.

2. Ch. Diehl, Miniature du Skylitzes XIV siècle: Collect. des Hautes études n° 869.

3. G. Schlumberger «L'Épopée Byz. J. Tsimiskès» p. 285.

οὐδεμία ἐκ τῶν παραστάσεων τούτων ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ ἡμέτερον θέμα καὶ ἀποροῦμεν διὰ ποῖον λόγον ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἔφερεν ἡμῖν ὡς παράδειγμα τὰς εἰκόνας ταύτας (!).

Ἐν τέλει ὁ κ. Κωνσταντόπουλος παραπέμπει ἡμᾶς καὶ εἰς ἐτέραν εἰκόνα τοῦ βασιλέως τοῦ Ἰσραήλ, τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Schlumberger εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Νικηφόρου Φωκά¹, ἐπειδὴ ὁμως οὔτε ὁ κ. Schlumberger, οὔτε ὁ ἔρανιστὴς αὐτοῦ κ. Κωνσταντόπουλος δίδουσιν ἡμῖν πληροφορίαν παρὰ τίνος ἀκριβῶς κώδικος ἐλήφθη ἡ εἰκὼν αὕτη, ἀναλαμβάνομεν ἡμεῖς χάριν ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας νὰ περιγράψωμεν ὅλας τὰς περιπετείας τῆς εἰκόνης ταύτης ἐν ταῖς περιγραφαῖς τῶν διαφόρων συγγραφέων.

Ὁ κώδιξ οὗτος, ἐξ οὗ ἐλήφθη ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος εἰκὼν, ἔνθα παρίστανται ὁμοῦ δύο βασιλεῖς, εἶναι ὁ ὑπ' ἀριθ. 64 τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων Χ αἰῶνος καὶ κατέχει πρωτεύουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν εἰκονογραφημένων χειρογράφων Εὐαγγελίων.

Οἱ πλείστοι ἐπιστήμονες οἱ περιγράψαντες τὸν κώδικα τοῦτον, ἐν οἷς ὁ γαλάτης Labart καὶ ὁ ῥώσσος ἀρχαιολόγος Δ. Βελιάεφ, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῆς κατὰ προσέγγισιν χρονολογίας τοῦ κώδικος τούτου ὡς καὶ ἐκ πλείστων ἐτέρων παραδειγμάτων, ὡς π. χ. βυζαντινῶν νομισμάτων τῆς ἐποχῆς ταύτης² κ.λ.π., δὸς δ' εἰπεῖν καὶ ἐκ τῆς ἀμφιέσεως τῶν παρισταμένων προσώπων, ἀνεγνώρισαν ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ ὡς εἰκονιζομένους δύο συγχρόνους βασιλεῖς τοῦ Βυζαντίου, ἥτοι τὸν νέον αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον καὶ τὸν γέροντα αὐτοκράτορα Ρωμανὸν Α' τὸν Λεκαπηνὸν (920-944), ὄντας περιβεβλημένους ἀμφοτέρους τὴν συνήθη καθημερινὴν αὐτῶν ἀμφίεσιν καὶ φέροντας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν τὸ αὐτοκρατορικὸν καισαρῖκιον³.

1. G. Schlumberger «Un Emp. Byz. au Xme siècle Nicéphore Phocas» p. 181, 285.

2. J. Sabatier, Mon. Byz. t. II pl. XLVI 6.

3. Ὅπως σχηματίζει τις ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τῆς ἐπισήμου τε καὶ μὴ ἀμφιέσεως τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, δύναται νὰ σπουδάσῃ τὰς λαμπρὰς εἰκόνας τὰς ἐν τῷ κώδ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εὐρισκομένης τῆς Παρισ. βιβλ. Coisl. ὑπ' ἀριθ. 79 τοῦ 1078-1081 ἔτους. Τὸν κώδ. τοῦτον πρῶτος περιέγραψεν ὁ Monfaucon ἐν τῇ αὐτοῦ «Bibliotheca Coislana olim Seguriana» Parisiis 1715 p. 132 sequ. καὶ ἔτεροι, ἐν οἷς καὶ ὁ ῥώσσος ἀρχαιολόγος Δ. Βελιάεφ. Ἐν μῇ τῶν

Τοῦναντίον ὁ Ν. Κονδακῶφ, τὸ πρόσωπον τὸ ἐξεικονίζον ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ κατὰ τὸν Labart καὶ Βελιάεφ Κωνσταντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον τὸ ὑπέλαβεν, ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου, ἀναφερόμενον εἰς τὸν προφήτην Σολομῶντα, τὸ δ' ἕτερον πρόσωπον, τὸ εἰκονίζον κατὰ τοὺς αὐτοὺς Labart καὶ Βελιάεφ Ρωμανὸν Α' τὸν Λεκαπηνὸν (912-959) ὡς παριστῶν τὸν προφήτην Δαβίδ. Ὁ Louard θεωρεῖ, ἐξ ἄλλου, ὑποθετικῶς τὴν μὲν εἰκόνα τὴν παριστάνουσαν τὸν Κωνσταντῖνον ὡς τὴν εἰκόνα τοῦ προφήτου Σολομῶντος, τὴν δὲ εἰκόνα τοῦ Ρωμανοῦ ὡς παριστῶσαν τὸν βασιλέα Ἡρόδην. Ὁ Bordier ἐπίσης καθ' ὑπόθεσιν θεωρεῖ τὴν μὲν εἰκόνα τοῦ Ρωμανοῦ ὡς τὴν τοῦ Σολομῶντος, τὴν δὲ ἑτέραν τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου ὡς τὴν τοῦ Ροβοάμ. Ὁ κ. Schlumberger ὅμως, τὰνάπαλιν, ἐν ᾧ θεωρεῖ τὴν πρῶτην εἰκόνα ὡς τὴν τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου¹, τὴν ἑτέραν, τὴν κατὰ τὸν Labart καὶ Βελιάεφ παριστῶσαν τὸν αὐτοκράτορα Ρωμανόν, ὑπολαμβάνει ὡς τὴν εἰκόνα τοῦ προφήτου Δαβίδ², ἀλλ' ὁ κ. Schlumberger εἰκάζω ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐπηρεάσθη ἐκ τοῦ κώδ. τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Ἰακώβου ἐκ τῆς Βατικανῆς βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 1126 XI-XII αἰῶνος καὶ ἐκ τοῦ ἑτέρου τῆς Παρισινῆς βιβλ. κώδικος ὑπ' ἀριθ. 1208, ἐνθα ἐν μιᾷ εἰκόνι συμπαριστῶνται Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος καὶ ὁ προφήτης Δαβίδ, ἀλλ' ὅμως ἐν τῇ χαρακτηριστικωτάτῃ ταύτῃ εἰκόνι σαφῶς παρατηρεῖται ἡ ὑφισταμένη μεγάλη διαφορὰ τῶν ἀμφιέσεων τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου καὶ τοῦ προφήτου, περὶ ἧς προκειμένου, ὡς φαίνεται, διέλαθε τὸν σοφὸν Γαλάτην, ὅτι ἔδει καὶ ἐνταῦθα νὰ ὑπάρχῃ ἡ τοι-

εἰκόνων τοῦ κώδικος τούτου εἰκονίζεται ὁ αὐτοκράτωρ Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης περιβεβλημένος τὴν στολὴν, τὴν ὁποίαν ἔφερεν ὁπότε παρίστατο ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ ἐν ἄλλαις ἐκκλησιαστικαῖς τελεταῖς, ἥτοι χιτῶνα, σάκκον—δυβητήσιον— ἐν ἑτέρᾳ εἰκόνι, ὁ αὐτὸς αὐτοκράτωρ εἰκονίζεται φέρων ἀμφίεσιν ἐνθρονιστικὴν, ἣτις συνίστατο ἐκ χιτῶνος, σκαραμαγγίου μετὰ λώρου, κρατῶν διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς λάβαρον, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς ἀκακίαν. Ἐν ἄλλῃ δὲ πάλιν εἰκόνι, ὁ αὐτὸς αὐτοκράτωρ Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης περιβεβλημένος τὴν συνήθη καθημερινὴν αὐτοῦ ἀμφίεσιν, συνισταμένην ἐκ χιτῶνος καὶ σαγίου (sagum) κάθηται ἐπὶ τοῦ χρυσοσελλίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διακρίνεται τὸ ἐρυθρὸν σκαμνάλιον.

1. G. Schlumberger *Un Emp. Byz. au Xme siècle* p. 181.

2. G. Schlumberger *ἐνθ' ἀν.* p. 285.

αύτη διαφορὰ ἐν ταῖς ἀμφιέσεσι καὶ ὅτι τὴν διαφορὰν ταύτην καὶ διάκρισιν οἱ Βυζαντινοὶ ἐποιοῦντο πάντοτε ὁσάκις εἰκόνιζον τὸ ἱερὸν πρόσωπον τοῦ αὐτοκράτορος αὐτῶν, ὥστε ἄνευ δισταγμοῦ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐνταῦθα ἔχομεν εἰκόνας τῶν δύο συγχρόνων βασιλέων, τοῦ νέου αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Ζ' καὶ τοῦ γέροντος Ρωμανοῦ τοῦ Α' τοῦ Λεκαπηνοῦ, περιβεβλημένους ἀμφοτέρους τὴν καθημερινὴν αὐτῶν ἀμφίεσιν καὶ οὐχὶ τὰς εἰκόνας τῶν προφητῶν ἢ ἄλλων τινῶν.

Ἐὰν δὲ ὁ Κονδακὼφ ἔσφαλεν ἐν τῇ ὑποθέσει αὐτοῦ ταύτη καὶ ὑπέλαβεν, ὡς εἴπομεν, τοὺς δύο αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου ὡς τοὺς δύο προφήτας, τοῦτο οὐδαμοῦ ἄλλοθι ὀφείλομεν ἵνα ἀποδῶμεν ἢ εἰς τὸ ὅτι ἀμφοτέρω τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα πρόσωπα φέρουσι διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἀνεωγμένα εἰλητήρια, ὡς φέρουσι κατὰ γενικὸν κανόνα καὶ οἱ προφῆται, οὕτω δὲ παρενοήθη, ὡς φαίνεται, τὸ γεγονός, καθ' ὃ ἔχομεν καὶ παραδείγματα, ἐν οἷς οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες καὶ αὐτοκράτειραι εἰκονίζοντο ἐνίοτε κρατοῦντες εἰς χεῖρας αὐτῶν ἀναπεπταμένους κυλίνδρους¹ ἢ εἰλητά.

Ἦδη ἄς ἴδωμεν τίς ὁ λόγος ὁ ἐξαναγκάσας τὸν κ. Κωνσταντόπουλον ἵνα παρουσιάσῃ ἡμῖν μετὰ τοσαύτης ἐπιδείξεως τὰς ὡς ἄνωθεν εἰκόνας τοῦ προφήτου Δαβὶδ καὶ ἰδίως ἐκείνην τὴν ἐκ τοῦ Τρουλλοῦ τοῦ ἐν Βενετίᾳ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μάρκου.

Ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἀναγνούς, φαίνεται, τὴν ἡμετέραν περιγραφὴν τῆς ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου μολυβδοβούλλου παραστάσεως τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ, ἐσκέφθη ὅτι ἡδύνατο ἵνα παρουσιάσῃ ἡμῖν τὸ ἔκτροπον ἐκεῖνο καὶ παραδοξότατον φωτοτυπικὸν ὁμοίωμα ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μάρκου, ἵνα ὑποστηρίξῃ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ ὅτι ὁ προφήτης Δαβὶδ εἰκονίζετο παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἀπαράλλάκτως ὡς εἰκονίζοντο οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες.

Εἴπομεν ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου μολυβδοβούλλου εἰκὼν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ οὐδὲν ἔχει κοινὸν μετὰ τῶν γνωστῶν παρὰ τῇ ἁγιογραφίᾳ εἰκόνων τοῦ προφητάναντος Δαβίδ καὶ

1. Σημειώσεις τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ῥωσικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας τ. VI τεύχος 3-4, Πετροῦπολις 1893, εἰκὼν V σελ. 289. Περιγραφὴ τοιούτων παραστάσεων ὑπὸ Δ. Βελιάεφ.

ἀποδεικνύεται τὸ ἀληθὲς τοῦ ἡμετέρου δισχυρισμοῦ ἐκ τῆς κάτωθι ἀκριβοῦς περιγραφῆς ἀμφοτέρων τῶν παραστάσεων τοῦ τε αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ καὶ τοῦ ὁμωνύμου αὐτῷ βασιλέως καὶ προφήτου.

Καὶ ὁ μὲν προφητάναξ Δαβίδ, τὴν εἰκόνα τοῦ ὁποίου φέρει ἡμῖν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Μάρκου ὡς παρὰδειγμα ὁ κ. Κωνσταντόπουλος, δὲν φέρει ἀσφαλῶς χαρακτηριστὰ περιβολῆς βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος, ἔστω καὶ συνωδὰ τῷ τύπῳ περιβολῆς τῶν πρώτων βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. Οὗτος ἴσταιτο ὄρθιος, φέρων βυζαντινὸν διάδημα καὶ περιβεβλημένος χιτῶνα (interula), τὸ ποίκιλμα τοῦ ὁποίου φέρει τύπον ἔργου Λογγοβαρδικοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ χιτῶνος μανδύαν, ὃν οὐδόλως δυνάμεθα ἵνα ὀνομάσωμεν χλαμύδα, ὡς ἔφερον αὐτὴν οἱ πρῶτοι βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες Ἀρκάδιος, Θεοδόσιος καὶ Ἰουστινιανὸς¹ καὶ αἱ αὐτοκράτειραι κατὰ τὸν Χ καὶ περὶ τὰ μέσα τοῦ ΧΙ αἰῶνος², καὶ ἥτις ἐπορποῦτο ὠρισμένως ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν εἶδος σαγίου (sagum) ῥωμαϊκοῦ ἐνδύματος καλουμένου «Abolla senatoria», πορπουμένου σχεδὸν κατὰ μέσον τοῦ στήθους³. Προσέτι ἐπὶ τοῦ σαγίου τούτου κατὰ μέσον τοῦ στήθους διακρίνεται ἐρραμμένον σημεῖόν τι, ἐπίμηκες, ὡσεὶ τὸ γνωστὸν παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς «ταυλίον», ἐπιπρόσθετον χρυσοῦφαντον σημεῖον, ὅπερ ἐκάλυπτε σχεδὸν ὅλον τὸν θώρακα καὶ τὸ ὅποιον συνήθως ἐκάλουν «χρυσόταυλον», «χρυσοσήμαντον», ἀπαράλλακτον ὡς τὸ τῶν Ρωμαίων «clavus» ὠρισμένης ἐποχῆς, ὅπερ ἐχρησίμευεν ὡς διακριτικὸν ἔμβλημα τῶν ὑπάτων καὶ πατρικίων· ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἐπὶ τῶν χλαμύδων τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων σημεῖον τοῦτο ἦτο τετράγωνον⁴ καὶ οὐχὶ ἐπίμηκες, ὁ δὲ προφήτης Δαβίδ παρίσταται φέρων ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐπιμήκη λατινικὸν σταυρόν, ἔπεται ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο δὲν εἶναι τὸ «ταυλίον» τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, ἀλλὰ τὸ γνωστὸν «Κυριακὸν σημεῖον»

1. R. Jacquemin «Histoire générale du Costume du IV-XII siècles» Paris 1880.

2. R. Jacquemin ἐνθ' ἀν. pag. 105 pl. 19 — Charles Diehl «Études Byzantines» Paris 1905 p. 119.

3. Ἴδε τὴν διδακτικωτάτην ὑπ' ἐποψιν τῶν παρ' Ἑβραίοις ἀμφιέσεων ἀναλυτικὴν Βίβλον ἐκ τῆς βιβλ. τῆς ἐν Ἀθῶν Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου ὑπ' ἀριθ. 1.

4. R. Jacquemin «Histoire générale du Costume» pl. 1.

τῶν σταυροφόρων¹. Κρατεῖ δὲ διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς αὐτοῦ χειρὸς ἀνεωγμένον εἰλητὸν κατὰ τὸν ὑπὸ τῆς ἀγιογραφίας παραδεδεγμένον τύπον, τὴν δὲ δεξιὰν αὐτοῦ φέρει ἐπὶ τοῦ στήθους.

Συγκρίνων τις τὴν ἀνάμικτον ταύτην περιβολὴν τοῦ προφήτου Δαβὶδ ἐκ τῶν εἰκόνων τῶν μωσαϊκῶν τοῦ ἐν Βενετία ναοῦ τοῦ ἁγίου Μάρκου, αἵτινες καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν παρουσιάζουσι κρᾶμα διαφόρων ἐποχῶν, καὶ ὧν ἐκάστη συνεισφέρει στοιχεῖα δημιουργούμενα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπ' αὐθαιρέτου μαντείας, εὐρίσκει τὴν ἀμφίεσιν ταύτην τοῦ προφήτου Δαβὶδ, ἔξαιρουμένου τοῦ βασιλικοῦ διαδήματος, ἀπαράλλακτον σχεδὸν πρὸς ἐκείνην τῶν Ρωμαίων τοῦ VIII αἰῶνος καὶ τῆς τῶν γερουσιαστῶν καὶ μυστικοσυμβούλων τῆς Βενετίας, Γενούης καὶ Φλωρεντίας² καὶ κατὰ συνέπειαν οὐδεμίαν ἔχουσιν σχέσιν πρὸς ἀμφίεσιν Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος³ οὔτε τῆς πρὸ τοῦ VIII αἰῶνος ἐποχῆς, — ὁπότε οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἐνεδύοντο εἴτε ὡς Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες, φέροντες τὴν γνωστὴν αὐτῶν στρατιωτικὴν πανοπλίαν, εἴτε τὴν ἐνθρονιστικὴν, φέροντες τὸ λάβαρον, τὴν χρυσοῦν σφαῖραν μετὰ σταυροῦ καὶ τὴν πορφυρᾶν χλαμύδα, νίοθηθεντα ἅπαντα ὑπὸ τῶν πρώτων Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, ὡς προσόντα τοῦ ἐξόχου αὐτῶν ἀξιώματος, — ἀλλ' οὔτε καὶ τῆς μετὰ τὸν VIII αἰῶνα ἀμφίσεως, ὁπότε, πάλιν, οἱ αὐτοκράτορες ἔφερον εἴτε τὴν στρατιωτικὴν αὐτῶν ἀμφίεσιν, ὡς εἰκονίζεται Βασίλειος ὁ II ὁ Βουλγαροκτόνος ἐν τῷ γνωστῷ Ψαλτηρίῳ τῆς Βενετίας τοῦ XI αἰῶνος, καὶ ἄλλοι αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἐπὶ νομισμάτων χρυσῶν (ἐμφαινόντων ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς αὐτῶν ὄψεως τὴν ἐνθρονιστικὴν αὐτῶν ἀμφίεσιν, ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας τὴν πολεμικὴν αὐτῶν πανοπλίαν), ἐπὶ χρυ-

1. E. A. Sophocles «Greek Lexicon» New-York.

2. R. Jacquemin «Histoire gén. de Costume» p. 21, 41.

3. Εἰκόνες Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων περισφύζονται ἐν χειρογράφοις κώδιξιν, ἐν ψηφιδωτοῖς καὶ τοιχογραφίαις ἐκκλησιῶν, νομίσμασι, χρυσοβούλλοις καὶ ἐν ἄλλοις παντοίοις μικροτεχνήμασιν, ἐν οἷς ἐξέχουσι τὰ ἐλεφάντινα δίπτυχα, ἔχομεν δὲ καὶ τινὰ γλυπτικά ἔργα. Εἰς τὰς γνωστάς μέχρι τοῦδε εἰκόνας τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων τάσσονται καὶ αἱ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Ζωναρᾶ α. S. 55, τῆς βιβλ. Estense τῆς Μοδένης, αἵτινες εἰσὶ περὶ τὰς 90 κατὰ τὴν ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις διεθνεῖ ἀρχαιολογικῷ Συνεδρίῳ τοῦ 1905 περὶ τοῦ κώδικος τούτου διακοίνωσιν τοῦ καθηγητοῦ Σπ. Λάμπρου.

σοβούλλων καὶ ἐπὶ μολυβδοβούλλων, εἴτε τὴν ἐνθρονιστικὴν αὐτῶν, συνισταμένην ἐκ σάκκου, σκαραμαγγίου μετὰ λώρου, λαβάρου, εἴτε νάρθηκος, σφαίρας χρυσῆς μετὰ σταυροῦ, εἰλητηρίου ἢ ἀκακίας.

Ἦδη μεταβῶμεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου μολυβδοβούλλου εἰκόνος τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ, ἣτις ἔχει ὥδε: Ὁ αὐτοκράτωρ Δαβίδ κάθηται ἐπὶ θρόνου περιβεβλημένος τὴν ἐπίσημον στρατιωτικὴν αὐτοῦ ἀμφίεσιν, ἣτις συνίσταται ἐκ τῆς πανοπλίας καὶ στέμματος βασιλικοῦ μετὰ προπενδουλίων κατασείστων, κατέχων διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρὸς τὸ γνωστὸν κρινοειδὲς ¹ ἔμβλημα τῆς ἰσχύος τῆς δυναστείας τῶν Κομνηνῶν, τὸν Νάρθηκα λεγόμενον ², ὡς σύνηθές ἐστι κρατεῖν τὸν βασιλέα καὶ αὐτοκράτορα, ὅταν καὶ τὸ στέμμα φορῇ, τῇ δὲ ἀριστερᾷ βλατίον κώδικι εὐικός, διακριτικὸν ἔμβλημα τῶν βουλευμάτων καὶ τῶν νόμων τῶν ὑπ' αὐτοῦ συντεταγμένων.

Ἐκ τῶν προφανεστάτων καὶ ζωσῶν τούτων ἀποδείξεων τῆς διαφορᾶς ἐν τῇ ἀντιπαραθέσει τῶν δύο τούτων εἰκόνων τοῦ προφήτου Δαβίδ καὶ τοῦ ὁμωνύμου αὐτῷ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος πειθόμεθα πληρέστατα, ὡς καὶ πρότερον εἵπομεν, ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν ὄψεως τοῦ ἡμετέρου μολυβδοβούλλου εἰκὼν δηλοῖ οὐχὶ τὸν προφήτην Δαβίδ, ἀλλὰ τὸν βασιλέα καὶ αὐτοκράτορα τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ, ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

Ἀλλὰ πρὶν εἰσεῖτι προβῶμεν εἰς τοῦτο, νομίζω λίαν ἐπικαιρον, ὡς πάντῃ σπουδαῖον, ἵνα διαλάβω ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν ἀγιολογικῶν μνημείων ἐκείνων, ἐποχῆς καταπτώσεως τῆς καλλιτεχνίας, αἵτινα θεωροῦνται ὡς δυτικῆς προελεύσεως, ἰδίᾳ δὲ προελεύσεως ἔξ Ἰταλίας, καὶ τὰ ὅποια ἢ ὀρθόδοξος ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἀείποτε ἐθεώρησε καὶ θεωρεῖ ἔκτροπα, αὐθαίρετα καὶ καθόλου ἀπαράδεκτα.

1. J. Sabatier «Description générale de Mon. Byzantines» Paris 1862.

2. Τὸν σχῆμα κρῖνου ἔχοντας Νάρθηκα «fleurdelisé» ὡς σύμβολον ἰσχύος εὐρίσκομεν ἐπὶ σφραγίδος Φιλίππου τοῦ Τάραντος υἱοῦ τοῦ Καρόλου II τῆς Ἀνδεγαυίας, βασιλέως τῆς Νεαπόλεως καὶ τιτουλαρίου αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ κρινοειδὲς τοῦτο ἔμβλημα τὸ παρέλαβεν ἀκολούθως ἡ δυναστεία τῶν Βουρβόνων. *Mélanges d'Archéolog. Byz. par G. Schlumberger* Paris 1895 p. 107. — Ch. Daremberg et Edm. Saglio p. 1095, *Dictionnaire des antiquités Grecques et Romaines*.

Τοιαῦται π. χ. παραστάσεις εἰσὶν ὁ Ἰ. Χριστός, φέρων λευκὸν γένειον ἀπαραλλάκτως ὡς ὁ Μωϋσῆς, ὁ Μιχαὴλ Ἀρχάγγελος, φέρων στολὴν ῥωμαίου ὑπάτου καὶ κρατῶν ῥομφαίαν, ὁ προφήτης Ἡλίας πίπτων κατὰ γῆς μὲ τοὺς πόδας ἄνω, ὁ Ἰ. Χριστός, ὁ Μωϋσῆς, ὁ Ἀαρὼν καὶ ἄλλοι ἐν ἀρχιερατικῇ ἀμφιέσει, φέροντες μίτρας, ὁ Ἰ. Χριστὸς φέρων λευκὸν μακρὸν χιτῶνα, νίμβον δόξης μετὰ σταυροῦ καὶ ἀγγέλου πτερά, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ποτήριον, ὁ Ἰ. Χριστὸς φέρων βαρέα χρυσοποίκιλτα αὐτοκρατορικὰ ἐνδύματα καὶ λιθοκόλλητον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μίτραν, καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ προφῆται, φέροντες σταυροὺς κατὰ τὸ πρότυπον τῆς παραστάσεως τοῦ βασιλέως τῶν Ἰουδαίων ἐκ τοῦ ἐν Βενετία ναοῦ τοῦ ἁγ. Μάρκου, τῆς ὁποίας οὐδ' ὁ συμβολισμὸς αὐτῆς παρουσιάζει ποιάν τινα δικαιολογίαν.

Περὶ τῶν ἐκτρόπων τούτων παραστάσεων ἐγράφησαν πολλὰ καὶ ἐχαρακτηρίσθησαν πάντοτε ὡς αὐθαίρετοι καὶ φαντασιώδεις, κυρίως ὅμως ἐκαυτηρίασεν αὐτὰς ὁ σοφὸς καθηγητὴς τῆς ἐν Πιερουπόλει πνευματικῆς Ἀκαδημίας καὶ Διευθυντὴς τοῦ ἐν Πιερουπόλει ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, ὅστις λέγει τάδε: «Πολλάκις μὲν παρατηροῦνται ἐν τῇ ἁγιογραφίᾳ ἀναχρονισμοί, ὡς π. χ. ἐπὶ τῆς εἰκόνης τῆς Ὑπαπαντῆς νὰ ζωγραφίζονται σταυροί, ἀλλὰ νὰ τίθενται σταυροὶ ἐπὶ τῶν ἀμφιέσεων τῶν προσώπων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, προφητῶν κ.τ.λ. ἔστω καὶ ἐπὶ ἀρχιερέων, τὸ τοιοῦτον ἐστὶν οὐ μόνον ἀλλόκοτον καὶ αὐθαίρετον, ἀλλὰ καὶ ὅλως ἀπαράδεκτον ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας, ἀποδεικνύουσι δὲ ὅλαι αἱ τοιαύτης φύσεως παραστάσεις ὅτι δὲν ἀπορρέουσιν αὗται ποσῶς ἐκ χειρῶν ἐξησκημένων καλλιτεχνῶν τοῦ Βυζαντίου, ἐνθα οὐδαμοῦ ἀπαντῶμεν τοιαύτας ἐκτρόπους παραστάσεις»¹.

Ἡ πολυσήμαντος αὕτη δήλωσις τοῦ σοφοῦ τούτου ἀνδρὸς ἀρκεῖ, ἔστω δὲ ὡς ἐπισφράγισις τῶν ὅσων μέχρι τοῦδε εἵπομεν καὶ ἀπεδείξαμεν, ὅτι ἄλλως πὼς εἰκονίζετο παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ὁ προφήτης Δαβὶδ καὶ ἄλλως πὼς οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες.

Μετὰ τὸ περὶ ἀμφιέσεως ζήτημα τοῦ προφήτου Δαβὶδ μεταβῶμεν εἰς τὸ τοῦ στεφάνου δόξης (nimbus), σπουδαῖον καὶ τοῦτο ζήτημα.

Ὁ κ. Κωνσταντόπουλος μετὰ πολλῆς πεποιθήσεως φαίνεται δια-

1. Ν. Ποκρόβσκις «Τοιχογραφίαι τῶν ἀρχαίων ναῶν», ἐν Πιερουπόλει 1890 σελ. 47.

κηρύττων ἐν τῇ μελέτῃ αὐτοῦ, ὅτι «ἡ εἰκὼν τοῦ μολυβδοβούλλου ἀνα-
»γνωρίζεται ὡς παριστῶσα τὸν βασιλέα καὶ προφήτην Δαβὶδ ἐκ τοῦ
»στεφάνου δόξης ἢ ἄλλω (nimbus) τοῦ περιβάλλοντος τὴν κεφαλὴν
»αὐτοῦ».

Εἰς ἀπάντησιν τῆς πάντῃ ἀδοκίμου ταύτης εἰσηγήσεως τοῦ κ.
Κωνσταντοπούλου πρῶτον μὲν διαβεβαιοῦμεν αὐτὸν ὅτι ἐπὶ τοῦ ἡμε-
τέρου μολυβδοβούλλου στεφάνῃ δόξης δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' οὐδὲ φαίνε-
ται ὅτι ὑπῆρχε τοιαύτη, δεύτερον δὲ ὅτι καὶ ἐὰν ὑπῆρχε τοιαύτη στε-
φάνῃ δόξης, οὐδόλως ἄπορον ἐστὶ τὸ τοιοῦτον, καθότι ἔχομεν πλεῖστα
ὅσα μνημεῖα, εἰκονίζοντα Ρωμαίους καὶ Βυζαντινοὺς αὐτοκράτορας
φέροντας τὸν στέφανον δόξης, ὡς π. χ. ἐπὶ νομισμάτων, ἐπὶ χρυσο-
βούλλων, ἐπὶ μολυβδοβούλλων, ἐπὶ ἐγκαυμάτων, ἐπὶ διπτύχων καὶ ἐπὶ
παντοίων ἄλλων μνημείων.

Οἱ Βυζαντινοὶ ἰδίως αὐτοκράτορες ὡς κατατασσόμενοι ὑπὸ τῆς ἐκ-
κλησίας εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἁγίων ἐτιλοφοροῦντο συνήθως διὰ τοῦ
ἁγίου, θεῖου, ἱεροῦ, καὶ οὐ μόνον οἱ ἴδιοι ἐτιλοφοροῦντο οὕτως, ἀλλὰ
καὶ τὰ πρὸς χρεῖαν αὐτῶν ἀντικείμενα, δι' ὃ εἵθιστο ἵνα εἰκονίζωνται
ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ μέχρι τοῦ τελευταίου
Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος, φέροντες ὡς στολισμὸν τῆς δόξης καὶ ἁγιο-
σύνης αὐτῶν τὸν στέφανον (nimbus), τὴν συνήθειαν δὲ ταύτην τοῦ
εἰκονίζειν τὰς ἐστεμμένους κεφαλὰς μετὰ στεφάνου δόξης παρῆλθον
καὶ οἱ πρῶτοι βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀρμενίας, τῆς Οὐγγαρίας,
τῆς Βουλγαρίας, τῆς Πολωνίας καὶ ἄλλοι.

Μὴ ἐπιθυμοῦντες ἵνα εἴπωμεν πλείονα περὶ τοῦ ζητήματος τού-
του, παραπέμπομεν τὸν κ. Κωνσταντόπουλον ἵνα μελετήσῃ τὰς περὶ
τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀναριθμήτους πηγὰς ¹.

1. L. Stefani, Nimbus und Strahlenkranz in den Werken der alten Kunst, Petersburg 1859. — J. Sabatier, Description générale des Monn. Byz. Paris 1862 t. I p. 31-33, pl. VII, 2, 26, pl. IX, 2, pl. XI, 19, 20, 22, pl. XII, 6, pl. XXII, 1, 2, 4, 11, pl. XXIV, 9, pl. XXVI, 21, 23, 24, 25, 26, pl. XXVII, 26; t. II, pl. LXII, 17, pl. LXIII, 7, 8, 9, 10, 11, 19, 20. — Ch. Daremberg et Saglio, Dictionnaire des Antiq. Gr. et Rom. sous le mot «nimbus» p. 84-85. — Charles Diehl, Etudes Byz. p. 112, 115, 117, 119, 121, 123, 139, 149. — G. Schlumberger, Sigillographie de l'Emp. Byz. p. 130, 425. — G. Schlumberger, Mélanges d'Archéolog. Byz. p. 186, pl. X, 3, 264. — N. Kon-

Βαίνοντες περαιτέρω παρατηροῦμεν καὶ αὐτίς ὅτι ὁ κ. Κωνσταντόπουλος, ζητῶν ἵνα φανῇ πειστικώτερος ἐν τῷ δισχυρισμῷ αὐτοῦ, ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου μολυβδοβούλλου εἰκὼν δὲν παριστᾷ τὸν αὐτοκράτορα Λαβίδ, εἶπεν ὅτι ἀναδρομή τις εἰς τὰ μολυβδόβουλλα ἄλλων βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, ἐν οἷς ἀπεικονίζονται οὗτοι, θὰ πείσῃ ἡμᾶς, ὅτι «οὐδέποτε εὗρηται ἐν αὐτοῖς μόνον ἡ εἰκὼν τοῦ θνητοῦ » βασιλέως, ἀλλὰ πάντοτε, ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὅψεως εἰκονίζεται ἱερὸς τύπος συνήθως ὁ Ἰησοῦς καὶ σπανιώτερον ἡ Θεοτόκος» καὶ πρὸς τοῦτο ἔφερε παράδειγμα ἐκ τοιούτων μολυβδοβούλλων, δὲν ἔφερεν ὁμως οὐδὲ ἐν μολυβδόβουλλον ἢ χρυσόβουλλον βασιλικόν, ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μὲν μέρους τοῦ ὁποίου νὰ παρίσταται ὁ εἰκονιζόμενος αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου, ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας ὅψεως τῆς σφραγίδος αὐτοῦ ὁ ὁμώνυμος αὐτῷ ἅγιος, ὃν τύπον ἐπιζητεῖ νὰ εὕρῃ νῦν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου μολυβδοβούλλου.

Ἀπαντῶντες εἰς τὸν δισχυρισμὸν τοῦτον τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου ἀπεδείξαμεν αὐτῷ ὅτι εἰ καὶ ἡ συνήθεια αὕτη παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς φαίνεται μὲν ἐν τισιν ἐπιπολάζουσα, οὐχ ἥττον ὁμως ἔχει καὶ αὕτη καὶ τὰς ἐξαιρέσεις αὐτῆς, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τούτου προσηγάγομεν αὐτῷ δεκάδας ὁλοκλήρων βυζαντινῶν βασιλικῶν μολυβδοβούλλων, ἐν οἷς ἀπεικονίζονται μὲν Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες, οὐδεὶς ὁμως ἐπὶ τῆς ἐτέρας αὐτῶν ὅψεως εἰκονίζεται ἱερὸς τύπος.

Εἰς ταῦτα πάντα ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἀπήντησε μὲν, ἀλλὰ δι' ὑπεκφυγῶν, διότι ἡμεῖς, ἔρειδόμενοι μόνον εἰς τὰ γραφόμενα αὐτοῦ,

δακὼφ Ἱστορία τῶν μνημείων τῶν Βυζαντινῶν ἐγκαυμάτων Πετρούπολις σελ. 128 εἰκὼν 25. — Σπ. Λάμπρου Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος τ. Γ', σελ. 768, 801, 817, τ. Β', σελ. 65, 248, 299, 301, 307, 425, 479. — Κώδ. Εὐαγγελίου ἐθν. βιβλ. Παρισίων ὑπ' ἀριθ. 64. — Κώδ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Παρ. βιβλ. Coisl. ὑπ' ἀριθ. 79. — Κώδ. Ὁμ. Ἰακώβου Βατικαν. βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 1126. — Κώδ. Ὁμ. Ἰακώβου Παρισ. βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 1208. — Κώδ. Παρισ. βιβλ. ὑπ' ἀριθ. 139. — Δελτίον βον τευχος Β' τῆς Χριστιαν. Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας, εἰκὼν Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου. — Σπ. Λάμπρου, Νέος Ἑλληνομνήμων τ. Γ' τευχος Β' σελ. 242 πίν. Α'. — G. Schlumberger, Nicéphore Phocas Paris 1890 p. 304, 365, 369. — Cohen, Monn. Imp. VI. — Waddington, Inscript. de Syrie. — Eckhel, Doct. num. VIII. — Froehner, Médaillons de l'Emp. Romain. — Mommsen, op. cit. II, III. — Caylus, Numismatica. — Maden : Num. Chron. t. XVIII κλπ.

ἀπηντήσαμεν ὅτι ἔπρεπεν· νῦν ὅμως ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ζητῶν διέξοδον ὑπεκφεύγει λέγων ὅτι ἡμεῖς παρενοήσαμεν ὅσα αὐτὸς ἔγραψε (μᾶλλον ὅσα αὐτὸς γράφων ἐνόει) περὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν μολυβδόβουλλων, καὶ παραπέμπων ἡμᾶς εἰς τὸ περὶ τῶν βασιλικῶν σφραγίδων κεφάλαιον τῆς Σιγίλλογραφίας τοῦ G. Schlumberger, διατείνεται ὅτι ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν τὰ λεγόμενα αὐτοκρατορικά μολυβδόβουλλα.

Ἀπαριθμῶν δὲ κατὰ τὸ φαινόμενον τὰ ὑφ' ἡμῶν προσαχθέντα ἐν τῇ μελέτῃ ἡμῶν εἰς ἀναίρεσιν τῶν λεγομένων του βυζαντινὰ μολυβδόβουλλα, ἐν οἷς εἰκονίζονται Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες, εὗρίσκει, ἀφ' ἐνὸς μὲν ὅτι τὰ προσαχθέντα μολυβδόβουλλα, καίτοι φέρουσι τὴν εἰκόνα τοῦ αὐτοκράτορος, δὲν δύνανται ὅμως νὰ ὀνομασθῶσι μολυβδόβουλλα βασιλικά — ὥς ἐὰν θὰ ἠδύνατο ἕκαστος κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ νὰ ἐπιθέτῃ ἐπὶ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ σφραγίδος τὴν ἱερὰν εἰκόνα τοῦ αὐτοκράτορος, — ἀφ' ἑτέρου δέ, ἐτέρας σφραγίδας ὑφ' ἡμῶν προσαχθείσας, ὥς ἀνηκούσας εἰς Φράγκους βασιλεῖς τοῦ Βυζαντίου, ἀποδοκιμάζει καὶ ἄλλας τὰς ἀποσιωπᾶ ὀλοτελῶς, διότι αὗται ἀντιβαίνουν ἢ καὶ ἀνατρέπουσιν ἄρδην τὰς εἰσηγήσεις αὐτοῦ. Οὕτως ἀπεσιώπησε τὸ βασιλικὸν μολυβδόβουλλον τὸ παριστῶν τὸν αὐτοκράτορα Νικηφόρον καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀρτάβαζον, ἀμφοτέρους ἐν προτομῇ καὶ ἀμφίεσει βασιλικῇ (*Sigillographie* p. 420). Τὸ βασιλικὸν μολυβδόβουλλον τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ Κωνσταντίνου, ἐνθα παρίσταται ἐπὶ μὲν τῆς ἔμ-προσθεν ὄψεως αὐτοῦ ὁ αὐτοκράτωρ «Ἀλέξιος Δεσπότης ὁ Κομνηνός», ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας ὄψεως εἰκονίζεται ὁ ἕγγονος αὐτοῦ «Σεβαστὸς Κωνσταντῖνος», ἀμφοτέροι περιβεβλημένοι τὴν ἐπίσημον αὐτῶν βασιλικὴν ἀμφίεσιν (*G. Schlumberger Mélanges d'Arch. Byz.* p. 263-264). Ἐπίσης δὲ ἀπεσιώπησε τὸ ἕτερον μολυβδόβουλλον τοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ τὸ ὑπὸ τοῦ Dorigny ἐκδοθὲν (*Sigillographie* p. 425). Συνεπῶς αἱ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παταγώδεις καὶ μεθ' ὑπεκφυγῶν εἰσηγήσεις τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου δὲν δύνανται παντάπασιν ἵνα ἔχωσι λόγον ὑποστάσεως.

Ἐπιληφθῶμεν νῦν τοῦ ζητήματος τῆς ἐπιγραφῆς κύκλῳ τοῦ αὐτοκράτορος· αὕτη ἐξ ἀριστερῶν λέγει: «ὁ βασιλεὺς» καὶ ἐκ δεξιῶν

Κ Δ
Π Δ Δ. Τὰ γράμματα ταῦτα ἀνέγνωμεν «Κ(αὶ) Δ(ὕτοκράτωρ) Τραπε-
ζοῦντος Δαβίδ». ἐνταῦθα ἐμμείνωμεν ἐπὶ βραχύ· τὸ Κ δὲν δύναται
ποσῶς νὰ ᾖ Κ Δ(Ι), τοιοῦτον τρόπον ἀναγνώσεως ἐν συνεπτυγμέναις
γραφαῖς, ἐλλείποντος μάλιστα τοῦ Ι, οὐδαμοῦ εὐρίσκομεν, διὰ τοῦτο,
ὡς ἐν μεγάλῃ συμπτύξει γεγραμμένον ἀνέγνωμεν Κ(αὶ) Δ(ὕτοκράτωρ),
ἀφοῦ μάλιστα τοιαύτας συμπτύξεις «πηχυαίων» ὀνομάτων, ὡς ἀπο-
καλεῖ ταῦτα ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἔχομεν πολλὰς ἄλλας καὶ μάλιστα
καὶ ἐπὶ μολυβδοβούλλων καὶ νομισμάτων¹, ὡς π. χ. εἰς τὴν λέξιν «βα-
σιλεὺς» «βασιλικὸς» διὰ μόνου τοῦ γράμματος Β, εἰς τὴν λέξιν «πα-
τριάρχης» διὰ τοῦ γράμματος Π καὶ πολλὰ ἄλλα, μάλιστα δὲ ἐν ἐπι-
γραφαῖς εὐρίσκονται πλείστα ὅσαι τοιαῦται γραφαὶ δι' ἑνὸς καὶ μό-
νου γράμματος, ἀφοῦ καὶ αὐτὴ ἡ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐπιγραφὴ συνί-
στατο κατὰ τὸν Προκόπιον ἔξ ἑνὸς καὶ μόνου ἀπλοῦ ἰῶτα, ὃν τρό-
πον γραφῆς τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ εὐρίσκομεν καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς.

Οὗτος λοιπὸν ἦν ὁ τίτλος, μᾶλλον τὸ πρῶτον μέρος τοῦ τίτλου
τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος.

Περὶ τοῦ μονογραφήματος Π εἴπομεν ἱκανὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ
ἡμῶν πραγματείᾳ, ἀποδείξαντες διὰ πλείστων παραδειγμάτων, ὅτι δὲν
δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ προφήτης, ἐλλεῖπει δὲ τὸ σχῆμα τοῦ Φ ἐντὸς
τῶν δύο σκελῶν [Φ], ἔνθα καὶ ὁ τύπος ὑπῆρχε.

Τοῦτο ἐνόησε καὶ ὡμολόγησε σιωπηρῶς, ἐννοεῖται, ὁ κ. Κων-
σταντόπουλος, ἀλλ' ἔξ ὁμοίων λόγων κινούμενος ζητεῖ ὑπεκφυγὴν
καὶ ταύτην εὐρίσκει εἰς τὴν παράλειψιν τοῦ χαράκτου, ὅστις ἔξ ἀβλε-
ψίας ἢ ἀμελείας ἢ ἐλλείψεως χώρου παρέλειψε νὰ χαράξῃ τὸ Φ ἐντὸς
τῶν σκελῶν, ἐν ᾧ ἐπὶ πολὺ σμικροτέρων τοιούτων μονογραφημάτων
τὸ Φ δὲν λείπει². Ἀλλ' εἶναι λύσις αὕτη; διὰ τοιούτων ὑπεκφυγῶν
οὐδόλως λύνονται ζητήματα. Ὁ χαράκτης εἰς τὰ τυπικὰ καὶ ἀναλλοίωτα,
μάλιστα δὲ ἐπὶ σφραγίδων, φερουσῶν ἐπίσημον χαρακτῆρα, ὡς ἡ σφρα-

1. G. Schlumberger, «Sigillographie de l'Emp. Byz.» p. 221, 589 — J. Sabatier «Mon. Byz.» t. II pl. LXVII, 13.

2. G. Schlumberger, *Mélanges d'Archéologie Byz.* p. 33. — *Gazette archéologique* Paris 1883 t. VIII, p. 303, pl. L, n° 14. — G. Schlumberger, *L'Epopée Byz.* 3me partie p. 521, 697.

γίς τοῦ βασιλέως, δὲν ἡδύνατο ἵνα παραλείψῃ βεβαίως ἐν ψηφίον, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπαρξίς κέκτηται τοιαύτην μεγάλην σημασίαν ἐν τῇ ἐννοίᾳ. Τί μένει λοιπὸν ἐκ τούτων; ὅτι ἡ συνεπτυγμένη γραφή πτ περιέχει τὰ τρία ἀπαιτούμενα γράμματα τῆς λέξεως Τ. Ρ. Π. = Τραπεζοῦντος¹, ὅτι δὲ εἰσὶ τρία μᾶλλον τὰ γράμματα ἐν τῷ μονογραφήματι τούτῳ, ἥτοι Τ. Ρ. Π. ἢ Π. Τ. Ρ. φαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι ἀπαντῶσι ταῦτα, ὡς εἴπομεν, ἐν τῇ λέξει τροπάριον, τρόπαιον, τράπεζα καὶ ἐν τῇ λέξει πτ|ΑΡΧΗC = πατριάρχης.

Τὸν ἐπίσημον τίτλον τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Τραπεζοῦντος ὑπεδείξαμεν πρότερον ἡμεῖς τῷ κ. Κωνσταντοπούλῳ, ὥστε εἶναι περιττὸν ἵνα ἐπαναλαμβάνῃ τοῦτον καὶ δι' ἄλλων μαρτυριῶν, ὡσεὶ μὴ ἐγινώσκωμεν τοῦτο (βεβαίως οὐχὶ πρὸς ἐπίδειξιν γνώσεων, ἃς δὲν ἀρνούμεθα τῷ ἐλλογίμῳ κ. Κωνσταντοπούλῳ), προσεθέμεθα ὅμως, ὅτι πλὴν τοῦ ἐπισήμου τίτλου ἐν τῇ κοινῇ χρήσει τοῦ λαοῦ, τῶν συγγραφέων καὶ ἄλλων λογίων ἐν ἐγγράφοις δημοσίαις συνήθης τίτλος ἦν «ὁ βασιλεὺς», «ὁ ἅγιος βασιλεὺς», «ὁ αὐτοκράτωρ Τραπεζοῦντος», ὡς λέγουσι συνήθως «οἱ αὐτοκράτορες τῆς Ῥώμης», «οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου», «εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Βυζαντίου», οὕτως ἔλεγον «οἱ βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες τῆς Τραπεζοῦντος», «εἰς τὰ βασίλεια τῆς Τραπεζοῦντος». Ἰδοὺ δὲ καὶ τινὰ παραδείγματα ἐκ πολλῶν:

Ὁ Νικηφόρος Γρηγορᾶς λέγει «ἡγεμόνες Τραπεζουντίων», «ἡγεμονία Τραπεζουντίων», «τὰ βασίλεια Τραπεζοῦντος», «Εἰρήνη ἡ βασιλὶς τῶν Τραπεζουντίων», «Βασίλειος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλεξίου τὴν τῶν Τραπεζουντίων ἡγεμονίαν διαδεξάμενος»². Ὁ Χαλκοκονδύλης, ὁ Δούκας καὶ ὁ Φραντσης πάντες καλοῦσι τοὺς Μεγάλους Κομνηνοὺς ὑπὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα «βασιλεῖς τῆς Τραπεζοῦντος». Προσέτι ὁ γνωστὸς ἱστορικὸς Haithon, ὁ Clavijo, ὁ Muratori, ὁ Leunclavius, ἡ «Turcograecia», ὁ Ἀκροπολίτης, Δωρόθεος ὁ Μονεμβα-

1. Κατὰ περίεργον συγκυρίαν παρατηρεῖται ὅτι ὅλα τὰ περὶ τὸ 350 π. Χ. ἀναγόμενα καὶ σφριζόμενα νομίσματα τῆς Τραπεζοῦντος φέρουσι *τρίτον* σημεῖον = τράπεζαν προσομοιάζουσαν τῇ Γοτθικῇ κεφαλαίῳ γράμματι ΠΠ = ταῦ καὶ τὴν γραφὴν τοῦ ὁποίου ὡς Τ παρεδέχθησαν καὶ οἱ Ῥῶσοι κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς χρήσεως παρ' αὐτοῖς τοῦ πολιτικοῦ ἀλφαβήτου.

2. Ν. Γρηγορᾶς ἐκδ. Βόννης Α' 148-149, 536, 550, Β' 678, 683.

σίας¹, ὁ Καντεμίρης, ὁ Saadeddin, ὁ Πανάρετος² πάντες καλοῦσι τοὺς Μεγάλους Κομνηνοὺς βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας τῆς Τραπεζοῦντος καὶ τὸ βασίλειον αὐτοκρατορίαν τῆς Τραπεζοῦντος, «Imperio di Trabisonda». Ὁ Λαόνικος³ φέρει πολλὰ ἐπίσημα ἔγγραφα καὶ ἐπιστολάς, αἵτινες καλοῦσι τοὺς Μεγάλους Κομνηνοὺς βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας Τραπεζοῦντος, ὁ Wadding⁴ «Joannem Comnenum Imperatorem Trapezuntii», «Imperatoris Trapezundarum»⁵, «Imperatoris Trapezundini»⁶, ἐξ ἐπιγραφῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει: «τῇνδε περικαλλῇ τοῦ ἁγίου Διονυσίου μονῇν ἔκτισεν ὁ ἀοίδιμος βασιλεὺς Τραπεζοῦντος Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς ἐπὶ ἔτος Χριστοῦ αἰπ' (1380)», Θεόδωρος ὁ Γαβρᾶς «ἐψάλλοντο ἐν ᾧ χρόνῳ ὑφίστατο ἡ αὐτοκρατορία Τραπεζοῦντος ἐν ἰδίοις ναοῖς τῆς ὁμωνύμου αὐτῆς πρωτεύουσας πόλεως»⁷.

Ὡστε καὶ ἡλίον φαεινότερον, ὅτι οἱ Μεγάλοι Κομνηνοὶ φέροντες τὸν περιεκτικὸν τίτλον τῆς αὐτοκρατορίας των «βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες τῆς Τραπεζοῦντος» οὐδόλως ἐμείουν τὰ κυριαρχικὰ αὐτῶν δικαιώματα, διότι αὐτοκρατορίαν Τραπεζοῦντος λέγοντες δὲν ἐνόουν ποσῶς τὴν πόλιν Τραπεζοῦντος, ἥτις ἦτο ἀπλῶς καὶ μόνον ὁμώνυμος τῆς αὐτοκρατορίας πρωτεύουσα⁸.

1. Synopsis Hist. p. 533 ed. 1631 «τὸν δὲ βασιλέα Τραπεζοῦντος Κῦρ Δαβίδ»

2. Χρονικὸν «Περὶ τῶν τῆς Τραπεζοῦντος βασιλέων μεγάλων Κομνηνῶν».

3. Λαόνικος Βιβλ. II καὶ IX.

4. T. V p. 254-291. Spand. Annal. Eccles. ad. ann. 1291.

5. Consilium Basil. et Florent. pag. Colon. 1551.

6. Ducange Fam. August. Byz. p. 160 ed. Venet.

7. Βυζαντινὸν Χρονικὸν «Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Τραπεζοῦντος» ὑπὸ Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως τ. XII σελ. 133-134, Περουπόλις 1906.

8. Original-Fragmente, Chroniken, Inschriften und anderes Materiale zur Geschichte des Kaiserthums Trapezunt von D. J. Ph. Fallmeyer: Abhandlungen d. III Cl. d. Ak. d. Wiss. III Bd. Abth. III σελ. 145 ἐν ὑποσημειώσει ἐκ τοῦ Eugenicus Mss. R. 1 C. pag. 179 recto: «ἡ αὕτη Τραπεζοῦςδε, ἡ πόλις ὅλη καθ' αὐτὴν καὶ ἀκρόπολις, οὐ τῶν περὶ αὐτὴν μόνον ἀγρῶν καὶ θείων σηκῶν, καὶ τῶν τεργνῶν προαστείων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξω καὶ ἀπωτέρω πολισμάτων αὐτῆς καὶ κωμῶν καὶ ξυμπάσης ἀπλῶς τῆς περιοικίδος ἦδη καὶ τῶν ἀντιπέραν ἐνίους, ὅσους κόσμος τὸ ἀπὸ Χριστοῦ καλεῖσθαι». Ἐπίσης: Mss. Venet. fol. 158 verso lin. 6.

Ὁ μητροπολίτης Τραπεζοῦντος Ἰωσήφ περὶ τὰ μέσα τοῦ XIV αἰῶνος λέγει: «Περὶ τῶν συσσήμων Ἀλεξίου τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ τὰ τῆς βασιλείας τῶν Τραπεζουντίων σκῆπτρα ὁ ἐν βασιλεῦσι διαδέχεται περιφανέστατος καὶ ἀξιόγαστος Ἀλέξιος»¹. Ὁ μητροπολίτης Τραπεζοῦντος Ἰωάννης Λαζαρόπουλος ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου Εὐγενίου λέγει²: «Βασίλειος αὐτοκράτωρ Τραπεζοῦντος 1333-1340» ὁ αὐτὸς «τόνδε Τραπεζοῦντος ἄρχειν λαχόντα εἰδώς, ὡς οὐκ ὠφείλεν, ἀφελή τε καὶ χαῦνον γέροντά τε καὶ ἄπαιδα Μιχαήλ τὸν Κομνηνὸν ἀναλαμβάνει τὸν τῆς αὐτῆς Τραπεζοῦντος ἀξίως κληροῦχον ἀρχῆς ἄξιον εἶναι τὸν Μέγαν Κομνηνὸν Ἀλέξιον» καὶ «ἄρξει δὲ Τραπεζοῦντος Ἀλέξιος», «Ἀλέξιος αὐτοκράτωρ Τραπεζοῦντος 1349-1390».

Οἱ πατριάρχαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποτεινόμενοι πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἔλεγον «βασιλεῦ τῆς Τραπεζοῦντος καὶ πάσης Λαζικῆς»³.

Ἐν ἐπιστολῇ Ἰωάννου XXII πάπα Ῥώμης, ἀπολυθείση κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1329 ἔτους καὶ ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξιον ἀναγινώσκομεν τήνδε τὴν ἐπιγραφὴν:

«Magnifico viro Trapezundarum Imperatori Gratiam in praesenti que perducatur ad Gloriam in futuro»⁴.

Ὁ κ. Κωνσταντόπουλος δυσχυρίζεται ὅτι οἱ Μεγάλοι Κομνηνοὶ «ἔχοντες ἔδραν τὴν πόλιν Τραπεζοῦντα ἐκάλουν ἑαυτοὺς βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας Ἀνατολῆς», καὶ ἀκολούθως ὅτι δηθὲν «ἐκ τῶν ἐπισήμων μνημείων ἐξάγεται ὅτι οὗτοι δὲν ἐκάλουν ἑαυτοὺς βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας Τραπεζοῦντος» καὶ ὅτι ἐπομένως, προσθίεται ὁ κ. Κωνσταντόπουλος, «ἂν τὸ μολυβδόβουλλον ἀνῆκεν ὄντως εἰς τὸν τελευταῖον Κομνηνὸν Τραπεζοῦντος Δαβίδ, ἐν αὐτῷ οὗτος θ' ἀπεκα-

1. Fontes Historiae Imperii Trapezunteni Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως Πετρούπολις 1897 σελ. 59.

2. Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως ἐνθ' ἂν. σελ. 134-136.

3. «Περιπόθητε συμπέθερε τοῦ κρατίστου καὶ ἁγίου μου αὐτοκράτορος, εὐγενέστατε, ἐνδοξότατε, ἀνδρικότατε, φρονιμώτατε Βασιλεῦ τῆς Τραπεζοῦντος καὶ πάσης Λαζικῆς ἐν ἁγίῳ πνεύματι ποθεινότης νιὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος κύρ Μαρουήλ Μέγα Κομνηνὲ...». Acta Patriarchatus Constantinopolitani Fr. Miklosich τ. II σελ. 541-543.

4. J. Ph. Fallmerayer, Geschichte des Kaiserthums von Trapezunt p. 266 München 1827.

»λεῖτο βασιλεὺς Ἀνατολῆς», διότι, λέγει, «θὰ ἀπετέλει αὐτόχρομα ἄρ-
»νησιν τῶν κυριαρχικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, ἂν ὠνόμαζον ἑαυτοὺς
»βασιλεῖς Τραπεζοῦντος». Ὅτι δὲ ὁ δισχυρισμὸς οὗτος τοῦ κ. Κων-
σταντοπούλου εἶναι ἀβάσιμος, ὅτι πολλάκις οἱ Μεγάλοι Κομνηνοὶ
ἐκάλουν ἑαυτοὺς ἐν ἐπισήμοις ἐγγράφοις βασιλεῖς Τραπεζοῦντος, φέ-
ρομεν πρὸς ἔνδειξιν ἐπιγραφὴν τοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος τῆς
Τραπεζοῦντος Ἰωάννου τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ ἐξ ἐπιστολῆς αὐτοῦ
πρὸς Εὐγένιον IV τὸν πάπαν Ῥώμης ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18 Ὀκτω-
βρίου 1434, δημοσιευθείσης ὑπὸ τοῦ Mansi εἰς τὰ αὐτοῦ «Acta
Concil Florentin ad annum 1434» καὶ ἐχούσης οὕτω :

«Τῷ Ἀγιωτάτῳ καὶ Μακαριωτάτῳ ἐν Χριστῷ Πατρὶ καὶ Κυρίῳ
»Εὐγενίῳ IV ἄκρῳ Ἀρχιερεῖ τῶν Ῥωμαίων Σεβασμιωτάτῳ — Ἰωάν-
»νης ὁ Μέγας Κομνηνὸς ἐλέῳ Θεοῦ Αὐτοκράτῳ Τραπεζοῦντος».

Ἐπίσης καὶ ἰδίαν ὁμολογίαν τοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος τῆς
Τραπεζοῦντος Δαβὶδ τοῦ Κομνηνοῦ ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐκ-
λαμπρότατον Δοῦκα τῆς Βουργουνδίας ἔχουσιν οὕτω :

«Ego David Imperatore Trapezundarum...»¹.

Μεταβαίνοντες εἰς τὸ ἄξιωμα ὅτι «ὁ μόνιμος καὶ σταθερὸς τύπος
»τῆς ἐπιγραφῆς τῆς συνδεούσης εἰκόνα αὐτοκράτορος εἶναι τοιοῦτος
»ἦτοι προηγεῖται τὸ κύριον ὄνομα καὶ ἔπεται ὁ τίτλος», παρατηροῦμεν
ὅτι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ τοιοῦτον ὡς κανὼν, διότι ἔχομεν καὶ
παραδείγματα, ἐν οἷς προηγεῖται ὁ τίτλος καὶ ἔπεται τὸ ὄνομα. Οὕτως
ἐπὶ τῆς λαμπρᾶς εἰκόνης τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ ἐκ τῆς Μαρκιανῆς βι-
βλιοθήκης, ἣν ἐπιτυχέστατα μετέδωκεν ἡμῖν ὁ κ. Σπ. Λάμπρος ἐν τῷ
«Νέῳ Ἑλληνομνήμονι» αὐτοῦ (τόμ. Α', τεῦχος α', σελ. 61), σφύζεται
ἐπιγραφὴ τοῦ αὐτοκράτορος, ἔχουσα ὡς ἀκολούθως :

«Ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτῳ Ῥωμαίων
»Νικηφόρος Φωκᾶς...».

Ὁ τύπος οὗτος τῆς ἐπιγραφῆς τῶν αὐτοκρατόρων εἶναι τύπος
πάντων τῶν Ῥωμαίων καὶ χριστιανῶν βασιλέων Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως·
οὕτως ἐντὸς τοῦ ὑπερδύρου τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Τραπεζοῦν-
τος ἀναγινώσκομεν τίτλον αὐτοκρατορικὸν ἀρχόμενον οὕτως : «Αὐτο-

1. J. Ph. Fallmerayer ἐνθ' ἄνωτ.

κράτορι Καίσαρι Γαίῳ Αὐρηλίῳ Βαλερίῳ Διοκλητιανῷ κλπ.» ἐτέραν ἐπιγραφὴν ὑπεράνω τῆς ἀνατολικῆς πύλης τοῦ τείχους τῆς Τραπεζοῦντος τοῦ 543 ἔτους ἔχουσιν ὧδε: «ἐν ὀνόματι τοῦ Δεσπότου ἡμῶν ΙΧ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Ἰουστινιανός, Ἀλαμανικός, Γοτθικός, Γερμανικός, Φραγκικός, Ἀντικός, Ἀλανικός, Οὐανδαλικός, Ἀφρικανός, εὐσεβής, ἔνδοξος, νικητής, τροπαιοῦχος, ἀεισέβαστος Αὐγουστος», οἷα ἐπιγραφὴ ἐπετίθετο καὶ ἐπὶ ἐπισήμων αὐτοκρατορικῶν ἐγγράφων τοῦ Ἰουστινιανοῦ¹. Ἐτέρα ἐπιγραφὴ ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ κυρίως ναοῦ τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐν Τραπεζοῦντι ἔχει ὧδε: «Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλ. Ἰουστινιανός, εὐσεβής, νικητής, τροπαιοῦχος, Μέγιστος, ἀεισέβαστος Αὐγουστος παρέσχετο ἰνδ. Ε΄, ἔτους VII' = 480» (χρονολ. Τραπεζοῦντος) καθ' ἡμᾶς 524 ἔτος· ἐτέρα ἐπιγραφὴ: «Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλαύιος Λέων, εὐσεβής, εὐτυχής, ἔνδοξος, νικητής, τροπαιοῦχος, ἀεισέβαστος Αὐγουστος, πιστὸς βασιλεὺς»². ἐτέρα ἐπιγραφὴ ἐπὶ λευκοτάτου μαρμαρίνου διαζώματος ἐπὶ τοῦ πέμπτου Πύργου ἀπὸ τῆς Χρυσῆς Πύλης τῆς Κωνσταντινουπόλεως: «πᾶσι Ῥωμαίοις Μέγας Δεσπότης Ῥωμανός». Ἐπὶ τῆς Χρυσῆς Πύλης τῆς Κωνσταντινουπόλεως «Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλαύιος Κωνσταντῖνος μέγιστος, εὐσεβής, εὐτυχής Αὐγουστος κλπ.». Ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς Τραπεζοῦντος ἐπιγραφὴ ἀναγομένη εἰς τοὺς χρόνους Ἀλεξίου τοῦ Γ' 1349-1390 «Πιστὸς Ἐώας καὶ Περσίας Ἀναξ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ἐν Χριστῷ Μέγας». Ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεομήτορος βυζαντινὴ παράστασις, εἰκονίζουσα ἐν τῷ μέσῳ τὴν Θεοτόκον, ἔχουσιν ἐξ ἀριστερῶν τὸν Πατρίκιον Νικηφόρον, ἐκ δεξιῶν γονυκλινῇ τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον, ἵσως τὸν Ζ', μετ' ἐπιγραφῆς: «Ἀναξ κραταῖος Δεσπότης Κωνσταντῖνος». Αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν αὐτοκρατόρων Ἀρχαδίου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Θεοδοσίου II, Λέοντος τοῦ I καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ Τιβερίου V καὶ Ἀνσιμάρου, Ἰουστίνου, Ἀναστασίου II καὶ πολλῶν ἄλλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων Ῥώμης καὶ Βυζαντίου, διετήρησαν ὁμοιόμορφον τύπον ἐπιγραφῆς ἀρχόμενον οὐχὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ αὐτοκράτορος, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ ὀνό-

1. J. Sabatier «Mon. Byz.» t. A' p. 77.

2. J. Sabatier ἐνθ' ἀνωτ.

ματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ τίτλου, εἴτε ἀπ' εὐθείας, μόνον ἐκ τοῦ τίτλου αὐτῶν ἀρχόμενον.

Ἐπὶ νομίσματος Ἀλεξίου Κομνηνοῦ Α' βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος 1204-1222 ὑπάρχει ἐπιγραφή «Καῖσαρ ὁ Μέγας Ἀλέξιος»¹. Τοιοῦτον τύπον ἐπιγραφῆς ἐπὶ τῶν νομισμάτων αὐτῶν ἔφερον καὶ οἱ πρὸ Χριστοῦ βασιλεῖς τοῦ Πόντου, δηλ. ἤρχετο ὁ τίτλος καὶ εἶπετο τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως οὕτω:

«Βασιλέως Βασιλέων Φαρνάκου».

«Βασιλέως Βασιλέων Μεγάλου Φαρνάκου»².

Οἱ αὐτοκράτορες τῆς Ῥωσίας, ὡς παραλαβόντες ὅλους τοὺς τύπους καὶ τὰ ἔθιμα τῆς Βυζαντινῆς αὐλῆς τοῦ Χ αἰῶνος, διετήρησαν καὶ μέχρι σήμερον τὸν τύπον τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῶν ὁμοίομορφον πρὸς ἐκεῖνον τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῶν ἄλλων αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου.

Τὸν αὐτὸν τύπον αὐτοκρατορικῆς ἐπιγραφῆς ἀπαντῶμεν καὶ παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῶν λοιπῶν σλαβικῶν χριστιανικῶν κρατῶν, ἔτι δὲ καὶ παρὰ τῇ Ἀρμενίᾳ καὶ Ἰβηρίᾳ.

Ὑπολαμβάνω ὅτι ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου προηγεῖτο τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος τότε μόνον, ὅποτε οἱ αὐτοκράτορες σὺν τῷ ὀνόματι αὐτῶν τῷ κυρίῳ προέβαινον εἰς προσθήκην καὶ τοῦ ὀνόματος τῆς δυναστείας αὐτῶν ἐν τῷ τέλει· οὕτως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Κομνηνῶν καὶ τῶν Παλαιολόγων παρατηρεῖται ἡ μεταβολὴ αὕτη τοῦ τύπου τῆς ἐπιγραφῆς τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου καίτοι πολλάκις συντομίας ἔνεκα παρέλειπον τὸ ἐπίθετον καὶ τότε ἡ ἐπιγραφή τοῦ βασιλέως ἤρχετο ἀπὸ τοῦ τίτλου αὐτοῦ, τὸ δὲ ὄνομα ἐλάμβανε τὴν δέουσαν θέσιν αὐτοῦ ἐν τῷ τέλει τῆς ἐπιγραφῆς.

Κατὰ ταῦτα μὴ οὔσης δυνατῆς ἐκ φειδοῦς τοῦ χώρου τῆς παρατάξεως σχοινοτενῶν ἐπισήμων τίτλων ἐν τοῖς νομίσμασιν ὥς καὶ ἐν τοῖς μολυβδοβούλλοις, ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι ὁ ἐπίσημος τίτλος «βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ πάσης Ἀνατολῆς, Ἰβήρων καὶ Περσῶν ὁ Μέγας Κομνηνός» δὲν ἠδύνατο νὰ περιληφθῇ ἐν τῷ μικροτάτῳ χώρῳ

1. J. Sabatier t. II p. 310 pl. LXVII, 5.

2. Joseph Eckhel vol. IV p. 459. — Ἱστορία νομισμάτων ὑπὸ Head μετάφρ. Σβορώνου τόμ. Β', 12.

τῆς σφραγίδος. Ναὶ δὲν χωρεῖ, ὥς δὲν χωρεῖ εἰς ὅλην τὴν σειρὰν τῶν νομισμάτων τῆς Τραπεζοῦντος, τὰ ὅποια ἐπεκαλέσθη ὁ κ. Κωνσταντόπουλος εἰς μαρτυρίαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων, διὰ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ Δαβίδ, ὥς συνήθως γίνεται ἐν τοιαύταις περιστάσεσι, προείλετο ἵνα χαράξῃ βραχυγραφικώτατα καὶ συνεπτυγμένως 'ΚΔ — ΠΔΔ.

Ἡθέλησε νὰ ἀμφισβητήσῃ τοῦτο ΠΠ (= Τραπεζοῦντος) ὁ κ. Κωνσταντόπουλος λέγων, ὅτι ἐν νομίσμασι Μανουὴλ Α' Κομνηνοῦ αὐτοκράτορος Τραπεζοῦντος ὑπάρχει ὁ τύπος ΤΠΖ = Τραπεζοῦντος, σφζόμενος ἐν Avignon, λέγει δὲ ὅτι «ἡ γραφὴ αὕτη ἦτο τύπος τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως». Ἡ βεβαίωσις αὕτη τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου δὲν εἶναι ὀρθή, διότι ἐν ἄλλοις νομίσμασι τῶν αὐτῶν Κομνηνῶν εὐρίσκεται καὶ ἄλλη γραφὴ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ἔχουσα οὕτως: (ὁ ἄγ. Εὐγένιος) ΤΡΠ — ΖΤ — ΟΣ καὶ ἐπὶ νομισμάτων Ἰωάννου τοῦ Ἀξούχου ΓΡ — Ζ, καὶ ἐπὶ ἀργυροῦ νομίσματος Μανουὴλ Δ' ΠΠ — Ζ καὶ ΓΡ — ΠΖ καὶ ἄλλαι γραφαὶ ἀκόμη διάφοροι εὑρηνται ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ κ. Ἰωάννου Λεοντίδου ἐν Τραπεζοῦντι, ὥστε δὲν εἶναι τύπος ὠρισμένος τὸ ΤΠΖ, ὥς οὐκ ὀρθῶς διατείνεται ὁ κ. Κωνσταντόπουλος.

Ὁ αὐτὸς ἀποπειρώμενος ἵνα καθιερώσῃ πρωτοφανεῖς διαφορὰς ἐν τῇ παλαιογραφίᾳ διὰ τοῦ ἀξιώματος «ἄλλοι νόμοι διέπουν τὴν γραφὴν τῶν κωδίκων καὶ ἄλλοι τὴν ἐγγράφειν τῶν μολυβδοβούλλων», φαίνεται ὅτι δὲν ἐσκέφθη κατὰ πόσον ἀδικεῖ αὐτὸς ἑαυτὸν οὕτως ἀποφαινόμενος καὶ ἰδοὺ διατί.

Ἡ σιγιλλογραφία βαίνουσα τοῖς ἔχουσι τῆς νομισματικῆς ἑξακολουθεῖ καὶ αὕτη ἀναπτυσσομένη ἐν τοῖς κόλποις τῆς παλαιογραφίας καὶ τῆς ἐπιγραφικῆς, αἵτινες εἰσὶ πάντοτε ἡ κυριωτάτη κρητὶς πρὸς εἰδικωτέραν καὶ μεθοδικωτέραν ἐξερεύνησιν τῶν ἐν τῇ σιγιλλογραφίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ ἀπαντωσῶν γραφῶν.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ σιγιλλογραφία προϊόντος τοῦ χρόνου ηὐξήθη καὶ τὸ ἔδαφος αὐτῆς ἀρκούντως ἐμεγαλύνθη, συγκριτικῶς ὅμως εἶναι εἰοέτι ἐπιστήμη νέα. Μόλις περὶ τὰ 1884 ὁ διαπρεπὴς γάλλος κ. G. Schlumberger ἀπεπειράθη νὰ θέσῃ τὰς πρώτας βάσεις τῆς Βυζαντινῆς σιγιλλογραφίας, ἐξ ἧς τὸ πρῶτον ἠρῡσθημεν σειρὰς αὐτοκρατόρων, στρατηγῶν, ἀξιωματικῶν, στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν, ἀυλικῶν, ὀνομάτων, τίτλων, μονῶν, ἀγίων, πατριαρχῶν, ἐπισκόπων κλπ.,

οὐδὲν δ' ἕτερον νέον παρουσίασεν ἡμῖν αὕτη· ἐν τῇ παλαιογραφίᾳ ὅμως καὶ ἐπιγραφικῇ ὅλοι οἱ τρόποι καὶ τὰ συστήματα τῆς συμπλήσεως καὶ τῆς συμπτύξεως τῶν γραμμάτων καὶ τῆς συγκοπῆς τῶν συλλαβῶν κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ τῆς κατὰ φωνὴν μόνον χρήσεως τῶν διαφόρων φωνηέντων καὶ διφθόγγων ἀδιαφόρως (ὡς τὸ ο=ω=ω, τὸ υ=ι=η, τὸ ι=υ=η=η=ει), οἱ γνωστοὶ πάντως τῷ κ. Κωνσταντοπούλῳ ἐκ τῶν μολυβδοβούλλων, εἰσὶ γνωστοί, γνωστότατοι τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ἐξ ἐτέρων γραπτῶν μνημείων—κωδίκων, νομισμάτων καὶ ἐπιγραφῶν πολὺ πρότερον τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν εἶχε γνωρίσει οὗτος τὰ διάφορα ταῦτα συστήματα τῆς γραφῆς ἐκ τῶν ἐκδοθέντων μέχρι τοῦδε μολυβδοβούλλων.

Ἡ ἀπειρία τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου ἐν τῇ παλαιογραφίᾳ καὶ ἐπιγραφικῇ καταφαίνεται καὶ ἐκ τῶν κάτωθεν ὀλίγων παραδειγμάτων· λέγει «ἀπλοῦν κεφαλαῖον Α εἶτε μόνον εἶτε μετὰ κεραίας ἐν τοῖς μολυβδοβούλλοις σημαίνει πρῶτος» καὶ μ' ὅλα ταῦτα τὸ Α μετὰ κεραίας ἐν αὐτοῖς τοῖς μολυβδοβούλλοις τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου καὶ ἀλλαχοῦ σημαίνει καὶ ἅγιος ὡς καὶ τὴν προ πρόθεσιν κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Μ μετὰ κεραίας ἴσον Μήτηρ καὶ Μιχαήλ, καὶ τοῦ Θ ἐπίσης μετὰ κεραίας ἴσον Θεοῦ, Θεοτόκος, τὸ δὲ Α ὅπερ ἐντὸς Δ ἐν τῇ ἐπιγραφικῇ σημαίνει ἅγιος, σημαίνει ταυτοχρόνως καὶ τὰς λέξεις ἀόριστος καὶ ἀόρατος. Ἐπὶ τῶν μολυβδοβούλλων τῶν νομισμάτων καὶ ἀλλαχοῦ πληθὺν ἔχομεν τοιούτων μονογραφηματικῶν γραφῶν καὶ δὴ «ὀνομάτων πηχυαίων» κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου.

Ἅτερον παράδειγμα: Ἐκ τῆς ὀπισθεν ὀψεως ἐπιγραφῆς τὸ ΒΑCΙΑΕ ἔχει μᾶλλον ὧδε. Ὁ κ. Κωνσταντόπουλος διατείνεται ἀξιωματικῶς, ὅτι ἐν τοῖς μολυβδοβούλλοις: «δὸσάκις συγκόπτεται λέξις λή-» γουσα εἰς ΛΕΩC, ἡ συγκοπὴ γίνεται μετὰ τοῦ Λ, παραλειπομένης »τῆς καταλήξεως ΕΩC ὡς: ΘΕCΠΟΛ', ΜΕΓΑΛΟΠΟΛ', ἄλλως »ἡ λέξις χαράσσεται ὀλογράφως ὡς: ΒΑCΙΑΕΩC, ΘΕCΠΟΛΕΩC, »ΝΕΑΠΟΛΕΩC, ΚΩΝCΤΑΝΤΙΝCΠΟΛΕΩC. Κατὰ ταῦτα ἐν τῷ »μολυβδοβούλλῳ τοῦ Δαβὶδ Κομνηνοῦ, ἂν ᾗθελον νὰ γράψωσι τὴν »λέξιν ΒΑCΙΑΕΩC, θὰ ἔχαρασσον ταύτην ἢ ὀλογράφως ἢ ΒΑCΙΑ »καὶ οὐχὶ ΒΑCΙΑΕ».

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἐκ τῶν μολυβδοβούλλων αὐτῶν τοῦ κ. Κων-

σταντοπούλου ἔχομεν γραφὰς ΗΛΙΣΠΟΛΕ, ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΕ, ΝΙΚΟΠΟΛΕΩ¹, ΤΡΑΙΑΝΣΠΟ, ΘΕΣΠΟΛΕΩ, ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΕ², ἐπίσης ΠΑΝΤΕΛΕ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΕ, καὶ ΣΑΡΔΕ, ΔΝCΕ. Τοιαύτης γραφῆς παραδείγματα καὶ ἐπὶ νομισμάτων ἔχομεν πλείστα, ὡς π. χ. ἐπὶ τῶν νομισμάτων Σαρία βασιλέως Θράκης εὐρίσκομεν τὴν γραφὴν ΒΑΣΙΛΕ καὶ ΒΑΣΙ³, ἐπὶ βυζαντινῶν νομισμάτων τῆς νήσου Ῥόδου ΒΑCΙΛΕ⁴, ἐπὶ νομισμάτων τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Τσιμισκῆ ΒΑCΙΛΕ⁵ καὶ πλείστα ὅσα ἕτερα παραδείγματα ἐκ κωδίκων καὶ ἐπιγραφῶν Βυζαντινῶν ἐκδεδομένων τε καὶ ἀνεκδότων, περὶ ὧν ἀνεφέραμεν ἐν τῇ προηγουμένῃ ἡμῶν διατριβῇ.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς διὰ συγκοπῆς ταύτης γραφῆς τῶν καταλήξεων ΩC καὶ ΩN τῆς ἄλλως τε γνωστῆς εἰς τοὺς περὶ τὴν παλαιογραφίαν καὶ ἐπιγραφικὴν ἐντριβεῖς ὄντας, ὑπάρχει καὶ τὸ ἡμιστρόγγυλον ἐκεῖνο σημεῖον, τὸ πρὸς τὰ δεξιὰ ἔχον ἐστραμμένον τὸ ἄνοιγμα αὐτοῦ, τὸ ἐπιγραφικὸν τῆς ΩC λεγόμενον, ἐν σχήματι ἀκριβῶς τοῦ ἡμίσεος τοῦ Ω κατὰ τὸν Κόππα ἔχον οὕτω C, ὅπερ, ὡς φαίνεται, προῆλθεν ἐξ ἐτέρου ταχυγραφικοῦ σημείου τῆς OC συλλαβῆς = U.

Καὶ ἐν μὲν τοῖς κώδιξι τὸ σημεῖον τοῦτο, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, σημειοῦται διὰ μίσχου C = ΩC, ἐν δὲ ταῖς ἐπιγραφαῖς ἄνευ αὐτοῦ, ὡς π. χ. τὸ ἀναπληρωματικὸν τοῦτο ἐπιγραφικὸν σημεῖον τῆς ΩC συλλαβῆς φαίνεται ἐπὶ τοῦ ἐτέρου περισωθέντος ἀντιτύπου τοῦ μολυβδοβούλλου τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβὶδ τοῦ Κομνηνοῦ, τοῦ ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ κ. Al. Sorlin Dorigny ἐν τῇ λέξει ΒΑCΙΛΕC = βασιλέως⁶, ἐπὶ νομίσματος Ἀλεξίου τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ ΒΑCΙΛΕC = βασιλέως⁷, ἐπὶ μολυβδοβούλλου ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ

1. Συλλογὴ μολυβδοβούλ. Ρωσ. Ἀρχ. Ἰνστ. ἐκδ. Β. Πάντσεγκο ἐν ταῖς Εἰδήσεσι τοῦ Ἰνστ. τ. VIII τεῦχος 3 πίν. XXVIII, XXXI.

2. G. Schlumberger, Sigillographie pag. 118, 297, 310, 504.

3. Ed. de Cadalvene, Recueil des Médailles Grecq. Paris 1828 p. 35, 40.

4. I. Σβορώνου. Βυζαντιακά νομισματικά ζητήματα: Διεθν. Ἐφημ. Νομ. Ἀρχαιολ. ἔτος 1899 σελ. 389 — G. Schlumberger, Numismatique de l'Orient Latin Paris 1878.

5. J. Sabatier, Mon. Byzant. Paris 1862 t. II pl. XLVIII, 3, 4, 5. — G. Schlumberger, L'Épopée Byz. à la fin du Xme siècle p. 319, 322.

6. G. Schlumberger, Sigillographie de l'Emp. Byz. p. 425.

7. J. Sabatier, Mon. Byz. t. II pl. XLVII, 5.

Ἀρχαιολ. Μουσείου Ἀθηνῶν ΔVCEC=δύσεως, ἐπὶ νομίσματος τῆς δυναστείας τῆς νήσου Ῥόδου ΒΑ—CΙΛΕC¹ καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν ἐπιγραφικῶν μνημείων. Τὸ ἐπιγραφικὸν τοῦτο σημεῖον τῆς συλλαβῆς ΩC, ὡς εἶπομεν, προσλαμβάνον μίσχον ἢ οὐ, δηλοῖ τὴν ΩC, ἀλλ' εἰς πολὺν σπανίας περιστάσεις δηλοῖ καὶ τὴν κατάληξιν ΟV C, ὡς π. χ. ΕVΚΛΕC=ΕVΚΛΕΟV C².

Σπανίως μὲν, ἀλλ' ἀπαντᾷ τιθέμενον ἐν συντετμημέναις λέξεσιν ἐπὶ τῆς ληγούσης ἀντὶ τῆς ΩC συλλαβῆς ἐν Ὁ μικρόν, τὸ ὁποῖον πάλιν, ὁσάκις τίθεται εἴτε ἄνωθεν τῆς παραληγούσης εἴτε εἰς τὴν λήγουσαν, σημαίνει καὶ τὴν κατάληξιν OC καὶ ἄλλοτε πάλιν, ὡς εἶπομεν, ἀντικαθιστᾷ τὸ Ὁ μέγα³. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ταχυγραφικῶν καὶ ἐπιγραφικῶν σημείων, σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι πρὸς δήλωσιν τῆς συλλαβῆς ΩN ἔχομεν τὸ τιρονιανὸν σημεῖον, ὁμοίομορφον πρὸς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τὸ δηλοῦν τὴν ΩC συλλαβὴν, ἐστραμμένον ὅμως ἔχον τὸ ἄνοιγμα αὐτοῦ πρὸς τὰ κάτω O=ΩN.

Περὶ τῶν τοιούτου εἰδους σπουδαιοτάτων «Signa auxiliaria» καὶ ἐτέρων σπουδαίων παλαιογραφικῶν καὶ ἐπιγραφικῶν ζητημάτων παραπέμπομεν τὸν βουλόμενον εἰς τὰς κάτωθι σημειουμένας παλαιογραφικὰς πηγὰς⁴.

1. G. Schlumberger, Numismatique de l'Orient Latin, Paris 1878.

2. G. Schlumberger, Sigillographie σελ. 644.

3. G. Schlumberger ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 554, 634.

4. Cod. Barœce, 26, 5, XI ineuntis. — Cod. Laur. Conv. Soppr, 177 saec. X. — Cod. Paris 3032, S. X (Ἑρμογένης). — Cod. Vat 1809 X αἰῶνος, τοῦ ὁποίου τὰ 44 φύλλα εἰσὶ γεγραμμένα διὰ συντετμημένων συλλαβῶν. — Cod. Nonni Gr. Ferr. Ἔργα τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νεῖλου τοῦ νέου «ἐν λεπτῷ καὶ πυκνῷ ἰδιοχείρῳ» B. a. XIX. B. a. I. B. a. IV. B. a. III. s. XII. Cod. Angel. B. 3. II. Cod. Vat. 1982 (cod. Basil 21) S. X. — Cod. Vallicel D. 43 δύο αὐτοῦ φύλλα. — Cod. Paris 990, a, 1030. — Allen, Notes on abbreviations in Greek manuscripts, Oxford 1889. — Astle, The Origin and progress of Writing, London 1803. — Lehman, Die tachygraphischen Abkürzungen der Griechischen Handschriften, Leipzig 1880. — Mass, Observation paleographica (Melanges Graux. Paris 1884) — Gitlbauer, Die Ueberreste Griechischer Tachygraphie im Codex Vaticanus Graecus 1809 (=Denkschriften der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, philos. histor. Classe, XXVIII Band 1878). — Wattenbach, XII Schrifttafeln zu Wattenbach's Anleitung zur Griechischen Palaeographie Leipzig 1877. «Scripturae Graecae specimina» Leipzig 1883. Paleographical Society Facsimiles of

Ἐκ τῶν πηγῶν τούτων ἀναμφηρίστως πεισθήσεται ὁ κ. Κωνσταντόπουλος, ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν μολυβδοβούλλων γραφή δὲν εἶναι ποσῶς διάφορος τῆς ἐν τοῖς κώδιξι γραφῆς, ἀλλὰ γραφή ὁμοίομορφος καθ' ὅλα, συστηματοποιηθεῖσα εἰσέτι ἀπὸ τοῦ Χ αἰῶνος, ὥς τοῦτο μαρτυροῦσι τὰ περισωθέντα μνημεῖα τοῦ Χ—ΧΙ αἰῶνος.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ὀψεως τοῦ μολυβδοβούλλου κατὰ φαντασίαν ἐπινόησιν ὑπὸ τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου ἐνὸς V μετὰ τοῦ γράμματος Ε ἐν τῇ λέξει ΒΑCΙΛΕ, ἐπιτρεψάτω ἡμῖν ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἵνα φανῶμεν πρὸς αὐτὸν αὐστηρότεροι τοῦ δέοντος διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους.

Ἐχοντες ἐν τῇ κατοχῇ ἡμῶν μεγεθυντικὴν φωτοτυπικὴν εἰκόνα τοῦ ἡμετέρου μολυβδοβούλλου καὶ μὴ δυνάμενοι ἔνεκα λόγων τεχνικῶν ἵνα προμηθεύσωμεν ἐντεῦθεν τὸ ζητηθὲν ὑπὸ τοῦ κ. I. Σβορώνου ἐκμαγεῖον τοῦ ἡμετέρου μολυβδοβούλλου, ἀπεστείλαμεν αὐτῷ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος φωτοτυπικὴν εἰκόνα ἀπλῶς καὶ μόνον ἵνα πεισθῇ ὅτι οὐδὲν σημεῖον ἐνὸς V ψιλὸν ἐν τῇ σφραγίδι ἡμῶν ὑπάρχει, καὶ τὴν ὁποίαν παραλαβὼν ἀδεία τοῦ κ. Σβορώνου ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἐδημοσίευσεν, οὐδὲν ἄναλογιζόμενος τὸ ἄτοπον, εἰς τὸ ὅποιον θὰ ὑπέπιπτε τις, δημοσιεύων ἐν μεγεθύνσει φωτοτυπικὴν εἰκόνα ἀντικειμένου ἕξ ἐγγάρακτου ὕλης, ὥς εἶναι ὁ μόλυβδος.

Καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ προκειμένου περὶ τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου δὲν ἦτο δυνατόν ἵνα προκύψῃ ἕτερόν τι ἢ ἐκεῖνο, ὅπερ συμβαίνει καὶ εἰς ἕκαστον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἰσχυρῶς ἐπιδρᾷ ἡ φαντασία καὶ δημιουργεῖ ἐκ τοῦ μηδενὸς ἀνύπαρκτα φαινόμενα, καθόσον, ἐὰν καὶ ἐκ τῆς φωτοτυπικῆς ταύτης εἰκόνος ἤθελε τυχὸν λάβει ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἑτέραν αὐτῆς φωτοτυπικὴν ἐν μεγεθύνσει, ἐσμέν βέβαιοι ὅτι ἐκάστη ἄμυξις ἐπ' αὐτοῦ ἤθελε παρουσιάσει αὐτῷ πληθὺν ἑτέρων γραμμάτων.

Ὅθεν διαβεβαίουμεν τὸν κ. Κωνσταντόπουλον διὰ τοῦ πλέον κατηγορηματικωτέρου τρόπου, ὅτι ἐν τῷ ἡμέτερῳ μολυβδοβούλλῳ πᾶν

manuscripts and inscriptions, ed. Bond. Thomson and Warner, I serie 3 vol. London 1873-1883, 2 serie, 1884.—Wilcken, Tafeln zur aelteren Griechischen Palaeographie, Leipzig und Berlin 1891.—Gardthausen, Griechische Palaeographie.

ἄλλο τι ὑπάρχει ἢ ἐν Ψ ψιλόν, καθότι, ὡς εἵπομεν καὶ ὡς φαίνεται τοῦτο, ἐν Ψ ψιλὸν οὐδόλως χωρεῖ διὰ τὴν ἔλλειψιν χώρου.

Πρὸς ἐντελῇ οὐχ ἦττον κατάρρησιν τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου, περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ φανταστικοῦ Ψ ψιλὸν πα-
ρατιθέμεθα ὧδε πρὸς τῇ ἡμετέρᾳ σφραγίδι τοῦ βασιλέως καὶ αὐτο-
κράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβὶδ ἐν φυσικῷ μεγέθει καὶ ἕτερον ἀντί-
τυπον σφραγίδος τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβὶδ
ἠκρωτηριασμένον δυστυχῶς κατὰ τὸ ἐν τρίτον αὐτῆς, δημοσιευθεῖσαν
τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ κ. Al. Sorlin Dorigny ἐν τῷ Bulletin Cri-
tique n. 1, de la III année, 15 Mai 1882 καὶ εἶτα ὑπὸ τοῦ κ. G.
Schlumberger Sigillographie p. 425.

Ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ ἐτέρου ἀντιτύπου τούτου τῆς σφραγίδος τοῦ αὐ-
τοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβὶδ καταφανὲς πλεόν καθίσταται ὅτι
ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῆς ὀπισθίας ὀψεως τοῦ μολυβδοβούλλου ὑπάρχει ἡ
γενικὴ πτώσις ΒΑCΙΛΕΩC καὶ οὐχὶ ἡ κλητικὴ ΒΑCΙΛΕΥ, ὡς βλέ-
πει δὲ ὁ ἀναγνώστης ἐνταῦθα, ἡ λήγουσα τῆς λέξεως βασιλέως, δηλ.
ἡ συλλαβὴ WC σημειοῦται λίαν ὁσπῶς διὰ τοῦ γνωστοῦ ἐπιγραφικοῦ
σημείου τῆς συλλαβῆς WC=U¹ (ἴδε τὸ ἐν πίνακι III μολυβδ. ὑπ'
ἀριθ. Α'). Ὅθεν συμπληροῦντες τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ κεκολοβωμένου,
ὡς εἵπομεν, ἐτέρου τούτου μολυβδοβούλλου τοῦ δημοσιευθέντος ὑπὸ
τοῦ κ. S. Dorigny, διὰ τῆς τοιαύτης ἐπιγραφῆς τοῦ ἡμετέρου ὁμοίου
μολυβδοβούλλου ἔχομεν τὴν ἐπιγραφὴν ἀπαράλλακτον ὡς ἡμεῖς ἀνε-
γνώσαμεν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου μολυβδοβούλλου (ἴδε ἐν πίνακι III μο-
λυβδ. ὑπ' ἀριθ. Β') ἦτοι:

« ΔΑΔ ΒΑCΙΛΕΩC/ΑCΦΑΛΕC ΓΡΑ/ΦΩΝ ΚΥΡΟC/
ΔΑΔ ΚΟΜΝΗΝΟΝ/ΒΑCΙΛΕΓΓΟ/ΝC ΓΙΝΟΝ/».

Καὶ ἐπειδὴ ἐνταῦθα γίνεται λόγος περὶ τοῦ ἐτέρου ὁμοίου μολυ-
βδοβούλλου τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβὶδ τοῦ
Κομνηνοῦ, καθήκον ἡμῶν θεωροῦμεν ἵνα ἐπιστήσωμεν τὴν προσο-
χὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς τὴν ὑφισταμένην ἐλαχίστην μεταξὺ τῶν δύο

1. Ὡς ἐπίσης διὰ τοῦ γνωστοῦ ταχυγραφικοῦ σημείου — fragmentum Bo-
biense (S. VII-VIII) V, σημειοῦται ἡ λήγουσα (δίφθογγος) ΟΝ ἐν τῷ ὀνόματι
ΚΟΜΗΝΝ = ΚΟΜΝΗΝΟΝ.

τούτων μολυβδοβούλλων διαφορὰν ὡς πρὸς τὸν τύπον τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τὴν διάθεσιν τῶν γραμμάτων, τὴν διαφορὰν ἐν τῇ παραστάσει καὶ τὴν τοιαύτην ἐν τῇ ἀμφιέσει τοῦ αὐτοκράτορος, ἅτινα οὐδόλως παραβιάπτουσι τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς τῆς σφραγίδος, ἄλλως τε δὲν εἶναι καὶ τὸ πρῶτον παράδειγμα, ὅπερ ἔχομεν ἐνταῦθα εἰς τοιαύτας διαφορὰς βασιλικῶν σφραγίδων ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος, παραδ. χάριν ἔχομεν δύο σφραγίδας τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, ἐξ ὧν ἡ μὲν μία εἶναι. ἡ ἀποκειμένη ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ ἀρχεῖῳ τῆς Βιέννης, ἡ δὲ δευτέρα ἐν τῷ R. Archivio di Stato τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Μοδένης (Μυτίνης), αἵτινες ἀντιπαραβαλλόμεναι πρὸς ἀλλήλας παρουσιάζουσιν οὐκ ὀλίγας διαφορὰς περὶ τε τὴν διάθεσιν τῶν γραμμάτων, τὴν γραφὴν αὐτῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν παράστασιν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐσθῆτα καὶ ὡς πρὸς τὸ στέμμα, ὡς τοῦτο ὀρθῶς παρητήρησεν ὁ κ. Σπ. Λάμπρος¹, περιγράψας μάλιστα τὰς ἐν λόγῳ διαφορὰς.

Περὶ δὲ τοῦ ὅτι ὁ ἐν τῷ μολυβδοβούλλῳ αὐτοκράτωρ Δαβίδ ἀποκαλῶν ἑαυτὸν βασιλέα, δὲν δύναται, ὡς διατείνεται ὁ κ. Κωνσταντόπουλος. Ἰν' ἀποκαλῇ ἑαυτὸν ταυτοχρόνως καὶ βασιλέγγονον, ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι πᾶς τις τυγχάνων γνώστης τῆς συνωνυμίας τῶν λέξεων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ τῆς ὀνοματοθεσίας παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς δὲν θὰ ἀρνηθῇ ὅτι τὸ βασιλέγγονος εἶναι συνώνυμον τοῦ ἀπόγονος καὶ τῆς λέξεως βλαστός, ἐξ οὗ καὶ πορφυρόβλαστος², καθόσον βασιλέγγονον λέγοντες οἱ Βυζαντινοὶ ἐνόουν τὸν ἐκ γόνου βασιλέων καταγόμενον, τὸν ῥίζαν βασιλικὴν ἔχοντα οὐ μόνον πρὸς πάππον, ἀλλὰ καὶ πάππον πρὸς πάππον, τὸν ῥίζαν βασιλικὴν ἔχοντα, ὡς ἀπεκάλει αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ Ἀνδρόνικος ὁ Β', ὁ γέρων λεγόμενος Παλαιολόγος, ὡς καταγόμενος ἐκ τῶν προβασιλευσασῶν οἰκογενειῶν Δούκα, Ἀγγέλου καὶ Κομνηνοῦ καὶ δι' αὐτὸ καὶ ὑπεγράφετο «Ἀνδρόνικος ἐν »Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων Δούκας »Ἀγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος»¹, ὥστε καὶ ὁ βασιλεὺς Δαβίδ, ἐνταῦθα πάνυ ὀρθῶς ἀποκαλεῖ αὐτὸς ἑαυτὸν βασιλέγγονον· ἐὰν δὲ ἐχρή-

1. Σπ. Λάμπρου «Νέος Ἑλληνομνήμων» τ. III, τεῦχος Β', σελ. 229, πίν. Δ'.

2. G. Schlumberger, Sigillographie p. 582. Ἡμετέρα ἐκδ. Κωνσταντίνου Ροδίου στίχ. 1, 27, Ὁδησός 1896.

σατο τῇ λέξει βασιλέγγονος, ἥτις εἶναι καθ' ὅλα συνώνυμος τῷ ἀπόγονος, τὸ τοιοῦτον ἐγένετο χάριν τοῦ μέτρου, ὥστε οὐδεμίαν εὐρίσκομεν ἐνταῦθα παρατυπίαν ὡς πρὸς τὴν ἔκφρασιν καὶ μάλιστα ἀφοῦ εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ αὐτοκράτορες τῆς Τραπεζοῦντος ἐνηβρύνοντο ἐπὶ τῷ ὅτι ἦσαν ἀπόγονοι, βασιλέγγονοι τοῦ πρώτου ἰδρυτοῦ τῆς δυναστείας τῆς Τραπεζοῦντος Ἀλεξίου τοῦ Α' καὶ ἐκάλουν ἑαυτοὺς ὡς τοιοῦτους ¹. Μαρτυρεῖ δὲ τοῦτο Γεώργιος ὁ Σχολάριος, ὅστις μνημονεύων περὶ τοῦ Τραπεζουντίου Χρονογράφου Θεωνᾶ, ἱστοριογράφου τῆς αὐλῆς τῶν μεγάλων Κομνηνῶν, προσάγει μαρτυρίαν ὅτι ὁ Θεωνᾶς ἀποτείνόμενος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Τραπεζοῦντος λέγει· «Ἐκ δὲ τοῦ Ἀλεξίου κατάγεσθαι τὴν βασιλικὴν οἰκίαν φασὶ τῆς σῆς λῖαν κραταιότητος» ². Ἅλλοτερον παραδείγμα σχετικόν· Ἰωάννης ὁ Δούκας εἶχεν ἐπὶ μὲν τῶν νομισμάτων αὐτοῦ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἰωάννης Δεσπότης», ἐπὶ δὲ τῆς σφραγίδος αὐτοῦ τὴν κάτωθι ἔμμετρον ἐπιγραφὴν:

«*Σεβαστοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Δούκας*
Ῥίζαν γένους ἔχοντος ἐκ βασιλέων» ἥ
 «*Σφραγὶς σεβαστοῦ Ἰωάννου τοῦ Δούκα*
Ῥίζαν γένους ἔχοντος ἐκ Βασιλέων».

Καὶ ἐπὶ τέλους ἔχομεν καὶ τὸ ἕτερον ἀντίτυπον τῆς σφραγίδος τοῦ αὐτοῦ βασιλέως τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ, τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Dorigny, ὅστις ἀποκαλεῖ ἑαυτὸν *βασιλέγγονον*.

Καὶ ἐν τῇ ἐπαναλήψει τῶν κυρίων ὀνομάτων, ἰδίως τοῦ ὀνόματος τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ ἐν τῷ ἑμμέτρῳ ἐπιγράμματι «τοῦ παραδόξου καὶ πρωτοφανοῦς τούτου φαινομένου» κατὰ τὸν κ. Κωνσταντόπουλον σφάλλεται οὕτως σφόδρα.

Ὅτι ἐν τῇ ποιήσει ἡ τοιαύτη κυρίων ὀνομάτων ἐπανάληψις εἶναι συνήθης, φέρομεν πλεῖστα παραδείγματα ἐκ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν, ὧν οἱ Βυζαντινοὶ ἦσαν ἀκριβεῖς μιμηταί. Αὐτίκα δὲ ἐκ τοῦ Ὁμήρου, ὅστις προκειμένου περὶ κυρίων ὀνομάτων ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νηῶν

1. Χρυσόβουλλον ἐκ τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου ἐκδ. ὑπὸ W. Regel, Πετροῦπολις 1898, 6809-1301, 14 ἰνδ., μηνὶ Ἰουλίῳ περὶ τῶν κτημάτων τῆς μονῆς, σελ. 6

2. Σπ. Λάμπρου «Νέος Ἑλληνομνήμων» τ. Α', τεύχος Β', σελ. 192.

(Ίλ. Β, 494-877) ἰδίως ἀναφέρει πλεῖστα τοιαῦτα παραδείγματα ἐπαναλήψεων, τοῦτο δείκνυται.

«Τῶν μὲν ἄρ' Ἀμφίμαχος καὶ Νάστις ἡγησάσθην,
Νάστις Ἀμφίμαχός τε Νομίονος, ἀγλαὰ τέκνα». (Ίλ. Β, 870-1.)

«Νιρῆς αὖ Σύμηθεν ἄγε τρεῖς νῆας εἴσας,
Νιρῆς Ἀγλαΐης υἱὸς Χαρόποιό τ' ἄνακτος,
Νιρῆς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθεν». (Ίλ. Β, 671-3.)

« ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρὺν ῥέοντος
Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναιται αἶαν». (Ίλ. Β, 849-50.)

«Ἐνθα δὲ Σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιστος γένετ' ἀνδρῶν,
Σίσυφος Αἰολίδης· ὃ δ' ἄρα Γλαῦκον τέκετ' υἱόν,
αὐτὰρ Γλαῦκος ἔικτεν ἀμύμονα Βελλεροφόντην». (Ίλ. Ζ, 153-5.)

«Τῶν αὖθ' Ὑρτακίδης ἦρχ' Ἀσιος ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Ἀσιος Ὑρτακίδης, ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι». (Ίλ. Β, 837-8.)

«Ἔστη σκηπτρον ἔχων· τὸ μὲν Ἡφαιστος κάμε τεύχων.
Ἡφαιστος μὲν δῶκε Διὶ Κρονίῳνι ἄνακτι,
αὐτὰρ ἄρα Ζεὺς δῶκε διακτόρῳ ἀργεῖφόντῃ·
Ἑρμείας δὲ ἄναξ δῶκεν Πέλοπι πληξίππῳ,
αὐτὰρ ὃ αὖτε Πέλοψ δῶκ' Ἀτρεΐ ποιμένι λαῶν
Ἀτρεὺς δὲ θνήσκων ἔλιπεν πολύαρον Θυέσῃ,
αὐτὰρ ὃ αὖτε Θυέστ' Ἀγαμέμνονι λείπε φορῆναι». (Ίλ. Β, 101-7.)

Ἐπίσης Ίλ. Β, 541-2, 690-1, 606-8, 727-8, 741-2, 752-3, 756-8, 782-3.

Ίλ. Α, 255.

Ίλ. Γ, 122-3, 230-1.

Ίλ. Δ, 192-3, 35, 256-7, 474-5.

Ίλ. Ε, 471-2, 463.

Ίλ. Ζ, 22-3, 163-4, 395-6.

Ἡδυνάμεθα ἵνα ἐπεκτείνωμεν ἐπὶ πολὺ τὸν κατάλογον τῶν ἐπαναλήψεων καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ῥαψωδιῶν τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, ἐξ οὗ ἀπέρρευσε πᾶσα ἡ ποίησις τῶν ἀρχαίων καὶ εἰς ἣν οἱ Βυζαντινοί, προηγησαμένων τῶν Ἀλεξανδρινῶν, πολὺ ἐνησχολήθησαν, ὥς ὃ Εὐσταθίος Θεσσαλονίκης ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἄλλοι.

Ἄλλὰ φρονοῦμεν ὅτι ἀρκοῦσι τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ ἐπανάληψις τῶν κυρίων ὀνομάτων ἦτο καὶ εἶναι λίαν συνήθης παρὰ τοῖς ποιηταῖς ὅλων τῶν αἰώνων.

Ἀπανθήσαντες ἤδη ἐκ τοῦ ἁλλεπαλλήλου καὶ κατ' ἀνάγκην μακροῦ ἐλέγχου τῶν ἀβασίμων σκέψεων καὶ κρίσεων τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου, καθόσον ἄλλως, τοῦτο ὁμολογητέον, μετὰ πολλῆς θλίψεως ἐπράξαμεν, καταντῶμεν εἰς τὸ τελικὸν ἐξαγόμενον τῆς ἀνταπαντήσεως ἡμῶν, ἐπιλέγοντες ἐν συνόψει:

α') Ὅτι, ἡ ἐπὶ τοῦ μολυβδοβούλλου εἰκὼν δὲν παριστᾷ τὸν προφήτην Δαβίδ, ἀλλὰ τὸν βασιλέα καὶ αὐτοκράτορα τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ τὸν μέγαν Κομνηνόν.

β') Ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ πρὸς τὰ δεξιὰ ἀναμφηρίστως περιέχει 'Κ(αὶ) Δ(ὐτοκράτωρ) Τραπεζοῦντος Δαβίδ, καὶ

γ') Ὅτι ἡ ὀπισθεν ἐπιγραφὴ φέρει τὴν γενικὴν (κτ.) πτῶσιν ΒΑΣΙΛΕΩΣ καὶ οὐχὶ τὴν κλητικὴν ΒΑΣΙΛΕΥ.

Ἄτινα εἰσὶ τὰ καίρια τῶν ἐπιχειρημάτων, δι' ὧν καταρρίπτεται ἡ ὑπόθεσις καὶ δόξα τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου.

Παράδοξον ἀληθῶς· ὃ τι συνέβη εἰς τὸν τίτλον τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Τραπεζοῦντος, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὴν μετρικὴν τοῦ πρώτου στίχου τῆς σφραγίδος.

Προκειμένου περὶ τοῦ τίτλου τῶν αὐτοκρατόρων ὑπεδείξαμεν τῷ κ. Κωνσταντοπούλῳ ἐν τῇ ἐπικρίσει ἡμῶν, ὅτι ὁ τίτλος, ὡς παρεῖχεν αὐτὸν ὁ κ. Κωνσταντόπουλος, εἶναι ἀνακριβὴς καὶ συνεπληρώσαμεν αὐτόν· τὸ αὐτὸ συμβαίνει νῦν καὶ ἐπὶ τῶν δύο στίχων τῆς ὀπισθεν ὅψεως τοῦ μολυβδοβούλλου.

Κατ' ἀρχὰς ὁ κ. Κωνσταντόπουλος εἶπεν ὅτι ὁ μὲν α' τῶν στίχων εἶναι δεκατρισύλλαβος, ὁ δὲ β' δωδεκασύλλαβος· τῷ ὑπεδείξαμεν ὅτι καὶ τοῦτο εἶναι ἀνακριβές, διότι οἱ στίχοι εἶναι τρίμετροι ἱαμβικοί, ὧν ὁ α' ἔχει μίαν συλλαβὴν περιτετεύουσαν εἰς τὴν λέξιν «*βασιλέως*», πρᾶγμα σὺνήθες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, παρὰ τῷ Ὅμηρῳ αὐτῷ καὶ τοῖς τραγικοῖς, τοῦθ' ὅπερ ἐθεραπέυσαμεν προχείρως διὰ τῆς *συνιζήσεως*, συνηθεστάτης ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μετρικῇ καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ δημοτικῇ ἡμῶν ποιήσει, καθόσον ἡ Μετρικὴ εἶναι μία παρ' Ἑλλήσιν, εἴτε ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν συλλαβῶν βασιζομένη, ὡς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ποιήσει καὶ ἐν

τοῖς ἱαμβικοῖς κανόσι τοῦ Δαμασκηνοῦ τῶν μέσων χρόνων, εἴτε ἐπὶ τοῦ τόνου ἐν τῇ νεωτέρᾳ.

Προχείρως δὲ προσηγάγομεν παραδείγματα ἐκ τοῦ Εὐριπίδου εἰς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων. Καὶ ὅμως ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἀντὶ τῆς μελετῆς τὰ πρωτότυπα κείμενα καταφεύγει εἰς μαρτυρίας ἄλλων, ὧν τὸ κῦρος, ἐν τῇ μετρικῇ μάλιστα, δὲν εἶναι ἀναμφισβήτητον.

Καιρὸς πλέον νομίζομεν καὶ καθήκον ἡμῶν εἶναι νὰ παύσωμεν τοῦ βαδίζειν ἐπὶ πεπατημένων ὁδῶν καὶ τοῦ νομίζειν ἀπαραίτητον τὴν τῶν ξένων ποδηγέτησιν καὶ χειραγωγίαν ἐν τῇ ἑλληνικῇ μάλιστα γλώσσῃ, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ὡς Ἕλληνες καὶ ἐννοοῦμεν κάλλιον τῶν ξένων καὶ αἰσθανόμεθα πληρέστατα, καιρὸς λέγω, ὅπως μὴ δεχόμεθα ἀνεξελέγκτως τὰς ὑπὸ τῶν ξένων προσφερομένας ἐρεῦνας, καιρὸς μᾶλλον τοῦ βασανίζειν ἐπιμελῶς αὐτάς, καὶ διορθοῦν ὅπως τοῦτο ἀπαιτεῖ ἡ ὀρθὴ κατανόησις αὐτῶν, ἣν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες δυνάμεθα εὐκολώτερον ἵνα κατορθώσωμεν, κάλλιον παντὸς ξένου.

Ὅμογενὴς καθηγητῆς καὶ δεινὸς τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας μύστης ὁ κ. Ματθαῖος Παρανίκας, ἐν τῇ μελέτῃ αὐτοῦ «Περὶ μετρικῆς τῶν Βυζαντινῶν» ὀρθῶς ἀποφαίνεται περὶ τούτων τάδε :

«Οἱ Πατέρες ἡμῶν οἱ Βυζαντινοὶ παραμελήσαντες ἐν τῇ στιχουργίᾳ τὸν χρόνον, τὸν δὲ τόνον εἰσαγρόντες, ἐμιμήθησαν ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτῶν τοὺς ἀρχαίους ποιητάς. Πάντα μονοτονῶν τὰ εἶδη τῶν μέτρων κατὰ τε χρόνον καὶ τόνον εὗρηται παρ' αὐτοῖς, πάντες δὲ οἱ στίχοι τῶν ἀρχαίων λυρικῶν καὶ δραματικῶν ποιητῶν δύνανται ἵνα ἐφαρμοσθῶσιν εἰς τὰ μέλη τῶν Βυζαντινῶν.

»Οἱ εὐρωπαῖοι ἐλλήνισται τοῦτο μὲν ἐκ τῆς Ἑρασμικῆς προφορᾶς αὐτῶν μὴ ἐννοοῦντες τὴν χάριν τῆς ἐρρυθμοῦ ἀπαγγελίας τῶν ἡμετέρων ποιημάτων, ἣν εἶχον καὶ οἱ Βυζαντινοί, τοῦτο δέ, ἀγνοοῦντες κυρίως τὸ μέρος τῶν ποιημάτων τούτων, καθ' ὃ εἶναι ἐν χρήσει οἱ ἄλλοι τόνοι, περιορίζονται μόνον εἰς τὸ νεκρὸν δι' αὐτοὺς γράμμα καὶ εἰς τοὺς τόνους τῶν λέξεων, ὧν τινὲς μὲν ἐλλείπουσι, τινὲς δὲ μεταβάλλουσι θέσιν, τούτου δ' ἕνεκα προσκρούουσιν εἰς πολλὰς δυσκολίας περὶ τὴν μετρικὴν, εἰς ἣν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἐσμὲν ἀρμοδιώτεροι διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἐξηγηταί»¹.

1. Ματθαῖος Παρανίκας «Ἡ Μετρικὴ τῶν Βυζαντινῶν» καὶ ἰδίᾳ τῶν ὕμνο-

Ὁ κ. Κωνσταντόπουλος, ἐλέγχων ἡμᾶς ὡς χωλαίνοντας δῆθεν περὶ τὴν μετρικὴν, καὶ παραπέμπων εἰς τὸ περὶ Βυζαντινῆς λογοτεχνίας ἔργον τοῦ κ. Κρουμβάχερ, ἀντιγράφει αὐτὸν αὐτολεξεῖ λέγων:

«Ὁ βυζαντινὸς τρίμετρος σύγκειται κατὰ κανόνα ἐκ δώδεκα συλλαβῶν», καὶ ἐπιπροστιθέμενος «δὲν θὰ ἐφέρομεν δὲ παραδείγματα » πρὸς πίστωσιν τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ ἐκ τοῦ Εὐριπίδου, ἃν ἐγνωρίζομεν τὰ γραφόμενα ὑπὸ τοῦ κ. Β. Μέυερ, ὅτι δηλαδὴ ποιητικὴ τις » σχολὴ κατὰ τὸν VI αἰῶνα ἀπέρριψεν ἐν πλήρει συνειδήσει τὸν δραματικὸν τρίμετρον μετὰ τῶν διαλύσεων καὶ ἀναπαίστων αὐτοῦ, ἐκλέξασα ἐν πλήρει συνειδήσει τὸν λυρικὸν τρίμετρον, τοῦ ὁποῖου παρὰ » δειγμα εἶχον ἐν τῷ πολὺ ἀναγινωσκομένῳ Λυκόφρονι». Καὶ ὅμως ἀπατᾶται εἰς τοῦτο ὁ κ. Μέυερ, διότι δυνάμεθα νὰ φέρωμεν ἱκανὰ παραδείγματα ἐκ τοῦ Λυκόφρονος, εἰς τὰ ὅποια αἱ διαλύσεις εἶναι ἐν χρήσει, δι' ὧν οἱ στίχοι γίνονται πολλάκις δεκατρισύλλαβοι, ὡς π. χ. οἱ ἐκ τῆς Λυκόφρονος Κασσάνδρας ἢ Ἀλεξάνδρας κάτωθι ἱαμβικοὶ στίχοι:

«κλάζων τ' ἀμί/ητον στομα/τι ρι/γίστην βοήν»	στίχ. 263
«Βοαρμία / Ανγγᾶτις Ὀμν/λωῖς βία»	» 520
«τείνει πρὸς αἶ/θραν κρᾶτα Πολυ/δέγμων λόφος»	» 700
«λοιβαῖσι καὶ / θύσθλοισι Παρ/θενόπην βοῶν»	» 720
«κρόκαι δε Μινν/ῶν εὐλιπῇ στεγάσματα»	» 874
«Εὐρᾶξ Ἀλαί/ου Πατα/ρέως ἀνακτόρων»	
ἢ «Εὐρᾶξ Ἀλαί/ου Πα/ταρεως ἀνακτόρων»	» 920
«ὁ δ' ἰπτί/κτων Λαγαρίας / ἐν ἀγκάλαις»	» 930

Ἴδε καὶ στ. 962, 963, 1027, 1046, 1164, 1218, 1222, 1242, 1288, 1469 κτλ.

Παραδείγματα τοιαῦτα ἱαμβικῶν τριμέτρων δεκατρισυλλάβων καὶ δεκατετρασυλλάβων ἔχομεν πλεῖστα ὅσα καὶ ἐκ πολλῶν βυζαντινῶν

γράφων ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τ. ΚΖ', σελ. 346. Ἐπίσης τοῦ αὐτοῦ «Περὶ μετρικῆς τῶν ὕμνογράφων τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας» ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ τοῦ Ἑλλην. Φιλ. Συλλ. τ. Θ' καὶ Ι'.

ποιητῶν καὶ ἐξ αὐτῶν εἰσέτι τῶν μολυβδοβούλλων, ὡς π. χ. ἐκ τοῦ προχείρου :

- « Σφραγὶς μὲν αὕτη σὺν τύχῃ ἐκτυπουμένη ».
 « Ὅμωννυμον σκέποις με μάρτυς τὸν σὸν δοῦλον ».
 « Σκέποις με μάρτυς Γρηγόριον συνώννυμον ».
 « Κλήσιν τε τιμὴν τε ἡ γραφὴ προδεικνύει » ¹.
 « Τοῦτό σοι τὸ δῶρον καὶ καλῶ μοι προστάτη » ².
 « Ἰουστινιανὸν ἐκείνον ἄνδρα τὸν μέγαν ».
 « Ἰουστινιανὸς καθεῖλεν εἰς τὸ γῆς πέδον » ³.
 « Μονῆς φιλίας σοι Ξανθοπούλων ἀγίων ».
 « Βέλτιστε ἀνδρῶν Νικόλαε, κλέος λόγων » ⁴ κλπ.

Ἐὰν ἀπερριψαν οἱ Βυζαντινοὶ ἐν πλήρει συνειδήσει τὸν δράμα-
 τικὸν τρίμετρον μετὰ τῶν διαλύσεων καὶ ἀναπαίστων αὐτῶν, τότε τί
 πρέπει νὰ εἰπῶμεν περὶ τοῦ ἐξοχωτέρου τῶν Βυζαντινῶν ποιητῶν καὶ
 μελωδοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ κατὰ τὸν Η' αἰῶνα ἀκμάσαντος,
 ὅστις ἐν τοῖς τρισὶν αὐτοῦ Ἰαμβικοῖς κανόσιν, εἰς τὴν Χριστοῦ Γέννη-
 σιν, τὰ Θεοφάνεια καὶ τὴν Πεντηκοστήν, περιλαμβάνει περὶ τοὺς 400
 σχεδὸν στίχους ὠραίους τριμέτρους ἰάμβους πλήρεις χάριτος καὶ φαν-
 τασίας ;

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἄγνοια τοῦ Μέϋερ καὶ αὐτοῦ τοῦ Κρουμβάχερ
 περὶ τὴν βυζαντινὴν μετρικὴν, τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ τῶν ἀντιγραφῶν
 αὐτῶν !

Παραλείπομεν καὶ τοὺς ἄλλους ἰαμβικοὺς τριμέτρους στίχους μεθ'
 ἐνὸς ἑξαμέτρου εἰς τὰ Συναξάρια τῶν ἁγίων τὰ καθ' ἑκάστην ἀναγι-
 νωσκόμενα.

Ἀλλ', ὥς εἴπομεν, ὁ κ. Κωνσταντόπουλος οὐδ' ἀναφέρει καὶ τὰ
 ἰαμβεῖα τοῦ Δαμασκηνοῦ, τὰ ὅποια εἰσὶ πεποιημένα κατὰ τὰ ἀρχαῖα
 πρότυπα, ἐπιφωνεῖ δ' ἡμῖν ὅτι καὶ τοῖς ἄκρω δακτύλῳ τῆς Βυζαντι-
 νῆς μετρικῆς ἀψαμένους ταῦτα εἶναι γνωστότατα, καίτοι αὐτῷ τούτῳ

1. G. Schlumberger, Sigillographie de l'Emp. Byz. p. 64, 65, 66.

2. N. Kondakoff, Histoire de l'art Byz. Paris 1891 t. II p. 42.

3. Κωνσταντῖνος Ρόδιος ἡμετ. ἐκδ. Ὁδησὸς 1896 στίχ. 43, 365, 496.

4. Κῶδ. Παρισ. ὑπ' ἀριθ. 1213, « Νέος Ἑλληνομνήμων » Σπ. Λάμπρου τ. Β',
 τεύχος γ', σελ. 300.

μένουσιν ἄγνωστα καὶ κοινοὶ τόποι, εἰ καὶ κοινοὶ τόποι ἐν τῇ θεωρίᾳ τῆς ῥητορικῆς ἀλλοίαν ἔχουσιν ἔννοιαν.

Τοῦ παραδόξου φαινομένου τούτου ὀφείλομεν ἵνα ἀναζητήσωμεν τὸν λόγον.

Ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἐν τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπίκρισιν παρεδέχθη ὅτι, ὡς προκειμένου περὶ τοῦ τίτλου τῶν αὐτοκρατόρων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, οἱ δύο στίχοι εἶναι, ὡς τῷ ὑπεδείξαμεν, τρίμετροι ἱαμβικοί, ἐπειδὴ ὅμως θέλει ἐπιμόνως ἵνα ἀναγνωσθῇ ἢ ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ λέξεις ΒΑCΙΛΕΥ καὶ οὐχὶ ΒΑCΙΛΕΩC, ὡς ἡμεῖς ἀναγινώσκομεν καὶ ὡς ἔχει ἐν τῷ ἑτέρῳ ἀντιτύπῳ τοῦ αὐτοῦ μολυβδοβούλλου τῷ ὑπὸ τοῦ κ. S. Dorigny ἐκδοθέντι, λέγει κατὰ τὸν Κρουμβάχερ, ὅτι πρέπει ὁ στίχος νὰ εἶναι δωδεκασύλλαβος καὶ οὐχὶ δεκατρισύλλαβος ὡς ἔχει· ἀλλ' ἡγνοοῦμεν ἄρά γε τοῦτο, ἀφοῦ μάλιστα καὶ ἐσημειώσαμεν καὶ τὸ διάγραμμα τῶν τριῶν διποδιῶν τοῦ τριμέτρου, αἵτινες ἀνὰ τέσσαρας ἐκάστη ἔχουσι συλλαβάς; βεβαίως τὸ ἐγνωρίζομεν, ἀφοῦ μάλιστα ἐθεραπεύσαμεν τὴν διάλυσιν ΕΩC διὰ τῆς συνιζήσεως, οὕτω δὲ κατεστήσαμεν τὸν στίχον δωδεκασύλλαβον, ὅστις εἶναι ἄλλως ὄντως δωδεκασύλλαβος διὰ τῆς βραχυγραφίας ΒΑCΙΛΕ.

Ἐπιθυμῶν ὅμως ὁ κ. Κωνσταντόπουλος νὰ ἀναγνωσθῇ ΒΑCΙΛΕΥ καὶ βλέπων πάντοτε ὑπὸ τὴν ἰσχυράν, ὡς εἴπομεν, ἐπίδρασιν τῆς φαντασίας του τὸ ἀνύπαρκτον V ἐν τῷ φανερῷ ΒΑCΙΛΕ ἐπιμένει καὶ καλὰ εἰς τὴν ἐσφαλμένην ἀνάγνωσιν.

Ἐπομένως χαίρειν τοῦτον ἑὼντες, ἀφίμεν αὐτῷ ἐλεύθερον τὸ στάδιον, κλείοντες διὰ παντὸς τὴν μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος συζήτησιν.

Ἐργαφον ἐν Σμύρῃ τῇ 20 Δεκεμβρίου 1906.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΒΕΓΛΕΡΗΣ

A.

B.

ΜΙΚΡΑ ΠΑΡΕΡΓΑ

Α'. ΝΟΜΙΣΜΑ ΛΗΡΙΕΩΝ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

Ρ 15 χιλμ.—Κεφαλὴ πωγωνοφόρος Ἡρακλέους ἐν λεοντῇ κατενώπιον καὶ ὀλίγον τι ἐστραμμένη πρὸς ἄρ. Ἄνω ἀριστερὰ ▷.

Ἦπ. ▷ ^Δ < περίξ φαρέτρας καὶ τόξου χιαστί τεθειμένων. Τὸ ὄλον ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ.

Τὸ πρῶτον γνωστὸν κομμάτιον τοῦ νομίσματος τούτου, ἀνακαλυφθὲν ἐν Κραβασαρά (Ἀμβρακία) τῆς Ἀκαρνανίας, ἐδημοσίευσεν ὁ Prokesch-Osten ἐν τῇ *Archaeol. Zeitung* τοῦ 1846 σελ. 265, δεχθεὶς τὴν γνώμην τοῦ Borrell, καθ' ἣν δέον τοῦτο νὰ ταχθῇ ὑπὸ τὴν *Δαρδανὸν πόλιν τῆς Τρωάδος*. Ἄλλοι οἱ κομμάτιον, μετριοτάτης διατηρήσεως (γραμμ. 1,73), εἰσῆλθεν ἐν ἔτει 1861 εἰς τὸ Ἐθνικὸν ἡμῶν Νομισματικὸν Μουσεῖον ἐκ τῆς δωρεᾶς Μιχαὴλ Ζαρίφη τῆς μνημονευομένης ἐν τῇ ἐντύπῳ Πρωτανικῇ Λογοδοσίᾳ τοῦ Κ. Ἀσωπίου σελ. 92, ἐνθα ὅμως δὲν μνημονεύεται ἰδιαιτέρως τὸ νόμισμα, ὅπερ κατὰ τὸ χειρόγραφον *Βιβλίον τῶν Δωρητῶν* τοῦ Νομισμ. Μουσείου σελ. 113 ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ Ποστολάκα ὡς «*τριώβολον τῶν Δαρδάνων, ἔθνος τῆς Ἰλλυρίας κατὰ τὴν τοῦ κ. Παύλου Λάμπρου ἀπόδοσιν*», ταχθὲν ὑπ' ἀριθ. 1812. Βραδύτερον δὲ ἐν τῷ *Numismatic Chronicle* τοῦ 1871 (N. S. vol. XI p. 165 pl. VI, 7) τρίτον ὁμοιον κέρμα, ὀκτῆς 2,26, ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ P. Gardner, γράψαντος ὅτι «*τὰ νομίσματα τῆς Δαρδάνου τῆς Τρωάδος εἶναι τόσον διάφορα τούτου, ὥστε ἢ εἰς αὐτὴν ἀπόδοσις εἶναι βεβαίως ἐσφαλμένη, ἐνῶ ἕξ ἄλλου ἢ κεφαλὴ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τὸ ἐγκοῖλον τετράγωνον ἐνδεικνύουσιν ὡς πατρίδα τὴν Θεσσαλίαν, τὸ δὲ Ρ τὴν Ἰταλίαν ἢ Σικελίαν*». Τὴν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν ἀπόδοσιν ἀπέκρουσεν ἐν ἔτει 1885 καὶ ὁ R. Weil (*Fried-*

laender, Repertorium zur antiken Numismatik σελ. 255). Τέλος ἐν ἔτει 1887 ὁ von Sallet δημοσιεύων δύο ὅμοια κέρματα τῆς συλλογῆς τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς συλλογῆς τοῦ Λονδίνου (Zeitsch. für Numismatik Bd. XIV pag. 8 Taf. I, 5) θεωρεῖ ἐσφαλμένην τὴν ἀνάγνωσιν Δαρ..., ἐπομένως καὶ τὴν ἀπόδοσιν εἰς Δάρδανον τῆς Τρωάδος ἢ ἄλλην πόλιν οὕτως ἀρχομένην, ἀσφαλῆ δὲ μόνον τὴν ἀνάγνωσιν Δρα..., προσθέτων ὁρθῶς ὅτι ἡ τεχνοτροπία τῶν νομισμάτων τούτων ὁμοιάζει πρὸς τὴν τῶν τῆς Στρατοῦ τῆς Ἀκαρνανίας.

Ἡ γνώμη αὕτη ἐπεκράτησεν ἕκτοτε, οὕτω δὲ καὶ ὁ τελευταῖος ἐν ἔτει 1905 δημοσιεύσας ὅμοιον κέρμα, δλκῆς γρ. 2,01 (Hirsch, Cat. N° XIII ἀριθ. 1573 Taf. XX [συλλογὴ Ἀθ. Ρουσοπούλου]) τάσσει αὐτὸ ὑπὸ τὴν Δρα... ἄγνωστον πόλιν τῆς Ἀκαρνανίας, περιγράφων μάλιστα τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἡρακλέους ὡς κεφαλὴν Ἀχελώου.

Ὅτι τὸ νόμισμα τοῦτο ἀνήκει πράγματι εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν, δηλοῦται σαφῶς ὑπὸ τε τῆς γνωστῆς προελεύσεως ἐξ Ἀκαρνανίας ἐνὸς ἐξ αὐτῶν καὶ τῆς τελείας ταυτότητος τῆς τεχνοτροπίας τῶν τύπων αὐτοῦ, τοῦ τετραγώνου ἐγκοίλου, τῶν γραμμάτων Ϡ, Α, πρὸς ἐκεῖνα πλείστων ἀργυρῶν Ἀκαρνανικῶν νομισμάτων τοῦ αὐτοῦ σταθμητικοῦ κανόνος (πβλ. BMC. Thessaly to Aetolia pl. XXVII, 1, XXIX, 11, 13, 15. — Imhoof-Blumer, Die Münzen Acarnanien: Numismat Zeitschrift Bd. X S. 51, 158-167 κτλ. ἔνθα παράβαλε καὶ τὰς ἐπιγραφὰς ϠΙΤ καὶ ΑϠΤΞ [Στρατός]). Αὕτη ἡ ὕπαρξις τοῦ Α ἐπὶ τῆς ἐμπροσθίας ὄψεως τοῦ ἐν λόγῳ νομίσματος συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἔθος τῶν Ἀκαρνάνων τοῦ νὰ θέτωσιν ἐπὶ τῆς κυρίας ὄψεως, πλὴν τοῦ ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ὄψεως ὀνόματος τῆς πόλεως, τὰ ἀρκτικά τοῦ ὀνόματος αὐτῶν Ἀκαρνάνων (πρβ. Στρατός, Λευκάς, Οἰνιάδαι, παρὰ Imhoof ἔ. ἀ. σελ. 17, 19-21, 151).

Προκειμένου δὲ περὶ ἐπιγραφῆς ἀρχαϊζούσης καὶ βουστροφηδὸν γεγραμμένης, καθ' ἣ καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων Ἀκαρνανικῶν νομισμάτων, ἡ ἀνάγνωσις Δ-α-ρ... εἶναι, παρὰ τὴν γνώμην τοῦ von Sallet, τόσον πιθανὴ ὅσον καὶ ἡ Δ-ρ-α...

Εὐτυχῶς ἐνῶ οὐδεμιᾶς Ἀκαρνανικῆς πόλεως τὸ ὄνομα ἄρχεται διὰ τῶν γραμμάτων Δαρ, ἔχομεν πόλιν τῆς Ἀκαρνανίας αὐτόνομον καὶ σπουδαίαν, ἧς τὸ ὄνομα παρέχει τὰ ἀρκτικά Δαρ... Ἡ ἐπὶ χαλκῆς πλα-

κὸς «*Συνθήκη καὶ συμμαχία Αἰτωλοῖς καὶ Ἀκαρνανοῖς*», ἣν ἀνεκάλυψεν ἐσχάτως ὁ κ. Γ. Σωτηριάδης κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Θερμίου Ἀπόλλωνος (Ἀρχαιολ. Ἑφημ. 1905 σελ. 55 κέξ.), ἀνήκουσα εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Γ' αἰῶνος π. Χ., συνωμολογήθη «*ἐπὶ στραταγῶν ἐν Ἀκαρνανίᾳ Βυνθάρου Οἰνιάδα, Ἐπιλάου Δηριέως, Ἀγήσωνος Στρατίου, Ἀλκέτα Φοιτιᾶνος, Ἀλκίνου Θυρρείου, Θέωνος Ἀνακτοριέως, Πολυκλέους Λευκαδίου*» κτλ. Ὁ κ. Σωτηριάδης ὀρθῶς ἀνεγνώρισεν ὅτι ὁ *Δηριεύς* Ἐπίλαος εἶναι ἐκ τῶν μνημονευομένων παρὰ Διοδώρου XIX, 67 *Δεριέων* Ἀκαρνανῶν, τῶν τῇ συμβουλῇ τοῦ Κασσάνδρου ἐγκαταλειψάντων τὰ μικρὰ χωρία αὐτῶν καὶ συνοικισθέντων μεθ' ἑτέρων εἰς Ἀργίτιον. Αὐτὸ τὸ κείμενον τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Σωτηριάδου ἀνακαλυφθείσης ἐπιγραφῆς, ἐνῶ ἔχομεν τὰς γραφὰς *Συνθήκα, Ἀγαθᾶ Τύχα, εἰρήναν, ἀλλάλοις, ἀώ, πλάν, στραταγῶν* κτλ., οὐδεμίαν ἀφίνει ἀμφιβολίαν ὅτι οἱ *Δηριεῖς* ἢ *Δεριεῖς* εἶναι οἱ κόψαντες τὰ ἐξ Ἀκαρνανίας νομίσματα ταῦτα τῶν *Δαριέων*.

Β'. ΤΑΗ... ΚΑΙ ΑΙΝΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΙΑΣ Ἡ ΛΙΑΙΟΝ ΤΗΣ ΒΙΘΥΝΙΑΣ

Ὁ Fox ἐν *Engravings of unedited or rare greek coins* Part. I p. 16 n° 45 ἐδημοσίευσεν σμικρὸν ἀργυροῦν νομισμάτιον ὀλκῆς 0,94, φέρον τοὺς ἐκ τῶν νομισμάτων τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς Καλχηδόνος γνωστοὺς τύπους ἥτοι ἐφ' ἐνὸς βοῦν ἢ ταῦρον πρὸς ἀρ., ἐφ' ἑτέρου δὲ ἔγκοilon σχήματος σταυροῦ μαιανδρομόρφου ὑπὸ σφαιριδίων πληρουμένου, ὅπερ ὅμως ἐν μὲν τῇ θέσει τοῦ ἐθνικοῦ τοῦ Βυζαντίου (ΥΨΥ) ἢ τῆς Καλχηδόνος (ΚΑΛΧ) φέρει τὴν ἐπιγραφὴν ΑΙΝ, τὸν δὲ βοῦν εἰκονίζει βαίνοντα οὐχὶ ἐπὶ δελφίνος, ὥς ἐν Βυζαντίῳ, ἢ ἐπὶ στάχους ὥς ἐν Καλχηδόνι, ἀλλ' ἐπὶ σπέρματος σίτου ἢ κριθῆς. Ἀναγνώσας δὲ τὴν ἐπιγραφὴν ΑΙΝ ἀπέδωκεν αὐτὸ εἰς τὴν Αἶνον τῆς Θράκης. Ἀλλ' ὁ von Sallet ἀναδημοσιεύσας αὐτό, νῦν εὗρισκόμενον ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Βερολίνου, καὶ ἐπιμελῶς ἀπεικονίσας (*Die Antiken Münzen* Bd. I S. 127), γράφει ὅτι φέρει ΑΙΝ σημειῶν συγχρόνως τὰ ἐξῆς: «Ἄν τὸ νόμισμα ἐκόπη πράγματι ἐν

Αἶνω ἢ ἀπλῶς εἶναι βάρβαρόν τι νόμισμα τῆς Καλχηδόνος παραμένει ἀβέβαιον. Ἡ τεχνοτροπία αὐτοῦ εἶναι ἐν τούτοις ἐπιμεμελημένη καὶ καλή. Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τὸ πρῶτον γράμμα ἔχει τὸ σχῆμα Λ, ἐν τούτοις δύναται κάλλιστα ἔνεκα τῆς σμικρότητος αὐτοῦ νὰ ἐτέθῃ ἀντὶ τοῦ Α. Ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τῶν ὁμοιοτύπων νομισμάτων τῆς Καλχηδόνος καὶ τοῦ Βυζαντίου ἀκριβῶς ἐν τῇ θέσει ταύτῃ εὔρηται τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, εἶναι λίαν πιθανὸν ὅτι ἡ Αἶνος ἔκοψεν ἀληθῶς, ἐκ συνεννοήσεως πρὸς τὰς γειτονικὰς πόλεις Βυζάντιον καὶ Καλχηδόνα, νομίσματα τῶν αὐτῶν τύπων.

Ἐσχάτως δὲ ὁ κ. Anderson, διευθυντὴς τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀγγλικῶν τηλεγράφων, ἐδωρήσατο τῇ αἰτήσει μου τῷ Ἑθνικῷ Νομισματ. Μουσείῳ τὸ ἐξῆς παρόμοιον νόμισμα, εὑρεθὲν ἐν Κίῳ τῆς Βιθυνίας, ἀπεικονισθισόμενον δὲ κατωτέρω ἐν τοῖς πίναξι τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἀκαδημ. ἔτος προσκτημάτων τοῦ Ἑθν. Νομισμ. Μουσείου.

Ρ 15, γραμμ. 1,90.— ΤΛΗ ἄνω βοὸς βαίνοντος πρὸς ἀρ. ἐπὶ δεελφίνος (;), ἐγείροντος δὲ τὸν δεξιὸν πόδα.

Ὅπ. Ἐγκοιλὸν σχήματος σταυροῦ μαιανδρομόρφου, οὗ τὰ κενὰ πληροῦνται ὑπὸ σφαιριδίων.

Αἱ ἐπιγραφαὶ ΛΙΝ καὶ ΤΛΗ κατέχουσαι τὴν αὐτὴν θέσιν, ἣν ἐπὶ τῶν ὁμοιοτύπων νομισμάτων τὰ ἐθνικὰ τῶν Βυζαντίων καὶ Καλχηδονίων, ἐνδείκνυνται ὡς ἐθνικά, τοσοῦτο μᾶλλον ὅσον, ὅπως διακρίνονται τὰ νομίσματα τῶν Βυζαντίων ἀπὸ τὰ τῶν Καλχηδονίων διὰ τοῦ συμβόλου, ἐφ' οὗ βαίνει ὁ βοῦς, οὕτω καὶ ταῦτα ἔχουσι διάφορα σύμβολα καὶ δὴ τὸ μὲν κόκκον κριθῆς, τὸ δὲ δυσδιάκριτόν τι, ὅπερ δὲν φαίνεται οὔτε δεελφίς οὔτε στάχυς.

Διὰ τῶν γραμμάτων ΛΙΝ ἄρχεται τὸ ὄνομα χωρίου τῆς Ἑλλησποντίας γνωστοῦ ἐκ τῆς ἐξῆς δύο ἀρχαίων μαρτυριῶν:

Στράβωνος κεφ. 588: «*Πιτύα δ' ἐστὶν ἐν Πιτυοῦντι τῆς Παριανῆς ὑπερκειμένην ἔχουσα πιτυῶδες ὄρος· μεταξὺ δὲ κεῖται Παρίου καὶ Πριάπου κατὰ Λίνον χωρίον ἐπὶ θαλάττῃ, ὅπου οἱ Δινούσιοι κοχλῖαι ἀριστοὶ τῶν πάντων ἀλίσκονται*».

Στέφ. Βυζάντιος ἐν λ. Λίνον, χωρίον τῆς Ἑλλησποντίας. Στράβων τρισκαιδεκάτῃ «*μεταξὺ δὲ κεῖται τοῦ Παρίου καὶ τοῦ Πριάπου*

κατὰ Λίνον· οἱ οἰκοῦντες Λινούσιοι». — 'Εν τοῖς χειρογράφοις ἐπι-
κρατεῖ ἡ γραφή «καὶ τὸ Λῖνον» ἀντὶ «κατὰ Λῖνον».

Ὁ Fox γράφει περὶ τοῦ συμβόλου, ἐφ' οὗ βαίνει ὁ βοῦς τοῦ ἐν
λόγῳ νομισματίου, ὅτι εἶναι «κόκκος σίτου, ἢ ἐπιδορατίς, ἢ δυνατόν
ἰχθύς», προτιμᾷ δὲ νὰ θεωρήσῃ αὐτὸ ὡς ἐπιδορατίδα. Ὁ von Sallet
θεωρεῖ αὐτὸ ἀσφαλῶς ὡς κόκκον σίτου. Ἀλλ' ὁ κ. K. Regling ἔξε-
τάσας ἐκ νέου τὸ νομισμάτιον τῇ αἰτήσῃ μου γράφει μοι ὅτι τὸ σύμ-
βολον δυνατόν¹ νὰ εἶναι κοχλίας. Τοῦτο θὰ ἦτο ἡ ἀρίστη ἐπιβεβαίωσις
τῆς ἀπονομῆς ἡμῶν ταύτης. Ὁ αὐτὸς ὅμως κ. Regling παρατηρεῖ ὅτι
ἡ ἐπιγραφὴ δυνατόν ἴσως νὰ ἀναγνωσθῇ ΛΙΑ πιθανώτερον ἢ ΛΙΝ, δι-
καίως δ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐσκέφθη ὅτι τὸ νομισμάτιον δυνατόν
νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν γείτονα τῇ Καλχηδόνι καὶ τῷ Βυζαντίῳ λιμένα τῆς
Βιθυνίας *Λίλλιον* (ὁ Müller διορθοῖ *Λίλαιον*: πβλ. τὴν Λιλαίαν τῆς
Φωκίδος), τὸν ἀναφερόμενον ἐν Ἀρριανοῦ Περίπλῳ Εὐξείνου Πόν-
του, 18, 6 (Müller Geogr. Gr. minores I p. 383) πβλ. καὶ *Λιλεδὸν*
ἢ *Λιλεοῦν* ἀναφερόμενον ὡς ἐμπορικὸν λιμένα τῆς Βιθυνίας ἐν Ἀνω-
νύμου Περίπλῳ Εὐξείνου Πόντου, 9 (=Müller ξ. ἀ. I, 404).

'Αργυρᾷ τινα νομίσματα τοῦ Παρίου, καθ' ἣν ἔκειτο τὸ Λῖνον,
παρουσιάζουσιν ἀνάλογον τύπον βοδὸς ἱσταμένου, ἐπὶ ῥοπάλου ὅμως.

Διὰ τῶν γραμμάτων ΤΛΗ οὐδὲν ἐθνικὸν γνωρίζω ἀρχόμενον πλὴν
τοῦ τῶν *Τλητῶν*, ἰβηρικῶ ἔθνους ἐν τῇ χώρᾳ Ταρτησσῶ (Θεόπομπος
παρὰ Στεφ. Βυζαντίῳ ἐν λ.), τῶν κατ' οὐδένα τρόπον δυναμένων νὰ
σχετισθῶσι πρὸς τὸ ἡμέτερον νόμισμα, ὅπερ πιθανῶς δηλοῖ ἄγνω-
στον ἡμῖν πόλιν τῆς Ἑλλησποντίας.

Αὕτη φαίνεται μοι ἡ πιθανωτέρα γνώμη περὶ τῶν δύο τούτων
κερμάτων. Τὴν δὲ σκέψιν ὅτι τὰ ΛΙΑ ἢ ΛΙΝ καὶ ΤΛΗ δυνατόν νὰ
ᾤσιν ὀνόματα ἀρχόντων (π. χ. Λίννιος, Λίνδιος, Λίνδος, Λίνος, Λινύας
ἢ Τλημονίδης, Τληπόλεμος, Τλησίας κτλ.) τοῦ Βυζαντίου ἢ τῆς Καλ-

1. «Dass die Münze eine Muschel, nicht ein Korn hat, wäre nicht ganz
ausgeschlossen, aber ΛΙΝ ist *absolut deutlich* zu lesen und es ist nur
fraglich, ob ΛΙΝ oder ΛΙΑ mit einem Stempelriss am zweiten Schenkel
zu lesen ist; für letzteres wäre auf Λίλλιον, Λιλέον in den beiden Periplus,
Stadt an der Küste von Bithynien, also nicht so gar weit von Kalchedon,
zu verweisen; doch ist die Münze etwas barbarisch im Stil und könnte
also Nachprägung sein». (K. Regling, ἐν ἐπιστολῇ τῆς 21 Μαΐου 1907).

χηδόνος, ἐξ ἐκείνων ἄτινα ἀπαντῶμεν εἰς μονογραφήματα ἐπὶ τῶν ὁμοιοτύπων νομισμάτων παρὰ τὰ ἐθνικά, παραλειφθέντων τῶν ἐθνικῶν ἐλλείψει χώρου ἕνεκα τῆς σμικρότητος τῶν κερμάτων, ἀποκλείει ἢ ὑπαρξίς ἐπ' αὐτῶν διαφόρων συμβόλων τῶν ἐπὶ τῶν ὁμοιοτύπων νομισμάτων τῶν δύο τούτων πόλεων. Ἄλλως ἐν ὁμοίαις περιπτώσεσι παραλείπεται τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος μᾶλλον ἢ τὸ ἐθνικόν.

Γ'. ΜΝΑΙΑΙΟΝ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ Ε'

κοπὲν ὑπὸ Σκόπα τοῦ Αἰτωλοῦ.

Μεταξὺ τῶν χωρίων Χρυσοβίτσης, Μπαμπίνη καὶ Προδρόμου τῆς Ἀκαρνανίας ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως χρυσοῦν ὀκτάδραχμον Πτολεμαίου Ε', ὀλκῆς γραμμ. 27,52, ἀπαράλλακτον πρὸς τὰ περιγραφέντα καὶ ἀπεικονισθέντα ὑπ' ἐμοῦ ὑπ' ἀριθ. 1257 πίν. ΧΛΙ, 17-18 τῆς συγγραφῆς *Νομίσματα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων*, ἐνθα (τόμ. Α', σελ. τκα'-τκβ') ἐζήτησα νὰ ἀποδείξω ὅτι τὸ ἐπ' αὐτῶν μονογράφημα Ϝ (=ΞΚ◇ΓΔΞ) ἀναφέρεται εἰς τὸν περίφημον Αἰτωλὸν Σκόπαν, τὸν πλῆθος χρυσίου λαβόντα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου Ε' πρὸς ξενολογίαν μισθοφόρων ἐν Αἰτωλίᾳ καὶ Ἀκαρνανίᾳ, βραδύτερον δὲ «πιστωθέντα περὶ τῶν ὅλων» ἐν τῇ διοικήσει τοῦ κράτους, ἐν ἣ διεδέχθη τὸν Τληπόλεμον. Τότε δὲ (200-198 π. Χ.) φρονῶ ὅτι ἔκοψε τὰ ἐν λόγῳ κέρματα διὰ τοῦ μεγίστου ποσοῦ τοῦ χρυσίου, δι' οὗ ἐμισθωσεν ἐν Αἰτωλίᾳ 6000 πεζοὺς καὶ 500 ἱππεῖς, λαμβάνων αὐτὸς μὲν «ὀψώνιον τῆς ἡμέρας ἐκάστης δεκαμναιαῖον (1000 δραχμαὶς ἀργύρου), οἱ δ' ἐπὶ τινος ἡγεμονίας μετ' αὐτοῦ τεταγμένοι μναιαῖον» ἥτοι κέρμα ὅμοιον πρὸς τὸ ἐνταῦθα μνημονευόμενον, οὗ τὴν ἐν Ἀκαρνανίᾳ, πατριδί τῶν μισθοφόρων τοῦ Σκόπα, ἀνακάλυψιν σημειῶ ἐνταῦθα ἰδιαιτέρως ὥς ἔμμεσον ἐπιβεβαίωσιν τῆς γνώμης μου περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ μονογραφήματος. Ὅτι δὲ ἄνδρες τῆς περιωπῆς τοῦ Σκόπα, στρατηγοὶ καὶ ἐπίτροποι τῶν Πτολεμαίων, ἔθετον ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῶν Πτολεμαίων τὰ μονογράφηματα αὐτῶν, ἀπέδειξα ἤδη ἐν τῇ ῥηθείᾳ συγγραφῇ μου διὰ πλήθους παραδειγμάτων.

Ι. Ν. ΣΒΟΡΩΝΟΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ 1906—1907

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Σ. ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΝ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Κύριε Πρύταμι,

Διαρκοῦντος τοῦ ἔργου λήξαντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους, τοῦ ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1906 μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου 1907, τὸ Ἐθνικὸν Νομισματικὸν Μουσεῖον καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ἰδιαιτέρα νομισματικὴ συλλογὴ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἐπλουτίσθησαν διὰ 1385 νομισμάτων καὶ ἀρχαίων κοσμημάτων, ὧν χρυσᾶ 63, ἀργυρᾶ 472, κράματος 1, χαλκᾶ 668, μολύβδινα 3, σιδηρᾶ καὶ ἄλλων ὕλων 178.

Τὴν προέλευσιν τῶν προσκτημάτων τούτων δεικνύει ὁ ἐνταῦθα (σελ. 164-165) παρεντιθέμενος συνοπτικὸς πίναξ, ἐν ᾧ τὰ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν συλλογὴν τοῦ Πανεπιστημίου ἀνήκοντα σημειοῦνται δι' ἀστερίσκων.

Πάντα τὰνωτέρω κατετάχθησαν εἰς τὰς οἰκείας αὐτῶν θέσεις, ἀφοῦ συνετάχθη εἰς διπλοῦν λεπτομερὲς περιγραφικὸς κατάλογος, οὗ τὸ μὲν πρωτότυπον κατετέθη ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τοῦ Ἐθνικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου, τὸ δ' ἀντίγραφον ὑποβάλλομεν Ὑμῖν σήμερον σὺν τῇ παρουσίᾳ ἐκθέσει, ἵνα συμφώνως τῷ περὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου Β. Διατάγματι τυπωθῇ καὶ ἀποσταλῇ τῷ Σ. Ὑπουργείῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως.

Τὰ ἐξ ἀνασκαφῶν.

Τὸ σημαντικώτερον τῶν προσκτημάτων τούτων εἶναι τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Ἡραίου τῆς Ἀργολίδος προερχόμενα (Καταλ. ΙΘ'), δηλαδὴ ὁ μέγας προφειδῶνσιος σιδηροῦς σταθμητικὸς νομισματικὸς κανὼν καὶ ἡ κολοσσιαία δέσμη σιδηρῶν ὀβελῶν, ἥτοι πρωτογόνων
(Τὴν συνέχειαν ἴδε ἐν σελ. 166.)

KJ'.	Δῶρον Κωνσταντ. Ρωμαίου, ἀρχαιολόγου .	—	—	—	—	—	—	—	—
KK'.	» Ἰωάννου Φιλίσου .	—	—	—	—	—	—	—	—
KE'.	» Μιχαὴλ Καμπάνη .	—	—	—	—	—	—	—	—
ΚΖ'.	Τὰ παραδοθέντα ὑπὸ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Δ. Σταυροπούλου, εὐθεθέντα δὲ ἐν Δήλῳ καὶ Μικόνῳ .	76	—	—	—	—	—	—	—
KZ'.	Μιχαὴλ Ζαμαοῦλη ἐκ Μοναστηρίου τῆς Μακεδονίας .	4	—	—	—	—	—	—	—
KH'.	» Ζήση Χατζηβασιλείου ἐκ Φιλιππουπόλεως Θράκης .	—	—	—	—	—	—	—	—
KΘ'.	» τῆς Α. Σ. Πορφύριου Β' ἀρχιεπισκόπου τοῦ Ὄρους Σινά .	—	—	—	—	—	—	—	—
ΛΑ'.	» Μιχ. Καμπάνη ἐξ Ἀθηνῶν .	—	—	—	—	—	—	—	—
ΛΒ'.	» Εἰ. Μασαπαῖ ἐκ Κορίνης .	—	—	—	—	—	—	—	—
ΛΓ'.	» Γεωργ. Βεγλερῇ ἐκ Σμύρνης .	—	—	—	—	—	—	—	—
ΛΔ'.	» τῆς Α. Σ. ἐπισκόπου τοῦ Ἁγίου Ἱωρδάνου κ. Ἐπιφανίου .	293	—	—	—	—	—	—	—
ΛΕ'.	» Κ. Χ. Μαρούτοπούλου ἐκ Θεσσαλονίκης .	—	—	—	—	—	—	—	—
ΛΣΤ'.	» Ἀλεξ. Βερέττα ἐξ Ἀθηνῶν .	—	—	—	—	—	—	—	—
ΛΖ'.	» James Anderson, διευθυντοῦ τῶν ἀγγλικῶν τηλεγράφων .	—	—	—	—	—	—	—	—
ΛΗ'.	» Β. Νυστρᾶκη ἐμποροῦ ἀρχαιοτήτων .	—	—	—	—	—	—	—	—
ΛΘ'.	» Δημητρ. Κερατιτίδου ἐμποροῦ ἐκ Σωζοπόλεως .	—	—	—	—	—	—	—	—
M'.	» Γεωργίου Πλουφέτη ἐκ Καβάλλας τῆς Μακεδονίας .	—	—	—	—	—	—	—	—
MA'.	» Δημητρ. Ταβανιώτου ἐκ Ροστορίου τῆς Ρωσίας .	52	—	—	—	—	—	—	—
MB'.	» τοῦ ἀρχιμανδρίτου Φιλίππουπόλεως Φαρτῆ Μανιάτου .	—	—	—	—	—	—	—	—
MI'.	» Ἰωάννου Μεταξᾶ ἐκ Βορείας τῶν Ἰνδιῶν .	—	—	—	—	—	—	—	—
MM'.	» ἀνωνύμου .	—	—	—	—	—	—	—	—
MM'.	» Παρά τῆς Ἑλληνικῆς Καλλιτεχνικῆς Ἑταιρείας καὶ τοῦ Α. Λαΐου .	2	—	—	—	—	—	—	—

Ἦτοι χρυσᾷ ἐξήκοντα τρία, ἀργυρᾷ τετρακόσια ἐβδομήκοντα δύο, κράματος ἕν, χαλκᾷ ἑξακόσια ἐξηκοντα ὀκτώ, μολύβδινα τρία καὶ διαφόρων μεταλλων ἑκατὸν ἐβδομήκοντα ὀκτώ. Ἐν ὅλῳ χίλια τριακόσια ἰγδοήκοντα πέντε.

νομισμάτων τῶν Πελοποννησίων, ἣν ἀνέθηκεν εἰς τὸ Ἑρᾶιον πρὸς ἀνάμνησιν τῶν πρωτογόνων νομισμάτων αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἄργους Φεῖδων, ὁ πρῶτος εἰσαγαγὼν ἐν Ἑλλάδι τὴν χρῆσιν τῶν ἐξ ἀργύρου νομισμάτων. Συγχρόνως δ' εἰσῆλθον εἰς τὸ Μουσεῖον παραδοθέντα ὑπὸ τῆς Ἐφορείας τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου μέγα χῦμα χαλκοῦ, προερχόμενον ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τῶν Μυκηνῶν, καὶ δέκα ἕξ ὅμοια χύματα χαλκοῦ, εὐρεθέντα ἐν Κύμῃ τῆς Εὐβοίας, πάντα πρωτογόνα νομίσματα, *πελέκεις* καλούμενα. Διὰ τῆς προσκλήσεως τῶν μοναδικῶν τούτων μνημείων τὸ Ἐθνικὸν Νομισματικὸν Μουσεῖον προσεκτήσατο κειμήλια ἐξυποῦντα τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ σπουδαιότητα, μέλλοντα δὲ νὰ κατασταθῶσι περίφημα ἐν ταῖς νομισματικαῖς μελέταις. Ἦδη δὲ ἐδημοσιεύσαμεν αὐτὰ μετὰ πολλῶν εἰκόνων καὶ ἔκτενῶν ὑπομνημάτων ἐν τῇ Διεθνεῖ Ἐφημερίδι τῆς Νομισμ. Ἀρχαιολογίας (τόμ. Θ', σελ. 153 202, πίνακες III, IV, V, X, XI, XII).

Τῶν ἐξ ἀνασκαφῶν προερχομένων προσκτημάτων δεύτερον τὴν σπουδαιότητα εἶναι τὰ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Δήλου ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς συλλεχθέντα καὶ ὑπὸ τοῦ ἐφόρου τῶν ἐκεῖ ἀρχαιοτήτων παραδοθέντα νομίσματα, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐν Δήλῳ καὶ Μυκόνῳ περισυλλεγόντων ἄλλων νομισμάτων, ἀφ' οὗ πρότερον παρ' αὐτοῦ μετὰ πλείστης ὁσῆς ἐπιμελείας καὶ γνώσεως ἐκαθαρίσθησαν, κατετάχθησαν καὶ κατελογίσθησαν. Εἶναι δὲ ταῦτα 438 νομίσματα (Καταλ. ΚΣ'), δι' ὧν σημαντικῶς πλουτίζονται κυρίως αἱ σειραὶ τῶν Ἀθηναίων, τῆς Δήλου καὶ Μυκόνου. Ἰδίως τὰ νέα ἐν Δήλῳ εὐρήματα Ἀθηναϊκῶν ἀργυρῶν νομισμάτων τῆς ἐποχῆς τῶν ἀρχόντων ἔχουσι μεγάλην ἐπιστημονικὴν σπουδαιότητα, συμπληροῦντα τὰ ἤδη ἐν τῇ αὐτῇ νήσῳ ἀνακαλυφθέντα πολυάριθμα εὐρήματα ὁμοίων νομισμάτων, περὶ ὧν διέλαβον ἐν τῇ ἐτησίᾳ ἐκθέσει τοῦ παρελθόντος ἔτους. Τὸ δὲ σπανιώτερον τῶν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις ἀνακαλυφθέντων εἶναι τὸ ἐν τῷ καταλόγῳ ὑπ' ἀριθ. 203, τοῦ ΚΣ', περιγραφὴν ἀνέκδοτον τετράδραχμον τοῦ Μιθραδάτου, βασιλέως τοῦ Πόντου.

Ἐξ ἀνασκαφῶν ἔχομεν ἐπίσης τὰ ὑπὸ στοιχεῖον Δ' περιγραφόμενα εὐρήματα τῶν ἐν Ἀργεὶ ἀνασκαφῶν τοῦ Ὀλλανδοῦ ἀρχαιολόγου κ. W. Vollgraff, καὶ τὰ ἐκ Κυθήρων καὶ Ἀντικυθήρων κομισθέντα ὑπὸ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Ἀντ. Κεραμοπούλου (Καταλ. Γ').

Τὰ ἐκ δωρεῶν.

Τῶν δωρεῶν σημαντικωτάτη εἶναι ἡ τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Ἁγίου Ἰορδάνου κ. Ἐπιφανίου, ἀποτελουμένη ἐξ 62 χρυσῶν νομισμάτων καὶ κοσμημάτων καὶ 293 ἀργυρῶν νομισμάτων (Καταλ. ΛΓ'), προερχομένων σχεδὸν πάντων ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εὐρήματος, ἀξίου ἰδιαίτερας μελέτης διὰ τὰ ἐξ αὐτοῦ δυνάμενα νὰ ἐξαχθῶσιν ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα.

Περίεργος εἶναι καὶ ἡ δωρεὰ ἐτέρου ὁμογενοῦς κληρικοῦ, ἡ τῆς Α. Σ. Πορφυρίου Β', ἀρχιεπισκόπου τοῦ Ἁγίου Ὁρους Σινᾶ, ἔνεκα τοῦ τόπου ἔνθα εὐρέθησαν τὰ καθ' ἑαυτὰ κοινὰ νομίσματα ταῦτα (Καταλ. ΚΘ').

Τῶν λοιπῶν ἱκανῶς πολυαριθμῶν δωρεῶν πλουσία μὲν εἶναι ἡ τοῦ ἐν Ροστοβίφ τῆς Ρωσίας κ. Δημητρίου Ταβανιώτου (Καταλ. Μ'), σημαντικαὶ δὲ αἱ τῶν κ.κ. James Anderson (Α' καὶ ΛΣ'), Μιχαὴλ Ζαμαούλη (ΚΖ'), Ε. Μασταπᾶ (ΛΑ'), Ἀλ. Βερέτα (ΛΕ'), Δ. Κερατίδου (ΛΗ') κτλ. περιέχουσai ἀνέκδοτα Ἑλληνικὰ νομίσματα

Ἐξ ἀγορῶν.

Ἀγοραὶ ἐγένοντο σχεδὸν μόνον διὰ τῆς μικρᾶς ἐτησίας πιστώσεως τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, ἥτοι τοῦ μόνου χρηματικοῦ πόρου τοῦ Μουσείου, δι' οὗ πλουτίζεται κατὰ τὸ δυνατόν μόνη ἡ ἰδιαίτερα συλλογὴ τοῦ Ἑθνικ. Πανεπιστημίου. Εἶναι δὲ τὰ ἀγορασθέντα (Καταλ. Ε', Σ', ΙΑ', ΙΓ' καὶ ΙΖ') ἐν χρυσοῦν τετράδραχμον Πτολεμαίου Β' Φιλαδέλφου, μοναδικὸν καὶ πάννυ σπουδαῖον διὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ νέαν χρονολογίαν, εἰκόσιν ὁκτὼ ἀργυρᾷ τετράδραχμα Ἀθηναῖκα τῆς ἐποχῆς τῶν ἀρχόντων, πληροῦντα ἰσάριθμα κενὰ τῆς Ἑθνικῆς καὶ Πανεπιστημιακῆς συλλογῆς, ἐν ἀργυροῦν τετράδραχμον Λυσιμάχου καὶ ἐν χαλκοῦν Ἀθηνῶν σπανίου τύπου.

Ἡ ἰδιαίτερα *Βιβλιοθήκη* τοῦ Ἑθνικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου ἐπλουτίσθη μεγάλως κατὰ τὸ λῆξαν ἀκαδημ. ἔτος χρήμασι τοῦ Δωριδείου κληροδοτήματος, δι' ὧν ἐπίσης κατεσκευάσθησαν καὶ νέαι *νομισματοθήκαι* καὶ *ἐκθεματικαὶ τράπεζαι*.

Ἐπίσης μεγάλως ἐπλουτίσθη καὶ ἡ συλλογὴ τῶν *ἐκμαγείων* νομισμάτων, σημαντικῶς δὲ προυχώρησε καὶ ὁ χημικὸς *καθαρισμὸς* καὶ

ἐπιμέλεια τῶν σφόδρα ὀξιδιωμένων νομισμάτων, δι' ἀμφότερα ἐργασθέντος μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἱκανότητος τοῦ ὑπαλλήλου τοῦ Νομισμ. Μουσείου κ. Κ. Φίλιου.

Ἀρχομένου τοῦ λήξαντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους ἡρξάμην τῆς *διδασκαλίας* θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν μαθημάτων τῆς νομισματικῆς ἐπιστήμης συμφώνως τῷ πρὸς τοῦτο ἐκδοθέντι Βασιλικῷ Διατάγματι τῆς 14 Ἰανουαρίου 1906. Τὰ μαθήματα ταῦτα παρηκολούθησαν πλεῖστοι ἐπιστήμονες καὶ φοιτηταὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου μετὰ πολλῆς ἀντιλήψεως καὶ ἐνδιαφέροντος.

Δυστυχῶς ἡ ὑπὲρ τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου σπουδαιότερα τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος προσπαθειῶν μου, τῆς ψηφίσεως δηλαδή *νόμου ἐπιτρέποντος τὴν πώλησιν* τῶν ἐν αὐτῷ συσσωρευθέντων πολλαπλῶν νομισμάτων, ὧν σὺν τῷ χρόνῳ ἐλαττοῦται ἡ ἀξία, πώλησις δι' ἧς καὶ μόνης τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον θὰ προσκτήσῃται τὰ κεφάλαια ἐκεῖνα, ἐφ' ὧν ἀσφαλῶς θὰ στηρίξῃ τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ ἀκμὴν, ἀπέτυχε, τοῦ νομοσχεδίου τῆς Σ. Κυβερνήσεως ψηφισθέντος εἰς πρώτην μόνον ἀνάγνωσιν, ἔνεκα τῆς κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἀναμίξεως ἐκ τοῦ ἀφανοῦς προσώπων πολλάκις ἐκ συστήματος παραβλαψάντων διὰ κακοβούλων εἰσηγήσεων πᾶσαν ὑπὲρ τῆς ἀκμῆς τοῦ Μουσείου τούτου γενναίαν προσπάθειαν. Καὶ ἀνηρέθησαν μὲν ἀρμοδίως αἱ πρὸς καλῆς πίστεως βουλευτὰς εἰσηγήσεις αὗται, ἀλλὰ καιρὸς δὲν ὑπῆρχε πλέον πρὸς ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, ὥς τῆς Βουλῆς εὐθὺς τότε περατώσεως τὰς ἐργασίας αὐτῆς. Ἡμεῖς μὴ ἀπογοητευόμενοι θέλομεν κατὰ καθῆκον πράξει πᾶν ὅτι δυνάμεθα ἵνα ἀποφασισθῇ τὸ μέτρον τοῦτο, δι' οὗ οὐ μόνον θὰ ἀκμάσῃ τὸ Μουσεῖον, ἀλλὰ καὶ θὰ τεθῇ ὁ μόνος δυνατὸς φραγμὸς εἰς τὴν ἐλευθέρως νεμομένην τὰ ἐν Ἑλλάδι ἀνακαλυπτόμενα νομίσματα ἀρχαιοκαπηλίαν.

Τέλος ἀναφέρομεν ὅτι κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐφαρμόζοντες τοὺς κειμένους νόμους παρεδώσαμεν εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου τὰς ἐν τῷ Νομισματικῷ Μουσείῳ ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ κατατεθείσας διαφόρων γενῶν μὴ νομισματικὰς ἀρχαιότητας. Δραττόμενοι ὅμως τῆς εὐκαιρίας ταύτης παρατηροῦμεν ὅτι, ὅσον ἐπιδοκιμάζομεν τὴν ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ Μουσείῳ συγκέντρωσιν τῶν ὁμογενῶν ἀρχαιοτήτων, τοσοῦτον καὶ ἀποδοκιμάζομεν τὴν ἐν τῷ

Ἑθνικῷ Ἀρχαιολογικῷ Μουσείῳ κατάθεσιν τῶν μιτρολογικῶν καὶ σφραγιδογλυφικῶν ἀρχαιοτήτων, σταθμίων δηλαδή, σφραγίδων καὶ δακτυλιολίδων. Ἐπιστημονικῶς ὀρθὴ εἶναι μόνῃ ἡ κατάθεσις αὐτῶν ἐν τῷ Ἑθνικῷ Νομισματικῷ Μουσείῳ, ὥς στενῶς ἀμφοτέρων πρὸς τὰ νομίσματα συνδεομένων. Συγχρόνως πέμπομεν Ὑμῖν ἀντίγραφον τοῦ πρωτοκόλλου τῆς παραδόσεως τῶν ἐν λόγῳ ἀρχαιοτήτων (Ἀρχ. Νομ. Μουσείου ἀριθ. 2070), παρακαλοῦντες ἵνα καὶ τοῦτο τυπωθῇ σὺν τῇ παρουσίᾳ ἐκθέσει.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1907.

Εὐπειθέστατος

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἑθνικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου
I. Ν. ΣΒΟΡΩΝΟΣ

Πρωτόκολλον παραδόσεως καὶ παραλαβῆς.

Σήμερον τῇ 18 Ἰανουαρίου 1906, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ, ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῷ Νομισματικῷ Μουσείῳ, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἑθνικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου **I. Σβορώνος** καὶ ὁ ἐν τῷ Ἑθνικῷ Μουσείῳ Ἐφορος **B. Στάης** κατὰ συνέπειαν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10374 ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὁ μὲν πρῶτος παρέδωκεν, ὁ δὲ δεύτερος παρέλαβεν, ὅπως καταθέσῃ ἐν τῷ Ἑθνικῷ Μουσείῳ τὰς ὡς ἑξῆς περιγραφόμενας ἀρχαιότητας, αἵτινες εἶναι ἀλλότριαι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου, τῆς περιγραφῆς αὐτῶν ληφθείσης ἐκ τοῦ «πρωτοκόλλου παραλαβῆς τῶν ἀλλοτρίων τῇ νομισματικῇ ἀντικειμένων», συνταχθέντος τῇ 4 Ὀκτωβρίου 1890 μεταξὺ τῶν **Π. Καββαδία** καὶ **A. Λόλλιγ** καὶ τοῦ **I. Σβορώνου**, ἀντιγράφοντος δὲ τὰς περιγραφὰς ἐκ τῆς ἐν τοῖς Λόγοις καὶ Εὐθύναις τοῦ Φρεαρίτου καταγραφῆς ὑπὸ τὸν ἐκάστοτ' ἐν παρενθέσει σημειούμενον ἀριθμὸν.

1) Φύλλα χρυσοῦ καθαρωτάτου λεπτότατα ἐκ νεκρικοῦ στεφάνου, γραμμ. 20,375. (Φρεαρίτου ἀρ. 1.)

2) Ὀκτὼ ταινιοειδῆ χρυσᾶ ἐλάσματα, χρησιμεύοντα εἰς γυναικεῖον κόσμον, ἑξ ὧν τὰ μὲν τέσσαρα πλατύτερα καὶ μακρότερα, γραμμ. 20,74, τὰ δὲ λοιπὰ στενώτερα καὶ βραχύτερα, γραμμ. 4,345.

3) Ψέλλιον γυναικεῖον χρυσοῦν, γραμμ. 1,39.

4) Δίσκος χρυσοῦς ἐλασμάτινος, γραμμ. 2,045.

5) Χρυσή πόρπη, γραμμ. 1,368.

6 και 6α) Δύο χρυσοὶ νεκρικοὶ μεγάλοι δακτύλιοι, φέροντες λίθους φαιοὺς ἐγγεγλυμμένους, ἐξ ὧν ὁ μὲν ἐστὶ βάρους γρ. 9,984, ὁ δὲ 16,20.

7) Εἰς χρυσοῦς νεκρικοὺς δακτύλιος μετὰ λίθου μὴ ἐγγεγλυμμένου, γραμμ. 3,997.

8) Εἰς νεκρικοὺς χρυσοῦς δακτύλιος ἐλασμάτινος, γραμμ. 1,798.

9) Εἰς χρυσοῦς δακτύλιος, φέρων πρόσωπον ἀνάγλυφον γυναικὸς ἀντίον, γραμμ. 4,25.

10) Εἰς χρυσοῦς δακτύλιος, φέρων ποτὲ λίθον, ἥδη ἀπολωλότα, γραμμ. 1,130.

11) Ἐν ζευγὸς νεκρικῶν χρυσῶν ἐνωτίων, φερόντων Νίκας, γρ. 3,618.

12) Ἐν ζευγὸς νεκρικῶν χρυσῶν ἐνωτίων, φερόντων Σφίγγας, γραμμ. 1,32.

13) Χρυσᾷ τινα διάτρητα σφαιρίδια περιδεραίου, γρ. 6,145. (Φ. 16.)

14) Εἰς λίθος σμαράγδου, γραμμ. 0,265. (Φ. 17.)

15) Φύλλα χρυσοῦ πεπιεσμένα, γραμμ. 2,865. (Φ. 18.)

16) Κόγγη κατιωμένη ἀργυρᾷ μετὰ πέντε μικρῶν τεμαχίων, γραμμ. 33,61. (Φ. 19.)

17) Ἐν ἀγγεῖον ἀργυροῦν κατιωμένον καὶ συνηρμολογημένον, γραμμ. 127,93. (Φ. 20.)

18) Εἰς χαλκοῦς τέττιξ, γραμμ. 19,66. (Φ. 21.)

19) Ἐν ζευγὸς ἐνωτίων χρυσῶν φερόντων περιστερὰς, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ὁποίων ὑπάρχει λίθος ἐρυθρὸς πολύτιμος, γρ. 4,842. (Φ. 22.)

20) Σφραγὶς κρυσταλλίνη, φέρουσα ἐγγεγλυμμένον γρῦπα. (Φ. 23.)

21) Δακτύλιος κατασκευῆς νεωτέρας, φέρων ὅμως ἐπὶ τῆς σφενδόνης λίθον ἀρχαῖον, ἐφ' οὗ ἡ Τύχη ἐγγέγλυπται. (Φ. 24.)

22) Δακτύλιος ἐπίσης κατασκευῆς νεωτέρας, φέρων καὶ οὗτος λίθον πράσινον ἀβραξικόν, λίαν περιέργον. (Φ. 25.)

23) Σφραγὶς ἀρχαία ἐκ λίθου ποικίλου, διάτρητος, φέρουσα δάμαλιν θηλάζουσαν μόσχον. (Φ. 26.)

24) Σφραγὶς ἀρχαία διάτρητος ἐκ λίθου κιτρίνου διαφανοῦς, φέρουσα δύο ἐπαλλήλους ἐλάφους. (Φ. 27.)

25) Ἀρχαῖος χρυσοῦς δακτύλιος, φέρων ἐπὶ λίθου πρασίνου μεγάλου τὴν προτομὴν τοῦ αὐτοκράτορος Σεπτιμίου Σεουήρου. (Φ. 28.)

26) Εἷς δακτυλίδλιθος ἀρχαῖος, κεραμόχρους, φέρων Ἑλλην τροπαιοφόρον. (Φ. 29.)

27) Δακτυλίδλιθος λίθου σαρδόνυχος, φέρων Ἀρποκράτην ἱστάμενον. (Φ. 30.)

28) Δακτυλίδλιθος μέγας, φέρων ἔρωτα ἐπὶ ξυνωρίδος περρωτῶν λεόντων. (Φ. 31.)

29) Δακτυλίδλιθος διαφανής, σαρδίου λίθου, φέρων σχῆμα πάνθεον, ἥτοι Ἀθηναίαν, Νίκην, Δήμητρα καὶ Τύχην. (Φ. 32.)

30) Λίθος ἀγάτης ἀβραξικός, φέρων ἔνθεν μὲν ἐπιγραφὴν ΧΝΟΥΦΙ, ἔνθεν δὲ ὄφιν δάκνοντα τὴν οὐρανόν, ἐντὸς δὲ τοῦ σχηματιζομένου οὔτω κύκλου σύμβολά τινα δυσεξήγητα. (Φ. 33.)

31) Δακτυλίδλιθος ἀρχαῖος, πράσινος, διαφανής, φέρων τὰς προτομὰς τοῦ Σαραπίδος καὶ τῆς Ἰσίδος. (Φ. 34.)

32) Ψέλλιον ἀρχαῖον ὀρειχάλκινον. (Φ. 35.)

33) Τέσσαρα ἀρχαιότατα διάτρητα σωμάτια, διαφόρου ὕλης καὶ χρώματος, φέροντα κοσμήματα καὶ σχήματα ζώων. (Φ. 38.)

34) Ὀρειχάλκινος δίσκος, φέρων ἐγκεχαραγμένα ἔνθεν μὲν φρουρίου πύλην, ἔνθεν δὲ κύκλον ἀπλοῦν. Σταθμίων. (Φ. 39.)

35) Σφραγιδόλιθος ποικίλος, διάτρητος, ἄσημος. (Φ. 40.)

36) Κυλινδρίσκος ἐκ λίθου σκληροτάτου πρασίνου. (Φ. 41.)

37) Σκαραβαῖος μικρὸς ἠκρωτηριασμένος, διάτρητος, ἐκ λίθου σαρδίου. (Φ. 42.)

38) Κυλινδρίσκος διάτρητος ἐκ λίθου σαρδίου. (Φ. 43.)

39) Κεφαλὴ Μεδούσης ἀνάγλυφος ἐπὶ ἐλάσματος ὀρειχαλκίνου. (Φ. 44.)

40) Σκαραβαῖος μικρὸς ἐκ λίθου κυανοῦ, φέρων σημεῖα ἱερογλυφικά. (Φ. 48.)

41) Κύλινδρος διάτρητος, φέρων ἐπιγραφὰς ἱερογλυφικάς. (Φ. 49.)

42) Χήμη ὀρειχαλκίνη. (Φ. 50.)

43) Δακτυλίδλιθος ἀρχαῖος ἐκ σαρδίου λίθου, φέρων τοὺς Διοσκούρους, περὶ τὴν ἄκραν ὀλίγον ἠκρωτηριασμένος. (Φ. 51.)

44) Σκαραβαῖος μικρὸς ἐξ ἀγάλτου λίθου, φέρων ἐγκεχαραγμένον λαγών. (Φ. 52.)

45) Σκαραβαῖος ἐκ μίγματος κυανοπρασίνου φέρων γράμματα ἱερογλυφικά. (Φ. 53.)

46) Δακτυλιόλιθος ἐκ λίθου ἰάσπιδος κιτρίνου, φέρων ἐγκεχαράγμενον λέοντα τρέχοντα. (Φ. 54.)

47) Δακτυλιόλιθος ἀρχαῖος ἐξ ἀχάτου λίθου ἐντὸς σφενδόνης νεωτέρας κατασκευῆς, φέρων Βάκχην θύουσαν ἐπὶ βωμίσκου, κειμένου ἐνώπιον ναΐδιου ἰδρυμένου ἐπὶ βράχου. (Φ. 56.)

48) Δακτυλιόλιθος ἐλάχιστος ἐκ σαρδίου λίθου, φέρων ἐγγεγλυμμένα δύο κέρατα τῆς Ἀμαλθείας (ἔργον κακότεχνον). (Φ. 57.)

49) Προτομή γελοιογραφικῆ ὀρειχαλκίνῃ ἀμφιβόλου διαγνώσεως (εὐρέθεισα ὑπὸ χωρικοῦ Βουλγάρου εἰς τὰ περίξ τοῦ Βιδινίου). (Φ. 58.)

50) Χρυσοῦν νεανικὸν βακχικὸν σχῆμα μετὰ φαλλοῦ. (Φ. 59.)

51) Σκαραβαῖος μέσου μεγέθους Αἰγυπτιακός, φέρων ἐγγεγλυμμένον ἄνδρα ἄγοντα αὔγαρον. (Φ. 60.)

52) Λίθος ἀχάτης διάτρητος, φέρων ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου μέρους αὐτοῦ ἐγγεγλυμμένον κυνίδιον. (Φ. 61.)

53) Σκαραβαῖος ἐκ λίθου φαιοῦ μαλακοῦ, φέρων ἐγγεγλυμμένον τέρας, ἔχον κεφαλὴν μὲν καὶ σῶμα λέοντος, πόδας δὲ ἀνθρωπίνους. (Φ. 62.)

54) Λίθος λευκὸς διάτρητος ἐπιμήκης, φέρων τέρας θαλάσσιον τραγοκέφαλον. (Φ. 63.)

55) Λίθος λευκὸς διάτρητος, φέρων ἀνθέμιον. (Φ. 64.)

56) Λίθος ἐρυθρόφαιος (;) πανάρχαιος, φέρων λέοντα πτερωτὸν (;) μετὰ κεφαλῆς ἐστραμμένης. (Φ. 65.)

57) Καμέον φέρον προτομὴν Ἀθηνᾶς ἐκ λίθου σαρδόνηχος. (Φ. 68.)

58) Δύο τετράγωνα ἐκ μίγματος ὀπτοῦ, φέροντα δύο ἀνθρωπίνους μορφὰς καθημένας μετ' ἐπιγραφῆς ἀγνώστου γραφῆς (εὐρέθησαν ἐν Παλμύρα). (Φ. 69.)

59) Δακτύλιος ὀρειχάλκινος, φέρων ἐγγεγλυμμένην περιστερὰν κρατοῦσαν ἀπὸ τῶν ὀνύχων στέφανον. (Φ. 70.)

60) Δακτύλιος ὀρειχάλκινος, φέρων σχῆμα ἀνθοειδές (Φ. 71.)

61) Δακτύλιος ὀρειχάλκινος, οὗ ἡ σφενδόνη λίαν ἐφθαρμένη. (Φ. 72.)

62) Λίθος φαιὸς διάτρητος, φέρων ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου μέρους αὐτοῦ ἄνδρα γυμνὸν ἔχοντα τὸν δεξιὸν βραχίονα ὑψωμένον μεταξὺ πέντε γραμμάτων. (Φ. 75.)

63) Πυραμίδιον ἐξ ὀρειχάλκου κατάκοσμον. (Φ. 77.)

64) Αἰχμὴ ὀρειχαλκίνη βέλους. (Φ. 78.)

65) Μαρμαρίνον λεκανίδιον πρὸς χρῆσιν ἴσως ἐντριμμάτων γυναικείων. (Φ. 79.)

66) Τετράγωνον διάτρητον ἐν τῷ κέντρῳ ἐκ μίγματος, φέρον σχήματα σκελοειδῆ. (Φ. 80.)

67) Δύο μολύβδινα διάτρητα κυκλοτερεῖ σώματα, φέροντα ἀφ' ἐνὸς μὲν στέφανον κισσοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀστέρα. (Φ. 81.)

68) Τρία ἐλασμάτια ὀρειχάλκινα, ἴσως δικαστικά εἰσιτήρια, ἐξ ὧν τὸ μὲν φέρει ἐπιγραφὴν Β Διονύσιος Κλέμα Τρικορου καὶ κατὰ τὸ ἄκρον κεφαλὴν Γοργόνης, τὸ δὲ ἐπιγραφὴν Ε Λυσιθέιδης Θριάσιος, τὸ δὲ ἀπλῶς τὰ στοιχεῖα $\begin{matrix} \text{Ε Π} \\ \text{Α} \end{matrix}$ (Φ. 82.)

69) Τεμάχιον τετράγωνον ὀρειχάλκινον ἐν μιᾷ πλευρᾷ ὀδοντωτόν, φέρον ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέρους ἐντὸς τετραγώνου ἐγκοίλου τὸ γράμμα Β, ἐκτὸς δὲ αὐτοῦ δύο Κ Κ. (Φ. 83.)

70) Τεμάχιον μικρὸν πυρίτου λίθου, φέρον ἐν σχήματι δακτυλίου λίθου ἐν τῷ μέσῳ ἐγγεγλυμμένην κεφαλὴν, πέριξ δὲ ἐτέρας ἐξ κεφαλᾶς (βαρβαροτέχνους). (Φ. 84.)

71) Μικρὰ προτομὴ ἀντία Σαράπιδος ἐξ ὀρειχάλκου. (Φ. 86.)

72) Σχῆμα μικρᾶς μομίας ἐκ ξύλου συκομορέας, χρησιμεῦον ὡς θήκη τοῦ ὑπ' ἀρ. 8^ο παπύρου [νῦν ἐν τῇ Ἑθνικῇ Βιβλιοθήκῃ]. (Φ. 92.)

73) Κεφαλὴ μικρὰ νεανικὴ ἐκ μαρμάρου ἡκρωτηριασμένη ἀπὸ τῆς ῥινὸς μέχρι τοῦ πώγωνος (ἐξ Ἰμβρου). (Φ. 94.)

74) Ἐν προσωπεῖον ὀρειχάλκινον. (Φ. 99.)

75) Τεμάχιον κεφαλῆς μαρμαρίνης (ἐξ Ἰμβρου). (Φ. 100.)

76) Κεφαλὴ μικρὰ μαρμαρίνη ἀρίστου ῥυθμοῦ. (Φ. 101.)

77) Λυχνίδιον ὀρειχάλκινον καλῶς κατιωμένον, φέρον ἐκατέρωθεν ἐξέχουσιν λέοντος κεφαλὴν. (Φ. 104.)

78) Κυνάριον ὀρειχάλκινον ἐπὶ βάσεως μολυβδίνης. (Φ. 106.)

79) Ἀγγεῖον ἀργυροῦν κατιωμένον βάρους δραμ. 141 ἤτοι γραμμ. 451,2 πληρὲς ὀστέων ἀρχαίων ἀπηνθρακωμένων, εὐρεθὲν ἐν Ἀθήναις ἐντὸς μαρμαρίνου δοχείου. Ἦσαν τὰ ὀστᾶ ταῦτα κόρης κατὰ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν «Θεοφίλη Φανοδίκου Ραμνουσίου θυγάτηρ». (Φ. 107.)

80) Ἐνδεκα κυλινδρίσκοι χρυσοῖ διάτρητοι καὶ μῖγμα πράσινον

φέρων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας κυρίνας ἑλικας. Οἱ χρυσοῖ κυλινδρίσκοι ἄνευ τοῦ πρασίνου μίγματος εἰσὶ βάρους γραμμ. 3,465. (Φ. 108.)

81) Ἐν ζευγος χρυσῶν ἐνωτίων, ἀποληγόντων εἰς κεφαλὰς λεόντων, βάρους γραμμ. 4,367. (Φ. 109.)

82) Ἐν ζευγος χρυσῶν ἐνωτίων εἰς σχῆμα ὄφως, γρ. 3,812. (Φ. 110.)

83) Ἐν ζευγος χρυσῶν ἐνωτίων, ἀποληγόντων εἰς δίσκον, γραμμ. 2,35. (Φ. 111.)

84) Ἐν ἐνώτιον χρυσοῦν, ἀποληγόν εἰς κεφαλὴν δελφίνος κερασφόρου, γραμμ. 1,252. (Φ. 112.)

85) Δακτύλιος χρυσοῦς ἄνευ λίθου μετὰ σφενδόνης, πεπιεσμένος, γραμμ. 1,645. (Φ. 113.)

86) Πέντε μικρὰ χρυσὰ κοσμήματα, ἀνήκοντα εἰς περιδέριον, γραμμ. 2,152. (Φ. 114.)

87) Δακτύλιος ἀργυροῦς, φέρων ἐπὶ τῆς σφενδόνης κεφαλὴν Ἑρας, γραμμ. 4,34. (Φ. 115.)

88) Σφραγὶς ὀρειχαλκίνη κατιωμένη σχήματος ἑλλειπτικοῦ, φέρουσα Σειληνὸν ἀσκοφόρον ἐπὶ βάθρου ἰστάμενον καὶ Ἑρμῆν ἐπίσης ἰστάμενον. Ἐν μέσῳ δὲ αἰτὸν μετ' ἀναπεπταμένων πτερυγῶν, ἄνωθεν δὲ μηνίσκον (ἔργον Ρωμαϊκῶν χρόνων). (Φ. 116.)

89) Περικεφαλαία ὀρειχαλκίνη, ἧς τὸ ἀνώτερον μέρος ἑλλείπει. (Φ. 117.)

90) Δίσκος μολύβδινος ἔντροτος, φέρων ἕξ ἐνὸς στέφανον κισσοῦ, ἕξ ἐτέρου στέφανον ἴσως ἐκ δάφνης. (Φ. 149.)

91) Δύο μολυβδίδες σφενδόνης, φέρουσαι ἢ μὲν ἐπιγραφὴν ΑΝ ἕξ ἐνὸς καὶ ΦΙ ἕξ ἐτέρου, ἢ δὲ ΜΙ ἕξ ἐνὸς καὶ ΝΑΞ ἅψ' ἐτέρου. (Φ. 150.)

92) Δύο δακτυλιόλιθοι, τῶν ὁποίων ἢ μὲν ἐστὶν ἐκ σαρδίου λίθου, μετ' ἐγκεχαραγμένης νεανικῆς γυμνῆς προτομῆς, ἢ δὲ ἑτέρα ἕξ ὕαλου πρασίνης μετ' ἐρυθρῶν κηλίδων (ἀπομίμησις ἰάσπιδος) φέρει προτομὴν ἐγκεχαραγμένην Ἀθηνᾶς. Ἀμφότεραι αἱ λίθοι αὐταί εἰσι νέας ἀναντιρρήτως κατασκευῆς.

93) Δακτύλιος χάλκινος, ἔχων δεδεμένον ἐν τῇ σφενδόνη ἡμιωβόλιον τῶν Ἀθηνῶν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἐπιφανείᾳ ἐστὶν ἐγκεχαραγμένον ΞΕΙΝΙΟΝ (ἀναντιρρήτως νέας κατασκευῆς μετὰ παραπεποιημένης τοῦ μετάλλου κατιώσεως).

94) Σφενδόνη δακτυλίου ἐξ ἀργύρου μετ' ἀρχαίας ἀραβικῆς (κουφικῆς) τετραστίχου ἐπιγραφῆς.

95) Τέσσαρες κύλινδροι χαλδαῖκοι διάτρητοι μετ' ἐγγεγλυμμένων παραστάσεων καὶ ἐπιγραφῶν τῶν ἐξῆς: α') 'Ἐκ λίθου κιτρινολεύκου ἠκρωτηριασμένου τὸ ἄνω μέρος μετὰ τῆς ἐξῆς παραστάσεως· θεὸς περωτὸς ἱστάμενος ἐν μέσῳ δύο περωτῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν ἱσταμένων λεόντων, ὧν ὀπισθεν αἴξ ἱσταμένη· μέγεθος 0,034. β') 'Ἐκ λίθου μελανοφαίου χρώματος μετὰ τῆς ἐξῆς παραστάσεως· δύο θεότητες ἱστάμεναι, ὧν μεταξὺ κορμὸς φοίνικος, καὶ ἀριστερᾷ τῷ ὄρῳντι μῆνισκος· ὀπισθεν τῶν θεῶν ἐπιγραφὴ δίστιχος· μέγεθος 0,025. γ') 'Ἐκ κρυστάλλου λευκοῦ χρώματος μετὰ τῆς ἐξῆς παραστάσεως· θεότης ἱσταμένη πρὸς δεξ., ἔμπροσθεν δ' αὐτῆς ἐπιγραφὴ τρίστιχος· μέγεθ. 0,027. δ') 'Ἐκ λίθου μελανοφαίου ἠκρωτηριασμένου, μετὰ τῆς ἐξῆς παραστάσεως· θεότης καθημένη πρὸς δεξ., ἥς τὸ κάτω μέρος ἠκρωτηριασμένον, ἔμπροσθεν αὐτῆς μορφὴ ἱσταμένη πρὸς ἀριστ. καὶ ὑψοῦσα τὴν δεξ., ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἄνωθεν αὐτῶν σύμβολόν τι· ὀπισθεν δὲ δίστιχος ἐπιγραφῆ· μέγεθος 0,016.

96) Λίθος τετράγωνος χρώματος ἐρυθροκιτρίνου ἐνεπίγραφος μετὰ τῆς ἐξῆς ἐγγλύφου παραστάσεως· ὅς θηλάζουσα ἐννέα χοιρίδια· μ. 0,020.*

97) Λίθος ἑλληνοειδῆς χρώματος ποικίλου, μετ' ἐγγλύφου παραστάσεως Ἡρακλέους ἄγχοντος λέοντα· μέγεθος 0,043-0,025.

98) Δακτύλιος ὀρειχάλκινος, οὗ ἡ σφενδόνη κοσμεῖται δι' ἀπλῶν γραμμῶν.

99) Δακτυλιδόλιθος χρώματος ἐρυθροῦ μετ' ἐγγλύφου κακοτέχνου παραστάσεως γυναικός, ἱσταμένης πρὸς ἀριστερά.

100) Δακτύλιος μέγας χρυσοῦς, οὗ ὁ ἐν τῇ σφενδόνη λίθος χρώματος ἐρυθροῦ καὶ φέρων τὴν ἐξῆς παράστασιν· Μαινὰς ἐν γόνασιν ἐπὶ βωμοῦ ἑστειμμένου, ἔχουσα τὴν κεφαλὴν ἀντεστραμμένην· ἐν τῷ πεδίῳ δεξιᾷ μὲν Ἑρμῆς Πανός, ἀριστερᾷ δὲ σατυρίσκος θυρσοφόρος καθήμενος καὶ πίνων ἐν σκύφῳ.

101) Ἑκατὸν πέντε «Ὅργανα πολεμικὰ ἀγρίων αὐτοχθόνων φυλῶν τῆς Ἀμερικῆς».

102) Δέκα ἐξ ἐκμαγεῖα ὁμοίων ὅπλων.

* Ἴδε Διεθν. Ἐφημ. Νομ. Ἀρχ. τόμ. Η' σελ. 260 καὶ 279 πίν. VII, 14.

103) Τρία χρυσᾶ προσαρτήματα κόσμου γυναικείου φέροντα, τὸ μὲν κεφαλὴν γυναικὸς ἐν καταγραφῇ (πρὸς δεξιὰ) γραμμ. 0,35· τὸ δὲ κεφαλὴν γυναικὸς ἀντίαν γραμμ. 0,375· τὸ δὲ κόσμημα ἀστεροειδὲς ἐν τῷ μέσῳ φέρον λίθον μικρὸν ἐρυθρὸν διαφανῇ γρ. 2,040. (Φ. 15.)

104) Ράβδος Ἀσκληπιοῦ χαλκῇ μετ' ὄφως· ὕψ. 0,09.

105) Λίθος νησιωτικὸς μέλας μετ' ἄνθους λωτοῦ.

106) Γυναικεία μαρμαρίνη κεφαλὴ καλυπτομένη διὰ πέπλου, ἐλλιπὴς κατὰ τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ κρανίου καὶ κατὰ τὸ μέτωπον ὡς καὶ ὅλον τὸ περὶ τὸ στόμα καὶ τὴν σιαγόνα κάτω μέρος τοῦ προσώπου, ἐκ νεκρικοῦ ἀναγλύφου τῆς πλακός, τοῦ ὁποίου σφίζεται μικρὸν μέρος. Εὐρεθὲν ἐσχάτως ἐν τῷ κήπῳ τῆς Σιναίας Ἀκαδημείας ὑπὸ Ι. Σβορώνου.

107) Δακτυλιόλιθος σαρδίου λίθου μετὰ παραστάσεως Ἀθηνᾶς διαμ. 0,097. (1891-1892 Συλλ. Τρικούπη ἀριθ. 217.)

108) Πρασινόχρους λίθος δακτυλίου. Ἀθηνᾶ ἱσταμένη. Κακότεχνον. Διάμ. 0,011. (1091-1892 Συλλ. Τρικούπη ἀριθ. 218.)

109) Χαλκοῦς δακτύλιος ἔχων ἐν τῇ σφενδόνη κακότεχνον μορφὴν γυναικείαν, κρατοῦσαν ἐν ἐκάστη χειρὶ δῶδα. (1904-1905 Α' 78.)

110) Ὅμοιος χαλκοῦς δακτύλιος, ἔχων ὀλίγῳ μεγαλειτέραν σφενδόνην μετὰ παραπλησίαις παραστάσεως γυναικείας μορφῆς μετὰ δάδων. (1904-1905 Α' 77.)

111) Δακτυλιόλιθος μικρὸς μέλας ἔχων παράστασιν ἀνδρικῆς γενειοφόρου φαλακρᾶς κεφαλῆς πρὸς ἀριστερά. (1898-99 Α' 34)

112) Λίθος στεατίτης ὀρθογωνικὸς διάτρητος, ἔχων ἐπὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν διάφορα γραμμικὰ σχήματα. (1898-99 ΚΣ' 699.)

113) Ἐξαρτημάτιον ἐκ περιάπτου, εἰκονίζον προσωπεῖον ἄτεχνον μετὰ κρίκου ἄνω. Ἐξ ὕαλου κυανόχρου. (1891-1892 ΚΣ' 700.)

114) Ἐξαρτημάτιον ἐκ περιάπτου, εἰκονίζον προσωπεῖον ἔχον περὶ τὸ μέτωπον στέμμα κυλινδρικὸν καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κρίκον. Τὸ πρόσωπον ἐρυθρὸν. Ἐξ ὕαλου. (1891-1892 ΚΣ' 701.)

115) Σταθμίον τετραγωνικὸν μολύβδινον, ἐφ' οὗ εἰκονίζεται ἀγγεῖον μόνωτον, οὗ ἄνωθεν βούκρανον καὶ κάτω κατὰ τὰ ἄκρα Κ Υ (ἐκ Κύμης).

Ὁ παραλαβὼν

Β. ΣΤΑΗΣ

Ὁ παραδὼς

Ι. Ν. ΣΒΟΡΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΠΡΟΣΚΤΗΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1906 μέχρι 31 Αὐγούστου 1907.

(Πίνακες IV—VII.)

Α' (1 Σεπτεμβρίου 1906).

*Δῶρον κ. James Anderson, διενθυνητοῦ τῶν ἐν Ἑλλάδι
ἀγγλικῶν τηλεγράφων.*

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΜΟΛΥΒΔΙΝΟΝ ΑΤΤΙΚΗΣ.

1.—Μολ. 20. Προτομή Ποσειδῶνος, ἀπὸ τῆς ὁσφύος καὶ ἄνω, ἔξερ-
χομένου ἐκ βράχου, ἔχοντος δὲ ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ δελ-
φῖνα, ἐν δὲ τῇ ὑψωμένῃ ἀριστερᾷ τρίαῖναν. Πέριξ Π[Ο]—CΕΙ.
Τὸ ὅλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Ὅπ. Θεός τις ἰστάμενος πρὸς ἄρ. παγωναφόρος, φέρων ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς μόδιον καὶ ἔχων τὸ σῶμα ἐνδεδυμένον δι' ἱματίου
καλύπτοντος πάντα πλὴν τοῦ στήθους καὶ τῆς ὑψουμένης δε-
ξιᾶς αὐτοῦ, ἐν ᾗ κρατεῖ πτηνόν τι (;), ἐνῶ τὴν ἀριστερὰν ἔχει
πρὸς τὰ κάτω ἐπὶ σκήπτρου. Ἐκατέρωθεν αὐτοῦ εἰς ὄφεις,
ὧν ὁ μὲν ἀριστ. ἐγείρεται πρὸς τὸ πτηνόν, ὁ δὲ δεξ., ἀκτινο-
στεφεῖ ἔχων τὴν κεφαλὴν, συσπειροῖται πρὸς δεξ. ἐγείρων τὴν
κεφαλὴν. Τὸ ὅλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.=Πίναξ IV, 12.

Ὅμοιον ἀλλὰ πολὺ καλυτέρας διατηρήσεως τῶν ἐκ τῆς Στοᾶς τοῦ
Ἀττάλου δέκα τῶν δημοσιευθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Μυλωνᾶ ἐν Ἀρ-
χαιολ. Ἐφημ. 1901 σελ. 122 ἀριθ. 12 πίν. 7, 12-23 = Διεθν.
Ἐφημ. Νομισματ. Ἀρχαιολ. τόμ. Θ' σελ. 290 ἀρ. 1107-1116.

Β' (2 Σεπτεμβρίου 1906).

Δῶρον κ. Παπαδήμα, ἐμπόρου ἀρχαιοτήτων.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ. Ἀλέξανδρος Γ' ἢ Δ' ;

- 1.— Α 18. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, πρὸς δεξ. Κύκλ. σφαιρ.
 "Οπ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ἴππος ἐλεύθερος πρὸς δεξ. τρέχων, οὐ
 κάτω ἄσπιδ. — Διατήρησις καλή.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ ἐν γένει.

- 2.— Α 17. ἸΠΠΑ ἄνω κεφαλῆς Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ., ἥς κάτω ΙΩ ; ;
 "Οπ. ΘΕΣ—ΣΑ
 Α—Ω—Ν Ἴππος βαδίζων πρὸς δεξ. — Διατ. καλή.

ΑΡΓΟΛΙΣ. Ἐπίδαυρος.

- 3.— Α 14. Κεφαλὴ Ἀσκληπιοῦ πρὸς δεξ.
 "Οπ. Ε ἐν στεφάνῳ, οὐ κάτω Π ; ; — Διατ. καλή.

ΚΡΗΤΗ. Γόρυς.

- 4.— Α 21. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής πρὸς δεξ. Κύκλ. σφαιρ.
 "Οπ. ΓΟΡΤΥ καὶ ἐν ἑξέργῳ ΝΙΩΝ Ταῦρος κυρίσσων πρὸς ἀρ.
 Τὸ ὄλον ἐν στεφάνῳ δάφνης. = Πίναξ IV, 16. — Διατ. καλή.
 Ἀνέκδοτον. Πβλ. Svoronos, Numismatique de la Crète
 ancienne p. 175, 127-181.

Γ' (5 Σεπτεμβρίου 1906).

*Τὰ κομισθέντα παρὰ τοῦ Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων κ. Ἀντ.
 Κεραμοπούλου ἐξ Ἀντικυθήρων καὶ Κυθήρων.*

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθῆναι.

- 1.— Α 12. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς δ. "Οπ. Γλαῦξ δισώματος. — Δ. μετρία.
 ΑΡΓΟΛΙΣ. Ἀργος.
 2. Ρ τριώβολον κατιωμένον. Λύκος πρὸς ἀριστ.
 "Οπ. Α ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ. — Διατ. μετρία.

ΚΟΡΙΝΘΙΑ. Κόρινθος.

- 3.— Α 12. Πήγασος ἀρ. "Οπ. Τρίαινα. — Διατ. μετρία.

ΚΥΘΗΡΑ νῆσος.

4.— Α 17. Κεφαλὴ Ἀφροδίτης δεξ.

Ὅπ. Κ—Υ Περιστὲρὰ ἱπταμένη πρὸς δεξ. — Διατ. καλή.

ΚΡΗΤΗ. Ἱεράπνυτα.

5.— Α 15. Κεφαλὴ Διδὸς ἀριστ.

Ὅπ. Φοίνιξ μεταξὺ τοῦ μονογραφήματος τῆς πόλεως καὶ ἀκροστολίου. — Διατ. μετρία.

Κυδωνία.

6-7.— Α 13. Κεφαλὴ δεξ. Ὅπ. Κύων δκλάζων. — Δ. μετριοτάτη.

Πριανός.

8.— Α 15. Κεφαλὴ θεᾶς (Ἀρτέμιδος;) δεξ.

Ὅπ. ΠΡΙΑ δεξ. Φοίνιξ. — Διατ. μετρία.

9.— Α 12. Ὅμοίως (;) — Διατ. κακή.

Ραῦκος.

10.— Α 16. Τρίαινα. Ὅπ. Τρίαινα (;) — Ἐφθαρμένον.

Φαλάσαρνα.

11-12.— Α 13/14. Δελφὶς δεξ. Ὅπ. Φ. — Διατ. μετρία.

Ἀβέβαιον Πελοποννήσου ¹.

13.— Α 10. ΙΖ ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Ὅπ. Α ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ. — Διατ. καλή. = Πίναξ IV, 11.

ΛΥΔΙΑ. Φιλαδέλφεια.

14.— Α 16. Ἐπιγραφὴ ἐξίτηλος. Κεφαλὴ γυναικεία Ἱερᾶς Συγκλήτου, πρὸς δεξ.

Ὅπ. Ἐπιγραφὴ ἐξίτηλος. Τράγος ἱστάμενος πρὸς δ. — Δ. μετρία. = Πβλ. BMC. Lydia pl. XXI, 10.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. Πτολεμαῖοι.

Πτολεμαῖος Α' Σωτήρ.

15.— Μολ. 28 κίβδηλον. Ἀντίγραφον τετραδράχμου ὅμοιον τῷ παρὰ Σβορώνου Νομίσματα τοῦ κράτους τῶν Πτολεμαίων ἀρ. 139 (Κεφαλὴ Ἀλεξάνδρου ἐν λεοντῇ. Ὅπ. Ἀθηνᾶ Πρόμαχος).

1. Τὰ νομίσματα ταῦτα προερχόμενα πάντοτε ἐκ τῆς Νοτίου Πελοποννήσου καὶ ἐκ Κρήτης παραμένουσι μέχρι τοῦδε ἀβεβαίου ἀπονομῆς.

Πτολεμαῖος Γ'.

16.— **A** 22. Κεφαλή Πτολεμαίου Α' Σωτήρος δεξ.

"Οπ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ Κεφαλή Λιβύης δεξ. = Σβορώνου Τὰ Νομίσμ. τοῦ χρ. τῶν Πτολ. ἀρ. 855 πίν. XXXIV, 3.

17.— **A** 17. Ἐφθαρμένον Πτολεμαίου Α' (= Σβορώνου ἔ. ἀ. πίναξ III, 31-32;;).

ΡΩΜΑΪΚΑ.

18.— **A** 32. Ρωμαϊκὸν ἀσάριον ἐφθαρμένον. Κεφαλή Ἰανουῦ.

"Οπ. Πρῶρα.

19 — **A** 21. Γράμμ. 6,26. Sextans. Κεφαλή ἀγένειος Ἑρμοῦ μετὰ πετάσου πτερωτοῦ πρὸς δεξ. "Οπισθεν αὐτῆς · · Τὸ ὅλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. Πρῶρα πρὸς δεξ., ἥς ἄνω μὲν στάχυς, δεξιὰ \overline{KA} ἢ KA (= Καπύη) καὶ κάτω ROMA. — Διατ. καλή. = Πίναξ VI, 15.

Ὀκιάβιος Αὔγουστος.

20.— **A** 30. DIV[VS AVGVS]TVS PATER Κεφαλή Ὀκταβ. Αὔγουστου δαφνοστεφής, πρὸς ἀρ.

"Οπ. PROVIDENT κάτω βωμοῦ, οὗ πλαγίως S—C = Cohen I p. 94, 228.

Φανστίνα ἡ νεωτέρα.

21.— **P** δηνάριον. DIVA FAV—STINA PIA Προτομή αὐτῆς πρὸς δ.

"Οπ. CONSECRATIO ἄνω θρόνου, παρ' ᾧ σκῆπτρον καὶ ταῶς = Cohen III 142, 73.

Γορδιανὸς Γ'.

22.— **A** 24. "Οπ. PROVIDENTIA. — Διατ. μετριοτάτη.

BYZANTINA.

23.— **A** 22. Ἰουστίνου καὶ Σοφίας εἰκοσανούμιον. — Δ. μετριοτάτη.

ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ. Ἑνετία.

24-25.— **A** 28. Κοπέντα διὰ τὰς κτήσεις ἐν DALMA/ET/ALBAN. —

Διατ. μετρία.

26.— Μολύβδινον πῶμα ἀγγείου φαρμακευτικοῦ (τοῦ 16^{ου} ἢ 17^{ου} αἰῶνος), διάτρητον, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν THERIACA FINA IN VENEZIA.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΦΘΑΡΜΕΝΑ ΚΑΙ ΑΔΙΑΓΝΩΣΤΑ.

27-36.— **A** Δέκα διάφορα κομμάτια.

Δ' (8 Σεπτεμβρίου 1906).

Ἀνασκαφαὶ Ἀργους.

Παρὰ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων κ. Γαβρ. Βυζαντινοῦ παρελήφθησαν δυνάμει τῆς ὑπ' ἀρ. 14495 Ὑπουργικῆς διαταγῆς (ἴδε Ἀρχείου Νομισμ. Μουσείου ἀρ. 2163) διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 2167 πρωτοκόλλου ἐν ἀργυροῦν καὶ ἐβδομήκοντα ὀκτὼ χαλκᾶ (ἧ καὶ ἐκ κράματος) νομίσματα εὑρεθέντα ἐν Ἀργεὶ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Ὁλλανδοῦ ἀρχαιολόγου κ. Vollgraff. Πάντα, πλὴν ὀκτὼ, εἶναι λίαν ἐφθαρμένα καὶ ἄχρηστα τῇ συλλογῇ, σημασίαν ἔχοντα μόνον διὰ τὴν ἀνασκαφὴν, διὸ καὶ ἐτέθησαν ἰδιαιτέρως ἐν τῇ *Συλλογῇ τῶν εὑρημάτων* μετὰ τῶν ἡριθμημένων ὑπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος φακέλων (ἀριθ. 223-302), πλὴν τῶν ὀκτὼ σχετικῶς καλῶς διατηρουμένων, ἅτινα καταταχθέντα νῦν ἐν τῇ συλλογῇ εἶναι τὰ ἑξῆς:

ΚΟΡΙΝΘΟΣ.

1 (ἐκ τοῦ φακέλου 229). — A 22. IMP CAE TRAI—AN HADRIA..

Προτομή δαφνοστεφῆς μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος πρὸς δ.
 Ὅπ. COL L I—VL [COR] Διόνυσος (;) ἄγένειος ἱσταμένος δεξ.
 φέρων ἱμάτιον καταλείπον ἀκάλυπτον τὸ στήθος. Ἐν τῇ ὕψου-
 μένῃ δεξιᾷ ἔχει θύρσον (;), ἐν τῇ κρεμαμένῃ πρὸς τὰ κάτω
 ἀρ. ἀγγεῖον. — Διατ. μετρία.

2 (ἐκ τοῦ φακέλου 272). — IVL DOM—NA AVG Προτομή αὐτῆς δεξ.

Ὅπ. [CO]L L I—COR Νίκη κατενώπιον, ἱσταμένη ἐπὶ σφαίρας.
 — Διατ. μετρία.

ΑΡΓΟΣ.

3 (ἐκ τοῦ φακέλου 235). — A 13. Κεφαλὴ λύκου πρὸς ἀρ.

Ὅπ. Μέγα A οὐ κάτω Πεδίον ἔγκοιλον. — Διατ. καλλίστη.

ΑΡΚΑΔΙΑ. Τεγέα.

4 (ἐκ τοῦ φακέλου 234). — A 25. IO[YΛIA] ΔΟΜ[NA]... Προ-
 τομή αὐτῆς δεξ.

Ὅπ. Ἀταλάντη ὀρμῶσα πρὸς δεξ. καὶ δορατίζουσα κάπρον γο-
 νατίζοντα ὑπὸ δένδρον. Ἐν τῷ ἑξέρῳφ $\begin{matrix} \text{ΤΕΓΕΑ} \\ \text{ΤΩΝ} \end{matrix} = \text{Πίναξ IV,}$

14. Πβλ. Imhoof-Gardner, Numism. Commentary on

Pausanias p. 108 1 (Παυσαν. VIII, 45, 6) καὶ Collignon-Baumgarten, Geschichte der Griech. Plastik Bd. II S. 252 fig. 117).

ΡΩΜΑΪΚΑ. *Τάκιος.*

5 (ἐκ τοῦ φακέλου 270).— A 24. IMP. C. M. CL. TACITVS AVG

Προτομή ἀκτινοστεφής μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος πρὸς δ.

᾽Οπ. SPE—S PVBLICA Νίκη στέφουσα τὸν Τάκιον. — Διατ. καλή. = Cohen, VI, 234, 140.

Κρίσιος.

6 (ἐκ τοῦ φακέλου 272).— A 18. IVL CRISPVS NOB C Προτομή

μετὰ διαδήματος καὶ θώρακος πρὸς δεξ.

᾽Οπ. PROVIDEN—TIAE CAESS Πύλη φρουρίου, ἥς ἄνω ἀστήρ.

Κάτω . . TSS. — Διατ. καλή,

BYZANTINA. *Ἰουστινιανὸς Α'.*

7 (ἐκ τοῦ φακέλου 227). — Τεσσαρακοντανούμιον τοῦ ἔτους XXX

κοπὲν ἐν ΝΙΚΟ(μηδεία) Β. — Διατ. καλή.

ΠΡΙΓΚΙΠΕΣ ΑΧΑΪΑΣ.

8 (ἐκ τοῦ φακέλου 237).— K τορνήσιον. G—AC—CA—IE Σταυρός.

᾽Οπ. COR—INT—VM Πύργωμα, οὗ ἄνω σταυρός. — Δ. καλή.

= Schlumberger, Num. de l'Orient Latin σελ. 313.

9-79. — Τὰ ἐν τοῖς *Εδρήμυσι* τεθέντα ἐφθαρμένα.

Ε'.

Ἐξ ἀγορᾶς τῆς Πρυτανείας τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου παρὰ τοῦ ἐξ Ἀγχιάλου πρόσφυγος Γεωργίου Ἀσλάνογλου
(ἶδε Ἀρχ. Νομισμ. Μουσείου ἀριθ. 2173).

ΘΡΑΚΗ. *Λυσίμαχος (Βυζάντιον).*

1.— P τετραδρ. γραμμ. 16,60. Κεφαλὴ Λυσιμάχου κερασφόρος καὶ μετὰ διαδήματος, δεξ.

᾽Οπ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ δεξ.—ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ ἀρ. Ἀθηνᾶ Νικηφόρος καθημένη ἐπὶ θρόνου πρὸς ἀρ. ἔχουσα παρ' ἑαυτῇ δόρυ καὶ

ἀσπίδα, ὡς συνήθως. Ἐπὶ τοῦ θρόνου ΒΥ. Ἐν τῷ ἐξέργῳ
τρίαινα. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. ΙΔ'. — Διατ. καλή.

5'.

Ἐξ ἀγορᾶς τῆς Πρυτανείας τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου
παρὰ Ἀλεξάνδρου Ν. Μελετοπούλου
(ἴδε Ἀρχαίου Νομισματ. Μουσείου ἀριθ. 2175).

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθῆναι.

18 τετράδραγμα Ἀθηναῖκὰ τῆς νέας τεχνοτροπίας (ἐποχῆς τῶν ἀρ-
χόντων) παρουσιάζοντα τὰς ἐξῆς ποικιλίας :

Αὐξων ἀριθμ.	Ὀλκῇ	Πρῶτον ὄνομα	Δεύτερον ὄνομα	Τρίτον ὄνομα	Ἐπὶ ἀμφορ.	Ἐπὶ ἀμφορ.
1 15,95	ΑΝΔ—ΡΕΑΣ	ΧΑΡΙ/ΝΑΥ/ΤΗΣ	ΑΜΥ/ΝΟΜ	Ι	ΑΠ	
2 16,30	» »	» » »	ΔΗΜ/ΗΤΡ	Λ	ΜΕ	
3 15,50	ΔΑ—ΜΩ[Ν]	ΣΩΣΙ/ΚΡΑ/ΤΗΣ	ΤΙ/ΜΩΝ	Μ	»	
4 16,15	ΔΙΟ—ΝΥΣ	ΔΙΟ/ΝΥΣΙ	ΑΡΙΣ	Β	»	
5 15,80	ΔΩ—ΣΙ/ΘΕΟΣ	ΧΑΡ/ΙΑΣ	ΔΙΟΝ	Δ	»	
6 16,45	ΕΠΙ/ΓΕΝΗ	ΣΩΣΑΝ/ΔΡΟΣ	ΔΕΙΝΟΚ	Δ	ΣΦ	
7 15,50	ΕΥΜ/ΑΡΕΙ/ΔΗΣ	ΚΛΕΟ/ΜΕΝ	ΑΣΚ	Ζ	ΜΕ	
8 16,55	» » »	» » »	ΜΗΤΡ	Η	ΣΩ,	
9 15,70	ΕΥΜΗ—ΛΟΣ	ΚΑΛ/ΛΙ/ΦΩΝ	ΗΡΑ	Λ	ΣΟ	
10 16,65	ΘΕΟ/ΔΟ/ΤΟΣ	ΚΛΕ/ΟΦΑ/ΝΗΣ	ΠΟ/ΠΛΙ	Θ	»	
11 15,90	» » »	» » »	ΔΗ/ΜΟΣ	Α	ΣΦ;	
12 16,25	» » »	» » »	ΕΠΙ/ΜΑΧ ΟΣ	Ε	ΜΕ	
13 16,65	ΙΚΕ—ΣΙΟΣ	ΑΣΚ/ΛΗΠΙ/ΑΔΗΣ	ΘΕΟ	Η	ΠΕ	
14 16,35	ΞΕ—ΝΟ/ΚΛΗΣ	ΑΡΜΟ/ΞΕ/ΝΟΣ	—	Γ	ΣΩ;	
	(τῆς σειρᾶς τῆς τρι-	αίνης καὶ δελφίνος)				
15 16,40	ΠΟΛΕ—ΜΩΝ	ΑΛΚΕ—ΤΗΣ	ΘΕΟΔΟ/ΤΟΣ	Α	ΜΕ	
16 16,75	» »	» »	ΑΠΟΛ/ΛΟΔΩ	Ε	ΣΦ	
17 16,70	» »	» »	ΔΩΡΟ	Κ	ΜΕ	
18 16,00	ΧΑΡΙ/ΝΑΥ/ΤΗΣ	ΑΡΙΣ/ΤΕΑΣ	ΗΡΑ/ΚΛ/ΕΙ	Ε	ΣΩ	

Ζ' (26 Σεπτεμβρίου 1906).

Δῶρον Ἰωάννου Δεράκη ἐκ Κρήτης.

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθῆναι.

Σύμβολον χαλκοῦν Ἐκκλησίας καὶ Θεάτρου.

- 1.—Α 17. Κεφαλὴ λέοντος δεξ. Ὅπ. Μ ἢ Ξ. — Διατ. καλλίστη.

ΚΡΗΤΗ. Κνωσός.

- 2.—Α 29. Κεφαλὴ Διὸς δεξ. Πρὸ αὐτῆς κεραυνός. Ἐπ' αὐτῆς ὑστερόσημον, ἐν ᾧ μονογράφημα ἀναλυόμενον εἰς ΑΠΤΑΡΑΙων; Ὅπ. [ΚΥΔΑΣ] Ἀετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων πρὸς δεξ. — Διατ. καλή.

Ραῦκος.

- 3.—Α 18. ΡΑΥ—ΚΙ—ΟΝ Κεφαλὴ ἵππου δεξ. Ὅπ. Τρίαινα, δελφίς καὶ τριγωνικὸν ὑστερόσημον. — Διατ. καλή.

Η' (26 Σεπτεμβρίου 1906).

Παρὰ τῆς Ἐφορείας τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν.

ΒΡΑΖΙΛΙΑ.

- 1.—Α 44. Νομισματούσημον κοπὲν ἐπὶ τῇ θεμελιώσει τῆς οἰκοδομῆς τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ρίου Ἰανείου.

Θ' (2 Ὀκτωβρίου 1906).

Δῶρον Κ. Μ. Σαχηνίδου, διὰ τοῦ ἐν Πετροπόλει ἀρχιμανδρίτου κ. Ἀγαθαγγέλου Γεωργιάδου (ἴδε Ἀρχεῖον Νομισμ. Μουσείου ἀριθ. 2180 καὶ 2181).

ΠΟΝΤΟΣ. Μιθραδάτης Ξ' Εὐπάτωρ.

- 1.—Ρ κίβδηλον τετράδραχμον χυτόν, χυθὲν ἐπὶ τοῦ γνησίου κομματίου τῆς συλλογῆς Παρισίων τοῦ ἀπεικονισθέντος καὶ περι-

γραφέντος ἐν Babelon-Reinach, Recueil Waddington
des monnaies d'Asie Mineure p. 17 pl. II, 14.

I'.

Ἐξ ἀγορᾶς παρὰ τοῦ ἐξ Ἀγχιάλου πρόσφυγος Σταύρου Ἰωάννου.

ΘΡΑΚΗ. Ἀγχιάλος.

1.—Α 20. Α. Λ. ΣΕ—ΣΕΝΗΡΟΣ Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Σεπτ. Σεουή-
ρου, δεξ.

Ὅπ. ΑΓΧΙΑ—ΛΕΩΝ Ἡρακλῆς ἄγχων τὸν λέοντα, ἱστάμενος
ἀριστ. — Διατ. καλή. = Πίναξ IV, 1.

ΙΑ'.

Ἐξ ἀγορᾶς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου παρὰ Α. Παπαδήμα
ἐμπόρου ἀρχαιοτήτων
(ἴδε Ἀρχ. Νομισμ. Μουσείου ἀριθ. 2184).

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθῆναι.

Τετραδράχμα τῆς ἐποχῆς τῶν ἀρχόντων καλῆς καὶ καλλίστης διατηρήσεως.

Αὐτὸν ἀριθμ.	Ὀλκὴ	Πρῶτον ὄνομα	Δεύτερον ὄνομα	Τρίτον ὄνομα	Ἐπὶ ἀμφορ.	Ὑπὸ ἀμφορ.
1 16,35	Α ΜΦΙ/ΚΡΑ/ΤΗΣ	ΕΠΙ/ΞΤΡ[Α]/ΤΟΣ	ΕΥΛ/Ε	Κ	ΑΠ	
2 16,07	ΔΗ—ΜΗ/ΤΡΙ—Ο	ΑΓΑ/ΘΙΠ/ΠΟΣ	[Φ]Ι	Β	ΠΕ	
3 16,60	ΔΩΣΙ/ΘΕΟΣ	ΧΑΡ/ΙΑΞ	ΝΙΚ	Γ	»	
4 16,49	ΕΠΙ/ΓΕΝΗ	ΞΩΞΑΝ/ΔΡΟΣ	ΜΟ/ΞΧ	Β	ΗΡΑ	
5 16,67	» »	» »	ΕΥ/ΜΗ	Γ	ΞΦ	
6 16,60	» »	» »	ΗΛΙ/ΟΔΩ	Ε	ΗΡ	
7 16,42	ΗΡΑ/ΚΛΕΙ/ΔΗΣ	ΕΥΚ/ΛΗΣ	Β]ΑΚ/Χ	Α	ΞΟΛ	
8 16,50	ΚΑ—ΡΑΙΧ	ΕΡΓΟ—ΚΛΕ	ΔΙΟΦ	Ι	ΞΩ	
9 16,77	ΠΟΛΕ—ΜΩΝ	ΑΛΚΕ—ΤΗΣ	ΔΩΡΟ	Κ	ΞΦ	

IB' (6 'Οκτωβρίου 1906).

Δῶρον Μιχαήλ Πανταζῆ ἐκ Δελβίνου τῆς 'Ηπείρου.

ΗΠΕΙΡΟΣ. Φωνίχη.

- 1.— Α 26. ΑΥΤΟΚΡΑ[ΤΩΡ] ΚΑΙΣΑΡ ΤΡ[ΑΙΑΝΟΣ] Προτομή δαφνοστεφής μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος πρὸς δεξ.
 "Οπ. ΦΟΙΝΙ—ΚΑΙΩΝ Ζεὺς γυμνὸς ἱστάμενος ἄρ., ἔχων ἐν τῇ προτεταμένη δεξιᾷ φιάλην, τὴν δ' ἀριστερὰν στηριζὼν ἐπὶ τοῦ σκήπτρου. — Διατ. μετρία.

ΙΓ' (12 'Οκτωβρίου 1906).

'Εξ ἀγορᾶς τοῦ 'Εθν. Πανεπιστημίου παρὰ Αὐγ. Στογιάννου
(ἴδε 'Αρχ. Νομισμ. Μουσείου ἀριθ. 2186).

ΑΤΤΙΚΗ. 'Αθῆναι.

- 1.— Ρ τετράδρ. γραμμ. 16,30. Κεφαλὴ 'Αθηνᾶς πρὸς δεξ.
 "Οπ. ΜΙΚΙ—ΩΝ ΕΥΡ—ΥΚΛΕ ΔΗ|ΜΟ Τὸ γράμμα τοῦ ἀμφορέως ἐξίτηλον· ὑπὸ δὲ τὸν ἀμφορέα ΞΩ. Γλαῦξ. Σύμβολον οἱ Διόσκουροι. — Διατ. καλή.
 2.— Α 25. Προτομή 'Αθηνᾶς μετὰ κορινθιακοῦ κράνους καὶ αἰγίδος πρὸς δεξ.
 "Οπ. ΑΘΗΝΑ—ΙΩΝ 'Απόλλων γυμνὸς ἱστάμενος πρὸς δεξ. ἔχων ἐν τῇ δ. κλάδον καὶ ἐν τῇ ἄρ. τόξον. — Δ. ἀρίστη. = Πίναξ IV, 7.

ΙΔ'.

Δῶρον I. Δελλίου, διευθυντοῦ τοῦ ὁμωνύμου ἐκπαιδευτηρίου.

ΑΤΤΙΚΗ. 'Αθῆναι.

- 1.— Α 20. Κεφαλὴ 'Αθηνᾶς Παρθένου δεξ. 'Εν κύκλῳ σφαιριδίων.
 "Οπ. Α—ΘΕ Γλαῦξ ἐπὶ ἀμφορέως πρὸς δεξ. 'Εν τῷ πεδίῳ δεξ. κηρύκειον. Τὸ ὅλον ἐν στεφάνῳ. — Διατ. καλή.

ΙΕ'.

Δῶρον κ. Ἰωαννίδου ἐκ Σάμου.

ΝΕΩΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΧΑΛΚΑ.

- 1.—Ἰσπανίας Ἀλφόνσος IB' πέντε λεπτὰ τοῦ 1877.
- 2.—Γαλλικῆς Δημοκρατίας πέντε λεπτὰ τοῦ 1902.
- 3.—Γερμανίας 2 φένιχ τοῦ 1894.
- 4.—Οὐγγαρίας 2 κράϊτσερ τοῦ 1895.
- 5.—Ρωσίας ἐν καπήκιον τοῦ 1896.
- 6.—Ρουμανίας Καρόλου Α' 2 μπάνι τοῦ 1886.
- 7-9.—Ἑλλάδος 2 λεπτὰ τοῦ 1837, 5 λεπτὰ τοῦ 1851 καὶ 2 λεπτὰ τοῦ 1854.
- 10.—Αἰγύπτου χαλκοῦν νεώτατον μεγέθους διλέπτου.
- 11.—Ἐταιρείας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν νομισμάτων τοῦ 1804.
- 12.—Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας ἐν ἑκατοστὸν τοῦ 1890.

ΙΣ' (7 Νοεμβρίου 1906).

Δῶρον κ. Δημητρίου Βικέλα.

ΒΑΤΑΡΙΑ. Μαξιμιλιανὸς Β'.

- 1.—Ρ τάλληρον κοπὲν εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀνορθώσεως τοῦ κίονος τῆς Μαρίας ἐν Μονάχῳ τῷ 1855.

ΙΖ' (1 Δεκεμβρίου 1906).

Ἐξ ἀγορᾶς τῆς Πρυτανείας τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου
(ἴδε Ἀρχ. Νομισμ. Μουσείου ἀριθ. 2204-2205).

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. Πτολεμαῖος Β' Φιλάδελφος.

- 1.—Χ 20, γραμμ. 13,35.—ΑΔΕΛΦΩΝ ἄνω τῶν συνεζευγμένων προτομῶν Πτολεμαίου Β' καὶ Ἀρσινόης Β', πρὸς δεξ., φερόντων διαδήματα περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ ἱμάτια περὶ τὸν λαιμόν. Ἐν τῷ πεδίῳ, ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς, ἀσπίς ὠοειδῆς, ἥς ἄνω τὸ

χρονολογικὸν γράμμα Δ. Πρὸ τῶν προτομῶν δίκερας. Τὸ ὅλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

᾽Οπ. ΘΕΩΝ ἄνω τῶν συνευγεγμένων προτομῶν Πτολεμαίου Α΄ Σωτῆρος καὶ Βερενίκης Α΄, πρὸς δεξ., φερόντων διαδήματα περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ ἱμάτια περὶ τὸν λαιμόν. Τὸ ὅλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. — Διατ. ἀρίστη. = Πίναξ VI, 14.

Τὸ νόμισμα τοῦτο εἶναι ἀνέκδοτον καὶ σπουδαῖον ἕνεκα τῆς χρονολογίας αὐτοῦ Δ, ἀναλογούσης πρὸς τὸ ἔτος 267 π. Χ. Πβλ. Σβορώνου, Τὰ Νομίσματα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων τόμ. Β΄ σ. 93 καὶ τὸ ὑπὸ τύπωσιν Συμπλήρωμα (μέρος 4ον) τοῦ αὐτοῦ ἔργου, σελ. 414 ἀρ. 616^α πίν. Β, 25.

ΙΗ΄ (11 Δεκεμβρίου 1906).

Δῶρον κ. Ἰωάννου Φίλτσου ἐμπόρου ἐν Ἀθήναις.

ΗΔΙΣ.

1.—*Ρ* 16, γραμμ. 2,80. Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφῆς δεξ.

᾽Οπ. F—A Ἀετὸς ἱστάμενος δεξ. Πρὸ αὐτοῦ φύλλον ἐλαίας.— Διατ. καλλίστη. = Πίναξ IV, 13.

ΙΘ΄ (13 Δεκεμβρίου 1906).

Παρὰ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου κ. Β. Στάη κατόπιν τῆς ὑπ' ἀρ. 2202, 28 Νοεμβρίου αἰτήσεώς μου καὶ τοῦ ὑπ' ἀρ. 23653, 10 Δεκεμβρίου ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου, παρέλαβον διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 2217 πρωτοκόλλου τῆς 12 Δεκεμβρίου 1906 τὰ ἑξῆς:

ΕΛΛΑΣ.

ΟΒΕΛΙΣΚΟΙ ΑΡΓΟΥΣ, ΑΝΑΘΗΜΑ ΦΕΙΔΩΝΟΣ ΤΟΥ ΑΡΓΕΙΟΥ. — ΤΑ ΔΑΝΤΑ (ΠΕΔΕΚΕΙΣ) ΧΑΛΚΟΥ ΕΚ ΚΥΜΗΣ ΚΑΙ ΜΥΚΗΝΩΝ. — ΠΡΟΦΕΙΔΩΝΕΙΟΣ ΣΤΑΘΜΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΩΝ.

α) Δέσμη σιδηρῶν ὀβελῶν εὐρεθεῖσαν ἐν ταῖς ἐν ἔτει 1894 ἀνασκαφαῖς τοῦ Ἡραίου ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀρχαιολ. Σχολῆς, δημοσιευθεῖσαν δ' ἔκτοτε ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ Διεθνείᾳ Ἐφημερίδι τῆς Νομισμ. Ἀρχαιολ. τοῦ ἔτους 1906 σελ. 192 κῆς. πίν. X-XII. Συγχρόνως παρέλαβον καὶ πάντα τὰ ἐν τοῖς ὑπογείοις τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρ-

- χαιοι. Μουσείου λοιπὰ πολυάριθμα, ἐν τρισὶ κοφίνοις, λείψανα τῆς αὐτῆς δέσμης. Τὰ σῶα, ἥμισυ καὶ ἐνὸς τετάρτου τὸ μέγεθος τεμάχια εἶναι περὶ τὰ 164. Τὰ μικρὰ θραύσματα εἶναι ἀνάριθμα!
- β) Τὸν αὐτόθι εὗρεθέντα μέγαν σιδηροῦν προφειδώνειον σταθμητικὸν κανόνα, τὸν δημοσιευθέντα καὶ ἀπεικονισθέντα ἐν Διεθν. Ἐφημ. τῆς Νομισμ. Ἀρχαιολ. τόμ. Θ' σελ. 198 πίν. X καὶ XI.
- γ) Δέκα ἕξ τάλαντα χαλκοῦ, σχήματος πελέκεων, ἐκ τῶν δέκα ἐννέα εὗρεθέντων ἐν τῇ θαλάσῃ τῆς Κύμης, καταγεγραμμένων δὲ ὑπ' ἀριθ. 13051 ἐν τῷ εὗρετηρίῳ τοῦ Ἐθν. Ἀρχ. Μουσείου καὶ δημοσιευθέντων ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ Διεθν. Ἐφημ. τῆς Νομισμ. Ἀρχαιολ. τόμ. Θ' σελ. 161 κῆξ. πίν. III.
- δ) Ὅμοιον χῦμα χαλκοῦ εὗρεθὲν ἐν Μυκῆναις δημοσιευθὲν καὶ ἀπεικονισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ Διεθν. Ἐφημ. τῆς Νομ. Ἀρχαιολ. τόμ. Θ' σελ. 166 πίν. IV-V.

ΙΤΑΛΙΑ.

ΠΙΚΕΝΤΙΑ. Ἀδρία.

- ε) Ἀσσάριον μεγέθους 85 χιλ. ὀγκῆς γραμμ. 328,40. Κεφαλὴ Σειληνοῦ πωγωνοφόρου, ἄνευ τραχήλου, κατενώπιον μετὰ στεφάνου περὶ τὴν κεφαλὴν. Δεξιὰ αὐτῆς HAT ἐκ τῶν κάτω.

Ὅπ. Κύων κοιμώμενος πρὸς δεξ. οὗ κάτω I.

Ὅμοιον τῷ παρὰ Garucci Le monete del Italia Antica Tab. LXI, 1. (Τεταγμένον ὑπ' ἀρ. 12299 τοῦ εὗρετηρίου τοῦ Ἐθν. Ἀρχ. Μουσείου. Προέλευσις αὐτοῦ ἡ συλλογὴ Ἀθ. Ρουσοπούλου.)

Κ' (14 Δεκεμβρίου 1906).

Δῶρον κ. Α. Kibireff, ξώσου, capitaine-commandant au 1er régiment d'infanterie «Newsky» de S.M. le Roi des Hellènes.

ΡΩΣΙΑ.

- 1.— Ρ νομισμάτιον Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης τοῦ 1785.
- 2.— Α δενέκα τοῦ 1855.

ΑΥΣΤΡΙΑ.

- 3.— Α νομισμάτιον 1 κραιτσαρίου τοῦ 1881.
-

ΚΑ' (22 Δεκεμβρίου 1906).

Δῶρον κ. Ἰωάννου Φίλτσου, ἐμπόρου ἐν Ἀθήναις.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ. Ἰωάννης Βλαδίσλαος καὶ βασιλεὺς Μιχαήλ.

- 1.— **Р** 21. **Ι**С—**Χ**С Ὁ Ἰησοῦς ἱσταμένος πρὸ θρόνου κατενώπιον μετ' ἀνατεταμένων χειρῶν.

Ὅπ. Δύο βασιλεῖς ἱστάμενοι κατενώπιον καὶ κρατοῦντες σταυρὸν ἢ λάβαρον, οὗ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἄνω μὲν παρὰ τὰς κεφαλὰς δύο μονογραφήματα, κάτω δὲ δύο ἀστέρες. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. μονογράφημα τοῦ Βλαδισλάου, δεξιᾷ δὲ μονογράφημα τοῦ Μιχαήλ. — Διατ. καλή. = *Πίναξ* VI, 16. Πβλ. Wellenheim, Catalogue τόμ. II, 2 σελ. 564 ἄρ. 11945 κέξ.

ΚΒ' (3 Ἰανουαρίου 1907).

Δῶρον τοῦ αὐτοῦ.

- 1.— **Р** κίβδηλον δίδραχμον τῶν Ὀποντιῶν Λοκρῶν (Κεφαλὴ Δήμητρος ἄρ. Ὅπ. Αἷας) κεκομμένον καὶ εὐτεχνον.

ΚΓ'.

Δῶρον κ. Κωνστ. Ρωμαίου, ἀρχαιολόγου.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ.

- 1.— Πηλ. 41. Πήλινον σφζόμενον κατὰ τὰ τρία τέταρτα, ἔχει δὲ δύο

	MA	ἄρ. τῆς Ἀγ. Μαρίνης ἱσταμένης κατε-
ὁπὰς πρὸς ἀνάρτησιν.	PH	νώπιον, ἧς ὁμως ἐλλείπει ἡ κεφαλὴ.
	NA	

Ὅπ. Ἀσημον. Ἔργον μέσων βυζαντινῶν χρόνων (φυλακτήριον). Ὁ πηλὸς εἶναι τόσον λεπτός, ὥστε νομίζει τις ὅτι κατεσκευάσθη ἐξ ἐλεφαντόδοντος. = *Πίναξ* VI, 7.

ΚΔ' (9 Φεβρουαρίου 1907).

Δῶρον κ. Ἰωάννου Φίλτσον.

ΑΙΓΙΝΑ.

- 1.— Α 14. Α ἐν μέσῳ δελφίνων. Ὅπ. Τὸ σύνηθες ἔγκοilon τετραγώνον τῆς Αἰγίνης. Ἐν ἐνὶ τῶν διαμερισμάτων Ε.— Δ. ἀρίστη.

ΚΕ' (9 Φεβρουαρίου 1907).

Δῶρον κ. Μ. Καμπάνη (κατ' ἐκλογὴν μου).

ΑΘΗΝΑΙ.

- 1.— Α 22. Προτομή Ἀρσινόης Β' μετὰ καλύπτρας, πρὸς δεξ.

Ὅπ. ^{Α—Ε}
[Ο] Τριπτόλεμος ἐν ἄρματι δρακόντων πρὸς ἄρ.— Διατ.

καλή. = Πίναξ IV, 6. Νόμισμα ἀνέκδοτον καὶ σπουδαῖον ἱστορικῶς. Ἀπεικονισθήσεται ἐν τῷ ὑπὸ τύπωσιν βιβλίῳ Σβορώνου Τὰ Νομίσματα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων Μέρος 4ον (Συμπλήρωμα) σελ. 418 ἀρ. 933^α πίν. Α, 17.

ΚΣ' (20 Μαρτίου 1907).

Ἀνασκαφαὶ Δήλου κτλ.

Τὰ παρὰ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων κ. Δ. Σταυροπούλου κομισθέντα ἐκ Δήλου καὶ Μυκόνου καὶ παραδοθέντα μοι τῇ 20 Μαρτίου διὰ πρωτοκόλλου (Ἀρχ. Νομισμ. Μουσείου ἀρ. 2273) κατόπιν τῆς ὑπ' ἀρ. ²⁴⁹⁸₂₄₆₄

17 Φεβρουαρίου Ὑπουργικῆς διαταγῆς (Ἀρχ. Νομ. Μουσείου ἀρ. 2248).

Σημ. Ἐν τῇ κατατάξει ἠκολουθήσαμεν τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ πρωτοκόλλου.

Α. Εὔρημα τῆς 9 Ἰουνίου 1905 γενόμενον πρὸς Ν τῆς ἀγορᾶς τῶν Κομπεταλιαστῶν.

ΡΩΜΑΪΚΑ. Αὔγουστος.

- 1-4.— Α δηνάρια τέσσαρα ὅμοια τοῖς παρὰ Cohen Monnaies Impériales τόμ. I σελ. 69 ἀριθ. 43 (τύποι Γαίου καὶ Λουκίου) κοπέντα περὶ τὰ 2 π. Χ. — Διατ. μετρία.

Σημ. Ἄλλα πέντε κομμάτια, ὧν τὰ δύο ἀσφαλῶς ὅμοια, ὅλως κατωμένα. ἀπερρίφθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Σταυροπούλου ἐν Δήλῳ ὡς ἄχρηστα.

*Β. Εὔρημα τῆς 4 Μαΐου 1906 Β τῆς ΒΔ γωνίας τῆς ἐξ Α παραλλήλου
τῇ στοᾷ τοῦ Φιλίππου ἐλάσσονος στοᾶς, ὑπὸ βάσιν, ἐν μικροῦ
κοινῷ πηλίνῳ δοχείῳ τεθραυσμένῳ.*

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθῆναι. Ἐποχὴ τῶν νομισματικῶν ἀρχόντων.

Ἀξίων ἀριθμ.	Ὀλκή	Πρῶτον ὄνομα	Δεύτερον ὄνομα	Τρίτον ὄνομα	Ἐπὶ ἀμφορ.	Ἐπὶ ἀμφορ.
5	τεθραυσ	Η	Στάχυς	—	—	—
6	3,15 ἐλλειπτ.	—	»	—	—	—
7	3,75	ΓΛ/ΑΥ	ΕΧΕ	Α	Γ	—
8	3,35	»	»	—	—	—
9	3,02	»	»	—	;	—
10	1,65	»	»	—	—	—
11	2,65	[Δ]Η[Μ]Η	ΙΕ/ΡΩ	—	Μ;	—
12	1,75	ΔΩ	ΔΙ	—	—	—
13	14,92	ΜΙ/ΚΙ	ΘΕΟ/ΦΡΑ	—	Μ	ΜΕ
14	1,60	»	» »	—	—	—
15	15,92	ΑΜΜ/ΩΝΙ/ΟΣ	ΚΑΛ/ΛΙΑΣ	ΘΕΜ/ΙΣΤΟ	Ζ	ΜΕ
16	15,10	» » »	» »	ΒΥΤΤ/ΑΚΟΣ	Ι	ΣΩ
17	16,00	ΑΝΤΙ—ΟΧΟΣ	ΚΑΡΑ/ΙΧΟΣ	ΕΙΡΗ/ΝΑ	Δ	»
18	3,65	ΗΡΑ	ΑΡΙ—ΣΤΟ	ΦΙΛΩ	—	—
19	15,75	»	ΑΡΙ—ΣΤΟΦ	ΑΡΧΕ	Ζ	ΓΛῆΚΛ
20	15,60	»	» »	ΠΟΛΥΝ	Δ	ΑΝῆΑΠ
21	3,52	»	ΑΡΙ—ΣΤΟ	ΕΠΙΣ	Α	—
22	3,23	»	» »	;;	;	—
23	15,70	ΑΦΡΟ—ΔΙΣΙ	ΔΙΟ/ΓΕ	ΕΛ/ΙΞ	Ε	ΜΕ
24	15,87	ΔΙΟ/ΤΙ/ΜΟΣ	ΜΑ/ΓΑΣ	ΘΟΙ—ΝΟΣ	Κ	ΣΟ
25	1,50	ΔΙΟ	ΜΑ	ΧΑ—ΡΙ	—	—
26	3,80	ΔΩΡ/ΟΘΕ	ΔΙΟΦ	ΔΙΟ/ΚΛΕ	Β	—
27	3,60	ΘΕΜ—ΙΣΤΟ	ΘΕΟ/ΠΟΜ/ΠΟΣ	[Ο]Ε;	Α ἢ Λ	;
28	1,73	ΜΕ—ΝΕ	ΕΠ	ΕΠ	—	—
29	1,62	ΜΙ—ΚΙ	ΕΥ—ΡΥ	ΓΟ	—	—
30	3,90	ΠΟ—ΛΕ	ΑΛ—ΚΕ	ΛΥ	Ι	;
31	1,70	» »	ΑΚ—Κ[Ε]	Π[Α]	—	—
32	15,70	ΠΟΛΥ—ΧΑΡΜ	ΝΙΚΟΓ	ΘΕΜΙΣ ΤΟΚΛΗ	[Ι]	ΔΙ
33	16,48	ΣΩΚΡ/ΑΤΗΣ	ΔΙΟΝΥ/ΣΟΔΩ	ΑΣΚΛ/ΑΠΟΣ	Θ	ΣΦ
34	15,24	ΤΙΜΑΡ—ΧΟΥ	ΝΙΚΟΓΟ	ΑΜΦΙΚ/ΡΑΤ	;	ΜΕ

Αἰῶν ἀριθμ.	Ὀλκή	Πρῶτον ὄνομα	Δεύτερον ὄνομα	Τρίτον ὄνομα	Ἐπὶ ἀμφορ.	Υπὸ ἀμφορ.
35	14,92	ΑΝΔ—ΡΕΑΣ	ΧΑΡΙ/ΝΑΥ/ΤΗΣ	ΚΡΙΤ	Β	ΠΕ
36	15,45	ΔΗ—ΜΗ/ΤΡΙ—ΟΣ	ΑΓΑ/ΟΙΠ/ΠΟΣ	[Α]Π	Ε	ΑΠ
37	14,90	ΔΩ—ΣΙ/ΘΕΟΣ	ΧΑΡ—ΙΑΣ	ΔΙΟΝ	Δ	»
38	15,45	ΕΥΜΗ—ΛΟΣ	ΚΑΛ/ΛΙ/ΦΩΝ	ΑΛΕ/Ξ	Β	ΣΟ
39	14,55	ΗΡΑ—ΚΛΕ[Ι]/ΔΗΣ	ΕΥΚ/ΛΗΣ	ΣΩΣΙ/ΚΡΑ	Η	ΣΟΛ
40	15,02	ΘΕΟ/ΔΟ/ΤΟΣ	ΚΛΕ/ΟΦΑ/ΝΗΣ	ΔΗΜΟΣ	Β	ΣΩ;
41	15,20	ΙΚΕ/ΣΙΟΣ	ΑΣΚ/ΛΗΠΙ/ΑΔΗΣ	ΘΕΟ	Ζ	ΜΕ
42	3,58	ΤΙΜΟ—ΣΤΡΑ/ΤΟΣ	ΠΟ	ΑΡΙ	Λ	—
43	15,46	» » »	ΠΟ—ΣΗΣ	ΑΥΞ	Κ	;

ΜΥΣΙΑ. Πέργαμος (136-67 π. Χ.).

- 44.— Ρ 25, γραμμ. 11,50. Κιστοφόρος. Μονογραφήματα Π ΠΙ.
Σύμβολον κηρύκειον περρωτόν.— Διατ. καλή.

Γ. Εὔρημα τῆς 13 Μαΐου 1906 ΒΔ τῆς οἰκίας τοῦ Διονύσου
(μετ' ἀργυροῦ δακτυλίου ἀφενθέντος εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Δήλου).

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθῆναι.

- 45|Ρ δραχ. γραμμ. 3,55|ΗΡΑ |ΑΡΙ—Σ[ΤΟ] | ; | ; | —
46| » » 3,02|Α Μ/ΦΙ/ΚΡΑ |ΕΠΙ/ΣΤΡ | [;]Λ | Α | —

Ἀθηναϊκὰ χαλκᾶ Δήλου.

- 47.— Α 11. Κεφαλή δεξ. (;)

᾽Οπ. ^[Α]
○—Ε Δύο στάχυες (ὡς ἐπὶ τῆς τελευταίας δραχμῆς).

- 48-54.— Α 12. Προτομή Ἀρτέμιδος μετὰ φαρέτρας ἐπ' ὤμου πρὸς
δεξ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

᾽Οπ. Α—Θ Ἀγγεῖον κέρχνος. Τὸ ὄλον ἐν στεφάνῳ.

- 55-56.— Α 10. Τέτιξ. ᾽Οπ. ^Α
○—Ε Ἀμφορεύς, ἐφ' οὗ κλάδος φοίνικος.

- 57.— Α 12. Κεφαλή δεξ. ᾽Οπ. Ἀμφορεύς. Ἐφθαρμένον.

- 58.— Α 8. Κεφαλή δεξ. ᾽Οπ. Γλαῦξ δεξ. Ἐφθαρμένον.

Σημ. Ἄλλα ἑκατὸν πέντε κέρματα, ὧν τὰ 38 ἀσφαλῶς τοῦ αὐτοῦ τύπου
τοῦ κέρχνου (ἀριθ. 48-54), ἀπερρίφθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Σταυροπούλου ὡς
ὅλως ἐφθαρμένα.

Δ. Εὔρεθιμα τῆς 13 Μαΐου 1906 ΒΔ τῆς οἰκίας τοῦ Διονύσου.

Ἀθηναίων τῶν ἐν Δήλῳ.

59-65.— **Α** 12. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος ἀρχαῖζουσα πρὸς δ., ἐν κ. σφαιρ.

᾽Οπ. **Α**—**ΘΕ** Δύο στάχνες. Τὸ ὄλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Σημ. Ἄλλα 59 κέρματα, ὧν τὰ 45 ἀσφαλῶς τοῦ αὐτοῦ τύπου, ὅλως δ' ἐφθαρμμένα, ἀπερρίφθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Σταυροπούλου.

Ε. Εὔρεθιμα τῷ 1904 κατὰ τὸν οἶκον τῶν Βηρυτίων.

Ἀθηναίων τῶν ἐν Δήλῳ. Τριάριος.

66.— **Α** 16. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ. μετὰ φαρέ-
τρας ἐπ' ὤμου. Κάτω τοῦ λαιμοῦ **ΤΡΙΑ**. Τὸ ὄλον ἐν κ. σφαιρ.

᾽Οπ. **Α**—**ΘΕ** Γλαῦξ ἐπὶ ἀμφορέως, πρὸς δ.— Διατ. καλλίστη. =
Πίναξ IV, 10.

67.— **Α** 14. **†** = **ΤΡΙ**(άριος)—**Α** Προτομὴ Ἀρτέμιδος, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. **Α**—**ΘΕ** Δύο στάχνες ἐξ ἑνὸς στελέχους. Κ. σφ.— Δ. μετρία.

68.— **Α** 8. Κεφαλὴ δεξ. ᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\bigcirc}$ —**Ε** Τρίπους. — Διατ. καλή.

ΕΥΒΟΙΑ. Κάρυστος.

69.— **Α** 18. Κεφαλὴ Ἡρακλέους δεξ.

$\begin{array}{l} \text{Κ} — \text{Α} \\ \text{᾽Οπ. } \text{Ρ} — \text{ΥΣ} \end{array}$ Ἀετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πτερυγῶν πρὸς δεξ.
 $\begin{array}{l} \text{[Τ]} — \text{Ι} \end{array}$ — Διατ. καλή.

ΙΩΝΙΑ. Ἐφεσος.

70.— **Α** 25. Προτομὴ Ἀρτέμιδος δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.

᾽Οπ. **Ε**—**Φ** Προτομὴ ἐλάφου πρὸς δεξ. στρεφούσης τὴν κεφα-
λήν, ἥς ὀπισθεν λαμπάς. — Διατ. μετρία.

ΛΥΔΙΑ. Τράλλεις.

71.— **Α** 15. Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφῆς, δεξ.

᾽Οπ. **ΤΡΑΛΛ**[Ι] ἄνω, **ΑΝ**[ΩΝ] ἐν τῷ ἐξέρῳ. Ταῦρος ὑβὸς ἱστά-
μενος πρὸς ἄρ. Πρὸ αὐτοῦ **ΑΠ**. — Διατ. καλή.

Ζ. Εὔρεθιμα τῷ 1904 κατὰ τὴν Α πλευρὰν τοῦ ἱεροῦ.

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθῆναι.

72.— **Ρ** τριώβολον, γραμμ. 1,87. **ΓΛ/ΑΥ**—**ΕΧΕ**. — Διατ. καλή.

73.— **Α** τετράδρ. γραμμ. 15,30. ΦΑΝΟ—ΚΛΗΣ ΑΠΟΛ/ΛΩΝ/ΙΟΣ
ΣΑΤ Α ΣΩ.

ΠΟΝΤΟΣ. *Μιθραδάτης* ζ' *Εὐπάτωρ Διόνυσος* (120/119-63 π. Χ.).

74.— **Α** τετράδρ. γραμμ. 15,27.

Κεφαλή Μιθραδάτου ζ' μετὰ διαδήματος, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ἄνω, ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ
ΕΥΠΑΤΟΡΟΣ ἐν τῷ ἑξέργῳ. Πή-

γασος βοσκόμενος πρὸς ἄρ., οὗ ἄνω ΟΣ (=209=89/8 π. Χ.),
ἄρ. ἄστηρ ἐν μηνίσκῳ καὶ δεξ. μονογράφημα ΧΑΥΡ. Τὸ ὅλον
ἐν στεφάνῳ κισσοῦ. = *Πίναξ* IV, 32. Ὅμοιον τῷ παρὰ Wad-
dington-Babelon-Reinach, *Recueil des monn. grecq.*
d'Asie Mineure pl. II, 9.

ΔΗΛΟΣ.

75.— Κεφαλή Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, ἄρ.

᾽Οπ. Δ—Η Προτομή Ἀρτέμιδος μετὰ φαρέτρας, πρὸς δεξ. —
Διατ. καλλίστη.

Ἀθῆναι καὶ Ἀθηναϊκὰ Δήλον.

76.— **Α** 18. Χαλκοῦν *Τριαρίον* ὥς τὸ ὑπ' ἀριθ. 66. — Διατ. καλή.

77.— **Α** 15. Χαλκοῦν *Τριαρίον* ὥς τὸ ὑπ' ἀριθ. 67. — Διατ. καλλίστη.

78.— **Α** 15. Κεφαλή Ἀπόλλωνος δεξ. Κύκλ. σφαιριδίων.

᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\text{E}}$ Τέττιξ. — Διατ. καλλίστη.

79.— **Α** 13. Κεφαλή Ἀρτέμιδος, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\left[\begin{smallmatrix} \odot \\ \text{E} \end{smallmatrix} \right]}$ Δύο στάχνες. — Διατ. μετρία.

80-82.— **Α** 12. Κεφαλή Ἀρτέμιδος μετὰ φαρέτρας, πρὸς δ. Κ. σφαιρ.

᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\text{E}}$ Κέρχνος. — Διατ. καλή.

83-84.— **Α** 12. Τέττιξ. ᾽Οπ. $\overset{\text{A}-\text{E}}{\odot}$ Ἀμφορεύς, ἐφ' οὗ κλάδος. — Δ. καλή. .

85 — **Α** 10. Κεφαλή Ἀπόλλωνος ἀρχαΐζουσα, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\odot}$ Δύο στάχνες. — Διατ. καλή.

86-87.— **Α** 10. Προτομή Ἀρτέμιδος, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\text{E}}$ Φαρέτρα. — Διατ. καλή.

88.— Α 20. Κεφαλή Ἀθηνᾶς δεξ.

᾽Οπ. Α—Θ Ζεὺς γυμνὸς ἱστάμενος δεξ. καὶ ῥίπτων κεραυνὸν τῇ
Ε δεξ. Πρὸ αὐτοῦ ἀετός. — Διατ. μετρία.

ΕΥΒΟΙΑ. Κάρυστος.

89.— Α 20. Κεφαλή ἀγένειος Ἡρακλέους ἐν λεοντῇ, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. ΚΑ ἄνω κεφαλῆς ἐστεμμένης βοὸς πρὸς δεξ. Πρὸ αὐτῆς
ΜΑΚΤ. — Διατ. ἀρίστη.

ΒΙΘΥΝΙΑ. Ἡράκλεια.

90.— Α 18. Κεφαλή Ἡρακλέους πωγωνοφόρος καὶ ἐν λεοντῇ, πρὸς δ.

᾽Οπ. [ΗΡ]ΑΚ[ΛΕΑ] ἄνω, ΤΑΝ κάτω λέοντος ἱσταμένου ἐπὶ ῥο-
πάλου πρὸς δεξ., ἔχοντος δὲ τὸν δεξιὸν πόδα ἐπὶ βουκράνου.
Ἐν τῷ πεδίῳ ἄνω ἀρ. Β. — Διατ. μετρία.

ΙΩΝΙΑ. Ἐφεσος.

91.— Α 12. Ε—Φ Μέλισσα. Τὸ ὄλον ἐν στεφάνῳ.

᾽Οπ. Ἐλαφος ἱσταμένη δεξ. Εἰς τὸ βάθος ὀρθὴ λαμπάς. Πέριξ
λείψανα ὀνόματος $\begin{matrix} \overline{N}-A \\ \cdot ENA \end{matrix}$. — Διατ. καλή.

ΧΙΟΣ.

92.— Α 14. Σφιγξ ὀκλαῖζουσα πρὸς δεξ. ἐπὶ κηρυκείου, ὑψοῦσα δὲ τὸν
ἀρ. πόδα, δι' οὗ φέρει σταφυλήν.

᾽Οπ. ΑΙΣΧΙΝ[ΗΣ] δεξ. ΧΙΟΣ ἀρ. Ἀμφορεύς. Τὸ ὄλον ἐν στε-
φάνῳ ἀμπέλου. — Δ. καλλίστη. = BMC. Ionia pl. XXXII, 15.

ΦΟΙΝΙΚΗ. Μάραθος.

93.— Α 22. Κεφαλή δαφνοστεφῆς Διὸς πρὸς δεξ.

᾽Οπ. Ἐπιγραφὴ ἐφθαρμένη. Δίκερας τεταινιωμένον. - Δ. μετρία.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. Πτολεμαῖος 5' (;)

94.— Α 21. Κεφαλή Ἀμμωνος δεξ.

᾽Οπ. [ΠΤΟΛΕ]ΜΑΙΟΥ—ΒΑΣΙΛΕΩΣ; Ἀετὸς μετὰ κλειστῶν
πτερύγων ἀρίστ. Βαρβαρότεχνον. — Πβλ. Σβορώνου Τὰ νομί-
σματα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων πίν. LXIV, 21.

ΑΒΕΒΑΙΟΝ.

95.— Α 14. Κεφαλή Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. Ἀετὸς μετὰ κλειστῶν πτερύγων πρὸς δεξ. Πρὸ αὐτοῦ κέ-
ρας. — Διατ. μετρία.

Z. Εὐρεθέντα τῷ 1904 κατὰ τὴν σὸν τοῦ Φιλίππου.

(ΑΡΓΥΡΑ.)

ΡΟΔΟΣ.

96.— P 13, γραμμ. 1,27. Κεφαλὴ Ἑλίου μετ' ἀκτίνων κατενώπιον καὶ τι πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΔΕΞΙΚΡΑΤΗΣ; ἄνω. Ρόδον καὶ Ρ—Ο. Τὸ ὅλον ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ. — Διατ. καλή.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ. *Μιχαὴλ Α' Παγκαβᾶς καὶ Θεοφύλακτος* (811-813).

97.— P 24, γραμμ. [1,80;]. $\text{IHSYS XHIS—TYS HICA}$ περίξ σταυροῦ ἐπὶ τριῶν βαθμίδων.

Ὅπ. [+ ΜΙΧΑ]/ $\text{HL S \Theta E O F V / L A C T E E C \Theta / \bar{B} A S I L I S R O / \bar{M} A I O H}$
— Διατ. ἑλλιπὴς κατὰ τεμάχια τῆς περιφερείας. = Sabatier pl. XLII, 2.

Μιχαὴλ Β' καὶ Θεόφιλος.

98.— P 24, γραμμ. 1,85. Ὅμοίως.

Ὅπ. + ΜΙΧΑ/ $\text{HL S \Theta E O F I / L E E C \Theta E \eta / \bar{B} A S I L I S R O / \bar{M} A I O H}$ — Διατ. καλλίστη.

ΑΡΑΒΙΚΟΝ ΚΟΥΦΙΚΟΝ.

99.— P 26. Θραῦσμα (ἥμισυ) ἀρχαίου κουφικοῦ νομίσματος.

(ΧΑΛΚΑ.)

ΑΝΔΡΟΣ ΝΗΣΟΣ.

100.— A 12. Κεφαλὴ Διονύσου κισσοστεφής, πρὸς δεξ.

Ὅπ. $\begin{matrix} \text{A—N} \\ \Delta—\text{PI} \end{matrix}$ Ἀμφορεύς. — Διατ. καλλίστη.

Μικρασιατικὸν (ΚΑΡΙΑΣ;).

101.— A 19. Κεφαλὴ Ἀρεως πρὸς δεξ.

Ὅπ. [. . . .] Ἀετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων πρὸς δεξ.
 $\Sigma \text{E—}\Omega \text{N}$ — Διατ. μετρία.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. *Πτολεμαῖος Η' Εὐεργέτης Β'.*

102.— A 21. Κεφαλὴ Ἀμμωνος δεξ.

Ὅπ. $\text{[EY]EPGETOY BACI\Lambda EOC [PTOLEMAIOY]}$ Ἀετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων πρὸς ἀρ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. ΘΕ. — Διατ. καλή.

ΡΩΜΑΪΚΑ. *Κωνστάντιος Β΄.*

103.— **Α** 20. Συνήθων τύπων καὶ ἡμίφθαρτον.

Η. Εὐρεθέντα τῷ 1904 κατὰ τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀσκληπιάδου.

ΑΘΗΝΑΙ.

104.— **Α** 14. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ.

Ὅπ. $\overset{\text{A}}{\text{—}}\overset{\ominus}{\text{E}}$ Ἀμφορεύς. — Διατ. καλή.

105.— **Α** 10. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ.

Ὅπ. [A]— $\overset{\ominus}{\text{E}}$ Γλαῦξ ἐπὶ ἀμφορέως. — Διατ. καλή.

106.— **Α** 10. Τέτιξ. Ὅπ. $\overset{\text{A}}{\text{—}}\overset{\ominus}{\text{E}}$ Ἀμφορεύς, ἐφ' οὗ κλάδος. — Δ. καλή.

ΚΑΡΙΑ. *Ἀπολλωνία.*

107.— **Α** 20. Προτομή Ἀθηνᾶς κατενώπιον. Κύκλος σφαιριδίων.

Ὅπ. ΑΠΟΛΛΩΝ δεξ. Διόνυσος ἐν βραχεῖ χιτῶνι πρὸς ἄρ. ἰστάμενος, στηρίζων τὴν ἄρ. ἐπὶ θύρσου, ἐν δὲ τῇ δεξ. ἔχων κἀνθαρον (;). — Διατ. καλή.

Ταβαί.

108.— **Α** 13. Προτομή Βερενίκης Β΄, ἥς ἄνω ἀστήρ.

Ὅπ. [ΤΑΒΗ]N—ΩN Πῖλοι Διοσκούρων μετ' ἀστέρων. — Δ. μετρία.

ΡΩΜΑΪΚΟΝ ἀβέβαιον. (*Γαλληγός;;*)

109.— **Α** 15. VS CAES Προτομή ἀκτινοστεφῆς ἀγένειος δεξ.

Ὅπ. VGG Τύχη ἰσταμένη ἄρ. — Διατ. κακή.

Θ. Εὐρεθέντα τῷ 1904-5 κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν ἀγοράν.

Ἀθηναϊκὰ Δήλου.

110.— **Α** 10. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος ἀρχαΐζουσα, πρὸς δεξ.

Ὅπ. A— \ominus E Δύο στάχνες ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ στελέχους. — Δ. καλή.

111.— **Α** 10. Κεφαλὴ πρὸς δεξ.

Ὅπ. A—[\ominus] Μήκων καὶ δύο στάχνες. — Διατ. μετρία.

112.— **Α** 11. Κεφ. Ἀρτέμιδος πρὸς δ. μετὰ τόξου καὶ φαρέτρας ἐπ' ὤμων.

Ὅπ. $\overset{\text{A}}{\text{—}}\overset{\ominus}{\text{E}}$ Φαρέτρα. — Διατ. καλή.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ *ἐν γένει.*

113.— Α 20. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ.

᾽Οπ. ΘΕΣΣΑ—ΛΩΝ Ἀθηνᾶ Πρόμαχος δεξ. Ἄνω αὐτῆς ΙΠΠ—
ΟΛΟ. — Διατ. καλή.

ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑ. ᾽Αμαστρις.

114.— Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς δεξ.

᾽Οπ. ΑΜΑΣΤΡΙΕΩΝ (ἄμυδρῶς) κάτω. Γλαῦξ ἐπὶ κεραυνοῦ
πρὸς ἄρ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. μονογράφημα. — Διατ. μετριωτάτη.
= Πβλ. BMC. Pontus pl. XIX, 5.

ΙΩΝΙΑ. *Κολοφών.*

115.— Α 20. ΠΥΘΕΟΣ ἄρ. Ὅμηρος καθήμενος ἐπὶ θρόνου, πρὸς ἄρ.

᾽Οπ. [ΚΟ]ΛΟΦΩΝΙ[ΩΝ] Ἀπόλλων Μουσηγέτης δεξ. — Δ. μετρία.

ΛΥΚΙΑ. *Φάσηλις.*

116.— Α 21. ᾽Οψις κατεστραμμένη.

᾽Οπ. Φ—Α Ἀθηνᾶ μαχομένη πρὸς δεξ. μετὰ κεραυνοῦ καὶ αἰ-
γίδος — Διατ. κακή.

ΣΥΡΙΑ. *Ἀντίοχος Θ΄ Κυζικηνός.*

117.— Α 22. Κεφαλὴ ἐφθαρμένη.

᾽Οπ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ δεξ. ΦΙΛΟΠΑΤΡΟΣ ἄρ. Διόνυσος ἐν βραχεῖ
ΑΝΤΙΟΧΟΥ χιτῶν ιστάμενος ἄρ., ἔχων τὴν ἄρ. ἐπὶ κλάδου (θύρσου), ἐν δὲ
τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ κἀνθαρὸν. Ἄρ. δύο μονογραφήματα. —
Διατ. μετρία.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. *Πτολεμαῖος Γ΄ Σωτήρ Β΄ (;).*

118.— Α 12, γραμμ. 1,94. Κεφαλὴ Διὸς Ἄμμωνος δεξ. Κύκλ. σφαιρ.

᾽Οπ. ΠΤ[ΟΛΕΜΑΙΟΥ]—ΒΑΣΙΛΕΩΣ Κέρας τειαινωμένον. —
Δ. καλή. Πβλ. Σβορώνου Νομ. Πτολεμαίων ἄρ. 1723=1723^α.

Ι. Εὑρεθέντα τῷ 1904-5 κατὰ τὴν ἀγορὰν τῶν Κομπεταλιαστῶν.

ΑΘΗΝΑΙ.

119.— Ρ τετράδρ. γραμμ. 14,37. ΓΛ/ΑΥ — ΕΧΕ ΣΦ Ι —

ΔΗΛΟΣ.

120.— Α 17. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος ἄρ.

᾽Οπ. Δ—Η Λύρα. Πεδίον ἔγκοilon. — Διατ. καλή.

- 121.— **A** 10. Κεφαλή 'Απόλλωνος δεξ. "Οπ. Δ—Η Λύρα. — Δ. καλή.
 122.— **A** 10. Κεφαλή 'Απόλλωνος ἄρ. "Οπ. Δ—Η Λύρα. — Δ. καλή.

Δήλον 'Αθηναϊκά καὶ 'Αθῆναι.

- 123.— **A** 15. Κεφαλή 'Απόλλωνος δεξ. "Οπ. $\overset{A}{\ominus} \underset{E}{\text{E}}$ Τέτιξ.—Δ. καλή.
 124.— **A** 20. (*Τριάριος.*) Κεφαλή 'Απόλλωνος δαφνοστεφής καὶ μετὰ
 φαρέτρας, πρὸς δεξ. Κάτω **ΤΡΙΑ**.

"Οπ. $A \ominus E$ Γλαῦξ ἐπὶ ἀμφορέως πρὸς δεξ. — Διατ. ἀρίστη. =
Πίναξ IV, 9.

- 125.— **A** 20. "Ομοιον. — Διατ. μετρία.
 126.— **A** 13. Κεφαλή Διὸς δεξ.
 "Οπ. $A \ominus E$ 'Αετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων δ. — Δ. μετρία.
 127-8.— **A** 12. Κεφαλή θεᾶς πρὸς δεξ.

"Οπ. $\overset{A}{\ominus} \text{E}$ Δύο στάχυες. Τὸ ὅλον ἐν στεφάνῳ. — Δ. καλή καὶ μετρία.

- 129.— **A** 10. Τέτιξ. "Οπ. $\overset{A}{\ominus} \text{E}$ 'Αμφορεύς, ἐφ' οὗ κλάδος. — Δ. μετρία.

- 130.— **A** 13. Κεφ. 'Απόλλωνος δ. "Οπ. $\overset{A}{\ominus} \text{E}$ 'Αμφορεύς. — Δ. καλή.

- 131.— **A** 12. Κεφαλή θεᾶς δεξ. "Οπ. $\overset{A}{\ominus} \text{E}$ Στάχυς. — Διατ. μετρία.

- 132.— **A** 10. Κεφ. 'Αρτέμιδος δ. "Οπ. $\overset{A}{\ominus} \text{E}$ Φαρέτρα. — Δ. μετρία.

- 133-134.— **A** 11. Κεφαλή 'Αρτέμιδος μετὰ φαρέτρας, πρὸς δεξ.

"Οπ. $\overset{A}{\ominus} \text{E}$ Κέρχνος. Τὸ ὅλον ἐν στεφάνῳ. — Διατ. καλλίστη.

- 135.— **A** 9. Κεφαλή 'Απόλλωνος δαφνοστεφής, δεξ.

"Οπ. $\overset{A}{\ominus} \text{E}$ Φαρέτρα. — Διατ. καλλίστη.

- 136.— **A** 22 (πέταλον παχύ). Κεφαλή 'Αθηνᾶς Παρθένου, δεξ.

"Οπ. $A \ominus E$ Γλαῦξ ἐπὶ ἀμφορέως. Τὸ ὅλον ἐν στεφάνῳ. — Δ. καλή.

- 137.— **A** 21. "Ομοία κεφαλή.

"Οπ. $\overset{A}{\ominus} \text{E}$ Γλαῦξ ἐπὶ πρόφρας πρὸς δεξ. — Διατ. μετρία.

- 138.— **A** 15. Κεφ. 'Αθηνᾶς, ἥς τὸ κρᾶνος κοσμεῖται ὑπὸ φύλλων, πρὸς δ.

"Οπ. $A \odot H$ δεξ. Γλαῦξ δεξ., ἥς ὀπισθεν θαλλὸς ἐλαίας. — Δ. καλή.

ΙΟΣ.

- 139.— **Α** 22. ΟΜΗ[ΡΟΣ] δεξ. Κεφαλή Όμηρου μετὰ στροφίου, πρὸς δ.
 "Οπ. ΙΗΤ—ΩΝ Ἀθηνᾶ Πρόμαχος δεξ. Ἐπ' αὐτῆς ὑστερόσημον
 ῥοειδὲς ἐν ᾧ ὁ αὐτὸς τύπος τῆς Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ. — Δ. μετρία.
 = Πίναξ IV, 17.

ΚΕΩΣ. Ἰουλῖς.

- 140.— **Α** 40. Κεφαλή Διὸς δαφνοστεφῆς δεξ.
 "Οπ. ΙΟΥΛΙ δεξ. ἐκ τῶν κάτω, Ε[ΩΝ] ἄρ. Μέλισσα.— Δ. καλή.

ΠΑΡΟΣ.

- 141.— **Α** 16. Κεφαλή Δήμητρος δεξ.
 "Οπ. ΠΑΡΙ ἄνω. Τράγος ἱστάμενος δεξ. — Διατ. μετρία.
 142.— **Α** 12. Κεφαλή θεᾶς δ. "Οπ. $\begin{smallmatrix} \Pi-A \\ \rho-I \end{smallmatrix}$ Στάχης. — Διατ. καλή.

ΣΥΡΟΣ.

- 143.— **Α** 22. ΥΑΛ— Προτομή ἀγένειος καὶ δαφνοστεφῆς Κομ-
 μόδου δεξ.
 "Οπ. ΙΩΙ δεξ.—[ϣΥ] Οἱ Κάβειροι Διόσκουροι ἱστάμενοι. —
 Δ. μετριοτάτη. Πβλ. τὸ ὑπ' ἀριθ. 4814^α τοῦ Μουσείου.

ΤΗΝΟΣ.

- 144.— **Α** 21. Κεφαλή κερασφόρος ἀγένειος καὶ δαφνοστεφῆς δεξ.
 "Οπ. Τ—Η Σταφυλή. — Διατ. μετρία.

ΙΩΝΙΑ. Μίλητος (ἢ Μιλησίων τῶν ἐν Ἀμοργῷ).

- 145.— **Α** 20. Κεφαλή Ἀπόλλωνος δεξ.
 "Οπ. Λέων δεξ., οὗ ἄνω ἀστήρ. — Διατ. μετριοτάτη.

ΙΩΝΙΑ. Ἐφεσος.

- 146.— **Α** 20. Προτομή Ἀρτέμιδος δεξ.
 "Οπ. Δὸς ὑφ' ἥν, ἐνθεν καὶ ἐνθεν, ἴστανται δύο ἔλαφοι. Ἐπι-
 γραφαὶ ἐξίτηλοι. = BMC. Ionia pl. XI, 8.
 147.— **Α** 12. Πῖλος Διοσκούρου ἐστεμμένος μετ' ἀστέρος ἄνω.
 "Οπ. Μέλισσα. — Διατ. καλή.

ΣΑΜΟΣ.

- 148.— **Α** 31. Μ ΙΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΚΑΙΣΑΡ Προτομή ἀστεφῆς Φιλίπ-
 που τοῦ νεωτέρου μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δεξ.
 "Οπ. ΓΑΜΙ—ΩΝ Ἡρώς ὁ ἐπὶ τῆς πρῶρας βαίνων. — Δ. καλή.

ΚΩΣ.

149.— Α 17. Κεφαλή Ἑρακλέους ἀγένειος καὶ ἐν λεοντῇ κατενώπιον, 3/4 δεξ.

Ὅπ. ΚΩΙΟΝ—[Κ]ΡΑΤΑΓΟΡΑΣ Τόξον ἐν γωρυτῷ καὶ ῥόπαλον. — Διατ. καλή.

ΡΟΔΟΣ.

150.— Α 12. Κεφαλή θεᾶς δεξ.

Ὅπ. Ρ—Ο Ρόδον, ἄνω αὐτοῦ λείψανα ὀνόματος. — Διατ. καλή.

ΙΟΥΔΑΙΑ. Ἐπὶ Αὐγούστου.

151.— Α 15. Λ—Α; Φοῖνιξ.

Ὅπ. ΚΑΙΣΑ—ΡΟΣ Κλάδος. — Διατ. μετρία.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. Χρόνοι Κλεοπάτρας Ζ'.

152.— Α 32. Κεφαλή Ἀμμωνος δεξ. Πρὸ αὐτῆς ἀστήρ. Κύκλ. σφαιρ.

Ὅπ. [ΠΤΟ]ΛΕΜΑ[ΙΟΥ]—ΒΑΣΙΛΕΩΣ Δύο ἄετοί ἄρ., ὧν ὁ εἷς φέρει σκῆπτρον ἐπ' ὤμου. — Διατ. καλή. Πβλ. Σβορώνου Τὰ Νομίσμ. τῶν Πτολεμαίων ἄρ. 1876.

ΡΩΜΑΪΚΑ. Φαυστίνα ἡ νεωτέρα.

153.— Α 31. Νόμισμα Φαυστίνης τῆς νεωτέρας α' μεγέθους, οὗ ἡ ὀπισθία ὄψις (Salus?) ἐφθαρμένη. — Διατ. κακή.

Λουκίλλα.

154.— Α 26. [LVCIL]ΛΑΕ AVG—ANTONINI AVG Προτομή δεξ.

Ὅπ. SALVS ἱσταμένη ἄρ. πρὸ βωμοῦ, ἀφ' οὗ ἀνορθοῦται ὄφης. S—C. — Διατ. καλή.

Κρισπῖνα.

155.— Α 24. CRISPINA—AVGVST[A] Προτομή δεξ.

Ὅπ. Ἐπιγραφὴ ἐξίτηλος. Τύχη μετὰ σταχύων καὶ πηδαλίου. S—C. — Διατ. μετρία.

Κλαύδιος Γοιθικός.

156.— Α 21. Ὅπ. TEMPORVM FEL Felicitas ἱσταμ. ἄρ.—Δ. μετρία.

Κωνσταντῖος Β'.

157.— Α 17. Συνήθων τύπων ἡμίφθαρτον.

Ρωμαϊκὸν αὐτοκρατορικὸν ἀβέβαιον.

158.— Α 11. Προτομή δεξ. Ὅπ. Νίκη. — Διατ. κακή

BYZANTINA. Ἀρκάδιος.

159.— **Α** 15. DN ARCADIVS AVG Προτομή δεξιά.

Ὅπ. Ἐπιγραφή περὶ Νίκην.

ΝΕΩΤΕΡΙΚΑ. Αἰγνπιος.

160.— **Α** 27. Νεώτατον κέρμα μεγέθους πενταλέπτου. — Διατ. καλή.

*ΙΑ. Εὐρεθέντα τῷ 1904-1905 κατὰ τὰς ἐμπορικὰς ἀποθήκας
τῆς ἀκτῆς.*

ΔΗΛΟΣ.

161.— **Α** 18. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς ἄρ.

Ὅπ. [Δ]—Η Φοῖνιξ. — Διατ. μετρία.

162.— **Α** 10. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς δεξ.

Ὅπ. Δ ἄνω λύρας, ἥς ἄρ. κλάδος ☿ (ἢ γράμματα); — Δ. καλή.

Ἀθηναϊκὰ Δήλου.

163.— **Α** 8. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ. Ἐν κύκλῳ γραμμῆς.

Ὅπ. [Δ]—Η (ἢ μάλλον $\begin{bmatrix} \text{A} \\ \odot \end{bmatrix}$)—Ε Λύρα. — Δ. καλή. Πβλ. ἀρ. 182.

164.— **Α** 20. (Τριάριος). Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς δεξ. μετὰ τόξου καὶ φαρέτρας ἐπ' ὤμου. Κάτω τῆς κεφαλῆς ΤΡΙΑ. = Πίναξ IV, 8.

Ὅπ. Α—ΘΕ Γλαῦξ ἐπὶ ἀμφορέως πρὸς δεξ. — Διατ. ἀρίστη.

165-166.— **Α** 13. †—Α Προτομή Ἀρτέμιδος μετὰ τόξου καὶ φαρέτρας, πρὸς δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.

Ὅπ. Α—ΘΕ Δύο στάχυνες ἐξ ἑνὸς στελέχους. Κύκλος σφαιριδ. — Διατ. καλλίστη καὶ καλή. = Πίναξ IV, 11.

167-168.— **Α** 12. Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος (;) δεξ.

Ὅπ. $\begin{matrix} \text{A} \\ \odot \end{matrix}$ —Ε Δύο στάχυνες. Ἐν στεφάνῳ. — Διατ. μετρία.

169-174.— **Α** 11. Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος μετὰ φαρέτρας πρὸς δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.

Ὅπ. $\begin{matrix} \text{A} \\ \odot \\ \text{E} \end{matrix}$ —Κέρχνος. Τὸ ὄλον ἐν στεφάνῳ. — Δ. καλλίστη καὶ καλή.

175-177.— **Α** 12. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ.

Ὅπ. $\begin{matrix} \text{A} \\ \odot \\ \text{E} \end{matrix}$ —Γλαῦξ ἐπὶ ἀμφορέως. — Διατ. καλή.

178.— **Α** 12. Κεφαλή 'Απόλλωνος δεξ.

"Οπ. $\begin{smallmatrix} \text{Α}—\odot \\ \text{Ε} \end{smallmatrix}$ 'Αμφορεύς. — Διατ. μετρία.

179.— **Α** 8. Κεφαλή 'Απόλλωνος (;) δεξ.

"Οπ. $\begin{smallmatrix} \text{Α}—\odot \\ \text{Ε} \end{smallmatrix}$ Φαρέτρα. — Διατ. καλή.

180.— **Α** 10. Προτομή 'Αρτέμιδος μετὰ τόξου καὶ φαρέτρας, πρὸς δεξ.

"Οπ. 'Ομοίως. — Διατ. καλή.

181.— **Α** 12. Κεφαλή 'Απόλλωνος ἀρχαΐζουσα, δεξ. Κύκλ. σφαιριδίων.

"Οπ. $\text{Α}—\odot\text{Ε}$ Δύο στάχνες ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ στελέχους. Κύκλ. σφαιριδίων. — Διατ. καλή.

182.— **Α** 8. Κεφαλή 'Απόλλωνος δεξ. Κύκλ. σφαιριδίων.

"Οπ. $\begin{smallmatrix} \text{Α}—\odot \\ \text{Η} \end{smallmatrix}$ Δύρα. — Διατ. καλή.

ΣΙΚΥΩΝ.

183.— **Α** 12. Περιστερὰ πρὸς ἄρ., ἥς δεξ. **Σ**.

"Οπ. **ΣΙ** ἐν στεφάνῳ. — Διατ. καλή.

ΑΧΑΪΑ. Πάτριαι.

184.— **Α** 21. Προτομή 'Αθηνᾶς δεξ.

"Οπ. **ΜΗΤΡΟΔΩΡΟΣ ΜΕΝΕΚΛΕ[ΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ:]** Ποσειδῶν βαίνων δεξ., ἀκοντίζων τὴν τρίαينαν τῇ δεξιᾷ καὶ ἐν τῇ προτεταμένῃ ἄρ. ἔχων δελφῖνα. 'Εν τῷ πεδίῳ ἀριστ. τὸ μονογράφημα τῶν Πατρέων. — Διατ. μετρία.

ΑΝΔΡΟΣ.

185.— **Α** 9. Κεφαλή Διονύσου σφηνοπώγωνος δεξ.

"Οπ. $\begin{smallmatrix} \text{Α}—\text{Ν} \\ \text{Δ}—\text{ΡΙ} \end{smallmatrix}$ Σταφυλή. — Διατ. καλή.

ΚΕΩΣ. 'Ιουλίς.

186.— **Α** 16. Κεφαλή Διὸς δεξ. Κύκλ. σφαιριδίων.

"Οπ. **ΙΟΥΛΙ** δεξ. Μέλισσα. — Διατ. καλή.

ΜΥΚΟΝΟΣ.

187.— **Α** 15. Κεφαλή Διονύσου παγωνοφόρος δεξ.

"Οπ. $\begin{smallmatrix} \text{Μ}—[\text{Υ}] \\ \text{Κ}—\text{Ο} \end{smallmatrix}$ Σταφυλή, ἥς ἄρ. κόκκος κριθῆς. — Δ. μετριωτάτη.

188.— Α 10. Κεφαλὴ θεᾶς δεξ.

᾽Οπ. $\begin{matrix} \text{M} & [\text{Y}] \\ \text{K} & - \text{O} \end{matrix}$ Ὅμοίως. — Διατ. καλλίστη.

ΤΗΝΟΣ.

189.— Α 12. Κεφαλὴ Ἀμμωνος πωγωνοφόρος δεξ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

᾽Οπ. Τ—Η Σταφυλὴ μετὰ μίσχου καὶ φύλλων. — Διατ. καλλίστη (ὠραίας αὐστηρεᾶς τεχνοτροπίας). = Πίναξ IV, 20.

ΚΑΡΙΑ. Ἰασός.

190.— Α 18. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς δ. Κύκλ. σφαιριδίων.

᾽Οπ. $\begin{matrix} \text{I} & \text{O} & \text{E} & \text{P} & \text{M} & \text{I} & \text{A} & \text{S} & \text{O} & \text{S} \\ & & & & & & & & & \end{matrix}$ Ὁ Ἑρμίας ἐπὶ δελφῖνος δ. $\begin{matrix} \text{K} & \text{A} & \text{T} & \text{W} & \text{A} & \text{Y} & \text{S} & \text{I} & \text{O} & \text{S} \\ & & & & & & & & & \end{matrix}$ ἢ $\begin{matrix} \text{A} & \text{S} & \text{S} & \text{I} & \text{O} & \text{S} \end{matrix}$ Τὸ ὄλον ἐν στεφάνῳ. — Διατ. καλή.

ΚΩΣ.

191.— Α 14. Κεφαλὴ Ἡρακλέους ἐν λεοντῇ δεξ.

᾽Οπ. ΚΩΙΩΝ (;) δεξ., ἀριστ. ὄνομα ἐφθαρμένον. Τόξον ἐν γωρνυτῷ. — Διατ. κακή.

ΛΥΚΙΑ. Φάσηλις.

192.— Α 18. Πρῶρα δεξ.

᾽Οπ. Φ—Α Ἀθηνᾶ Πρόμαχος δεξ. — Διατ. μετρία.

ΛΥΔΙΑ. Βλαῦνδος.

193.— Α 15. Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφῆς δεξ.

᾽Οπ. Μ[ΛΑΥΝ] δεξ.—ΔΕΩΝ ἀριστ. Τύχη ἱσταμένη κατενώπιον ἔχουσα ἐν τῇ ἀριστ. κέρας καὶ ἐν τῇ ὑψωμένῃ δεξ. δυσδιάκριτόν τι. — Διατ. μετρία.

Ἀβέβαια Ἑλληνικά.

194.— Α 15. Κεφαλὴ ἀγένειος (;) δαφνοστεφῆς δεξ. (ἡ κόμη λεπτῶς εἰργασμένη).

᾽Οπ. Κεφαλὴ δεξ. — Διατ. μετρία.

195.— Α 16. Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος (;) δεξ.

᾽Οπ. Ἀρτεμις ἱσταμένη ἀρ., παρ' αὐτὴν δ' ἔλαφος. Ἐπιγραφὴ ἑξίτηλος (=Ἐφεσος Ἰωνίας;). — Διατ. κακή.

ΙΒ. Εὐρεθέντα τῷ 1904-1906 κατὰ τὸ μεταξὺ τῆς ἀγορᾶς τῶν Κομπεταλιαστῶν καὶ τοῦ θεάτρου μέρος τῆς πόλεως τῆς Δήλου.

(ΑΡΓΥΡΑ).

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθήναι. Ἀργυρᾷ νομίσματα τῆς νέας τεχνιοτροπίας.

Αἰξων ἀριθμ.	Ὀλκὴ	Πρῶτον ὄνομα	Δεύτερον ὄνομα	Τρίτον ὄνομα	Ἐπὶ ἀμφορ.	Ὑπὸ ἀμφορ.
196	3,15	ΜΙ/ΚΙ	ΘΕΟ/ΦΡΑ			
197	14,10	ΔΙΟ/ΤΙΜ/ΟΣ	ΜΑ/ΓΑΣ	ΝΙΚΟ/[Δ]Η—ΜΟΣ	Α	ΜΕ;
198	3,38	» » »	» »	ΘΟΙ—ΝΟΣ	;	—
199	3,58	ΔΩΡ	ΔΙΟ	ΔΗΜ/ΟΥ	Δ;	—
200	15,15	ΖΩΙ—ΛΟΣ	ΕΥΑΝ/ΔΡΟΣ	ΔΕΙ/ΝΙΑΣ	Ε	ΞΟ
201	2,97	Ἰ	Ἰ	—	;	—
202	1,45	Α—[ΘΕ;]	+; —	—	—	—

ΠΟΝΤΟΣ. Μιθραδάτης Σ' Εὐπάτωρ Διόνυσος.

203.—*Ρ* 32, γραμμ. 15,80. Κεφαλὴ Μιθραδάτου Σ' μετὰ διαδήματος, πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ἄνω, ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ
ΕΥΠΑΤΟΡΟΣ ἐν τῷ ἐξέργῳ. Ἐλα-

φος βοσκομένη ἐπὶ γραμμῆς πρὸς ἄρ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. τῆς ἐλάφου ἄστηρ ἐν μῆνι, δεξ. Α (ἔτος) ἄνω μονογραφήματος. Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ὁ μὴν Ε.—Διατ. ἀρίστη. = Πίναξ IV, 31.

Σημ. Ὁ μὴν Ε εἶναι ἀνέκδοτος. (Πβλ. Waddington-Babelon-Reinach, Recueil général des monnaies d'Asie Mineure I p. 16 n° 16). Τὸ ἔτος Α ἀναλογεῖ πρὸς τὸ 88/7 π. Χ. — Διὰ τοῦ τετραδράχμου τούτου συμπληροῦται ἡ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Νομισματικῷ Μουσείῳ σειρά τῶν ὁμοίων σπανίων τετραδράχμων τῶν ἐκ τοῦ εὐρέματος τοῦ Διπύλου.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. Πτολεμαῖος Α' Σωτήρ.

204.—*Ρ* τετράδραχμον ἐφθαρμένον τῆς παρὰ Ι. Σβορώνου Τὰ νομίσματα τῶν Πτολεμαίων σειρᾶς Α τῆς τάξεως Β (ἄρ. 181-239).

ΡΩΜΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

Aelia.

205.—*Ρ* δηνάριον ὅμοιον τῷ παρὰ Babelon I σελ. 110, 4.—Δ. μετρία.

Rutilia.

206.—**P** δηνάριον ὅμοιον τῷ παρὰ Babelon II σ. 413,1.—Ἐφθαρμέν.
(ΧΑΛΚΑ).

ΔΗΛΟΣ.

207-208.—**A** 10. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. Δ—**H** Λύρα. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. κύκνος πρὸς ἄρ.—Διατ.
ἀρίστη καὶ καλή.—*Πίναξ* IV, 19.

209.—**A** 11. Ὅμοιον ἄνευ τοῦ κύκνου.—Διατ. καλή.

210.—**A** 10. Ὅμοίως, ἀλλ' ἄνευ ἐπιγραφῆς (;).—Διατ. μετρία.

211-213.—**A** 10. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, πρὸς ἄρ.

᾽Οπ. Δ—**H** Λύρα.—Διατ. καλή.

Ἀθηναϊκὰ Δήλον.

214-217.—**A** 12. Κεφαλὴ θεᾶς δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.

᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\ominus}\text{—E}$ Δύο στάχυες ἐν στεφάνῳ.—Διατ. καλή.

218-224.—**A** 11. Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος δεξ. μετὰ φαρέτρας ἐπ' ὤμου.

Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\ominus}\text{—E}$ Κέρχνος. Τὸ ὄλον ἐν στεφάνῳ.—Διατ. καλή.

225.—**A** 13. Ὅμοίως.

᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\ominus}\text{—E}$ Κέρχνος. Ἄνευ στεφάνου.—Διατ. καλή.

226.—**A** 8. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος (;) δεξ.

᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\ominus}\text{—E}$ Κέρχνος κεκοσμημένος ὑπὸ δύο κλαδίσκων.—Δ. καλή.

227.—**A** 10. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής δεξ.

᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\ominus}\text{—E}$ Γλαῦξ ἐπὶ ἀμφορέως δεξ.—Διατ. καλή.

228.—**A** 10. Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος μετὰ τόξου καὶ φαρέτρας δεξ.

᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\ominus}\text{—E}$ Φαρέτρα.—Διατ. καλή.

229-230.—**A** 8. Ὅμοίως, ἢ κεφαλὴ Ἀπόλλωνος ἄνευ τόξου καὶ φαρέτρας;—Διατ. καλή.

231.—**A** 10 Τέτιξ. ᾽Οπ. $\overset{\text{A}}{\ominus}\text{—E}$ Ἀμφορεύς.—Διατ. μετρία.

232.— **A** 9. Κεφαλή Ἀπόλλωνος δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.

᾽Οπ. $\begin{smallmatrix} A-\odot \\ E \end{smallmatrix}$ Λύρα. — Διατ. καλή.

233.— **A** 11. Ὅμοίως. ᾽Οπ. $\begin{smallmatrix} A-\odot \\ E \end{smallmatrix}$ Μήκων καὶ δύο στάχυες. — Δ. καλή.

234.— **A** 8. Ὅμοίως. ᾽Οπ. $\begin{smallmatrix} A-\odot \\ E \end{smallmatrix}$ Τρίπους. — Διατ. καλή.

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθῆναι.

235.— **A** 21. Κεφαλή Ἀθηνᾶς Παρθένου δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.

᾽Οπ. $A-\odot E$ Τρίπους, οὗ ἄρ. μήκων, δεξ. δὲ κεραυνός. — Δ. καλή.

236.— **A** 21. Ὅμοίως.

᾽Οπ. $A-\odot E$ Γλαῦξ ἐπὶ ἀμφορέως δεξ. Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. βάνχος (ἐλευσινιακὸς κλάδος). — Διατ. καλή.

237.— **A** 18. Ὅμοίως.

᾽Οπ. $\begin{smallmatrix} A \\ \odot E \end{smallmatrix}$ Γλαῦξ (ἐπὶ πρῶρας; δεξ.). Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. δύο στάχυες. — Διατ. καλή.

238.— **A** 19. Κεφαλή Ἀθηνᾶς δεξ.

᾽Οπ. $A-\odot E$ Ζεὺς γυμνὸς ἀκοντίζων κεραυνὸν πρὸς δεξ. Ἐν τῷ πεδίῳ δύο πῖλοι Διοσκούρων. — Διατ. μετρία.

ΣΙΚΕΛΙΑ. Κατάνη.

239.— **A** 21. ΛΑΣΙΟ ἄνω. Κεφαλή κισσοστεφῆς καὶ ἀγένειος Διονύσου δεξ., ἧς ὀπισθεν μονογράφημα;

᾽Οπ. ΚΑ[ΤΑΝΑΙΩΝ] Οἱ δύο Καταναῖοι ἀδελφοί, ὥς συνήθως. — Διατ. μετρία.

Μαμερτῖνοι.

240.— **A** 27. Κεφαλή Ἄρεως δαφνοστεφῆς, ἄρ.

᾽Οπ. ΜΑ—ΜΕΡΤΙΝΩΝ Ἱππεὺς ἱστάμενος ἄρ. μετὰ δόρατος ἐν τῇ ἄρ. πρὸ τοῦ ἵππου αὐτοῦ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. Π. Κύκλος σφαιριδίων. — Διατ. καλή.

ΘΡΑΚΗ. Πέρινθος.

241.— **A** 24. Κεφαλαὶ Σαράπιδος καὶ Ἰσιδος πρὸς δεξ.

᾽Οπ. $\begin{smallmatrix} ΠΕ—ΡΙΝ \\ ΟΙ—ΩΝ \end{smallmatrix}$ Ἑρμῆς κυνοκέφαλος, ἱστάμενος δεξ. μετὰ κλάδου φοίνικος ἐπ' ὤμου. Ἀριστ. μονογράφημα ΜΥΩ. — Δ. μετρία.

ΛΗΜΝΟΣ. *Μύρινα*.

242.— Α 18. Κεφαλή Ἀθηνᾶς δεξ.

Ὅπ. ΜΥΡΙ δεξ. Γλαῦξ δεξ. Τὸ ὄλον ἐν στεφάνῳ. — Διατ. καλή.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ. *Δημήτριος*;

243.— Α 16. Ἀσπίς, ἐφ' ἧς ἐπίσημον κεφαλή Γοργόνος.

Ὅπ. Κράνος μακεδονικόν. — Διατ. κακή.

ΒΟΙΩΤΙΑ *ἐν γένει*.

244.— Α 18. Κεφαλή Δήμητρος κατενώπιον.

Ὅπ. ΒΟΙΩΤΩΝ δεξ. Ποσειδῶν ἄρ. ἰστάμενος, τὸν πόδα ἔχων ἐπὶ βράχου. — Διατ. μετρία.

ΣΙΚΥΩΝ.

245.— Α 15. ΟΛΥΜΠΙ—ΑΔ[Α] Περιστερὰ ἵπταμένη πρὸς ἄρ.

Ὅπ. ΣΙ ἐν στεφάνῳ. — Διατ. καλή.

ΚΡΗΤΗ. *Λύττος*.

246.— Α 12. Κεφαλή Ἀθηνᾶς δεξ.

Ὅπ. ΛΥΤ ἄνω. Πρῶρα δεξ. Βαρβαρότεχνον. — Διατ. καλή.

ΠΑΡΟΣ.

247.— Α 18. Κεφαλή Δήμητρος μετὰ καλύπτρας δεξ.

Ὅπ. ΠΑΡΙ Τράγος ἰστάμενος δεξ. — Διατ. καλή.

248.— Α 13. Ὅμοιος;

Ὅπ. Π—Α
Ρ—Ι Δύο στάχυες ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ στελέχους. — Διατ. μετρία.

ΠΟΝΤΟΣ. *Ἀμισός*.

249.— Α 18. Κεφαλή Νίκης δεξ.

Ὅπ. ΑΜΙ—ΣΟΥ Φαρέτρα. — Διατ. μετρία.

ΑΙΟΛΙΣ. *Ἀβνδος*.

250.— Α 20. Κεφαλή πυργοστεφῆς θεᾶς κατενώπιον (κατεστραμμένη).

Ὅπ. ΑΒΥ Ἐλαφος ἰσταμένη δεξ. Τὸ ὄλον ἐν στεφάνῳ. — Δ. κακή.

Μύρινα.

251.— Α 9. Κεφαλή Ἀθηνᾶς δεξ.

Ὅπ. ΜΥ—ΡΙ Ἀμφορεύς. — Διατ. καλή.

ΜΥΣΙΑ. *Κύζικος*,

252.— Α 25. Κεφαλή Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς δεξ. Κύκλ. σφαιριδ.

Ὅπ. ΚΥΣΙ δεξ. ΚΗΝΩΝ ἄρ. Τρίπους. — Διατ. καλή.

253.— Α 19. Κεφαλή Ἀπόλλωνος δεξ., ἐφ' ἧς δύο ὑστερόσημα, ὧν τὸ μὲν περιέχει κηρύκειον, τὸ δὲ κεφαλὴν θεᾶς πρὸς δεξ.

Ὅπ. Ἐπιγραφὴ ἐξίτηλος ἐν στεφάνῳ σταχύων. — Διατ. κακή.

ΙΩΝΙΑ. Ἐφεσος (;).

254.— Α 11. Προτομὴ Ἀρτέμιδος δ. μετὰ φαρέτρας (ἢ δαδὸς) ἐπ' ὤμου.

Ὅπ. Ἐλαφος ἱσταμένη δεξ. — Διατ. καλή.

Μαγνησία.

255.— Α 20. Κεφαλὴ δεξ.

Ὅπ. . . ΚΟ/ . . . Ἴππεὺς δεξ. Ἐν τῷ ἐξέργῳ ἐπιγραφὴ ἐξίτηλος.
— Διατ. κακή.

Μίλητος.

256.— Α 13. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ.

Ὅπ. Λέων ἱστάμενος δεξ. καὶ στρεφόμενος. Ἄνω αὐτοῦ ἀστὴρ.

Δεξ. Μ. Ἐν τῷ ἐξέργῳ ΜΕΝΕΚΡΑ
ΤΗΣ. — Διατ. καλή.

Τέως.

257.— Α 11. Γρῦψ δεξ.

Ὅπ. $\begin{matrix} \text{H} - [\text{T}] \\ | - \Omega \end{matrix}$ Σταφυλή. Κύκλος σφαιριδίων. — Διατ. καλή.

ΚΑΡΙΑ. Ἀλικαρνασσός.

258.— Α 21. Κεφαλὴ Ποσειδῶνος δεξ.

Ὅπ. Τρίαινα, ἧς κάτω δελφῖνες. — Διατ. κακή.

ΡΟΔΟΣ.

259.— Α 10. Ρόδον δεξ. Ὅπ. Ε ἄρ. Ρόδον. — Διατ. κακή

ΦΡΥΓΙΑ. Ἀπάμεια (;).

260.— Α 19. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ.

Ὅπ. Εἴδωλον θεᾶς κεκαλυμμένης καὶ τεινούσης τὰς χεῖρας. Δεξ.

....., ἀριστ. ΠΥΡΟΣ. — Διατ. κακή.

ΠΑΜΦΛΙΑ. Ἀττάλεια.

261.— Α 16. Δύο κεφαλὰ Ἀθηναῖς πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΑΤΤΑΛΕ. . δεξ. Ζεὺς καθήμενος ἐπὶ θρόνου ἄρ., ἔχων ἐν τῇ προτεταμένη δεξιᾷ κεραυνόν, τὴν δ' ἀριστ. στηρίζων ἐπὶ σκήπτρου. — Διατ. καλή.

ΣΥΡΙΑ. *Δημήτριος Β'.*

262.— Α 13. Κεφαλή Δημητρίου Β' μετά διαδήματος.

Όπ. Δίκερας. — Διατ. μετρία.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. *Πτολεμαῖος Β'.*

263.— Α 20. Όμοιον τῷ παρὰ Σβορώνω Τὰ νομίσματα τῶν Πτολεμαίων ἀριθ. 582. — Διατ. καλή.

Πτολεμαῖος Σ'.

264.— Α 30 (διάτρητον). Όμοιον τῷ παρὰ Σβορώνω ἔ. ἀ. ἀρ. 1406. — Διατ. καλή.

Πτολεμαῖος Ι' Σωτήρ Β'.

265.— Α 20. Όμοιον τῷ παρὰ Σβορώνω ἔ. ἀ. ἀρ. 1718. — Δ. καλή.

ΖΕΥΓΙΤΑΝΙΑ. *Καρχηδών.*

266.— Α 16. Κεφαλή ἀριστερά.

Όπ. Κεφαλή ἵππου κεχαλινωμένου δεξ. — Διατ. μετρία.

ΝΟΥΜΙΔΙΑ. *Μίκυρας (148-118 π. Χ.).*

267.— Α 28. Κεφαλή Μίκυρα ἀρ. Κύκλος σφαιριδίων.

Όπ. Ἴππος ἀρ. — Διατ. μετρία.

ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ. *Βόκχος Β' (80-50 π. Χ.).*

• 268.— Α 25. Κεφαλή βασιλέως ἀρ.

Όπ. Ἴππεὺς καλπάζων ἀρ. Κάτω αὐτοῦ ἐν πλαίσιῳ φοινικικὴ ἐπιγραφὴ $\Psi \Psi \Psi \Upsilon \Lambda \Lambda$. — Διατ. μετρία.

ΡΩΜΑΪΚΑ.

269.— Α 37. Ἀσσάριον παχέος πετάλου ἐφθαρμένον. — Διατ. κακή.

Πομπήϊος.

270.— Α 30. Όμοιον τῷ παρὰ Cohen I σελ. 4 ἀρ. 16. — Διατ. καλή.

Αὔγουστος.

271.— Α 29. Όμοιον τῷ παρὰ Cohen I σελ. 139 ἀρ. 515. — Δ. καλή.

Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας.

272.— Α 17. Κοινῶν τύπων. — Διατ. μετριωτάτη.

Κωνσταντῖνος ὁ νεώτερος.

273.— Α 21. Κοινῶν τύπων καὶ ἡμίφθαρτον. — Διατ. κακή.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ. *Ἀρκάδιος.*

274.— Α 15. Κοινῶν τύπων καὶ ἡμίφθαρτον. — Διατ. μετρία.

ΙΓ. Συλλεγμένα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν Δήλῳ καὶ Μυκόνῳ.

ΑΡΓΥΡΑ.

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθῆναι. Ἐποχὴ νέας τεχνοτροπίας.

Αἰξων ἀριθμ.	Ὀλκή	Πρῶτον ὄνομα	Δεύτερον ὄνομα	Τρίτον ὄνομα	Ἐπὶ ἀμφορ.	Ὑπὸ ἀμφορ.
			Δύο μονογραφήματα			
275	3,90	Σύμβολον, τρόπαιον	ΜΑΤΧ καὶ ΡΕΥ			
276	3,35	Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ.	στάχυς			
277	3,47	ΔΗ/ΜΗ	ΙΕ/ΡΩ	;	—	—
278	15,15	ΧΑ/ΡΙ	ΗΡΑ	ΜΕΝ	—	—
279	3,41	ΤΙΜ—ΑΡΧ	ΝΙΚ[Ο]..	...	;	—
280	2,98	ΗΡΑ—ΚΛΕ[Δ]ΗΣ	ΕΥΚ[ΛΗΣ]	...	Κ;	ΣΦ;
281	3,34	ΙΚΕ—ΣΙΟΣ	ΑΣΚ/ΛΗΠ/..	...	Δ;	—
282	3,30	[Λ]Υ—ΣΑ[Ν/ΔΡΟ]Σ	ΟΙΝΟ/ΦΙ/ΛΟΣ	—	;	—

ΑΡΚΑΔΙΑ ἐν γένει (ἢ Μεγαλόπολις).

283.—Ρ 17, γρ. 2,47. Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφῆς ἄρ.

Ὅπ. Ρ ἄρ. Πὰν καθήμενος ἐπὶ βράχου ἄρ., ἐγείρων τὴν δεξιάν, τὴν δ' ἄριστεράν ἔχων ἐπὶ τοῦ βράχου, παρ' ᾧ κατάκειται ἡ σῦριγξ. — Διατ. καλή.

ΕΥΒΟΙΑ. Ἰστίαια.

284.—Ρ 15, γρ. 1,64. Κεφαλὴ νύμφης δεξ.

Ὅπ. Ἀρτεμις ἐπὶ πρῶρας. — Διατ. κακή.

ΣΑΜΟΣ.

285.—Ρ 10, γρ. 0,97. Κεφαλὴ λεοντῆς κατενώπιον.

Ὅπ. ΣΑ κάτω πρῶρας. — Δ. καλή. (BMC. Ionia pl. XXXV, 17).

ΧΑΛΚΑ.

ΔΗΛΟΣ.

286.—Α 15. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς ἄρ.

Ὅπ. Δ—Η Λύρα. — Διατ. καλή.

287-290.—Α 11. Ὅμοίως. — Διατ. καλή.

291-292.—Α 11. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς δεξ.

Ὅπ. Δ—Η Λύρα. — Διατ. καλή.

293-294.— Α 11. Ὅμοίως.

Ὅπ. Δ—Η Λύρα. Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. κύκνος πρὸς ἄρ.—Δ. καλή.

295.— Α 10. Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος δεξ.

Ὅπ. Δ—Η Φοῖνιξ. — Διατ. μετρία.

ΜΥΚΟΝΟΣ.

296-297.— Α 12. Κεφαλὴ κισσοστεφῆς καὶ πωγωνοφόρος Διονύσου δ.

Ὅπ. $\begin{matrix} M-Y \\ K-O \end{matrix}$ Σταφυλή, ἣς ἄρ. κόκκος κριθῆς.—Δ. ἀρίστη καὶ μετρία.

= Πίναξ IV, 21. — Σβορώνου Νομισματικὴ καὶ Ἱστορία τῆς ἀρχαίας Μυκόνου B. C. Hell. τόμ. XVII, pl. X, 6-7.

298.— Α 18. Κεφαλὴ ἀγένειος Διονύσου κατενώπιον (3/4 δεξ.).

Ὅπ. $\left[\begin{matrix} M-Y \\ K-O \end{matrix} \right]$ Σταφυλή, ἣς ἀριστ. κόκκος κριθῆς. — Διατ. κακή.

= Σβορώνου ἔ. ἀ. pl. XI, 19-20.

299.— Α 19. Ὅμοίως ἀλλὰ=Σβορώνου ἔ. ἀ. pl. XI, 28-29. — Διατ. μετριωτάτη.

300.— Α 15. Ὅμοίως.

Ὅπ. $\begin{matrix} M-Y \\ K-O \end{matrix}$ Σταφυλή, ἣς ἀριστερᾷ μὲν θύρσος, δεξιᾷ δὲ κόκκος κριθῆς. — Διατ. μετρία.=Σβορώνου ἔ. ἀ. pl. XI, 30-32.

301.— Α 10. Κεφαλὴ Δήμητρος μετὰ καλύπτρας καὶ στεφάνου σταχύων, δεξ.

Ὅπ. $\begin{matrix} MY \\ KO \end{matrix}$ ἔν στεφάνῳ κισσοῦ.—Δ. μετρία.=Σβορώνου pl. XI, 23.

302.— Α 17. Κεφαλὴ κισσοστεφῆς καὶ ἀγένειος Διονύσου κατενώπιον.

$M-Y-K$

Ὅπ. $\begin{matrix} O & - & \Lambda \\ I & - & \omega \end{matrix}$ Δύο στάχυες ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ στελέχους.—Δ. καλή.

= Σβορώνου ἔ. ἀ. pl. XIV, 42-44.

Λ

303.— Α 12. Κεφαλὴ Δήμητρος (;) ἄνευ καλύπτρας δεξ.

Ὅπ. $\begin{matrix} M-Y \\ K-O \end{matrix}$ Στάχυς.—Διατ. καλή. Ἀνέκδοτον.= Πίναξ IV, 22

(κατὰ λάθος ἐπὶ τοῦ πίνακος ἢ ὀπισθία ὄψις ἐτέθη ἀνεστραμμένη).

ΔΗΛΟΥ ΑΘΗΝΑΪΚΑ. (Τριάρσιος.)

304-306.— **Α** 18. ΤΡΙΑ κάτω κεφαλῆς Ἀπόλλωνος μετὰ φαρέτρας ἐπ' ὤμου, δεξ.

᾽Οπ. $A-\odot E$ Γλαῦξ ἐπ' ἀμφορέως. — Διατ. καλή.

307.— **Α** 11. †—**A** Προτομή Ἀρτέμιδος δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.

᾽Οπ. $A-\left[\begin{smallmatrix}\odot\\E\end{smallmatrix}\right]$ Δύο στάχυες ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ στελέχους.—**Δ**. μετρία.

308-317.— **Α** 12. Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος μετὰ φαρέτρας, πρὸς δ. **K**. σφ.

᾽Οπ. $\begin{smallmatrix}A-\odot\\E\end{smallmatrix}$ Κέρχνος. Τὸ ὄλον ἐν στεφάνῳ. — Διατ. καλή.

318-321.— **Α** 13. Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος (;) δεξ.

᾽Οπ. $\begin{smallmatrix}A\\ \odot-E\end{smallmatrix}$ Δύο στάχυες. — Διατ. καλή.

322-323.— **Α** 10. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ.

᾽Οπ. $\begin{smallmatrix}A-\odot\\E\end{smallmatrix}$ Φαρέτρα. — Διατ. καλή.

324.— **Α** 11. Προτομή Ἀρτέμιδος δεξ. μετὰ φαρέτρας ἐπ' ὤμου.

᾽Οπ. Ὅμοίως. — Διατ. καλή.

325-327.— **Α** 13/10. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος ἀρχαῖζουσα, δεξ.

᾽Οπ. $A-\odot E$ Δύο στάχυες. Κύκλος σφαιριδίων. — Διατ. καλή.

328.— **Α** 12. Ὅμοίως.

᾽Οπ. $A-[\odot E]$ Μήκων καὶ δύο στάχυες. — Διατ. καλή.

329.— **Α** 12. Τέτιξ. ᾽Οπ. $\begin{smallmatrix}A-\odot\\E\end{smallmatrix}$ Φαρέτρα. — Διατ. καλή.

330.— **Α** 9. Κέρχνος. ᾽Οπ. $[A]-\begin{smallmatrix}\odot\\E\end{smallmatrix}$ Φαρέτρα. — Διατ. μετρία.

331.— **Α** 9. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος (;) δεξ.

᾽Οπ. $\begin{smallmatrix}A-\odot\\E\end{smallmatrix}$ Στάχυς. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. ἀστήρ. — Διατ. καλή.

332-333.— **Α** 12/13. Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος δεξ.

᾽Οπ. $\begin{smallmatrix}A-\odot\\E\end{smallmatrix}$ Ἀμφορεύς. — Διατ. καλή.

334-337.— **Α** 9. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ.

᾽Οπ. $\begin{smallmatrix}A-\odot\\E\end{smallmatrix}$ Τρίπους. — Διατ. καλή.

338.— **Α** 6. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς δ. Ὡπ. $\overset{A}{\bigcirc}-E$ Τρίπους. — Διατ. καλή.

339-341.— **Α** 8. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.

Ὡπ. $A-\overset{\bigcirc}{E}$ Λύρα. — Διατ. καλή.

342-345.— **Α** 9. Τέττιξ.

Ὡπ. $\overset{A}{\bigcirc}-E$ Ἀμφορεύς, ἐφ' οὗ κλάδος δάφνης. — Διατ. καλή.

346-354^a.— **Α** 10. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ.

Ὡπ. $A-\overset{\bigcirc}{E}$ Γλαῦξ ἐπ' ἀμφορέως πρὸς δεξ. — Διατ. καλή.

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθῆναι.

355.— **Α** 22. Προτομή Δήμητρος στάχυσιν ἐστεμμένη καὶ μετὰ καλύπτρας πρὸς δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.

Ὡπ. $A-[\bigcirc]$ Δημήτηρ ἢ Τριπτόλεμος ἐπὶ ἄρματος δρακόντων.

Εὐτεχνον. — Διατ. καλή. Πβλ. τὸ ὅμοιον ἐκ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ φέρον προτομὴν Ἀρσινόης Β'.

356.— **Α** 18. Ὅμοιον, ἀλλὰ μεταγενεστέρας τεχνοτροπίας. — Δ. καλή.

357.— **Α** 20. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς Παρθένου δεξ.

Ὡπ. $A-\bigcirc E$ Γλαῦξ ἐπ' ἀμφορέως δεξ. Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. οἱ πῖλοι τῶν Διοσκούρων. Τὸ ὅλον ἐν στεφάνῳ. — Διατ. μετρία.

ΘΑΣΟΣ.

358.— **Α** 11. Κεφαλὴ ἀγένειος Ἡρακλέους ἐν λεοντῇ δεξ.

Ὡπ. ΘΑΣΙΟΝ μεταξὺ τόξου καὶ ῥοπάλου. — Διατ. καλή.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ. Δημήτριος Β'.

359.— **Α** 17. Ἀσπίς, ἐφ' ἧς τὸ μονογράφημα τοῦ Δημητρίου.

Ὡπ. ΒΑ ΣΙ Κράνος μακεδονικόν. — Διατ. μετρία.

ΚΕΡΚΥΡΑ.

360.— **Α** 12. Κεφαλὴ Δήμητρος μετὰ καλύπτρας δεξ.

Ὡπ. Πρῶρα. Δεξ. τὸ μονογράφημα τῆς Κερκύρας. — Δ. καλή.

ΔΑΧΔΙΑ. Κόρινθος.

361.— **Α** 22. Κεφαλὴ Αὐγούστου ἀρ.

Ὡπ. Ἐπιγραφὴ λατινικὴ ἐφ' ἑταρμένη (...../PONF...). Ναὸς ἑξάστυλος. — Διατ. κακή.

ΚΡΗΤΗ. Ἑλευθεργαί.

- 362.— Α 10. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος μετὰ φαρέτρας δεξ. Κύκλ. σφαιριδ.
 Ὅπ. ΕΛΕΥΘ—ΕΡΝΑΙ Λύρα.— Εὐτεχνον, ἀλλ' ἔλλιπες τὴν δια-
 τήρησιν.

Κίσαμος (ἢ ΤΗΝΟΣ νῆσος).

- 363.— Α 12. Κεφαλὴ Ἑρμοῦ μετὰ πετάσου δεξ.
 Ὅπ. Δελφίς δεξ., οὗ ἄνω καὶ κάτω γράμματα δυσανάγνωστα.
 Σημ. Νόμισμα σπάνιον, ἴδε Svoronos Numism. de Crète p. 56-57. Ἡ
 ἐπιγραφὴ ἐν τούτοις δυνατόν νὰ ἀναγνωσθῇ ἴσως $\frac{T-H}{N-I} = \text{Τηνίων.}$

ΑΝΔΡΟΣ.

- 364.— Α 16. Κεφαλὴ κισσοστεφῆς καὶ ἀγένειος Διονύσου δεξ.
 Ὅπ. $\frac{A-N}{\Delta-P I}$ Θύρσος, οὗ δεξ. σταφυλή. — Διατ. καλή.
 365.— Α 8. Κεφαλὴ πωγωνοφόρος Διονύσου ἢ Διός; δεξ.
 Ὅπ. $\frac{A-N}{[\Delta]-P}$ Τρίπους. — Διατ. καλή.

ΚΕΩΣ. Ἰονίς.

- 366.— Α 16. Κεφαλὴ κισσοστεφῆς Διονύσου δεξ.
 Ὅπ. Σταφυλή. Ἐπιγραφὴ ἐξίτηλος. — Διατ. κακή.

ΜΗΛΟΣ.

- 367.— Α 30. Προτομή Ἀθηνᾶς δεξ. Πρὸ αὐτῆς μέγας ἀστήρ.
 Ὅπ. $\frac{MH}{\Lambda I \Omega \Upsilon I}$ ἐν στεφάνῳ. — Διατ. καλή.

ΠΑΡΟΣ.

- 368.— Α 16. Κεφαλὴ Δήμητρος δεξ.
 Ὅπ. ΠΑΡ Τράγος δεξ. — Διατ. κακή.

ΤΗΝΟΣ.

- 369.— Α 20. Κεφαλὴ ἀγένειος κερασφόρος δεξ.
 Ὅπ. ΤΗΝΙΩΝ δεξ. Ποσειδῶν ιστάμενος ἄρ. ἐπὶ γραμμῆς, ἐφ'
 ἧς, πρὸ τοῦ θεοῦ, ῥόδον. — Διατ. καλή.
 370.— Α 18. Κεφαλὴ Ποσειδῶνος δεξ.
 Ὅπ. $\frac{T-H}{N-I}$ Τρίαινα, ἧς ὁ στειλεὺς κοσμεῖται ὑπὸ δύο δελφίνων.
 — Διατ. καλή.

371.— Α 20. Ὅμοιον, ἀλλ' ἐφθαρμένον.

372.— Α 11. Κεφαλὴ Ποσειδῶνος δεξ.

Ὅπ. $\begin{smallmatrix} \text{ΤΗ} \\ \text{[Ν]} \end{smallmatrix}$ Δελφίς δεξ. — Διατ. μετρία.

373.— Α 10. Ὅμοίως μετὰ $\begin{smallmatrix} \text{ΤΗ} \\ \text{ΝΙ} \end{smallmatrix}$ — Διατ. καλή.

Ἐνταῦθ' ἀνήκει πιθανώτατα καὶ ὁ ἀριθ. 363 (Κίσαμος;).

ΛΙΟΛΙΣ. *Κύμη.*

374.— Α 16. Προτομὴ ἵππου πρὸς δεξ. [ἦς ἄνω ΚΥ].

Ὅπ. Κύπελλον, οὗ ἀρ. μονογράφημα ΗΑΩ. — Διατ. μετρία.

Μύρινα.

375.— Α 18. Κεφαλὴ ἐφθαρμένη δεξ.

Ὅπ. [Μ]Υ—ΡΙ Ἀμφορεύς. Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. λύρα. — Διατ. μετριωτάτη.

ΜΥΣΙΑ. *Κύζικος.*

376.— Α 19. Κεφαλὴ θεᾶς δεξ.

ΚΥ

Ὅπ. $\begin{smallmatrix} \text{Ε} \\ \text{ΙΙ} \end{smallmatrix}$ ἐν στεφάνῳ. — Διατ. μετριωτάτη.

ΙΙ

Πέργαμος. Βασιλεῖς Περγάμου.

377.— Α 17. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς δεξ.

Ὅπ. [Φ]ΙΛΕΤΑΙΡΟΥ Ὅφης συνεσπειραμένος πρὸς δ.— Δ. μετρία.

ΙΩΝΙΑ. *Ἐρυθραί.*

378.— Α 16. Κεφαλὴ ἀγένειος Ἡρακλέους ἐν λεοντῇ ἀρ.

Ὅπ. $\begin{smallmatrix} \text{ΕΚΑΤΕ;} \\ \text{ΕΡΥ;} \end{smallmatrix}$ Τόξον καὶ ῥόπαλον. — Διατ. μετριωτάτη.

Ἐφεσος.

379.— Α 20. Προτομὴ Ἀρτέμιδος δεξ. μετὰ τόξου.

Ὅπ. Ἐπιγραφὴ ἐξίτηλος. Λαμπάς, παρ' ἣ δύο ἔλαφοι.— Δ. κακή.

Σμύρνη.

380.— Α 17. Κεφαλὴ πυργοφόρος Κυβέλης δεξ.

Ὅπ. ΙΜ]ΥΡΝΑΙΩ[Ν. . . . Θεὰ ἱσταμένη δεξ., ἔχουσα ἐν τῇ ἐπὶ στήλης στηριζομένη ἀρ. Νίκην. — Διατ. κακή.

Τέως.

381.— Α 12. Γρὺνθ ὀκλάζων δεξ. ἐγείρων τὸν ἄρ. πόδα.

Τ

᾽Οπ. [Η]—Ν Σταφυλή. — Διατ. καλή.

Ι — Ω

382.— Α 12. Ὅμοίως, ἀλλὰ μετὰ $\begin{smallmatrix} \perp \\ \hline \pm - \zeta \end{smallmatrix}$ πέριξ τῆς σταφυλῆς. — Δ. καλή.
/ Ϝ

ΧΙΟΣ.

383.— Α 14. Σφιγξ ἄρ. Πρὸ αὐτῆς σταφυλή.

᾽Οπ. $\begin{smallmatrix} \cdot \cdot \cdot \text{ΕΙΔΗΣ} \\ \text{ΧΙΟΣ} \end{smallmatrix}$ Ἀμφορεὺς οἶνου. — Διατ. μετρία.

ΣΑΜΟΣ.

384.— Α 16. Κεφαλὴ δεξιᾷ. ᾽Οπ. Ταῶς. Ἐφθαρμένον. — Διατ. κακή.

ΚΩΣ.

385.— Α 10. Κεφαλὴ ἀγένειος Ἡρακλέους κατενώπιον $\frac{3}{4}$ δεξ.

᾽Οπ. $\cdot \cdot \cdot$ ΙΑΗΝΟΣ—[ΚΩΙΟΝ] Τόξον ἐν γωρυτῷ καὶ ῥόπαλον. Ἐν τῷ κέντρῳ ὑστερόσημον. — Διατ. μετριωτάτη.

ΡΟΔΟΣ.

386.— Α 10. [Ρ]—Ο Ρόδον. ᾽Οπ. $\begin{smallmatrix} \wedge \\ | \end{smallmatrix}$ ἄρ. ῥόδου. — Διατ. καλή.

ΛΥΚΙΑ ἐν γένει.

387.— Α 11. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ.

᾽Οπ. ΛΥ; Φαρέτρα. Τὸ ὄλον ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ. — Διατ. μετριωτάτη.

Φάσηλις.

388.— Α 17. Πρῶρα πρὸς δεξ., ἥς ἄνω ἵπταται Νίκη πρὸς δεξ.

᾽Οπ. Φ—Α Ἀθηνᾶ ἱσταμένη καὶ μαχομένη πρὸς δεξ. μετὰ κεραυνοῦ καὶ αἰγίδος. — Διατ. καλή.

ΦΡΥΓΙΑ. Ἀπάμεια.

389.— Α 24. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς δεξ.

᾽Οπ. ΑΠΑΜΕΩ[Ν] ἄνω αἰτοῦ ἱσταμένου πρὸς δεξ. ἄνω μαιάνδρου καὶ μεταξὺ τῶν πύλων τῶν Διοσκούρων. Ὑπὲρ τὸν αἰτὸν ἀστήρ. Ἐν τῷ ἑξέργῳ ὄνομα $\cdot \cdot$ ΤΑ $\cdot \cdot \cdot$ — Διατ. μετριωτάτη.

Ἱεράπολις.

390.— A 42. Μ. ΑΥΡΗΛΙΟΣ—ΒΗ[ΡΟΣ] ΚΑΙΣΑΡ Προτομή ἀγένειος καὶ ἀστεφῆς πρὸς δεξ. μετὰ θώρακος καὶ ἔφαπτίδος.

Ὅπ. ΙΕΡΑΠΟ—ΛΕΙΤΩ—Ν Ἀπόλλων μετὰ χλαμύδος καὶ φαρέτρας ἐπ' ὤμου, βαίνων πρὸς δεξ. καὶ τοξεύων τὸν πρὸς ἄρ. ἀνορθούμενον Πύθωνα δράκοντα, οὗ τὸ σῶμα ἔχει ἥδη διαπεράσει διὰ πρώτου βέλους. — Διατ. καλή. = Πίναξ IV, 30.

Σύνναδα.

391.— A 27. Κεφαλὴ πυργοφόρος Κυβέλης πρὸς δεξ. Κύκλ. σφαιριδ.

Ὅπ. ΣΥΝΝΑΔ δεξ. ^{A—ΜΗΤΟ}
ΡΑ; Ζεὺς ἱστάμενος ἄρ., ἔχων ἐν

τῇ δεξ. κεραννόν, τὴν δ' ἄρ. στηρίζων ἐπὶ σκήπτρου. — Δ. καλή.

ΠΑΜΦΥΛΙΑ. Ἀττάλεια.

392.— A 17. Κεφαλὴ Διὸς δεξ.

Ὅπ. ΑΤΤΑΛΕΙ δεξ. — Ζεὺς; ἱστάμενος ἄρ. — Διατ. κακή.

Σίδη.

393.— A 18. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς δεξ.

Ὅπ. ΣΙ—ΔΗΤΩΝ Νίκη βαδίζουσα ἄρ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. Μ — Διατ. καλή.

ΦΟΙΝΙΚΗ. Βηρυτός. Γορδιανὸς Γ'.

394.— A 29. [ΙΜΡ] CAES M. ANT. GORDIANVS AVG COS II PP Προτομή δαφνοστεφῆς μετὰ θώρακος καὶ ἔφαπτίδος πρὸς δ.

Ὅπ. COL IVL [ΑΥ]G FEL, ἐν τῷ ἑξέργῳ BE—[R] Ναὸς τετραστυλός, ἐν ᾧ προτομή Ἀστάρτης. Ἐν τῷ ἑξέργῳ λέων. — Διατ. μετριωτάτη. = Rouvier: Διεθν. Ἑφημ. Νομισμ. Ἀρχαιολ. τόμ. Γ', σελ. 306, ἀριθ. 597.

ΣΥΡΙΑ. Ἀντίοχος Σ' Διόνυσος.

395.— A 20 (νόμισμα ἀκτινωτόν). Κεφαλὴ τοῦ βασιλέως ἀκτινοστεφῆς, πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΒΑ]ΣΙΛΕ[ΩΣ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ
ΑΝΤΙΟΧΟΥ ἄνω, ἐν δὲ τῷ ἑξέργῳ ΔΙΟΝΥΣΟ[Υ] Πάν-

θηρ πρὸς ἄρ. — Διατ. καλή.

396.— A 22 (ἀκτινωτόν). Ὅμοίως, ἀλλ' ὅπισθεν τύπος ἐλέφαντος πρὸς ἄρ. — Διατ. μετρία.

Ἀντιόχεια Ὁρόντων.

397.— A 18. Κεφαλὴ Διὸς δεξ.

Ὅπ. ANTIOXEWN
ΜΗΤΡΟΠΟΛ. . . . Ζεὺς νικηφόρος καθήμενος ἐπὶ θρόνου
πρὸς ἄρ. Ἐφθαρμένον.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. Πτολεμαῖος Γ' Σωτήρ Β'.

398.— A 30. Ὅμοιον τῷ παρὰ Σβορώνω Τὰ νομίσματα τῶν Πτολε-
μαίων ἄρ. 1697 πίν. LVIII, 14, ἀλλὰ καλυτέρας διατηρήσεως.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ¹.

ΛΥΔΙΑ. Μαγνησία Σιπύλου.

399.— A 20. ΓΑΙΟΝ ΚΑΙCΑΡΑ CΕΒΑCΤΟΝ Κεφαλὴ ἀκτινοστεφής
καὶ μετὰ διαδήματος πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΑΓΡΙ—ΠΠΙΝΑΝ ΓΕΡ—Μ—ΑΝΙΚ ἐκ δεξιῶν πέριξ, τοῦ
τελευταίου μέρους γεγραμμένου ἐν τῷ ἐξέργῳ. Ἡ Ἀγριππῖνα
μετὰ καλύπτρας ἱσταμένη πρὸ θεᾶς, ἐχούσης ἐν τῇ δεξ. στάχυν,

A

MA

ἐν δὲ τῇ ἄρ. πῆχυν ἢ βραχὺ σκῆπτρον. Μεταξὺ αὐτῶν

C

IP

ΣΥΡΙΑ. Ἀντιόχεια.

400.— A 16. ANTIOXEWN THC ΜΗΤΡΟΠΟΛΕ Κεφαλὴ δαφνοστε-
φής Ἀπόλλωνος, πρὸς ἄρ.

Ὅπ. ΕΤΟ—Α—ΣΟ Λύρα. — Δ. μετρία. Πβλ. BMC. Syria XX, 1.

ΙΩΝΙΑ. Λέβεδος;

401.— A 17. Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφής, πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΛΕ Ἀπόλλων (;) βαδίζων πρὸς ἄρ., δεξ. ὄνομα ἄρχοντος
ἐξίτηλον. — Διατ. κακή.

.;

402.— A 20. Κεφαλὴ θεᾶς πυργοστεφής, πρὸς δεξ.

Ὅπ. Ἐπιγραφὴ ἐξίτηλος. Διόνυσος μετὰ θύρσου ἱστάμενος πρὸς
ἄρ. — Διατ. κακή.

1. Τὰ ἐξ ταῦτα ἐπόμενα νομίσματα εἶχον κατ' ἀρχὰς παραληφθῆ ὡς ἀβέβαια,
ἀνεγνωρίσθησαν δ' ἐν μέρει τῇ φιλόφρονι βοηθείᾳ τοῦ σεβαστοῦ φίλου μου Fr.
Imhoof-Blumer διαρκούσης τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ παρόντος καταλόγου.

.....;

403.— Α 21. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. Τρίπους. Ἐπιγραφή ἐξίτηλος. — Διατ. κακή.

ΚΩΣ νῆσος.

404.— Α 18. [ΤΙΤ]Ο[Σ] ΣΕΒΑ[ΣΤΟΣ] Κεφαλὴ δαφνοστεφής Τίτου, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. ΚΩΙΩΝ κάτω καλάθου ἐν μέσῳ δύο λαμπάδων. — Διατ. μετριωτάτη.

ΡΩΜΑΪΚΑ. Ἀντώνιος.

405.— Α (ὑπόχαλκον) λεγεῶνός τινος τοῦ Ἀντωνίου. Ἐφθαρμένον.

Ἀντωνῖνος ὁ Εὐσεβής.

406.— Α 30. ANTONINVS AVG PIVS PP TR P XXI Κεφαλὴ δαφνοστεφής Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς δεξ.

᾽Οπ. COS—[IIII], ἐν δὲ τῷ ἔξερῳ SC. Ὁ Ἀντωνῖνος ἐπὶ βάθρου ἐν ναῷ θολωτῷ μετ' ἀκρωτηρίων Νικῶν κτλ. — Διατ. μετριωτάτη. = Cohen II p. 303 n° 330.

Γορδιανὸς Γ'.

407.— Α 30. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Προτομὴ δαφνοστεφής Γορδιανοῦ Γ' μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτιῖος πρὸς δεξ.

᾽Οπ. VICTORIA AETER S—C Νίκη ἱσταμένη ἄρ. — Διατ. μετριωτάτη. = Cohen V p. 60 n° 352.

408.— Α 28. Ὁμοίως.

᾽Οπ. IOVI STATORI Ζεὺς γυμνὸς ἱστάμενος. — Διατ. κακή. = Cohen V p. 32 n° 112.

Φίλιππος ὁ πρεσβύτερος.

409.— Α 22. ᾽Οπ. ANNONA AVG. — Διατ. κακή.

Λικίνιος ὁ πρεσβύτερος.

410.— Α 20. IMP LIC—NIVS AVG Προτομὴ Λικινίου ἄρ. ἔχοντος ἔλλημα ἐν τῇ δεξ.

᾽Οπ. IOVI CONS—ERVATORI AVG, ἔξερῳ SMN. Ζεὺς γυμνὸς νικηφόρος ἱστάμενος ἄρ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. κλάδος δάφνης, δεξ. Δ. — Διατ. καλή.

Λικίνιος ὁ νεώτερος.

411.— Α 25. IMP LIC LICINIVS PF AVG Προτομὴ δαφνοστεφής δ.

᾽Οπ. IOVI CONSERVATORI AVG NN, ἔξεργον SIS. Ὁ αὐτὸς
τύπος. Ἄρ. αἰτός, δεξ. Γ. — Διατ. καλή.

Κωνστάντιος.

412-413. — Α 17. Δύο μικρὰ κοινῶν τύπων. — Διατ. καλή.

Κώνστας.

414-415. — Α 17. Δύο μικρὰ κοινῶν τύπων. — Διατ. καλή.

Θεοδόσιος Α'.

416. — Α 13. DN THEODO—SIVS P.. Προτομή δεξ.

᾽Οπ. SALVS REI—PVBLICAE Νίκη ἄρ. σείρουσα αἰχμάλωτον.
— Διατ. καλή.

ΡΩΜΑΪΚΑ ΕΦΘΑΡΜΕΝΑ.

417-429. — Α 15-28. Δέκα τρία χαλκᾶ ὀλοσχερῶς ἐφθαρμένα.

BYZANTINA. Ἰουστινιανὸς Α'.

430. — Α 22. ᾽Οπ. Εἰκοσανούμιον τοῦ ἔτους Δ, TES. — Διατ. καλή.

Φωκᾶς.

431-32. — Α 30. ᾽Οπ. Τεσσαρακοντανούμιον τοῦ ἔτους ΙΙΙΙ. — Δ. μετρία.

Ἡράκλειος καὶ Ἡράκλειος Κωνσταντῖνος.

433. — Α 35. Τεσσαρακοντανούμιον, ἔτος ἐφθαρμένον. — Διατ. μετρία.

434. — Α 26. Εἰκοσανούμιον τοῦ ἔτους VI. — Διατ. μετρία.

Ἡράκλειος, Ἡράκλειος Κωνσταντῖνος καὶ Μαριτίνα.

435. — Α 30. Τεσσαρακοντανούμιον τοῦ ἔτους VI, CON. — Διατ. καλή.

ΑΧΡΗΣΤΑ.

436-437. — Α. Δύο μικρὰ νομίσματα εἰς τεμάχια ἐφθαρμένα.

KZ' (10 Μαρτίου 1907).

Δῶρον Μιχαὴλ Ζαμαούλη ἐκ Μοναστηρίου τῆς Μακεδονίας.

ΜΟΙΣΙΑ Η ΑΝΩ. Viminacium.

1. — ΑE 28. IMP GORDIANVS P F AVG Προτομή δαφνοστεφῆς
Γορδιανοῦ Γ', πρὸς δεξ.

᾽Οπ. P. M. S. C—OL VIM, ἐν τῷ ἔξερῳ ANIIII. Ὁ συνήθης

τύπος τῆς ἐν μέσῳ ταύρου καὶ λέοντος ἱσταμένης γυναικός.—
Διατ. καλή.

ΘΡΑΚΗ. Φιλιππούπολις.

2.—Æ 32. ΑΥΤ ΑΙΑ ΑΔΡΙΑ—ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. ΗΓΕ—ΓΑΡΓΙΛΙ ΑΝΤΙΚΟΥ Φ[ΙΛΙΠΠΟΠΟ]ΛΙΤΩΝ Ὁ ποταμὸς Ἐβρος κατακείμενος πρὸς ἄρ. — Διατ. μετριωτάτη. = BMC. Thrace p. 161 n° 5.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ. Ἀμφίπολις.

3.—Α 18. Κεφαλὴ Ποσειδῶνος (;) πρὸς δεξ.

᾽Οπ. ΑΜΦΙΠΟ
ΛΙΤΩΝ ἄνω πρῶρας, πρὸς δεξ. ἥς ἐκατέρωθεν ἀνὰ ἐν
μονογράφημα (Δ—Α/). — Διατ. μετρία.

Βοττιαία.

4.—Α 28. Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.

᾽Οπ. ΜΑ—ΚΕ
ΔΟ—ΝΩΝ Κεραυνὸς περρωτός. Κάτω Β. — Διατ. καλλίστη. = Gaebler, Die Antiken Münzen Nord-Griechenlands Bd. III p. 50 n° 140.

Θεσσαλονίκη.

5.—Α 23. ΘΕCΣΑΛΟ—ΝΕΙΚΕΩΝ Προτομὴ πυργοστεφῆς τῆς Θεσσαλονίκης δεξ.

᾽Οπ. ΚΑΒΕΙΡΟΣ δεξ. Κάβειρος ἱστάμενος ἄρ., κρατῶν ἐν τῇ δεξ. ὀντόν, ἐν δὲ τῇ ἄρ. ἄξίνην μικράν. — Διατ. καλή.

6.—Α 24. Ι; ΜΡ—ΔΝ. . Αὐτοκράτωρ ἱστάμενος ἄρ. μετὰ θώρακος καὶ χλαμύδος, στηρίζων τὸν δεξ. πόδα ἐπὶ πρῶρας, ἐφ' ἥς στηρίζει καὶ τὸ ἐν τῇ δεξ. δόρυ.

᾽Οπ. — . . . ΕCΑΙΝΟΝ ἐκ δεξ. πρὸς ἄρ. Ρωμαϊκὸς θρόνος Τιμητοῦ, οὗ τὰ ἄκρα κοσμοῦνται ὑπὸ προσωπίδων. Ἐν τῷ ἑξέρῳ Ψ. Κύκλος σφαιριδίων. — Διατ. μετριωτάτη.

Αὐτοκρατορικὰ Μακεδονίας. Κλαύδιος.

7.—Α 26. ΤΙ. ΚΛ[ΑΥΔΟΣ]—ΚΑΙCΑΡ Κεφαλὴ Κλαυδίου ἄρ.

᾽Οπ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ [ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ] πέριξ ἀσπίδος μακεδονικῆς. — Διατ. μετριωτάτη.

Αὐτόνομα ἐπαρχιακὰ μακεδονικὰ νομίσματα τοῦ 3ου αἰῶνος μ. Χ.

- 8.— **Α** 27. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ δεξ. Κεφαλή μετὰ διαδήματος ἐν τῇ ἡνεμωμένῃ κόμῃ, πρὸς δεξ.

”Οπ. ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΝΕΩΚ Τράπεζα ἀγωνιστική, ἐφ’ ἧς δύο ἀθλητικά στέμματα. — Διατ. μετριοτάτη. Μετὰ μεγάλης ὀπῆς ἐν τῷ κέντρῳ. ’Ελλείπει παρὰ Gaebler ξ. ἀ.

- 9.— **Α** 27. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ δεξ. Κεφαλή ’Αλεξάνδρου ἐν λεοντῇ, πρὸς δεξ.

”Οπ. ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚ—ΕΔΟΝΩΝ πέριξ, ΝΕΩ ἐν τῷ ἑξέργῳ. Ζεὺς ἐπὶ θρόνου καθήμενος πρὸς ἀρ. ἔχων ἐν τῇ δεξ. φιάλῃ τὴν δ’ ἀρ. στηρίζων ἐπὶ τοῦ σκήπτρου. — Διατ. καλή. = Gaebler ξ. ἀ. ἀρ. 408.

- 10.— **Α** 27. Ὅμοίως.

”Οπ. ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕ/ΔΟΝΩΝ πέριξ, ΝΕΩ κάτω. Cista mystica, ἧς ἐξέρεχται πρὸς τὰ δεξ. ὄφιν. — Διατ. μετρία. = Gaebler n° 437.

- 11.— **Α** 27. Ὡς ὁ ἀριθμὸς 8.

”Οπ. ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ Β ΝΕΩΚΟ Ὁ Μ. ’Αλέξανδρος πρὸς δεξ. δαμάζων τὸν Βουκέφαλον. Ἐν μέσῳ αὐτῶν ἀστήρ. — Διατ. μετρία. = Gaebler n° 463.

- 12.— **Α** 26. Ὅμοίως.

”Οπ. ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ Β Ν Ἰππεὺς μετὰ θώρακος καὶ προτεταμένου δόρατος ὀρμῶν πρὸς δεξ. — Διατ. μετριοτάτη. = Gaebler n° 464.

- 13.— **Α** 26. Ὅμοίως.

”Οπ. [ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔ]ΟΝΩΝ Β ΝΕΩ Ἰππεὺς μετ’ ἡνεμωμένης χλαμύδος, ὑψῶν τὴν δεξ., τρέχων πρὸς δεξ. — Διατ. μετριοτάτη. Τακτέον μετὰ τὸ τοῦ Gaebler n° 465.

- 14.— **Α** 27. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Προτομή ’Αλεξάνδρου ἐν λεοντῇ, πρὸς δ. Κύκλος σφαιριδίων.

”Οπ. ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ἀρχόμενα δεξ. ἄνω, Β ΝΕΩΚΟ
ΡΩΝ
κάτω. Δύο ναοὶ ἀντιμέτωποι, ὧν ἑκάστου ἄνω ἀθλητικὸν στέμμα, ἐν μέσῳ δὲ κίων, ἐφ’ οὗ ἄγαλμα. — Διατ. μετριοτάτη

ὥς πρὸς τὸν ὀπίσθιον τύπον, καλὴ δὲ διὰ τὸν ἐμπρόσθιον. = Gaebler n° 762^a.

15.— **Α** 25. ΑΛΕΞΑΝΔΡ[ΟΥ] δεξ. Κεφαλὴ Ἀλεξάνδρου μετὰ κρά-
νους πρὸς δεξ. Ἐπὶ τοῦ κράνους δυσδιάκριτον κόσμημα.

Ὅπ. ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔ[ΟΝΩΝ] Β ΝΕ Ἰππεὺς ὀρμῶν πρὸς δεξ.
καὶ ἐγείρων τὴν δεξιάν. — Διατ. μετρία. = Gaebler n° 778.

16.— **Α** 27. [Α]ΛΕΞΑΝΔΡΟΥ δεξ. Κεφαλὴ Ἀλεξάνδρου ἐν λεοντῇ,
πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ [Δ]ΙC ΝΕΩ ἔξ ἀριστερῶν, κάτω
δὲ ΚΟΡΩΝ. Ὀλυμπιάς καθημένη ἐπὶ κλίνης πρὸς ἄρ. καὶ ἐγεί-
ρουσα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ἀμφοτέρως (;) τὰς χεῖρας. Εἰς τὸ πρὸ
αὐτῆς ἄκρον τῆς κλίνης ἐγείρεται μέγας ὄφας. — Διατ. μετρία
καὶ διάτρητον. Ἐλλείπει παρὰ Gaebler (τακτέον μετὰ τὸν
ἀρ. 721^a). = Πίναξ IV, 4.

17.— **Α** 28. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ δεξ. Κεφαλὴ Ἀλεξάνδρου μετὰ διαδήμα-
τος ἐν ἡνεωμένη κόμῃ, πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΚΟΙΝ/ΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. Β. ΝΕΩ. Ἰππεὺς μετ' ἡνεω-
μένης χλαμύδος, ἐγείρων τὴν δεξ., τρέχων δὲ πρὸς δεξ. Κάτω
τοῦ ἵππου ΕΟC. — Διατ. καλλίστη. = Gaebler n° 827.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΣ. Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας.

18.— **Ρ** 18. Δραχμὴ ἄνεν συμβόλου ἢ μονογραφήματος, ὥραίας δὲ δια-
τηρήσεως.

19.— **Ρ** 17. Ὅμοίως. Ὑπὸ τὸν θρόνον **Λ**. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. Ἐρμῆς
ιστάμενος (;). Πβλ. Müller, Numis. d'Alexandre le Grand
n° 907.

Κάσσανδρος.

20.— **Α** 18. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΒΑΣΙΛΕ[ΩC] ἄρ. ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΥ δεξ. Τρίπους. — Διατ.
καλή.

Πύρρος.

21.— **Α** 18. Ἀσπίς μακεδονικὴ, ἐφ' ἧς τὸ μονογράφημα τοῦ Πύρρου.

Ὅπ. ΒΑΣΙ κάτω κράνους μακεδονικοῦ. Τὸ ὅλον ἐν στεφάνῳ δρυός.

ΙΔΛΥΡΙΑ. *Λυρράχιον.*

22.—**Ρ** 20. ΜΑΧΑΤΑΣ ἄνω βοὸς θηλαζούσης μόσχον, πρὸς δεξ. Ἐν τῷ ἔξέργῳ σταφυλή (;).

Ὅπ. ΔΥΡ—ΑΡΙ—ΜΝΑΣ—[ΤΟΣ] Πλαίσιον, ἐν ᾧ τὰ δύο συνήθη συμβολικὰ κοσμήματα. — Διατ. καλή.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ. *Φάρσαλος.*

23.—**Α** 21. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς κατενώπιον.

Ὅπ. ΦΑΡΣΑΛ (;) Ὁ Ἀχιλλεὺς ἔφιππος πρὸς δεξ. καὶ παρ' αὐτῷ πεζὸς ἀκόλουθος. — Διατ. μετρία.

ΑΤΤΙΚΗ. *Ἀθῆναι.*

24.—**Ρ** τετράδραχμον γραμμ. 16,85.

Ὅπ. Α—ΘΕ | ΚΑ—ΡΑΙΧ | ΕΡΓΟ—ΚΛΕ | ΔΙΟΜΕ Μ ΣΩ.— Διατ. καλλίστη.

ΛΥΔΙΑ. *Φιλαδέλφεια.*

25.—**Α** 19. ΠΛΩΤΕΙΝΑ δεξ.—CΕ/ΒΑΣΤΗ ἄρ. Προτομή δεξ.

Ὅπ. ΦΙ/ΛΑΔΕ/ΛΦΕ/ΩΝ ἐν στεφάνῳ. — Διατ. καλή.

ΑΒΕΒΑΙΑ.

26.—**Α** 20. ΣΕΒΑΣ... δεξ. Κεφαλὴ αὐτοκράτορος ἄρ.

Ὅπ. ΘΕΟΣ ΣΕΒΑ δεξ. Κεφαλὴ ἀκτινοστεφῆς Νέρωνος πρὸς δ. — Διατ. μετριωτάτη.

27.—**Α** 22. Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς αὐτοκράτορος πρὸς δεξ. Πρὸ αὐτῆς ΤΙ. ΚΑ;

Ὅπ. ΣΕΒΑΣΤΗ ἄρ. Προτομή αὐτοκρατορίας μετὰ πέπλου, πρὸς δεξ. — Διατ. μετριωτάτη.

ΡΩΜΑΪΚΑ.

28.—**Α** 28. D. N. FL. C. L. ΙΝΑΙ—ΑΝΥΣ ΡΦ ΑΝΓ Προτομή δεξ.

Ὅπ. SE CVRITAS REIPVB Ταῦρος ἱστάμενος δεξ. Ἐν τῷ ἔξ-
έργῳ ★ TES B. — Διατ. καλή.

ΚΗ' (13 Μαρτίου 1907).

Δῶρον Ζήση Χατζηβασιλείου ἐκ Φιλιππουπόλεως τῆς Θράκης.

ΘΡΑΚΗ. Ἀγχιάλος (χυτὸν κίβδηλον νέον).

1.—Α 31. ΑΥΤ ΚΑΙ ΤΑΙ ΑΔΡΙ—ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ Κεφαλή δαφνοστεφῆς Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς, πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΗΓΕΙΟΥ ΚΟΜΜΟ—ΔΟΥ ἄνω, ΑΝΧΙΑΛΑΙΩΝ κάτω. Ὁ Τριπτόλεμος ἐπὶ ἄρματος δρακόντων πρὸς δεξ. — Διατ. καλή.

ΚΘ' (14 Μαρτίου 1907).

*Δῶρον τῆς Α. Σ. Πορφυρίου Β', ἀρχιεπισκόπου τοῦ Ὁρους Σινᾶ.**Νομίσματα εὐρεθέντα ἐν Φαράν τῆς χερσονήσου τοῦ Ὁρους Σινᾶ.*

ΙΟΥΔΑΙΑ.

1-2.—Α 15. Δύο ἰουδαϊκὰ συνήθη καὶ ἐφθαρμένα.

ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ.

3.—Α 25. Μαξιμῆνος Δάζυς. Ἐν ἐφθαρμένον.

Δικίνιος Πατήρ.

4.—Α 22. Ὅπ. SOLI INV—I—CTO COMITI, ἐν δὲ τῷ ἐξέργῳ ΩΤ. — Διατ. καλή.

5.—Α 19. Ὅπ. ΙΟΝΙ CONS—ERVATORI. Ἐξεργ. SMANTZ. X
IIΓ
— Διατ. καλή.*Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας.*6.—Α 23. Ὅπ. SOLI IN—VI—CTO COMIT. Τ—Γ. Ἐξεργ. ΡΑ.
— Διατ. καλή.

7-8.— Δύο τοῦ αὐτοῦ τύπου, ἀλλὰ κακῆς διατηρήσεως.

9-14.—Α 20. Ὅπ. PROVIDEN—TIAE AVGG.

9. Ἐξεργ. SMANTA. — Διατ. καλή.

10. » SMANTΓ »

11. » SMANTS »

12. » SMANA »

13. » ΓSISΥ »

14. βαρβαρότεχνον (ἀντίγραφον ἀρχαῖον). Δ. καλή.

15.— **Α** 18. "Οπ. DN CONSTANTINI MAX AVG περίξ στεφάνου
 εν $\begin{smallmatrix} \phi \\ \chi\chi \end{smallmatrix}$. "Εν δὲ τῷ ἐξέργῳ TSEVI. — Διατ. καλή.

16.— **Α** 22. "Ομοίως, ἀλλὰ μετὰ $\begin{smallmatrix} \text{VOT} \\ \chi\chi\chi \end{smallmatrix}$. "Εξεργον RP. — Διατ. καλή.

17-18.— **Α** 17. "Οπ. GLOR—IAE EXERC—ITVS. "Εν τῷ ἐξέργῳ
 SMANB. — Διατ. καλή.

19.— **Α** 17. "Ομοίως. "Εν τῷ ἐξέργῳ SMKA. — Διατ. καλή.

20.— **Α** 17. "Ομοίως. "Εν τῷ ἐξέργῳ SMALA. — Διατ. καλή.

21.— **Α** 19. VRBS—ROMA Προτομή μετὰ κράνους ἀρ.

"Οπ. Λύκαινα θηλάζουσα τὸν Ρωμύλον καὶ Ρῶμον. "Εξεργον
 SMNS. — Διατ. καλή.

22.— "Ομοιον, ἀλλ' ἐν τῷ ἐξέργῳ CONSE. — Διατ. καλή.

Κρίσιμος.

23.— **Α** 19. "Οπ. PROVIDEN—TIAE CAESS Πύλη. "Εν τῷ ἐξέργῳ
 SMANTZ. — Διατ. καλή.

Κωνσταντῖνος ὁ νεώτερος.

24.— **Α** 22. "Οπ. CAESARVM NOSTRORVM περίξ στεφάνου, ἐν $\begin{smallmatrix} \text{VOT} \\ \chi \end{smallmatrix}$.
 "Εν τῷ ἐξέργῳ CMAR. — Διατ. καλή.

25.— **Α** 18. "Οπ. PROVIDEN—TIAE CAESS Πύλη. "Εν τῷ ἐξέργῳ
 SMTSD. — Διατ. καλή.

26-27.— **Α** 18. "Οπ. GLOR—IAE EXERC—ITVS. "Εξεργον SMKG.
 — Διατ. καλή.

28.— **Α** 19. "Οπ. "Ομοίως. "Εξεργον SMNA. — Διατ. καλή.

29.— **Α** 20. "Οπ. "Ομοίως. » SMALA. — Διατ. καλή.

30.— **Α**. "Ομοιον » [:] — Διατ. μετρία.

Κώνστας.

31.— **Α** 15. VOT/XX/MVLT/XXX ἐν στεφάνῳ. — Διατ. καλή.

Κωνσταντῖος.

32.— **Α** 20. PROVIDEN—TIAE CAES. SMNS Πύλη. — Διατ. καλή.

33.— **Α**. "Ομοιον μετὰ SMNB. — Διατ. καλή.

- 34.— **Α** 17. GLOR—IAE EXERC—ITVS | SMALS. — Διατ. καλή.
 35.— **Α** 18. Ὅμοιον μετὰ SMNA. — Διατ. καλή.
 36.— **Α** 17. » » ; ; — Διατ. μετρία.
 37-41.— **Α** 17. Ἐφθαρμένα ῥωμαϊκὰ ὡς τὰ ἀνωτέρω.

BYZANTINA.

- 42-44.— **Α**. Ἰουστίνου τρία τεσσαρακοντανούμια ἐφθαρμένα.

ΝΕΩΤΕΡΑ.

- 45.— **Α** 17. Ἰονικοῦ κράτους νομισμάτιον τοῦ 1834 ἐφθαρμένον.
 46-58.— **Α** 12-20. Ἀραβικὰ ἀρχαῖα (κουφικὰ) δεκατρία, ὧν ὀλίγα μόνον καλῆς διατηρήσεως.
 59.— **Ρ** 10/16. Ἰαπωνικὸν τετράγωνον νόμισμα διάτρητον καλῆς διατηρήσεως.

Λ' (14 Μαρτίου 1907).

Δῶρον Μιχαὴλ Καμπάνη.

BYZANTINA. Νικηφόρος Φωκᾶς (963-969 μ. Χ.).

- 1.— **Ρ** 22, γραμμ. 2,35. + IHSYS XRI—STYS NICA Σταυρὸς πολυτελής, οὗ τὸ κέντρον κοσμεῖ ἡ προτομή τοῦ Νικηφόρου, περὶ ἣν $\begin{matrix} h & \epsilon \\ | & - \\ \Gamma & H \end{matrix}$.

Ὅπ. + hICHF, /εh x-ω ANTO /CRAT, EVSEB /BASILEVS /RW-MAIΩN. — Διατ. καλή. = Sabatier pl. XLVII, 13.

ΛΑ' (19 Μαρτίου 1907).

Δῶρον Ε. Μασταπᾶ ἐκ Κρήτης.

ΚΡΗΤΗ. Κυδωνία.

- 1.— **Ρ** 20, γραμμ. 3,98. Κεφαλὴ νεαροῦ Διονύσου κισσοστεφής, ἀρ.
 Ὅπ. Κύων θηλάζουσα παιδίον, πρὸς ἀριστ. Ἐν τῷ ἑξέργῳ ἐπιγραφῇ [ΚΥΔΩΝ] ἀφανής.
 Δραχμὴ ἀνέκδοτος, ἀλλὰ λίαν ἐφθαρμένη καὶ ἐλλιπής· ὑποδιαίρεσις τοῦ διδράχμου τοῦ ἀπεικονισθέντος ἐν Svoronos, Numismat. de la Crète ancienne pl. IX, 23. — Λίαν εὖτεχνον.

ΛΒ'.

Δῶρον Γ. Βεγλερῆ ἐκ Σμύρνης.

ΑΤΤΙΚΗ. Ἀθῆναι.

1.—Ρ τετράδραχμον, γραμμ. 15,72.

Α—ΘΕ | ΑΝΤΙ—ΟΧΟΣ | ΚΑΡΑ/ΙΧΟΣ | ΓΛ/Α Κ [ΣΩ;].—Δ. καλή.

ΛΓ'.

*Δῶρον τῆς Α. Σ. τοῦ Ἀγίου Ἰορδάνου κ. Ἐπιφανίου,
κομισθέν διὰ τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀλεξανδροπούλου.
(Ἀρχεῖον Νομισμ. Μουσείου ἀρ. 2267 καὶ 2271.)*

Α'. ΕΥΡΗΜΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ¹

ΝΕΡΩΝ.

Ἀντιόχεια Συρίας (Σελευκίδος καὶ Πιερίας) ἡ ἐπὶ τοῦ Ὁρόντου.

1.—Ρ 24, γρ. 14,65. ΝΕΡΩΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡΟΣ δ.—[ΣΕΒΑΣΤΟΥ] ἀρ.

Προτομή Νέρωνος δεξ. δαφνοστεφῆς καὶ μετ' αἰγίδος περὶ τὸν
τράχηλον.

1. Τῆς συλλογῆς ταύτης τὰ ὑπ' ἀρ. 1-285 νομίσματα, φέροντα πάντα ὁμοίω-
μορφον κατίωσιν καὶ ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εὐρήματος προερχόμενα, ὡς καὶ τὰ ὑπ'
ἀρ. 325-355 περιγραφόμενα χρυσὰ κοσμήματα, «ἠγόρασεν ἡ Α. Σεβασμότης παρὰ
δύο Μουσουλμάνων κατοίκων τῆς Χεβρώνας, ἀποτελοῦσι δὲ ταῦτα τὸ τέταρτον, ἴσως
καὶ τὸ ἕκτον τοῦ θησαυροῦ. ὃν εὑρον κατ' ἀστείον τινα τρόπον. Ἐν Ἐλευθερουπόλει
ἦν ὁ Γερμανικὸς χάρτης τῆς Παλαιστίνης ὀνομάζει καὶ Bedogabra (Bethogabris),
καλοῦσι δὲ σήμερον Bed-gibrin, οἱ δύο οὗτοι Μουσουλμάνοι καθήμενοι ἔξω ἐν σε-
ληναίᾳ νυκτὶ εἶδον ἀσπάλακα σύροντά τι λαμπρόν, καταδιώξαντες δ' αὐτὸν ἠνάγκασαν
νὰ εἰσέλθῃ εἰς ὅπῃν, ἦν διανοίξαντες εἰσέδυσαν εἰς θάλαμον λιθόκτιστον πλήρη
λίθων ἐνεπιγράφων. Ἐκεῖ εὑρον λάγνηνον, ἧς ὁ λαίμυς ἐπὶ χρυσοῦ καὶ ἐντὸς ταύ-
της τὰ νομίσματα, ἅτινα ἐκκενώσαντες ἐκ τῆς λαγῆνου καὶ ταύτην κρύψαντες ἐν
τῇ γῇ, ὡς ὄγκον ποτάσης (;), μετήνεγκον καὶ ἐπώλησαν μέρος μόνον εἰς τὸν Ἅγιον
Ἰορδάνου, ὑποσχεθέντες ὅτι θὰ φέρωσι καὶ τὰ λοιπά. Δυστυχῶς μέχρι σήμερον
δὲν παρουσιάσθησαν, ὅπερ ἐλύπησε τὴν Α. Σεβασμότητα, ἐπιθυμοῦσαν νάπο-
κτῆσῃ τὸ ὅλον τοῦ θησαυροῦ. Σημειωθῆτω ὅτι καὶ τὰ χρυσὰ ἀντικείμενα εἰς τὸν
αὐτὸν τόπον εὑρέθησαν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὥσαυτως τόπου ἔφερον πλείστας λυχνίας
διαφόρων τύπων καὶ μεγεθῶν, οὐδεμίαν ὅμως ἐνεπίγραφον. Αὕτη εἶναι ἡ ὅλη
ἱστορία ἢ μυθιστορία τῶν νομισμάτων». (Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ κ. Γ. Μοδινοῦ γραμ-
ματέως τοῦ Ἀγίου Ἰορδάνου, τῇ 28 Μαΐου 1907). Τὰ ὑπ' ἀριθ. 1-106 κέρματα
εἶναι σπουδαῖα, ὡς εὔρημα, διὰ τὴν ὀριστικὴν μελέτην περὶ τοῦ τόπου τῆς ἐκδό-
σεως τῶν νομισμάτων τῆς μεγάλης Ἀσιατικῆς κατηγορίας εἰς ἣν ἀνήκουσιν.

᾽Οπ. Ἀετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων πρὸς ἄρ. ἐπὶ κερανοῦ. Πρὸ αὐτοῦ κλάδος φοίνικος. Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. $\overline{\text{HP}}$ (108).

— Διατ. καλή. = BMC. Galatia, Cappadocia and Syria p. 174 n° 189.

2.— P 26, γραμμ. 14,52. Ὅμοιος μετὰ ΝΕΡΩΝΟΣ ΚΑΙΣ[ΑΡΟΣ]—ΣΕΒΑΣΤΟΥ.

᾽Οπ. Ὅμοιος, ἀλλὰ μετὰ $\frac{\Sigma}{\text{OP}}$ (190).— Διατ. καλή. = Πίναξ V, 1. = BMC. ξ. ἀ. n° 192.

3-6.— P 25· γραμμ. 14,20· 14,55· 14,80· 14,07. Ὅμοιος, ἀλλὰ μετὰ $\frac{\text{H}}{\text{IP}}$ (110). — Τέσσαρα διαφόρου διατηρήσεως (καλῆς-μετρίας).

Ἐπὶ τοῦ τελευταίου ἡ χρονολογία ἀφανής. = BMC. ξ. ἀ. n° 192.

7.— P 25, γρ. 14,47. ΝΕΡΩΝ ΚΑΙΣΑΡ Σ—ΕΒΑΣΤΟΣ Ὅμοιος.

᾽Οπ. Ἀετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων πρὸς δεξ. ἐπὶ κερανοῦ. Πρὸ αὐτοῦ κλάδος φοίνικος, παρ' ᾧ δύο σφαιρίδια. Ἐν τῷ ἐξέργῳ ΕΤΟΥΣ (ἀντιστρόφως) καὶ ἄρ. ΑΙΡ. ⊙ (111). — Διατ. καλή. = BMC. ξ. ἀ. n° 195.

8-9.— P 26· γραμμ. 14,22· 14,79.

ΝΕΡΩΝ ΚΑΙΣΑΡ—ΣΕΒΑΣΤΟΣ Ὅμοιος.

᾽Οπ. Ὅμοιον, ἀλλ' ἄνευ τῶν σφαιριδίων καὶ μετὰ ΕΤΟΥΣ—ΒΙΡ. Ι (112). = Πίναξ V, 2. = BMC. ξ. ἀ. n° 198-200.

10.— P 26, γραμμ. 14,70. Ὅμοιον καθ' ὅλα, ἀλλ' ἔχον κάτω τῆς προτομῆς τοῦ Νέρωνος σφαιρίδιον, ἔτερον δὲ σφαιρίδιον παρὰ τὸν κλάδον τοῦ φοίνικος — Διατ. καλή.

11.— P 26, γραμμ. 14,62. ΝΕΡΩΝ ΚΑΙΣΑΡ—ΣΕ[ΒΑΣΤΟΣ] Προτομή Νέρωνος πρὸς δεξ. ὁμοία ταῖς ἀνωτέρω 7-10.

᾽Οπ. ΕΤΟΥΣ . . . ΙΡ Ἀετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων πρὸς ἄρ. ἐπὶ γραμμῆς καὶ κλάδου φοίνικος. Ἀρ. κλάδος φοίνικος. — Διατ. μετριωτάτη.

Τύπος Φοινίκης.

12.— P 25, γραμμ. 13,90. ΝΕΡΩΝ ΚΑΙΣΑΡ ἄρ.—[ΣΕΒΑΣΤΟΣ] δεξ. Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Νέρωνος πρὸς ἄρ.

᾽Οπ. Ἀετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων πρὸς ἄρ. ἐπὶ ῥοπά-

λου. Πρὸ αὐτοῦ κλάδος φοίνικος. Δεξ. ΕΤ[ΟΥΣ ΑΙΡ ἢ ΔΙΡ;;]. — Διατ. μετριωτάτη. = *Πίναξ* V, 3. = Rouvier, Numismatique des villes de la Phénicie (Journal Intern. d'Arch. Numism. vol. VI n° 2261-2262).

ΓΑΛΒΑΣ. *Ἀντιόχεια Συρίας.*

13-14. — *Ρ* 26· γραμμ. 14,45· 14,32. ΓΑΛΒΑΣ ΚΑΙΣΑΡ ΑΥΤΟ δεξ. — ΚΡΑΤ[Ω]Ρ ΣΕΒΑΣΤΟΣ ἄρ. Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς δεξ. Πρὸ αὐτῆς ἀστήρ.

Ὅπ. ΕΤΟΥΣ—ΝΕΟΥ ΙΕΡΟΥ Β Ἀετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πετερύγων ἐπὶ κερανοῦ πρὸς ἄρ. Πρὸ αὐτοῦ κλάδος φοίνικος. — Διατ. καλὴ καὶ μετρία. = *Πίναξ* V, 4. = BMC. n° 214.

ΟΘΩΝ. *Ἀντιόχεια Συρίας.*

15. — *Ρ* 28, γρ. 15,27. [ΑΥΤΟΚΡΑΤ]ΩΡ ΜΑΡΚΟΣ ΟΘΩΝ ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς δεξ.

Ὅπ. ΕΤΟΥΣ Α. Ἀετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πετερύγων, ἔχων στέφανον εἰς τὸ ῥάμφος, ἱστάμενος ἄριστ. ἐπὶ κλάδου δάφνης. Πρὸ αὐτοῦ κλάδος φοίνικος. — Διατ. καλή. = *Πίναξ* V, 5.

16. — *Ρ* 25, γραμμ. 14,35. Ὅμοιον, ἀλλὰ μετὰ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ Μ. ΟΘΩΝ ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ.

Ὅπ. Ὅμοιον, ἀλλ' ἢ ἐπιγραφὴ ἐκτὸς τοῦ πετάλου, ὑπὸ δὲ τὸν ἀετὸν μηνίσκος. — Διατ. καλή. = BMC. n° 215.

ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΣ. *Ἀντιόχεια Συρίας.*

17-18. — *Ρ* 25· γραμμ. 14,55· 14,20. ΑΥΤΟΚΡΑΤ ΚΑΙΣΑ ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΥ Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Οὔεσπασιανοῦ δεξ.

Ὅπ. ΦΛΑΝΙ ΟΥΕΣΠ ΚΑΙΣ ΕΤΟΥΣ ΝΕΟΥ ΙΕΡΟΥ πέριξ, Β πρὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Τίτου δαφνοστεφοῦς πρὸς δεξ. Ὅπισθεν αὐτῆς ἀστήρ. — Διατ. καλή. = *Πίναξ* V, 6-7. = BMC. ξ. ἀ. ἄρ. 224-226.

19-21. — *Ρ* 25-28· γραμμ. 15,30· 13,55· 14,05. ΑΥΤΟΚΡΑ ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΣ—ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Οὔεσπασιανοῦ πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΕΤΟΥΣ—ΝΕΟΥ ΙΕΡΟΥ. Β Ἀετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πετερύγων, ἔχων στέφανον ἐν τῷ ῥάμφει, ἱστάμενος ἐπὶ ῥοπάλου,

πρὸς ἄρ. Πρὸ αὐτοῦ κλάδος φοίνικος. — Διατ. καλή. = *Πίναξ* V, 8. = BMC. ἔ. ἁ. ἄρ. 227-228.

22.— *P* 26, γραμμ. 14,45. ΑΥΤΟΚΡΑΤ ΚΑΙΣΑ.ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΥ
Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Οὔεσπασιανοῦ δεξ.

᾽Οπ. ΕΤΟΥΣ Β̄ ΙΕΡΟΥ ᾽Αετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων
πρὸς ἄρ. ἐπὶ ῥοπάλῳ. Πρὸ αὐτοῦ κλάδος φοίνικος. — Διατ.
καλή. = BMC. ἔ. ἁ. ἄρ. 230.

23-24.— *P* 25· γραμμ. 14,65· 14,52. Ὅμοίως, ἀλλὰ μετὰ ΕΤ.ΥΣ Γ̄
ΙΕΡΟΥ. — Διατ. καλή. = BMC. ἔ. ἁ. ἄρ. 231.

25-26.— *P* 24· γραμμ. 14,15· 13,90. Δύο ὅμοια, ἀλλ' ἐφθαρμένα· αἱ
ἐπιγραφαὶ καὶ τὸ ἔτος ἐξίτηλα.

27.— *P* 23 (παχέος πετάλου), γρ. 14,30. [ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΟΝ]ΕC—
ΠΑΣΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑ[P CΕΒΑΣΤΟΣ] Προτομὴ δαφνοστεφῆς
πρὸς ἄρ.

᾽Οπ. ΕΤΟΥC ΝΕΟΥ δεξ.—ΙΕΡΟΥ Δ ἄρ. Βωμός, ἐφ' οὗ ἄετὸς
μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων πρὸς ἄρ., ἔχων κηρύκειον εἰς
τὸ ῥάμφος καὶ παρὰ τοὺς πόδας κλάδον φοίνικος. — Διατ. με-
τριωτάτη. = *Πίναξ* V, 9.

28.— *P* 27 (λεπτοῦ πετάλου), γραμμ. 14,17. Ὅμοιον μεθ' ὁμοίων
εὐαναγνώστων ἐπιγραφῶν (τὸ CΕΒΑΣΤΟΣ ὀλόγραφον), ἀλλ'
ἔτους Ε. — Διατ. καλή. = *Πίναξ* V, 10. = BMC. ἔ. ἁ. ἄρ. 234.

ΝΕΡΒΑΣ. ᾽Ανιόχεια Συρίας.

29.— *P* 27, γραμμ. 15,25. ΑΥΤ. ΝΕΡΟΝΑΣ δεξ.—ΚΑΙC CΕΒ ἄρ.
Κεφαλὴ Νερούα δαφνοστεφῆς δεξ.

᾽Οπ. ΕΤΟΥC ἐν τῷ ἐξέργῳ, ΝΕΟΥ ΙΕΡΟΥ ἄρ., Ᾱ δεξ. ᾽Αετὸς
μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων πρὸς δεξ. ἐπὶ κερανοῦ. Πρὸ
αὐτοῦ κλάδος φοίνικος. — Διατ. καλλίστη. = *Πίναξ* V, 11. =
BMC. ἄρ. 267.

Σημ. Ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ ἕτερον νόμισμα τοῦ Τραϊανοῦ κατεγράφη ὡς του
Νερούα.

ΤΡΑΙΑΝΟΣ. ᾽Απροσδιορίστων πόλεως.

30.— *P* 26, γραμμ. 15,05. ΑΥΤΟΚΡ ΚΑΙC ΝΕΡ ΤΡΑΙΑ—ΝΟC CΕΒ
ΓΕΡΜ Κεφαλὴ Τραϊανοῦ δαφνοστεφῆς δεξ.

᾽Οπ. ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ ΥΠΑΤ. Β ᾽Αετὸς μετ' ἀναπεπταμένων πτε-

ρύγων πρὸς δεξ., ἔχων στέφανον εἰς τὸ ῥάμφος, στρέφων δὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς ἄρ. καὶ ἱστάμενος ἐπὶ στάχυος (ἢ κλάδου φοίνικος;). — Διατ. καλλίστη. = *Πίναξ* V, 10.

Καισάρεια Καππαδοκίας.

31.— *Α* 25, γραμμ. 10,52. Ὅμοίως.

Ὅπ. ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ ΥΠΑΤ Β Πρῶτομὴ πωγωνοφόρος ὁλόκληρος Διὸς (;) ἐγγώριον φέροντος ἱμάτιον, ὑψηλὸν μόδιον ἢ τιάραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, προτάσσοντος δὲ τὰς χεῖρας, ὧν ἡ ἀριστερὰ φέρει κεραυνόν. — Διατ. καλλίστη. = *Πίναξ* V, 13. = BMC. ἔ. ἁ. Caesareia ἄρ. 46.

32-35.— *Α* 21· γραμμ. 7,52 7,25· 7,36· 6,95. ΑΥΤΟΚΡ.ΚΑΙΣ ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟΣ СЕВ ΓΕΡМ Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Τραϊανοῦ δεξ.

Ὅπ. ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ ΥΠΑΤ. Γ Ἀετὸς μετὰ κλειστῶν περυγῶν ἱστάμενος πρὸς ἄρ. ἐπὶ γραμμῆς, ἔχων δ' ἐπὶ τοῦ ἄρ. ὄμου κλάδον φοίνικος. Πρὸ αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ ῥόπαλον. — Διατ. τὰ τρία καλλίστης, τὸ τέταρτον καλῆς. = *Πίναξ* V, 14. = BMC. ἔ. ἁ. ἄρ. 58.

36-40.— *Α* 25· γραμμ. 11,10· 11,38· 10,72· 11,07· 10,67. ΑΥΤΟΚΡ ΚΑΙΣ ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟΣ СЕВ ΓΕРМ ΔΑΚ Πρῶτομὴ δαφνοστεφῆς Τραϊανοῦ πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΔΗΜΑΡΧ—ΕΞ ΥΠΑΤ Ε Ἡ Ἀραβία φέρουσα χιτῶνα, πέπλον καὶ στεφάνην, ἱσταμένην ἄρ., ἔχουσα ἐν μὲν τῇ δεξ. κλάδον, ἐν δὲ τῇ ἄρ. ξίφος ἐν κολεῷ (;) ἢ δετὴν λαμπάδα (;). Πρὸ αὐτῆς κάμηλος. — Δ. καλή. = *Πίναξ* V, 15. = BMC. ἔ. ἁ. ἄρ. 59-61.

41-51.— *Α* 20· γραμμ. 41) 4,18· 42) 3,68· 43) 3,35· 44) 3,80· 45) 3,05· 46) 3,05· 47) 3,40· 48) 3,20· 49) 3,20· 50) 3,80· 51) 3,05. ΑΥΤΟΚΡ ΚΑΙΣ ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝ СЕВ ΓΕР ΔΑΚ Πρῶτομὴ δαφνοστεφῆς Τραϊανοῦ πρὸς δ. μετὰ πτυχῆς τοῦ ἱματίου ἐπ' ὄμου.

Ὅπ. ΔΗΜΑΡΧ—ΕΞ ΙΣ ΥΠΑΤ Σ Ἡ Ἀραβία ἀκριβῶς ὡς ἀνωτέρω. = *Πίναξ* V, 16. = BMC. ἔ. ἁ. ἄρ. 62-64.

52-65.— *Α* 20· γραμμ. 52) 2,90· 53) 3,32· 54) 2,98· 55) 3,12· 56) 3,00· 57) 3,20· 58) 2,95· 59) 3,32· 60) 6,15· 61) 3,55· 62) 3,20· 63) 3,55· 64) 3,20· 65) 3,22. Ὅμοια, ἀλλὰ μετὰ ΔΗΜΑΡΧ—ΕΞ ΙΖ ΥΠΑΤ Σ. = *Πίναξ* V, 17.

66-73.— *Α* 20· γραμμ. 66) 2,85· 67) 2,95· 68) 2,72· 69) 3,10· 70) 2,75· 71) 3,25· 72) 2,98· 73) 2,65. Ὅμοια, ἀλλὰ μετὰ ΔΗΜΑΡΧ—
ΕΞ ΙΗ ΥΠΑΤ Σ. = Πίναξ VI, 1.

74-83.— *Α* 20· γραμμ. 74) 3,15· 75) 3,22· 76) 3,16· 77) 3,10· 78) 3,00· 79) 2,80· 80) 3,21· 81) 3,16· 82) 2,95· 83) 3,05. Ὅμοια, ἀλλ' ἀτελοῦς διατηρήσεως, οὗ ἕνεκεν ἀδύνατον νὰ διακριθῇ ἡ χρονολογία ΙΣ, ΙΖ ἢ ΙΗ.

84-88.— *Α* 20· γραμμ. 84) 3,16· 85) 3,15· 86) 3,15· 87) 3,25· 88) 3,48.
ΑΥΤΟΚΡ ΚΑΙΣ ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΩ ΑΡΙΣΤΩ ΣΕΒ ΓΕΡΜ ΔΑΚ
Προτομή δαφνοστεφής μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος πρὸς δεξ.
Ὅπ. ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ ΥΠΑΤΟ C Κάμηλος βαδίζουσα πρὸς ἀρ. =
Πίναξ VI, 3.

89-91.— *Α* 24· γραμμ. 89) 9,95· 90) 10,60 (ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς κεφαλῆς ἱμάτιον)· 91) 10,35 (προτομή μεθ' ἱματίου ἀντὶ κεφαλῆς).
ΑΥΤΟΚ ΚΑΙΣ ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΣΕΒ ΓΕΡΜ ΔΑΚ Κεφαλὴ
Τραϊανοῦ δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ (ἅπαξ, δις δὲ ΕΞ) ΥΠΑΤΟ Σ Ναὸς δίστυλος ἐπὶ τριῶν βαθμίδων, ἔχων ἐν τῷ ἀετώματι ἀετόν. Ἐν αὐτῷ δὲ ἐπὶ βάθρου εἶδωλον ἀρχαῖκόν κεκαλυμμένον. = Πίναξ VI, 2. = BMC. ἔ. ἀ. p. 55, 74 pl. IX, 19.

92.— *Α* 24, γραμμ. 10,25. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Κεφαλὴ πρὸς δεξ. δαφνοστεφῆς, ἄνευ ἱματίου.

Ὅπ. ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ ΥΠΑΤΟ Σ Δέσμη σταχύων. = Πίναξ VI, 4. = BMC. ἔ. ἀ. ἀρ. 85 pl. IX, 23.

93.— *Α* 24, γραμμ. 10,17. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Τραϊανοῦ πρὸς δεξ., ἐπὶ τοῦ ὤμου δὲ πτυχὴ τοῦ ἱματίου.

Ὅπ. Ὅμοίως. Ἀετὸς ῥωμ. λεγεῶνος καὶ δύο σημαῖαι, ὧν τὴν μὲν στέφει χεῖρ, τὴν δὲ στέφανος. = Πίναξ VI, 5. = BMC. ἔ. ἀ. ἀρ. 90.

94.— *Α* 24, γραμμ. 10,25. Ὅμοίως, ἀλλ' ἄνευ πτυχῆς.

95-96.— *Α* 24, γραμμ. 10,43 καὶ 10,22. Ὅμοίως, ἀλλὰ προτομή μετὰ ἐφαπτίδος πρὸς δεξ.

Τύπος Φοινίκης.

97-100.— *Α* 25· γραμμ. 97) 13,60· 98) 14,25· 99) 14,30· 100) 14,27.

Ὅμοίως, ἀλλὰ κεφαλὴ δαφνοστεφῆς ἄνευ ἐνδύματος.

᾽Οπ. ΔΗΜΑΡΧ — ΕΞ ΙΕ ΥΠΑΤ Ε. ᾽Αετὸς ἱστάμενος κατενώ-
πιον μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων ἐπὶ ῥοπάλου καὶ στρέφων
τὴν κεφαλὴν πρὸς ἄρ. ᾽Εν τῷ πεδίῳ δεξ. κλάδος φοίνικος. =
Πίναξ VI, 6. = Rouvier, Numismatique des villes de la
Phénicie: Journal Intern. d'Arch. Numism. VI n° 2276.

Σημ. Τὸ τέταρτον (ἄρ. 100) ἴσως ἔχει μᾶλλον ΕΞ ΙΖ ΥΠΑΤ ΙΓ.

101.— Ρ 25, γραμμ. 15,25. ΑΥΤ ΚΑΙ ἄριστ., ΝΕΡΟΝΑ ΤΡΑΙ δεξ.,
ΑΝΟΝ κάτω. Προτομὴ δαφνοστεφῆς Τραϊανοῦ μετὰ θώρακος
καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. СЕВ ГЕР ΔΑΚΙ—ΔΗΜ ΕΞ ΥΠ Ε Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς
καὶ ἀγένειος Ἑρακλέους πρὸς δεξ. μετὰ λεοντῆς περὶ τὸν τρά-
χηλον. ᾽Υπ' αὐτὴν LIB. = *Πίναξ* VI, 7. = Rouvier ἔ. ἄ.
ἄρ. 2284.

102.— Ρ 26, γραμμ. 13,80. ΑΥΤΟΚΡ ΚΑΙC ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟC СЕВ
ΓΕΡМ ΔΑΚ Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Τραϊανοῦ πρὸς δεξ., ἥς
κάτω ῥόπαλον καὶ ἀετὸς ἱστάμενος πρὸς δεξ. μετὰ κλειστῶν
πτερύγων.

᾽Οπ. ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ ΙΕ ΥΠΑΤ Ε Ὅμοία κεφαλὴ Ἑρακλέους. =
Πίναξ VI, 8. = Rouvier ἔ. ἄ. ἄρ. 2292.

103.— Ρ 25, γραμμ. 14,50. ΑΥΤΟΚΡ ΚΑΙC ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟC ΑΡΙ
СЕВ ГΕРМ ΔΑΚ ΠΑΡΘ Ὅμοίως.

᾽Οπ. ΔΗΜΑΡΧ—[ΕΞ ΙC ΥΠΑΤ] C Ὅμοία κεφαλὴ Ἑρακλέους.
= *Πίναξ* VI, 9. Ἑλλείπει παρὰ Rouvier.

104-105.— Ρ 25, γραμμ. 14,27 καὶ 14,30. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Κε-
φαλὴ Τραϊανοῦ δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. ΔΗΜΑΡΧ.—ΕΞ ΚΑ ΥΠΑΤ C ᾽Αετὸς ἱστάμενος ἐπὶ ῥο-
πάλου κατενώπιον μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων καὶ πρὸς τὰ
ἄνω ἄριστ. ἐστραμμένης κεφαλῆς ᾽Εν τῷ πεδίῳ δεξ. κλάδος
φοίνικος. = *Πίναξ* VI, 10. Ἑλλείπει παρὰ Rouvier.

106.— Ρ 25. Ὅμοιον τῷ ὑπ' ἄρ. 103.

᾽Οπ. ΔΗ[ΜΑΡΧ.—ΕΞ .ΥΠΑ]Τ C Ὁ συνήθης τύπος τῆς ἐπὶ
βράχου καθημένης πρὸς δεξ. καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ὀρόντου
βαινούσης Ἀντιοχείας τοῦ Ὀρόντου. = *Πίναξ* VI, 11. Ἑλλεί-
πει παρὰ Rouvier.

ΛΥΚΙΑ. *Τραϊανός.*

- 107.— *Α* 18, γραμμ. 3,30. ΑΥΤ ΚΑΙΣ ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΣΕΒ ΓΕΡΜ
Κεφαλή δαφνοστεφής Τραϊανοῦ, δεξ.

᾽Οπ. ΔΗΜ. ΕΞ—[ΥΠ]ΑΤ. Β Δύο κιθάραι, ὧν ἄνω πτηνόν. =
Πίναξ VI. 12. = BMC. Lycia pl. IX, 11.

ΦΟΙΝΙΚΗ. *Ἀσκάλων (Πτολεμαῖος ΙΔ').*

- 108.— *Α* 25, γραμμ. 12,15. Κεφαλή Πτολεμαίου ΙΔ' μετὰ διαδήμα-
τος, πρὸς δεξ.

᾽Οπ. ΙΕΡΑΣ Α[ΣΥΛΟΥ ΑΣΚΑΛΩΝΙΤΩΝ] περίξ. Ἄετὸς ἱστά-
μενος μετὰ κλειστῶν πτερύγων ἐπὶ κεραυνοῦ, φέρων ἐπ' ὤμου
κλάδον φοίνικος. Πρὸ αὐτοῦ περιστερὰ. Ἐν τῷ πεδίῳ ΑΣ—ΗΛ.
= *Πίναξ* VI, 13. Ἀνέκδοτον, δημοσιευόμενον νῦν καὶ ἀπεικο-
νιζόμενον ἐν τῷ Παραρτήματι τῆς συγγραφῆς μου «Τὰ νομί-
σματα τῶν Πτολεμαίων» Μέρ. Δ' σελ. 437 ἀρ. 1878^α πίν. Δ, 24.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

- 109.— *Α* δηνάριον τῆς *Αἰμιλίας* οἰκογενείας. = Babelon Mon. Rep.
Rom. I p. 120-121 n° 8-9. Ἐφθαρμένον.

- 110-114.— *Α* δηνάρια λεγεωνικά τῆς *Ἀντωνίας* οἰκογενείας. Ἐφθαρ-
μένα. Μόνον ἐπὶ ἑνὸς διακρίνεται τὸ ἔτος τῆς λεγεῶνος IX.

ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ. *Νέρων.*

- 115.— *Α* δηνάριον. [IMP NERO] CAESAR—AVG. P. P Κεφαλή δα-
φνοστεφής δεξ.

᾽Οπ. Ἀνεπίγραφον. Δύο σημαῖαι στρατιωτικάί, ὧν ἐν μέσῳ ῥωμ.
ἀετός. — Διατ. μετρία. = Cohen Mon. Imper. I n° 356.

Οθων.

- 116.— *Α* δηνάριον. IMP OTHO CAE[SAR AV]G TR P Κεφαλή γυ-
μνή δεξ.

᾽Οπ. [SE]CVRI—TAS P. R Ἡ Ἀσφάλεια ἱσταμένη ἄρ. — Διατ.
μετρία. = Cohen I n° 15.

Βιτέλλιος.

- 117.— *Α* δηνάριον. [A. VIT]ELLIVS GER IMP AVG TR. P Κεφαλή
δαφνοστεφής δεξ.

᾽Οπ. CONCOR—DIA. P. R. ᾽Ομόνοια καθημένη ἐπὶ θρόνου ἄρ.
— Διατ. καλή. = Cohen I 18.

118.— **Ρ** δηνάριον. [A V]ITELLIVS GERMANICVS [IMP] Κεφαλή
γυμνή δεξ.

᾽Οπ. XV VIR—SACR FA[C] Τρίπους, οὗ ἄνω μὲν δελφίς, με-
ταξὺ δὲ τῶν ποδῶν κόραξ. — Διατ. καλή. = Cohen I 115.

119.— **Ρ** δηνάριον. A VITELLIVS GERM. IMP TR. P Κεφαλή γυ-
μνή δεξ.

᾽Οπ. ᾽Ανευ ἐπιγραφῆς. Νίκη καθημένη πρὸς ἄρ. — Δ. μετρία. =
Cohen I 119.

Οὐεσπασιανός.

120.— **Ρ** δηνάριον. ᾽Οπ. ANNONA—AVG καθημένη ἄρ. — Διατ. με-
τρία. = Cohen 28.

121.— **Ρ** δηνάριον. ᾽Οπ. AVGVР—TRI. POT Σίμπουλον, περιρραν-
τήριον, ἄγγειον θυσιῶν καὶ ῥάβδος μάντεως. — Διατ. καλή. =
Cohen 43.

122-123.— **Ρ** δηνάρια. ᾽Οπ. COS ITER. FORT. RED Τύχη ἱσταμένη
ἄρ., ἔχουσα τὴν δεξ. ἐπὶ πρῶρας, ἐν δὲ τῇ ἄρ. κέρας. — Διατ.
καλή. = Cohen 82.

124-126.— **Ρ** δηνάρια. ᾽Οπ. COS ITER—TR POT ᾽Αρης βαδίζων
δεξ. — Διατ. καλή. = Cohen 87.

127-130.— **Ρ** δηνάρια. IMP CAESAR VESPASIANVS AVG Κεφαλή
δαφνοστεφής δεξ.

᾽Οπ. COS ITER—TR POT Θεὰ καθημένη ἐπὶ θρόνου πρὸς ἄρ.,
ἔχουσα ἐν μὲν τῇ δεξ. κλάδον, ἐν δὲ τῇ ἄρ. κηρύκειον. — Διατ.
καλή. Ἐλλείπει παρὰ Cohen.

131.— **Ρ** δηνάριον. ᾽Οπ. COS. V Δύο κλάδοι δάφνης. — Διατ. με-
τρία. = Cohen 110.

132.— **Ρ** δηνάριον. ᾽Οπ. COS—VII ᾽Αετὸς ἀναπεπταμένος ἐπὶ βο-
μοῦ. — Διατ. καλή. = Cohen 121.

133.— **Ρ** δηνάριον. ᾽Οπ. COS—VIII Περῶρα, ἧς ἄνω ἀστήρ. Κεφαλή
αὐτοκράτορος δεξ. — Διατ. καλή. = Cohen 136.

134.— **Ρ** δηνάριον. ᾽Ομοιον, ἀλλ' ἢ κεφαλή τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς
ἄρ. — Διατ. καλή. = Cohen 237.

- 135.—Ρ δηνάριον. Ὁπ. IMP—XIX Μόδιος, ἐν ᾧ ἑπτὰ στάχυες. — Διατ. καλή. = Cohen 215.
- 136.—Ρ δηνάριον. Ὁπ. IVDAEA ἐν τῷ ἔξέρῳ. Ἡ Ἰουδαία αἰχμάλωτος, καθημένη πρὸς δ. ὑπὸ τροπαίον — Δ. καλή. = Cohen 226.
- 137-144.—Ρ δηνάρια. Ὁπ. PON. MAX—TR P. COS. VI Γυνὴ γυμνὴ τὰ ἄνω τῆς ὀσφύος, καθημένη ἄρ. ἐπὶ θρόνον καὶ ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. κλάδον. — Διατ. καλή. = Cohen 366.
- 145-147.—Ρ δηνάρια. Ὁπ. PONTIF—MAXIM Ὁ Οὔεσπασιανὸς καθημένος πρὸς δεξ., ἔχων τὴν μὲν δεξ. ἐπὶ σκήπτρου, ἐν δὲ τῇ ἄρ. κλάδον. — Διατ. καλή. Ἐλλείπει παρὰ Cohen, πβλ. Cohen ἄρ. 387 *bronze*.
- 148.—Ρ δηνάριον. Ὁπ. PONTIF—MAXIM Κηρύκειον περρωτόν. — Διατ. καλή. = Cohen ἄρ. 390.
- 149.—Ρ δηνάριον. IMP CAESAR VESPASIANVS AVG Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς δεξ.
Ὁπ. PON MAX—TR P COS V Κηρύκειον περρωτόν. — Διατ. καλή. Ἐλλείπει παρὰ Cohen.
- 150.—Ρ δηνάριον. IMP CAES VESP AVG P M COS IIII CEN Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς δεξ.
Ὁπ. SALVS—[AVG] Ἡ Ὑγίεια καθημένη ἐπὶ θρόνον πρὸς ἄρ., ἔχουσα φιάλην ἐν τῇ δεξ. — Διατ. μετρία. = Cohen 432.
- 151-154.—Ρ δηνάρια. Ὁπ. TRI—POT Ἑστία καθημένη ἀριστ. ἐπὶ θρόνον. — Διατ. μετρία. = Cohen 561.
- 155.—Ρ δηνάριον. Ὁπ. TRI POT II—COS III P. P Εἰρήνη καθημένη ἄρ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. κλάδον καὶ ἐν τῇ ἄρ. κηρύκειον. — Διατ. καλή. = Cohen 565.
- 156.—Ρ δηνάριον. Ὁπ. VES—TA Ἑστία ἱσταμένη ἄρ., κρατοῦσα ἀρύταιναν καὶ σκήπτρον. — Διατ. μετρία. = Cohen 572.
- 157-158.—Ρ δηνάριον. DIVVS AVGVSTVS VESPASIANVS Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Οὔεσπασιανοῦ δεξ.
Ὁπ. Δύο αἰγόνκερῳ φέροντες ἀσπίδα, ἐφ' ἧς S. C. Κάτω αὐτῶν σφαῖρα. — Διατ. καλή. = Cohen 497.
- Σημ.** Δύο ἔτερα παραληφθέντα ὡς τοῦ Οὔεσπασιανοῦ, ἐφάνησαν ὄντα κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Τίτου, ὅφ' ὃν καὶ ἐτάχθησαν ὑπ' ἀριθ. 159-160.

Τίτος.

- 159.— **P** δηνάριον. T. CAESAR—IMP VESPASIAN Κεφαλή Τίτου
δαφνοστεφής δεξ.
"Οπ. COS—V Ἀετὸς ἐπὶ βωμοῦ, ἔχων ἀναπεπταμένας τὰς πτέρυγας καὶ στρέφων ἄρ. — Διατ. μετρία. = Cohen 60.
- 160.— **P** δηνάριον. "Οπ. [COS]—VI Ἀρης τροπαιοφόρος, ἱστάμενος ἄρ. — Διατ. μετρία. = Cohen 65.
- 161-162. — **P** δηνάριον. "Οπ. TR. P. IX IMP COS VIII P P Σκίμ-
πους ἐφ' οὗ στέφανος. — Διατ. μετρία. = Cohen 317.
- 163.— **P** δηνάριον. "Οπ. TR. POT. VIII COS VII Ἀρμα τέθριππον
πρὸς ἄρ., ἐφ' οὗ ἄνθος. — Διατ. καλή. = Cohen 336.

Δομιτιανός.

- 164.— **P** δηνάριον. "Οπ. CE—RES/AVGVST Δήμητρα ἱσταμένη ἄρ.
μετὰ στάχυος καὶ μήκωνος ἐν τῇ δεξ. καὶ σκήπτρου ἐν τῇ ἄρ.
— Διατ. καλή. = Cohen 30.
- 165.— **P** δηνάριον. "Οπ. COS IIII Πήγασος βαδίζων δεξ. — Διατ.
καλή. = Cohen 47.
- 166.— **P** δηνάριον. IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. P. M. TR.
P. IIII Κεφαλή δαφνοστεφής, μετὰ πτυχῆς αἰγίδος ἐπ' ὤμου,
πρὸς δεξ.
"Οπ. IMP VIIII COS XI CEN—SORIA POTESTAT. P. P
Ἀθηνᾶ ἱσταμένη ἄριστ., στηρίζουσα τὴν δεξ. ἐπὶ τοῦ δόρατος
καὶ τὴν ἄριστ. ἐπὶ τῶν ἰσχύων. — Διατ. καλλίστη.
- 167.— **P** δηνάριον. IMP CAES DOMITAVG/GERM. P. M. TR. P.
VII Κεφαλή Δομιτιανοῦ δαφνοστεφής, πρὸς δεξ.
"Οπ. IMP XIIII COS XIII CENS. P. P. P Ἀθηνᾶ ἱσταμένη πρὸς
δεξ. ἐπὶ διπλῆς πρόφρας, ἐφ' ἧς γέγραπται ΕΛ. Ἐν τῇ ὑψω-
μένη δεξ. ἔχει δόρυ, διὰ τῆς προτεταμένης δ' ἄρ. φέρει ἀσπίδα.
Παρὰ τοὺς πόδας αὐτῆς ἐπὶ τῆς πρόφρας γλαυῖς. — Διατ. ἀρίστη.
Ἄγνωστον τῷ Cohen, πβλ. Cohen I σελ. 491-492 ἄρ. 237.
- 168.— **P** δηνάριον. "Οπ. IMP XV COS XIIII CENS. P. P. P Ἀθηνᾶ
μετὰ κερανοῦ καὶ δόρατος ἱσταμένη ἄρ. Παρὰ τοὺς πόδας
αὐτῆς ἀσπίς. — Δ. καλή. Ἐλλείπει παρὰ Cohen ἔνθα πβλ. ἄρ. 242.

- 169.—**Ρ** δηνάριον. "Οπ. IMP XVII COS XIII CENS. P. P. P
 'Αθηνᾶ ἱσταμένη ἄρ., ἔχουσα δόρυ ἐν τῇ δεξ. καὶ τὴν ἄρ. ἐπὶ
 τῶν ἰσχύων. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 244.
- 170.—**Ρ** δηνάριον. "Οπ. IMP XIX COS XIII CENS. P. P. P
 'Ομοίως. — Διατ. καλή. = Cohen 250.
- 171.—**Ρ** δηνάριον. "Οπ. 'Η αὐτὴ ἐπιγραφή. 'Αθηνᾶ μαχομένη ἐπὶ
 διπλῆς πρῶρας. Πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς γλαυῆ. — Διατ. καλή.
 = Cohen 253.
- 172.—**Ρ** δηνάριον. IMP XXI COS XV CENS. P. P. P 'Αθηνᾶ ἱστα-
 μένη ἄρ., ἔχουσα δόρυ ἐν τῇ δεξ. καὶ τὴν ἄρ. ἐπὶ τῶν ἰσχύων.
 ("Εμπρ. ΤΡ. Ρ. VIIII). — Διατ. καλή. = Cohen 259.
- 173.—**Ρ** δηνάριον. "Οπ. IMP XXI COS XV CENS P P P 'Αθηνᾶ
 μετὰ κεραυνοῦ καὶ δόρατος ἱσταμένη ἄρ. — Διατ. καλλίστη. =
 Cohen ἄρ. 260.
- 174.—**Ρ** δηνάριον. (ΤΡ. Ρ. Χ). "Οπ. 'Η αὐτὴ ἐπιγραφή. 'Αθηνᾶ μα-
 χομένη ἐπὶ διπλῆς πρῶρας, ἔφ' ἧς γλαυῆ. — Διατ. καλή. =
 Cohen ἄρ. 266.
- 175.—**Ρ** δηνάριον. (ΤΡ. Ρ. ΧΙ). "Οπ. 'Η αὐτὴ ἐπιγραφή. 'Αθηνᾶ
 μετὰ δόρατος ἱσταμένη ἄρ. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 267.
- 176.—**Ρ** δηνάριον. (ΤΡ. Ρ. Χ ἢ ΧΙ). "Οπ. IMP XXI COS XVI CENS
 P P P 'Ο αὐτὸς τύπος. — Διατ. καλή. = Cohen 271.
- 177.—**Ρ** δηνάριον. (ΤΡ. Ρ. ΧΙ). "Οπ. 'Η αὐτὴ ἐπιγραφή. 'Αθηνᾶ
 μετὰ κεραυνοῦ, δόρατος καὶ ἄσπίδος, ἱσταμένη ἄρ. — Διατ. καλή.
 = Cohen 272.
- 178-179.—**Ρ** δηνάρια. (ΤΡ. Ρ. ΧΙΙ). "Οπ. IMP XXII COS XVI CENS
 P P P 'Ο αὐτὸς τύπος (ἐκ δύο διαφόρων σφραγίδων). — Διατ.
 καλή. = Cohen 279.
- 180.—**Ρ** δηνάριον. (ΤΡ. Ρ. ΧΙΙ). "Οπ. 'Η αὐτὴ ἐπιγραφή. 'Αθηνᾶ
 μαχομένη ἐπὶ διπλῆς πρῶρας, ἔφ' ἧς δύο γράμματα (ΕΛ;) καὶ
 γλαυῆ. — Διατ. καλή. Πβλ. Cohen 281.
- 181.—**Ρ** δηνάριον. (ΤΡ. Ρ. ΧΙΙΙ). "Οπ. 'Η αὐτὴ ἐπιγραφή καὶ ὁ αὐ-
 τὸς τύπος. — Διατ. καλή. = Cohen 284.
- 182.—**Ρ** δηνάριον. CAESAR DIVI F. DOMITIANVS COS VII Κε-
 φαλὴ δαφνοστεφῆς δεξ.

- ᾽Οπ. PRINCEPS—IVVENTVTIS Ἀθηνᾶ μαχομένη πρὸς δεξ.
Διατ. καλή. Ἑλλείπει παρὰ Cohen, ἔνθα πβλ. ἀρ. 380 καὶ 381.
- 183.—**Ρ** δηνάριον. Ὅμοίως.
- ᾽Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Βωμὸς ἐστεμμένος καίων.—Διατ. καλή.
Ἑλλείπει παρὰ Cohen, ἔνθα πβλ. ἀρ. 397.
- 184.—**Ρ** δηνάριον. ᾽Οπ. TR. P. COS VII/DES VIII P P Ἀθηνᾶ μα-
χομένη πρὸς δεξ. — Διατ. μετρία. = Cohen ἀρ. 560.

Νέρβας.

- 185.—**Ρ** δηνάριον. ᾽Οπ. AEQVITAS—AVGVST Ἰσότης ἱσταμένη
ἀρ. — Διατ. καλή. = Cohen ἀρ. 9.
- 186.—**Ρ** δηνάριον. ᾽Οπ. COS III PATER PATRIAE Ἀρύταινα, περι-
γραφήριον, πρόχους καὶ ῥάβδος οἰωνοσκοποῦ. — Διατ. καλή. =
Cohen 48.
- 187.—**Ρ** δηνάριον. (TR P COS III P P). ᾽Οπ. LIBERTAS—PVBLICA
Ἡ Ἑλευθερία ἱσταμένη ἀριστ., ἔχουσα πῦλον ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ
σκῆπτρον. ἐν τῇ ἀρ. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 113.
- 188.—**Ρ** δηνάριον. Ὅμοιον, ἀλλὰ μετὰ TR. P. II COS III. P. P. —
Διατ. καλή. = Cohen 117.

Τραϊανός.

- 189.—**Ρ** δηνάριον. ᾽Οπ. ARAB. ADQ — S. P. Q. R. OPTIMO
PRINCIPI Ἀραβία ἱσταμένη ἀρ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξιᾷ κλάδον,
ἐν δὲ τῇ ἀρ. παραζώνιον; Παρ' αὐτὴν κάμηλος ἢ στρουθοκά-
μηλος (;). — Διατ. καλή. = Cohen 26.
- 190.—**Ρ** δηνάριον. ᾽Οπ. COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINC
Ρώμη Νικηφόρος ἱσταμένη ἀρ. — Διατ. καλή. = Cohen 68.
- 191-192.—**Ρ** δηνάρια. ᾽Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Ρώμη Νικηφόρος
καθημένη ἀρ. — Διατ. καλή. = Cohen 69.
- 193-195.—**Ρ** δηνάρια. ᾽Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Νίκη ἱσταμένη ἀρ.,
ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. στέφανον καὶ ἐν τῇ ἀρ. κλάδον φοίνικος. —
Διατ. καλ. = Cohen 74.
- 196.—**Ρ** δηνάριον. ᾽Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Νίκη βαδίζουσα ἐπ' ἁ-
σπίδων πρὸς ἀριστ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. στέφανον καὶ ἐν τῇ ἀρ.
κλάδον φοίνικος. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 76.

- 197-198.— **Ρ** δηνάρια. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Εἰρήνη ἰσταμένη ἄρ. ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. κηρύκειον καὶ ἐν τῇ ἄρ. κέρασ. — Διατ. καλή. = Cohen 81.
- 199.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Εἰρήνη ἰσταμένη ἄριστ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. κλάδον, τὴν δ' ἄρ. στηρίζουσα ἐπὶ κιονίσκου. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 83.
- 200-201.— **Ρ** δηνάρια. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Ἰσότης ἰσταμένη ἄρ., ἔχουσα ζυγὸν καὶ κέρασ. — Διατ. καλή. = Cohen 85.
- 202-203.— **Ρ** δηνάρια. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Ἡ αὐτὴ θεὰ καθημένη ἄρ. — Διατ. καλή. = Cohen 86.
- 204.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINC Τύχη μετὰ πηδαλίου καὶ κέρατος ἰσταμένη ἄρ. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 87.
- 205.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Ἀραβία μετὰ κλάδου καὶ δέσμης ἰσταμένη ἄρ. Πρὸ αὐτῆς κάμηλος. — Διατ. καλή. = Cohen 88.
- 206-207.— **Ρ** δηνάρια. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Τρόπαιον. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 99.
- 208.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. DAC. CAP—COS V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINC Δᾶξ αἰχμάλωτος, ἰστάμενος ἄρ. παρὰ ἑσμὸν ὄπλων. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 121.
- 209-213.— **Ρ** δηνάρια. "Οπ. PARTHICO. P. M. TR. P. COS. VI P. P. S. P. Q. R. Εἰρήνη μετὰ κλάδου ἐλαίας καὶ κέρατος ἰσταμένη ἄρ. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 191.
- 214.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. PIET ἐν τῷ ἑξέρῳ, S. P. Q. R. OPTIMO PRICIPICI Ἡ Εὐσέβεια ἰσταμένη πρὸ βωμοῦ ἄρ. — Διατ. καλή. = Cohen 201.
- 215.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. P. M. TR. P. COS. II. P. P. Ἑστία καθημένη ἄρ. μετὰ φιάλης καὶ λαμπάδος. — Διατ. ἀρίστη. = Cohen 203.
- 216 — **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Τύχη ἢ Ἀφθονία καθημένη ἄρ. ἐπὶ θώκου, ἀποτελουμένου ἐκ δύο κεράτων ἀφθονίας. Ἐν τῇ δεξιᾷ φέρει σκῆπτρον. — Διατ. ἀρίστη. = Cohen 206.

- 217.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Νίκη καθημένη ἐπὶ θώκου πρὸς ἄρ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. φιάλην καὶ ἐν τῇ ἄρ. κλάδον φοίνικος. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 213.
- 218-221.— **Ρ** δηνάρια. "Οπ. P. M. TR. P. COS III P. P. Εἰρήνη ἱσταμένη ἄρ. ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. κλάδον ἐλαίας καὶ ἐν τῇ ἄρ. κέρας. — Διατ. ἀρίστη (δύο) καὶ καλὴ (δύο). = Cohen 222.
- 222.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. P. M. TR. P. COS. IIII. P. P. Ἑρακλῆς γυμνὸς ἱστάμενος ἐπὶ στρογγύλης βάσεως κατενώπιον, ἔχων ἐν τῇ δεξ. ῥόπαλον καὶ ἐν τῇ ἄρ. τὴν λεοντῆν. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 234.
- 223.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Νίκη ἱσταμένη κατενώπιον μετὰ στεφάνου καὶ κλάδου φοίνικος. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 240.
- 224.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. P. M. TR. P. COS VI. P. P. S. P. Q. R. Ἡ Ἰσχὺς ἱσταμένη δεξ., ἔχουσα τὸν ἀριστ. πόδα ἐπὶ κράνους, τὴν δ' ἀριστ. στηρίζουσα ἐπὶ δόρατος. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 274.
- 225.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Ἀπόλλων (;) γυμνὸς ἱστάμενος κατενώπιον ἄρ., ἔχων ἐν τῇ δεξ. φιάλην καὶ ἐν τῇ ἄρ. στάχυς. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 276.
- 226.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Εἰρήνη ἱσταμένη ἄρ. μετὰ κηρυκείου καὶ κέρατος. — Διατ. καλὴ. = Cohen 278.
- 227-228.— **Ρ** δηνάρια. "Οπ. PONT. MAX. TR. POT. COS II. Ἑστία καθημένη ἀριστ. μετὰ φιάλης καὶ λαμπάδος. — Διατ. καλὴ. = Cohen 288.
- 229.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Νίκη καθημένη ἀριστ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. φιάλην καὶ ἐν τῇ ἄρ. κλάδον φοίνικος. — Διατ. καλὴ. = Cohen 295.
- 230.— **Ρ** δηνάριον. IMP. TRAIANO AVG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. V. P. P. Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ. "Οπ. PONT. MAX. TR. POT COS.] Ὁ αὐτὸς τύπος τῆς καθημένης Νίκης. — Διατ. μετρία. Ἐλλείπει παρὰ Cohen, ἔνθα πβλ. ἄρ. 295-299 καὶ ἄρ. 305.

- 231-232.— **Ρ** δηνάρια. "Οπ. PONT. MAX. TR. POT. COS. II. Τύχη ἢ Ἀφθονία ἄρ. ἐπὶ θώκου σχηματιζομένου ὑπὸ δύο κεράτων ἀφθονίας. Ἐν τῇ δεξ. φέρει σκήπτρον. — Διατ. καλή. = Cohen 301.
- 233-234.— **Ρ** δηνάρια. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Ὁμόνοια καθημένη ἄρ. πρὸ βωμοῦ, φέρουσα δὲ φιᾶλην καὶ δίκερας. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 302.
- 235.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI Ἀρης ἱσταμένος κατενώπιον, ἔχων τὴν δεξ. ἐπὶ τοῦ δόρατος καὶ τὴν ἄρ. ἐπὶ τῆς ἀσπίδος. — Διατ. καλή. = Cohen 378.
- 236.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Ἡ Ἰσχὺς ὡς ἐν ἀριθ. 224. — Διατ. καλή. = Cohen 402.
- 237-238.— **Ρ** δηνάρια Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Εἰρήνη ἱσταμένη πρὸ βωμοῦ πρὸς ἀριστ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. κηρύκειον καὶ ἐν τῇ ἄρ. κέρας. — Διατ. καλή. = Cohen 412.
- 239.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Τύχη καθημένη ἄρ. μετὰ πηδαλίου καὶ κέρατος. — Διατ. καλή. = Cohen 481
- 240-241.— **Ρ** δηνάρια. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Ἡ Καλὴ Πίστις ἱσταμένη πρὸς ἀριστ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. στάχυς καὶ ἐν τῇ ἄρ. κάνιστρον πλήρες καρπῶν. — Διατ. ἀρίστη. = Cohen 483.
- 242.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Δᾶξ καθήμενος αἰχμάλωτος ὑπὸ τρόπαιον, πρὸς δεξ. — Διατ. καλή. = Cohen 537.
- 243.— **Ρ** δηνάριον. "Οπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Τρεῖς στρατιωτικαὶ σημαῖαι. — Διατ. καλή. = Cohen 574.
- 244.— **Ρ** δηνάριον. (P. M. COS). "Οπ. VESTA ἐν τῷ ἑξέργῳ, COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINC. Ἑστία καθημένη ἄρ. μετὰ παλλαδίου καὶ σκήπτρου. — Διατ. καλή. = Cohen 644.
- 245.— **Ρ** δηνάριον. (P. M. COS VI. P P). "Οπ. Ὁμοίως ἀλλὰ μετὰ PRINCIPI. — Διατ. καλή. = Cohen 646.
- 246-247.— **Ρ** δηνάρια. (COS. VI. P. P). "Οπ. VIA TRAIANA (ἑξέργον), S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI Γυνὴ κατακεκλιμένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πρὸς ἄρ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. τροχόν, ἐν δὲ τῇ ἄρ. κλάδον. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 648.

Ἀδριανός.

- 248.—**Ρ** δηνάριον. Ὅπ. CONCORD (ἐν τῷ ἐξέργῳ), P. M. TR. P. COS. II Ὀμόνοια καθημένη ἀρ. ἐπὶ θρόνου, ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. φιάλῃ, τὸν δ' ἀριστ. ἀγκῶνα στηρίζουσα ἐπὶ ἀγαλματίου (Ἑλπίδος;) τεθειμένου ἐπὶ μικρᾷ βάσεως. Ὑπὸ τὸν θρόνον κέρας. — Διατ. καλή. = Cohen 252.
- 249.—**Ρ** δηνάριον. Ὅμοιον, ἀλλ' ἀντὶ προτομῆς αὐτοκράτορος μετὰ θώρακος καὶ ἱματίου φέρει προτομὴν αὐτοῦ μετὰ μόνου τοῦ ἱματίου. — Διατ. καλή. Ἑλλείπει παρὰ Cohen.
- 250.—**Ρ** δηνάριον. Ὅπ. COS—III Ἀρτεμις ἱσταμένη δεξ. μετὰ ποδῆρους ἱματίου, ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. βέλος καὶ ἐν τῇ ἀρ. τόξον. — Διατ. ἀρίστη. = Cohen 315.
- 251-254.—**Ρ** δηνάρια. Ὅπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Δαίμων ἱστάμενος πρὸ βωμοῦ, ἔχων ἐν τῇ δεξ. φιάλῃ, ἐν δὲ τῇ ἀριστ. κέρας. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 335.
- 255.—**Ρ** δηνάριον. Ὅπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Ρώμη καθημένη ἐπὶ ὄπλων πρὸς δεξ. μετὰ δόρατος καὶ παραζωνίου. — Διατ. καλή. = Cohen 337.
- 256.—**Ρ** δηνάριον. Ὅπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Ἰσχύς ἱσταμένη δεξ., ἔχουσα τὸν ἀρ. πόδα ἐπὶ κράνους κτλ.—Δ. καλή.=Cohen 353.
- 257.—**Ρ** δηνάριον. Ὅπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Ἀφθονία καθημένη ἀρ. πρὸ μοδίου, ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. μήκωνα καὶ ἐν τῇ ἀριστ. κέρας. — Διατ. καλή. = Cohen 380.
- 258.—**Ρ** δηνάριον. Ὅπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Ἑλπίς ἱσταμένη ἀρ. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 390.
- 259.—**Ρ** δηνάριον. Ὅπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Αἰδὼς καθημένη ἐπὶ θρόνου ἀρ. — Διατ. ἀρίστη. = Cohen 393.
- 260.—**Ρ** δηνάριον. Ὅπ. FEL—AVG ἐν τῷ πεδίῳ, P M. TR. P. COS. II. Εὐτυχία ἱσταμένη ἀρ. μετὰ κηρυκείου καὶ κέρατος. — Διατ. ἀρίστη. = Cohen 595.
- 261.—**Ρ** δηνάριον. Ὅμοίως, ἀλλὰ μετὰ COS III. — Διατ. ἀρίστη. = Cohen 599.
- 262.—**Ρ** δηνάριον. Ὅπ. FEL. P. R. (ἐν τῷ ἐξέργῳ), P. M. TR. P.—COS III. Ἡ αὐτὴ θεὰ καθημένη ἀρ.—Δ. καλλίστη.=Coh. 600.

- 263.—**Ρ** δηνάριον. Ὡπ. FORT. RED (ἔξεργον), COS—III Τύχη καθιμένη ἄρ. ἐπὶ θρόνου μετὰ πηδαλίου ἐπὶ σφαίρας ἐν τῇ δεξ. καὶ κέρατος ἐν τῇ ἄρ. — Διατ. ἀρίστη. = Cohen 724.
- 264.—**Ρ** δηνάριον. Ὡπ. LIBERAL. AVG
III ἐν τῷ ἔξεργῳ, P. M. TR.
P.—COS III. Ὁ Ἀδριανὸς καθήμενος ἐπὶ θρόνου τεθειμένος ἐπὶ ἐξέδρας, ἔχων ὀπισθεν αὐτοῦ ἱσταμένον ῥωμαῖον ἄρχοντα. Πρὸ αὐτοῦ ἐπίσης ἱσταμένη ἡ Liberalitas. Πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἀνέρχεται πολίτης. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 911.
- 265.—**Ρ** δηνάριον. Ὡπ. PIE—TAS ἐν τῷ πεδίῳ, PARTH. F. DIVI NER.—NEP P. M. TR. P. COS. Εὐσέβεια ἱσταμένη ἄρ., ἐγείρουσα ἐν δεήσει τὴν δεξιάν. — Διατ. μετρία. = Cohen 1023.
- 266.—**Ρ** δηνάριον. IMP CAES. TRAIAN. HADRIAN. OPT. AVG. GER DAC. Προτομή δαφνοστεφῆς μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος πρὸς δεξ.
Ὡπ. PIE—TAS ἐν τῷ πεδίῳ, PARTHIC DIVI TRAIAN AVG GERM. TR. P. COS. P. P Ὁ αὐτὸς τύπος. — Διατ. καλή. = Cohen 1025 (ἐνθα παρελείφθη τὸ HADRIAN).
- 267.—**Ρ** δηνάριον. Ὡπ. PIE—TAS ἐν τῷ πεδίῳ, P. M. TR. P. COS II. Ὁ αὐτὸς τύπος. — Διατ. καλή. = Cohen 1027.
- 268-269.—**Ρ** δηνάρια. Ὡπ. P. M. T—R—P. COS. III. Ρώμη Νικηφόρος καθιμένη ἐπὶ ὅπλων πρὸς ἄριστ. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 1099.
- 270-271.—**Ρ** δηνάρια. Ὡπ. P. M. TR. P.—COS III. Ἡ Αἰωνιότης ἱσταμένη ἄρ., ὑψοῦσα δ' ἐν ταῖς χερσὶ τὰς κεφαλὰς τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Σελήνης. — Διατ. καλή. = Cohen 1114.
- 272.—**Ρ** δηνάριον. Ὡπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Δικαιοσύνη ἢ Εἰρήνη ἱσταμένη ἄρ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. κλάδον, τὴν δ' ἄρ. ἐπὶ σκήπτρου. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 1123 καὶ 1140.
- 273-274.—**Ρ** δηνάρια. Ὡπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή. Νίκη τροπαιοφόρος ἀνιπταμένη πρὸς τὰ δεξ. — Διατ. καλλίστη. = Cohen 1131.
- 275.—**Ρ** δηνάριον. Ὡπ. P. M. TR. P—OT. COS. III. Εἰρήνη ἱσταμένη ἄριστ. μετὰ κλάδου καὶ κέρατος. — Διατ. μετρία. = Cohen 1141.

- 276.— **Ρ** δηνάριον. Ὁπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Ὁμόνοια καθημένη ἄρ. μετὰ φιάλης καὶ κέρατος. — Διατ. μετριωτάτη. = Cohen 1149.
- 277-279.— **Ρ** δηνάρια. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Τύχη ἱσταμένη ἄρ. μετὰ πηδαλίου καὶ κέρατος, στηρίζουσα τὸν ἄρ. ἀγκῶνα ἐπὶ μικρᾷ στήλῃ. — Διατ. ἀρίστη. = Cohen 1155.
- 280-281.— **Ρ** δηνάρια. Ὁπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ καὶ τύπος, ἀλλ' ἄνευ τῆς στήλης. — Διατ. καλή. = Cohen 1157.
- 282-284.— **Ρ** δηνάρια. IMP. CAESAR TRAIAN. HADRIANVS AVG. Προτομὴ δαφνοστεφῆς μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος. Ὁπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ. Τύχη καθημένη ἄρ. μετὰ πηδαλίου καὶ κέρατος. — Διατ. καλή. Ἐλλείπει παρὰ Cohen, ἔνθα πβλ. 1158.
- 285.— **Ρ** δηνάριον. Ὁπ. PRO—AVG ἐν τῷ πεδίῳ, P. M. TR. P. COS. III. Πρόνοια ἱσταμένη μετὰ σκήπτρου πρὸς δεξ., δεικνύουσα τῇ δ. σφαῖραν κειμένην πρὸ αὐτῆς. — Δ. ἀρίστη. = Cohen 1198.
- Τέλος τῶν νομισμάτων τοῦ εὐρῆματος τῆς Ἐλευθερουπόλεως. Τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ εὐρῆματος κοσμήματα ἴδε κατωτέρω ὑπ' ἄρ. 325-355.*

Β'. ΕΞ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΝ.

BYZANTINA. Ἀναστιάσιος (491-518).

- 286.— **Χ** τριμίσιον, γραμμ. 1,37. D. N. ANASTA—SIVS P. F. AVG Προτομὴ μετὰ διαδήματος, πρὸς δεξ.
- Ὁπ. VICTORIA AVGVSTORVM Νίκη βαδίζουσα κατενώπιον, βλέπουσα πρὸς ἄρ., ἔχουσα ἐν μὲν τῇ δεξ. στέφανον, ἐν δὲ τῇ ἀριστ. σφαῖραν μετὰ σταυροῦ. Ἐν τῷ ἑξέρῳ CONOB, ἐν τῷ πεδίῳ ἀστήρ. — Διατ. καλή. = Sabatier, Monnaies Byzantines I p. 152, 5 pl. VIII, 27.
- 287.— **Χ** γραμμ. 1,35 (διάτρητον). Ὁμοιον τριμίσιον. — Διατ. καλή.
- Ἰουστινιανὸς Α' (527-565).
- 288.— **Χ** σόλιδος, γρ. 4,45. D N IVSTINI—ANVS P. P. AVG Προτομὴ αὐτοῦ κατενώπιον μετὰ σφαίρας, ἐφ' ἧς σταυρὸς ἐν τῇ δεξ.
- Ὁπ. VICTORI—A AVGGG Δ Νίκη κατενώπιον ἱσταμένη, ἔχουσα ἐν μὲν τῇ δεξ. σκήπτρον, ἐφ' οὗ τὸ μονογράφημα τοῦ Χριστοῦ, ἐν δὲ τῇ ἄρ. σφαῖραν, ἐφ' ἧς σταυρὸς. Ἐν τῷ ἑξέρῳ CONOB, ἐν τῷ πεδίῳ ἀστήρ. — Διατ. καλή.

289.— Χ σόλιδος, γραμμ. 4,06. Ὅμοιον, ἀλλὰ μετὰ VICTORI—A AVGGG Γ. — Διατ. καλλίστη.

Φωκᾶς (602-610).

290.— Χ σόλιδος, γρ. 4,42 (διάτρητον). D. Ν. FOCAS—PERP. AVG Προτομή κατενώπιον μετὰ σφαίρας, ἐφ' ἧς σταυρὸς ἐν τῇ δεξ. Ὅπ. VICTORI—A AVGGG Ι. Ὁ αὐτὸς τύπος τῆς Νίκης. Ἐν τῷ ἐξέργῳ CONOB. — Διατ. καλή.

Ἡράκλειος Α' (610-641).

291.— Χ τριμίσιον, γραμμ. 1,35. D. Ν. HERA—CLIVS Ρ. Ρ. AVG Προτομή πρὸς δεξ. Ὅπ. VICTORIA AVGG S—CONOB. Σταυρὸς. — Διατ. μετρία. = Sabatier ἔ. ἀ. Ι 267, 4 pl. XXVIII, 10.

Ἡράκλειος καὶ Ἡράκλειος Κωνσταντῖνος (613-641).

292.— Χ σόλιδος, γραμμ. 4,50. DD NN [HERACLI]VS ET HERA CONST. Ρ. Ρ. Προτομαὶ αὐτῶν κατενώπιον. Ἄνω σταυρὸς. Ὅπ. VICTORIA AVGG S. Σταυρὸς ἐπὶ βάσεως. Ἐν τῷ ἐξέργῳ CONOB (δίπαιστον). — Διατ. μετρία. = Sabatier ἔ. ἀ. Ι 274, 48bis pl. XXIX, 18.

Ἡράκλειος, Ἡράκλειος Κωνσταντῖνος καὶ Ἡρακλεωνᾶς (638-641).

293.— Χ σόλιδος, γραμμ. 4,40. Ἄνευ ἐπιγραφῆς. Οἱ τρεῖς Αὐγουστοὶ ἱστάμενοι κατενώπιον. Ὅπ. VICTORIA—AVG Θ Σταυρὸς ἐπὶ τριβάθμον βάσεως. Ἐν τῷ πεδίῳ τὸ μονογράφημα ΧΡΗ καὶ τὸ γράμμα Ε. Ἐν τῷ ἐξέργῳ CONOB. — Διατ. καλή. = Sabatier ἔ. ἀ. Ι 285, 106 pl. XXXI.

ΚΟΥΦΙΚΑ ΑΡΑΒΙΚΑ, ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΦΑΤΙΜΙΔΑΙ.

294-316.— Χ νομίσματα εἴκοσι καὶ τρία ἑλκοντα γραμμάρια :

294 = 4,15	300 = 3,80	306 = 4,20	312 = 4,00
295 = 3,95	301 = 3,85	307 = 4,02	313 = 3,80
296 = 4,05	302 = 4,05	308 = 3,60	314 = 4,02
297 = 3,75	303 = 4,12	309 = 3,87	315 = 3,92
298 = 3,85	304 = 3,60	310 = 4,12	316 = 3,95
299 = 4,02	305 = 4,02	311 = 4,10	

Τὰ νομίσματα ταῦτα, ἐλλείπει τῶν ἀπαιτουμένων εἰδικῶν γνώσεων, ἀδυνατῶ νὰ κατατάξω. Ἐκ παραβολῆς πρὸς τὰς φωτογραφίας τοῦ καταλόγου τοῦ Βρεττανικοῦ Μουσείου (Catalogue of Oriental coins vol. IV) εὗρον ὅτι ταυτίζονται ἢ μεγάλως ὁμοιάζουσί τινα πρὸς τὰ ἑξῆς:

294 = pl. I, 29	El-Mo'izz	A. H.	343—365
299 = pl. I, 74	El-Hákim	»	391—412
296 = pl. II, 107	Edh-Dháhír	»	412—426
295 = pl. II, 125	El-Mustansir	»	427—486
298 = pl. II, 135	»	»	427—486
297 = pl. II, 220	El-Amir	»	495—519

Καὶ τὰ λοιπὰ δὲ πάντα φαίνονται ἀνήκοντα εἰς τὴν αὐτὴν δυναστείαν τῶν Φατιμιδῶν καλιφῶν τῆς Αἰγύπτου. Ἡ διατήρησις αὐτῶν εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον καλλίστη ἢ καλή.

ΑΙΓΥΠΤΟΥ. ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΤΩΝ ΑΥΥΟΟΒΕΕΣ.

Edh-Dháhír Gházee? (590-620 A. H.).

317.—*Ρ* 22 χιλμ. (διάτρητον). Παρόμοιον πρὸς τὸ τοῦ B. M. Cat. of Oriental coins n° 304 pl. III, 304. — Διατ. καλή.

ΑΜΑΥΕΕ καλίφαι τῆς Ἀνατολῆς.

318-323.—*Ρ* 27 χιλμ. Ἐξ νομίσματα παρόμοια πρὸς τὰ ἐν B.M.C. of Oriental coins tom. I pl. III, 48 κἑξ. — Δ. μετριωτάτη.

ΟΛΔΑΝΔΙΑΣ, ZWOLL πόλις.

324.—*Ρ* τάλληρον τοῦ 1641. — Διατ. καλή.

ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΧΡΥΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΝΩΤΕΡΩ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΝΤΟΣ ΕΓΓΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ.

325.—Χρυσὴ ἄλυσις (περιδέραιον) μήκους 0,42, ἔχουσα εἰς τὸ ἄκρον κόσμημα ἀσπίδος ὀμφαλωτῆς, παρὰ τὴν στεφάνην τῆς ὁποίας κύκλος μικρῶν ἀσπίδων. Τὸ κέντρον ἐπίσης τῆς ἀσπίδος κοσμεῖται ὑπ' ἀσπιδίου, περιβαλλομένου ὑπὸ στεφάνης κρικίσκων. Εἰς τὸ μέσον τῆς ἀλύσεως κρίκος, ὑπὸ τεσσάρων σφαιριδίων κεκοσμημένος. Ὀλκὴ γραμμ. 27,95. = *Πίναξ* VII, 1.

326.—Χρυσὴ ἄλυσις (περιδέραιον) μήκους 0,36, ἔχουσα εἰς τὸ ἄκρον κόσμημα σχήματος τροχοῦ. Ὀλκὴ γρ. 13,85. = *Πίναξ* VII, 2.

- 327.— Δακτύλιος χρυσοῦς διπλοῦς, οὗ ἡ ἔνωσις κοσμεῖται ὑπὸ σειρᾶς σφαιριδίων, ἀποληγόντων εἰς δύο σταφυλάς. Οἱ δύο λίθοι, οἵτινες ἐκόσμουσαν ποτὲ τὸν δακτύλιον, ἐξέπεσον. Γραμμ. 2,76. = *Πίναξ* VII, 6.
- 328.— Δακτύλιος ἐκ λεπτοῦ σφυρηλάτου φύλλου χρυσοῦ, κοσμουμένον ὑπὸ σχοινιομόρφου σειρᾶς. Γραμμ. 1,51. = *Πίναξ* VII, 5.
- 329.— Ὅμοιος δακτύλιος. Γραμμ. 1,44. = *Πίναξ* VII, 4.
- 330.— Δακτύλιος ἐκ παχέος φύλλου χρυσοῦ, κοσμούμενος ὑπὸ ὁμοίου σχοινιομόρφου σειρᾶς, ἧς κατὰ μῆκος μὲν τέσσαρα ζεύγη σφαιριδίων, κατ' ἀμφοτέρωθεν δὲ τὰ ἄκρα ἀνὰ τρία σφαιρίδια βοτρυδὸν διατεθειμένα. Γραμμ. 2,45. = *Πίναξ* VII, 3.
- 331.— Δακτύλιος ὅμοιος, οὗ ὅμως ἡ σειρά κοσμεῖται ὑπὸ τεσσάρων ζευγῶν σφαιριδίων καὶ τὰ ἄκρα ὑπὸ ἑνός. Γραμμ. 1,65. = *Πίναξ* VII, 9.
- 332.— Δακτύλιος ἐκ σφυρηλάτου παχυτάτου φύλλου χρυσοῦ, οὗ ἡ σφενδόνη κοσμεῖται ὑπὸ δύο σφαιριδίων καὶ ὑπὸ ἑξαγράτου κλαδίσκου, ἐξ ἀπλῶν γραμμῶν εἰς σφαιρίδια ἀποληγουσῶν ἐσηματισμένον. Γραμμ. 3,56. = *Πίναξ* VII, 8.
- 333-334.— Ζεῦγος ἐνωτίων σχήματος ἡμισφαιρίων, ὧν ἡ ἐπιφάνεια κοσμεῖται ὑπὸ σφαιριδίων, εἰς ῥομβοειδῆ σχήματα διατεθειμένων. Ἡ ἔνωσις τῆς ἐξαρτήσεως ἀμφοτέρων κοσμεῖται ὑπὸ δίσκου πρασίνης ὕαλου. Γραμμ. 14,73. = *Πίναξ* VII, 7.
- 335-336.— Ζεῦγος ἐνωτίων τοῦ αὐτοῦ σχήματος ἡμισφαιρίων, ὧν ὅμως ἡ ἐπιφάνεια ἐντελῶς ἀκόσμητος, ἡ δ' ἔνωσις τῆς ἐξαρτήσεως ἀποτελεῖται ἐκ δίσκων ἀσπιδοειδῶν. Γρ. 14,00. = *Πίναξ* VII, 12.
- 337-338.— Ζεῦγος ὅμοιον τῷ προηγουμένῳ, ἀλλὰ σχήματος τετάρτου σφαίρας. Γραμμ. 7,35. = *Πίναξ* VII, 11.
- 339-340.— Ὅμοίως τῷ προηγουμένῳ. Γραμμ. 4,65. = *Πίναξ* VII, 13.
- 341-342.— Ὅμοίως. Γραμμ. 3,60. = *Πίναξ* VII, 15.
- Σημ.** Τὰ πέντε προηγούμενα ζεύγη εἶναι ἐσωτερικῶς κοῖλα καὶ πεπληρωμένα ὑπὸ γυφοειδοῦς τινοῦ ὕλης.
- 343-344.— Ζεῦγος ἐνωτίων σχήματος τετραγώνων πλαισίων, ὧν τὸ ἐσωτερικὸν πεδίου, διαιρούμενον εἰς δύο μέρη κατὰ μῆκος διὰ διπλῆς χρυσῆς μηρίνου, πλέγμα φυλλοειδὲς περιβαλλούσης,

- κοσμεῖται ὑπὸ ἑξ ἄσπιδων, ὧν ἑκάστη πάλιν κοσμεῖται ὑπὸ τεσσάρων σφαιριδίων. Μικροτέρα ἑβδόμη ἄσπις κοσμεῖ τὸ κάτω μέρος τοῦ χωρίσματος. Τὸ ὅλον περιβάλλεται ὑπὸ πλαισίου χρυσῆς μηρίνου. Αἱ ἐνώσεις τέλος τῶν ἐξαρτήσεων ἀποτελοῦνται ὑπὸ ἄσπιδος, ἧς τὸ κέντρον κοσμεῖ σφαιρίδιον. Γραμμ. 7,00. = *Πίναξ* VII, 14.
- 345-346. — Ζεῦγος μικρῶν ἐνωτίων, ἀποτελουμένων ἐξ ἡμισφαιρίων, ἀφ' ὧν κρέμαται ῥαβδίον, ἀνέχον μαργαρίτην (ὃ ἕτερος τῶν μαργαριτῶν ἐξέπεσεν). Γραμμ. 1,38. = *Πίναξ* VII, 18.
- 347-348. — Ἕτερον ζεῦγος τοῦ αὐτοῦ μεγέθους, ἀποτελούμενον ἐξ ἀσπιδίων, ἀφ' ὧν κρέμανται σφαῖραι. Γρ. 1,70. = *Πίναξ* VII, 16.
- 349-350. — Ζεῦγος ἐνωτίων ἢ φαλάρων (;), ἀποτελουμένων ἐκ φύλλων λεπτῶν χρυσοῦ σχήματος ἄσπιδος, ἧς τὸ μὲν κέντρον πληροῖ ἀστὴρ, τὴν δὲ στεφάνην διπλοῦς κύκλος σφαιριδίων. Γρ. 1,55. = *Πίναξ* VII, 22.
351. — Ἐν ἐνώτιον σχήματος ἄσπιδος, ἧς τὸ κέντρον κοσμεῖ ῥόδαξ. Γραμμ. 0,52. = *Πίναξ* VII, 20.
352. — Ἐν ἐνώτιον σχήματος ὄφεως. Γραμμ. 0,98. = *Πίναξ* VII, 10.
353. — Ἐνώτιον (;) σχήματος ἄνθους, οὗ τὸ κέντρον κοσμεῖ τεφρόχρους λίθος στρογγύλος. Γραμμ. 1,27. = *Πίναξ* VII, 17.
- 354-355. — Δύο τεμάχια χρυσῶν κοσμημάτων (τὸ ἕτερον σχήματος σμικροτάτου δακτυλίου). Ὀλικὴ ἀμφοτέρων ὁμοῦ γραμμ. 0,75. = *Πίναξ* VII, 19.

ΛΔ'.

Δῶρον Κ. Χ. Μαγαῖτοπούλου ἐκ Θεσσαλονίκης.

ΡΩΜΑΪΚΟΝ. Διοκλητιανός.

1. — A 22. IMP. C. C. VAL. DIOCLETIANVS AVG Προτομή μετ' ἀκτινωτοῦ διαδήματος, θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δεξ.
- Ὅπ. CONCORDIA MILI—TVM Ζεὺς Νικηφόρος καὶ Διοκλητιανὸς ἱστάμενοι κατενώπιον. Μεταξὺ αὐτῶν HA. — Δ. καλή.

ΛΕ΄.

*Δῶρον Ἀλ. Βερέτα.*ΒΙΘΥΝΙΑ. *Προουσίας Β΄.*

1.— **A** 24, γραμμ. 5,72. Κεφαλή Ἑρμοῦ ἀγένειος μετὰ πετάσου, πρὸς δεξ. Ἐπ' αὐτῆς δύο ὑστερόσημα, περιέχοντα τὸ μὲν μικρότερον τρίποδα, τὸ δὲ μεγαλύτερον κηρύκειον.

Ὅπ. ΒΑΣΙΛΕ[ΩΣ] δεξ. ΠΡΟΥΣΙΟΥ ἄρ. ἐκ τῶν ἄνω. Λύρα (χελώνιον) πεντάχορδος. Ὑπ' αὐτὴν **ΘΣ Α ΘΚΑ**. — Διατ. καλή.
= *Πίναξ* IV, 18.

Ἀνέκδοτον. Τοῦ αὐτοῦ τύπου, ἀλλὰ μετὰ διαφόρων μονογραφημάτων καὶ ὑστεροσήμου νόμισμα ἐδημοσιεῦθη ὑπὸ τῆς Agnes Baldwin ἐν Διεθν. Ἐφημ. Νομισμ. Ἀρχαιολ. τόμ. Δ' σελ. 68.

ΛΣ΄.

Δῶρον James Anderson, διευθυντοῦ τῶν ἀγγλικ. τηλεγράφων.

ΘΡΑΚΗ ἢ ΒΙΘΥΝΙΑ.

ΤΛΗ... Ἡ ἀγνωστος πόλις ἢ δυνάστης τῆς Ἑλλησποντίας.

1.— **P** 15, γραμμ. 1,90. ΤΛΗ ἄνω βοὸς βαδίζούσης πρὸς ἀριστ. ἐπὶ γραμμῆς (;), ἥς κάτω λείψανα γραμμάτων ..ΟΑ (;) ἢ ..ΕΑ.

Ὅπ. Ἐγκοιλὸν σχήματος τεσσάρων περῶν μύλου (σταυροῦ μαιανδρομόρφου), οὗ ἡ ἐπιφάνεια κοκκιδωτή. — Διατ. καλή.
= *Πίναξ* IV, 3.

Ἀνέκδοτον. Ἴδε τὴν περὶ τούτου μελέτην μου ἐν τῇ Διεθνείᾳ Ἐφημ. τῆς Νομισμ. Ἀρχαιολ. τόμ. Ι' σελ. 159.

ΛΖ'.

Δῶρόν Β. Νοστράκη.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ. Δημήτριος ὁ Πολιορκητής.

- 1.—**Ρ** 27 (ὑπόχαλκον), γραμμ. 15,22. Κεφαλή Δημητρίου κερασφόρος καὶ μετὰ διαδήματος πρὸς δ. Ὅπισθεν αὐτῆς Α πλαγίως, χαραχθὲν ἴσως ἐκ παρανοήσεως τῶν ἄκρων τοῦ διαδήματος. Ὅπ. ΒΑΣΙΛΕ[ΩΣ] δεξ. ΔΗΜΗΤΡΙ[ΟΥ] ἄρ. Ποσειδῶν γυμνὸς ἱστάμενος ἄρ., ἔχων τὴν μὲν δεξ. ἐπὶ τοῦ μηροῦ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τεθειμένου ἐπὶ πέτρας, τὴν δ' ἄριστ. στηρίζων ἐπὶ τριαίνης. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. Δ (;). — Διατ. μετρία. = Πίναξ IV, 5. Ἀνέκδοτον καὶ περιέργον διὰ τὴν ἔκφρασιν τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως.

ΛΗ'.

Δῶρον Δημ. Κεραϊτίδου, ἐμπόρου ἐκ Σωξοπόλεως τῆς Θράκης.

ΘΡΑΚΗ. Ἀπολλωνία.

- 1.—**Α** 17, γραμμ. 4,12. Κεφαλή Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, πρὸς δεξ. Ὅπ. Ἀγκυρα, ἧς δεξιὰ ἄστακός, ἄριστερά δὲ ΙΗ καὶ κάτω Α—Α. — Διατ. καλή. = Πίναξ IV, 2. Ἀνέκδοτον. Πβλ. Rev. Numismatique 1898 σελ. 211, 6 καὶ σελ. 225.

ΛΘ'.

*Δῶρον κ. Γεωργ. Μπουφέτη ἐκ Καβάλλας τῆς Μακεδονίας
(δοθέν μοι ἐν Θεσσαλονίκῃ).*

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ. Ἐν γένει.

- 1.—**Α** 25. Κεφαλή Σειληνοῦ κατενώπιον. Κύκλος σφαιριδίων.
D
Ὅπ. ΜΑΚΕ ἐν στεφάνῳ κισσοῦ. — Διατ. καλή.
ΔΟΝΩΝ

Αἰγαί.

2.—**Α** 12, γραμμ. 0,98. Τράγος γονατίζων πρὸς δεξ. καὶ στρέφων τὴν κεφαλὴν πρὸς ἄριστ. ᾽Ανω καὶ δεξιᾷ ἐν τῷ πεδίῳ ἀνὰ ἐν σφαιρίδιον.

᾽Οπ. Μαιανδρομόρφου σταυροῦ σχήματος τετράγωνον. — Διατ. μετρία.

Ἀμφίπολις.

3.—**Α** 22. ΘΕΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΣΕ δεξ.—ΒΑΣΤΟΣ ἄρ. Κεφαλὴ Αὐγούστου δεξ.

᾽Οπ. ΑΜΦΙΠΟΛΙΤΩΝ κάτω. ᾽Αρτεμις ἐπὶ ταύρου πρὸς δεξ. μετ' ἡνεμωμένου πέπλου. — Διατ. καλή.

4.—**Α** 19. ΑΥΤ. ΚΑΙΣΑΡ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ Κεφαλὴ Δομιτιανοῦ δαφνοστεφῆς δεξ.

᾽Οπ. ΑΜΦΙΠ—ΟΛΙΤΩΝ ᾽Αρτεμις ἱσταμένη ἐν μακροῦ χιτῶνι πρὸς ἄρ., ἔχουσα τὴν δεξ. ἐπὶ μεγάλης λαμπάδος, κλάδον δὲ ἐν τῇ ἄρ. Παρ' αὐτῇ ἄσπιν. — Διατ. καλή.

5.—**Α** 20. ΑΥ. ΚΑΙ.—ΚΟΜΟΔΟΣ Προτομὴ ἁστεφῆς Κομόδου πρὸς δ.

᾽Οπ. Α—Μ—ΦΙΠ—Ο[ΛΙΤΩΝ] ᾽Αρτεμις ἐπὶ ταύρου πρὸς δεξ., τὴν μὲν δεξ. ἔχουσα ὑπὲρ τὴν φαρέτραν, τῇ δ' ἄριστ. κρατοῦσα ἐν τῶν κεράτων τοῦ ταύρου. — Διατ. καλή.

Θεσσαλονίκη.

6.—**Α** 20. Κεφαλὴ Διονύσου ἁγένειος καὶ κισσοστεφῆς, δεξ.

᾽Οπ. [Θ]ΕΣΣΑ—ΛΟ
Ν—ΙΚΗ—Σ Αἴξ ἱσταμένη δεξ. ᾽Ανω ἐν τῷ πεδίῳ Δ
ΚΑΙ—Λ, ἄρ. ; δεξιᾷ ΧΙΔ. — Διατ. μετρία.

7.—**Α** 26. ΚΑΙΣΑΡ—ΤΡΑΙΑΝΟΣ Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς, δεξ.

᾽Οπ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙ δεξ.—ΚΕΩΝ ἄριστ. Νίκη βαδίζουσα δεξ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. στέφανον. Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. μηνίσκος. — Διατ. μετρία.

Οὐρανόπολις.

8.—**Α** 17. Ἀστὴρ ὀκτὼ ἀκτίνων. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

᾽Οπ. ΟΥΡΑΝΙΔΩΝ δεξ.—ΠΟΛΕΩΣ ἄρ. ᾽Αφροδίτη Οὐρανία καθημένη ἐπὶ σφαίρας. — Διατ. μετρία.

Τραίλιον.

- 9.— Α 9. Κεφαλή Ἑρμοῦ (;) μετὰ στροφίου καὶ ἄνευ πετάσου, ἔχουσα τὴν κόμην καταπίπτουσιν εἰς πλοκάμους, πρὸς δεξ.

Ὅπ. $\frac{[T]}{[A]} \Big| \frac{P}{1}$. — Διατ. μετρία.

Χαλκιδεῖς.

- 10.— Α 12. Κεφαλή Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, δεξ.

Ὅπ. ΧΑΛΚΙ δεξ.—ΔΕΩ[N] ἄρ. Τρίπους. — Διατ. μετρία.

- 11.— Α 12. Ὅμοιον.

Ὅπ. ΧΑ[ΛΚΙ] ἄρ.—ΔΕΩΝ δεξ. Τρίπους. — Διατ. μετρία.

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ. Κάσσανδρος.

- 12.— Α 18. Κεφαλή ἀγένειος Ἀλεξάνδρου ἐν λεοντῇ, πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ἄνω, ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΥ ἐν τῷ ἐξέργῳ. Λέων ἱστάμενος ἄρ. καὶ δάκνων δόρυ. Ὑπ' αὐτὸν [Α], πρὸ αὐτοῦ Α; — Διατ. καλή.

Πάτροκλος στρατηγὸς τῶν Πτολεμαίων τῆς Αἰγύπτου ἐν Μακεδονίᾳ (;).

- 13.— Α 22. Κεφαλή Διὸς δαφνοστεφής δεξ.

Ὅπ. Ἀετὸς ἐπὶ κεραυνοῦ δεξ. Πρὸ αὐτοῦ [Α], ὅπισθεν λαμπάς. — Διατ. μετρία. Ἴδε Σβορώνου Τὰ νομίσματα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων τόμ. Α' σελ. σλῆ'.

ΜΥΣΙΑ. Πάριον.

- 14.— Α 17. [ΗΑ]ΜΜΟ[Ν] Κεφαλή κερασφόρος Διὸς Ἀμμωνος δεξ.

Ὅπ. [Η]ΟΡΤ ἄρ. COL[P;] δεξ. ἐκ τῶν κάτω. Δύο στάχυες. — Δ. καλή. Πβλ. Imhoof-Blumer, Griechische Münzen, σελ. 92.

Μ'.

*Δῶρον Δημ. Ταβανιώτου ἐκ Ροστοβίου τῆς Ρωσίας.**BYZANTINA. Ἰωάννης ὁ Τσιμουκῆς.*

- 1.— Α 26. $\overline{IC} - \overline{XP}$ Προτομή Χριστοῦ κατενώπιον.

Ὅπ. $\overline{MH} - \overline{ON}$ Προτομή τῆς Παναγίας κατενώπιον.—Δ. μετρία.

ΝΕΩΤΕΡΙΚΑ.

ΓΑΛΛΙΑ. *Ναπολέων Γ'.*2-3.—**Α** 10 ἑκατοστῶν τῶν ἐτῶν 1853 καὶ 1864.ΙΤΑΛΙΑ. *Βίκτωρ Ἐμμανουήλ Β'.*4.—**Α** 5 ἑκατοστῶν τοῦ 1861.ΒΑΥΑΡΙΑ. *Μαξιμιλιανὸς Ἰωσήφ (1745-1777).*

5.—**Ρ** 42. D. G. MAX. IOS. U. B. ET P. S. D. C. P. R. S. R. I. A. ET
EL. L. L. (=Utriusque Bavariae et Palatinus Superioris
Dux Comes Palatinus Rheni Sacri Romani Imperii Archidapifer et
Electoꝛ Langravius Leuchtenbergensis) Προτομή αὐτοῦ δεξ.

"Οπ. Ὁ Βαυαρικὸς θυρεὸς φερόμενος ὑπὸ λεόντων. Κάτω 1756.

— Διατ. καλή.

ΑΥΣΤΡΙΑ.

6.—**Α** Ἐν γροσάριον τοῦ 1900.ΡΩΣΙΑ. *Ἰωάννης Γ' Ἀντώνοβιτς (1740-1741).*7.—**Α** Δέγγα τοῦ 1740. — Διατ. μετρία.*Ἐλισάβετ Πετρόβνα (1741-1762).*8.—**Α** Δέγγα τοῦ 1748. — Διατ. καλή.9.—**Α** Δέγγα τοῦ 1753 (;). — Διατ. μετριοτάτη.10.—**Α** Δύο καπήκια τοῦ 1757. — Διατ. καλή.*Αἰκατερίνα Β' Ἀλεξιέβνα (1762-1796).*11.—**Α** Πέντε καπήκια τοῦ 1770. Ε. Μ. — Διατ. καλή.*Παῦλος Α' Πέτροβιτς (1796-1801).*12.—**Α** Δύο καπήκια τοῦ 1797. Α. Μ. — Διατ. καλή.13.—**Α** » » » 1798. Ε. Μ. — Διατ. καλή.*Ἀλέξανδρος Α' Παύλοβιτς (1801-1825 24 Δεκεμβρ.).*14-15.—**Ρ** Πολτῖνα (½ δρουβλίου) τοῦ 1817. Π—C C. Π. Β. — Δ. καλή.16.—**Ρ** Πολτῖνα τοῦ 1819. Π—C C. Π. Β. — Διατ. καλή.17.—**Α** Δύο καπήκια τοῦ 1819. Η—Μ Η. Μ. — Διατ. κακή.18.—**Ρ** Ρούβλιον τοῦ 1820. Π—Δ C. Π. Β. — Διατ. καλλίστη.19.—**Α** Ἐν καπήκιον τοῦ 1821. Α—Β ; — Διατ. κακή.

- 20.—Ρ Ρούβλιον τοῦ 1822. Π—Δ C. Π. Β. — Διατ. καλλίστη.
 21.—Ρ Εἴκοσι καπήκια τοῦ 1822. » » — Διατ. μετρία.
 22-23.—Ρ » » » 1823. » » — Διατ. καλή.
 24.—Ρ Δέκα » » » » » — »
 25.—Ρ » » » 182; » » — Διατ. κακή.
 26.—Ρ Πέντε » » 1824. » » — Διατ. μετρία.

Νικόλαος Α' Παύλοβιτς (1825-1855 9 Φεβρ.).

- 27.—Ρ Ρούβλιον τοῦ 1832. Η—Γ C. Π. Β. — Διατ. ἀρίστη.
 28.—Ρ Πέντε καπήκια τοῦ 1835. » » — Διατ. καλή.
 29.—Ρ Εἴκοσι » » 1836. » » — »
 30.—Ρ Πέντε » » 1838. » » — »
 31.—Ρ Πολτῖνα τοῦ 1839. » » — Διατ. καλή.
 32.—Ρ Εἴκοσι καπήκια τοῦ 1839. » » — »
 33.—Α Δύο καπήκια τοῦ 1840. — Ε. Μ. — »
 34.—Α Ἐν καπήκιον τοῦ 1840. ; ; — Διατ. κακή.
 35.—Ρ 15 καπήκια 1 ζλότυ τοῦ 1841 (;) Μ—W ; — Δ. κακή
 36.—Α Ἐν καπήκιον τοῦ 1841. — Ε. Μ. — Διατ. καλή.
 37.—Ρ Ρούβλιον τοῦ 1842. Α—γ C. Π. Β. — Διατ. καλλίστη.
 38.—Α Τρία καπήκια τοῦ 1842. — Ε. Μ. — Διατ. καλή.
 39-40.—Α Ἐν καπήκιον τοῦ 1842. — » — »
 40^α.—Α » » » » ; C. Π. Μ. — Διατ. κακή.
 41.—Ρ Ρούβλιον τοῦ 1843. Α—γ » — Διατ. καλλίστη.
 42.—Ρ Δέκα καπήκια τοῦ 1843. » » — Διατ. ἀρίστη.
 43.—Α Ἐν καπήκιον » » — Ε. Μ. — Διατ. μετρία.
 44.—Α Τρία καπήκια τοῦ 1844. — ; — Διατ. κακή.
 45.—Α Δύο » » » — Ε. Μ. — »
 46.—Ρ Πέντε καπήκια τοῦ 1847. Π—Α C. Π. Μ. — Διατ. καλλίστη
 47.—Ρ Πολτῖνα τοῦ 1848. Η—Ι » — »
 48.—Ρ Ρούβλιον τοῦ 1851. Π—Α » — Διατ. ἀρίστη.
 49.—Ρ Εἴκοσι καπήκια τοῦ 1851. » » — Διατ. καλλίστη.
 50.—Ρ Δέκα » » » » » — Διατ. καλή.
 51.—Α Καπήκιον τοῦ 1852. — Ε. Μ. — »
 52.—Ρ 25 καπήκια τοῦ 1853. Η—Ι C. Π. Β. — Διατ. καλλίστη.
 53.—Ρ 10 » » 1855. » » — Διατ. μετρία.

54.— Α Καπήκιον τοῦ 1855. — ; — Διατ. κακή.

Σημ. Τὰ δύο τελευταῖα δυνατόν νά ἀνήκωσιν εἰς τὸν ἐπόμενον αὐτοκράτορα.

Ἀλέξανδρος Β' (1855 9 Φεβρ.-1881 1 Μαρτίου).

55.— Α Τρία καπήκια τοῦ 1856. — Ε. Μ. — Διατ. καλή.

56.— Α Δύο » » » — » — Διατ. μετρία.

57.— Α Καπήκιον τοῦ 1856. — » — Διατ. καλή.

58.— Ρ Ρούβλιον τοῦ 1858. Φ—Β C. Π. Β. — Διατ. καλλίστη.

59.— Ρ Εἴκοσι καπήκια τοῦ 1858. » » — Διατ. καλή.

60.— Ρ Δέκα » » » » » — »

61.— Α Δύο » » » — Ε. Μ. — »

62.— Α Καπήκιον τοῦ 1858. — » — »

63.— Α Πέντε καπήκια τοῦ 1860. — Ε. Μ. — Διατ. καλή.

64-65.— Α Καπήκιον τοῦ 1860. — » — »

66.— Ρ Δέκα καπήκια τοῦ 1861. — C. Π. Β. — Διατ. καλλίστη.

67.— Α Δενέγκα τοῦ 1861. — Ε. Μ. — Διατ. καλή.

68-69.— Α Καπήκια τοῦ 1862. — » — Διατ. μετρία.

70.— Ρ 15 καπήκια τοῦ 1863. Α—Β C. Π. Β. — Διατ. καλή.

71.— Ρ 20 καπήκια τοῦ 1864. Η—Φ » — Διατ. καλλίστη.

72.— Ρ Δέκα καπήκια τοῦ 1866. » » — »

73.— Α Δύο καπήκια τοῦ 1866. — Ε. Μ. — Διατ. καλή.

74.— Ρ Ρούβλιον τοῦ 1872. Η—Ι C. Π. Β. — Διατ. καλλίστη.

75.— Ρ Ρούβλιον τοῦ 1877. » » — Διατ. ἀρίστη.

76.— Ρ Πολτῖνα τοῦ 1877. » » — Διατ. μετρία.

77.— Ρ Ρούβλιον τοῦ 1878. Η—Φ » — Διατ. καλή.

Ἀλέξανδρος Γ' (1881 1 Μαρτίου-1894).

78.— Ρ Πεντήκοντα καπήκια τοῦ 1894. — Διατ. καλή.

79.— Ρ Ὅμοιον.

Νικόλαος Β' (1894-19 ;).

80-82.— Ρ Εἴκοσι πέντε καπήκια τοῦ 1896. — Διατ. καλή.

83.— Ρ Πέντε καπήκια τοῦ 1897. — Διατ. καλή.

84.— Α Ἕμισυ καπήκιον τοῦ 1898. C. Π. Β. — Διατ. καλλίστη.

ΡΩΣΙΑΣ ΚΙΒΔΗΛΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ.

85.— Ρ Ρούβλιον Αἰκατερίνης τῆς Β' τοῦ 1769 (;) C. Π. Β. C—A.

— Ἐφθαρμένον.

ΡΩΣΙΑΣ ΜΕΤΑΛΛΙΑ.

- 86.— **Α** 27. Μετάλλιον ἀναμνηστικὸν τοῦ πολέμου 1877-1878 μετὰ κρίκου πρὸς ἀνάρτησιν, ἔχον ἐφ' ἐνὸς ἄγκυραν μετὰ σταυροῦ καὶ τὴν χρονολογίαν, ἐφ' ἑτέρου δὲ τετράστιχον ἐπιγραφὴν. — Διατ. καλή.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ ὑπὸ τοὺς Ρώσους.

- 87.— **P** 25 penniae τοῦ 1873 ('Αλεξάνδρου Β'). — Διατ. καλή.
88.— **Α** Ἐν penni τοῦ 1888 ('Αλεξάνδρου Γ'). — Διατ. καλή.

ΠΟΛΩΝΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ. Ἰωάννης Κασιμίριος (1648-1668).

- 89-90.— **Α** 17. IOAN—CAS. REX Κεφαλὴ δεξ.

᾽Οπ. SOLID. REGNI POL 1664 Ἀετός. — Διατ. μετρία.

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ ΜΕΓΑ ΔΟΥΚΑΤΟΝ. Ἰωάννης Κασιμίριος (1648-1669).

- 91.— **Α** 17. Ὁμοίως.

᾽Οπ. SOL I. MAG. DVC. LIT 1665 Ὁ Λιθουανὸς ἱππεὺς ἄρ.

Ἄνω στέμμα, κάτω μονογράφημα KHLR. — Διατ. καλή.

ΠΟΛΩΝΙΑ ὑπὸ τοὺς Ρώσους.

- 92.— **Α** 5 γρόσσια τοῦ 1840. — Διατ. μετρία.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ.

- 93.— **Α** Δύο μπάνι τοῦ 1880. — Διατ. καλή.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ.

- 94.— **Α** Δύο στοτνίκια τοῦ 1881. — Διατ. καλή.

ΤΟΥΡΚΙΑ.

- 95-96.— **P** Δύο σμικρὰ τουρκικὰ νομίσματα 17 καὶ 15 χιλ. — Διατ. καλὴ καὶ μετρία.

ΑΝΑΤΟΛΗ.

- 97.— **Α** 18. Ἐν ἄραβικὸν νόμισμα, φέρον ἐφ' ἐνὸς κόσμημα ῥόδα-κος καὶ ἐφ' ἑτέρου ἐπιγραφὴν. — Διατ. μετρία.

ΠΕΡΣΙΑ.

- 98.— **P** Τάλληρον νεώτατον τοῦ ἔτους τῆς Ἑγείρας 1325. — Δ. ἀρίστη.
99.— Νικελ 22 χιλ. τῶν αὐτῶν τύπων. Ὑπὸ τὸν λέοντα χρονολογία. — Διατ. καλή.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ.

- 100.— **Α** Εἴκοσι παράδες τοῦ 1800. — Διατ. καλή.

ΜΕΞΙΚΟΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

101.— Ρ Τάλληρον τοῦ 1894. — Διατ. καλή.

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

102.— Α Ἐν ἑκατοστὸν τοῦ 1884. — Διατ. καλή.

103.— Α Δύο ἑκατοστὰ τοῦ 1889. — Διατ. καλή.

ΜΑ'.

*Δῶρον τοῦ πανοσιολογιωτάτου ἀρχιμανδρίτου Φιλιππουπόλεως
Φωτίου Μανιάτου (διὰ τοῦ κ. Γεωργίου Κύρου).*

ΘΡΑΚΗ. Φιλιππούπολις.

1.— Α 18. ΑΔΡΙΑΝΟΣ—ΣΕΒΑΣΤΟΣ Κεφαλή Ἀδριανοῦ δεξ.

Ὅπ. ΦΙΛΙΠΠΟΠ—ΟΛΕΙΤΩΝ Ἀρης ἱστάμενος γυμνὸς ἄρ., φέ-
ρων κράνος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, φιάλην ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξ.
καὶ δόρυ ἐν τῇ ἄρ. — Διατ. μετρία.

ΜΒ'.

*Δῶρον Ἰωάννου Ν. Μεταξᾶ, διευθυντοῦ τῶν καταστημάτων
ἀδελφῶν Ράλλη ἐν Βομβάῃ τῶν Ἰνδιῶν.*

ΑΓΓΛΙΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ

1-3.— Νικελ. 1 anna τοῦ 1907 (ἔχοντα ἑλικοειδῆ στεφάνην). Ἀκμαίου
κόμματος.

ΜΓ'.

Δῶρον ἀνωνύμου.

Σφραγὶς Καλύμνου ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

1.— Α Σφραγὶς διαμέτρου 35/28 χιλμ. φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν
ΔΙΟΙΚΗΤΗΡ:—ΚΑΛΥΜΝΟΥ περίξ Ἀθηναῖς ἱσταμένης κατε-

νώπιον, ἐχούσης τὴν μὲν ἀριστ. ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τὴν δὲ δεξ.
ἐπὶ τοῦ δόρατος. Κάτω διπλοῦς κλάδος φοίνικος, ἐφ' οὗ γλαῦξ.
— Διατ. καλή.

ΜΔ'.

*Παρά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑλληνικῆς Καλλιτεχνικῆς Ἑταιρείας
καὶ τοῦ σφραγιδολύφου Α. Λαΐτου.*

1-9.— Πλαίσιον, ἐν ᾧ δύο ἀργυρᾷ νομισματοσίγημα τοῦ αὐτοῦ τύπου
ἀλλὰ διαφόρων μεγεθῶν, εἰκονίζοντα νεαρᾶς γυναικὸς προτο-
μήν, καὶ ὀκτὼ ἐκμαγεῖα νομισματοσήμων, ἔργων τοῦ Ἑλληνος
σφραγιδολύφου Α. Λαΐτου.

ΣΥΛΛΑΒΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΚΤΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΑΚΑΔ. ΕΤΟΥΣ 1906—1907.

Α΄.

ΑΡΧΑΙΟΣ ΚΟΣΜΟΣ.

ΙΤΑΛΙΑ.

ΠΙΚΕΝΤΙΑ.

Ἀδρία 189, ε.

ΣΙΚΕΛΙΑ.

Κατάνη, 208, 239.

Μαμερτῖνοι 208, 240.

ΜΟΙΣΙΑ Η ΑΝΩ.

Οὔμινάκιον 222, 1.

ΘΡἈΚΗ.

Ἀγχίαλος 185, 1. 227, 1.

Ἀπολλωνία 254, 1.

Βυζάντιον (ἴδε Λυσίμαχος).

Πέρινθος 208, 241.

Τλη... 253, 1.

Φιλίππουπολις 222, 2. 261, 1.

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΘΡἈΚΗΣ.

Λυσίμαχος (Βυζάντιον) 182, 1.

ΝΗΣΟΙ ΘΡἈΚΗΣ.

Θάσος 215, 358.

Μύρινα Λήμνου 209, 242 καὶ
251.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἐν γένει 223-5, 6-17. 254, 2.

Αἰγαὶ 255, 2.

Ἀμφίπολις 223, 3. 255, 3-6.

Βοιτία 223, 4.

Θεσσαλονίκη 223, 5. 255, 6-7.

Οὐρανόπολις 255, 8.

Τραϊλίον 256, 9.

Χαλκιδεῖς 256, 10-11.

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.

Ἀλέξανδρος Γ΄ 178, 1. 225,
18-19.

Κάσσανδρος 225, 20. 256, 12.

Λημήτριος 209, 243. 215, 359.
254, 1.

Πύρρος 225, 21.

Πάτροκλος στρατηγὸς Αἰγύ-
πτου (;) 256, 13.

ΙΛΛΥΡΙΑ.

Δυρράχιον 226, 22.

ΚΕΡΚΥΡΑ 215, 360.

ΗΠΕΙΡΟΣ.

Φοινίκη 186, 1.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ.

Ἐν γένει 178, 2. 199, 113.

Φάρσαλος 226, 23.

ΔΟΚΡΙΣ.

Ἐν γένει 190, 1.

ΒΟΙΩΤΙΑ.

Ἐν γένει 209. 244.

ΑΤΤΙΚΗ.

- Ἀθῆναι 178, 1. 183, 1-18. 185, 1-9. 186, 1-2 (ΙΓ), 1 (ΙΔ). 191, 1. 192/3, 5-43. 193, 45-46. 193/4, 47-68 (Ἀθηναϊκὰ Δήλου). 194, 72-73. 195, 76-88 (Ἀθῆναι καὶ Ἀθηναϊκὰ Δήλου). 198, 104-106. 198, 110-112 (Ἀθηναϊκὰ Δήλου). 199, 119. 200, 123-138 (Ἀθηναϊκὰ Δήλου). 206, 196-202. 207, 214-234 (Ἀθηναϊκὰ Δήλου). 208, 235-238. 212, 275-282. 214, 304-354^α (Ἀθηναϊκὰ Δήλου) καὶ 355-358. 226, 24. 230, 1.
- Χαλκᾶ Ἀττικὰ σύμβολα 184, 1.
- Μολύβδινα Ἀττικὰ σύμβολα 178, 1.

ΑΙΓΙΝΑ 191, 1.

ΑΧΑΪΑ.

- Πάτραι 204, 184.

ΚΟΡΙΝΘΙΑ.

- Κόρινθος 178, 3. 181, 1 2. 215, 361.

ΣΙΚΥΩΝΙΑ.

- Σικυῶν 204, 183. 209, 245.

ΑΡΓΟΛΙΣ.

- Ἄργος 178, 2. 181, 2. 188^α (ὀβελίσκοι σιδηροῦ προφειδώνειοι), β (σταθμητικὸς προφειδώνειος κανὼν).
- Ἐπίδαυρος 178, 3.

- Μυκῆναι 189, δ (τάλαντον χαλκοῦ).

ΑΡΚΑΔΙΑ.

- Ἐν γένει 212, 283.
- Μεγαλόπολις 212, 283.
- Τεγέα 181, 4.

ΗΛΙΣ.

- Ἐν γένει 188, 1.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΑΒΕΒΑΙΟΝ 179, 13.

ΚΥΘΗΡΑ 179, 4.

ΚΡΗΤΗ.

- Γόρτυς 178, 1.
- Ἐλευθερναὶ 216, 362.
- Ἱεράπυτνα 179, 5.
- Κίσαμος (;) 216, 363.
- Κνωσὸς 184, 2.
- Κυδωνία 179, 6-7. 229, 1.
- Λύττος 209, 284.
- Πριανσὸς 179, 8-9.
- Ραῦκος 179, 10. 184, 3.
- Φαλάσαρνα 179, 11-12.

ΚΥΚΛΑΔΕΣ.

- Ἄμοργος 201, 145.
- Ἄνδρος 197, 100.
- Δῆλος (ἴδε καὶ Ἀθῆναι) 195, 75. 199, 120-122. 203, 161-162. 207, 207. 212, 286-295.
- Ἴος 201, 139.
- Κέω Ἰουλῖς 201, 140. 204, 186. 216, 366.
- Μῆλος 216, 367.
- Μύκονος 304/5, 187-188. 213, 296-303.

Πάρος 201, 141-142. 209, 247-248. 216, 368.

Σῦρος 201, 143.

Τήνος 201, 144. 205, 189. 216, 363 καὶ 369-373.

ΕΓΒΟΙΑ.

Ἰστίαια 212, 284.

Κάρυστος 194, 69. 196, 89.

Κύμη 189, γ (τάλαντα χαλκοῦ).

ΠΟΝΤΟΣ.

Ἀμισός 209, 249.

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΟΝΤΟΥ.

Μιθραδάτης Σ' Εὐπάτωρ 184, 1. 195, 74. 206, 203.

ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑ.

Ἀμαστρίς 199, 114.

ΒΙΘΥΝΙΑ.

Ἡράκλεια 196, 90.

Πάριον (;) 156, 14.

Τλη . . . 253, 1.

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΒΙΘΥΝΙΑΣ.

Προυσίας Β' 253, 1.

ΜΥΣΙΑ.

Κύζικος 209, 252. 217, 376.

Πέργαμος 193, 44.

Βασιλῆς Περγάμου 217, 377.

ΑΙΟΛΙΣ.

Ἀβυδος 209, 250.

Κύμη 217, 374.

Μύρινα 217, 375.

ΙΩΝΙΑ.

Ἐρυθραὶ 217, 378.

Ἐφεσος 194, 70. 196, 91. 201,

146-7. 205, 195. 210, 254. 217, 379.

Κολοφών 199, 115.

Μαγνησία 210, 255.

Μίλητος 201, 145. 210, 256.

Σμύρνη 217, 380.

Τέως 210, 257. 218, 381-382.

ΝΗΣΟΙ ΙΩΝΙΑΣ.

Σάμος 201, 148. 212, 285. 218, 384.

Χίος 196, 92. 218, 383.

ΚΑΡΙΑ.

Ἀλικαρνασός 210, 258.

Ἀπολλωνία 198, 107.

Ἴασός 205, 190.

Ταβαὶ 198, 108.

ΝΗΣΟΙ ΚΑΡΙΑΣ.

Κῶς 202, 149. 205, 191. 218, 385.

Ρόδος 197, 96. 202, 150. 210, 259. 218, 386.

ΛΥΔΙΑ.

Βλαῦνδος 205, 193.

Τράλλεις 194, 71.

Φιλαδέλφεια 179, 14. 226, 25.

ΦΡΥΓΙΑ.

Ἀπάμεια 210, 260. 218, 389.

Ἱεράπολις 219, 390.

Σύνναδα 219, 391.

ΛΥΚΙΑ.

Ἐν γένει 218, 387. 236, 107.

Φάσηλις 199, 116. 205, 192, 218, 388.

ΠΑΜΦΥΛΙΑ.

Ἀττάλεια 210, 261. 219, 392.

Σίδη 219, 393.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ.

Καيسάρεια 234/5, 31-96.

ΣΥΡΙΑ.

Ἀντιόχεια Ὁρόντου 220, 397.

230/1, 1-11. 232/3, 13-29.

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΣΥΡΙΑΣ.

Ἀντίοχος Σ' 219, 395-396.

Δημήτριος Β' 211, 262.

Ἀντίοχος Θ' 199, 117.

ΙΟΥΔΑΙΑ 202, 151. 227, 1-2.

ΦΟΙΝΙΚΗ.

Ἀσκάλων 237, 108.

Βηρυτὸς 219, 394.

Μάραθος 196, 93.

Τύρος 231, 12. 235/6, 97-106.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ.

Πτολεμαῖος Α' 179, 15. 180,

17. 206, 204.

Πτολεμαῖος Β' 187, 1. 211, 263.

» Γ' 180, 16. 220, 398.

» Δ' 196, 94. 211, 264.

» Η' 197, 102.

» Ι' 199, 118.

Κλεοπάτρα Ζ' 202, 152.

ΖΕΥΓΙΤΑΝΙΑ.

Καρχηδών 211, 266.

ΝΟΥΜΙΔΙΑ.

Μικίπσας Α' 211, 267.

ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ.

Βόκχος Β' 211, 268.

Β'.

ΡΩΜΑΪΚΑ.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

Ἐν γένει 180, 18-19. 211, 269.

Aelia 206, 205.

Aemilia 237, 109.

Antonia 221, 405. 237, 110-114.

Rutilia 207, 206.

ΡΩΜΑΪΚΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΑ.

Πομπήϊος 211, 269.

Αὔγουστος 180, 20. 191, 1-4. 211, 271.

Νέρων 237, 115.

Ὁθων 237, 116.

Βιτέλλιος 237, 117-119.

Οὔεσπασιανὸς 238/9, 120-158.

Τίτος 239/40, 159-163.

Δομιτιανὸς 242, 164-184.

Νέρβας 242, 185-188.

Τραϊανὸς 242/5, 189-247.

Ἀδριανὸς 246/8, 248-285.

Ἀντωνῖνος ὁ Εὐσεβὴς 221, 406.

Φαυστίνα ἡ νεωτέρα 180, 21. 202, 153.

Λουκίλλα 202, 154.

Κρισπίνα 202, 155.

Γορδιανὸς Γ' 180, 22. 221, 407-408.

Φίλιππος ὁ πρεσβύτερος 221, 409.

Γαλληνὸς 198, 109.

Κλαύδιος ὁ Γοτθικὸς 202, 156.

Τάκιτος 182, 5.

Διοκλητιανὸς 252, 1.

Μαξιμῖνος Δάζας 227, 3.

Λικίνιος Α΄ 221, 410. 227, 4-5.

» Β΄ 221, 411.

Κωνσταντῖνος Α΄ 211, 272. 227, 6-22.

Κρίσπος 182, 6. 228, 23.

Κωνσταντῖνος Β΄ 198, 103. 228, 24-30.

Κώνστας Α΄ 221, 414-415. 228, 31.

Κωνστάντιος Β΄ 202, 157. 211, 273. 221, 412-413. 228, 32-36.

Ίουλιανὸς δ' Ἀποστάτης 226, 28.

Θεοδόσιος Α΄ 222, 416.

Γ΄.

ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΑ.

Ἀρκάδιος 203, 159. 211, 274.

Ἀναστάσιος 248, 286-287.

Ίουστῖνος 229, 42-44.

Ίουστινιανὸς Α΄ 187, 7. 222, 430. 248, 288-289.

Ίουστῖνος καὶ Σοφία 180, 23.

Φωκάς 222, 431-432. 249, 290.

Ἡράκλειος Α΄ 249, 291.

Ἡράκλειος καὶ Ἡράκλειος Κωνσταντῖνος 222, 433-34. 249, 292.

Ἡράκλειος, Ἡράκλειος Κωνσταντῖνος καὶ Ἡρακλεωνᾶς 249, 293.

Ἡράκλειος, Ἡράκλειος Κωνσταντῖνος καὶ Μαρτῖνα 222, 435.

Μιχαὴλ Α΄ Ραγκαβᾶς καὶ Θεοφύλακτος 197, 97.

Μιχαὴλ Β΄ καὶ Θεόφιλος 197, 98.

Νικηφόρος Φωκάς 229, 1.

ΒΥΖΑΝΤΙΑΚ. ΦΥΛΑΚΤΗΡΙΟΝ 190, 1.

Δ΄.

ΝΕΩΤΕΡΙΚΑ.

ΙΣΠΑΝΙΑ.

Ἀλφόνσος ΙΒ΄ 187, 1.

ΓΑΛΛΙΑ.

Ναπολέον Γ΄ 257, 2-3.

Δημοκρατία 187, 2.

ΕΝΕΤΙΑ.

Dalmatia et Albania 180, 24-26.

ΙΤΑΛΙΑ.

Βίκτωρ Ἐμμανουήλ Β΄ 257, 4.

ΟΛΛΑΝΔΙΑ.

Zwol 250, 324.

ΑΥΣΤΡΙΑ 189, 3. 257, 6.

ΟΥΓΓΑΡΙΑ 187, 4.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 187, 3.

ΒΑΥΑΡΙΑ.

Μαξιμιλιανὸς Β΄ 187, 1.

Μαξιμιλιανὸς Ἰωσήφ 257, 5.

ΡΩΣΙΑ 187, 5. 189, 2.

Ἰωάννης Γ΄ 257, 7.

Ἐλισάβετ 257, 8-10.

Αἰκατερίνα Β΄ 189, 1. 257, 11.

Παῦλος Α' 257, 12-13.
 Ἀλέξανδρος Α' 257/8, 14-26.
 Νικόλαος Α' 258/9, 27-54.
 Ἀλέξανδρος Β' 259, 55-77.
 Ἀλέξανδρος Γ' 259, 78-79.
 Νικόλαος Β' 259, 80-84.
 Ρωσίας κίβδηλα νομίσματα 259, 85.
 Ρωσίας νομισματοδότημα 260, 86.
 ΦΙΛΑΝΔΙΑ ὑπὸ τοὺς Ρώσους 260, 87-88.
 ΠΟΛΩΝΙΑ βασίλειον.
 Ἰωάννης Κασιμίριος 260, 89-90
 ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ μέγα δουκάτον.
 Ἰωάννης Κασιμίριος 260, 91.
 ΠΟΛΩΝΙΑ ὑπὸ τοὺς Ρώσους 260, 92.
 ΡΟΥΜΑΝΙΑ 187, 6. 260, 93.
 ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 260, 94.
 Ἰωάννης Βλαδίσλαος καὶ Μιχαήλ 190, 1.
 ΤΟΥΡΚΙΑ 260, 95-96.
 ΕΛΛΑΣ 182, 8. 187, 79. 262, 1-9.
 ΙΟΝΙΟΝ ΚΡΑΤΟΣ 229, 45.
 ΚΑΛΥΜΝΟΣ νῆσος 261, 1.
 ΙΝΔΙΑΙ 187, 11. 261, 1-3.
 ΑΙΓΥΠΤΟΣ 187, 10. 203, 160. 260, 100.

ΠΕΡΣΙΑ 260, 98-99.
 ΑΡΑΒΙΚΑ ΚΟΥΦΙΚΑ κτλ. 197, 99.
 229, 46-58. 249/50, 294-323.
 260, 97.
 ΙΑΠΩΝΙΑ 229, 59.
 ΜΕΞΙΚΟΝ 261, 101.
 ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ 187, 12. 261, 102-3.
 ΒΡΑΖΙΛΙΑ 184, 1.

Ε'.

ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΑ ἢ ΕΦΘΑΡΜΕΝΑ
 ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ.

180, 27-36. 182, 9-79. 196, 95.
 197, 101. 202, 158. 205, 194-
 195. 222, 417-429 καὶ 436-
 437. 226, 26-27. 229, 42-
 44. 233, 30. 236, 106.

Σ'.

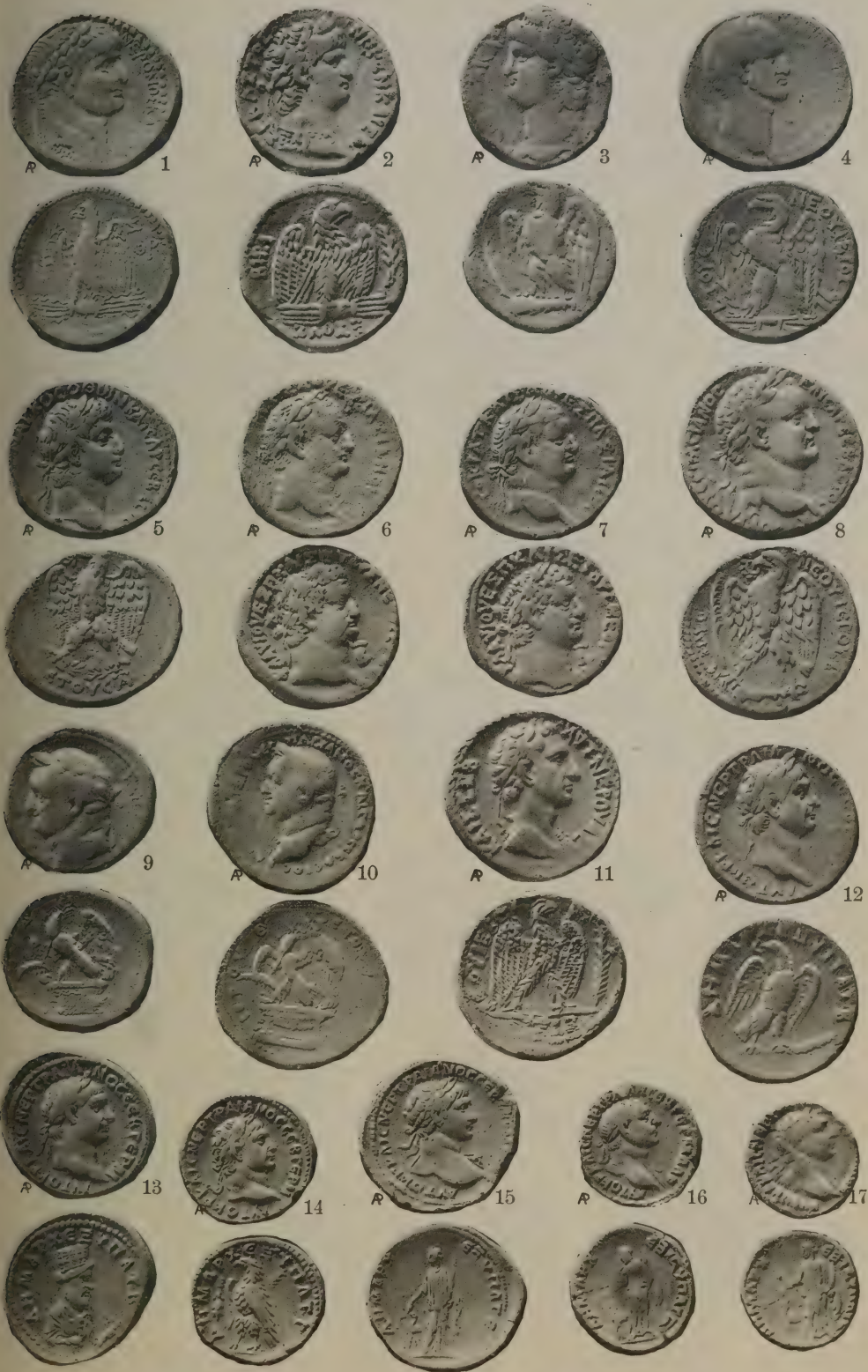
ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΧΡΥΣΑ.

Ἐκ τοῦ εἶδηματος τῆς Ἑλευθε-
 ρουπόλεως τῆς Ἰουδαίας 250/2,
 325-355.

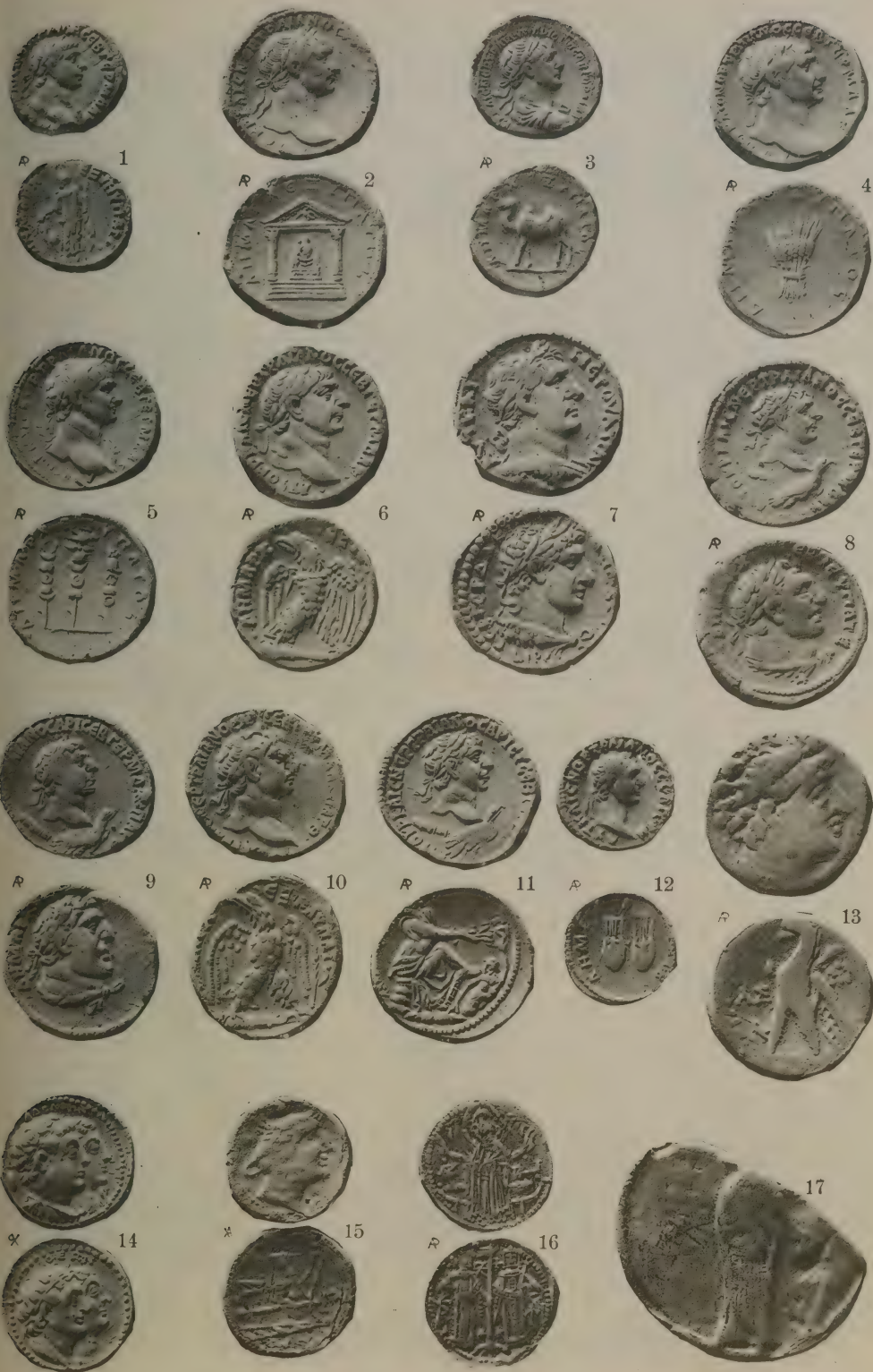

ΠΡΟΣΚΤΗΜΑΤΑ ΕΘΝ. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

ΕΝ ΕΤΕΙ 1906/7.

ΠΡΟΣΚΤΗΜΑΤΑ ΕΘΝ. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΕΝ ΕΤΕΙ 1906/7.

ΠΡΟΣΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΘΝ. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΕΝ ΕΤΕΙ 1896/7.

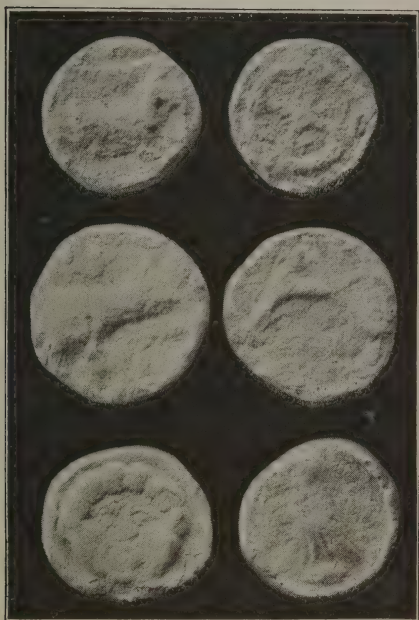
ΧΡΥΣΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΠΡΟΣΚΤΗΜΑΤΑ ΕΘΝ. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

ΕΝ ΕΤΕΙ 1896/7.

UNE MONNAIE DE FER

ATHÈNES OU MÉGARE ?

En 1882, Ulrich Koehler signalait plusieurs monnaies de fer, émises par les Grecs et dont voici une brève description.

- 1.— *Tégée*. Gorgoneion. Rs ΤΕΓΕ(ατᾶν), de droite à gauche ; chouette sur un objet indéterminé (massue et branche d'olivier (?)).— 10 gr.02.
- 2.— Autre ; fruste.
- 3.— Autre, usée.— 8 gr.8. (Athènes. Autrefois à la Société Archéologique d'Athènes) [= vignette, 3].
- 4.— *Argos*. Demi-loup à droite. Rs Α.— 10 gr.96.

- 5.— Demi-loup à gauche. Rs A.— 12 gr.80. (Collection Mélétopoulos au Pirée, décrite et figurée dans A. Μελετόπουλος, Κατάλογος τῆς Συλλογῆς αὐτοῦ, pag. 90, n° 44, pl. III).
- 6.— Demi-loup. Rs A. (Cab. de Berlin¹, de la coll. v. Prokesch).
- 7.— *Heraia* (Arcadie occidentale). Tête d'Athéna à gauche. Rs ΗΡΑΘΑΙ écrit circulairement (Ἡραοαῖ[ον]); point au centre.— 9 gr.62. (Cab. de Berlin)².

Le Cabinet de France possède aussi une pièce d'Argos, en fer (= vignette, 2), avec protomé de loup et A au Rs.— 8 gr.85 (n° 2012, donné par Napoléon III avec la collection Saïd Pacha)³.

Koehler a naturellement rappelé les ὀβελοὶ et ὀβελίσκοι de fer d'Argos⁴, le πέλασος de Sparte, les σιδάρες de Byzance, et enfin la communauté de Clazomène frappant du fer comme monnaie obsidionale⁵.

Koehler pensait que dans l'ouest du Péloponnèse, le monnayage du fer avait précédé celui du bronze; mais qu'il ne s'agissait pas d'une imitation de la monnaie de Sparte, qu'on ne saurait guère en effet considérer comme une véritable monnaie. Selon Koehler encore, les monnaies de fer de Tégée et d'Argos furent fabriquées vers le milieu

1. Pour les six pièces précédentes, voy. l'article *Zur Geschichte des griechischen Münzwesens* dans *Mittheil. des deutschen archäologischen Institutes in Athen*, t. VII, 1882, p. 1 à 7, 2 fig.

2. Ulrich Koehler, *Peloponnesisches Eisengeld*, dans le même vol., p. 377-379, fig.

3. C'est M. J. Svoronos, qui me signala cette pièce, il y a quelques années, lorsque je lui parlai de la pièce dont il est question plus loin.

4. Voy. en dernier lieu, sur ces broches de fer, l'article de M. Svoronos dans le *Journal internat. d'Archéol. numism.* 1906, p. 147 et s. (pl. X-XII reproduisant le faisceau de broches (ὀβελίσκοι) de fer, dédiées par le roi Pheidon au temple d'Héra d'Argos et trouvées dans les fouilles de M. Ch. Waldstein, au temple même d'Héra, l'*Héraion*).

5. Cf. Aristote, *Œconom.*, II, 2; Fr. Lenormant, *La Monnaie dans l'Antiq.*, t. 1er, p. 216.

du IVe siècle avant J. C., après la bataille de Leuctres (371).

Depuis lors quelques auteurs ont cité la monnaie de fer, sans apporter d'éléments nouveaux pour l'étude de la question¹. J'ai trouvé, il y a quelques années, chez un marchand de monnaies anciennes à Paris, dans un lot de pièces données comme venant d'Athènes, indication qui ne fournit malheureusement pas une provenance précise, la pièce dont voici la figure (vignette, 1) et la description :

Cheval libre (?) à droite. Rs Roue à quatre rais.— 7 gr.97.

Bien que le cheval (à gauche et à droite) paraisse sur des pièces d'argent archaïques attribuées à Athènes², et qu'une roue, assez semblable à celle de la pièce de fer, marque d'autres espèces données à cette cité³, je ne propose la même attribution que timidement. Je remarque pourtant que M. Svoronos, s'appuyant sur divers passages d'auteurs anciens, a déjà émis l'hypothèse qu'Athènes avait fait usage de la monnaie primitive de fer (ὀβελίσκοι), comme d'ailleurs Mégare, la métropole de Byzance où les σιδάριοι eurent cours⁴. D'autre part, comme le même érudit a déjà proposé, avec de bonnes raisons, de classer à Mégare⁵ les pièces archaïques, au type de la roue, attribuées généralement à Athènes, on peut placer ma monnaie de fer, avec autant de probabilité, à Mégare ou Athènes : types, métal et provenance conviennent fort bien à ces deux villes.

1. A. Engel, dans la *Rev. numism.*, 1887, p. 399-401; G. F. Hill, *A Handbook of Greek and Roman coins*, 1899, p. 17, fig. (Argos); E. Babelon, *Traité des mon. gr. et rom.*, I, 1901, col. 295 et 467; Julius Graf, *Münzverfälschungen im Altertum*, dans *Numism. Zeitschrift*, 1903 (Vienne 1904) p. 6 et 7.

2. E. Babelon, *Traité des mon. gr. et rom.*, *Descr.*, t. Ier, 1907, n° 1904 et cf. 1097, pl. XXXIII, n°s 3 et 7.

3. *Ibid.*, n°s 1103 et 1105, pl. XXXIII, n°s 16 et 17.

4. *Journ. intern. d'archéol. numism.*, t. IX, 1906, p. 195.

5. Même recueil, t. I, 1898, p. 373. Lermann, *Athenatypen*, p. 25. E. Babelon, dans *Journ. intern. d'archéol. numism.*, t. VII, 1904, p. 247.

Essayé sur la tranche, le flan a donné un métal qui, attaqué seulement par la lime, a l'aspect brillant et gris du fer. D'ailleurs la pièce est entièrement recouverte d'une couche rouge-noirâtre, plus ou moins épaisse, dont l'aspect est bien celui du sesquioxyde de fer hydraté, dit vulgairement «rouille»¹. Cette couverte empâte beaucoup les types et il est difficile de dire par quels procédés ces types ont été obtenus.

Koehler, qui s'est servi du mot *geschlagen* (frappé), à propos des pièces de fer de Tégée et d'Argos, ne paraît pas avoir soupçonné que la fabrication des monnaies de fer soulevait une question intéressante. Si les procédés actuels permettent de frapper le fer en relief, on peut s'étonner que les Grecs, avec des coins de bronze, aient pu frapper des monnaies de fer. Je sais bien que quelques érudits croient aujourd'hui que les Anciens ont employé aussi des coins d'acier². Mais je n'en ai pas encore vu moi-même de cette nature. Il est probable d'ailleurs que les flans de fer, frappés à chaud, ont pu recevoir une empreinte sans finesse comme est celle des monnaies antiques de fer qui nous sont parvenues.

Ces monnaies de fer sont trop rares pour qu'on puisse en étudier la technique; si rares que beaucoup de numismates, des plus experts, n'en ont jamais eu entre les mains³.

ADRIEN BLANCHET

1. D'ailleurs la pièce s'attache parfaitement à l'aimant qui en est rapproché. (L'expérience a été faite par mon ami, M. F. de Villenoisy). Elle n'est donc pas d'argent ni de bronze. Elle n'est pas non plus de nickel, métal qui obéit à l'aimant, mais qui ne se recouvre pas de rouille.

2. Voy sur la question V Lemaire, dans *Revue belge de num*, 1892, p. 99 et 107, et Fr. de Villenoisy, dans *Congrès internat de Numism. réuni à Paris, en 1900*, p. 57.

3. C'est ce que m'assure aussi M. G. Froehner.

LES SIGLES LITTÉRALES

DES MONNAIES D'ANTIOCHE ET AUTRES VILLES DE SYRIE A L'ÉPOQUE IMPÉRIALE

Les monnaies frappées à Antioche sous le haut empire romain se répartissent en plusieurs catégories :

1°. Aurei ou deniers latins frappés par les empereurs généralement au départ de leurs expéditions guerrières, mais impossibles à distinguer dans la série impériale romaine, sauf pour certains usurpateurs qui ne purent se faire reconnaître qu'en Orient ¹.

2°. Monnaies grecques d'argent avec la tête et le nom de l'empereur, et quelquefois mais rarement celui de son légat; bien qu'elles présentent au revers le nom des Antiochéens et un symbole local, Tyché ou l'aigle hérité de l'époque séleucide, ces monnaies étaient frappées par ordre du *gouvernement impérial*. Leur légende grecque et leur taille n'avaient d'autre but que de les destiner à la circulation dans la partie orientale de l'empire.

3°. Monnaies latines ou gréco-latines de bronze, frappées sans allusion aucune à la ville d'Antioche, avec la marque SC (*Senatusconsulto*). Elles provenaient de l'atelier que le *sénat romain* avait installé à Antioche comme succursale

1. E. Babelon, *Traité des m. gr. et rom.*, t. I, p. 968-9 et 988, d'après Fr. Lenormant.

de son atelier métropolitain. (On sait que la frappe des monnaies de bronze à Rome avait été réservée au sénat.)

4°. Monnaies pseudo-autonomes de bronze, de plus petit module que les sénatoriales, avec ou sans le nom du légat, mais toujours sans le nom de l'empereur. Ces monnaies étaient frappées évidemment au bénéfice de la *ville d'Antioche*.

5°. Monnaies impériales de bronze, qui n'étaient frappées qu'à intervalles irréguliers. Elles portent la tête de l'empereur, mais, sauf cette particularité, sont plutôt assimilables aux autonomes. C'étaient les Antiochéens qui les frappaient, sauf à manifester leur loyalisme par l'apposition de la tête de l'empereur, comme dans toutes les villes grecques. Ces monnaies, sous Auguste, portent la mention expresse d'une dédicace faite au prince à l'occasion de son pontificat ¹.

Quand on veut étudier les lettres et sigles diverses qui se rencontrent sur les monnaies d'Antioche à cette époque, il faut les observer d'abord séparément dans chaque catégorie et ne pas oublier qu'il existait plusieurs sortes de monnayeurs appartenant à l'empereur, au sénat, à la ville, ou que du moins les errements pouvaient varier suivant le maître pour qui on travaillait ².

Sous Auguste, les monnaies grecques d'argent sont datées de l'ère impériale d'Actium, ΕΤΟΥΣ ΞΚ ΝΙΚΗΣ (an 26 de la Victoire, et à la suite jusqu'à 42); elles portent parfois accessoirement la marque du consulat ΠΑ (=ΥΠΑ) ΙΒ ou

1. Sur ces catégories de monnaies, cf. B. Pick, *Zur Titulatur der Flavien*, dans *Zeitsch. für Num.*, t. XIII et XIV.

2. E. Babelon (*Traité des m. gr. et rom.* t. I, p. 971-3) expose comment à Rome, bien que les revenus de la frappe de la monnaie d'or et d'argent fussent à l'empereur et ceux de la monnaie de bronze au sénat, et qu'il existât des ateliers distincts, une même direction les régissait, qui tendait à faire pénétrer dans l'un toute pratique reconnue bonne dans l'autre. Sans doute il en fut ainsi à Antioche.

17 et deux fois en surplus la date de l'ère césarienne locale d'Antioche¹ (5A d'Actium avec ΔN; et BM avec Ξ). Les monnaies de bronze avec la tête de l'empereur sont datées de l'ère d'Actium, mais sans la formule rapportée ci-dessus (on en a de ZK à Λ); ce sont les pièces votives à la légende APXIEPATIKON ANTIOXEIΣ, dont le sens complet s'interprète: « *Caesari Augusto pontifici maximo ob susceptum pontificatum coronam Antiocheni dedicaverunt* ». Elles ont dû être frappées par les monnayeurs de la ville, comme les pseudo-autonomes sans tête impériale qui portent aussi l'ère d'Actium (de EK à ΔM).

L'ère d'Actium, personnelle à Auguste, et qui sous son règne s'était étendue des monnaies impériales aux autonomes, fut encore employée la première année de Tibère (ΕΜ = an 45), puis disparut sans retour. Encore la monnaie dont nous parlons porte-t-elle concurremment un A, qui paraît désigner la première année du règne de Tibère. Les autres impériales, argent (par exception) ou bronze, portent l'ère locale césarienne.

Caligula, sur sa monnaie d'argent frappée à l'effigie de sa mère, adopte l'année de règne: ET Γ. Claude ne date que le bronze, d'après l'ère césarienne.

Néron frappe des monnaies d'argent avec deux dates concurrentes dont l'une appartient à l'ère césarienne, dont l'autre ne peut être que celle de ses années de règne, tandis que les monnaies de bronze avec ou sans effigie impériale et les autonomes portent uniquement la date césarienne antiochéenne.

Galba, Othon ont des impériales d'argent datées de leur règne, avec la formule qui apparaît alors: ΕΤΟΥΣ ΝΕΟΥ ΙΕΡΟΥ A, B et des impériales de bronze datées de l'ère césarienne.

1. Ère remontant à la bataille de Pharsale, mais faisant commencer l'année comme l'ère des Séleucides, au 1er octobre.

Vespasien, Titus et Domitien font de même pour l'argent, et leurs impériales de bronze, quond il y en a, ne sont pas datées.

Nerva n'a que des impériales d'argent datées de son règne.

Trajan, après avoir daté l'argent quelque temps de l'année de règne avec la formule ordinaire, y renonce tout à coup — à l'époque où on décida de faire concorder le renouvellement de la puissance tribunice avec celui de l'année — et adopte le système, plus conforme aux vieilles traditions, de mentionner le numéro d'ordre de ses magistratures : puissance tribunice et consulat. Les autonomes, sous Vespasien et Trajan, ont bien entendu l'ère césarienne.

Quant aux monnaies sénatoriales, jusqu'à Titus inclusivement, elles ne portent aucune date, aucune lettre numérale ; la mention de la puissance tribunice ou du consulat du prince, mention conforme à l'esprit traditionnellement républicain des Pères Conserits, peut servir pour quelques-unes à fixer leur chronologie.

Sous Domitien apparaît quelquefois dans le champ, sous les lettres SC, une petite lettre : A, B, Δ, € ou Θ. La première idée qui se présente à l'esprit, est de supposer que cette numérotation était empruntée à l'une des autres catégories de monnaies, impériales ou autonomes, c'est-à-dire dans l'espèce se rapportait aux années de règne.

Mais, sous Nerva, les monnaies sénatoriales ont chacune une lettre de l'alphabet grec, de A à K ; cette numérotation ne peut désigner les années de règne du prince, puisqu'il ne resta pas au pouvoir plus d'un an et quelques mois. Force nous sera donc de chercher une autre explication à ces sigles littérales, apparues sous Domitien, probablement à la fin de son règne, et dont la multiplication paraît concorder sous Nerva avec un renouvellement d'activité de l'atelier

sénatorial qui s'explique par la bienveillance connue du premier des Antonins à l'égard du sénat¹.

Sous Trajan, les monnaies sénatoriales portent les lettres grecques de A à I, puis A', B', Γ' et X, ΓA, EK, BΔ. Sous Hadrien, mêmes lettres de A à I, puis AB, ΓΔ, ΕΣ; sous Antonin, de A à I, puis IA, IB, étoile; sous Marc Aurèle et Caracalla, numérotage analogue, moins complet.

Lorsque, d'autre part, nous voyons, sur les impériales de bronze d'Hadrien, apparaître quelques-unes de ces lettres, A, B, Γ, nous avons tout lieu de croire qu'elles ne désignent pas les années de règne — dont l'usage, toujours exceptionnel sur les bronzes, avait été aboli pour l'argent même par Trajan — mais qu'elles sont empruntées au genre de numérotation inauguré par les monnaies sénatoriales. Cette présomption devient l'évidence même pour les autonomes du temps d'Hadrien et d'Antonin à chronologie césarienne, où la série littéraire recommence chaque année.

Evidemment nous devons distraire de ce système les lettres K—A, qui se rencontrent ensemble pour la première fois sous Marc Aurèle en plus de la marque SC et de la lettre d'exergue; on les retrouve sous Elagabale, et elles doivent être l'abréviation par initiales d'une formule analogue, sinon équivalente au ΔΕ (Δημαρχικῆς Ἐξουσίας) qui prend possession des monnaies à partir de Caracalla. A cette époque, la distinction entre monnaies impériales et sénatoriales disparaît; ΔΕ, marque de l'empereur, et SC, marque du sénat, fusionnent; l'argent, de plus en plus altéré, va d'ailleurs se confondre avec le bronze.

A partir d'Elagabale, en distingue deux séries, celle des monnaies de potin à l'aigle, celle des monnaies coloniales de bronze. Ni les unes ni les autres ne sont numérotées; tout ce qu'on peut signaler, c'est une impériale d'Elagabale avec

1. M. A. Merlin l'a mise en pleine lumière dans sa récente thèse : *Les revers monétaires de l'empereur Nerva*. Paris, Fontemoing, 1906, in 8°.

un globule et une coloniale d'Alexandre Sévère portant un A. Les monnaies coloniales de ce prince ont souvent, en plus des marques ΔΕ et ΣC, la lettre Η, qui demeure inexpliquée.

Mais, par la suite, une nouvelle période commence. Avec Philippe on voit reparaître une série de lettres : A, B, Γ, Δ, sur les impériales à la légende ΜΟΝ VRB, c'est-à-dire sur les espèces destinées en principe à une circulation universelle, par opposition à celles qui portent ANTIOCHIA. C'est que dans l'intervalle un fait nouveau s'est produit ; l'atelier de Rome a inauguré, sous Gordien le Pieux, les marques d'officines¹, et ce sont bien les marques de quatre officines antiochéennes que nous devons, au temps de Philippe, reconnaître sur nos médailles².

Sous Trajan Dèce, le nombre en est porté à sept, désignées, non plus au revers mais au droit de la pièce, soit par des globules en nombre approprié, soit par des lettres grecques jusqu'à Ζ. Cette numérotation persiste sous Trébonien Galle et Volusien, où, par un surcroît de raffinement elle se répète au droit et au revers. Puis le monnayage des villes grecques s'éteint, et la monnaie grecque d'Antioche en même temps. Les empereurs, qui depuis Auguste, ont dû frapper fréquemment de l'or et de l'argent à coins latins dans l'atelier d'Antioche, se contentent alors de ce monnayage, mais il est difficile de le distinguer.

Une nouvelle réglementation devient nécessaire, du moment que les progrès de la latinisation imposent l'uniformité aux espèces, et, de fait, sous Claude le Gothique apparaissent à l'exergue des monnaies latines d'Antioche les lettres grecques A, B etc. . . . jusqu'à Η. Nous reconnaissons là les officines de notre atelier, portées de sept à huit. Une neuvième officine est créée sous Probus ; une dixième en

1 E. Babelon, *Traité des m. gr. et rom.*, t. I, p. 970 ; cf. Cohen et les travaux de O. Voetter.

2. Ce fait n'a pas encore été signalé.

307; le nombre en est porté en 314 à quinze, chiffre qui ne fut pas maintenu. A partir de Dioclétien, les monnaies d'Antioche étaient désignées par les initiales ANT ou SMA à l'exergue¹. Tel est le cas des petits bronzes à la légende GENIO ANTIOCHENI ou IOVI CONSERVATORI, qui ont été attribués à l'époque de Julien et que nous croyons contemporains de la tétrarchie²: ils se repartissent entre dix officines (de A à I).

Je me résume. Entre l'époque de Néron, de Vespasien, où les lettres placées dans le champ des monnaies antiochéennes désignent des *années de règne* et celle de Philippe où nous sommes autorisés, je crois, à reconnaître des *officines*, se placent des monnaies, de Domitien à Caracalla qui ont aussi des lettres à l'exergue. Quelle en est la signification? Apparemment la même que dans le monnayage d'un certain nombre de villes syriennes, dont M. Macdonald dans sa récente étude³ a dressé le tableau.

Si nous ne pouvons accorder ces lettres avec les années de règne à Antioche pour les motifs qui ont été déduits ci-dessus, nous ne devons non plus leur reconnaître cette signification à Doliché, à Germanicia Cæsarea, à Beroia, à Cyrrhus, à Chalcis, tant pour des raisons d'analogie que parce que, voisines du commencement de l'alphabet, elles ne correspondent pas au nombre élevé des années de règne d'un Trajan ou d'un Hadrien et supposeraient des interruptions trop longues⁴. D'autre part, il serait imprudent, semble-t-il, d'admettre dès cette époque des marques d'officines; et cette fois, c'est le chiffre de 9 à Zeugma, de 11 à

1 E. Babelon, *ibid.*, p. 990 et suiv., d'après A. Markl, Th. Rohde et J. Maurice.

2. A. Dieudonné, dans *Bull. de la Soc. des antiq. de France*, 1904.

3. G. Macdonald, *The numerical letters on imperial coins of Syria*, dans *Num. Chron.*, 1903, p. 105 et suiv. — C'est cette curieuse étude de M. Macdonald qui a été le point de départ de nos recherches.

4. La remarque est de Eckhel, *Doct. num.*, t. III, p. 259.

Hieropolis, de 12, 13, 15 ou 16 à Antioche¹, qui serait trop élevé, pour une époque où un si grand nombre de villes avaient conservé leur monnayage.

Au reste, voici le tableau complet² des lettres servant de différents dans la période qui nous occupe, à Antioche.

Liste des lettres grecques apparaissant dans le champ ou à l'exergue des monnaies d'Antioche, de Domitien à Caracalla.

Domitien	M. sénatoriales	A, B	Δ, Ε	Θ	
Nerva	»	A, B, Γ, Δ, Ε, Ϛ, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ			
Trajan	»	A, B, Γ, Δ, Ε, Ϛ, Ζ, Η, Θ, Ι, ΑΙ, ΒΙ, ΓΙ, Χ, ΓΑ, ΕΚ, ΒΔ			
Hadrien	»	A, B, Γ	Ζ, Η, Θ, Ι, ΑΒ, ΓΔ, ΕϚ		
»	Très petit module	Γ	Ζ	Θ	
»	M. impériales br.	A, B, Γ			
»	M. autonomes an 170	A			
»	» an 172 s. l.				
»	» an 177	A, B, Γ			
Antonin	M. sénatoriales	A, B, Γ, Δ, Ε, Ϛ, Ζ, Η, Θ, Ι, ΙΑ, ΙΒ, *			
»	» (petit aigle)	A, B, Γ, Δ, Ε, Ϛ, Ζ, Η, Θ, Ι			(quelquefois, étoile en plus)
»	Très petit module	Γ, Δ			
(Avec M. Aurèle)	M. sénatoriales	A, B, Γ, Δ	Η		
(M. Aurèle seul)	M. sénatoriales	A	Ε	Ζ	Θ ΓΙ
»	» (petit aigle)	A	Ε		(quelquefois, étoile en plus)
Antonin	M. autonomes an 190			Θ	
»	» 194	A, B, Γ, Δ	Η		
»	» 195	A, B	Δ, Ε	Ζ, Η, Θ, Ι	
»	» 207	palme, caducée			
M. Aurèle	M. sénatoriales		Ε, Ϛ	Θ, Ι	ΒΙ (en plus qqf. Κ—Α palme)
L. Verus	»	A	Δ, Ε	Η	ΑΙ, ΒΙ (celle-ci avec deux étoiles en plus)
»	M. autonomes an 212				ΒΙ
Commode	M. sénatoriales	A			
Caracalla	»	A	Δ		
»	» (petit aigle)	B			

1 G. Macdonald, *ibid*, p. 106 et 107.

2. Il est dressé d'après les trois collections du Cabinet des médailles, du British Museum et du Musée Hunter.

Quoique ces chiffres n'indiquent pas des années de règne, ne sont-ils pas néanmoins des marques *d'émissions successives*, de durée plus ou moins variable? Le rédacteur du Catalogue du British Museum a adopté cette solution¹. Les émissions sénatoriales de Trajan se répartiraient ainsi :

de 98 à 102 ap. J. C.	néant,
de 102 à 104	» (titre ΔΑΚΙΚΟC) de A à Γ, trois en 3 ans,
de 105 à 114	» (ΔΑΚΙΚΟC ΑΡΙCΤΟC) de Δ à ΑΙ, huit en 10 ans,
de 115 à 117	» (ΔΑΚ. ΑΡΙCΤ. ΠΑΡΟ) de ΒΙ à ΓΙ et Χ, ΓΑ, ΕΚ, ΒΔ (?).

Hadrien n'ayant pas reçu d'épithètes variées, ce mode de contrôle lui est inapplicable. Cependant on s'étonnera que les monnaies portant ce rappel de titres : ΘΕ ΤΡΑ ΠΑΡ. ΥΙ. ΘΕ ΝΕΡ. ΥΙ (θεοῦ Τραϊανοῦ Παρθικοῦ υἱός, θεοῦ Νερούα υἱωνός), qui, semble-t-il, doivent figurer au commencement du règne, manquent aux émissions Α—Ϛ et se remontrent à partir de l'émission Ζ! Enfin, et cela est décisif, Marc Aurèle « consul désigné » se rencontre avec la lettre Η, tandis qu'à son titre de « consul » effectif sont associées Α, Ε, Ζ etc.

Concluons : les lettres des monnaies sénatoriales ne désignent pas des émissions se succédant d'un seul tenant dans l'ordre alphabétique ; elles ont la même signification que les lettres correspondantes des autonomes de la période antonine, pour lesquelles la preuve n'est pas à faire.

M. Macdonald, frappé de ces coïncidences, a proposé de voir dans les lettres grecques des numéros de *mois*. Le système est des plus ingénieux. Chronologique par essence, il ne l'est pas pour nous, et il défie ce que j'appellerai « l'art de vérifier les dates », car la lettre Β par exemple peut aussi bien être consécutive à l'Α si elle appartient à la même année ou antérieure si elle est de l'année précé-

1. *Brit. Mus. Catal. Syria*, p. 182, note.

dente, ce que nous ne pouvons contrôler. Mais, sans ruiner directement cette hypothèse, on peut y faire plus d'une objection :

1°. Quel autre exemple avons-nous dans l'histoire d'une monnaie ainsi désignée par le mois sans mention de l'année? C'est chez les Athéniens seulement que les tétradrachmes de nouveau style ont été datés du mois exclusivement; mais cette indication mensuelle était la marque du magistrat qui entraînait alors en fonction, et d'ailleurs elle était accompagnée d'une marque d'atelier, sans compter les noms propres de trois fonctionnaires¹.

M. Macdonald a reconnu des numéros de mois sur certaines monnaies de Tigrane²; il y en a sur les monnaies de Mithridate³, mais toutes ces pièces sont pourvues de la date de l'année. On citera l'exemple des Parthes, qui habitaient la frontière voisine d'Antioche et contre qui mainte expédition fut dirigée au départ de cette ville, mais chez les Parthes encore le nom du mois — car il est exprimé en entier — ne faisait que préciser la mention de l'année. Il y a plus. On trouve sous Pacorus II (78-109 ap. J. C.), sous Volagasès II, III, IV, V (78-221 ap. J. C.) une numérotation par A, B, Γ, Δ, Ε pour les deux premiers; A, B pour le troisième;

1. E. Babelon, *Traité des m. gr. et rom.*, t. I, p. 839, d'après G. Macdonald, *Num. Chron.*, 1899. — M. Svoronos nous informe qu'il y a deux dans une séance publique de l'Ecole Française d'Athènes, il a soutenu que les lettres sous l'amphore des monnaies d'Athènes ne sont pas des marques d'atelier, mais bien les initiales des noms connus des différentes mines du Laurion (p. ex. Ἀρτεμισιακόν, Δημητριάκόν, Διφίλειον, Προσπαλτιακόν, Κτησιακόν, Ἐρμαϊκόν, Φιλημονιακόν etc.), servant à indiquer de quelle mine est tiré le métal qui a servi pour chaque frappe. Comme cette étude fait partie de son *Corpus* des monnaies d'Athènes, elle paraîtra seulement avec ce *Corpus*. Un sommaire de la théorie de Mr Svoronos est donné par les journaux d'Athènes le 22 Février 1906.

2. G. Macdonald, *The coinage of Tigranes I*, dans *Num. Chron.*, 1902, p. 193 et suiv.

3. E. Babelon et Th. Reinach, *Recueil général des m. gr. de l'Asie Mineure*, t. I.

A pour le quatrième; B pour le cinquième, numérotation indépendante de la date de l'année et du mois, qui, Longpérier l'a conjecturé¹, serait une indication d'officine. Par conséquent, l'exemple des Parthes se tourne en argument contre la thèse de Mr Macdonald.

Et enfin à quoi, à quel contrôle pouvait bien servir une marque mensuelle commune pour le même type à plusieurs années différentes?

2°. M. Macdonald explique le chiffre 13 (17 ou étoile) en disant que les Syriens avaient conservé l'usage du calendrier macédonien, adopté par les Parthes, où un treizième mois s'intercalait tous les deux ou trois ans². Il est certain que l'année ne commençait pas dans cette région à la même saison qu'à Rome³; certain aussi que les noms des mois macédoniens avaient été conservés, mais on a conjecturé que, les mois désignés par les noms macédoniens étant devenus solaires avaient été mis d'accord avec le calendrier julien et que par suite le mois intercalaire avait dû nécessairement disparaître⁴. Le système qui admet sans restriction la persistance du calendrier macédonien et séleucide à l'époque impériale à Antioche paraît plus soutenable⁵.

Nous admettons donc le 13e mois, mais d'autres lettres ou combinaisons de lettres de nos monnaies ne sauraient

1. *Brith. Mus. Cat., Parthia*, p. 193; A. de Longpérier, *Mémoires sur la chronologie et l'iconographie des rois parthes arsacides*, p. 121.

2. Trois fois dans une période de huit ans (octaétéride) ou sept fois en dix-neuf ans (cycle de Méton).

3. Elle commençait à Antioche au 1er octobre

4. H. Martin, *Le calendrier chaldéo-macédonien*, dans *Rev. archéol.*, 1853, p. 206 et 339. — Ruelle, art. *Calendarium* du *Dict. des antiq.* p. 829 et 831. — Ideler (*Handbuch der Chronologie*) est hésitant (cf. p. 359 et p. 397).

5. Unger, dans Müller (Iwan), *Handbuch der klass. Altertumswissenschaft*, 2e éd. t. I, *Hilfs Disziplinen*, p. 770. — Voy. aussi Th. Reinach, *Les m. arsacides et l'origine du calendrier juif*, dans *Rev. num.*, 1889, p. 386.

rentrer dans le cadre des mois. Pour la jonction de deux lettres consécutives, AB, ΓΔ, ΕΣ (sous Hadrien), M. Macdonald l'explique en disant que la frappe, ayant duré deux mois, porte une double marque; j'aimerais mieux, pour ma part, entrant dans son idée, faire la supposition suivante qui explique plusieurs anomalies. Le numérotage par lettres de l'alphabet s'échelonnant comme des unités, et à partir de la lettre Ι comme des dizaines, n'était pas absolument entré dans les mœurs à la Monnaie d'Antioche. On l'applique sous Trajan (les combinaisons de Ι (10) avec Α, Β, Γ (1, 2, 3), donnent 11, 12, 13); mais sous Nerva on préféra continuer l'alphabet et donner à la lettre Κ la valeur 11 (ce système a été employé parfois dans l'antiquité grecque — seulement en ce cas on négligeait le Σ et Κ valait 10 — par exemple par les rédacteurs de l'Iliade et par les monnayeurs de Ptolémée II ¹⁾); enfin sous Hadrien, on usa d'un autre artifice, on créa des groupes numéraux après Ι en accouplant deux à deux les premières lettres de l'alphabet (AB=11; ΓΔ=12; ΕΣ=13). Quant à Χ, ce serait un double de Ι (10). Mais, même avec cette explication, on ne rend pas compte de ΓΑ, ΕΚ (25?). M. Macdonald insinue qu'il y aurait là une tentative pour introduire les noms des monnayeurs; mais, pour des sigles si manifestement identiques et identiquement placées, une pareille différence d'interprétation est peu scientifique.

3°. Beaucoup de séries n'ont de représentées que les premières lettres de l'alphabet, hors d'Antioche principalement, et cette coïncidence ne peut dépendre du hasard des trouvailles. Il faudrait supposer que chaque année, on reportait le monnayage au début de l'exercice et qu'on s'arrêtait aussitôt qu'on jugeait la circulation suffisamment pourvue. Hy-

1. J. N. Svoronos, *Les m. de Ptolémée II qui portent des dates*, dans *Revue belge de numism.*, 1901, p. 27 du tir. à part.

pothèse sur hypothèse ! Et cela sans tenir compte des changements de règne.

Bref, la critique du système est aisée, il est loin de satisfaire l'esprit ; mais, dès qu'il s'agit d'y substituer une autre explication, la difficulté commence.

Les lettres en question ont dû marquer les produits des diverses équipes de monnayeurs ; dès qu'elles ne fixent pas une date précise ou un numéro d'émission, c'est leur seule raison d'être ; mais elles ne correspondent pas purement et simplement aux officines, elles sont en plus grand nombre. Pourquoi n'auraient-elles pas désigné les *coins* ?

Partout où l'indication de l'année permet de reproduire sans inconvénient les mêmes marques, ou bien lorsque la frappe interrompue se trouve reprise avec une légère variante, on ne dépasse pas les premières lettres de l'alphabet ; si au contraire la date est omise ou si par exemple la matrice reste la même indépendamment du poinçonnage des lettres, alors on cherche des combinaisons quelconques, prises au hasard d'une circonstance que nous ignorons, ΓΑ, ΕΚ, ΒΔ, pour varier la numération, et même en ce cas l'emploi d'un Κ (pour 11) de préférence à ΑΙ, et des combinaisons ΑΒ, ΓΔ, ΕΖ qui ne correspondent pas à des nombres, s'explique mieux que par rapport à des mois dont le numéro d'ordre était établi par le calendrier.

Rappelons-nous aussi que les coins d'une monnaie étaient au nombre de deux. Le plus important n'était pas celui qui portait la marque banale SC, mais la tête de l'empereur ; et cependant on jugeait peu convenable d'affubler d'une lettre de monnayeur l'image respectée, on la mettait au revers. Dès que cassait l'un des coins, celui à la marque SC fût-il intact, peut-être le refaisait-on avec un numéro nouveau puisque la combinaison était nouvelle, et ainsi s'explique le nombre élevé que nous atteignons. Les formes ∨ ou Λ pour Α, ϑ pour Β, ⊥ pour Γ, ⊐ pour Δ, Σ pour Ζ, ΒΙ pour ΙΒ, cons-

titueraient autant de différents qui avaient leur valeur. Au reste, beaucoup de combinaisons peuvent s'imaginer ; nous ne prétendons pas les décrire par le menu, mais indiquer seulement dans quel ordre d'idées se trouve, selon nous, la solution du problème.

Numéroter des coins était plus compliqué que numéroter des officines, et l'humanité procède en général du simple au composé ; mais cette règle n'est pas absolue : on peut avoir créé un système trop compliqué et l'abandonner pour un plus simple.

Cette pratique avait été inaugurée par les monnayeurs du Sénat ; elle s'étendit de proche en proche sous les empereurs amis du Sénat, puis fut abandonnée au temps de Caracalla, lorsque prévalut un esprit nouveau. Cependant si elle n'avait pas eu ses inconvénients, il est peu probable qu'on y eût renoncé. Quant à la réapparition des lettres sous Philippe, elle avait été précédée d'une innovation différente introduite à Rome : le numérotage des officines, moins parfait que celui des coins, mais seul applicable à un monnayage de plus en plus actif, comme celui qui, à l'époque de la tétrarchie, dut approvisionner de monnaies uniformes l'empire entier.

A. DIEUDONNÉ.

DIE SPIESSE DER RHODOPIS

Herodot erzählt, dass die Pyramide des Mykerinos von Einigen der Hetäre Rhodopis zugeschrieben werde. Er widerlegt diese Sage ausführlich (II 134-135): eine Hetäre könnte kein solches Riesenwerk schaffen, das Tausende von Talenten erforderte; und zudem habe Rhodopis lange Jahre nach den Erbauern der Pyramiden gelebt, zur Zeit des Amasis.

Sie stammte aus Thrakien, war Sklavin des Iadmon von Samos, der auch den Fabeldichter Aesop besass. Ein anderer Samier, Xantheus, soll die Rhodopis nach Aegypten gebracht haben, wo sie Charaxos, Sapphos Bruder, um eine hohe Summe freikaufte. So blieb die anmutige Hetäre in Aegypten und erwarb grosse Reichtümer, deren Zehnten zu Herodots Zeiten noch Jeder sehen konnte. Denn sie wollte in Hellas ein Denkmal hinterlassen, wie es kein Anderer ersonnen und geweiht hatte, und stiftete daher, soweit der Zehnte ihres Erwerbs reichte, viele eiserne 'Rinderspiesse' (ὄβελοὺς βουπόρους πολλοὺς σιδηρέους) nach Delphi, wo sie zwischen Altar und Tempel vereinigt wurden (οἱ καὶ νῦν ἔτι συννεύονται ὅπισθε μὲν τοῦ βωμοῦ, τὸν Χίῳι ἀνέθεσαν, ἀντίον δὲ αὐτοῦ τοῦ νηοῦ). So berühmt ward Rhodopis, dass alle Hellenen ihren Namen kannten.

So weit Herodot, und es ist zunächst einleuchtend, dass nur einer einflussreichen Frau die seltene Ehre zu Teil werden konnte, ihr Weihgeschenk an der vornehmsten Stelle des delphischen Heiligtums aufstellen zu dürfen.

Dass sie eine Hetäre war, macht dabei keine Schwierigkeit. Konnte doch noch Praxiteles seine Statue der Phryne ganz in der Nähe aufrichten.

Erst eine späte Zeit nahm daran Anstoss (Plutarch, de Pythiae orac. 14, p. 39 f. Paton); damals war das Weihgeschenk der Hetäre schon verschwunden, aber die Fremdenführer zeigten noch seine Stelle: ἔδειξεν ὁ περιηγητὴς χωρίον, ἐν ᾧ Ῥοδώπιδος ἔκειντό ποτε τῆς ἐταίρας ὀβελίσκοι σιδηροῖ. Es muss ein bedeutendes Monument gewesen sein; Ῥοδώπιδος ἀνάθημα war zur sprichwörtlichen Wendung geworden (Suidas s. v., vgl. Αἴσωπος und Ἰάδμων; Hesych s. v.), der Komiker Kratinos hatte es erwähnt (Athen. XIII 596 c: τοὺς περιβοήτους ὀβελίσκους..., ὧν μέμνηται Κρατῖνος διὰ τούτων; das Citat ist leider ausgefallen). Vgl. auch die sehr verderbten Verse Epicharms bei Athen. VIII 362 b.

War Rhodopis blos eine siegreich schöne Hetäre von Naukratis? Nach einer anmutigen Geschichte, die Strabon (XVII 808) und nach ihm Aelian (Var. hist. XIII 33) bewahrt haben, entführt ein Adler der Badenden eine Sandale, trägt sie zu König Psammetich (der Name nur bei Aelian) und lässt sie in dessen Schoss fallen. Der König, überrascht durch dieses wunderbare Geschenk, befiehlt die Herrin der Sandale, die den lieblichsten Fuss ahnen lässt, im ganzen Lande zu suchen, und erhebt die endlich Gefundene zu seiner Gemahlin.

Wenn sich unter diesem Märchen ein Kern von Wahrheit verbirgt, wäre Rhodopis wohl eine Hetäre, aber eine vom Range der Theodora, und man verstünde, warum die delphische Priesterschaft ihrem Anathem so viel Ehre erwiesen hat. Herodots Erzählung von ihrem Verhältnis zu

Charaxos mag auf einem Missverständnis beruhen. Denn, wie Athenaeus bemerkt, schmähte Sappho (fr. 138, vgl. 148) nicht Rhodopis, sondern eine Doriche als Geliebte ihres Bruders. Ich nehme mit Wiedemann (Herodots zweites Buch S. 488) an, dass sie ῥοδῶπις als Adjectiv gebrauchte, Herodot aber das Epitheton als Namen der berühmten, zu Sapphos Zeit wohl schon verstorbenen Hetäre fasste. Jedenfalls könnte die angebliche Gemahlin des Psammetich nicht zur Zeit des Amasis 'geblüht' haben (Herod. II 134: κατὰ Ἀμασιν βασιλεύοντα ἦν ἀκμάζουσα Ῥοδῶπις); denn die beliebte Verdoppelung zu zwei gleichnamigen Personen wird man in diesem Falle doch nicht anwenden wollen.

Über die sonderbare Weihung eiserner Spiesse, die einem Rinderhirten oder Handwerker besser zu ziemen schien als einer Hetäre, hat man sich vergebens den Kopf zerbrochen, bis Svoronos den rechten Weg wies. In einem lichtvollen Vortrag in unserem Institut (27. 2. 1907), der stark erweitert in dieser Zeitschrift erschienen ist (IX 1906, 192 Taf. 10) hat er ein vergessenes Weihgeschenk des argivischen Heraion uns erst verstehen gelehrt: ein Bündel eiserner Spiesse, Obeloi, die nichts geringeres sind als das berühmte Anathem Pheidons von Argos, die Vorfahren der Obolen, zu einer Zeit da es noch keine Münze gab. Solch' eisernes Geld muss auch Rhodopis nach Delphi geweiht haben, viele Spiesse, wie Herodot bezeugt, gross genug um Rinderstacheln zu gleichen, den Zehnten des Besitzes einer reichen Frau. Damit ist auch bewiesen, dass sie eher zur Zeit des Psammetich als des Amasis gelebt hat, denn als dieser regierte (von 569 an), war gemünztes Geld in Griechenland schon allbekannt.

Wir können auch mit grosser Wahrscheinlichkeit be-

stimmen wann das Weihgeschenk der Rhodopis zerstört worden ist. Raubgier oder Kunstsinne der Römer, der Sulla und Nero, konnte es nicht reizen, wohl aber die Not der Phoker im dritten heiligen Kriege. Als Philomelos die goldenen und silbernen Anatheme zu Münzen, die ehernen zu Waffen einschmelzen liess, mag er die eisernen Spiesse als willkommene Lanzen verwendet haben. So könnte Kratinos sie noch aus eigener Anschauung geschildert haben, zu Plutarchs Zeiten waren sie längst verschwunden. Pausanias erwähnt sie überhaupt nicht mehr, ein neues Zeichen dafür, dass er in Delphi nur Selbstgesehenes anführt.

Abb. 1.

Seit Jahren schon, lange bevor ich das Wesen dieses Weihgeschenks erfasst hatte, glaubte ich die Basis der Spiesse wiedergefunden zu haben, glaubte es um so mehr, als ich vor kurzem erfuhr, dass ein so vorzüglicher Kenner wie E. Bourguet zu demselben Schlusse gelangt war. Es handelt sich um die beiden, auf Abb. 1 wiedergegebenen Steine. Als ich im Jahre 1901, dank Herrn Homolle's freundlicher Erlaubnis, den einen photographieren durfte, stand er mitten unter den Baugliedern des Tempels geschichtet, an dessen Ostfront—also ungefähr an der Stelle,

wo das Anathem der Rhodopis anzusetzen wäre; jetzt sind beide Blöcke am Eingang zum 'Temenos des Neoptolemos' (Fouilles de Delphes II 56; Luckenbach, Olympia und Delphi 45) neben einander gelegt.

Es sind zwei ungleich grosse Platten aus hartem, grauem Kalkstein vom H. Elias (vgl. zum Gestein Pomtow-Lepsius, Philologus LXVI 1907, 264). Sie passen nicht aneinander, wie man nach der Oberansicht (Abb. 1) annehmen sollte. Abb. 2 und 3 geben Unteransichten und die jetzt zusammen gelegten Schmalseiten der beiden Steine, in Zeichnungen von P. Sursos nach meinen Aufnahmen. Man sieht, dass der halben Schwalbenschwanzklammer auf der Unterseite des grossen Blocks (A) keine auf dem kleineren (B) entspricht, dass ferner die Dübellöcher auf den Seiten von A und B nicht zu einander passen. A hat auf beiden Schmalseiten solche Dübellöcher, B nur auf einer. Die ganze Basis bestand also aus mindestens vier Blöcken, vorausgesetzt, dass jene Löcher nicht von einer späteren Benutzung der Blöcke stammen; an den Langseiten stiessen keine weiteren Steine an. Die Hohlkehle, welche den Unterkanten der Langseiten entlang läuft, kann, ebenso wie die mächtigen Dübellöcher der Unterseiten, zu einer Neuverwendung der Steine gehören; eine solche wird wenigstens für A sicher bewiesen durch jene Klammerspur auf seiner Unterseite.

Kehren wir zur Oberfläche der mächtigen Basis zurück, die 1,07 m breit und jetzt noch 1,77 ($1,21 + 0,56$) m lang ist. Da fallen zunächst die zahlreichen Einsatzlöcher auf, die über die ganze Fläche verstreut sind: meist quadratisch, etwa 1,5 cm im Geviert, mit Blei gefüllt, in dem noch die Reste eiserner Stäbe stecken. Die Stärke des Bleivergusses deutet darauf, dass hohe oder schwere Ge-

genstände hier aufgepflanzt waren. Man denkt sofort an die Spiesse der Rhodopis. Aber eine nähere Betrachtung stellt dieser Lösung Schwierigkeiten entgegen. Auf dem kleineren Blocke (B) stehen die Löcher am Rande so ziem-

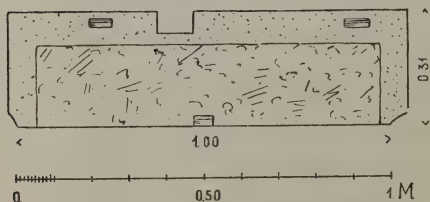
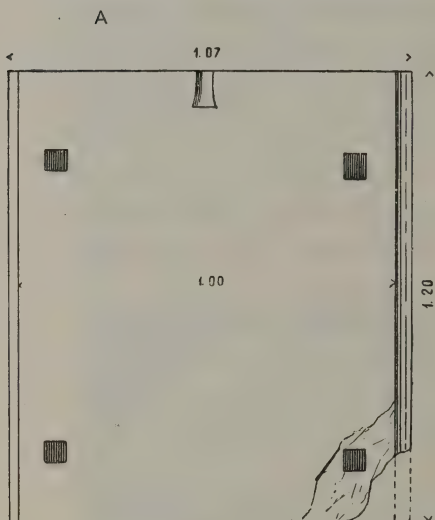

Abb. 2.

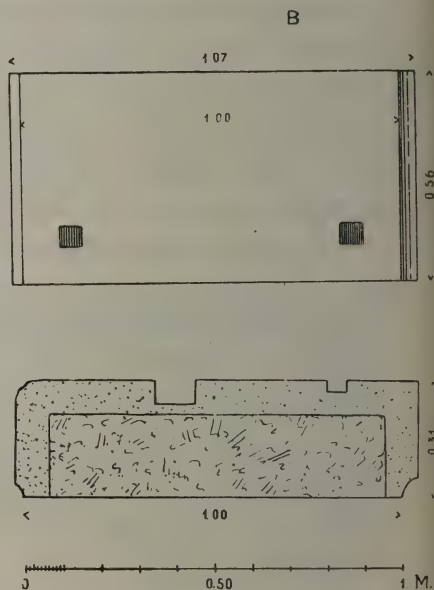

Abb. 3.

lich in regelmässigen Abständen und geraden Linien; nach innen zu wird ihre Anordnung zwar freier, aber die ganze Fläche war doch mit ihnen übersät. Die unregelmässige Höhlung, auf der sie jetzt zu fehlen scheinen, ist nur eine spätere Verletzung des Steins.

Anders bei A: da fallen zunächst zwei mächtige Höhlungen auf, die beide dicht am äusseren Rande der Platte liegen. Sie enthalten noch einen dicken Bleiverguss, ihre Ränder sind ausgebrochen, als hätte man gewaltsam einen schweren, fest mit der Basis verbundenen Gegenstand herausgerissen. Leider lässt sich nicht mehr erkennen, ob diese Gegenstände aus Bronze oder Eisen bestanden. Neben den beiden Höhlungen treten dann die quadratischen Einsatzlöcher auf beiden Seiten wieder auf; aber sie sind zunächst spärlich, viel weniger dicht gedrängt als auf der Platte B; und zwischen jenen beiden Höhlungen ist ein weiter, unregelmässiger Raum ganz frei geblieben; die Oberfläche ist hier rauh gelassen, war also wohl nicht sichtbar.

Man denkt zunächst an die Basen grosser Vierfüssler, des Stiers von Korkyra, des δούρειος ἵππος (Pomtow-Bulle, AM. XXXI 1906, 459; Klio VIII 1908, 111). Wir hätten auf A etwa die Vorderhufe des Tieres anzusetzen, auf einer anstossenden, jetzt verlorenen Platte die hinteren. Einen Stier im Aehrenfeld möchte man sich vorstellen; hatten doch Apollonia, Myrina, Metapont je ein χρυσοῦν θέρος nach Delphi gesandt (Plut. de Pyth. orac. 16; Hiller v. Gaertringen bei Pauly-Wissowa IV 2541. 2547; vgl. das λήϊον χρυσοῦν der Tempelinventare des Parthenon, IG. I 161 ff.). Diese reicheren Weihgeschenke werden aus goldenen Aehren (und Reben) bestanden haben, die auf Steinen wie den unseren oder auf bronzenen Platten aufgepflanzt waren.

Aber diese Lösung wird dadurch ausgeschlossen, dass sich zwar an der äusseren Schmalseite von A wiederum Löcher finden, also gerade unter dem Leibe des vermuteten Stiers, dass sie aber dann ganz unmotiviert zwischen

den 'Hufen' fehlen würden. Viel eher liesse sich diese sonderbare Disposition durch die Annahme einer bekleideten Colossalstatue erklären, deren Sohlen in jenen Höhlungen durch dicke Bronz Zapfen befestigt waren, während ihr Gewand die leer gelassene, rauhe Fläche bedeckte. Allerdings ständen dann die Füße auffallend nahe am Rande. Die Form der Höhlungen stützt leider diese Erklärung nicht, schliesst sie aber auch nicht aus, denn dass Fussspuren von Bronzestatuen nicht immer dem Umriss der Sohle folgen, ist bekannt. Ich möchte daher annehmen, dass wir doch in diesen Steinen einen Teil der Basis besitzen, auf der Rhodopis ihr eigenes Bild, oder eine langgewandete Götterstatue, mitten unter den Spiessen aufgestellt hätte. Dass man nur diese im Altertum beachtet hätte, darf nicht wunder nehmen: Statuen gab es genug zwischen Tempel und Altar, aber dieser sonderbare Wald eiserner Stacheln war ein Unicum¹.

Ich verhehle mir keineswegs, dass ich nicht das abgerundet sichere Resultat zu bieten vermag, das ich erhoffte. Aber diese Steine bilden ein so eigenartig interessantes Monument, und das Weihgeschenk der Rhodopis ist so altertümlich und bedeutsam, dass ich glaube, Herrn Svoronos' freundlicher Aufforderung zur Publication folgen zu dürfen, auch wenn ich nur Wahrscheinlichkeiten, keine Beweise, aneinanderreihen kann.

GEORG KARO

¹ Ich muss allerdings erwähnen, dass ein kleiner gerundeter Brecciablock, in ähnlicher Weise mit kleinen bleigefüllten Löchern übersät, im Pflaster der Heiligen Strasse, am östlichen Ende der Stoa der Athener, steckt. In seiner jetzigen Lage entzieht er sich der Untersuchung.

ΑΝΑΘΗΜΑ ΑΜΠΕΛΙΩΤΩΝ ΚΥΡΗΝΑΙΩΝ ΕΝ ΔΕΛΦΟΙΣ

ΚΑΥΔΟΣ ΣΙΔΦΙΟΥ

(Πίναξ XV.)

Τῷ 1894 ἀνευρέθησαν ἐν Δελφοῖς κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ πλησίον τοῦ μεγάλου βωμοῦ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν βάσεων τῶν ἀναθημάτων τοῦ Γέλωνος καὶ τῶν λοιπῶν Δεινομενιδῶν «τρεῖς γυναικεῖαι μορφαί, αἵτινες χορεύουσι κρατούμεναι ἐκ τῶν χειρῶν περὶ κίονα ἔχοντα εἶδος κανλοῦ φυτοῦ. Φοροῦσι βραχὺν καὶ ἀνεμούμενον χιτῶνα, πόλον διευρυνόμενον (ένασέ) εἰς σχῆμα κάλυκος καὶ κοσμούμενον ὑπὸ φύλλων ὀξυκορῦφων ὥς εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ὀρχηστρίδων τοῦ Τζιόλπασι (Benndorf und Niemann, *das Heroon* von Gjölbashi-Trysa, Wien 1899. Collignon, *Hist. de la Sculpt. gr.* II, σ. 205). Φαίνεται ὅτι τὸ ὅλον ἦτο βάσις τρίτοδος» (BCH, 1894 σ. 180 Homolle). Προσέτι εὐρέθησαν πολυάριθμα θραύσματα «κίωνων» ἐν σχήματι κανλοῦ σιλφίου, ἅτινα ἐνόμισεν ὁ κ. Homolle (αὐτόθι), ὅτι ἡδύνατο νὰ ἀναγάγῃ εἰς τὸν θησαυρὸν τῶν Κυρηναίων. Ἀλλὰ τοιοῦτος θησαυρὸς δὲν ὑπῆρξεν ἐν Δελφοῖς, ὅσον εἶναι γνωστόν, ὁ δὲ ἐννοούμενος ἐνταῦθα εἶναι ὁ τῶν Μασσαλιωτῶν καὶ τῶν Ῥωμαίων, (ὄρα τὸν ἐμὸν Ὅδηγὸν τῶν Δελφῶν 1908 σ. 49 καὶ τὸν συνημμένον χάρτην τοῦ τεμένους τοῦ Ἀπόλλωνος), ὥς θὰ ἀποδείξω ἄλλαχού.

Τῷ 1897 δημοσιεύων ἐκτενεστέραν μελέτην περὶ τοῦ εὐρήματος ὁ κ. Homolle (BCH, 1897 σ. 603-614) λέγει, ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ εὐρέθησαν καὶ ἄλλα ὅμοια θραύσματα, ἅτινα συγκολλώμενα ἀπετέλουν ἓνα φυτικὸν κίονα μέγαν (ὑψ. 8 μέτρων περίπου), ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ἦσαν τεθειμέναι αἱ τρεῖς ὀρχηστρίδες, ἃς ὀνομάζει καρυάτιδας. Ἐγκαταλείπει ἐπομένως τὴν γνώμην, ὅτι τὸ ὅλον ἦτο κίων ἢ κίονες τοῦ «θησαυροῦ τῶν Κυρηναίων», δέχεται αὐτὸ ὡς

ὑποβαστάζον ποτὲ τρίποδα καὶ ἀποφαίνεται, ὅτι ὁ φυτικός καυλὸς δὲν εἶναι καυλὸς σιλφίου, ἀλλὰ ἀκάνθου, λαλοῦντος συμβόλου τῆς Μακεδονικῆς πόλεως Ἀκάνθου, ἀνάθημα δὲ τῶν Λακεδαιμονίων εἰς ἀνάμνησιν τῆς νικηφόρου δράσεως τοῦ Βρασίδου ἐν Μακεδονίᾳ (424-422 π.Χ., Θουκ. 4, 84-88). Αἱ «Καρυάτιδες» τότε κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Homolle εἶναι *Lacaenae saltantes* ἐκ τῆς λακωνικῆς κόμης Καρυαί. Βραδύτερον ὅμως (*Comptes Rend. de l'Académie. d. inscr. et belles lettres* 1904 σ. 473) ἐχώρισεν ὁ κ. H. τὸ σύμπλεγμα τῶν ὀρχουμένων κορῶν ἀπὸ τοῦ λοιποῦ κίονος δεχθεὶς δύο ἀναθήματα σύγχρονα, ἔργα τοῦ αὐτοῦ ἴσως τεχνίτου: τὸν ἀκάνθινον κίονα καὶ τὸ σύμπλεγμα τῶν *Καρυατίδων*.

Εἰς τὴν ἔρευναν ὁλοκλήρου τῆς μελέτης τοῦ κ. Homolle δὲν θὰ εἰσέλθω. Θὰ ἀσχοληθῶ ὅμως νὰ καταδείξω διὰ βραχέων, ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκ τοῦ φυτοῦ ἐντυπώσεως αὐτοῦ ἀπομάκρυνσις καὶ ἡ προσφυγὴ πρὸς θεωρίαν ῥηποκίνδυνον καὶ ἥμισυ δυναμένην νὰ στηριχθῇ διὰ πραγματικῶν ἐπιχειρημάτων, δὲν ἦτο ὀρθή, ἀγαγοῦσα διὰ τῆς ἀποπλανήσεως εἰς τοιαύτην ἀβεβαιότητα, ὥστε τὸ μνημεῖον τοῦτο νὰ ὑπολαμβάνηται ἐντελῶς ἀγνώστου προελεύσεως (ᾶρα τὸν ἐμὸν Ὅδηγὸν τῶν Δελφῶν σ. 21-22).

Δημοσιεύω ἐν τῷ φωτοτυπικῷ πινάκι XV, Α εἰκόνα¹ τῆς ἐν τῷ μουσεῖῳ τῶν Δελφῶν γυνήνης ἀναπαραστάσεως τοῦ ἀποτελεσθέντος, μακρὰν πάσης περὶ σιλφίου σκέψεως, κίονος, ὡς καὶ τινὰς εἰκόνας κυρηναϊκῶν νομισμάτων πρὸς σύγκρισιν. Τὰ νομίσματα ταῦτα δεικνύουσι τὸ σπάνιον καὶ κατ' ἐξαίρεσιν ἐν Κυρήνῃ ποτὲ φυόμενον, ἐντεῦθεν δὲ κατ' ὅλον τὸν κόσμον διὰ τοῦ Πειραιῶς μάλιστα (Θεοφρ. φυτ. ἱστ. 6, 3, 2) ἀποστελλόμενον σίλφιον, οὗτινος «ἢ τε ῥίζα καὶ ὁ καυλὸς καὶ τὸ φύλλον καὶ ὁ ὀπὸς καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἅπαν πολυτιμώτατόν ἐστιν», — «ἐκτετρίμνηται δὲ παρ' αὐτοῖς (τοῖς Κυρηναίοις), ὥστε καὶ ἐν τῷ νομίσματι ὅπου μὲν Ἀμμωνα, ὅπου δὲ σίλφιον ἐγκεχαράχθαι».

¹ Τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Κεραμοπούλου δοθεῖσαν ἡμῖν εἰκόνα τοῦ δελφικοῦ γυνήινου ἐκμάγματος, ἣτις κυκλοφορεῖ καὶ ἐν εἰκονογραφημένοις δελταρίοις, μὴ δεικνύουσαν τὸ κάτω μέρος τοῦ φυτοῦ, ἀντικατεστήσαμεν διὰ τῆς δημοσιευομένης ἐν τῷ πινάκι πληρεστέρας.

Σημ. τῆς διευθ. τῆς Διευθ. Νομ. Ἐφημ.»

Ἴδου ἡ περιγραφὴ τούτων τῶν σιλφιοφόρων νομισμάτων τῆς Κυρηναϊκῆς, ὧν τὰ ἐκμαγεῖα ἐκλέξας διέθεσεν ἐπὶ τοῦ πίνακος ἡμῶν ὁ κ. Σβορώνος. Προσέθηκα ἐν ἐν ἰδίᾳ εἰκόνι (1).

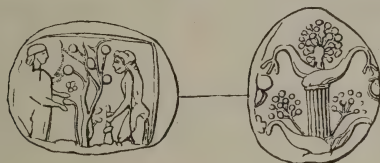
1.—Ἀργ. τετράδραχμον ἄττικόν. Γραμμ. 18.35.

Σίλφιον.

Ὅπ. Δένδρον, οὗ ἑκατέρωθεν ἵστανται ἀντιμέτωποι ὁ Ἡρακλῆς φέρων λεοντὴν καὶ νύμφη προσφέρουσα τῷ Ἡρακλεῖ καρπὸς ἐκ τοῦ δένδρου. *Εἰκὼν* 1=Müller ἔ. ἀ. I σελ. 11 εἰκ. 23.

2.—Ἀργ. τετράδραχμον. Ἀριστ. σίλφιον, δεξ. ἄνω μὲν κεφαλὴ λέοντος πρὸς ἀριστερά, κάτω δὲ εἷς καρπὸς σιλφίου. Περὶ τὸ ὅλον κοκκιδωτὴ περιφέρειαι.

Ὅπ. Κεφαλὴ αἰτοῦ πρὸς δ. κρατοῦσα ἐν τῷ ῥάμφει ὄφιν. Ἄνω δεξιὰ κόσμημά τι. Τὸ ὅλον περιβάλλεται ὑπὸ κοκκιδωτοῦ τετραγώνου καὶ κεῖται ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ. (Βρεττ. Μουσ. Ὅρα L. Müller ἔ. ἀ. I σ. 11, ἀριθ. 22 καὶ Head-Σβορώνος Ἰστ. τῶν νομ. πίν. ΛΔ', 1). — Πίναξ XV, 1.

Εἰκ. 1.

3.—Ἀργ. Γρ. 13.85. Κεφαλὴ Διὸς Ἄμμωνος παγονοφόρος καὶ κρασφόρος, πρὸς δεξ., μετὰ κόμης διαδεδεμένης. Ἐμπροσθεν ΒΑΡΚΑΙ (ων).

Ὅπ. σίλφιον μετὰ δύο παραφυάδων ἑκατέρωθεν κατὰ τὴν ῥίζαν. (Πρβλ. L. Müller ἔ. ἀ. σελ. 79 ἀριθ. 307). Μουσεῖον Πάριμας ἀριθ. 224. — Πίναξ XV, 2.

4.—Ἀργ. Γραμμ. 13.00. Κεφαλὴ ὁμοία πρὸς ἀριστ. Ἡ κόμη ἄνω διαδήματος καὶ ἐκτενισμένη πρὸς τὰ ἄνω. Ἐμπροσθεν ΣΟΙΧΙΝ.

Ὅπ. σίλφιον μετὰ δύο παραφυάδων ἑκατέρωθεν τῆς ῥίζης διευρυνομένης ὀλίγον. Φύλλα τινὰ ἄωρα καὶ κεκλεισμένα. Ἐπιγρ. Υ—Χ (=ΚΥΡΑ[ναίων]) (Πρβλ. Müller σελ. 44, ἀριθ. 137). Α—Θ Μουσεῖον Πάριμας ἀρ. 231. — Πίναξ XV, 3.

5.—Ἀργ. Γραμμ. 13.00. Κεφαλή ὁμοία πρὸς δεξ., दाफ्नoστεφής.

Ὅπ. σίλφιον. Ἐπιγραφή: $\text{9Y} - \chi$ Μουσεῖον Πάρμας, ἀριθ-
 $\text{IA} - \text{NA}$ μὸς 232, *Πίναξ XV*, 4.
 $\text{N} - \text{O}$

6.—Ἀργ. δίδραχμον φοινικικῆς ὀλκῆς. Κεφαλή λιβυκοῦ Διονύσου ἀπώγων καὶ φέρουσα κέρατα κριοῦ, πρὸς δεξιά.

Ὅπ. σίλφιον μετὰ ῥίξης διευρυνομένης. Ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἡ ἐπιγραφή $\text{KY} - \text{PA}$ καὶ ἀριστερὰ μὲν τρίτους, δεξιά δὲ τὸ μονογράφημα $\overline{\text{EP}}$. (Head-Σβορώνου ἔ. ἀ. ἀριθ. 5.—*Πίναξ XV*, 5. Müller, σ. 47 ἀριθ. 168).

7.—Ἀργ. τετράδραχμον αἰτιακῆς ὀλκῆς. Κεφαλή Ἀμμωνος παραπλησία, πρὸς δεξ. Ἡ κόμη ἀρχαϊκῶς ἐσχηματισμένη εἰς πλοκάμους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ κατὰ τὸν τράχηλον. Ἐμπροσθεν KNPA . Τὸ πεδίον ἔγκοilon, πέριξ δὲ δακτυλιοειδῆς κρῖκος ἀστραγαλοειδῆς, περιθεόμενος ἑκατέρωθεν ὑπὸ περιφερεικῆς γραμμῆς.

Ὅπ. σίλφιον μετὰ παχείας ῥίξης καὶ δύο παραφυάδων ἑκατέρωθεν. (Müller, ἔ. ἀ. σ. 43, ἀριθ. 120. Head-Σβορώνου ἔ. ἀ. ἀριθ. 2) — *Πίναξ XV*, 6.

8.—Ἀργ. Γραμμ. 13,20: Κεφαλή Ἀμμωνος ἀντωπὸς, ὀλίγον πρὸς ἀρ. ἐστραμμένη. Ἐπὶ τοῦ μετώπου διάδημα σχηματίζον κόσμημα αἰγυπτιαζον ἐν τῷ μέσῳ. Τὸ ὄλον ἐντὸς στεφάνου δάφνης.

Ὅπ. σίλφιον, οὗ φύλλα τινὰ ἄωρα καὶ κεκλεισμένα. Ἐπιγρ.:

$\text{V} - \chi$

$\text{P} - \text{A}$

$\text{A} - \text{N}$ (Ὅρα Müller, ἔ. ἀ., Supplement σελ. 9, ἀριθ. 141, Pl. I. καὶ Head-Σβορώνου ἔ. ἀ. ἀριθ. 4 = *Πίναξ XV*, 7).

9.—Ἀργ. Γραμμ. 13,00. Κεφαλή Ἀμμωνος πρὸς ἀριστ. μετὰ κοσμηματὸς τινος ὑπὲρ τὸ μέτωπον ὀπισθεν τοῦ τραχήλου δύο φύλλα δάφνης.

Ὅπ. σίλφιον ἀρράβδωτον, φέρον ὥς παραφυάδας δύο ἕτερα μικρὰ σίλφια κατὰ τὴν ῥίξαν. Ἐπιγραφή δυσδιάγνωστος μεταξὺ τῶν φύλλων τοῦ σιλφίου: $\text{O}|\text{TA}|\text{9T} - \text{z}|\text{V81}|\text{A}$ (Müller ἔ. ἀ. σ. 23, ἀριθ. 41. Πρβλ. Imhoof-Keller, Tier- und Pflanzenbilder, Taf. X, 14). Μουσεῖον Πάρμας, ἀριθ. 230.—*Πίναξ XV*, 8.

10.—Ἀργ. Γραμμ. 12,80. Κεφαλὴ Ἀμμωνος δαφνοστεφής, πρὸς δεξ.

Ἐμπροσθεν ὄνομα δυσδιάγνωστον.

Ὅπ. σίλφιον ὑπὸ τὴν ῥίζαν τοῦ ὁποίου κάθηται δορκάς.

Ἀριστερὰ ἐν τῷ πεδίῳ μεταξὺ τῶν φύλλων τοῦ σιλφίου
[ΒΑΡΚΑ;]ΟΙΝ. Μουσεῖον Πάρμας ἀριθ. 229. Πρβ. Müller
I, 81,322. — Πίναξ XV, 9.

11.—Ἀργ. Κεφαλὴ Ἀμμωνος διαδεδεμένη, πρὸς δεξιὰ. Πέριξ κύκλος
κοκκιδωτός.

Ὅπ. σίλφιον, οὗ ἑκατέρωθεν ὀριζοντίως ΚΟΙ—ΝΟΝ. Ἀριστ.

ἄνω κέρας δορκάδος (ἀντιλόπης). Τὸ ὅλον ἐν κύκλῳ κοκκι-
δωτῷ. (Head-Σβορ. ἔ. ἀ. ἀριθ. 6. — Πίναξ XV, 10. Πρβλ.
Müller σ. 37 ἀριθ. 103).

Ἡ περιφερικὴ βάσις (ἀφανὴς ἐν τῇ εἰκόνι), ἣν ἔχει τὸ γύψινον
δελφικὸν μνημεῖον ὑπὸ τὰ κατώτατα ἐλευθέρως γεγλυμμένα καὶ προ-
πετῇ φύλλα (ἐλλιπῇ τὰ ἄκρα ἐν τῇ ἀπεικονίσει), δὲν φαίνεται ἐση-
ματισμένη ἐκ λειψάνων παλαιῶν, ἀλλ' εἶναι φανταστική. Τὰ κατώ-
τατα δὲ ἐκεῖνα φύλλα ἔπρεπε πάντως νὰ ἐρείδωνται ἐπὶ τινος ἐπιπέδου
ἐδάφους, ἐπειδὴ ὑπὸ τὰς πρὸς τὰ κάτω καμπτομένας κορυφὰς τὰ
πρωτότυπα ἔχουσιν ἐπίπεδον τομὴν ἐρειδομένην ποτὲ ἐπὶ ἐπιπέδου
ἐπιφανείας. Τοῦτο δὲ ἦτο καὶ ἀναγκαῖον πρὸς στερεότητα τῶν φύλ-
λων τούτων. Ἵσως ὁμως ὑποκάτω αὐτῶν ἡ βάσις τοῦ ὅλου κίονος
ἔξεῖχε περίκυρτος μικρὸν ὑπὲρ τὴν γῆν, ἃν ὁ καλλιτέχνης τοῦ μνη-
μείου εἶχε μιμηθῇ τὴν ἀληθῆ ὄψιν τοῦ σιλφίου, ὡς περιγράφει αὐτὸ
ἐν τούτῳ τῷ μέρει ὁ Θεόφραστος (ἔ. ἀ. 6, 4) λέγων «ταύτην δὲ (τὴν
ρίζαν) ἔχειν ἐπὶ τοῦ μέσου κεφαλὴν, ὃ καὶ μετεωρότατόν ἐστι καὶ
σχεδὸν ὑπὲρ γῆς, καλεῖσθαι δὲ γάλα». Καὶ πολλὰ δὲ τῶν νομισμά-
των τῆς Κυράνης, τῆς Βάρκης καὶ ἐν γένει τῆς Κυρηναϊκῆς (Πίν.
XV ἀριθ. 3, 5, 6, 7, 10) δεικνύουσι τὴν ῥίζαν (τὸ γάλα) ἐν μέρει
φανερᾶν. (Πρβλ. L. Müller, Numismatique de l'ancienne Afrique
I σελ. 31).

Ἡ ὁμοίότης τοῦ δελφικοῦ καλλιτεχνήματος πρὸς τὰ σίλφια τῶν
κυρηναϊκῶν νομισμάτων εἶναι τόσον προφανής, ὥστε νὰ μὴ εἶναι
ἀνάγκη πολλῶν λόγων πρὸς ἀπόδειξιν αὐτῆς. Ὡς ἐκφύονται τὰ φύλλα
τὰ καλούμενα μάσπετα, (Θεοφρ. ἔ. ἀ. 6, 1), κατ' ἀποστάσεις ἐκ τῶν
καυλῶν τῶν νομισμάτων, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ δελφικοῦ (εἰς ἕκαστον κόμ-
βον ἑξ μάσπετα, τρία ἄωρα ἐσωτερικῶς καὶ τρία σχετικῶς ὠριμώτερα

ἐξωτερικῶς), ὁ δὲ ῥαδινὸς κορμὸς αὐλακοῦται ἐκατέρωθι καθ' ὅμοιον τρόπον.¹ Ἄν αἱ εἰκόνες τῶν νομισμάτων δὲν ἦσαν μικροτεχνήματα ἢ ἂν ἦσαν περιφερῆ ἔργα, θὰ ἐδηλοῦτο κάλλιον καὶ ἡ τελεία ὁμοιότης τῶν φύλλων· ἀλλ' ὅμως καὶ ταῦτα, ὅσakis μάλιστα ἔχουσι τὰς κορυφὰς κεκαμμένες πρὸς τὰ κάτω, ὁμοιάζουσιν ἀπαραγνωρίστως πρὸς τὰ χαμηλότατα ἢ τὰ ὑψηλότατα φύλλα τοῦ δελφικοῦ καυλοῦ. Ὁ κόμβος, ἐξ οὗ ἐκφύονται ἐκάστοτε αἱ ὀμάδες τῶν φύλλων τοῦ δελφικοῦ καυλοῦ, εἶνε ὁρατὸς ἐν τισι μόνον νομίσμασιν (εἰκ. I καὶ Müller σελ. 44 ἀριθ. 135, σ. 46 ἄ. 153, σ. 47 ἄ. 159, σ. 130 ἄ. 344). Ὅτι ἐλλείπουσιν ἐν Δελφοῖς κατὰ τὰς ἐκφύσεις τῶν φύλλων οἱ εἰς τὸ ἄκρον μακροῦ καὶ λεπτοῦ μίσχου καρποί, ἡ *μαγύδαρις*, (Θεοφρ. ἔ. ἄ. 6, 4) προέρχεται βεβαίως ἐκ φυσικῶν λόγων, τοῦ τεχνίτου ἀπεικονίζοντος καυλὸν σιλφίου μὴ διανοίξαντα τὰ μάσπετα μηδὲ παραγαγόντα εἰσέτι καρποὺς ἔνεκα τῆς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, καθ' ἣν ἔλαβεν αὐτὸ πρὸς ἀπεικόνισιν (τοιαύτας εἰκόνας ἄωρου σιλφίου δεικνύουσι καὶ τὰ νομίσματα ἐν τινι βαθμῷ. Müller ἔ. ἄ. σ. 31). Ἐλαβε δ' αὐτὸ τοιοῦτον ἔνεκα λόγων τεχνικῶν, ἐπειδὴ θὰ ἦτο οὐ μόνον δυσχερὲς ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν στερεότητα τοῦ μαρμαρίνου ἔργου νὰ γλυφῶσι λεπτοφυγικῶς ἐξέχοντα τὰ μάσπετα καὶ ἡ εἰς τὸ ἄκρον λεπτοῦ μίσχου *μαγύδαρις*. Τὰ μάσπετα ὅμως τὰ ἐντελῶς κλειστὰ καὶ ἀδιαμόρφωτα, ἅτινα δεικνύει ὁ δελφικὸς καυλὸς ὑπὸ τὸν φυλλομανοῦντα κόμβον, ἐφ' οὗ ἴστανται αἱ τρεῖς κόραι, εἶναι ἐντελῶς ὅμοια πρὸς τὰ ὁμοίως κεκλεισμένα μάσπετα τῶν νομισμάτων ὑπ' ἀριθ. 3 καὶ 7, ἂν καὶ εἶνε διατεθειμένα ἔνδον τῶν μειζόνων φύλλων. Εἶνε δὲ ζήτημα καθαρῶς βοτανικόν, τίς παρὰστασις ἀποδίδει ἀληθέστερον τὴν φύσιν.

Ὁ Θεόφραστος καὶ ὁ Πλίνιος (Müller ἔ. ἄ. σ. 15) λέγουσιν, ὅτι τὰ μάσπετα τοῦ σιλφίου εἶναι προσόμοια πρὸς τὰ φύλλα τοῦ σελίνου. Ὁ Müller ἐξαίρει τὰς ὁρωμένας διαφορὰς τῶν φύλλων τούτων, ὥς παριστάνονται ἐπὶ τῶν νομισμάτων τοῦ Σελινοῦντος, ἀλλὰ ὁμολογεῖ

¹ Τὸ νόμισμα πίν. XV ἀριθ. 8 εἶναι ἀρράβδωτον ἔνεκα ἀμελείας τοῦ τεχνίτου βεβαίως. Παρομοία ἀμέλεια παρατηρεῖται συνήθως εἰς μικρὰ νομίσματα, ἐνθα ἦτο δυσχερὲς νὰ χαραχθῶσι πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι. Πρβλ. Müller, ἔ. ἄ. σ. 27 ἀριθ. 84, 89, σ. 45 ἀριθ. 147, σ. 48 ἀριθ. 180, σ. 79 ἀριθ. 296. Εἶναι ὅμως δυνατόν, τινῶν ἐκ τῶν νομισμάτων τούτων ἡ ὄψις νὰ προῆλθεν ἔνεκα ἀποτριβῆς ἢ καὶ ἔνεκα τῆς ἐκ τῆς θερμότητος βλάβης τῆς κηρίνης μήτρας τοῦ ἐκμαγείου τοῦ ἐνταῦθα ἀπεικονιζομένου νομίσματος.

Εἰκ. 2.

Εἰκ. 3.

τὴν συγγένειαν αὐτῶν πρὸς τὰ τοῦ σιλφίου ἔν τισι χρόνοις τῆς βλαστήσεως. Αἱ ἄνωτέρω παρατιθέμεναι εἰκόνες (2-3) φύλλων σελίνου, εἰλημμένοι ἐκ τοῦ φυσικοῦ, δεικνύουσι μεῖζονα τὴν ὁμοιότητα τῶν λοβίων τῶν νεαρῶν αὐτοῦ φύλλων πρὸς τὰ μάσπετα τοῦ δελφικοῦ μνημείου· ἡ δὲ παρατήρησις αὕτη ἄγει νὰ δεχθῶμεν ἢ ὅτι ἡ γνῶσις τῶν ἀρχαίων ἦτο ἀκριβεστέρα ἐκείνης, ἣν ποριζόμεθα ἐξ ἀτελῶν καὶ κατὰ διαφόρους χρόνους τῆς βλαστήσεως εἰλημμένων εἰκόνων τῶν νομισμάτων, ἢ ὅτι ὁ τεχνίτης τοῦ δελφικοῦ μνημείου, γινώσκων τὴν ὑπάρχουσαν συγγένειαν τῶν δύο φυτῶν μὴ ἰδὼν δὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ φυσικὸν σίλφιον, ἀπεμιμήθη περισσότερον τοῦ προσήκοντος τὰ φύλλα τοῦ γνωστοῦ αὐτῷ σελίνου. Ἐν ἑκατέρῳ περιπτώσει ποριζόμεθα τεκμήριον, ὅτι ὁ τεχνίτης ἀληθῶς ἠθέλε νὰ εἰκονίσῃ σίλφιον.

Ὁ καυλὸς τοῦ φυτοῦ ἐξακολουθεῖ καὶ μεταξὺ τῶν σωμάτων τῶν ὀρχουμένων κορῶν, παρὰ τοὺς μηροὺς δ' αὐτῶν καὶ εἰς τὸ ὕψος τῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πόλων προέχουσι μικρὸν αἱ κορυφαὶ τῶν τελευταίων τρυφερῶν ἡμικλείστων μασπέτων. Ἐπ' αὐτῶν θὰ ἦτο φυσικὸν νὰ

ὑποθέσωμεν, ὅτι ἦτο ἡ κορυφαία μαγύδαρις ἢ τὸ ἄνθος τοῦ σιλφίου. Ἀλλὰ φυτὸν εἰκονιζόμενον ἐν οὕτῳ τρυφερᾷ καταστάσει καὶ οὐδαμοῦ τοῦ λοιποῦ καυλοῦ ἔχον καρπούς, οὓς βλέπομεν ἐπὶ τῶν νομισμάτων, βεβαίως οὐδ' ἐπὶ τῆς κορυφῆς εἶχε μαγύδαριν. Τρεῖς δὲ ὀπαὶ (διαστάσεις 0,135×0,075×0,065 βάρθ.), εὗρισκόμεναι ἐπὶ τῶν τριῶν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν κορῶν καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐξεχόντων φύλλων τοῦ καυλοῦ (ἢ διατήρησις τῆς ὁπῆς εἶναι ἀρτία ἐπὶ τοῦ ἐνός), μαρτυροῦσιν, ὅτι ἐνταῦθα ἰδρύετο ὑψίπους τρίπους μετάλλινος ἐξικνούμενος μέχρι τῆς ἄκρας κορυφῆς τοῦ μνημείου. Ἐνταῦθα ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν κορῶν ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου ὅλου σχηματίζει ἐλαφρὰν κοιλότητα φέρουσα προσέτι ἀτάκτως διατεθειμένας τέσσαρας ὀπὰς, ὧν ἡ μία, ἡ «κεντρική», μείζων (βάρθ. 0,10×0,11×0,065). Αἱ ὀπαὶ αὗται ἐξησιόμενον βεβαίως πρὸς στερέωσιν τοῦ λέβητος, ὅστις ἐκορύφου τὸν τρίποδα καὶ τὸ ὅλον ἀνάθημα.

Παρὰ πᾶσαν τὴν δυνατὴν ἐν τῇ μαρμαρίνῃ δελφικῇ ἀπεικονίσει κυρηναϊκοῦ φυτοῦ σχηματοποίησιν, ἥς ὁ βαθμὸς δὲν εἶναι εὐχερὲς νὰ ὀρισθῇ, ὑπολαμβάνω ὡς δεδομένην οὕτω ἢ αὐταπόδεκτον τὴν τε ἀλήθειαν, ὅτι περὶ σιλφίου πρόκειται ἐν τῷ δελφικῷ καλλιτεχνήματι, καὶ τὴν ὁμοιότητα αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀπεικονίσεις τοῦ φυτοῦ ἐπὶ τῶν κυρηναϊκῶν νομισμάτων. Ἡ ὁμοιότης αὕτη εἶναι ἀσυγκρίτως μείζων ἐνταῦθα ἢ μεταξὺ τῶν νομισμάτων καὶ τῆς κυρηναϊκῆς κύλικος Studniczka, *Kyrene* σ. 18· πορίζομαι δέ, ὅτι μνημεῖον τοιοῦτον, εἰκονίζον τὸ «ἐθνικόν» κυρηναϊκὸν φυτόν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀνατεθῇ εἰς Δελφοὺς ὑπὸ ἄλλου τινὸς ἢ ὑπὸ τῶν Κυρηναίων. Οὕτω καὶ οἱ Σελινούντιοι εἶχον ἀναθέσει ποτὲ εἰς Δελφοὺς χρυσοῦν σέλινον, ὃ ἀπεικονίζον καὶ ἐπὶ τῶν νομισμάτων αὐτῶν, οἱ δὲ Τενέδιοι πέλεκυν, ὅστις ἦτο ἐπίσης νομισματικὸς τύπος τῆς Τενέδου, (Πλουτ. de Pyth. or. 12. Πανσ. 10, 14.)

Τὴν γνώμην ταύτην βεβαίῳ ἀρχαία μαρτυρία ῥητή, ἣν ὑπολαμβάνω ὡς ἀναμφισβητήτως ἀναφερομένην εἰς τὸ μνημεῖον τοῦτο. Ἡ μαρτυρία αὕτη, ἀναγομένη εἰς τὸν δελφὸν Ἀναξανδρίδαν (ζήσαντα περίπου ἐν τοῖς χρόνοις 225-182 π.Χ. πρβλ. Pauly-Wirsowa's R.E. ἄρθρ. Delphoi σ. 2523, 2630 Hiller von Gärtringen - Pomtow) καλῶς τοὺς Δελφοὺς γινώσκοντα καὶ «περὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς χρηστηρίου» καὶ «περὶ τῶν συληθέντων ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων» (Müller, Fr. Hist. Gr. III, 106, 1 καὶ 2.) γράψαντα, κεῖται ἐν τοῖς σχολίοις

(Dindorf σελ. 592. Ποβλ. καὶ Rose, Aristoteles pseudepigraphus σελ. 485 καὶ *Thrige*, Res Cyrenensium σελ. 284 καὶ 312.) εἰς Ἀριστοφάνους Πλοῦτον στ. 925. Ἐνταῦθα, ὅθεν ἐλήφθησαν καὶ τὰ ἀνωτέρω παρατεθέντα περὶ τοῦ σιλφίου χωρία, γινομένου λόγου περὶ τῆς μέγαν πλοῦτον αἰνιττομένης γνωστῆς φράσεως «*Βάττου σίλφιον*» λέγει εἰς σχολιαστῆς «... Καὶ οἱ Ἀμπελιῶται δέ, ἔθνος Λιβύης, εἰς Δελφούς ἀνέθεσαν κανλὸν σιλφίου, ὥς φησιν Ἀλεξανδρίδης (γρ. Ἀναξανδρίδας)» Ἄλλος δὲ σχολιαστῆς λέγει: «... Καὶ εἰς Δελφούς δὲ Ἀπόλλωνι Δίβνες κανλὸν σιλφίου ἀνέθεσαν.» Καὶ ὁ Σουΐδας δὲ λέγει ἐν λέξει «*Βάττου σίλφιον*... Οἱ δὲ ἐπὶ Λιβύης Ἀμπελιῶται εἰς Δελφούς ἀνέθεσαν κανλὸν σιλφίου», ἐν δὲ λέξει «*σίλφιον*... Καὶ οἱ Ἀμπελιῶται, ἔθνη Λιβύης, εἰς Δελφούς ἀνέθεσαν κανλὸν σιλφίου». Ὅτι Λιβύην ἔλεγον καὶ τὴν Κυρηναϊκὴν ποβλ. Πανσ. 6, 12, 7 κλ.

Οἱ Ἀμπελιῶται ἐκαλοῦντο οὕτω ἐκ τῆς Ἀμπέλου, ἣτις ἦτο ἀκρωτήριον καὶ πόλις (:) τῆς Κυρηναϊκῆς. Ὁ Στέφανος ὁ Βυζάντιος λέγει ἐν λ. «*Ἀμπελος* (ποβλ. καὶ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Aug. Meineke αὐτόθι) «... καὶ ἄλλη (ἄκρα) ἐν Κυρήνῃ» ὁ δὲ Ἡσύχιος «... Κυρηναίας δὲ αἰγιαλός». Ἄλλας μαρτυρίας ἐκ τοῦ Σουΐδα καὶ τοῦ Σκύλακος (Müller, Geogr. gr. min. I, σ. 83) περὶ τῆς Ἀμπέλου, κειμένης μεταξὺ Κυρήνης καὶ Ἐσπερίδων, ἀναφέρει καὶ ὁ Pietschmann ἐν Pauly - Wirsowa's R. E. λ. «*Ἀμπελος* 4.

Ἐπειδὴ τὸ ἀνάθημα τοῦτο, μέγα καὶ πολυτελὲς ὄν, ἀνετέθη ὑπὸ τῶν Ἀμπελιωτῶν ὡς ἔθνος κατὰ τὰς ἀρχαίας μαρτυρίας, συμπεραίνομεν, ὅτι θὰ ἀνήκῃ εἰς τοὺς χρόνους, καθ' οὓς αἱ δημοκρατικαὶ ἀρχαί, διαδοθεῖσαι εὐρέως ἐν τῇ Κυρηναϊκῇ, διέσχισαν τὰ συμπαγῇ ὁπωσδήποτε κράτη, ἅτινα εἶχον ἀποτελεσθῇ ἤδη περὶ τινὰς ἰσχυρὰς πόλεις, οἷα ἡ Κυρήνη, ἡ Βάρκη, καὶ οἱ Εὐεσπερίδαι. Ὁ δημοκρατικὸς οὗτος τεμαχισμὸς ἐγένετο περὶ τὸ 400 π. Χ. (Ποβλ. *Thrige*, Res Cyrenensium σ. 186 ἐξ. L. Müller ἔ. ἀ. σ. 4 καὶ 30). Εἰς τοὺς χρόνους δὲ τούτους ἀνάγεται τὸ μνημεῖον τῶν Δελφῶν καὶ διὰ τὸν τεχνικὸν αὐτοῦ τρόπον, συγγενὲς ὄν πρὸς τὸ ἐν Βιέννῃ μνημεῖον τῆς Τρύσης (Τζιόλπασι) καὶ πρὸς τὸ ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ «μνημεῖον τῶν Νηρηίδων» ἐκ Ξάνθου τῆς Λυκίας. Φαίνεται λοιπόν, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἡ Ἀμπελος εἶχεν ἀποσπασθῇ εἰς ἴδιον κράτος, τὸ κατόρθωμα δὲ τοῦτο ἢ ἄλλο τι ἀποκλειστικῶς ἴδιον εὐτύ-

χημα ἔδωκεν ἀφορμὴν πρὸς ἀνεξάρτητον ἀνάθεσιν εἰς Δελφοὺς τοῦ χαρίεντος καλλιτεχνήματος. Ὅταν δ' οὕτω ὡς ἔθνος ἐμφανίζωνται οἱ Ἀμπελιῶται, γίνεται πιθανόν, ὅτι τὰ φέροντα τὸ γράμμα Α κυρηναϊκὰ νομίσματα τῶν Μακῶν (Ἡροδ. 4, 176. L. Müller ἔ. ἄ. σ. 133 ἔξ. καὶ τόμ. IV Suppl. σ. 23) εἶναι ἀληθῶς κοινὰ καὶ τῆς Ἀμπέλου (πρβλ. Σουΐδ. λ. σίλφιον «Ἀμπελιῶται, ἔθνη—οὐχὶ ἔθνος—Λιβύης»). Ἡ πιθανότης στενῆς σχέσεως μεταξὺ τῶν δημοκρατιῶν τῆς Κυρηναϊκῆς ἐξαίρεται ὑπὸ τοῦ Müller (σελ. 30) δεόντως.

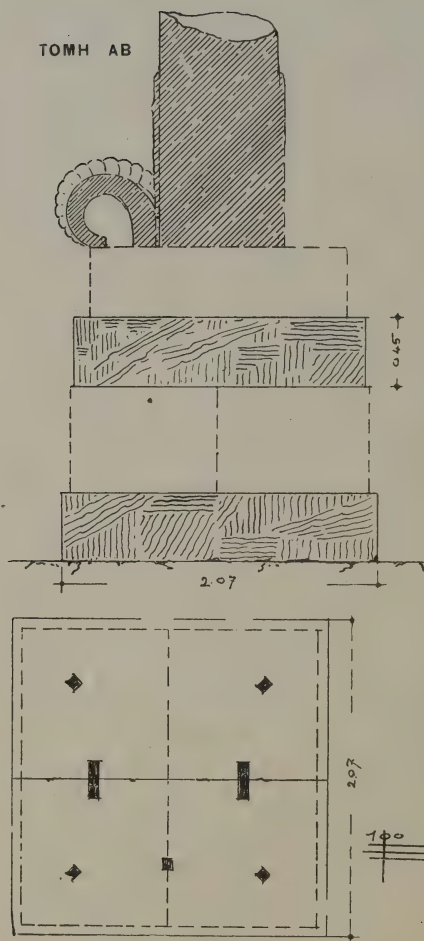
Ἡ κορυφή τοῦ Ἀμπελιωτικοῦ μαρμαρίνου ἀναθήματος ἡ φέρουσα τὰς τρεῖς ὀρχουμένας κόρας, ὡς καὶ ἄλλα τεμάχια αὐτοῦ εὐρέθησαν, ὡς ἐρρήθη ἀνωτέρω, πρὸς Α. τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος παρὰ τὰς βάσεις τῶν Δεινομενειδῶν. Ἀδιαφοροῦντες πρὸς τὸν ταπεινότερον χῶρον, εἰς ὃν εὐρέθησαν κατακυλισθέντα τινὰ ἕτερα τεμάχια τοῦ αὐτοῦ ἀναθήματος, δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι τὸ ὅλον μνημεῖον ἴστατο παρὰ τὸν τρίποδα τοῦ Γέλωνος καὶ παρὰ τὸ κυρηναϊκὸν ἀνάθημα τοῦ Βάττου (Πανσ. 10, 15, 6. Κεραμοπούλλου, Ὀδηγὸς τῶν Δελφῶν σελ. 56). Ἄν δ' ἀναμνησθῶμεν, ὅτι ἐκεῖ που ἀπέναντι τοῦ Μεγάλου Βωμοῦ ἢ παρ' αὐτὸν ἦτο τὸ ἐπίχρυσον ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ἐπὶ χαλκοῦ φοίνικος, ἀνάθημα τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῶν ἐπ' Εὐρυμέδοντι ποταμῷ μαχῶν (Πανσ. 10, 15, 4'), ὁ ἐπίχρυσος τρίπους τῶν Πλαταιῶν (Πανσ. 10, 13, 9), ἡ ἐπίχρυσος εἰκὼν τῆς Φρύνης (Πανσ. 10, 15, 1'), οἱ χρυσοὶ τρίποδες τῶν Δεινομενειδῶν (Διογ. Λαερτ. 4, 58, πρβλ. Διοδ. 11, 67, 7. Homolle ἐν *Mélanges Weil*, σ. 207), ὁ χρυσοῦς ἀνδριὰς τοῦ Μακεδόνοιο Ἀλεξάνδρου τοῦ «Φιλέλληνοιο» (Ἡροδ. 8, 121. Δημοσθ. 12, 21') καὶ ὁ ἀργυροῦς κρατὴρ τοῦ Ἀλυάττου, οὗτινος μόνον τὸ σιδηροῦν ὑποκρητηρίδιον ὑπῆρχε μετὰ τὸν γ' ἱερὸν πόλεμον (Ἡροδ. 1, 51. Πανσ. 10, 16, 1), ἂν ἀπιδώμεν πρὸς τὸ ὕψος τοῦ Ἀμπελιωτικοῦ ἀναθήματος καὶ πρὸς τὴν ὁμοιότητα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ Εὐρυμέδοντος (ἀμφοτέρων ὁ κορμὸς ἦτο φυτόν), ἀγόμεθα νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐλλείπων τρίπους ἦτο ἴσως χρυσοῦς ἢ ἐπίχρυσος. Τὴν πίστιν ταύτην ἐνισχύει τὸ ὅτι ἡ περὶ τοῦ ἀναθήματος τούτου ἀρχαία μαρτυρία προέρχεται ἐκ τοῦ Ἀναξανδρίδου καὶ δὴ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ τοῦ «περὶ τῶν συληθέντων ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων» βιβλίου αὐτοῦ. Ἄν δ' ἀληθῶς ὁ Ἀναξανδρίδας περιελάμβανε τὸ ἀνάθημα τοῦτο μεταξὺ τῶν συληθέντων, τότε, ὡς ἐκ τῆς φύσεως

τῶν σωθέντων λευπάνων ἐξάγεται (πάντα εἶναι πεντελήσιον μάγμα-
ρον), οὐδὲν ὑπῆρχεν ἐν τῷ μνημείῳ πολύτιμον μέρος ἄξιον συλή-
σεως πλὴν τοῦ ἐλλείποντος ἐκ τῆς κορυφῆς πολυτίμου ἐπιθήματος.
Τὸ χρῶμα τοῦ χρυσοῦ συνεδυάζετο ἁρμονικῶς πρὸς τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα,
δι' οὗ ἦτο κεχρωσμένος ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα τοῦ μαρμαρίνου
σιλφίου. Τὸ χρῶμα τοῦτο κατεστράφη κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀλλ' ὑπελεί-
φθησαν μικρὰ λείψανα αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸν καυλὸν καὶ τὰ φύλλα.

Ἀφ' οὗ τὰ τεμάχια τοῦ ἀναθήματος εὐρέθησαν κατὰ μέγα μέρος
ἐπὶ τοῦ πλακοστρώματος τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ, ἀναγομένου γενικῶς εἰς
τοὺς αὐτοκρατορικοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους, συμπεραίνομεν, ὅτι τὸ
μνημεῖον ἴστατο ὀρθιον μέχρι σχεδὸν τῶν νεωτάτων χρόνων τῆς
ἐνεργείας τοῦ δελφικοῦ ἱεροῦ, ἡ δὲ περὶ αὐτοῦ σιωπὴ τοῦ Πausa-
νίου πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ὥς καὶ ἡ περὶ πλείστων ἄλλων δελφικῶν
μνημείων ὁμοία σιωπὴ.

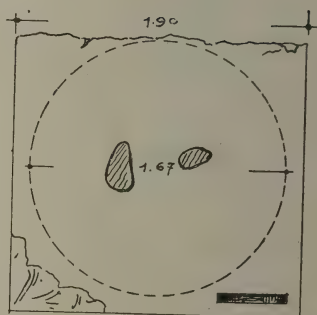
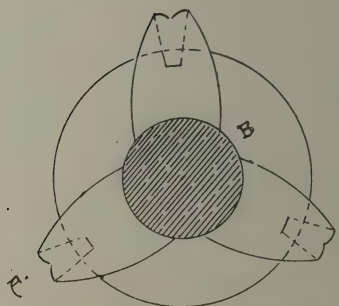
Ἡ ἀκριβὴς θέσις, ἐφ' ἧς ἴστατο τὸ ἀνάθημα, εἶνε δυσχερὲς νὰ
ὀρισθῇ. Πρὸ τῆς βάσεως ὅμως τοῦ τρίποδος καὶ τῆς Νίκης τοῦ Γέλω-
νος εἶναι βάσις τις (πλ. καὶ μῆκ. 2,07 μ.), ἧς οἱ δύο τιτανώδεις ἐγχώ-
ριοι λίθοι συνδέονται διὰ συνδέσμων □ σφζομένων τελείως καὶ
ἀποκλινόντων ἔνεκα τοῦ περικεχυμένου μολύβδου πρὸς τὸ σχῆμα τῶν
πελεκίνων. Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς κατόψεως τῆς βάσεως ταύτης (εἰκ.
4) σφζούσης κατὰ τὰς ἀκμὰς τῶν πλευρῶν τὸ ἔχνος περιθωρίου πλ.
0,06 ἐν μέσῳ δὲ ἔχνος ἁρμοῦ BN διευθυνομένου, ἀπώλετο μία σειρὰ
ἐκ λίθων δύο ὑπερκειμένων καὶ συνδεομένων διὰ γόμφων πρὸς ἀλλή-
λους τε καὶ πρὸς τὰς ὑποκειμένας κατὰ χώραν δύο πλάκας. Ἐπὶ τῶν
ἀπολομένων τούτων λίθων νομίζω, ὅτι ἔκειτο μεγάλη τετράγωνος
πλάξ λίθου τιτανώδους (πάχ. 0,45 × 1,90 πλ.) ἀποκειμένη νῦν μεταξὺ
τῆς βάσεως τοῦ τρίποδος τῶν Πλαταιῶν καὶ τοῦ κτιρίου τοῦ φέρον-
τος τὸ ὄνομα τοῦ θησαυροῦ τῶν Κλαζομένων ἐν τῷ χάρτῃ I τοῦ
ἐμοῦ Ὁδηγοῦ τῶν Δελφῶν. Τῆς πλακὸς ταύτης τὸ πρόσωπον καθο-
ρίζεται ὑπὸ ὁπῆς ὀρθογωνίου ἐπιμήκους ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας
(εἰκ. 5) πρὸς ἔνθεσίν ποτε στήλης. Ἡ ἀντίθετος πλευρὰ εἶναι κάκι-
στα εἰργασμένη ἢ ἀποκεκρουσμένη καὶ ἐλλιπής, βεβαίως δὲ δὲν ἦτο
ὁρατὴ ποτε, προσκολλημένη εἰς τὰ ἀκατέργαστα κρηπιδώματα τῆς
βάσεως τοῦ Γέλωνος. Ἡ ἐπάνω ἐπιφάνεια δεικνύει προσέτι τὸ ἐλα-
φρῶς βεβαθυσμένον ἔχνος μεγάλου κύκλου ἐξικνουμένου μέχρι σχεδὸν
τῶν τριῶν καλῶς εἰργασμένων πλευρῶν τῆς πλακὸς, βεβαίως δὲ

Ειχ. 7.

Ειχ. 4.

Ειχ. 6.

Ειχ. 5.

μέχρι τῆς ὀπισθίας κακῶς εἰργασμένης πλευρᾶς. Ὁ κύκλος οὗτος οὐδεμίαν ὀπὴν συνδέσμου δεικνύων ἔχει περίπου 5 μ. περίμετρον, ἣν ἀποδίδω εἰς περιφερικὴν πλάκα ἀπολομένην, κειμένην δέ ποτε ἐπ' αὐτοῦ. Ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης ἐξεφύετο, νομίζω, ὁ καυλὸς τοῦ σιλφίου τῶν Ἀμπελιωτῶν, οὗτινος ἡ μεγίστη κατωτάτη περίμετρος εἶναι 3,47 μ. Ἐπὶ τῆς περιφερικῆς ἐκείνης πλακὸς ἠρείδοντο αἱ ἄκραι κορυφαὶ τῶν κάτω πρώτων προπετῶν μεγάλων φύλλων τοῦ καυλοῦ.

Τοιοιουτρόπως ἡ ὅλη βάσις τοῦ μνημείου κατ' ἐλεύθερόν πως σχεδιογράφημα τοῦ φίλου μου ἀρχιτέκτονος κ. Ἀριστοτέλους Ζάχου βασισθέντος εἰς τὰ μέτρα ἃ παρέσχον αὐτῷ, εἶχε τὴν διαμόρφωσιν, ἣν δεικνύει ἡ εἰκ. 6 καὶ 7. Ἡ φέρουσα τὸ κυκλικὸν ἵχνος πλᾶξ (εἰκ. 5) φέρει ἐν μέσῳ καὶ τὰ κακόπλαστα ἐπιτόλαια ἵχνη δύο ποδῶν ἀγάλματος, ἰδρυνθέντος ἐπ' αὐτῆς κατὰ τοὺς ἐσχάτους χρόνους προφανῶς τοῦ μαντείου, ὅτε τὸ μνημεῖον θὰ εἶχε καταστραφῇ.

Χάριν συγκρίσεως μνημονεύω, ὅτι ἡ τετράγωνος γυψίνη βάσις τοῦ ἐν τῷ δελφικῷ μουσεῖῳ σταθέντος καυλοῦ ἔχει πλευρὰς 1,93 μ. (ἀπέναντι 1,90 τῆς ἀνωτέρω πλακὸς τῆς φερούσης τὸ κυκλικὸν ἵχνος), ὁ δὲ γύψινος ἐχινοειδὴς ὄγκος ἔχει περίμετρον 5,97 μ. (ἀπέναντι 5 περίπου μ. τοῦ κύκλου τῆς ἀνωτέρω πλακός).

Καταλήγων λέγω, ὅτι μέχρι κρείσσονος γνώμης δυνάμεθα νὰ ὑπολαμβάνωμεν τὴν πρὸ τοῦ τρίποδος τοῦ Γέλωνος βάσιν ὡς βάσιν τοῦ ἀναθήματος τῶν Ἀμπελιωτῶν, γειτνιάζοντος οὕτω πρὸς τὸ ἔτερον κυρηναϊκὸν ἀνάθημα, τὸ τέθριππον τοῦ Βάττου.

Αἱ ὀρχούμεναι κόραι, αἷς ὁ κ. Homolle καλεῖ Καρυάτιδας, πρέπει νὰ εἶναι νύμφαι τινές, νομίζω, Ἑσπερίδες, αἵτινες δὲν θὰ εἶχον μόνον τὰ ἐσπεριδοειδῆ δένδρα ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῶν. Ὅτι ἐτέλουν χοροὺς αἱ Ἑσπερίδες ὄρα Ἀριστοφ. νεφ. 271. Ὅτι δὲ αἱ νύμφαι αὗται δὲν ἦσαν ξέναι πρὸς τὴν κυρηναϊκὴν λατρείαν, εἶναι γνωστὸν ἄλλως τε καὶ ἐκ τῶν νομισμάτων, ἐφ' ὧν παρίσταται ὁ Ἡρακλῆς καὶ μία τούτων ἐκατέρωθεν δένδρου ὀπωροφόρου (Müller ἔ. ἀ. ἀρ. 23, σ. 18) ἢ ἐφ' ὧν αὕτη κάθηται ἔχουσα ἔμπροσθεν σίλφιον. Ὁ Studniczka (Kyrene σελ. 20, 22) καλεῖ αὐτὴν Κυρήνην Ἑσπερίδα. Ἴσως δὲ συνηριθμοῦντο αἱ Ἑσπερίδες μετὰ τῶν Νυμφῶν τῶν λατρευομένων μετὰ τοῦ Διονύσου ἐν τῇ Λιβύῃ (Κυρηναϊκῇ) κατὰ τὴν αὐτόθι ἑορτὴν τὰ Θεοδαΐσια (Σουτῖδ. «Ἀστυδρόμια» παρὰ

Αίβυσιν οίονει τῆς πόλεως γενέθλια καὶ Θεοδαΐσια, ἑορτή, ἐν ἣ ἐτίμων Διόνυσον καὶ Νύμφας»).

Προσέτι κυρηναϊκῇ πόλιν ἦτο ἡ Ἑσπερίς ἢ Ἑσπερίδες ἢ Εὐεσπερίδες (ἢ ὕστερον Βερενίκη), ἔνθα εὗρεται παλαιὰ (Müller ἔ. ἄ. σ. 90 σημ. 1. Gruppe, Griech. Myth. σ. 385,2) παράδοσις ἐτοποθέτει τὸν κῆπον τῶν Ἑσπερίδων. Τὴν παράδοσιν ταύτην συνεμερίζοντο καὶ οἱ Κυρηναῖοι, ἀντιφιλοτιμούμενοι μάλιστα εἰς τὴν προσοικειώσιν τοῦ ἀμφιδηρίτου (πρβλ. Roscher, Lex. mythol. ἄρθ. Herperiden σ. 2598) κῆπον τῶν Ἑσπερίδων (Müller ἔ. ἄ. σ. 22). Ὁ δὲ Σκύλαξ (ἔ. ἄ.) ἀκριβῶς ἐν τῷ χώρῳ, ὃν ἐκάλουν Κῆπον τῶν Ἑσπερίδων, τοποθετεῖ τὴν Ἀμπελον λέγων: «Φυκοῦς κόλπος· ἄνω δὲ ἐνταῦθά ἐστιν ὁ κῆπος τῶν Ἑσπερίδων. Ἔστι δὲ τόπος βαθὺς ὀργυῶν ιη' ἀπότομος κύκλῳ, οὐδαμοῦ ἔχων κατάβασιν. Ἔστι δὲ δύο σταδίων πανταχῇ, οὐκ ἔλαττον, εὖρος καὶ μῆκος. Οὗτός ἐστι σύσκιος δένδρεσιν ἐμπεπλεγμένοις ἐν ἀλλήλοις ὥς ὅτι μάλιστα πυκνοτάτοις· τὰ δένδρα ἐστὶ λωτός, μηλέαι παντοδαπαί, ῥοαί, ἄπιοι, μιμαίνκυλα, σνκάμινα, ἄμπελοι, μυρσίνοι, δάφναι, κισσός, ἐλαῖαι, κότινοι, ἀμνγδαλαῖ, καρύαι. Τῶν δὲ χωρίων, ἃ οὐκ εἴρηται, ἐστὶ κατὰ τὸν κῆπον Ἀμπελος, Ἀπιος». . . Καὶ ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν Ἑσπερίδων νυμφῶν περιορίζεται ὑπὸ τινων ἀρχαίων εἰς τρεῖς, ὧν ὀνόματα φέρονται Ἑσπέρη, Ἑρυθίς, Αἴγλη (Ἀπολλων. 4, 1427 πρβλ. Unger, Philol. 46, 188 σ. 238) ἢ Ἑρυθία, Ἑστία, Ἑρέθουσα. (Ἀπολλοδ. 2, 114). Ἀλλὰ καὶ ἂν δεχθῶμεν, ὅτι ἡ παράδοσις αὕτη δὲν εἶναι ἀκριβής, καὶ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑσπερίδων ἦτο μείζων (ἢ κύλιξ τοῦ Ἀστέα φέρει ἐξ ὀνόματα Ἑσπερίδων: Kretschmer, Griech. Vaseninschr. 221, Roscher's Lex. mythol. ἄρθ. Hesperiden σ. 2597), πάλιν τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀποτρέψῃ ἡμᾶς ἐντελῶς ἀπὸ τῆς γνώμης, ὅτι Ἑσπερίδες εἶναι αἱ τρεῖς ἐπὶ τοῦ δελφικοῦ κανλοῦ κόραι· διότι ὅπως ἐπὶ τοῦ νομίσματος καὶ τῆς γνωστῆς μετόπης τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐτέθη μία μόνη Ἑσπερίς, οὕτω ἐπὶ τοῦ σιλφίου τῶν Δελφῶν ἠδύναντο νὰ τεθῶσι τρεῖς. Ὅπως ἡ παράλειψις πλειόνων Ἑσπερίδων ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει δὲν ἦτο πρόσκομμα οὕτω καὶ κατὰ ἥττονα λόγον προσέκρουεν ἡ παράλειψις ὀλιγωτέρων ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει.

Ἐν Θήβαις 1908.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

P. S. Εἶχε παραδοθῇ τὸ χειρόγραφον τῆς ἀνωτέρω μελέτης τῇ Διευθύνσει τῆς Διεθνoῦς ἐφημερίδος τῆς νομισματικῆς ἀρχαιολογίας, πρὶν κυκλοφορήσῃ ἐν τῷ BCH, 1908 σ. 205 - 235 τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Homolle «la colonne d'acanthé». Ἡ ἀπουσία ὁμως τοῦ μὲν κ. Σβορώνου ἔξω τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος ἐμοῦ δ' ἐν Δήλῳ ἐγένετο αἰτία, ὥστε νὰ προφθάσω τὴν ἀνωτέρω μελέτην μόλις κατὰ τὴν τρίτην διόρθωσιν τῆς τυπώσεως αὐτῆς. Προσθίτω λοιπὸν ἐνταῦθα, ὅτι εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Homolle συλλεχθέντα ἐκ τῆς ἀγγειογραφίας καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ὅμοια πρὸς τὸν δελφικὸν καυλὸν ἔργα πρέπει νὰ συναριθμηθῇ ὁ ἐν Δήλῳ εὑρεθεὶς Β τῆς ἀγορᾶς τοῦ Θεοφράστου κατώτατος σπόνδυλος μετὰ συναφοῦς ἀποκεκρουσμένης βάσεως ὁμοίου πρὸς τὸν δελφικὸν μαρμαρίνου κίονος ἀλλὰ λεπτοτέρου καὶ ἔχοντος τὰς ῥαβδώσεις ἐλικοειδεῖς. Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ ἡ δημοσίευσίς τοῦ ἔργου τούτου, ἀλλ' ἐμνημόνευσα αὐτοῦ ἐνταῦθα, πεποιθὼς ὅτι δὲν θὰ προσκρούσω οὐδαμοῦ.

Πάντα ὁμως τὰ ἔργα ταῦτα δεικνύουσι καυλὸν σιλφίου (ἄμφιβάλλω μόνον περὶ τῶν ἐν BCH ἔ. ἀ. σ. 218, 221) κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἐσηματοποιημένον οὐχὶ δ' ἄκανθον. Ὡς πρὸς τοῦτο παραθέτω τὴν εἶδησιν, ἣν ὀφείλω τῷ κ. Σ. Μηλιαράκη καθηγητῇ τῆς Βοτανικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ὅτι ἡ ἄκανθος δὲν ἔχει καυλὸν μετὰ συστηματῶν φύλλων ἐκφυομένων ἐκ διαφόρων κόμβων, ἐν ᾧ τὸ σίλφιον ἔχει. Τὰ λοιπὰ θὰ εἴπωσι τὰ πράγματα (ὡς ἐκτίθενται ἐν τῷ ἄρθρῳ τοῦ κ. Homolle καὶ τῷ ἐμῷ) καὶ ἡ κρίσις τοῦ ἀναγνώστου καὶ τοῦ μελετητοῦ. Βεβαίως ὁμως δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι πρόκειται ἡμῖν δύο ἐρωτήσεις, πρὸς αἷς πρέπει νὰ ἀπαντήσωμεν· αἱ ἐρωτήσεις αὗται εἶναι: 1. Τί εἶναι τὸ δελφικὸν μνημεῖον, οὗτινος τὰ λείψανα εὑρέθησαν παρὰ τὴν βάσιν τοῦ ἄρματος τοῦ Βάττου, ἡ δὲ πρὸς τὰ σίλφια τῶν κυρηναικῶν νομισμάτων ὁμοιότης εἶναι ἀπαραγνώριστος; 2. Τί ἀπέγινε τὸ ἐν Δελφοῖς ἀνάθημα τῶν Ἀμπελιωτῶν τὸ παριστάνον καυλὸν σιλφίου;¹ Εἰς τὰς ἐρωτήσεις

¹ Δὲν πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὅτι τὸ ἀνάθημα τοῦτο ἦτο αὐτούσιος καυλὸς σιλφίου, ἐπειδὴ τὸ σίλφιον, φυτὸν ἐπετειόκαυλον τρυφερόν, δὲν συνετηρεῖτο φυλαττόμενον ὁλόκληρον, ἀλλὰ μόνον ὁ ὁπὸς αὐτοῦ ζυμούμενος μετ' ἀλεύρων καὶ καθιστάμενος οὕτω ἀσηπτος (πρβλ. Θεόφρ. ἔ. ἀ. 6, 3): ἂν δ' ἀνετίθετο ὁλόκληρον φυσικὸν σίλφιον, οὔτε θὰ ἐσφύζετο ἐπὶ μακρόν, ὥστε νὰ καταλάβῃ θέσιν ἐν βιβλίῳ γράφουσι τὰ συληθέντα ἀνάθημα τῶν Δελφῶν ἐν χρόνοις νεωτέροις, οὔτε θὰ ἦτο ἀνάθημα ἀντάξιον ἔθνους ὁλοκλήρου.

ταύτας ἀμφοτέρας δίδει ἀπάντησιν, νομίζω, μόνη ἢ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσα ἐρμηνεία.

Περὶ τῶν ὀρχουμένων νυμφῶν πρέπει νὰ μνημονεύσωμεν τοῦ ἐν Zeitschr. f. bildende Kunst N. F. VI σ. 36 ἑξ. ἄρθρου «Karyatiden» τοῦ κ. P. Wolters. Περὶ τοῦ πόλου ἢ καλαθίσκου τῶν «χορευουσῶν Καρυατίδων» γίνεται λόγος ἐν σελίδι 43· βεβαίως ὅμως ὁ καλαθίσκος οὗτος ἐσχηματισμένος ἐκ φύλλων φοίνικος, δένδρου κατ' ἐξοχὴν αἰγυπτιακοῦ, προσόμοιος δὲ σφόδρα πρὸς τὰς ἐκ πτερῶν ἢ τὰς ἀκτινωτὰς τιάρας τῆς Ἀνατολῆς (πρβλ. *Menant*, Rech. sur la glyptique orientale I, σ. 249 καὶ 32 - 33, II, σ. 29 καὶ 55 καὶ 144 - 5) καὶ πρὸς τὸν πῖλον τοῦ αἰγυπτιακοῦ θεοῦ Βησᾶ καταγομένου ἐξ Ἀραβίας (πρβλ. καὶ τὴν τιάραν τοῦ Χέοπος ἐν *Primitive art in Egypt* by Capart-Griffith εἰκ. 204 σ. 269), εἶνε παλαιὸν ἀνατολικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἐπίσημον, διατηρηθὲν καὶ ἔπειτα, ὥς διετηρήθη μέχρις ἡμῶν τὸ σχῆμα τῶν καλυμμάτων τῶν ἱερέων τῆς Ἰουδαϊκῆς καὶ τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Ἀθήνησι 31/X/08.

Α. Δ. Κ.

PRÄGSTÄTTEN UNTER SEVERUS ALEXANDER.

Bei einer Untersuchung über Severus Alexander, die demnächst in Berlin im Druck erscheinen wird, habe ich mir ein Verzeichnis der Prägstätten angelegt. Dabei stellte sich heraus, dass das von Cohen Bd. IV S. 476 ff gegebene nach dem heutigen Stande der Veröffentlichungen nicht mehr ausreicht. Vielleicht wird daher die folgende Sammlung nicht unwillkommen sein.

Abonotichus-Ionopolis Paphlagoniae: Inv. Wadd. 142 Recueil S. 132, 16.

Abydus: Mt II n. 59 ff s. V n. 66 Friedlaender Rep. S. 254 Imhoof Kl M S. 33, 4 JW 1078 f.

Acmonaea Phrygiae: Mt IV n. 38 Friedlaender S. 313 Kl M S. 194, 7 IW 5514 ff BM Phrygia S. 16 ff n. 78 ff.

Acrasus Lydiae: Mt II n. 20 ff s. III n. 17 ff IW 4856 ff BM Lydia S. 14 ff n. 31 ff; Rev. 1852 S. 25; 1883 S. 387; 1884 S. 22.

Adramytium: Mt II n. 21 s. V n. 37 ff Friedlaender S. 246 IW 619 ff Mus. Tor. 3661 BM Mysia S. 6, 20 Leake S. 3.

Aegae Aeolidis: Mt III n. 26 s. VI n. 15 BM Troas S. 99, 28 f.

Aegae Ciliciae: Mt III n. 36 ff s. III n. 52 ff Imhoof Gr M 549 M gr. S. 349, 9 Leake S. 4 Moustier 2661 NZ 16, 1884 S. 280 n. 121 IW 4079 ff BM Lycaonia S. 26, 36 f.

Aelia Capitolina: Saulcy S. 103 Coh. n. 715.

Aezani: IW 5585 BM Phrygia S. 41, 129 f.

Agrippaeum-Anthedo: Saulcy S. 235.

Alexandria *Caesar*: Mt VI n. 2580 ff s. IX n. 499 f Moustier 2679 f Hunter 3 S. 493 f n. 627 ff Mus. Tor. 7753 ff BM Alexandria S. 204 f n. 1581 f Feuardent 2392 ff Dattari 4239 ff.

Augustus: Mt VI n. 2596 ff s. IX n. 501 ff Friedlaender S. 371 Hunter 3 S. 494 ff Mus. Nap. 11941 ff Mus. Tor. 7757 ff ZfN 13, 1885 S. 245 BM Alexandria S. 205 ff Feuardent n. 2401 ff Dattari 4251 ff Chaix 1044 f Moustier 2681 ff.

Alexandria ad Issum: IW 4095.

Alexandria Troas: Mt II 140 ff s. V n. 238 ff Coh. 641 ff Gr M 213 Hunter 2 S. 294 f IW 1098 f Mus. Tor. 3822 ff BM Troas S. 23 ff Chaix 443 f Moustier 2656 Leake S. 7 Friedlaender S. 254. Über die Darstellung Silens auf einigen Münzen vgl. Drexler ZfN 15, 85.

Amasia: Mt II n. 25 ff s. IV n. 82 ff IW 19 f Leake S. 8 Recueil S. 41, 101 ff Moustier 2643 cf. ZfN 21, 1889 S. 18 Friedlaender S. 227.

Amastris: Recueil S. 155, 167.

Amblada Pisidiae: Rev. 1883 S. 379.

Amisus: BM Pontus S. 12, 38 ff Recueil S. 69, 128.

Amphipolis: Mt I n. 157 s. II n. 306 Mus. Tor. 2269 Chaix 155 Friedlaender S. 140 Leake European Grece S. 13; über dort gefundene Münzen Alexanders cf. Rev. 1892 S. 94.

Anazarbus Ciliciae: Mt III n. 83 f s. VII n. 100 ff Friedlaender S. 298 Hunter 2 S. 529 n. 9 IW 4139 BM Lycania S. 36, 26 ff Leake S. 11 Rev. 1854 S. 10 n. 5.

Anchialus Thraciae: Mt s. II n. 115.

- Andeda Pisidiae: Friedlaender S. 290 IW 3562 BM Lycaonia S. 174, 3 f n. chr. 1840 S. 1. 3.
- Anemurium Ciliciae: Mt s. VII n. 151 ff.
- Antiochia ad Maeandrum: BM Caria S. 21, 46 Chaix 622.
- Antiochia Pisidiae: Mt III n. 43 ff s. VII n. 64 ff Kl M S. 361, 22 Hunter 2 S. 516 n. 11 f Leake S. 143 Suppl. S. 18 BM Lycaonia S. 187, 65 f Chaix 660 Coh. 684 ff.
- Antiochia Syriae: Mt V n. 477 ff s. VIII n. 124 f Friedlaender S. 335 Hunter 3 S. 178 f Mus. Nap. 11541 Mus. Tor. 5169 ff BM Galatia S. 207 ff Chaix 861 ff Moustier 2668 f Leake S. 18.
- Apamea Bithyniae: BM Pontus S. 114, 37 Coh. 634.
- Apamea Phrygiae: Mt IV n. 258 IW 5730 BM Phrygia S. 101, 179 f.
- Aphrodisias Cariae: IW 2217 Mt III n. 328 BM Caria S. 46, 123; S. 53, 162.
- [Apollonia Joniae: Mt s. VI n. 9 aus Vaillant und daher zweifelhaft].
- Apollonia Lydiae: Mt IV n. 48 s. VII n. 38 IW 4869 Rev. 1883 S. 388 Imhoof Lyd. Stadtm. S. 27, 5.
- Apollonia ad Rhyndacum: Mt s. V n. 77 IW 653; Leake suppl. S. 23 'Σενῆρος Σεβ', von Leake kaum mit Recht dem Severus Alexander gegeben.
- Apollonia Salbace: Mt IV n. 30 s. VI n. 190 kl M S. 122, 11.
- Ariassus Pisidiae: Kl M S. 365, 2.
- Ascalon: Mt V n. 102 Saulcy S. 207, 4 Berl. Bl. 6 S. 134.
- Aspendus Pamphyliae: Mt III n. 8 f Kl M S. 321, 46 IW 3242 Journ. int. 6 S. 196 n. 178 f BM Lycia S. 105, 88 ff.
- Assus Mysiae: Mt II n. 65 s. V n. 92 Friedlaender S. 247.
- Attalea Lydiae: Mt s. VII n. 48 IW 3284 BM Lycaonia S. 29, 23.

Attalea Pamphylicae: Caesar: Mt s. VII n. 50; Augustus:
Gr M 589.

Attuda Phrygiae: Mt s. VII n. 207.

Augusta Ciliciae: BM Lycaonia S. 47, 3.

Bargasa Cariae: Mt III n. 184 s. VI n. 195.

Bargylia Cariae: IW 2285.

Baris Pisidiae: Mt s. VII n. 62 (bei Bagis Lydiae) cf Friedlaender S. 307 Kl M 367, 6 IW 3643 ff Journ. int. 6 S. 224 n. 454 ff Mt s. VII n. 132 BM Lycia S. 207, 4 S. 300, 4 a.

[Beroea: Ngr M III 1 n. 864].

Bithynium: Mt II n. 51 s. V n. 119 Hunter 2 S. 240 n. 1 IW 248 BM Pontus S. 120, 16 f Friedlaender S. 239.

Bostra Arabiae: Coh. IV S. 475 f Hunter 3 S. 299 Saulcy S. 367 ff Mus. Tor. 5485 Chaix 926 ff Belfort 5485; über den Ammons kult der legio Cyrenaica cf. ZfN 13, 1885 S. 282. Dass Bostra unter Alexander Kolonie geworden sei, hat festgestellt Benzinger bei Pauly-Wissowa RE 3, 790. Aber da unter Caracalla Bostra 'col. met. Antoniniana' genannt wird (Coh. IV S. 238 f Chaix 922 ff), unter Alexander auf allen Münzen colonia, auf den meisten auch 'Alexandriana', so sind unter diesem die Verhältnisse neu geordnet worden. Daher ist Leake S. 35 nicht zuzugeben, dass eine neue Kolonie gegründet sei.

Botrys Phoeniciae: Caesar: Journ. int. 4, 1901 S. 37 n. 627.

Byblus Phoeniciae: Caesar: Babelon Cat. m. gr. 1411 f Journ. int. 4 S. 58 n. 717.

Bruzus Phrygiae: Rev. 1851 S. 163.

Byzantium: Mt I n. 121 f s. II n. 379 ff Ant. M. I S. 155 ff Friedlaender S. 119 Hunter 1 S. 397 n. 31 ff Lischine

346 ff Mus. Tor. 2020 Chaix 58 f Moustier 2640 Leake Suppl. S. 118 Rev. 1891 S. 243 n. 22; über Götter- und Menschnennamen auf Byzantiner Münzen Alexanders vgl. Pick NZ 27, 1896 S. 46 ff.

Cadi Phrygiae: Mt IV n. 345 Friedlaender S. 316 IW 5790 BM Phrygia S. 123, 34.

Caesarea Cappadociae: Mt IV n. 180 ff s. VII n. 265 ff IW 6788 ff BM Galatia S. 86 ff Chaix 750 Moustier 2663 ff Mus. Tor. 4504 ff Hunter 2 S. 593 n. 82 ff Leake S. 39 Suppl. S. 32 Rev. 1895 S. 74 n. 26 = Blanchet Études II S. 70 n. 26 Friedlaender S. 328.

Caesarea Paneas Phoeniciae: Caesar: Mt V n. 146 s. VIII n. 91 f Moustier 2670 Friedlaender S. 340 ZfN 24, 1904 S. 133 (seit Elagabals Regierung Kolonie nach dem Nachweise Reglings); Augustus: Saulcy S. 131, 1 Journ. int. 4, 1901 S. 62 f

Caesarea Samariae: Mt V n. 32 f Coh. n. 713 f Friedlaender S. 342.

Caesarea Germanica: Mt V n. 31 s. VIII n. 19 f Leake S. 56 fälschlich bei Caes. Germ. Commagenae, vielmehr zu geben nach Caes. Germ. Bithyniae, cf. im allgemeinen Head Historia numorum S. 653.

Calchedo: Mt II n. 92 s. V n. 162.

Callatia Moes. inf.: Ngr M I 1 n. 330 ff, NZ 33, 1902 S. 19 n. 2 Rev. 1903 S. 207 n. 14.

Carallia Ciliciae: Rev. 1883 S. 26 n. 8.

Carrhae: Caesar: Mt V n. 33; Augustus: Mt V n. 34 ff s. VIII n. 40 ff Friedlaender S. 348 Chaix 937 f Hunter 3 S. 303 n. 18 f.

Casae Ciliciae: Journ. int. 6, 1903 S. 252 n. 710.

Cassandra Macedoniae: Mt s. III n. 376 f Coh. 620 f.

Celenderis Ciliciae: IW 4217.

Cerasus: Friedlaender S. 228 Kl M S. 3, 2 Recueil S. 76, 11 ff n. chr. 1893 S. 7 n. 12.

Cibyra: Mt IV n. 396 Gr. M 161 Kl M S. 255, 23 S. 258, 32 IW 5839 Journ. int. 6, 1903 S. 261 n. 765 BM Phrygia S. 142 f Rev. 1851 S. 165 n. 6. Die für Eckhel IV S. 292 unsichere Neokorie findet sich auf einer Münze Alexanders, BM Phrygia S. 148, 94. Über die 'concordia' zwischen Ephesus und Cibyra cf auch Rev. 1884 S. 30 n. 29

Cius Bithyniae: Mt s. V n. 1478 ff ZfN 7 S. 55 IW 304 BM Pontus S. 135, 43 f Annali dell' Instituto archeologico 1847 S. 280, jetzt in Berlin, vgl. ZfN 7 S. 60.

Clazomenae: IW 1479 BM Jonia S. 35, 134.

Codrula Pisidiae: Journ. int. 6, 1903 S. 229 n. 501.

Coela Chers. Thrac.: Mt s. II n. 37 ff Ant. M. I S. 261 n. 10 ff Coh. 617 ff Friedlaender S. 129.

Colbasa Pisidiae: Friedlaender S. 293 IW 3672 Rev. 1893 S. 339 n. 32 n chr 1900 S. 22 f Berl. Bl. 2, 1865 S. 184 n. 14 (diese Münze allein war bekannt Head Hist. num. S. 590). Κολβασέων steht auf den Münzen des Antoninus Pius und des Septimus Severus, Κολβασσέων auf denen Alexanders und Mamaeas, cf Dressel ZfN 21, 223.

Colopho: Mt III n. 129 s. VI n. 153 f.

Colybrassus Pisidiae: IW 4223 f BM Lycaonia S. 61 n. 4 f Rev. archéol. 1901 S. 291 Oesterr. Jahreshfte 7, 1904 S. 11 cf. S. 38 f.

Comana Ponti; Mt II n. 11 Leake Suppl. f. 41.

Conana Pisidiae: n. chr. 1861 S. 221 Kl M S. 381, 4 IW 3685 Rev. 1893 S. 339 n. 33.

Coracesium Ciliciae: Kl M S. 461, 4 ff.

Corcyra Epiri: Mt II n. 86 s. III n. 209.

Corycus Ciliciae: Mt III n. 188 s. VII n. 226 f IW 4255
BM Lycaonia S. 68, 14 f.

Corydalla Lyciae: Friedlaender S. 284.

Cotiaeum Phrygiae: Mt IV n. 468 ff s. VII n. 295 Leake
S. 47 Friedlaender S. 318 BM Phrygia S. 170 ff IW
5106 ff; Rev. 1903 S. 226 'Σεβαστή Μαμαία' gehört
nach Imhoof der Matidia, cf. Rev. 1905 S. 451.

Cyme: Mt III n. 74 s. VI n. 149 Friedlaender S. 259 Journ.
int. 6, 1903 S. 181 n. 25 IW 1301 ff BM Troas S. 120,
139 ff Moustier 2712.

[Cyparissias Messeniae: NZ 33, 1902 S. 27 n. 28, aber an
der Lesung ist wegen der sonstigen Irrtümer desselben
Verfassers stark zu zweifeln, vgl Regling ZfN 24, 1904
Jahresbericht S. 34 ff].

Cyzicus: Mt II n. 229 s. V n. 399 ff Friedlaender S. 249
Leake S. 146 BM Mysia S. 55 f IW 755; über die bei-
den Neokorien cf. Reinach Rev. 1890 S. 242 ff.

[Cyrene: Leake African Greece S. 3: das sind Alexandriner
Münzen].

Damascus: Mt V n. 60 f s. VIII n. 26 f Saulcy S. 43 f; die
Stadt wurde nach seinem Nachweis, dem sich Benzin-
ger R. E. 4, 2047 angeschlossen hat, unter Alexander
Kolonie und wird so genannt auf Münzen der Philippi,
der Otacilia, des Trebonianus Gallus, Volusian und des
älteren Valerian, cf. BM Syria S. 286 ff.

Dardanus Troadis: IW 1138.

Deultum Thraciae: Mt I n. 129 s. II n. 479 ff Coh. 600 ff
Friedlaender S. 120 Ant. M. 1 S. 159 ff Hunter 1 S. 439
n. 2 f Lischine 361 ff Mus. Tor. 2024 ff Rev. 1892 S. 94
cf. 1893 S. 75 n. 32; 1900 S. 408 n. 6 ff; 1885 S. 216.

Dionysopolis Phrygiae: Mt s. VII n. 313.

— Moes. inf.: Ngr M 1, 380 ff Rev. 1903 S. 209 n. 29 f.

Dioshieron Lydiae: Mt IV n. 196 ff s. VII n. 135 Rev. 1883 S. 396.

Dium Macedoniae: Mt s. III n. 414 cf. Riggauer ZfN 8, 1880 S. 90 Coh. 622 Friedlaender S. 142.

Dorylaeum Phrygiae: Mt IV n. 531 Friedlaender S. 320 IW 5973.

Edessa Macedoniae: Mt s. III n. 454 ff Friedlaender S. 142 Chaix 163.

Edessa Mesopotamiae: Caesar: Mt V n. 68. 75; n. 73 s. VIII n. 38 (aus Sestini Descriptio numorum veterum S. 551) 'M. Ἀλέξανδρος Κα', an dem belorbeerten Kopfe wird zu zweifeln sein; Augustus: Mt V n. 69 ff s. VIII n. 37 ff Friedlaender S. 348 Hunter 3 S. 310 ff Mus. Nap. 11591 ff Mus. Tor. 5511 ff Chaix 947 ff Moustier 2671 f 2702 Leake S. 53 Suppl. S. 48.

Elaea Aeolidis: Mt III n. 116.

Ephesus: Caesar: Kl M 1 S. 61, 72 f; Augustus: Mt III n. 389 ff s. VI n. 649 ff Imhoof Münzb. S. 294, 1 Hunter 2 S. 335 n. 60 ff BM Ionia S. 93 ff Chaix 503 Moustier 2657 Leake S. 57. 147 Suppl. S. 51 Friedlaender S. 264 ZfN 23 S. 192 f.

[Epidaurus: Mt II n. 73 s. IV n. 157, auf beiden ganz falsche Lesung].

Epiphanea Ciliciae: Mt V n. 622 (irrtümlich bei E. Syriae) Kl M S. 444, 2 f BM Lycaonia S. 76, 2 f.

Erythrae: Mt s. VI n. 962 Gr M 296 Chaix 524 BM Ionia S. 148, 266 ff IW 1687.

Etenna Pamphyliae: Mt s. VII n. 63 Friedlaender S. 288 Gr M 491 IW 3726 BM Lycia S. 221, 7.

- Flaviopolis Ciliciae: Hunter 2 S. 533, 5.
- Gerasa Decapoleos: Mt s. VIII n. 30 Saulcy S. 385 Friedlaender S. 338.
- Germe: Mt s. V n. 523 N. journ. 1837 S. 43; nicht in Mysien (so Head Hist. num. S. 455), sondern in Lydien, cf Imhoof Lyd. Stadtm. S. 66 ff.
- Gordus Iulia: Mt IV n. 223 f s. VII n. 145 BM Lydia S. 97, 42 f Rev. 1883 S. 397 IW 4982 f n chr 1852 S. 120.
- Hadrianea Mysiae }
Hadriani » } cf. Hill Journ. int. 1, 1898 S. 249.
- Hadrianopolis: Gr M 687 Kl M S. 233, 5 f BM Phrygia S. 226, 6 ff Rev. 1892 S. 84 n. 50 IW 6074 ff.
- Harpasa: BM Caria S. 115, 12 IW 2396.
- Heliopolis Coelesyriae: Mt s. VIII n. 71 gehört Philipp dem Vater nach Saulcy S. 12; Coh. 693.
- Heraclea Bithyniae: Caesar: Mt II n. 173; Augustus: s. V n. 342 ff Friedlaender S. 241 IW 352.
- Hierapolis Phrygiae: Caesar: Mus. Tor. 4452 ZfN 26, 1907 S. 166. 177; Augustus: Mt IV n. 639 f Gr M 703 Molt-
hein 2780 f Chaix 704 IW 6170.
- Hierocaesarea: BM Lydia S. 107, 28.
- Hieropolis Syriae: Mt V n. 55 f s. VIII n. 58 f Gr M 773 ff Chaix 800 n chr 1878 S. 119 Hunter 3 S. 139 n. 30 f BM Galatia S. 145, 55 f.
- Hydisus Cariae: Kl M S. 135, 3.
- Hyrgalea: Gr M 708 n chr 1846 S. 29 BM Phrygia S. 275, 10 ff.
- Ilium: Mt s. V n. 488 BM Troas S. 71, 98 Fritze, Die Mützen von Ilion (bei Dörpfeld, Troja und Ilion) S. 500 n. 107 IW 1181 ff Rev. 1897 S. 531.
- Ionopolis: cf. Abonotichos.

Iotape Ciliciae: ZfN 10, 1883 S. 80 n. 39.

Irenopolis Ciliciae: Mt s. VII n. 267 Leake Suppl. S. 61.

Isaura: BM Lycaonia S. 14, 6.

Isindus Pisidia: Caesar: Rev. 1891 S. 247 n. 36.

Istrus Moes. inf.: Ngr M I 1 S. 516 ff.

Iuliopolis Bithyniae: Mt II n. 196 s. V n. 377 ff BM Pontus
S. 150, 9 IW 379.

Lampsacus Mysiae: Kl M S. 28, 6 IW 902.

Laodicea ad Lycum Phrygiae: IW 6317 f.

— Syriae: Mt V n. 801 s. VIII n. 260 Mus. Tor. 5258
Coh. 691 f.

Lesbus: Mt s. VI n. 24.

Macedonia $\kappa\omicron\tau\omega\nu\acute{o}\nu$: Ngr M III 1 S. 90 ff.

Maeonia: Mt IV n. 358 s. VII n. 241 Rev. 1883 S. 404 BM
Lydia S. 135, 52 IW 5070.

Magnesia ad Maeandrum: Mt III n. 669 ff s. VI n. 1069 ff
Gr. M 319 f Kl M S. 81, 33 f Hunter 2 S. 349 n. 18
Molthein 2198 IW 1749 ff Mus. Tor. 4009 BM Ionia
S. 167, 67 ff Chaix 527 Leake Suppl. S. 67 ZfN 15
S. 76 Friedlaender S. 266.

Magnesia ad Sipylum: Mt IV n. 421 ff s. VII n. 306 Fried-
laender S. 309 Hunter 2 S. 456 n. 10 BM Lydia S. 148 f
Rev. 1883 S. 406 f.

Magnesia Thessaliae: BM Ionia S. 167, 66, irrtümlich bei M.
Ioniae, cf Wace Journ. of Hellen. studies 26, 1906 S. 165 ff.

Magydus Pamphyliæ: BM Lycia S. 116, 7 Journ. int. 6,
1903 S. 203 n. 244.

Marcianopolis Moes. inf.: Ngr M I 1 S. 293 ff Hunter 1
S. 412 n. 9 ff Journ. int. 7, 1904 S. 10 n. 13 Rev. 1902
S. 371; 1903 S. 212; 1900 S. 404 NZ 33, 1902 S. 20
n. 6; 35, 1904 S. 215.

- Maronea Thraciae: Mt s. II 844 Friedlaender S. 121.
- Mastaura: Mt IV n. 465 f s. VII n. 342 BM Lydia S. 158,
12 f IW 5092.
- Methymna: Mt III n. 66 ff s. VI n. 36 Friedlaender S. 261
BM Troas S. 183, 48 f ZfN 12 S. 315.
- Metropolis Ioniae: Mt III n. 712 s. VI n. 1151 f IW 1770 f
BM Ionia S. 176 f Hunter 2 S. 352 n. 3.
- Metropolis Phrygiae: Mt IV n. 812 ff.
- Midaeum: Mt IV n. 859 Friedlaender S. 322 BM Phrygia
S. 337, 14 f Leake S. 82 IW 6343.
- Miletus: Mt III n. 802 BM Troas S. 211, 220 ff IW 1876.
- Minoa Amorgi: Rev. 1853 S. 250 NZ 2, 1870 S. 383.
- Mylasa Cariae: Kl M S. 146, 12.
- Mytilene: Mt III n. 179 n chr 1845 S. 59 IW 1402.
- Neapolis Cariae: ZfN 15 S. 43 irrtümlich bei N. Ioniae,
das es nicht gibt, vgl. von Wilamowitz, Berliner Sitzungs-
berichte 1906 S. 45 Anm. 1; IW 2483.
- Neapolis Samariae: Mt V n. 115 s. VIII n. 87 f Saulcy
S. 264 Mus. Tor. 5444 M gr S. 294, 111.
- Neocaesarea Ponti: Mt II n. 128 s. IV n. 199 Friedlaender
S. 228 IW 76 Hunter 2 S. 225 n. 8 Recueil S. 91, 40 ff.
- [Neoclaudiopolis Paphlagoniae: Mt s. IV n. 107 ganz un-
sicherer Lesung].
- Nicaea: Mt II n. 279 ff s. V n. 770 ff Friedlaender S. 242
Hunter 2 S. 250 n. 26 ff n chr 1846 S. 41 Mus. Nap.
11267 ff Mus. Tor. 3622 ff IW 432 ff BM Pontus S. 167 ff
Chaix 347 ff Moustier 2651 Leake S. 89 Suppl. S. 74.
- Nicomedia: Mt II n. 354 f (cf. Pick Oesterr. Jahreshefte
7, 1904 S. 27 Anm. 47 S. 7 n. 5) s. V n. 1211 ff Bith.
M. 52 Mus. Tor. 3637 BM Pontus p. 189, 57 ff Chaix
374 ff Moustier 2652 f IW 483 f.

- Nicopolis Epiri: Mt s. III n. 299 Friedlaender S. 171 Schlo-
 ser S. 89, 91.
- [Nicopolis Moes. inf.: irrtümlich wurden von älteren Auto-
 ren Münzen hierher gegeben, vgl. Pick NZ 23, 1891
 S. 38 und Ngr M I 1 S. 504 Anm.].
- Nicopolis Seleucidis: Mt V n. 822 ff s. VIII n. 270 f Fried-
 laender S. 336 BM Galatia S. 265, 2.
- Ninica Ciliciae: cf. Kubitschek NZ 34, 1903 S. 18 ff, dazu
 Rev. 1903 S. 342.
- Ninive: ist Ninica, cf. Kubitschek a. a. O.
- Nisibis: Mt V n. 170 s. VIII n. 76 ff Mus. Tor. 5567 Chaix
 962 ff Leake S. 88 Friedlaender S. 348.
- Nysa: Mt III n. 386 s. VI n. 429 BM Lydia S. 180, 53.
- Odessus Thraciae: Mt I n. 228 s. II n. 918 ff Ant. M. 1
 S. 195, 13 ff Lischine 630 f Hunter 1 S. 419 n. 4.
- Olbasa Pisidiae: IW 3761 BM Lycia S. 229 n. 23.
- Olbia Sarmatiae: Mt I n. 7 s. II n. 106 ff Ant. M. 1 S. 29 f
 Chaix 3 Friedlaender S. 107 f.
- Orthosia Phoeniciae: Caesar: Cat. m. gr. 1501; Augustus:
 Mt V n. 189 ff Cat. m. gr. 1500 Journ. int. 4, 1901 S. 152
 n. 882 ff.
- Palaeopolis Pisidiae: Kl M S. 386, 3 Journ. int. 6, 1903
 S. 233 n. 528.
- Paltus Syriae: Imhoof Gr. Münzk. S. 46, 1. 2.
- Panemotichus Pisidiae: Kl M S. 387, 2.
- Parium Mysiae: Mt s. V n. 767 ff Coh. 635 ff.
- Pednelissus Pisidiae: n chr 1848 S. 95 n. 3.
- Pella: Mt s. III n. 586 ff Friedlaender S. 144 Mus. Nap. 9997
 Mus. Tor. 2333 Coh. n. 623 ff Hunter 1 S. 364 n. 20 f.
- Peltae Phrygiae: Mt IV n. 885 Mus. Tor. 4458 IW 6389 f
 Kl M S. 284, 11 f BM Phrygia S. 351, 29 ff.

- Perga: Mt III n. 104 ff s. VII n. 130 Berl. Bl. 6, 1873 S. 133
Chaix 650 IW 7150 Friedlaender S. 290 Kl M S. 329, 17
Journ. int. 6, 1903 S. 209 n. 327 BM Lycia S. 128, 45 ff.
- Pergamum: Mt s. V n. 1143 ff Chaix 430 Gr M 184 BM
Mysia S. 158 f.
- Pergamum und Sardes: n chr 1852 S. 118.
- Perinthus: Mt I n. 318 ff s. II n. 1347 ff (cf. Pick Oesterr.
Jahreshefte 7, 1904 S. 9 n. 7) Friedlaender S. 125 Rev.
1868 S. 315 NZ 16, 1884 S. 235 n. 8 (durch diese
Münze wurde die schlafende Ariadne erklärt) Lischine
802 ff Ant. M. 1 S. 215 n. 45 ff Leake Suppl. S. 139
Hunter 1 S. 403 n. 24 ff.
- Perperene Mysiae: n chr 1844 S. 187 IW 979 Hunter 2
S. 286 n. 2.
- Philadelphia Decapoleos: Mt s. VIII n. 46 Saulcy S. 392
Friedlaender S. 339.
- Philadelphia Lydiae: Mt IV n. 591 s. VII n. 406 ff Moltheim
2686 ff IW 5151 ff Imhoof Lyd. Stadtm. S. 126, 41
M gr S. 387, 23 Hunter 2 S. 461 n. 11 BM Lydia
S. 204 ff.
- Philomelium: Mt IV n. 897 ff Friedlaender S. 323 Leake
S. 100 Suppl. S. 81 IW 6401 ff Gr M 722 f Rev. 1851 S.
179; 1903 S. 231 n. 113 NZ 23, 1891 S. 16 n. 23 BM
Phrygia S. 356 ff.
- Phocaea: Mt III n. 870 ff s. VI n. 1353 ff Chaix 539 IW
1907 BM Ionia S. 224 f NZ 33, 1902 S. 36 n. 58.
- Pitane: Mt s. V n. 1240 Friedlaender S. 260 BM Mysia
S. 170, 12 f.
- Pogla Pamphyliae: Journ. int. 6, 1903 S. 234 n. 535.
- Priena: Mt s. VI n. 1387 Friedlaender S. 268 Kl M S. 95, 7
BM Ionia S. 234, 55.

- Prostanna Pisidiae: Kl M S. 391, 8.
 Prusa ad Olympum Bithyniae: Moustier 2654. 2711 IW
 511 BM Pontus S. 198, 30.
 Prusias ad Hypium Bithyniae: Mt II n. 404 s. V n. 1364 ff.
 Prymnessus Phrygiae: Mt IV n. 919.
 Ptolemais-Ace: Mt V n. 26 ff s. VIII n. 33 Saulcy S. 165 f
 Coh. 708 ff Cat. m. gr. 1550 Journ. int. 4, 1901 S. 224 ff
 Friedlaender S. 342.
 Raphanea Seleucidis: Mt V n. 833 s. VIII n. 278 BM Gala-
 tia S. 267, 4.
 Raphia: n chr 1862 S. 122 Saulcy S. 239.
 Rhesaena Mesopotamiae: Mt V n. 186 f Leake S. 104 Mou-
 stier 2673 Chaix 969 Hunter 3 S. 317 n. 2.
 Saettae ad Hermum: Mt IV n. 621 IW 5190 f BM Lydia
 S. 223, 56.
 Sagalassus Pisidiae: Mt III n. 127 Berl. Bl. 2, 1865 S. 186
 n. 22 Friedlaender S. 295 BM Lycia S. 246, 32 ff Journ.
 int. 7, 1904 S. 389 n. 273.
 Sala Phrygiae: Mt IV n. 942 IW 6465 Friedlaender S. 324.
 Samosata: Mt V n. 67 s. VIII n. 55 n. journ. 1 S. 45.
 Samus: Mt III n. 211 ff s. VI n. 231 Leake Insular Greece
 S. 39 Chaix 589 ff Mus. Tor. 4173 ff ZfN 9, 1882
 S. 122 Hunter 2 S. 407 f Journ. int. 6, 1903 S. 183 n. 34
 BM Ionia S. 379 ff.
 Sardes: Mt IV n. 762 ff s. VII n. 514 ff Molthein 2707 IW
 5267 ff Rev. 1884 S. 25 Hunter 2 S. 466 n. 26 BM
 Lydia S. 266 ff.
 Scepsis: Mt II n. 258 f Rev. 1852 S. 96 Gr M 234 f M gr
 S. 268, 201 IW 1232 ff Friedlaender S. 257 BM Troas
 S. 85, 34 ff.
 Sebaste Phrygiae: IW 6484 BM Phrygia S. 376, 38.

Sebaste Samariae: Saulcy S. 281.

Sebastopolis Cariae: Gr M 446.

Seleucia ad Calycadnum Ciliciae: Mt III n. 306 f s. VII
n. 336 Moustier 2662 IW 4466 ff Kl M S. 484 f BM
Lycaonia S. 135, 33 ff Hunter 2 S. 541 n. 5.

Seleucia Pieriae: Mt V n. 913 ff s. VIII n. 301 IW 7269
BM Galatia S. 277, 58.

Seleucia Pisidia: n chr 1848 S. 99 n. 4 Kl M S. 399, 5. 6
BM Lycia S. 253, 6 Journ. int. 6, 1903 S. 243 n. 614.

Selge Pisidia: Leake S. 112 Moustier 2660 IW 3972 ff
Kl M S. 406 f BM Lycia S. 266, 78 f Journ. int. 6, 1903
S. 241 n. 598 ff.

Selinus-Traianopolis Ciliciae: (Journ. of hell. studies 1898)
Coin-Types S. 164, 8 BM Lycaonia S. 143, 2.

Sibidunda Phrygiae: Journ. int. 6, 1903 S. 263 n. 777.

Side Pamphyliae: Mt III n. 207 ff s. VII n. 219 ff ZfN 10,
1883 S. 80 n. 37 Friedlaender S. 291 Kl M S. 340, 23 f
IW 3469 ff Journ. int. 6 S. 216 n. 394 BM Lycia
S. 156, 90.

Sidon: Caesar: NZ 1, 1869/70 S. 385; Augustus: Mt V
n. 367 ff s. VIII n. 189 ff Rev. 1861 S. 102 n. 6 Fried-
laender S. 341 NZ 1 S. 296 Anm. 2. S. 386 Cat. m. gr.
1849 ff Coh. 696 ff Journ. int. 5, 1902 S. 259 ff.

Sillyum Pamphyliae: Kl M S. 352, 15.

Singara Mesopotamiae: Mt V n. 216.

Sinope: Mt s. IV n. 175 f Moustier 2649 Coh. 631 (cf NZ
21, 1889 S. 9 ff) BM Pontus S. 102, 60 Friedlaender
S. 238 Recueil S. 206, 145 ff.

Smyrna: Mt III n. 1391 ff s. VI n. 1822 ff Molthein 2302
ff Mus. Tor. 4118 Kl M S. 97, 5 Hunter 2 S. 385 f n.
246 ff IW 1957 f BM Ionia S. 292 ff Leake S. 122

- Suppl. S. 94 n chr 1900 S. 208 n. 24 Oest. Jahreshfte
7 S. 4 Chaix 567.
- Soli-Pompeiopolis Ciliciae: IW 4523.
- Stectorium: Rev. 1851 S. 182 IW 6504 BM Phrygia
S. 385, 11 ff.
- Stratonicea Cariae: Mt s. VI n. 502 Friedlaender S. 279 Gr
M 628 IW 1003 BM Caria S. 159, 72.
- Stratonicea Lydiae: Imhoof Lyd. Stadtm. S. 36, 17 ff BM
Lydia S. 287, 14.
- Syedra Ciliciae: Mt III n. 376.
- Syrus (im ägäischen Meer): Mt s. IV n. 308 Friedlaender
S. 224.
- Tabae: Mt III n. 482 f BM Caria S. 172, 90.
- Tabala: Mt s. VII n. 551 Rev. 1884 S. 405 n. 15 Lyd.
Stadtm. S. 146, 3. 4 IW 5303 ff BM Lydia S. 291 15 ff.
- Tarsus: Mt III n. 494 ff s. VII n. 469 ff BM Lycaonia
S. 202 ff ZfN 3, 1876 S. 338 Friedlaender S. 304 Coin-
Types. S. 173, 33 S. 177, 48 Hunter 2 S. 550 n. 30 IW
4654 ff 7168 Mus. Tor. 4347 Leake S. 129 Rev. 1859
S. 291 n chr 1900 S. 101.
- Temenothyrae Lydiae: Mt IV n. 841 f IW 5325 f 7061 f.
- Temnus: Mt III n. 176 ff s. VI n. 275 IW 1352 BM Troas
S. 148, 34 ZfN 20, 1897 S. 283 n. 2.
- [Tenus (im ägäischen Meer): Mt s. IV n. 330 aus Gessner,
ganz verkehrter Lesung].
- Themisonium Phrygiae: Mt s. VII n. 606 f IW 6569.
- Thessalia $\alpha\omega\tau\iota\upsilon\omicron\nu\upsilon$: Mt s. III n. 105.
- Thessalonice: Caesar: Mt s. III n. 972 Leake Suppl. S. 148
Chaix 191; Augustus: Mt s. III n. 970 ff Mus. Tor. 2409
ff Chaix 192 Hunter 1 S. 374 n. 68 Friedlaender S. 148.
- Thyatira: Eckhel III S. 122 irrtümlich unter Cararalla cf.

- Friedlaender S. 32; Mt IV n. 983 ff s. VII n. 634 ff
Leake Suppl. S. 104 NZ 23, 1891 S. 80 n. 1 Lyd.
Stadtm. S. 159, 30 ff M gr S. 390, 37 IW 5372 ff BM
Lydia S. 314 ff; Mt IV n. 878 ist unter Alexander
geprägt nach Imhoof Lyd. Stadtm. p. 156.
- Timbrias Pisidiae: ZfN 6, 1879 S. 11 IW 4031.
- Tium Bithyniae: n chr 1844 S. 121 NZ 2, 1870 S. 314 n. 9
ff IW 560 ff BM Pontus S. 206, 18 f.
- Tomi: Mt s. II n. 803 ff Leake Eur. Greece S. 107 Suppl.
S. 150 Ant. M. 1 S. 93 n. 18 ff Chaix 43 Hunter 1 S. 417
n. 8 n chr 1869 S. 161 Rev. 1892 S. 78 n. 72; 1893
S. 61 n. 67 ff; 1900 S. 406 n. 19 NZ 23, 1891 S. 58
n. 14 Friedlaender S. 115.
- Tralles: Mt IV n. 1107 s. VII n. 739 Kl M S. 187, 4 IW
5449 BM Lydia S. 353 f.
- Trapezus: IW 100 ff Gr M 76 BM Pontus S. 40, 3. 4 ZfN
20, 1897 S. 266 Recueil S. 112, 33 ff Rev. arch. 1901
S. 291.
- Tripolis: (nicht Carien, sondern Lydien, cf Imhoof-Blumer
Lyd. Stadtm. S. 37 f); Mt III n. 529 f s. VI n. 584 Mou-
stier 2659 IW 2687 f 7053 BM Lydia S. 375, 67.
- Tripolis Phoeniciae: Caesar: Journ. intern. 6 S. 46 n. 1774;
Augustus: Mt V n. 470 Friedl. S. 341 Cat. m. gr. 1978.
- Tyra Sarmatiae: Berl. Bl. 6, 1871-73 S. 43 f cf. Friedlaen-
der S. 108.
- Tyrus: Caesar: Mt V n. 673 f s. VIII n. 333 ff Cat. m. gr.
2260 f Mus. Tor. 5406 Journ. int. 7 S. 84 n. 2416 ff
Coh. 703 ff; Augustus: Cat. m. gr. 2262 Journ. int. 6
S. 322 n. 2205, S. 84 f n. 2421 ff 2413 ff Mus. Tor.
5407 Coh. 707.
- Verbia Pamphylicae: Friedlaender S. 292.

Verbis Pisidiae: Kl M S. 415, 2 IW 4036 f Journ. int. 6
S. 233 n. 525.

Zeugma Commagenae: Mt V n. 99.

Bosporus—Könige, Tib. Julius (cf. Prosop. III S. 129)
Rhescuporis IV. Cotys III. Cotys IV. Sauromates III.
Rhescuporis V. (a. 521-531 = p. Chr. 224-5 — 234-5):
Mt II S. 380 ff s. IV S. 528 ff, dessen Irrtümer längst
verbessert sind, cf. Koehne Musée Kotschoubey (Peters-
burg 1857) II S. 307 ff Moustier 2644 BM Pontus S. 71
ff. Ausserdem sind veröffentlicht Münzen des Rhescu-
poris III. Rev. 1900 S. 134 n. 20 Bachofen 1891; Sau-
romates III. der zur Zeit des Perserkriegs regierte, Hun-
ter 2 S. 232 n. 1. Endlich gibt es Inschriften, die gesetzt
sind dem Rhescuporis in Prusias am Hypius a. 222
(Cagnat I 869), in Panticapaeum a. 223 (ibid. 888), dem
Cotyis in Tanais (ibid. 920 a. 228. 921. 924). Ein unbe-
stimmter Sauromates begegnet in einer Inschrift von
Panticapaeum (ibid. 870).

Münzen Alexanders

Europa. Sarmatia: Olbia, Tyra.

Moes. inf.: Callatia Dionysopolis Istrus Marcianopolis
Odessus Tomi.

Thracia: Anchialus Byzantium Deultum Maronea Perinthus.

Macedonia: κοινόν Amphipolis Cassandrea Dium Edessa
Pella Thessalonice.

Thessalia: κοινόν Magnesia.

Epirus: Nicopolis.

Cherson. Thrac.: Coela.

Inseln des äg. Meeres: Samus Syrus.

Asia. Pontus: Amasia Amisus Cerasus Comana Neocæsarea Trapezus.

Paphlagonia: Abonotichus-Ionopolis Amastris Sinope.

Bithynia: Apamea Bithynium Caesarea Germanica Chalcedon Cius Heraclea Iuliopolis Nicaea Nicomedia Prusa ad Olympon Prusias ad Hypium Tium.

Mysia: Adramyttium Apollonia ad Rhyndacum Cyzicus Hadrianea Hadriani Lampsacus Parium Pergamum Perperene Pitane.

Troas: Abydus Alexandria Assus Dardanus Ilium Scepsis.

Aeolis: Aegae Cyme Elaea Temnus; Lesbos Methymna Mytilene.

Ionia: Clazomenae Colopho Ephesus Erythrae Magnesia ad Maeandrum Metropolis Phocaea Priene Smyrna.

Caria: Antiochia ad Maeandrum Aphrodisias Apollonia Salbace Bargasa Bargylia Harpasa Hydisus Mylasa Stratonicea Tabae.

Lydia: Acrasus Apollonis Attalea Dioshieron Germe Gordus Iulia Hierocaesarea Maeonia Magnesia ad Sipylum Mastaura Nysa Saettae Sardes Stratonicea Tabala Temenothyrae Thyatira Tralles Tripolis.

Phrygia: Acmonia Aezanis Apamea Attuda Cadi Cibyra Cotiaeum Dionysopolis Dorylaeum Hadrianopolis Hierapolis Hyrgalea Laodicea ad Lycum Metropolis Midaeum Peltae Philomelium Prymnessus Sala Sebaste Stectorium Themisonium.

Pamphylia: Aspendus Attalea Corydalla Magydus Perga Pogla Side Verbia.

Pisidia: Andeda Antiochia Ariassus Baris Codrula Colbasa Conana Etenna Olbasa Palaeopolis Panemotichus Prostantha Sagalassus Seleucia Selge Timbrias Verbis.

Cilicia: Aegae Alexandria ad Issum Anazarbus Anemurium
 Augusta Casae Celenderis Colybrassus Coracesium
 Corycus Epiphanea Flaviopolis Iotape Irenopolis Ninica
 Seleucia Selinus-Traianopolis Soli-Pompeiopolis Syedra
 Tarsus.

Cappadocia: Caesarea.

Syria: Commagene: Samosata Zeugma; Cyrrhastica: Hieropolis.

Seleucis: Antiochia Laodicea Nicopolis Paltus Raphanea
 Seleucia.

Coelesyria: Damascus Heliopolis.

Phoenicia: Botrys Byblus Caesarea Paneas Orthosia Sido
 Tyrus Tripolis.

Decapolis: Gerasa Philadelphia.

Iudaea: Aelia Capitolina Agrippaeum — Anthedo Ascalon
 Raphia.

Samaria: Caesarea Neapolis Sebaste.

Arabia: Bostra.

Galilaea: Ptolemais-Ace.

Mesopotamia: Carrhae Edessa Nisibis Rhesaena Singara.

Aegyptus: Alexandria.

Münzen Mamaeas

Europa. Sarmatia: Olbia Tyra.

Moes. inf.: Callatia Istrus Marcianopolis Tomi.

Thracia: Amphipolis Anchialus Byzantium Deultum Perinthus.

Macedonia: $\kappa\omicron\iota\nu\acute{o}\nu$ Pella Thessalonice.

Epirus: Nicopolis.

Inseln des äg. Meeres: Amorgus: Minoa.

- Asia.** Pontus: Comana Trapezus.
 Paphlagonia: Sinope.
 Bithynia: Caesarea Germanica Heraclea Nicaea Nicomedia
 Prusias ad Hypium Tium.
 Mysia: Cyzicus Hadriani.
 Troas: Abydus Alexandria Ilium Scepsis.
 Aeolis: Cyme Temnus; Mytilene.
 Ionia: Clazomenae Ephesus Erythrae Magnesia Metropolis
 Phocaea Smyrna; Samus.
 Caria: Aphrodisias Apollonia Neapolis Sebastopolis Stra-
 tonicea Tralles Tripolis.
 Lydia: Acrasus Attalea Dioshieron Gordus Iulia Magnesia
 Mastaura Philadelphia Tabala Temenothyrae Tripolis.
 Phrygia: Acmonia Cadi Cibyra Cotiaeum Dorylaeum Peltae
 Philomelium Sibidunda Themisonium.
 Pamphylia: Aspendus Magydus Perga Side Sillyum Verbia.
 Pisidia: Amblada Andeda Ariassus Baris Colbasa Comana
 Etenna Pednelissus Prostanna Sagalassus Selge Verbis.
 Cilicia: Aegae Anazarbus Coracesium Flaviopolis Ninica
 Seleucia Tarsus.
 Syria: Cyrrhastica: Hieropolis.
 Seleucis: Antiochia Apamea Nicopolis Seleucia.
 Coelesyria: Damascus.
 Samaria: Neapolis.
 Arabia: Bostra.
 Mesopotamia: Edessa Nisibis.
 Aegyptus: Alexandria.

Münzen Alexanders und Mamaeas.

- Europa:** Moesia inferior: Marcianopolis.
Asia: Bithynia: Caesarea Germanica Nicaea Nicomedia.

Mysia: Cyzicus.

Ionia: Smyrna.

Lydia: Maeonia Magnesia.

Pamphylia: Aspendus.

Cilicia: Ninica.

Iudaea: Aelia Capitolina.

Mesopotamia: Edessa Nisibis.

Aegyptus: Alexandria.

Münzen Orbianas.

Pontus: Trapezus.

Bithynia: Cius Nicaea Prusa ad Olympum Prusias ad Hypium.

Aeolis: Cyme.

Ionia: Ephesus Priene.

Caria: Aphrodisias.

Lydia: Apollonis Hierocaesarea.

Phrygia: Sala.

Pamphylia: Aspendus Side.

Cilicia: Carallia Colybrassus Flaviopolis. Cappadocia: Caesarea.

Arabia: Bostra.

Aegyptus: Alexandria.

Severus Alexander hat also in Achaia, Lycien, Galatien überhaupt nicht, in Thracien, Macedonien, Moesia inferior, Kleinasien, Pontus und Bithynien, Pamphylien, Pisidien, Cappadocien, Syrien und Aegypten sehr stark geprägt. Dasselbe Bild ergibt die Prägung der Kaiser von 218-263 in den Provinzialstädten, abgesehen davon, dass weder zu Nicopolis in Thracien noch zu Philippopolis unter Alexander die Münzen geschlagen wurden.

Dr. WALTHER THIELE

ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΟΝ ΦΥΛΑΚΤΗΡΙΟΝ

Ἐν τῷ καταλόγῳ τῆς συλλογῆς βυζαντιακῶν νομισμάτων Φωτιάδου πασσᾶ, τῷ συνταχθέντι ὑπὸ W. Froechn¹ ἐδημοσιεύθη ὑπ' ἀριθ. 679, καὶ ἀπεικονίσθη ἐν φωτοτυπικῷ πίνακι II, χαλκοῦν νομισματομόρφον κέρμα, ἔχον ἐφ' ἐνὸς μὲν προτομὴν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς μετὰ τῶν λέξεων περίξ ΑΓΙΟΣ, ΑΓΙΟΣ, ΑΓΙΟΣ, ἐφ' ἐτέ-

V CV
Γ ΟΔ °Ο
HA IP
ΕΤ

ρου δὲ σταφυλὴν καὶ ἐπιγραφὴν ἐκατέρωθεν ταύτην:

Froechn¹ περιωρίσθη εἰς τὴν ἀπλὴν δημοσίευσιν τοῦ κέρματος, μὴ ἐπιχειρήσας οὔτε τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ὀπισθεν ὄψεως νὰ ἐρμηνεύσῃ, οὔτε νὰ ὀρίσῃ ποίας χρήσεως ἦτο τὸ μικρὸν τοῦτο μνημεῖον. Βραδύτερον ὁ G. Schlumberger ἀνεδημοσίευσεν αὐτὸ μετὰ καὶ τινος ἄλλου μικροτέρου, ἀνήκοντος εἰς τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον τῶν Παρισίων, διαφέροντος τοῦ προκειμένου κατὰ τοῦτο, ὅτι δὲν ἔχει τὴν ὀπισθεν ἐπιγραφὴν, ἢ μᾶλλον αὕτη ἐγένετο ἐξίτηλος². Ὁ κ. Schlumberger πειρώμενος ν' ἀναγνώσῃ τὴν ὀπισθεν ἐπιγραφὴν νομίζει

ΟΔ

μετὰ δισταγμοῦ ὅτι τὸ IP δέον ν' ἀναγωσθῇ ΑΙΡΕΤΕ· θέλων

ΕΤ

¹ Collection Photiades-pacha, Monnaies byzantines, σελ. 49.

² Melanges d'archéologie byzantine, Première serie, σελ. 307 - 308, μετὰ τζιγγογραφικῶν εἰκόνων τῶν δύο κερμάτων.

δὲ νὰ ὀρίσῃ τὴν χρῆσιν τοῦ κέρματος ἔρωτᾷ μήπως τοῦτο ἔχει σχέσιν τινὰ πρὸς τὸν ὕμνον τοῦ Τρισαγίου ἢ μήπως ἦτο προωρισμένον διὰ τὴν ἀμοιβὴν τῶν ψαλτῶν. Προσθέτει δ' ἐν σχέσει πρὸς τὸν τύπον τῆς σταφυλῆς ὅτι κατὰ τὸ φθινόπωρον εἰς τι τῶν ἀνακτόρων, ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ὁχθῆς τοῦ Βοσπόρου, ἐτελεῖτο ἐορτὴ τοῦ τρυγητοῦ, καθ' ἣν ὁ βασιλεὺς διένειμεν εἰς τοὺς αὐλικοὺς σταφυλάς.

Τὴν ἐξήγησιν ὁμως ποίας χρήσεως ἦτο τὸ κέρμα, παρέχει, φρονοῦμεν, ἡ ἐπιγραφὴ τῆς ὀπισθεν αὐτοῦ ὅψεως, ὁρθῶς ἀναγινωσκομένη, διότι ὡς ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ κ. Schlumberger οὐδὲν νόημα σαφὲς παρέχει. Τὸ πρὸς ἀριστερὰ πρῶτον ἡμῖς τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἀναγινώσκεται εὐχερῶς **ΥΓΗΑ**, τὸ ἔτερον ὁμως ἡμῖς ὡς ἔχει **CVNOΔΙΡΕΤ** ἢ, ὡς διορθώθη ὑπὸ τοῦ κ. Schlumberger, **CV AIΡΕΤΕ** εἶναι ἀκατάληπτον. Εἶναι ὁμως βέβαιον ὅτι ὁ χαράκτης τοῦ κέρματος ὡς ἐν τῇ ἔμπροσθεν ὀψει τῆς δευτέρας λέξεως **ΑΓΙΟΣ** τὰ γράμματα ἐχάραξεν ἀντιστρόφως οὕτω καὶ ἐνταῦθα πλὴν τῶν δύο πρώτων τὰ ἄλλα ἐχάραξεν ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερά, ἐπομένως δεόν νὰ ἀναγνώσθωσι ταῦτα **ΔΟΡΙΤΕ** ἢ δὲ ὅλη ἐπιγραφὴ **ΥΓΗΑ CV ΔΟΡΙΤΕ**. ὀρθογραφουμένη δέ: *Ὑγιεία[ν] σοὶ δωρεῖται* δηλαδὴ τὸ κέρμα παρέχει ὑγιείαν εἰς τὸν φέροντα. Εἶναι λοιπὸν τοῦτο *φυλακτήριον* προφυλάσσον ἀπὸ ἀσθενειῶν ἢ θεραπεῦον τοιαύτας. Κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους ἦσαν ἐν μεγάλῃ χρήσει τοιαῦτα νομισματομορφα φυλακτήρια. Τῆς κατηγορίας τῶν θεραπευτικῶν, εἰς ἣν ἀνήκει καὶ τὸ προκείμενον, περιεσώθησαν ἱκανά. Τὴν ιδιότητα τοῦ κέρματος ἡμῶν ὡς φυλακτηρίου ἀποδεικνύει καὶ ἡ ἔμπροσθεν ἐπιγραφὴ **ΑΓΙΟΣ**, **ΑΓΙΟΣ**, **ΑΓΙΟΣ**, ἥτις ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ ἄλλων νομισματομόρφων φυλακτηρίων ¹.

K. M. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

¹ Φυλακτήριον πρὸς θεραπείαν ὑστερικῆς νόσου ἐδημοσιεύθη παρ' ἡμῶν, (Βυζαντιακά. μολυβδόβουλλα κλ. Διεθν. Ἐφημ. τῆς Ν. Ἀρχ. Τόμ. Η' σελ. 219) φέρον ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν ὀψεως τὴν ἐπιγραφὴν: πρὸς ὀφέλιαν ὑστέρας καὶ ἐν μέσῳ τὰς λέξεις *Ἄγιος, Ἄγιος, Ἄγιος Κ(ύριος)*.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΩΝ

(ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΠΡΩΤΗ)

1

Ὁ κ. Schlumberger ἐν τῇ *Βυζαντινῇ Σιγilloγραφίᾳ*¹ αὐτοῦ ἐξέδωκε κατ' ἀνακοίνωσιν τοῦ μακαρίτου Παύλου Λάμπρου ἀρίστης διατηρήσεως καὶ πολλῆς προσοχῆς ἄξιον μολυβδόβουλλον, ἐναποκείμενον τανῦν ἐν τῷ Ἑθνικῷ Νομισματικῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν, οὔτινος ἢ ἑτέρα τῶν ὀψεων φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν:

COΦPA
ΓICΠANA
ΓNEΘEO
ΦYΛAK
— T' —

Ταῦτα μεταγράφει: « . . . COΦPAGIC ΠANAΓNE ΘEOΦY-
ΛAKT'(ω) »². Ἐν πρώτοις παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι πλήρης καὶ δὲν ἐλλείπει τι ἐν ἀρχῇ, ὥς ὑπονοεῖ ὁ ἐκδότης διὰ τῶν ἐν τῇ μεταγραφῇ συνεχῶν γραμμῶν. Ἐπεὶτα μεταγραπτέον μᾶλλον

¹ Gus. Schlumberger, *Sigillographie de l'Empire Byzantin*. Ἐν Παρισίοις 1884, σ. 724 c.

² Ὁ κ. Κ. Κωνσταντόπουλος ἐν τῷ πολυτίμῳ καταλόγῳ του τῶν βυζαντιακῶν μολυβδοβούλλων τοῦ ἡμετέρου Ἑθνικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου ἀναγινώσκει τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴν:

CO+PA —.ICΠANA — ΓNEΘEO — ΦYΛAK —.T,—

= Σ(φ)ρα[γ]ίς Πάναγνε Θεοφνλάκτι(φ). Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην αὐτὸ τοῦτο τὸ μνημεῖον ἐξετάσας. (Πρβλ. Ἐφημερίς τῆς Διεθνούς Νομισματικῆς Ἀρχαιολογίας. *Journal International d'Archéologie Numismatique*. Τόμ. VIII, 1905, σ. 84, ἀριθ. 965).

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤ(ου) καὶ οὐχὶ ΘΕΟΦΥΛΑΚΤ(ω). Ὡς πρὸς δὲ τὸ COΦΡΑΓIC ἐπάγεται κατὰ λέξιν ὁ κ. Schlumberger ὅτι «*doit être une erreur pour CΦΡΑΓIC, ce qui paraît toutefois étrange sur un sceau d'une exécution aussi soignée*». Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ λάθους. Ἀπλούστατα τὸ σφραγίς εἶναι ἀνεπτυγμένος τύπος τῆς λέξεως σφραγίς. Ὡς γνωστόν, καὶ ἐξ ἰδίας ἴσως ἀντιλήψεως ἑκάστου, διὰ λόγους ψυχολογικοὺς ἅμα καὶ φυσιολογικοὺς ἐν τῇ ἐκφορᾷ ἐπαλλήλων συμφώνων, δύο εἴτε καὶ πλείονων, ἀναπτύσσεται πολλάκις μεταξὺ τούτων ἀσθενής τις συνοδίτης φθόγγος, συνηθέστατα μὲν ι (π. χ. καπνός = καπ-ι-νός¹, ἀτμόπλοιοι = ἀτ-ι-μόπλοιοι, πνίγω = π-ι-νίγω, ψαλτήρι = ψαλ-ι-τήρι, στάμνα = στάμ-ι-να, βιβλίον = βιβ-ι-λίον² κλ.), σπανιώτερον δὲ ο ἢ υ [=ου]. Ἰκανὰς δὲ τοιαύτας λέξεις τῆς νέας ἑλληνικῆς, ἀνεπτυγμένας διὰ ο ἢ υ, ἀναγράφει ὁ κ. Γ. Χατζιδάκις³ καὶ ὁ κ. Dieterich⁴ εἰς ἃς προσθετέον ἀκριβῶς καὶ τὸ σφρα(γ)ῖδα καὶ σουφρα(γ)ῖδα, τύπους κοινοτάτους ἐν τῇ ζώσῃ γλώσσῃ τῶν Πελοποννησίων καὶ τῶν Ἡπειρωτῶν⁵, ἴσως δὲ

¹ Θ. Ν. Φιλαδελφῆς, Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Τόμ. Α'. Ἐν Ἀθήναις 1902, σ. 272. Κλ. κλ. κλ.

² Πρβλ. Νίκου Ἀ. Βέη, Ἑλληνίδες βιβλιογράφοι καὶ κύρια κωδίκων κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Ἐν Ἀθήναις 1905, σ. 9 καὶ 14 ἐν ὑποσημ. 2.—Κῶδιξ τις τοῦ Θουκυδίδου, ἐν βιβλ. Δ', 70.1, ἔχει Φιλιασίον. Μὴ ἀνάπτυξις ι μεταξὺ φ καὶ λ; Ἡ πρόκειται περὶ ἀπλοῦ βιβλιογραφικοῦ σφάλματος;

³ G. N. Hatzidakis, Einleitung in die neugriechische Grammatik (Ἐν τῇ Bibliothek indogermanischer Grammatiken. Τόμ. V). Ἐν Λειψίᾳ 1892, σ. 109.—Γ. Ν. Χατζιδάκι, Ἀκαδημικά ἀναγνώσματα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, Λατινικὴν καὶ μικρὸν εἰς τὴν Ἰνδικὴν γραμματικὴν. Τόμ. Β'. Ἐν Ἀθήναις 1904, σ. 546.

⁴ Karl Dieterich, Untersuchungen zur Geschichte der griechischen Sprache von der hellenistischen Zeit bis zum 10. Jahrhundert N. Chr. (Ἐν τοῖς Byzantinisches Archiv. Τεύχ. I). Ἐν Λειψίᾳ 1898, σ. 277.

⁵ Καὶ παροιμιώδης φράσις ἐν Πελοποννήσῳ: «ὁ ἄνθρωπος εἶναι σουφραῖδα τοῦ θεοῦ». Ἰδὲ π. χ. ταύτην ἐν δημοτικῷ θρύλλῳ, ἐξ Ἀλωνισταίνης τοῦ δήμου Φαλάνθου, ἀποτεθησαυρισμένῳ παρὰ Ν. Γ. Πολίτη (Μελέται περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς γλώσσης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Παραδόσεις. Μέρος Α'. Ἐν Ἀθήναις 1904, σ. 454, ἀριθ. 766).—Εἰς τὰς ὑπὸ Χατζιδάκι καὶ Dieterich (ἰδὲ ἀνωτέρω) συνηγμένας λέξεις μετ' ἀναπτύξεως διὰ τοῦ υ [=ου] ἡδυνάμην νὰ προσθέσω καὶ τὸ Κουλαρέντζα=Κλαρέντζα (ἡ γνωστὴ καὶ δὴ ἐκ τῆς μεσοχρονίου ἱστορίας κόμη

καὶ ἀλλαχοῦ. Ἐν Ἡπείρῳ μάλιστα κατὰ τὴν προφορικὴν πρὸς με ἀνακοίνωσιν τοῦ Δ^εος κ. Μάρκου Αὐγέρη Παπαδοπούλου συνήθεις εἶναι καὶ οἱ τύποι *σφουραῖδα* καὶ *σφοραῖδα*.

Τὸ ἀνωτέρω μολυβδόβουλλον εἶναι πάντως τοῦ ΙΑ' ἢ ΙΒ' αἰῶ-
νος. Ὡστε κάλλιστα δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἔκτοτε τοῦλάχισ-
τον — εἰ μὴ καὶ πρότερον — εἶναι ἐν χρήσει ὁ ἀνεπτυγμένος οὗτος
τύπος *σφορα(γ)ῖδα*¹.

2 — 5

Μολυβδόβουλλον ἀνῆκον εἰς Ἰωάννην Ἀρβαντηνόν. Ἐξ ἐνὸς
ἢ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἐξ ἑτέρου ἢ ἐπιγραφή:

ΙΩΑΝΝΗΝ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡΒΑΝΤΗΝΟΝ ΣΚΕΠΟΙΣ.

Ἄν δεχθῶμεν τονισμόν: *Ἀρβαντῖνον*, τότε ἔχομεν τρίμετρον ἱαμ-
βικὸν κανονικώτερον στίχον:

Ἰωάννην με τὸν Ἀρβαντῖνον σκέποις.

Ὁ κ. Schlumberger², ἐκδοὺς μετὰ πανομοιοτύπου τὸ μολυβδό-
βουλλον, ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς ἐπιγραφῆς μετὰ τινος ἀμφιβολίας εἰκάζει
[ΚΕ = Κ(ύρι)ε], ὅπερ εἶναι τελείως περιττὸν τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅ-
σον καταστρέφει καὶ τὸ ἱαμβικὸν μέτρον, τὸ δ' ἐπώνυμον τοῦ κατόχου
τῆς σφραγίδος ἀναγινώσκει ΑΡΑΒΑΝΤΗΝΟΝ. Ἀλλὰ τὸ πανομοιό-
τυπον ἔχει σαφῶς ὥς ἡμεῖς ἀνωτέρω γράφομεν ΑΡΒΑΝΤΗΝΟΝ,
ὅστις τύπος εἶναι ἄλλως τε γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων κειμένων καὶ δὴ
ἐκ μολυβδοβούλλων³.

Ὁ ἐκδότης ἀνάγει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μολυβδόβουλλον εἰς τὸν
ΙΑ' - ΙΒ' αἰῶνα. Κατ' ἐμὲ δὲ κριτὴν πρέπει νὰποδώσωμεν τοῦτο

τῆς Ἡλιδος). Εὐρηται δὲ ὁ τύπος οὗτος ἐν σ. 471 τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1750 τοῦ
Χρονογραφικοῦ Βιβλίου τοῦ [Ψευδο]Δωροθέου *Μονεμβασίας*. Ἀλλ' ὑποθέτω
ὅτι πρόκειται περὶ τυπογραφικοῦ σφάλματος καὶ οὐχὶ πραγματικῶς λαλουμέ-
νου τύπου. Τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον τὸ προμήνημονευθὲν Χρονογραφικὸν
Βιβλίον εἶναι πλήρες σφαλμάτων περὶ τὰ τοπωνυμικά καὶ μάλιστα ἡ ἐκδοσις
αὕτη τοῦ 1750.

¹ Πρβλ. *Νίκου* Ἀ. Βέη, Σημειώματα γιὰ τὴ γλῶσσα. Ἐν τῷ *Νουμᾷ*. Χρό-
νος Δ' (1906). Ἀριθ. 208, σ. 4.

² *Sigillographie de l'Empire Byzantin*, σ. 619, ἀριθ. 2.

³ Αὐτόθι (ἀριθ. 1), σ. 620 (ἀριθ. 4 καὶ 5), σ. 490 (ἀριθ. 1).

εἰς τὸν παρσέβαστον σεβαστὸν Ἰωάννην Ἀρβαντηνὸν τὸν ἐπ' ἀνεψιᾷ γαμβρὸν τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ. Εἰδήσεις τινὰς περὶ τούτου παρέχει τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο κητορικὸν τυπικὸν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ, ὅπερ κατὰ τὸ ἔτος ,ϜΧΜΕ' (=1136) διετύπωσεν ὑπὲρ αὐτῆς ὁ προμνημονευθεὶς εὐσεβὴς αὐτοκράτωρ. «Ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ ἐπ' ἀνεψιᾷ γαμβρὸς τῆς βασιλείας μου — ἀντιγράφω αὐτολεξεὶ ἐκ τοῦ τυπικοῦ — ὁ παρσέβαστος σεβαστὸς κῆρις Ἰωάννης ὁ Ἀρβαντηνός, θελήσας ἐν τῇ τοιαύτῃ τῆς βασιλείας μου ἰδιοκλήτῳ μονῇ ταφῆναι, διάφορα ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀκινήτων ταύτῃ ἀφιέρωσεν, οἰκόν τε καὶ κτήματα, ἔχοντα προσόδους ἱκανάς, ἐφ' ᾧ γίνεσθαι καθ' ἡμέραν παννυχίδα ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ Τρισάγιον ὁρθρινόν τε καὶ ἑσπέριον παρὰ τινων μοναχῶν ἀπὸ τῆς μονῆς, εἰ μὴ πλείονων τέως τεσσάρων· πρὸς τούτοις δὲ ἠθέλησεν ὁ αὐτὸς ἀπὸ τῶν προσόδων τῶν αὐτῶν ἀκινήτων δίδοσθαι κατὰ τοὺς καιροὺς τῶν μνημοσύνων αὐτοῦ εἰς ψυχικὰς διαδόσεις τὸ τρίτον μέρος τῶν προσόδων τῶν ἀφιερωθέντων παρ' αὐτοῦ ἀκινήτων, τυποῦ ἢ βασιλεία μου ταῦτα οὕτω γίνεσθαι, ὥς τε καὶ Τρισάγιον ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκτελεῖσθαι ἐκάστης ἡμέρας παρὰ τινων μοναχῶν κατὰ δὲ τὸν ὁρθρον, καὶ μετὰ τὸ λυχνικόν, καὶ παννυχίδα ὁμοίως παρ' αὐτῶν ψάλλεσθαι παρακλητικὴν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ κηρίον ἀκοίμητον καὶ κανδήλαν ὁμοίως ἀκοίμητον ἐν τῷ τάφῳ τούτου διηνεκῶς ἄπειν, καὶ ψυχικὰς διαδόσεις πρὸ τῶν μνημοσύνων αὐτοῦ καὶ μετὰ τὰ μνημόσυνα γίνεσθαι προσεχῶς, ὥς συμποσοῦσθαι τὰ δι' ἀμφοτέρων διδόμενα εἰς τὸ τρίτον τῶν προσόδων τῶν ἀκινήτων αὐτοῦ, καὶ ταύτην τὴν ἀκολουθίαν οὕτω προβαίνειν ἀναλλοίωτον ἐς αἰεὶ, διὰ τὸ καὶ τοῦτον ἐπὶ τοιαύτῃ ἐλπίδι ἀφιερῶσαι τὰ διαφέροντα αὐτῷ τῇ τοιαύτῃ μονῇ τῆς βασιλείας μου...¹»

¹ A. Dmitrijevskij, Τυπικά. Ἐν Κιέβῳ 1895, σ. 663 κ. ἐ., ὅπου τὸ κείμενον ἐκδίδεται κυρίως κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθ. 85 κώδικα τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς. Μᾶλλον ἐφθαρμένον εἶναι τὸ κείμενον ὡς ἀνεκρινώθη ἐν περιλήψει ὑπὸ τοῦ κ. P. Bezobrazov (ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ Ῥωσικοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, 1887, τόμ. 254, Νοέμβριος σ. 64 κ. ἐ.—Πρβλ. καὶ E. Kurtz ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift, τόμ. II, 1893, σ. 627 κ. ἐ.) κατὰ τὸν ἐν Ζακύνθῳ κώδικα, τὸν νῦν ἐν τῇ Φωσκολιανῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς πόλεως ταύτης ἐναποκειμένον, ἔνθα καὶ ἐμελέτησα αὐτόν, δούς τούτῳ ἀριθμὸν 3 [67], κατὰ τὴν ὑπ' ἐμοῦ γενομένην ταξινόμησιν καὶ καταγραφὴν τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Βιβλιοθήκης.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἰωάννην Ἀρβαντηνὸν ἀποδοτέα, νομίζω, καὶ τὰ ἐξῆς μολυβδόβουλλα, τῆς αὐτῆς περιόδου πρὸς τὰνωτέρω, ἐναποκείμενα ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ κ. Schlumberger, καὶ ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ ιδίου:

1) Ἐξ ἑνὸς κεφαλὴ Παναγίας τῆς Βλαχερνιωτίσσης μετὰ τῶν συνήθων μονογραφημάτων. Ἐξ ἑτέρου: + CΦΡΑΓ(ις) ἰῶ [=Ἰω(άννου)] Τ8 ΑΡΒΑΝΤΗΝΟΥ. Οὕτω κατὰ τὸ πανομοιότυπον τὸ συνοδεῦον τὴν ἐκδοσιν. Ὁ κ. Schlumberger¹ ἀναγινώσκει: ΑΡ[Α]-ΒΑΝΤΗΝΟΥ.

2) Ἐξ ἑνὸς ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στρατηλάτης κατ' ἐνώπιον, ὄρθιος μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς $\overline{\text{ΟΑ}}$ (γιος) $\overline{\text{ΘΕΩΔΟΡΟC}}$. Ἐξ ἑτέρου + $\overline{\text{ΚΕ}}$ $\overline{\text{ΒΟ}}$ [=Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει)] ἰῶ [=Ἰω(άννη)] ΚΗΡΟΠΑΛΑΤΗ ΤΩ ΑΡΒΑΝΤΙΝΩ². Κατὰ τοῦτο δὲ τὸ μολυβδόβουλλον ἐπανωρθωτέα ἢ ἀνάγνωσις ἑτέρου ὥς ἐξῆς περιγραφέντος ὑπὸ τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου ἐν τῷ καταλόγῳ του τῶν βυζαντιακῶν μολυβδοβούλλων τοῦ Ἑθνικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν:³

«[Ἀριθ.] 387^α — . . . — ΔΟΡΟC. Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ἱστάμενος. Ὅπ. + $\overline{\text{ΚΕΡΘ}}$, — $\overline{\text{ΩΚΟΟΥΡΟ}}$ — . ΑΛΑΤΗ — . ΨΑΡΒΙ . . . = Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει) [Ἰω(άννη) κουρο[π]αλάτῃ [τ]ῷ Ἀρβι . . . Ἀλλὰ προφανῶς ἀνάγνωθι: τ[ῷ] Ἀρβ[αντινῷ].

(Πρβλ. Νίκου Ἀ. Βέη, Ἐκθεσις ἱστοριοδιφικῶν καὶ παλαιογραφικῶν ἐρευνῶν ἐν Ζακύνθῳ. Ἐν τοῖς «Παναθηναίοις» 1907, ἀριθ. 161-162, σ. 161). Τὸ ἀρχέγραφον ὅμως κείμενον τοῦ τυπικοῦ διέσωσε, πλὴν ἀκέφαλον δυστυχῶς, κῶδιξ τῆς μονῆς Μεγάλου Σπηλαίου, εἰς ὃν ἔδωκα ἀριθμὸν 26 ἐν τῷ ἡμετέρῳ καταλόγῳ τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς μονῆς ταύτης (Πρβλ. Νίκου Ἀ. Βέη, Ἐκθεσις παλαιογραφικῆς καὶ ἱστοριοδιφικῆς ἐκδρομῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων. Ἐν τοῖς «Παναθηναίοις». Τόμ. Θ', 1904-1905, σ. 139.—Πρβλ. καὶ Νίκου Ἀ. Βέη, Προσθήκαι καὶ διορθώσεις εἰς τὸ «Plan eines Corpus der griechischen Urkunden des Mittelalters und der neuen Zeit» [Sonderabdruck aus der «Byzantinischen Zeitschrift» XV Band, 1 und 2]. Leipzig 1906, σ. 448). Ἀλλὰ τὸ ἀρχέγραφον κείμενον πρὸς τὰ ἐκδεδομένα παραβαλλόμενον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀνωτέρω παρατεθεῖσαν περικοπὴν δὲν παρέχει οὐσίωδη τινὰ διαφωράν.

¹ Sigillographie de l'Empire Byzantin, σ. 619, ἀριθ. 1.

² Αὐτόθι, σ. 490, ἀριθ. 1.

³ Journal International d'Archéologie Numismatique. Τόμ. IX (1906) σελ. 102.

Ὁ βυζαντινὸς οἶκος Ἀρβαντηνοῦ, εἴτε Ἀραβαρτηνοῦ (καὶ Ἀλαβαρτηνοῦ¹ κατ' ἐναλλαγὴν τοῦ ρ καὶ λ²) κατὰ τινα εἰκασίαν τοῦ κ. Schlumberger³ ἔσχε τὸ ἐπώνυμον ἐκ τῆς Ἀρμενικῆς πόλεως *Araventan*⁴, ὅπερ δὲν θεωρῶ καὶ τελείως ἀπίθανον.

6

Ὁ διδάκτωρ κ. Mordtmann⁵ υἱὸς ἐξέδωκε πρῶτος ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συλλογῆς μολυβδοβούλλον, ἐν ᾧ ἐξ ἑνὸς μὲν ἡ Παναγία ἡ ὁδηγήτρια ὁρθίως μετὰ τῶν συνήθων μονογραφημάτων $\overline{MP} - \overline{\Theta Y}$. Ἐξ ἑτέρου δὲ ἡ ἐπιγραφή:

+ \overline{KEB}, Θ ,
 ΜΑΝΥΗΛ
 σεRACTW
 τωRWΤW
 ΝΕΙΑΤ,

Τοῦτ' αὐτὸ συμπεριέλαβε καὶ ὁ κ. Schlumberger ἐν τῇ *Βυζαντινῇ Συλλογραφίᾳ*⁶ του μεταγράφων τὴν κυρίως ἐπιγραφὴν:

\overline{KE} Β'Θ' ΜΑΝΔΗΛ CEBACTW ΤΩ ΒΩΤΩΝΕΙΑΤ'(η)

Ὁ Mordtmann συνοδεύει τὴν ἔκδοσιν μετὰ τοῦ ἀκολούθου ὑπομνήματος: «Σημειώτεον τὴν γραφὴν *Βωτωνειάτης* ἀντὶ *Βοτανειάτης*. Οὐδαμοῦ εὔρον μνείαν τινὰ περὶ Βοτανιάτου Μανουήλ. Εἶναι ἴσως ὁ ἕγγονος Νικηφόρου τοῦ Βοτανιάτου μνημονευόμενος

¹ Miklosich et Müller, Acta et Diplomata. Τόμ. VI, σ. 171 (τῷ 1214).

² Περὶ τοῦ φαινομένου τούτου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, μεσοχρονίᾳ καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς ἑλληνικῇ ἰδὲ προχειρῶς Jean Psichari, Essai de grammaire historique sur le changement de λ en ρ devant consonnes en grec ancien, médiéval et moderne. Extrait des *Mémoires Orientaux*.—Congres de 1905 (publiés par l'École nationale des Langues orientales vivantes). Ἐν Παρισίῳ 1905, σ. 295 κ. ἑ. (σ. 7 τοῦ χωριστοῦ τεύχους).

³ Ἐνθ' ἀνωτέρω, σ. 619 ἐν ὑποσημειώσει.

⁴ Ed. Muralet, Essai de chronographie Byzantine 1057-1453. Ἐν Πετροῦ πόλει 1871, σ. 119.

⁵ Dr Mordtmann Fils, Περὶ βυζαντινῶν μολυβδοβούλλων (ἑλληνιστὶ κατὰ μετάφρασιν Α. Λιούμα). Ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως. Τόμ. Ζ' (1872-73) σ. 78, ἀριθ. 31.

⁶ Σελ. 626, ἀριθ. 4.

ἐν τῇ Ἀλεξιάδι, καὶ ὅστις προώριστο ὡς σύζυγος μᾶς τῶν θυγατέρων Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ». Ἡ εἰκοτολογία περὶ ταυτισμοῦ τοῦ σεβαστοῦ Μανουὴλ Βοτα(ω)νειαίου πρὸς τὸν ἐν τῇ χρονογραφίᾳ τῆς Ἀννης Κομνηνῆς¹ ἀναφερόμενον, ἄνευ βαπτιστικοῦ ὀνόματος, ἔγγονον τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου Βοτανειαίου δὲν ἔχει τι ἐδραῖον ἔρεισμα. Ὅπως δὴποτε ὅμως τὸ μολυβδόβουλλον δέον νάποδοθῇ πρὸς τὸν σεβαστὸν *Μανουὴλ Βοτανειάτην* τὸν μνημονευόμενον ἐν τῷ ἀνωτέρω προμνημονευθέντι κτητορικῷ τυπικῷ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Παντοκράτορος (τῷ 1136). Ἀναγράφων ἐν αὐτῷ ὁ κτίστης τῆς μονῆς αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Κομνηνὸς τὰ εἰς ταύτην ὑπὸ διαφόρων γενόμενα ἔγγεια ἀφιερώματα λέγει πρὸς τοῖς ἄλλοις: «Ἐπεὶ δὲ καὶ κτήματα διάφορα ἀφωρίσθησαν τῇ τοιαύτῃ μονῇ παρ' αὐτῆς τε τῆς βασιλείας μου, καὶ παρὰ τῆς μακαριωτάτης δεσποίνης καὶ περιποθήτου συζύγου μου, παρὰ μὲν τῆς βασιλείας μου ἐν τῷ χωρίῳ τῶν Διαβενέτων, τὸ προάστειον τοῦ Ἀνθεμιώτου καὶ τὸ προάστειον τοῦ Κόστομύρη τὸ προάστειον ἡ ἁγία Γαλακτερή, τὸ ἀπὸ δωρεᾶς τινων Θεσσαλονικέων περιελθὼν τῇ μονῇ, ἡ ἐν Βεῤῥοίᾳ περιελθοῦσα ἐπίσκεψις τῇ βασιλείᾳ μου ἀπὸ δωρεᾶς τοῦ σεβαστοῦ κυροῦ *Μανουὴλ τοῦ Βοτανειάτου*, μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ πλανηγῶν καὶ λοιπῶν δικαίων . . . βούλομαι καὶ ταῦτα πάντα ἀνεκποιήτα παρὰ τῇ μονῇ συντηρεῖσθαι ἀεὶ»². Ὡστε κατὰ ταῦτα τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μολυβδόβουλλον ἀνακτέον εἰς τὸν IB' αἰῶνα, μᾶλλον δὲ ἀσφαλέςτερον εἰς τὸν IA' - IB'.

7

Ὁ κ. Κ. Α. Κωνσταντόπουλος ἐν τῷ καταλόγῳ αὐτοῦ τῶν βυζαντικῶν μολυβδοβούλλων τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἑθν. Νομισματικοῦ Μουσείου συμπεριέλαβε καὶ τι φέρον ἐπὶ τῆς ἑτέρας τῶν ὄψεων τὴν ἐπιγραφὴν :

+ ΣΦ
ΡΑ . . . ΙΩ
ΑΝΘΣ.ΒΑΣ
ΤΗΤΘΑΛ
VΛ.8+

¹ Ἐκδοσις Βόννης σ. 45 κ. ἑ. Ἐκδοσις *Reifferscheidii* σ. 69 κ. ἑ.

² A. Dmitrijevskij, Τυπικά, σ. 697 κ. ἑ.

Ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἀνέγνω καὶ συνεπλήρωσε:

«**Σφρά[γ(ισ)μα] Ἰωάννου σ[ε]βαστοῦ τοῦ Ἀλνλ.ου**»¹.

«Ἀλλ' ἐπειδὴ — καθ' ἃ παρατήρησεν εὐφυῶς ὁ κ. Ἀ. Παπαδόπουλος Κεραμεὺς — μετὰ τὸ Α τῆς δευτέρας σειρᾶς ὑπάρχει ἔλλειμα τριῶν στοιχείων, προτιμώτερον θὰ εἶναι ν' ἀναγνώσωμεν *Σφρα[γίς]*»². Παρατήρησε δὲ πρὸς τούτοις ὁ κ. Ἀ. Παπαδόπουλος Κεραμεὺς ὅτι ἐὰν προσεκτικώτερον ἐξετασθῇ τὸ μνημεῖον νὰ φανερώσῃ «ὡς ἐπωνύμιον τοῦ σεβαστοῦ Ἰωάννου τὸ σαφὲς καὶ πολὺ γνωστὸν Ἀλνλ[τ]ου»³. Καὶ πράγματι ἡ μελέτη αὐτοῦ τούτου τοῦ μολυβδοβούλλου, ὑπ' ἐμοῦ γενομένη, ἀπέδειξε τρανῶς πόσον στοχαστικὴ ὑπῆρξεν ἡ παρατήρησις τοῦ σοφοῦ βυζαντινολόγου καὶ ὡς πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μολυβδόβουλλον.

Ἡ τέχνη τῆς σφραγίδος κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου εἶναι τοῦ ΙΑ' - ΙΒ' αἰῶνος⁴. Εἰς ἐμὲ ὅμως φαίνεται ἔτι μεταγενεστέρα, τοῦ ΙΒ' - ΙΓ' αἰῶνος. Κατὰ ταῦτα ὁ σεβαστὸς Ἰωάννης Ἀλνλάτης, ὁ τῆς σφραγίδος, δύναται νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὸν Ἰωάννην Ἀλνλάτην, ὃν ἀναφέρει σημείωμά τι ἐπὶ τοῦ νότου (a tergo) παλαιοῦ ἀπογράφου χρυσοβούλλου λόγου τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Γ' Ἀγγέλου Κομνηνοῦ πρὸς τὴν ἐν Πάτμῳ μονὴν τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τοῦ ἔτους ,ϚΨϚ' [=1197]⁵. Παραθέτω πλήρως τὸ σημείωμα τοῦτο: «+ Κατεστρώθη ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ μεγάλου λογαριαστοῦ, μηνὶ νοεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνος α', ἔτους ,ϚΨϚ' διὰ τοῦ Ἀλνλάτου Ἰωάννου. πλὴν ἡ ἐντὸς [τοῦ χρυσοβούλλου λόγου] δηλουμένη ἐξκουσσεία ἐπὶ τοῖς κεκωλυμένοις εἶδεν οὐκ ἐξακουσθήσεται»⁶.

¹ Journal International d'Archéologie Numismatique. Τόμ. VII (1904), σ. 165, ἀριθ. 495. (Πρβλ. καὶ τόμ. X, 1907 σελ. 81).

² Ἀ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, Διορθωτικὰ εἰς χριστιανικὰς ἐπιγραφάς. (Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Δελτίου τοῦ Ῥωσικοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας. Νέα σειρά. Νῦ XII, 1907) σ. 509, ἀριθ. 83.

³ Αὐτόθι.

⁴ Ἐνθ' ἀνωτέρω.

⁵ Ἰδὲ τοῦτο παρὰ Miklosich et Müller, Acta et Diplomata. Τόμ. VI, σ. 137 κ. ἐ., ἀριθ. XXXIII.

⁶ Αὐτόθι, σ. 138 κ. ἐ.

Ἄλλος Ἰωάννης Ἀλνάτης ἀναφέρεται ἐν πράξεσι τοῦ ἔτους 1357¹. Πλὴν εἰς αὐτὸν δὲν δυνάμεθα νάποδώσωμεν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μολυβδόβουλλον, διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ τέχνη αὐτοῦ δὲν ἐπιτρέπει νὰ κατέλθωμεν εἰς τὸν ΙΔ' αἰῶνα.

8 — 9

Ὁ κ. Schlumberger ἐν τῷ τμήματι τῆς *Βυζαντινῆς Σιγilloγραφίας*² αὐτοῦ τῷ περιλαμβάνοντι τὰ οἰκογενειακὰ καλούμενα μολυβδόβουλλα περιγράφει ὡς ἑξῆς σφραγίδα τῆς ἰδίας αὐτοῦ συλλογῆς:

«Buste de l'archange Michel.

X
Rev. + ΦΥΛ[ΑΞ?] MI (pour ΜΙΧΑΗΛ) Τ8 ΠΑΝΑΓΙΟΤ. . .
.....»

Ὅρῃσι δὲ τὸ μὲν ἐπώνυμον τοῦ κυρίου τῆς σφραγίδος *Παναγιώτης*, ὡς ἡλικίαν δὲ ταύτης τὸν IB' - ΙΓ' αἰῶνα.

Ἐπ' ἐσχάτων ὁ κ. Ν. Ι. Γιαννόπουλος ἀνεκοίνωσεν³ ἕτερον μολυβδόβουλλον προερχόμενον ἐκ τοῦ Νοτίου Μεσαιωνικοῦ Ἀλμυροῦ τῆς Θεσσαλίας, ὃπερ «Ἐμπροσθεν μὲν — λέγει — παρίσταισι τὸν Ἀρχάγγελον Μιχαὴλ κατ' ἐνώπιον, φέροντα στιχάριον μετὰ λώρου, ὡς οἱ τῶν Βυζαντιακῶν αὐτοκρατορικῶν σάκκων λῶροι, καὶ πτέρυγας ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ὅπισθεν δὲ ἐπιγραφὴν ἀποτελοῦσαν, ὡς εἰκάζομεν, στίχον τρίμετρον ἰαμβικόν. Ὁ Ἀρχάγγελος — ἑξακολουθεῖ ὁ κ. Γιαννόπουλος — φέρει ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χειρὶ μακρὰν ῥάβδον τελευτῶσαν εἰς τρεῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἑξερχομένας γραμμὰς ἐν εἴδει Ψ, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ σφαῖραν, ὡς εἰκονίζονται καὶ σήμερον ἐν τοῖς Ὀρθοδόξοις ναοῖς οἱ Ἀρχάγγελοι, ἰδίως ὁ Γαβριήλ, ἐν ᾧ ὁ

¹ Αὐτόθι. Τόμ. Ι, σ. 370 καὶ 371. Ἐν σ. 370 ἀναγινώσκομεν: «+ ὁ ἐκδικος, ἑξαρχος καὶ ταβουλάριος Ἰωάννης ὁ Ἀθνάτης τὰ κυρωθέντα καὶ ἀποφανθέντα στέργων ἐπέγραψα». Τὸ Ἀθνάτης ἀντὶ Ἀλνάτης εἶναι παρανάγνωσις. Ἐν σ. 371 κεῖται ὁρθῶς «Ἰωάννης ὁ Ἀλνάτης».

² G. Schlumberger, *Sigillographie de l'Empire Byzantin*, σ. 685, ἀριθ. 1.

³ Ν. Ι. Γιαννοπούλου, *Μολυβδόβουλλα προερχόμενα ἐκ τοῦ Νοτίου Μεσαιωνικοῦ Ἀλμυροῦ*. Ἐν τῇ *Byzantinische Zeitschrift*. Τόμ. XVII (1908) σ. 139 κ. ἐ., ἀριθ. Ε'.

Μιχαὴλ παρίσταται πάντοτε στρατιωτικὴν στολὴν ἐνδεδυμένος κρατῶν μάχαιραν καὶ ῥομφαίαν. Πιθανῶς δ' ἐν τῷ ἡμετέρῳ μολυβδοβούλλῳ ἡ μακρὰ ῥάβδος, ἣν φέρει ὁ Ἀρχάγγελος ἐν εἵδει Ψ παρίστησι ῥομφαίαν (;). Τοῦτο ἄλλοι διευκρινέτωσαν. Ἐνθεν δὲ καὶ ἔνθεν τοῦ Ἀρχαγγέλου φέρεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ:

X X
AP — MI

(ὁ Ἀρχάγγελος) — (Μιχαὴλ)

ὀπισθεν δὲ

[CΦPA]

ΓICMIX[A]

ΗΛΤΛΥΓ

ΠΑΝΑΓ[I]

ΩΤΟΥ

ἦτοι: [Σφρα]γὶς Μιχ[α]|ήλ τοῦ γέ[νους]| Παναγιώτου.

Ὁ δεύτερος στίχος — ἐπάγεται ὁ κ. Γιαννόπουλος — μετὰ τὴν συλλαβὴν ΗΛ ἔχει ΤΛ(;)Γ, τοῦθ' ὅπερ ἐδυσχέρανε ἡμᾶς πολὺ εἰς τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ, καθ' ὅσον ἡ ἀνάγνωσις ταῦτ[ου] Παναγ[ι]ώτου ἐφαίνετο ἡμῖν λίαν ἀπίθανος, καίτοι τὸ μολυβδόβουλλον φέρει ἐν γραμμῇ μετὰ τὸ Τ παρεμφερὲς πρὸς Α καὶ οὐχὶ πρὸς Ο. Ἐπειδὴ ὁμως γνωρίζομεν καὶ ἐξ ἄλλων μολυβδοβούλλων ἰδίως δὲ τοῦ Σεβαστοκράτορος Ἰωάννου Ἀγγέλου Δούκα Κομνηνοῦ ἐχόντων CΦPAGIC CEBACTOK. IΩANNH TΩ ΔΩKA PIZAN ΓENHC EXONTOC EK BACIΛEΩN¹, νομίζομεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ΤΑΥΓ = ἀναγνωστέον ΤΟΥ Γ[ένους] ἵνα οὕτω ἀποτελεσθῇ καὶ ὁ τρίμετρος ἱαμβικὸς στίχος πλήρης, ἐνῶ ΤΑΥΓ φαίνεται ἡμῖν ἀκατάλληλον καὶ ἀκατανόητον. Ὅποῖος δέ τις ἦν ὁ Μιχαὴλ οὗτος; Εἶναι γνωστὸς ἡμῖν κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐπίσκοπός τις Δημητριάδος Μιχαὴλ ὁ Πανάρετος, ἀλλ' ἐν τῷ μολυβδοβούλλῳ ἡμῶν λείπει ὁ τίτλος Δημητριάδος. Ἐὰν συνεπληροῦμεν τὸ τοῦ μολυβδοβούλλου ΠΑΝΑΓ[I]ΩΤΟΥ εἰς ΠΑΝΑΡ[Ε]ΤΟΥ, θὰ ἐδικαιούμεθα νὰ νομίσωμεν ὅτι τὸ μολυβδόβουλλον τοῦτο ἀνήκει εἰς Μιχαὴλ τὸν Πανάρετον

¹ Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Τόμ. Δ', σ. 108, σημ. 1. (Ἡ παραπομπὴ αὕτη εἶναι τοῦ κ. Γιαννοπούλου. Ἄλλ' ἡ σφραγὶς πράγματι ἔχει CEBACTON = σεβαστοῦ καὶ οὐχὶ CEBACTOK = σεβαστοκράτορος. — Πρβλ. προχέρις G. Schlumberger, ἔνθ' ἀνωτέρω, σ. 428).

ἐπίσκοπον Δημητριάδος. Ἄλλ' ἐν τῷ μολυβδοβούλλῳ εὐκρινῶς ἀναγνώσκεται ΠΑΝΑΓ[Ι]ΩΤΟΥ; καὶ ἐπομένως τὸ μολυβδόβουλλον τοῦτο ἀνήκει μᾶλλον εἰς λαϊκόν, οὕτινος ἡ ιδιότης, τό γε νῦν ἔχον, εἶναι ἄγνωστος ἡμῖν. Ὡς πρὸς τὸν χρόνον δὲ καὶ τὴν καθόλου τεχνοτροπίαν τοῦ μολυβδοβούλλου τούτου φρονοῦμεν, ὥς ἐκ τῆς παρουσίας εἰκόνος ἐν αὐτῷ ἑξάγεται, ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν ΙΑ' ἢ ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα».

Πρὸς τᾶνωτέρω—παραλείπων τὰς τυχόν καθαρῶς τεχνικὰς ἀντιρρήσεις μου—παρατηρῶ τὰ ἑξῆς. Ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ κ. Γιαννοπούλου:

[Σφρα]γὶς Μιχ[α]ήλ τοῦ γ[ένους] Παναγ[ι]ώτου,

τότ' ἔχομεν ἀσφαλῶς τρίμετρον ἱαμβικὸν στίχον ἀναγινωσκομένης τῆς λέξεως Παναγιώτου μετὰ συνιζήσεως. Ἀλλὰ κατὰ τὸ φωτοτυπικὸν πανομοιότυπον, ὅπερ παρέσχεν ὁ κ. Γιαννόπουλος, ἐγὼ ἀναγινώσκω ἄπλῶς:

[ΣΦΡΑ] | ΓΙCΜΙΧ[Α] | ΗΛΤΟΥ | ΠΑΝΑΓ[Ι] | ΩΤΟΥ

ἦτοι:

[Σφρα]γὶς Μιχ[α]ήλ τοῦ Παναγ[ι]ώτου.

Ὁ δὲ Μιχαήλ Παναγιώτης, εἰς ὃν ἀναμφερσίτως ἀνήκουσιν ἀμφότερα τᾶνωτέρω μολυβδόβουλλα, τὸ ὑπὸ Schlumberger καὶ τὸ ὑπὸ Γιαννοπούλου ἐκδοθέν, δύναται κάλλιστα νὰ ταυτισθῇ πρὸς Μιχαήλ τὸν Παναγιώτην, ὃν ἀναφέρει σημείωμα ἐπὶ τοῦ νότου (a tergo) χρυσοβούλλου λόγου τοῦ αὐτοκράτορος Ἰσαακίου Ἀγγέλου ὑπὲρ τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου¹. Τὸ σημείωμα τοῦτο ἔχει ὥς ἑξῆς: «+ Κατεστρώθη ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ μεγάλου λογαριαστοῦ, μὴν ἱαννουαρίῳ ἰνδικτιῶνος δ', κατεστρώθη δὲ διὰ Μιχαήλ τοῦ Παναγιώτου καὶ διὰ τοῦ Λιβαδά Δημητρίου. Κατεστρώθη ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ γενικοῦ, μὴν ἱαννουαρίῳ, ἰνδικτιῶνος δ', ἔτους ,σγγδ' [=1186] διὰ Θεοδώρου τοῦ Μαντζαρηνοῦ²+». Κατὰ τὸ παρατεθὲν σημείωμα ὁ Μιχαήλ Παναγιώτης ἦτο ἀξιωματικὸς ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ μεγάλου λογαριασμοῦ, ἴσως

¹ Ἴδὲ τοῦτο παρὰ Miklosich et Müller. Acta et Diplomata. Τόμ. VI, σ. 119 κ. ἐ., ἀριθ. XXXI.

² Αὐτόθι, σ. 120.

δὲ καὶ αὐτὸς οὗτος μέγας λογαριαστής¹, ἀκμάσας κατὰ τὸν IB' αἰῶνα. Ὡστε κατὰ ταῦτα καὶ τὴν ἀνωτέρω δύο μολυβδόβουλλα ἀνακτέα εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον καὶ μάλιστα ὑπερμεσοῦντα.

Τὸ ἐπώνυμον *Παναγιώτης* προήλθε βεβαίως ἐκ τῆς ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ πρὸ πάντων λόγῳ εὐχρήστου λέξεως: ἡ *παναγιότης* (ὅθεν προφανῶς τὸ νεοελληνικὸν βαπτιστικὸν *Παναγιώτης*). Ἀλλὰ οὐχὶ ἀστόχως δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν τοῦτο καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ βυζαντινὰ ἐπώνυμα ἅτινα προήλθον ἐκ μονῶν, ναῶν, ἐνοριῶν, ὥς τὸ *Ἀγιοπετρίτης*, *Ἀγιοχριστοφορίτης*, *Βλαχερονίτης*, *Περιβλεπείτης*, *Στουδίτης*² κλ. κλ. Οὕτω καὶ *Παναγιώτης* = ὁ ἐκ τῆς μονῆς *Παναγίου* (περὶ ἧς κατωτέρω διεξοδικώτερον). Τὰ τοιαῦτα ἐπώνυμα συνήθως καταλήγουσιν εἰς *-ίτης*, ἀλλὰ καὶ εἰς *-άτης*, *-ανός*, *-ώτης*, *-ηρός*, *-ώτης*³.

10

Μολυβδόβουλλον ἐκδοθὲν μετὰ πανομοιότυπου ὑπὸ τοῦ κ. Schlumberger⁴, ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συλλογῆς. Ἐξ ἐνὸς ἡ Παναγία κατ' ἐνώπιον ὀρθία καὶ δεομένη· ἐκατέρωθεν αὐτῆς: $\overline{M-P} - \overline{\Theta Y}$. Ἐξ ἐτέρου ὁ ἅγιος Νικόλαος ὀρθιος· ἐκατέρωθεν ἡ ἐπιγραφὴ: $\overline{\Theta A}(\gamma\iota\sigma)$ ΝΙΚΟΛΑΟΣ· πέριξ ἡ ἐπιγραφὴ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝ(Ω) ΤΩ ΠΑΝΑΓΙΟΤ(Η).

Ὁ ἐκδότης ἀνάγει τὸ μνημεῖον εἰς τὸν IB' - IΓ' αἰῶνα. Κατ' ἐμὲ εἶναι μεταγενέστερον, ὥς ἐξάγω ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀγιογραφικῶν τύπων. Πιθανῶς τὸ μολυβδόβουλλον ἀνήκει εἰς *Κωνσταντῖνον τὸν Παναγιώτην*, ὅστις κατ' ἐπανάληψιν μνημονεύεται ἐν πράξεσι τοῦ ἔτους 1357⁵. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ μνημεῖον ἀνακτέον εἰς τὸν ΙΔ' αἰῶνα.

¹ Περὶ τοῦ ἀξιώματος ἰδὲ προχείρως **Du Cange**, *Clossarium ad scriptores mediae et infimae graecitatis*, σ. 819.

² Περὶ τούτων ἰδὲ **H. Moritz**, *Die Zunamen bei den byzantinischen Historikern und Chronisten*. Theil I - II (Programm des humanistischen Gymnasiums 1896/97, 1897/1898). Passim. — Πρβλ. καὶ **Συν. Παπαδημητρίου** ἐν *Vizantiniskij Vremnik* (Βυζαντινὰ Χρονικά). Τόμ. Ε' (1898), σ. 728.

³ Πρβλ. καὶ τὰ λεγόμενα ὑπὸ **Συν. Παπαδημητρίου**, ἐνθ' ἀνωτέρω, σ. 729.

⁴ *Sigillographie de l'Empire Byzantin*, σ. 686.

⁵ **Miklosich et Müller**, *Acta et diplomata*, Τόμ. I σελ. 373, 374, 375 (αὐτόθι μνημονεύεται καὶ τις «Γεόργιος ὁ Παναγιώτης»).

11

Μολυβδόβουλλον *Κωνσταντίνου Ῥογερίου*, σεβαστοῦ τὴν ἀξίαν, ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱατροῦ κ. Κ. Μακρίδου, ἥτις ἐπ' ἐσχάτων περιήλθεν εἰς τὸ ἡμέτερον Ἐθνικὸν Νομισματικὸν Μουσεῖον καταγραφεῖσα μετ' ἐπιστήμης ὑπὸ τοῦ ἐμπειροτάτου περὶ τὴν βυζαντινὴν σιγίλλογραφίαν κ. Κωνσταντοπούλου. Ἴδου ἡ περιγραφή τούτου:¹

Ἀριθμὸς «493^α — ΘCΕΡΓΙΟC — ΘΡΑ.ΧΟC = ὁ ἅγιος Σέργιος — ὁ ἅγιος Βά[κ]χος. Σέργιος καὶ Βάκχος ἱστάμενοι.

Ὅπ. + ΤΟΝ — ΡΩΓΕΡΙΟ — CΕΡΑCΤΟΝ — ΚΩΝCΤΑ — ΤΙΝΟΝ = *Τοῦ Ρωγερίου(ν) σεβαστοῦ Κωνσταντίνου*. Τρ. ἱαμβ.».

Καὶ διὰ τὴν κατάταξιν τούτου ἔχομεν καὶ πάλιν ἀσφαλῆ ὁδηγὸν τὸ πρᾶγματι πολύτιμον κτητορικὸν τυπικὸν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχει διάταξις περὶ τῶν ἐκάστοτε μνημοσύνων, καθ' ἣν ὁ ἰδρυτὴς τῆς μονῆς Ἰωάννης Κομνηνός, ὁ αὐτοκράτωρ, παραγγέλλει «Γενέσθωσαν δὲ κοινῶς ὑπὲρ πάντων² ὁμοίως κατὰ σάββατον καὶ διὰ κολύβων κανίσκια τρία. Μνημονευθήσονται οὖν διὰ τοῦτο αἱ δηλωθεῖσαι³ ὀνομασίαι τῶν κεκοιμημένων κατὰ δὲ τὸ σάββατον τῆς ἀπόκρεω, τὸ σάββατον τῆς τυροφάγου καὶ σάββατον τῆς Πεντηκοστῆς μνημονευθήσονται καὶ οὗτοι· ὁ ἀποιχόμενος ἐκεῖνος εὐνοῦχος Ἰωάννης ὁ Μυστικός, . . . ὁ σεβαστὸς κῦρις Κωνσταντῖνος ὁ Ῥογέρης, . . . καὶ ὁ βεστιαρίτης τῆς τῆς βασιλείας μου Θεόδωρος ὁ Βεροῖτης, διδομένης καὶ ὑπὲρ ἐκάστου τούτων προσφορᾶς μιᾶς»⁴. Κατὰ τὸ ἔτος λοιπὸν 1136, καθ' ὃ διευπώθη καὶ ὑπεσημάνθη τὸ τυπικόν, ὁ σεβαστὸς Κωνσταντῖνος Ῥογέρης, ὁ τῆς σφραγίδος κάτοχος, διότι πάντως περὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου πρόκειται, εἶχεν ἀποθάνει. Λοιπὸν ἀνακτεόν τὸ μολυβδόβουλλον εἰς τὸν ΙΑ' - ΙΒ' αἰῶνα. Ὑπὸ σημειώσιν ὅτι ὁ κ. Κωνσταντόπουλος εἶχεν ἐπιφυλαχθῆ ἀπολύτως νὰ ἐκφράσῃ γνώμην τινὰ περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ μνημείου.

¹ Journal International d'Archéologie Numismatique. Τόμ. IX (1906) σ. 115.

² Τῶν βασιλικῶν συγγενῶν, λέγει.

³ Προαναφέρονται ἀμέσως.

⁴ Dmitrijevskij, Τυπικά, σ. 663.

12

Ἐν τῇ *Βυζαντινῇ Συγίλλογραφίᾳ* τοῦ κ. Schlumberger¹ δημοσιεύεται, μετὰ πανομοιοτύπου, μολυβδόβουλλον ἀνῆκον εἰς ἀξιωματικὸν τοῦ θέματος Δυῶδαχίου. Τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ μνημείου τούτου μεταγράφει ὁ ἐκδότης ὡς ἑξῆς:

KYPIE BOHΘEI (σταιροειδὲς μονογράφημα) TΩ CΩ Δ8ΛW
KWNCTANTINW B'(ασιλικῶ) CΠAΘ'(αρίω) S (=καὶ) STPA-
TIG'(ω) Δ8PPAX'(ίου).

ἀλλὰ γράφε ΔΥΡΡΑΧ(ίου), ὥς δηλὸν ὅτι ἔχει τὸ πανομοιότυπον τοῦ μολυβδοβούλλου καὶ ὥς ἐλέγετο κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους ἢ πόλις². Οὕτω δέ, ΔΥΡΡΑΧ(ίου), ἀναγινώσκει ὀρθῶς καὶ ὁ κ. Κωνσταντόπουλος³.

13

Μολυβδόβουλλον ἐφθαρμένον ὀλίγον κατὰ τὴν κυρίως πλευράν, τὴν ἔχουσαν δηλὸν ὅτι τὴν ἐπιγραφὴν. Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ κ. Schlumberger⁴ ἀναγνόντος ὡς ἑξῆς:

ΜΙΧΑΗΛ ΔΙ8ΚΙΤΗ'(ς) ΧΙ8.

Περὶ τῆς ἀναγνώσεως ταύτης παρατηρεῖ ὁ κ. Ἀ. Παπαδόπουλος Κεραμεύς⁵. «Ἀλλὰ τί σημαίνει διουκιτής; ἀναμφιβόλως οὐδέν ἔχομεν δ' ἐν ταῦθα ἀπλῶς τὴν λέξιν *διοικητής* (ἀλλ' ἀνορθόγραφον) ἐν γενικῇ πτώσει μορφῆς νεοελληνικῆς ὅθεν ἀναγνώστέον:

[+]Mi -
[χα]ήλ δι -
[ου]κίτη
Χίου »

¹ Σελ. 734, 9.

² Πρβλ. *Tafel*, Via militaris Romanorum Egnatia. Ἐν Τυβίγκη 1841, σ. 16 κ. ἑ.

³ Journal International d'Archéologie Numismatique. Τόμ. V (1902) σ. 203 κ. ἑ., ἀριθ. 106 καὶ 107.

⁴ Sigillographie de l'Empire Byzantin, σ. 196.

⁵ Διορθωτικὰ εἰς χροιστιανικὰς ἐπιγραφάς. Ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 506 κ. ἑ., ἀριθ. 80.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ κ. Α. Παπαδόπουλος Κεραμεύς. Ἀλλὰ ὁ τύπος ΔΙΣΚΗΤΗΣ καὶ συντομογραφικὸς ΔΙΣΚ'ΤΗΣ εἶναι μεμαρτυρημένος ἐκ μολυβδόβουλλων καὶ μάλιστα ἀσφαλοῦς ἀναγνώσεως¹. Ἄν λοιπὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ τρίτου στίχου ὑπάρχει χῶρος δι' ἐν μόνον γράμμα —ὡς φαίνεται πράγματι συμβαῖνον— τότε ἀναγνωστέον ΔΙ|[8]ΚΙΤΗ, τοῦ ου λαμβανομένου πάντοτε συντομογραφικῶς (δῆλον ὅτι 8). Κατὰ τὰ λοιπὰ ἀποδέχομαι τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Παπαδοπούλου Κεραμέως παρατηρηθέντα. Ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπιγραφῆς πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν βεβαίως τὸ *Σφραγίς*.

14

Ὁ κ. Dr Mordtmann υἱὸς² ἀνεκοίνωσεν ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συλλογῆς μολυβδόβουλλον, ἐφ' οὗ ἔμπροσθεν μὲν φέρεται ὁ Ἅγιος Γεώργιος ὁρθίως μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς Ο ΑΓΙΟΣ — ΓΕΩΡΓΙΟΣ³, ὀπισθεν δὲ τάδε:

. . ΡΗΓΟ
OCCERA
OCSΔ8Ξ
ΠΑΚ8ΡΙ
. NOC

ἅτινα ὁ ἐκδότης μεταγράφει:

«Γρηγόριος σεβαστὸς καὶ δοῦξ ὁ Πακουριανός»,

ἀλλὰ πιστότερον μεταγραπτέον:

«[+Γ]ρηγό[ρι]ος σεβα[ς]ὸς καὶ δοῦξ [ὁ] Πακουρι[ά]νος».

Περὶ τοῦ τύπου Πακουριάνος, δι' οὗ ἀντεκατέστησα τὸ Πακουριανός, λέγονται τὰ δέοντα κατωτέρω.

¹ G. Schlumberger, Sigillographie de l'Empire Byzantin σ. 496, σ. 498, ἀριθ. 14 καὶ 17, σ. 499, ἀριθ. 18.

² Πρβλ. τὸ περιοδικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως. Τόμ. Ζ' σ. 79, ἀριθ. 33.

³ Ὁ κ. Dr Mordtmann υἱὸς γράφει, ἐνθ' ἀνωτέρω, ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ἀλλὰ τὸ Ω εἶναι προφανῶς τυπογραφικὸν ἀβλέπημα.

Τὸ αὐτὸ δὲ μολυβδόβουλλον ἀνεδημοσίευσεν καὶ ὁ κ. Schlumberger¹ μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς:

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ Σ ΔΟΥΞ Ο ΠΑΚΟΥΡΙΑΝΟΣ
[= Πακουριανός].

Ἀλλὰ εἰς τίνα ἀνήκει ἡ προκειμένη σφραγίς; Ὁ κ. Dr Mordtmann υἱὸς λέγει ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τὰ ἑξῆς:² «Ἐπιστολή τις τοῦ Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἐπιγράφεται: «Γρηγορίῳ τῷ Πακουριανῷ τῷ γαμβρῷ τοῦ μεγάλου δρογγαρίου Νικηφόρου τοῦ Κομνηνοῦ». Ἡ ταυτότης μετὰ τοῦ ἐπὶ τῆς σφραγίδος ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Πακουριανοῦ εἶναι τόσῳ πιθανωτέρα καθ' ὅσον ὀνομάζεται δούξ, ἀξίωμα ὅπερ συχνάκις δηλοῖ ἔξοχον ἀρχηγίαν εἰς τὸ ναυτικὸν αὐτῆς τῆς ἐποχῆς. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ πρόκειται περὶ τινος υἱοῦ τοῦ πολυθρυλλήτου δομεστίκου Πακουριανοῦ³ ἐπὶ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ μνημονευομένου πολλάκις ἐν τῇ Ἀλεξιάδι (σ. 50. 183). Ὁ σχηματισμὸς τοῦ ὀνόματος Πακὸρ μετὰ τῆς πατρωνυμικῆς καταλήξεως *ιαν*, ἐμφαίνει ἀρκούντως ἀρμενικὴν καταγωγὴν τῆς οἰκογενείας ταύτης. . . .» Ἐπίσης καὶ ὁ κ. Schlumberger ἐπόμενος εἰς τὰνωτέρω ὑπὸ τοῦ κ. Dr Mordtmann υἱοῦ ἐξενεχθέντα σημεῖοι ὅτι Γρηγόριος σεβαστὸς καὶ δούξ ὁ Πακουριανός, ὁ ἐν τῇ σφραγίδι ἡμῶν, ὑπῆρξε «Fils du fameux Pakourianos, qui fut domestique sous Alexis Comnène et qui est fréquemment cité dans l'*Alexiade*». Περὶ δὲ τῶν Πακουριανῶν καθ' ὅλον ὑποσημειοῖ: «Famille arménienne, *Pakourian*»⁴. Πρὸς ταῦτα παρατηρῶ ὅτι οὐδαμοῦ τῶν κειμένων ἀναφέρεται ῥητῶς υἱὸς «τοῦ πολυθρυλλήτου δομεστίκου Πακουριανοῦ ἐπὶ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ μνημονευομένου πολλάκις ἐν τῇ Ἀλεξιάδι. . . .» Ἀπορῶ μάλιστα ποῦ στηρίζεται ὁ ταῦτα λέγων κ. Dr Mordtmann υἱὸς (καὶ κατ' αὐτὸν καὶ ὁ κ. Schlumberger), ἔκτος ἂν ἐκφράζῃ ἀπλὴν εἰκασίαν, ὅποτε ὁ τρόπος τῆς ἐκφράσεώς του εἶναι δὸς εἰπεῖν ἀδόκιμος. Ἡ σφραγίς ἀνήκει εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν μέγα δομεστικὸν Γρηγόριον Πακουριανόν, ὃν κατ' ἐπανάληψιν,

¹ Sigillographie de l'Empire Byzantin σ. 684.

² Ἐνθ' ἀνωτέρω.

³ Πρβλ. αὐτόθι καὶ σ. 78, ἀριθ. 31.

⁴ Ἐνθ' ἀνωτέρω.

πλὴν ὅμως διὰ τοῦ ἐπωνύμιου μόνου, ἀναφέρει ἡ Ἄννα Κομνηνή¹. Ὁ μέγας οὗτος δομέστικος εἶχε βαπτιστικὸν ὄνομα *Γρηγόριος* (ὥστε ἀναντιλέκτως δύναται νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὸν *Γρηγόριον* ἐκείνον *Πακουριανόν*, πρὸς ὃν ἐπιστέλει ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας Θεοφύλακτος), πρὶν ἢ ἀνέλθῃ δὲ εἰς ὑψηλότερα ἀξιώματα διετέλεσε δούξ, ἥτοι διοικητής, *Θεοδοσιουπόλεως* καὶ ὡς τοιοῦτος βεβαίως μετεχειρίζετο καὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος σφραγίδα. Τὰς εἰδήσεις ταύτας καὶ ἄλλας πολλὰς καὶ λίαν ἐνδιαφερούσας περὶ αὐτοῦ διέσωσε «Τὸ τυπικὸν τὸ ἐκτεθὲν παρὰ τοῦ μεγάλου δομεστίκου τῆς Δύσεως κυροῦ *Γρηγορίου τοῦ Πακουριάνου*», ἥτοι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἥρωος ἡμῶν, «πρὸς τὴν παρ' αὐτοῦ κτισθεῖσαν μονὴν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς *Πετριτζονιτίσσης*» ἐπὶ τῆς Ῥοδόπης, οὐχὶ μακρὰν τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ παρὰ τὴν *Στενήμαχον*, κοινῶς δὲ τανῦν καλουμένην μονὴν τοῦ *Μπατζκόβου*. Τοῦ τυπικοῦ τῆς μονῆς ταύτης — ὅπερ ἐξετέθη τῷ *ϚΦΗΒ* (=1083) εἰς τρεῖς γλώσσας, ἑλληνικὴν, ἱβηρικὴν καὶ ἀρμενικὴν — πρὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ὁ *Στενημαχίτης Δ^ε κ. Γεώργιος Μουσαῖος* εἶχεν ἐκδώσει νεοελληνικὴν μετάφρασιν ὑπ' ἀδήλου τινὸς φιλοπονηθεῖσαν κατὰ τὸ ἔτος 1782², ἐσχάτως δὲ ὁ κ. *Louis Petit* ἐξέδωκε καὶ τὸ ἀρχέγραφον κείμενον αὐτοῦ³. Μία δὲ τῶν πολυτιμοτέρων καὶ αὐθεντικωτέρων εἰδήσεων, αἷς ἔχομεν ἐκ τοῦ τυπικοῦ τῆς μονῆς τῆς *Πετριτζονιτίσσης*, εἶναι ὅτι ὁ *Γρηγόριος Πακουριάνος* δὲν ἦτο ἐξ Ἀρμενίων, ὥς λέγει περὶ αὐτοῦ ἡ Ἄννα Κομνηνή⁴ (καὶ κατ' αὐτὴν καὶ ὁ κ. *Schlumberger*), ἀλλ' ἐκ τῆς

¹ Ἐκδοσις *Reifferscheidii* (ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Teubner) τόμ. I, σ. 67, 13 κ.έ., σ. 137, 2 κ.έ., σ. 144, 25, σ. 160, 18, σ. 223, 12 κ.έ.

² *Γεωργίου Μουσαίου Στενημαχίτου*, *Γρηγόριος Πακουριανὸς μέγας δομέστικος τῆς Δύσεως καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ τυπικὸν τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου τῆς Πετριτζονιτίσσης*. Ἐν τῷ *Dissertationes Jenenses*. Τόμ. IV. Ἐν Λειψία 1888, σ. 135-210 (καὶ ἐν ἰδίῳ τευχῇ).

³ *Typikon de Grégoire Pacourianos pour le monastère de Pétritzos (Backovo) en Bulgarie*. Texte original publié par le **R. P. Louis Petit**. (*Vizantiniskij Vremennik*, Βυζαντινὰ Χρονικά. Παράρτημα ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ ΙΑ' τόμου). Ἐν Πετροῦπόλει 1904. Ἐν σ. 13, στίχ. 14-15, γίνεται λόγος περὶ τῆς προαγωγῆς εἰς δοῦκα Θεοδοσιουπόλεως τοῦ *Γρηγορίου Πακουριάνου*. Ἐν δὲ τῇ σ. IX, 1 τῶν προλεγόμενων ὁ ἐκδότης κ. *Petit* σημειοῖ: «M. A. Mordtmann possède un sceau d'un *Γρηγόριος σεβαστὸς καὶ δούξ* ὁ *Πακουριανός*, qui provient évidemment de notre héros...»

⁴ I, 67, 15.

τῶν Ἰβήρων παμφραεστάτης φυλῆς¹, ὅπερ ἐξάγεται καὶ ἐκ τινος χωρίου τῆς χρονικῆς συνόψεως τοῦ Γεωργίου Κεδρηνοῦ² Ἡ Ἄννα Κομνηνὴ συγχύζει φαίνεται Ἀρμενίους καὶ Ἰβήρας, ἥτις σύγχυσις εἶναι συνήθης παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, ἂν καὶ οὗτοι μὲν εἶναι ὀρθόδοξοι, ἐκεῖνοι δὲ αἰρετικοί³. Πανταχοῦ δὲ τοῦ ἀρχεγεγράφου κειμένου τοῦ πολυτίμου τυπικοῦ τὸ ὄνομα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς μονῆς καὶ μεγάλου δομεστίκου τῆς Δύσεως τονίζεται κατὰ σύστημα *Πακουριάνος* (ὅστις τύπος ἀπαντᾷ καὶ παρὰ Κεδρηνῶ⁴ καὶ ἐν γράμματι τοῦ ΙΔ' αἰῶνος τῆς ἀγιορειτικῆς Μονῆς Ἐσφιγμένου⁵) ἀντὶ *Πακουριανός*, ὅπερ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Ἀλεξιάδι καὶ ἄλλοις βυζαντιακοῖς κειμένοις. Εἶναι δὲ ὁ τύπος *Πακουριάνος* αὐθεντικώτερος τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον τὸ τυπικόν, ἐν ᾧ ἀπαντᾷ, ἐγράφη ἐπιστάσις αὐτοῦ τούτου τοῦ Γρηγορίου Πακουριάνου καὶ ὑπεγράφη μάλιστα δι' ἀρμενικῶν γραμμάτων ἰδίᾳ χειρὶ αὐτοῦ, ὡς ῥητῶς ἐν τέλει τοῦ τυπικοῦ μνημονεύεται. Καὶ νᾶντικαταστήσωμεν μὲν ἐν τοῖς βυζαντιακοῖς κειμένοις τὸν τύπον *Πακουριανός* διὰ τοῦ *Πακουριάνος* δὲν τολμῶ νὰ προτείνω, διότι βεβαίως τοιαύτη ἀντικατάστασις δὲν ἐπιτρέπεται, ἀλλὰ προκειμένου περὶ τῆς σφραγίδος τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς μονῆς Πετριτζονιτίσεως ἀναντιλέκτως πρέπει νᾶποκαταστήσωμεν τὴν ἐκδοχὴν ἐκείνην τοῦ ὀνόματος, ἣν αὐτὸς οὗτος ἀπεδέχετο καὶ μετεχειρίζετο, ἀναγινώσκοντες ὡς ἀνωτέρω *Πακουριάνος* καὶ οὐχὶ *Πακουριανός*, ὡς μέχρι τοῦδε ἀνεγινώσκετο.

Καὶ περαίνομεν ἐνταῦθα τὴν ζήτησιν δι' ὅσων λέγει περὶ τοῦ ὀνόματος *Πακουριάνος* βαθὺς γνώστης τῶν ἀνατολικῶν φιλολογιῶν,

¹ Τυπικὸν Γρηγορίου Πακουριάνου, ἐκδοσις **L. Petit**, σ. 2. Παρ' ὅλην ὁμῶς τὴν ῥήτην αὐτὴν μαρτυρίαν τὸν Γρηγόριον Πακουριάνον παραδέχεται ὡς *Χαλκηδόνιτην Ἀρμένιον* ὁ γεωργιανὸς ἐρευνητὴς **K. N. Marr**, ἐν τοῖς *Vizantiniskij Vremennik* (Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς), τῆς Πετρουπόλεως, τόμ. XII (1906) σελ. 17 κ. ἐ.—Πρβλ. «*Νέα Σιών*», ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα». Ἔτος Δ'. Τόμ. Ε' (1907) σ. 182.—*Byzantinische Zeitschrift*. Τόμ. XVI (1907) σ. 370.

² Ἐκδοσις Βόννης, τόμ. II, σ. 447, 22.

³ Πρβλ. **II. Καρολίδου**, Τὸ τυπικὸν τῆς μονῆς Πετριτζοῦ — Ἑλληνες καὶ Ἰβήρες. Ἐν τοῖς *Παναθηναίοις*, τόμ. ΙΑ' (1905 - 1906) σ. 290, ἐν ὑποσημ. 1.

⁴ Ἐκδοσις Βόννης, τόμ. II, σ. 447, 22.

⁵ Πρβλ. **Louis Petit** et **W. Regel**, *Actes de l'Athos*. III. *Actes d'Esphigmenou*. (Παράρτημα ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ IB' τόμου τῶν *Vizantiniskij Vremennik*, Βυζαντινῶν Χρονικῶν). Ἐν Πετροουπόλει 1906, σ. XVI.

ὁ κ. Παῦλος Καρολίδης: «Τὸ ὄνομα [Πακουριάνος] — λέγει ὁ σοφὸς καθηγητῆς μου — πάντως εἶναι παράγωγον τοῦ ἀπὸ τοῦ Γ' ἤδη αἰῶνος γνωστοῦ Ἰβηρικοῦ ὀνόματος Βακούρ (ἡγεμόνος Ἀρσακίδου τῆς Ἰβηρίας) ἢ Βακούριος (ὡς καλεῖται . . . ὁ περὶ τὰ τέλη τοῦ Δ' αἰῶνος εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀφικόμενος «βασιλίσκος Ἰβήρων»¹), ὑπάρχει δὲ καὶ ὄνομα Ἀρμενικὸν τῶν αὐτῶν χρόνων Παγκούρ. Εἰς τὸ Πακουριάνος ἢ κατάληξις *ιανος* δὲν εἶναι Λατινικὴ (κατὰ τὸ Ἰουστίνος, Ἰουστινιανὸς) ἀλλὰ Περσοαρμενικὴ καὶ Ἰβηρικὴ (πρβλ. τὸ Ἰβηρ. Χοσριάνης ἐκ τοῦ Χοσροῦ, Χοσρόης). Εἶναι δὲ περίεργον ὅτι ὁ Βυζαντινὸς τύπος τοῦ ὀνόματος συνάδει πρὸς τὸν Ἀρμενικὸν καὶ οὐχὶ πρὸς τὸν Ἰβηρικόν . . .»²

15

Ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνωτέρω σφραγίδα *Γρηγορίου σεβαστοῦ καὶ δουκὸς τοῦ Πακουριάνου* ἐκδίδει ὁ κ. Schlumberger³ ἐτέραν, τοῦ IB'-IG' αἰῶνος, ἣς ἡ ἐπιγραφή ἔχει ὧδε:

Θ(εοτό)ΚΕ Β(σῆ)Θ(ει) ΒΛΑCΤΟΝ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΚΟΥΡΙΑΝΟΝ

Νομίζει δὲ ὁ ἐκδότης τὸ βλαστὸς τῆς σφραγίδος ταύτης ὡς ὄνομα βαπτιστικόν, ὅπερ δὲν εἶναι προφανῶς ἀληθές, καθ' ὅσον βεβαίως ἡ λέξις ἐτέθη πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὅτι ὁ κάτοχος τῆς σφραγίδος ὠρμαῖτο ἐκ τοῦ οἴκου τῶν *Πακουριάνων*. Ἡ τοιαύτη χρῆσις τῆς λέξεως παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἦτο ἐξαιρετικῶς ἀγαπητὴ καὶ μάλιστα ἐν συνθέσει. Οὕτω — ἵνα ἀναφέρω παραδείγματα ἐκ τῶν προχειροτάτων μοι — στίχοι τινὲς ἐκ τῶν προσγεγραφομένων μὲν εἰς Θεόδωρον Πτωχοπρόδρομον, ἀπευθυνόμενοι δὲ πρὸς Μανουὴλ Κομνηνόν, ἄρχονται:

*Μόλις τολμήσας, βασιλεῦ, δέσποτα στεφηφόρε
σκηπτοῦχε Κομνηνὸ βλάστε, κράτιστε κοσμοκράτωρ*⁴.

¹ [Σωκράτους Σχολαστικοῦ, Ἑκκλησι. Ἱστορία, (ἐκδοσις H. Valesii) σ. 43].

² Π. Καρολίδης, ἐνθ' ἀνωτέρω, σ. 291 ἐν ὑποσημ. 1.

³ Sigillographie de l'Empire Byzantin, σ. 684.

⁴ E. Legrand, Bibliothèque grecque vulgaire. Τόμ. I. Ἐν Παριείοις 1880, σ. 107. (Πρβλ. [A. Κοραῖ], Ἀτακτα. Τόμ. Α'. Ἐν Παριείοις, 1828, σ. 1. Δ. Μαυροφρέδης, Ἑκλογὴ μνημείων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἐν Ἀθήναις 1866, σ. 17).

Ἐπειτα ἐπιγραφὴ ἐπὶ τοῦ τάφου ποτὲ Ἀνδρονίκου, καὶ ἐν μοναχοῖς Ἀντωνίου, Κοντοστεφάνου, ἄρχεται:

*Ἐνταῦθα κεῖται πορφυρὺρὸ βλαστος κλάδος
Κομνηνόφυτος, ἀρετῶν πασῶν τύπος¹,*

Ἐν τέλει πάλιν τῶν διαφορῶν διπλωμάτων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ μοναστήρια τῆς Παναγίας τῆς Μακρινιτίσσης («περὶ τὸ ὄρος τοῦ Δρόγγου . . . ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Δημητριάδος») καὶ τοῦ Προδρόμου τῆς Νέας Πέτρας («ἐν τῷ τῆς Δουανοῦβαίνης ὄρει»), ἅτινα διπλώματα περιεῖχε κώδιξ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Τουρίνου²—ὀλοκαυτωθεῖς, φεῦ!, κατὰ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην πυρκαϊᾶν τῆς 13/26 Ἰανουαρίου 1904—στίχοι τινές, γεγραμμένοι κατὰ δύο σελίδας, ἄρχονται:

*Ἐκ βασιλικῆς προσταγῆς εὐσυνέτου—Μιχαὴλ τρισάνακτος
[Ἄγγελωνύμου
Παλαιολόγου Κομνηνοβλάστου κλάδου—Μαλιασηνὸς
[Κομνηνὸς Ἰωάσαφ³,*

Ἀλλὰ καὶ ἐν μολυβδοβούλλῳ τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Schlumberger κεῖται κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν (ὑποπτον ἔντισι) τοῦ αὐτοῦ:

*Σφρα[γίς] τῶν γραφ[τῶν] τοῦ] σεβαστοῦ Γ[εωρ]γίου
πορφ[υρὸ]βλάστου Π[αλαιολόγου] Κομνηνο[ῦ Δού]κας⁴.*

Κλ.—Συνηθέστερον δ' ὅμως, εἰρήσθω καὶ τοῦτο, μετὰ σημασίας τοιαύτης, πρὸς δήλωσιν δήλον ὅτι τῆς ἑξ οἴκου τινὸς καταγωγῆς, κεῖται ἐν ταῖς βυζαντιακαῖς σφραγῖσιν ἡ λέξις κλάδος⁵.

¹ «Πανδώρα» τόμ. ΙΔ' (1864) σ. 436 κ. ἐ. — *Ι. Σακκελίων*. αὐτόθι τόμ. ΙΓ' (1866) σ. 284 κ. ἐ. καὶ τόμ. ΙΖ' (1867) σ. 496. — *Ἐμ. Ἰωαννίδης [Ἀμοργίνος]* ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλην. Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Τόμ. Γ' (1867) σ. 83. — (Πρβλ. *Ι. Σακκελίων*, αὐτόθι, παράρτημα τοῦ ΙΓ' τόμου, 1880, σ. 42 κ. ἐ.) — *Α. Dmitrijevskij*, Τυπικά, σ. XCVI, ἐν ὑποσημ. 1.

² *S. Pasini*, Codices manuscripti Bibliothecae regii Taurinensis Athenaei. Τόμ. Ι. Ἐν Τουρίνῳ 1749, σ. 319. Κώδιξ CCXXXVI.

³ *Miklosich - Müller*, Acta et Diplomata. Τόμ. IV, σ. 429.

⁴ *G. Schlumberger*, Sigillographie de l'Empire Byzantin, σ. 582, ἀριθ. 3.

⁵ Αὐτόθι, σ. 585, ἀριθ. 2-3, σ. 643, ἀριθ. 18 καὶ 21. — *Κ. Κωνσταντόπουλος* ἐν τῷ Journal International d'Archéologie Numismatique. Τόμ. IX (1906) σ. 141, ἀριθ. 670α. Κλ. κλ. κλ.

16 — 17

Ὁ κ. Schlumberger¹ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συλλογῆς ἐξέδωκε μετὰ πανομοιοτύπου μολυβδόβουλλον, οὗτινος ἡ ἑτέρα τῶν ὀψεων φέρει τὴν ἐπιγραφὴν: **СΦΡΑΓ' ΤΙC ΠΑΝΑΓ' ΘΕ ΤΙC ΔΙΑΚ' Τ' ΡΕΟΒΙΝΤ' = σφραγ(ίς) τῆς Παναγ(ίας) Θε(οτόκου) τῆς δια(κο- νίας) τ(οῦ) Ρεοβίντ(ου);**. Ὁ ἐκδότης ἀνάγει τὸ μνημεῖον εἰς τὸν Θ' - Ι' αἰῶνα, ἀλλὰ κατ' ἐμὲ κριτὴν εἶναι ἔτι μεταγενέστερον, τοῦ ΙΑ' - ΙΒ' αἰῶνος. Τὸ ΔΙΑΚ' ὁ κ. Schlumberger προτιμᾷ νάνα- γνώσωμεν μᾶλλον: **διακ(ονίσσης)**, ἀλλ' ἡ ἀνάγνωσις αὕτη δὲν εὐδοοῦται διότι ὁ θεσμὸς τῶν διακονισσῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καθ' οὓς χρόνους ἐτυπώθη τὸ προκείμενον μολυβδόβουλλον, εἶχε πλέον καταργηθῆ².

Ἐπειτα προτιμητέα ἡ ἀνάγνωσις τῆς **διακονίας τ(οῦ) Ρεοβίν- τ(ου)**, διότι ἀνάλογοι ἐκφράσεις ἀπαντῶσι καὶ ἐν τοῖς διαφόροις κειμένοις· οὕτω π. χ. ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου, τῷ παρὰ Νικήτα τοῦ πανευφήμου Πατρικίου καὶ κνέ- στορος συγγραφέντι, ἀναγινώσκομεν: «καὶ μετ' ὀλίγον ὁ πολὺς ἐν διδασκαλίαις πατὴρ γίνεται πατὴρ ὁρφανῶν, τὴν τοῦ εὐαγοῦς Ὁρφανο- τροφείου ἐμπιστευθεὶς φροντίδα . . . καὶ τὴν τῆς εὐσεβοῦς διακονίας τῶν Εὐγενίου διοίκησιν»³. Ἐν γράμματι δὲ διαγνωστικῷ, τοῦ ἔτους 1316, τῆς ἀγιορειτικῆς μονῆς τοῦ Ἑσφιγμένου ἀνα- φέρεται κατ' ἐπανάληψιν ἡ ἱερὰ τῆς Μέσης διακονία⁴.

Κατὰ ταῦτα καὶ ἕτερον μολυβδόβουλλον τῆς μονῆς Δεξικράτου, ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Schlumberger⁵, ἀναγνωστέον + ΔΙΑΚ(ονία) ΤΩΝ ΔΕΞΙΚΡΑΤΩ καὶ μόνον οὕτω.

¹ Sigillographie de l'Empire Byzantin, σ. 141.

² Πρβλ. **Abbe Martigny**, Dictionnaire des antiquités chrétiennes. Ἐν Παρισίοις 1877, σ. 243. Κλ. κλ. κλ.

³ **Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως**, Ἀνάλεκτα ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολο- γίας. Τόμ. Ε'. Ἐν Πετρούπολει 1908, σ. 174, στίχ. 16 - 20.

⁴ **Louis Petit et W. Regel**, Actes de l'Athos. III. Actes d'Esphigménou. (Παράρτημα ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ ΙΒ' τόμου τῶν *Vizantiniskij Vremennik*, *Βυζαντι- νῶν Χρονικῶν*). Ἐν Πετρούπολει 1906, σ. 18, στίχ. 120, σ. 19, στίχ. 182, σ. 20, στίχ. 184 - 190.

⁵ Ἐνθ' ἀνωτέρω, σ. 136.

18

Ἐπίσης ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συλλογῆς ἐξέδωκε μετὰ πανομοιότη-
που ὁ κ. Schlumberger¹ μολυβδόβουλλον (τοῦ ΙΑ'-ΙΒ' αἰῶνος),
οὗτινος τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγινώσκει: +ΘΚΕ ΒΟΗΘΕΙ [ΤΩ CW
ΔΟΥΛ'(ω)]-ΝΙΚΙΤ'(α) ΜΟΝΑΚ'(ω) ΠΡΕCΒΥΤ'(ερω) Τ8 ΜΟΝ'
(αστερίου) ΤΟΥ ΔΥΔΥ'(μον). Ἀλλὰ κατὰ τὸ πανομοιότυπον ἀνά-
γνωθι: +ΘΚΕ ΡΟΗΘΕΙ Τ[Ω CW ΔΟΥΛ(ω)] — ΝΙΚΙΤ(α)
ΜΟΝΑΧ(ω) ΠΡΕCΡΥΤ(ερω) Τ8 ΜΟΝ(αστηρίου) Τ8 ΔΥΔΥ(μον).

19 — 21

Ὁ κ. Σπ. Π. Λάμπρος ἐν συνεδριάσει τοῦ φιλολογικοῦ καὶ ἀρχαιο-
λογικοῦ τμήματος τοῦ ἐν Ἀθήναις συλλόγου Παρνασσοῦ — κατὰ
μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1885 — «ἐπέδειξε μολυβδίνην σφραγίδα Θεο-
δώρου ἡγουμένου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τῶν Στουδίων,
τὴν ἀνήγαγεν ὡς ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τῆς τεχνοτροπίας εἰς τὸν γνω-
στὸν ἐκκλησιαστικὸν συγγραφέα καὶ ὁμολογητὴν Θεόδωρον τὸν
Σουδίτην»². Τὸ μολυβδόβουλλον τοῦτο ἐδημοσίευσε μετὰ πανομοιο-
τύπου ὁ κ. Schlumberger³ ἀναγνούς τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφὴν:
ΠΡΟΔΡΟΜΕ ΒΟΗΘΗ — ΘΕΟΔΩΡ'(ω) ΗΓ8ΜΕΝ'(ω) ΤΩΝ
CΤ8Δ'(λου) ἢ CΤ8Δ(ιων) καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸ εἰς ΙΑ'-ΙΒ'
αἰῶνα, οὕτως ὥστε νὰ μὴ δύναται ν'ἀληθεύῃ ἢ ὑπὸ τοῦ κ. Λάμπρου
ἀπόδοσις τοῦ μνημείου εἰς τὸν συγγραφέα καὶ ὁμολογητὴν Θεόδω-
ρον τὸν Στουδίτην, ὅστις ὡς γνωστὸν ἤκμασε πολὺ πρότερον, ἀπο-
θανὼν τῷ 826⁴. Ὁ κ. Κωνσταντόπουλος⁵ ἐκδούς τὸ αὐτὸ μνημεῖον

¹ Ἐνθ' ἀνωτέρω, σ. 142 κ. ἑ., ἀριθ. 2.

² Παρνασσός. Τόμ. Θ' (1885) σ. 78.

³ G. Schlumberger, *Sceaux byzantins inédits*. Ἐν τῇ Revue des Études grecques. Τόμ. IV (1891) σ. 115 κ. ἑ., ἀριθ. 36. (Πρβλ. *Mélanges d'archéologie Byzantine*. Première série. Ἐν Παρισίοις 1895, σ. 220, ἀριθ. 36.

⁴ Πρβλ. K. Krumbacher, *Geschichte der byzantinischen Litteratur*. Ἐκδοσις Β'. Ἐν Μονάχῳ 1897, σ. 148. — S. Pargoire, *Saint Théophane le Chronographe et ses rapports avec Saint Théodore Studite*. Ἐν «*Vizanti-niskij Vremennik, Byzantinische Chroniken*». Τόμ. IX (1902), σ. 91 (καὶ ἐν ἰδίῳ τεύχει, σ. 60).

⁵ *Journal International d'Archéologie Numismatique*. Τόμ. V (1902) σ. 158 κ. ἑ., ἀριθ. 28.

μετὰ πολὺ λεπτομερεστέρας περιγραφῆς ἀναγινώσκει τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφὴν: . . . *ἡγουμέν(ω) τῶν Στουδ(ιῶν)*. Προτιμητέαν νομίζω τὴν ἀνάγνωσιν: . . . *ἡγουμένω τῶν Στουδ(ίων) ἢ Στουδ(ίου)*, διότι ἐν τοῖς κειμένοις ἀδιαφόρως φέρεται *μονή Στουδίου* εἴτε *Στουδίων*.

Εἶναι δὲ τᾶνωτέρω μολυβδόβουλλον τὸ μόνον μέχρι τοῦδε γνωστόν, ὅπερ μετ' ἀσφαλείας δυνάμεθα νᾶποδώσωμεν εἰς τὴν περίφημον κατὰ τοὺς βυζαντιακοὺς χρόνους μονὴν τοῦ Στουδίου. Διότι ἕτερον μολυβδόβουλλον τοῦ ΙΑ' - ΙΒ' αἰῶνος, φέρον ἐφ' ἐνὸς μὲν τὴν βάπτισιν τοῦ Σωτῆρος, ἐφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἐπιγραφὴν: ΣΦΡΑΓΗΣ ΜΟΝΗΣ ΠΡΟΔΡΟΜΘ ΘΕΟΥCΕΒΕC(τάτου) ΤΩ ΤΟC^χ_α ΙΩ(αννου), ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπολύτως ἐνδείξεως ὁ κ. Schlumberger¹ ἀποδίδει εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μοναστήριον. Ἄλλο δὲ πάλιν μολυβδόβουλλον, τοῦ ΙΑ' ἢ μᾶλλον κατ' ἐμὲ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν: +ΚΕ [Β'Θ ΤΩ CΩ ΔΟΥΛ(ω)] . . . [ΔΕΚ]ΑΝΟ S Η[Γ]ΜΕΝΟ ΜΟΝΙC Τ(οῦ) ΣΤΥΛ(ου) = . . . *μονῆς τ(οῦ) Στύ(λου)* κακῶς ἀπεδόθη εἰς τὴν μονὴν Στουδίου ὑπὸ τοῦ κ. Schlumberger², ἀναγνόντος ἐσφαλμένως τὸ τέλος τῆς ἐπιγραφῆς: . . . *μονῆς τοῦ Στυδῆ(ου) = Στουδίου*. Ἡ ὀρθὴ ἀνάγνωσις: *μονῆς τ(οῦ) Στύλ(ου)* ἐγένετο ἤδη ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Κωνσταντοπούλου³, ὅστις ὁμως ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν μολυβδοβούλλων τοῦ Ἑθνικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου συμπεριέλαβε τὸ προκείμενον μνημεῖον εἰς τὰ «*Μολυβδόβουλλα μὴ ἀσφαλοῦς κατατάξεως*», ἐνῶ ἔπρεπε ὠρισμένως νὰ κατατάξῃ αὐτὸ μετὰ τῶν μολυβδοβούλλων τοῦ θέματος Καλαβρίας. Διότι ἡ μονὴ Στύλου εἰς ἣν ἀνήκει τοῦτο εἶναι ἡ ἐν τῇ διοικήσει Σκύλλακος (Squillace) τοῦ προμνημονευθέντος θέματος, μονὴ τοῦ τάγματος τῶν Βασιλειανῶν⁴. Περὶ τούτου ἀμέσως πείθεται τις, ἂν λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μολυβδόβουλλον ἐπὶ τῆς προσθίας ἐπιφανείας αὐτοῦ φέρει κεφαλὴν ἁγίου, παρισταμένου ἐν ἱερατικῇ περιβολῇ μετὰ μακροῦς κόμης καὶ γενείου, καὶ φέρει καὶ τὴν ἐπι-

¹ G. Schlumberger, Sigillographie de l'Empire Byzantin, σ. 139.

² Αὐτόθι.

³ Ἐνθ' ἄνωτέρω, τόμ. V (1902) σ. 227, ἀριθ. 181.

⁴ Πρβλ. J. Gag, Notes sur la conservation du rite grec dans la Calabre et dans la terre d'Otrante au XIVe siècle; listes de monastères basilien (d'après les archives du Vatican). Ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift, τόμ. IV (1893) σ. 63.

γραφὴν Ο Α(γίος) Ι(ωάννης)¹. Ἀκριβῶς δὲ καὶ ἡ μονὴ τοῦ Στύλου τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ιδρύσαντος αὐτὴν Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεριστοῦ, οὗτινος τὸν βίον ἔγραψε μοναχὸς τις βασιλειανὸς ἑλληνιστί, μετέφρασε δὲ λατινιστὶ ὁ Στέφανος Cardaro, μοναχὸς ἐκ τῆς τάξεως τῶν Frères Mineurs, καὶ ἐξέδωκεν οἱ Βολλανδισταί².

Ἡ μονὴ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεριστοῦ ἐν Στύλῳ ἤκμαζεν ἐξόχως μέχρι τοῦ ΙΣ' αἰῶνος, συμπεριλαμβανομένοι, ὥς τὸ πρῶτον τῶν ἐν Καλαβρίᾳ σεμνείων τοῦ τάγματος τοῦ Ἀγ. Βασιλείου³. Διάφορα διπλώματα ἀναφερόμενα εἰς αὐτήν, ἑλληνιστὶ γεγραμμένα τῶν ἐτῶν 1099, 1144 καὶ 1165, καὶ λατινιστὶ τῶν ἐτῶν 1320, 1382 καὶ 1473 ἐξέδωκεν ὁ Montfaucon⁴. Ἐπ' ἐσχάτων δὲ λίαν ἐνδιαφεροῦσας εἰδήσεις περὶ τῆς μονῆς Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Στύλου παρέσχεεν ὁ κ. Edouard Jordan⁵ ἐκδοὺς ἅμα ἐκ τῶν ἀρχείων τοῦ Βατικανοῦ καὶ δύο πολύτιμα διπλώματα αὐτῆς, τῶν ἐτῶν 1101 καὶ 1106, περισωθέντα μέχρι ἡμῶν ἐν ἰταλικῇ παραφράσει τοῦ ΙΣ' αἰῶνος, ἀπολομένον δυστυχῶς τοῦ ἀρχετύπου λατινικοῦ κειμένου αὐτῶν. Ἔτερον δὲ γράμμα εἰς τὴν αὐτὴν μονὴν ἀναφερόμενον λατινιστὶ τοῦ ἔτους 1144, διασωθὲν ἐν τῷ δημοσίῳ ἀρχείῳ Νεαπόλεως, ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ κ. Karl And. Kehr⁶.

Σποράδην δὲ μνεῖται περὶ τῆς αὐτῆς μονῆς, τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεριστοῦ τοῦ Στύλου, κεῖνται ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἰταλιωτικῶν γραμμάτων τοῦ Trinchera⁷ καὶ τοῦ Ζαμπελίου⁸. Ἡ δὲ ἀναγωγὴ

¹ Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ κ. Schlumberger (ἐνθ' ἀνωτέρω): [Ο Α(γίος)] ΙΩ(αννης) Ο Π[ΡΟΔΡΟΜΟΣ] εἶναι ἐσφαλμένη.

² Φεβρουάριος, τόμ. III, σ. 484 κ. ἑ.

³ Πρβλ. B. de Montfaucon, Palaeographia graeca. Ἐν Παρισίοις 1708, σ. 112 κ. ἑ. 388.

⁴ Αὐτόθι, σ. 391 κ. ἑ., 410 κ. ἑ., 413 κ. ἑ. (πρβλ. καὶ σ. 381 καὶ 388 κ. ἑ.) σ. 428-432 (πρβλ. καὶ 390).

⁵ Edouard Jordan, Monuments Byzantins de Calabre. Ἐν τοῖς Mélanges d'Archéologie et d'Histoire (τῆς École Française de Rome). Τόμ. IX (1889), σ. 331 κ. ἑ.

⁶ K. A. Kehr, Die Urkunden der normannisch-sicilischen Könige. 1902, σ. 424 κ. ἑ.

⁷ Francisco Trinchera, Sullabus graecarum membranarum. Ἐν Νεαπόλει 1860.

⁸ Σπ. Ζαμπελίου, Ἱταλοελληνικά, ἥτοι κριτικὴ πραγματεία περὶ τῶν ἐν τοῖς ἀρχείοις Νεαπόλεως ἀνεκδότων ἑλληνικῶν περγαμηνῶν. Ἐν Ἀθήναις 1864.

τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος μολυβδοβούλλου εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Στύλου εἶναι κατ' ἐμὲ ἀναντίλεκτος. Ἐν τούτοις ὁμως ἐπιτραπήτω μοι νὰ σημειώσω ἐν παρόδῳ ὅτι καὶ ἀλλαχοῦ ἔχομεν μοναστήρια ἐπιλεγόμενα τοῦ Στύλου. Οὕτω ἐν αὐτῇ τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Σκύλλακος οὐχὶ μακρὰν τῆς μονῆς τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεριστοῦ ἵδρυται ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Λεοντίου τοῦ Στύλου, εἰς ἣν ἀναφέρονται ἱκανὰ ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1059-1184¹. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπαντᾷ μονὴ τοῦ Ἀγίου Δανιὴλ τοῦ ἐν τῷ Στύλῳ καὶ τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου πλησίον τοῦ Στύλου². Παρὰ δὲ τὴν ἀρχαίαν Μίλητον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Λάτρου(ς) (τοῦ Λάτμου τῶν ἀρχαίων³, τανῦν Μπὲς - παρμάκ = Πενταδιάκτυλον) ἵδρυτο ἡ Λαύρα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἐπονομαζομένης τοῦ Στύλου ἢ Στυλιωτίσσης, συνηθέστερον καλουμένη τοῦ Ἀγίου Παύλου ἐκ τοῦ ἱδρυσαντος αὐτὴν Πατρός⁴. Ἡ ἱστορία τῆς μονῆς ταύτης εἶναι μακρὰ καὶ περὶ αὐτῆς ὥς καὶ τῶν λοιπῶν μονῶν τοῦ Λάτρου διέλαβε ὁ *Hip. Delehaye*⁵. Ὁ βατικανὸς κώδιξ Urbinas 80 διέσωσεν ἱκανὰ γράμματα ἀναφερόμενα εἰς ταύτην⁶, ἐπίσης σποράδιην περιέχουσιν εἰδήσεις περὶ αὐτῆς τὰ γράμματα τῆς μονῆς Λέμβων⁷ καὶ τῆς ἐν Πάτμῳ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου⁸. Ὁ κτίστης μάλιστα τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὁ μοναχὸς Χριστόδουλος, ἐν τῇ Λαύρᾳ ταύτῃ τοῦ Ἀγίου Παύλου τοῦ Στύλου ἐφησύχαζεν⁹,

¹ Πρβλ. [Paul Marc] Plan eines Corpus der griechischen Urkunden des Mittelalters und der neueren Zeit. . . Ἐν Μονάχῳ 1903, σ. 72.

² Du Cange, Constantinopolis Christiana. Ἐν Παρισίοις 1680, σ. 156 κ. ἑ.

³ Στράβων, 635.

⁴ Περὶ τοῦ Ἀγίου Παύλου, τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς μονῆς Στύλου τοῦ Λάτρου ἰδὲ P. Martinov, Annus ecclesiasticus Graecorum. Acta Sanctorum Bollandi, Ὀκτώβριος, τόμ. XI, σ. 308. Κλ. κλ. κλ.

⁵ Hip. Delehaye, Vita S. Pauli Junioris. Ἐν τῷ περιοδικῷ «Analecta Bollandiana». Τόμ. XI (1892) σ. κ. ἑ.

⁶ Ἐξεδόθησαν ὑπὸ Miklosich et Müller, Acta et Diplomata. Τόμ. IV, σ. 290-329.

⁷ Αὐτόθι. Τόμ. IV, σ. 93 κ. ἑ. καὶ 113.

⁸ Αὐτόθι. Τόμ. VI, σ. 16 κ. ἑ., 17 κ. ἑ., 30 κ. ἑ., 44 κ. ἑ., 59 κ. ἑ., 81 κ. ἑ., 429 κ. ἑ.

⁹ Ἀκολουθία ἱερὰ τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου Πατρός ἡμῶν Χριστοδούλου τοῦ θαυματουργοῦ τοῦ καὶ κτήτορος τῆς ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ περιωνύμου βασιλικῆς καὶ αὐτοκρατορικῆς μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἐκδοσις τρίτη, ἣ προσετέθησαν ἡ ὑποτύπωσις αὐτοῦ, ὁ ἐν

ὄθεν, ὑπερμεσοῦντος τοῦ ΙΑ' αἰῶνος «διὰ τὴν ἔφοδον τῶν ἀθένων Ἰσραηλιτῶν¹, ὁ Ἅγιος Χριστόδουλος μετώκησεν εἰς τὴν Πάμμον φέρον ἐν ἑαυτῷ ὅσα δυνάμενος βιβλία καὶ ἕτερα», ὥς λέγει κατὰ λέξιν σημείωμα τοῦ ὑπ' ἀριθ. 598² ἑλληνικοῦ κώδικος τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων, κώδικος γεγραμμένου ἐν αὐτῇ ταύτῃ «τῇ μονῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Στύλου, ἡγουν τοῦ Ἀγίου Παύλου τοῦ Λάτρου, διὰ χειρὸς Μιχαήλ, ἐν τῷ ἔτει ςφνγ' [=1049] μηνὶ νοεμβρίῳ β...»³. Εἰς τὴν αὐτὴν μονὴν ἀνῆκε ποτε καὶ ὁ ὑπ' ἀριθ. 364 κώδιξ τῆς πατριαρχικῆς τῶν Ἱεροσολύμων Βιβλιοθήκης ἐκ τῶν κομισθέντων εἰς αὐτὴν ἐκ τῆς Λαύρας Σάββα τοῦ ἡγιασμένου, ὥς λέγει ἐν τέλει σημείωμα τοῦ ΙΓ' αἰῶνος (...ἐγὼ ἔθνηκα αὐτὸ εἰς τὴν ἀγίαν μονὴν τοῦ Στύλου...).⁴ Ἐπιστολὴ δέ τις Θεοδώρου Β' Δούκα Λασκαρέως, τοῦ λογίου βασιλέως Νικαίας, ἀπευθύνεται πρὸς Νεῖλον μοναχὸν καὶ καθηγούμενον τοῦ Στύλου⁵. Ἐπίσης σημειώματα κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα γεγραμμένα ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 12 κώδικι τῆς παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα μονῆς τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Περιστερεώτα ἀναφέρουσι κατ' ἐπανάληψιν μονὴν Στύλου⁶. Πιθανώτατα ἐν τοῖς τελευταίοις τούτοις ὑπομνήμασι

πλάτει βίος, δύο ἐγκώμια καὶ διήγησις θαύματος αὐτοῦ, νῦν πρῶτον ἐκδιδόμενα ἐπιμελείᾳ καὶ φροντίδι Κυρίλλου Βοΐνη τοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς μονῆς. Ἐν Ἀθήναις, 1884.

¹ Πρβλ. Miklosich et Müller, Acta et Diplomata. Τόμ. VI, σ. 61 καὶ 87.

² Ancien Fonds. Olim Colbertianus ἀριθ. 912.

³ H. Omont, Fac-similés des manuscrits Grecs datés de la Bibliothèque Nationale du IX au XIV siècle. Ἐν Παρισίοις 1887, σ. 5, πῖναξ XXI. — Πρβλ. H. Omont, Note sur un manuscrit grec copié en 1050 au mont Latros (Anatolie) ἐν τῇ Revue des Études Grecques, τόμ. Α' (1889) σ. 336 κ. ἐ. (κατὰ παραδρομὴν ἐνταῦθα ὀρίζεται ὁ κώδιξ γεγραμμένος τῷ 1050, ἀντὶ τοῦ πραγματικοῦ 1049, ἥτοι ΓΦΝΗ' νοεμβρίου β). — Miklosich et Müller, Acta et Diplomata. Τόμ. VI, σ. 430 κ. ἐ. — Πρβλ. Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη. Τόμ. Β'. Ἐν Περτρουπόλει 1894 σ. 747. — Πρὸ τοῦ Omont εἶχεν ἐκδώσει, τῷ 1708, τάνωτέρω σημείωμα ὁ Montfaucon, Palaeographiae graeca σ. 78, ἀναγνούς ἐσφαλμένως τὸ ἔτος: ΓΖΜΓ' (+1435).

⁴ Α. Παπαδόπουλος Κεραμεύς, ἔνθ' ἀνωτέρω, σ. 480, ἀριθ. 364.

⁵ N. Festa, Theodori Ducae Lascaris epistulae. Ἐν Φλωρεντίᾳ 1898. (Πρβλ. «Vezantiniskij Vremmenik, Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς». Τόμ. V (1900) σ. 371).

⁶ Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως, Τραπεζουντιακά. Ἐν τοῖς «Vizantiniskij Vremmenik, Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς». Τόμ. V (1898) σ. 679.

πρόκειται περὶ τῆς μονῆς *Στύλου* τοῦ Ἀγίου Παύλου τοῦ Λάτρου.

Ἔτερον σημείωμα κώδικος ἱεροσολυμιτικοῦ, γραφὲν ὡς φαίνεται κατὰ τὸν IB' αἰῶνα, ἀναφέρει μονὴν *Στύλου καὶ Ἀγροῦ*¹, ἧς μνημονεύει καὶ σημείωμα τοῦ ὑπ' ἀριθ. 842 [88] κώδικος τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν. Εἶναι δὲ τὸ σημείωμα τοῦτο τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κώδικος κεχρονισμένον, τοῦ ΨΞΓ' ($= \frac{1254}{1255}$) ἔτους, λέγον ὅτι ὁ γράψας τὸν κώδικα διέτριβε ἐν «...τῇ μονῇ τῇ ἀγία τοῦ Στύλου συνῆξεν[γμ]ἐνῃ Ἀγροῦ μονῇ...»². Ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῶν μονῶν τούτων καὶ ἰδιαιτέρας δεῖται ἐρεῦνης καὶ παρέλκει ἐνταῦθα. Ὅθεν ἀρκοῦμαι νὰ σημειώσω ὅτι ἡ *συνεξευγμένη* τῇ μονῇ Στύλου μονὴ τοῦ Ἀγροῦ εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἢ ἄλλως λεγομένη τοῦ Μεγάλου Ἀγροῦ, συχνότατα μνημονευομένη ἐν τοῖς βυζαντιακοῖς κειμένοις, ἰδρυμένη ἐν τῇ Συγριανῇ (εἵτε Σιγρηνῇ³) κατὰ τὴν Προποντίδα, μεταξὺ Κυζίκου καὶ Ρυνδακοῦ⁴. Καίτοι καὶ ἀλλαχοῦ

¹ Ἀ. Παπαδοπούλου *Κεραμέως*, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη. Τόμ. Β', σελ. 385.

² Ἰωάννου καὶ Ἀλκιβιάδου *Σακκελίωνος*, Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1892, σ. 152 κ. ἑ. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σημείωμα τοῦ κώδικος τούτου, ὅπερ δὲν διέγνωσαν οἱ ἐκδόται ὅτι εἶναι ἔμμετρον, δεῖται ἀναθεωρήσεως.

³ Γεώργιος Ἀκροπολίτης (ἔκδοσις Βόννης) σ. 73. — Ἀωνύμου, Σύνοψις Χρονικῇ, ἐν Κ. Σάθα, Μεσαιωνικῇ Βιβλιοθήκῃ. Τόμ. Ζ', σ. 476, 30. (Πρβλ. Ἀ. Μηλιαράκη, Ἱστορία τοῦ βασιλείου τῆς Νικαίας καὶ τοῦ δεσποτάτου τῆς Ἡπείρου. Ἐν Ἀθήναις 1896, σ. 263 ἐν ὑποσημ.).

⁴ Περὶ ταύτης ἰδὲ W. Ramsay, *The historical Geography of Asia minor*. Ἐν Λονδίῳ 1890, σ. 162. — W. Tomaschek, *Zur historischen Topographie von Kleinasien im Mittelalter*. Ἐν Βιέννῃ 1891, σ. 14. — W. Regel, *Analecta byzantina - russica*. Ἐν Πετροπόλει 1891, σ. 131, ἐν λέξει Ἀγρός, καὶ ἐν «*Vizantiniskij Vremmenik, Byzantinoids Chronikoids*». Τόμ. I (1894) σ. 238. — Τρ. Εὐαγγελίδου, Οἱ βίοι τῶν ἁγίων. Ἐν Ἀθήναις 1896, σ. 239. — Νικοδήμου μητροπολίτου Κυζίκου, Ἀκολουθία τοῦ Ἀγίου Αἰμιλιανοῦ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1896, σ. XXXVI. — K. Krumbacher, *Geschichte der byzantinischen Litteratur*. Ἐκδοσις Β'. Ἐν Μονάχῳ 1897, σ. 342 (καὶ 723, 771). — (Πρβλ. Β. Μυστακίδου, Ὁ τάφος τοῦ Ἀγίου Θεοφάνους... Ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ». Τόμ. ΙΔ', 189 4σ. 243). — Πρβλ. J. Pargoire, Saint Théodore Studite. Ἐν «*Vizantiniskij Vremmenik, Byzantinoids Chronikoids*». Τόμ. IX (1902) σ. 30-102 καὶ ἐν ἰδίῳ τεύχει, passim.

ἀπαντῶσι μοναὶ καὶ μονύδρια ὑπὸ τὸ παρώνυμον Ἀγρὸς καὶ δὴ ἐν τῇ Χαλκιδικῇ¹.

Ἐν Ἱεροσολύμοις ἔχομεν μονὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Στύλου, κοινῶς τῆς Κολώνας καλουμένην καὶ τανῦν ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων κατεχομένην². Προφανῶς εἰς αὐτὴν ἀναφέρεται καὶ τὸ σημείωμα: [κτῆμα] τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Στύλου, ὅπερ γεγραμμένον περὶ τὸν IB' αἰῶνα ἀπαντᾷ δις ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 2 κώδικι τῶν ἐκ τοῦ μοναστηρίου τοῦ τιμίου Σταυροῦ μετακομισθέντων εἰς τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχικὴν βιβλιοθήκην³.

Ἐν Ἡπείρῳ πάλιν, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Δρυϊνουπόλεως, ἴδρυται ἡ παλαιὰ σταυροπηγιακὴ μονὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Στύλου καὶ Δίωβως⁴.

Ἐν Μετεώροις δὲ τῆς Θεσσαλίας οἱ ἀπορρῶγες βράχοι, ἐφ' ὧν ἴδρυνται τὰ κοινόβοια, συνηθέστατα καλοῦνται προσφυῶς στῦλοι. Οὕτω δὲ ἐν σημειώμασι βιβλιογράφων καὶ ἐν ἄλλοις κειμένοις, ἀπαντᾷ μονὴ τοῦ Μεγάλου Στύλου, τοῦ Πλατέως Στύλου, τοῦ Στύλου Μετεώρου, τοῦ Στύλου Βαρλαάμ, τοῦ Στύλου Ἀγ. Ἰωάννου, τοῦ Στύλου Ρουσιάνου⁵ κλ. κλ.

¹ L. Petit et W. Regel, Actes de l'Athos. III. Actes d'Esphigménou. (Παράρτημα ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ IB' τόμου τῶν «Vizantiniskij Vremmenik, Βυζαντινῶν Χρονικῶν»). Ἐν Πετρούπολει 1896, σ. VII.

² Ἀ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς Σταχυολογίας. Τόμ. Γ'. Ἐν Πετρούπολει 1897, σ. 223.

³ Ἀ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη. Τόμ. Γ'. Ἐν Πετρούπολει 1897, σ. 5.

⁴ Τίς ἡ σχέσις ἄρα γε ταύτης πρὸς τὸ Στύλον τοῦ Ἐρημίτου, μνημονευόμενον ἐν χρυσοβούλλῃ τοῦ Συμέων Οὐρέση Παλαιολόγου, ἐκδιδόμενον κατὰ τὸ ἔτος 1361; (Πρβλ. II. Ἀραβαντηνοῦ, Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου. Τόμ. Β'. Ἐν Ἀθήναις 1837, σ. 311. — Mikiosich et Müller, Acta et Diplomata. Τόμ. III, σ. 127).

⁵ Πορφυρίου Οὐσπένσκη, ἀρχιμανδρίτου. Χριστιανικὴ Ἀνατολή. Ταξείδιον εἰς Μετέωρα καὶ τὴν Ὀσσαν καὶ Ὀλυμπον μοναστήρια τῆς Θεσσαλίας. Ἐκδοσις τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν Π. Α. Σύρκου. Ἐν Πετρούπολει 1896, (ῥωσιστί) passim. — Σπυρ. II. Λάμπρου, Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων. Ἐν τῷ «Νέῳ Ἑλληνομνήμονι». Τόμ. Β' (1905) σ. 61 κ. ἑ. — Πρβλ. Νίκου Ἀ. Βέη, Βυζαντιναὶ ἐπιγραφαὶ Γορτυνίας μεθ' ὑπομνημάτων ἐκδιδόμεναι. (Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ IA' τόμου τῶν Βυζαντινῶν Χρονικῶν [Vizantiniskij Vremmenik]). Ἐν Πετρούπολει 1904, σ. 5 (τοῦ τόμου σ. 65).

Καὶ ταῦτα μέν, ἴσως πως διεξοδικώτερον, περὶ τῶν διαφόρων μονῶν τῶν λεγομένων τοῦ Στύλου. Εἰς τὸ μολυβδόβουλλον δὲ τῆς MONIC T(οῦ) CTYΛΟΥ ἐπανερχόμενοι λέγομεν καὶ πάλιν ὅτι διὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀγιογραφικὴν παράστασιν μόνον εἰς τὴν ἐν Καλαβρία μονὴν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεριστοῦ, τοῦ Στύλου, δύναται ἀναντιρρήτως νάποδοθῇ.

22

Τὴν ἐπιγραφὴν ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν ὄψεων τοῦ μολυβδοβούλλου Μιχαὴλ μητροπολίτου Ἀθηνῶν—ὅστις πιθανώτατα εἶναι αὐτὸς ὁ Ἀκομινᾶτος—ἀναγινώσκει ὁ κ. Schlunberger¹ ὡς ἐξῆς: ΜΗΤΗΡ Θ⁸ ΒΟΗΘΙ ΜΟΙ ΤΩ CΩ Δ8ΛΩ ΜΙΧΑΗΛ ΤΩ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΑΘΗΝΩΝ. Κατὰ τὸ πανομοιότυπον ὅμως τῆς σφραγίδος² ἀνάγνωθι: Θ[8] ἀντὶ Θ8, ΡΟΗΘΕΙ ἀντὶ ΒΟΗΘΙ καὶ Μ—ΡΟΠΟΛΙΤΗ ἀντὶ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ. Εἶναι δὲ ἡ ἐπιγραφὴ—καθ' ἃ πρῶτος ἐσημείωσεν ὁ W. Froehner³—ἕμμετρος:

*Μήτηρ Θεοῦ βοήθει μοι τῷ σῷ δούλῳ
Μιχαὴλ τῷ μητροπολίτῃ Ἀθηνῶν.*

Τὴν ἐπιγραφὴν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος σφραγίδος ἐδημοσίευσεν καὶ ὁ Gregorovius⁴, ὅστις δ' ὅμως ἐπόμενος τῷ Schlunberger γράφει καὶ αὐτὸς ἐσφαλμένως πρὸς τοῖς ἄλλοις ΒΟΗΘΙ, καὶ ὁ κ. G. Millet⁵, ὅστις μεταγράφει:

Μήτηρ Θεοῦ βοήθ' ἐμοὶ τῷ σῷ δούλῳ.

¹ Sigillographie de l'Empire Byzantin σ. 174.

² Ἰδὲ τοῦτο παρὰ Σπ. Π. Λάμπρου, Αἱ Ἀθῆναι περὶ τὰ τέλη τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος. Ἐν Ἀθήναις 1878, ἐν τῷ προσηρτημένῳ πίνακι, ἀριθ. 2.—G. Schlunberger, ἐνθ' ἀνωτέρω.

³ W. Froehner, Bulles métriques. Deuxième série. Macon 1884 σελ. 19, ἀριθ. 67.

⁴ F. Gregorovius, Geschichte der Stadt Athen im Mittelalter. Τόμ. Α'. Stuttgart 1889, σ. 213, ἐν ὑπόσημ. 2. —Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὅμως μεταφράσει τοῦ ἔργου ὑπὸ Σπ. Λάμπρου (Ἱστορία τῆς πόλεως Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας . . . ὑπὸ Φερδινάνδου Γεηγοροβίου. Τόμ. Α'. Ἐν Ἀθήναις 1904, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Μαρσλῆ, σ. 283, ἐν ὑπόσ. 3) φέρεται ὀρθῶς κατὰ τοῦτο: ΒΟΗΘΕΙ.

⁵ G. Millet, Plombs Byzantins. Ἐν τῷ Bulletin de Correspondance Hellénique. Τόμ. XVII (1893), σ. 76.

Πάντες δὲ οἱ ἀνωτέρω παρέλιπον νὰ σημειώσωσιν ὅτι τῆς ἐπιγραφῆς προτάσσεται σταυρός.

23

Μολυβδόβουλλον Λέοντος κουμερκιαρίου Κύπρου καὶ Ἀτταλείας. Ἡ ἐπιγραφή αὐτοῦ ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ κ. Schlumberger: + ΚΕ ΒΘ ΛΕΟΝΤ(ι) Κ[ΣΜ]ΕΡΚ(ιαρίω) ΚΥΠΡΘ Σ ΑΤΤΑΛ'(είας). Κατὰ τὸ πανομοιότυπον ἀνάγνωθι: [Κ]Ε Β[Θ] [Λ]ΕΩΝΤ(ι)...

24

Παρὰ Schlumberger¹ ἀπεικονίζεται μολυβδόβουλλον Εὐσταθίου βασιλικῷ σπαθαροκανδιδάτου καὶ τουρμάχου Πάλτου. Κατὰ τὸ πανομοιότυπον ἡ ἐπιγραφή ἀναγνωστέα: Κ(ύρι)Ε ΡΟΗΘΗ ΤΩ [CΩ ΔΘ]Λ(ω) — + ΕΥΣΤΑΘ'(ίω) Ρ'(ασιλικῷ) ΣΠΑΘ'(αρο) ΚΑΝΔ'(ιδάτω) Σ ΤΡΟΜΑΡΧ'(ῆ) ΤΘ ΠΑΛΤΘ.

Ὁ κ. Schlumberger² ἀναγινώσκει ἐνιαχοῦ διαφόρως: ... ΒΟΗΘΕΙ ... ΕΥΣΤΡΑΤΙΩ ... ΣΠΑΘ'(αρο) ΚΑΝΔ(ιατω) ...

Τὸ ΒΟΗΘΗ ἀντὶ ΒΟΗΘΕΙ δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἁπλῶς ἀπαντῶντων ἐν ἐπιγραφαῖς μολυβδοβούλλων³.

25

Μολυβδόβουλλον Μαρτίνου (;) πατρικίου, βασιλικῷ πρωτοσπαθαρίου καὶ δομεστίκου τῶν βασιλικῶν ἐξκουβιτῶρων, ἐξεδόθη ὑπὸ Schlumberger⁴ μετὰ πανομοιότυπου, καθ' ὃ τὴν ἐφ' ἐνὸς ἐπιγραφὴν ἀναγνωστέον ἴσως ὥς ἐξῆς: ΘΕ [=Θεε] ΗΓΟΥ Σ ΚΑΛΟΝ ΔΙΔΟΥ [ΜΟΙ]. Ἐν δὲ τῇ ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὀψεως ἐπιγραφῇ ἀναγινώσκω: ΔΟΜΕCΤ'(ι)Κ'(ω) καὶ οὐχὶ ΔΟΜΕCΤ(ικω) ὥς ὁ ἐκδότης.

26

Μολυβδόβουλλον Λαβιδ μεγάλου ἐταιρειάρχου, τοῦ ΙΑ' αἰῶνος. Ἐφ' ἐνὸς κεφαλὴ τῆς Θεοτόκου, ἐφ' ἐτέρου ἡ ἐπιγραφή: ΘΚΕ

¹ Sigillographie de l'Empire Byzantin σ. 318, ἀριθ. 3.

² Αὐτόθι.

³ Αὐτόθι, σ. 339, ἀριθ. 2.

⁴ Αὐτόθι, σ. 346, ἀριθ. 1.

[=Θεοτόκε] ΡΟΗΘΕΙ ΔΑΔ [=Δαβίδ] ΜΕΓΑΛΩ ΕΤΑΙΡΕΙΑΡΧΗ,
 ἣν ὁ κ. Schlumberger¹ ἀναγινώσκει: Θ(εοτόκε) Β(οήθει) ... κλ.

27

Ὡραῖον μολυβδόβουλλον φέρον ἐξ ἐνὸς τὴν Παναγίαν τὴν Βλα-
 χερνίτισσαν καὶ ἐξ ἐτέρου ἔμμετρον ἐπιγραφὴν, ἣν ὁ κ. Schlum-
 berger ἀναγινώσκει:²

СКЕΠΟΙC ΜΕ ΜΗΤΕΡ ΜΑΡΧΟΝ ΑRΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΝ,

ἀλλ' ἀντὶ ΜΑΡΧΟΝ τὸ πανομοιότυπον ἔχει ΜΑΡΚΟΝ. Οὕτω δὲ
 Μᾶρκον γράφει καὶ ὁ W. Froehner³, ὁ πρῶτος ἐκδότης τοῦ μνημείου.

28

Ἐν τῇ Βυζαντινῇ Σιγιλλογραφίᾳ τοῦ κ. Schlumberger⁴ ἐξεδόθη
 μολυβδόβουλλον μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς: ΜΙΧΑΗ[Λ] ΚΘΡΘΚΛ'(ισιος)
 S ΥΠΟΔΙΑΚΟΝ'(ος). Ἐν τῇ τελευταίᾳ ὁμως λέξει τῆς ἐπιγραφῆς,
 κατὰ τὸ πανομοιότυπον, δὲν ὑπάρχει σημεῖον ἐπιτιμήσεως, ὥστε ἀνα-
 γνωστέον: ΥΠΟΔΙΑΚΟΝ = ὑποδιάκων. Τὸ διάκων εἶναι σύνθηες
 ἐν τοῖς βυζαντινοῖς κειμένοις⁵ καὶ περὶ αὐτοῦ ἰδὲ ὅσα σημειοὶ καὶ
 ὁ Κοραῆς⁶.

29

Μολυβδόβουλλον τῆς περιόδου τῶν Κομνηνῶν, ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ
 κ. Schlumberger⁷ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συλλογῆς μετὰ πανομοιοτύ-
 πον. Ἐφ' ἐνὸς ἡ Παναγία ἡ Βλαχερνίτισσα καὶ ἐκατέρωθεν αὐτῆς
 [MP] ΘV. Ἐφ' ἐτέρου ἡ ἐξῆς ἐπιγραφὴ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ
 ἐκδότου: +ΘΚΕ ΒΟΗΘ(ει) ΝΙΚΟΛ'(αω) ΚΕΝCΩΡΗ [ΚΡΙ]ΤΗ
 Τ8 ΒΗΛ8 [S] ΟΙΚΟΝΟΜ8 (sic) [Τ'(ων)] ΕΥΑΓ'(ων) ΤΩ

¹ Αὐτόθι, σ. 348, ἀριθ. 2.

² Αὐτόθι, σ. 376, ἀριθ. 1.

³ W. Froehner, Bulles métriques (Extrait de l'Annuaire de la Société Française de Numismatique et d'Archéologie pour 1882). Ἐν Παρισίοις 1882, σ. 24, ἀριθ. 74.

⁴ Ἐνθ' ἀνωτέρω, σ. 389, ἀριθ. 6.

⁵ Du Cange, Glossarium mediae et infimae Graecitatis, σ. 294.

⁶ Α. Κοραῆς, Ἀτακτα. Τόμ. Α', σ. 52.

⁷ Ἐνθ' ἀνωτέρω, σ. 395, ἀριθ. 2.

Μ[Α]ΤΖΟΥΚ... ἔχων ὁμως ὑπ' ὄψιν τὸ πανομοιότυπον ἀναγινώσκω ΝΗΚΟΛ' (αω) ἀντὶ ΝΙΚΟΛ' (αω). Ὁ ἐκδότης ἀποδίδει τὸ μολυβδόβουλλον εἰς Νικόλαον τινὰ Ματζούκαν. Πρωτιμῶ ὁμως νὰ συμπληρωθῇ τὸ ἐπώνυμον: Μ[Α]ΤΖΟΥΚ[Η], τοσούτω μᾶλλον καθ' ὅσον πρακτικὸν τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐμπεριέχει ἕτερον ἐντάλμα τοῦ «περιβλέπτου πατρικίου καὶ μεγάλου οἰκονόμου τῶν εὐαγῶν οἰκῶν τοῦ Ματζούκη»¹, πρὸς δὲν προφανῶς πρέπει νὰ ταυτισθῇ ὁ τῆς σφραγίδος Νικόλαος Ματζούκης, κένσορ, κριτὴς τοῦ βήλου καὶ οἰκονόμος τῶν εὐαγῶν [οἰκῶν]. Εἶναι δὲ τὸ πρακτικὸν τῆς Πάτμου κατὰ τὸ ἔτος ἔτος 1073 συντεταγμένον, ὥστε καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μολυβδόβουλλον κατατακτέον εἰς τὰ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἐν ᾧ ὁ κ. Schlumberger χαρακτηρίζει αὐτὸ καθ' ὅλου τῶν χρόνων τῶν Κομνηνῶν. Ὑπὸ σημείωσιν ὅτι τὸ ἐπώνυμον Ματζούκης εἶναι συνηθέστατον κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους². Κατὰ δὲ τὴν περίοδον μάλιστα τῶν Κομνηνῶν ὁ οἶκος Ματζούκη ὑπῆρξεν ἐκ τῶν εὐγενεστέρων. Οὕτω δὲ ἐρμηνεύονται καὶ ὅσα ἐν τοῖς πτωχοπροδρομίοις καλουμένοις στίχοις φέρονται δι' ἡδὲν λεγόμενα ὑπὸ τῆς συζύγου τοῦ Πτωχοπροδρόμου πρὸς αὐτὸν τοῦτον:

Ἐγὼ ἤμην ὑποληπτική καὶ σὺ ἦσον ματζουμάτος·
 ἐγὼ ἤμην ἐγενική καὶ σὺ πτωχὸς πολίτης,
 σὺ εἶσαι Πτωχοπρόδρομος κ' ἐγὼ ἤμην Ματζουκίνη,
 σὺ ἐκοιμῶ εἰς τὸ ψιὰν κ' ἐγὼ εἰς τὸ κλωνῶν·
 ἐγὼ εἶχον προῖκα περισσὴν, καὶ σὺ εἶχες ποδο[νήπτρον],
 ἐγὼ εἶχον ἀσημοχρύσαφον, καὶ σὺ εἶχες σκαφοδούγας,
 καὶ σκάφην τοῦ ζυμώματος καὶ μέγαν πυροστάτην³.

Ἐν τέλει εἰρήσθω ὅτι ἐν γράμματι τῆς μονῆς Λέμβων τοῦ ἔτους 1231 καὶ ἐν ἑτέρῳ ἄχρονίστῳ, πιθανῶς τοῦ 1255, κεῖται Νικόλαός τις Ματζούκης⁴. Ἄλλ' εἰς αὐτὸν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰποδοθῇ τάνωτέρω μολυβδόβουλλον, διότι καὶ τοῦτο ὡς ἐκ τῆς τέχνης αὐτοῦ ἀδύνατον νὰποδοθῇ εἰς τὸν ΙΓ' αἰῶνα, καὶ ὁ Νικόλαος Ματζούκης τῶν γραμμάτων τῆς μονῆς Λέμβων φαίνεται εὐτελής τις καὶ ἀγράμματος καὶ δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον σιγνογραφῶν

[Ἔπεται συνέχεια]

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

¹ Miklosich et Müller, Acta et Diplomata. Τόμ. VI, σ. 4.

² Πρβλ. H. Moritz, Die Zunamen bei den byzantinischen Historikern und Chronisten. Teil I, σ. 30. -- Συν. Παπαδημητρίου ἐν «Vizantiniskij Vremennik, Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς». Τόμ. Γ' (1899) σ. 167, ἐνθα καὶ περὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐπωνύμου λέγονται τινα.

³ E. Legrand, Bibliothèque grecque vulgaire. Τόμ. I, σ. 40, στίχ. 68-73.

⁴ Miklosich et Müller, Acta et Diplomata. Τόμ. IV, σ. 61 καὶ 77.

Eine erneute Untersuchung der delphischen Basisblöcke zwingt mich, sie dem Weihgeschenk der Rhodopis abzusprechen und zu der oben geäusserten Vermutung zurückzukehren, dass hier ein Stier im Ährenfelde dargestellt war; und zwar ein Stier mit gesenktem Kopfe, wie ihn Bulle für das Denkmal der Korkyraeer reconstruiert (Ath. Mitt. XXXI 1906, 458. 460). Diese Kopfhaltung erklärt aufs Beste das Fehlen der Löcher und den roheren Zustand der Oberfläche zwischen den beiden grossen Höhlungen, welche dann den Vorderhufen des Tieres entsprechen, weil hier der Kopf den Boden fast berührte.

Heberdey, der mit mir die Steine untersucht hat, und dessen Zweifel mich auf den richtigen Weg wiesen, hat auch die unregelmässige Höhlung auf dem kleineren Blocks einleuchtend erklärt: hier waren einmal in späterer Zeit die Ähren entfernt und eine Sichel eingelassen worden, wie sie uns jetzt von den Stelen aus dem Heiligtum der Artemis Orthia in Sparta geläufig sind (Brit. School Annual XII 354 ff., XIII 185 ff.). Wie gut die Sichel zum Ährenfeld passt, bedarf keiner Erörterung.

Wenn somit leider die Hoffnung schwindet, von dem Weihgeschenk der Rhodopis einen Rest wiederzugewinnen, so bleiben unsere Blöcke doch als Teile eines einzigartigen archaischen Denkmals der Publication wohl wert.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΕΙΣ ΣΕΛΙΔΑ 309

Εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Homolle συλλεχθέντα ὅμοια ἔργα πρὸς τὸν ἐκ Δελφῶν καυλὸν σίλφριου (ὄρα σελ. 309 ἐξ.) προσθέτων νῦν καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς ἐπίσης εὗρεθὲν καὶ ἀποκείμενον χαλκοῦν θραῦσμα (Fouilles de Delphes V, σ. 137 εἰκ. 494), λαμβάνω ἀφορμὴν νὰ εἶπω, ὅτι ἄλλοτε θὰ δυνηθῶ νὰ προσαγάγω καὶ ἄλλα ὅμοια ἔργα πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι πολλὰ κορινθιακὰ κιονόκρανα ἀπομιμοῦνται σίλφριον καὶ ὄχι ἄκανθαν. Ἐπίσης δ' ἐκ καυλοῦ φυτοῦ, οἷον τὸ σίλφριον, δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ ἡ χωρίζουσα τὰς ῥαβδώσεις τοῦ κορινθιακοῦ κίονος ἀπόθεσις.

Α. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣΗΜΑ ΤΟΥ ΑΒΟΥΚΙΡ

Εἰς τὸ μέγα ζήτημα περὶ τῆς γνησιότητος ἢ μὴ τῶν πρό τινων ἐτῶν ἐμφανισθέντων καὶ ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου τοῦ Βερολίνου ἀγορασθέντων νομισματοσήμων, τῶν νῦν γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀβουκίρ, εὐθὺς ὥς ἔλαβον γνῶσιν αὐτῶν ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ κ. Ἀρβανιτάκη, ἐτάχθην μετὰ τῆς γνώμης ἐκείνων, οἵτινες κατεδίκαζον αὐτὰ ὥς κίβδηλα. Λεπτομερὴς δὲ μελέτη αὐτῶν, εἰς ἣν εὐθὺς κατόπιν προέβην ἐπὶ τῇ βάσει φωτογραφιῶν καὶ ἐκμαγείων, ἔπεισέ με τόσον τελείως περὶ τοῦ κιβδήλου αὐτῶν ὥστε ἂν καὶ δὲν εἶχον, μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειάς μου, κατορθώσῃ νὰ λάβω ποτὲ ἀνὰ χειρὸς αὐτὰ τὰ πρωτότυπα αὐτῶν, ἐθεώρησα καθήκόν μου νὰ ἐκθέσω δημοσίᾳ καὶ λεπτομερῶς τοὺς περὶ τούτων ἀκραδάντως πείσαντάς με λόγους, ἐνώπιον τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦ πρώτου ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικοῦ Συνεδρίου συνελθόντων ἐν τῷ Νομισματικῷ Μουσείῳ νομισματικῶν καὶ ἀρχαιολόγων. Φρονῶν δ' ὅτι δὲν ἐπετρέπετο μνημεῖα ἤδη ἐν μέρει ἀγορασθέντα ὑπὸ ἐνὸς τῶν κρατίστων συναδέλφων νὰ καταδικάζωνται ἀορίστως καὶ ἀνευθύτως ἢ προφορικῶς μόνον, ἥμην ἔτοιμος νὰ προβῶ ἀμέσως τότε εἰς δημοσίευσιν, ἐν τῷ παρόντι περιοδικῷ, τῶν ἐπιχειρημάτων μου, ἵνα οἱ τὸ ἐναντίον φρονοῦντες ἔχωσι πρὸ αὐτῶν οὐχὶ σκιάς, ἀλλὰ τοὺς συγκριμένους ἐκείνους λόγους, ἐφ' ὧν ἐβασίζετο ἡ πεποίθησις ἐνὸς τοῦλάχιστον τῶν πολλῶν καταδικαζόντων τὰ ἐν λόγῳ εἴκοσι νομισματοσήμα.

Δὲν ἔπραξα δ' ὅμως τοῦτο τότε, διότι ὁ σεβαστός μοι σινάδελφος κ. Dressel, ἦτοι αὐτὸς ὁ ἀγοράσας ὥς γνήσια ὑπὲρ τοῦ ἐν Βερολίῳ Μουσείου πέντε τῶν ἐν λόγῳ νομισματοσήμων, συνέστησέ μοι ἵνα ἀναμείνω πρῶτον τὴν δημοσίευσιν ἐκτενοῦς μελέτης ὑπὲρ τῆς ἀντιθέτου γνώμης, ἣν αὐτὸς προητοίμαζε τότε καὶ περὶ ἧς ἐφρόνει ὅτι ἠθελε πείσῃ καὶ ἐμὲ περὶ τούτου. Ἡ ἐργασία αὕτη τοῦ κ. Dressel βραδέως λίαν ἐδημοσιεύθη ἔνεκα τῆς μεγάλης ἐκτάσεως ἣν ἔλαβε κατὰ τὴν συγγραφὴν αὐτῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀνάγνωσις καὶ μελέτη αὐτῆς οὐδό-

λως ἔπεισέ με περὶ τοῦ ὀρθοῦ τῆς γνώμης τοῦ κ. Dressel, οὐδὲ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ παρ' ἄλλων γραφέντα ὑπὲρ τοῦ κιβδήλου ἐφάνησάν μοι καὶ ἐπ' ἐλάχιστον ἱκανὰ ἵνα δείξωσι τὸ κιβδηλον, οὐδὲ τὸ πρωτότυπον τοῦ μόνου τῶν ἐν λόγῳ νομισματοσήμων, ὅπερ ἐν τῷ μεταξὺ εὐηρεστήθη ὁ κάτοχος αὐτοῦ νά μοι ἐγχειρίσῃ ἐπὶ τινα δευτερόλεπτα πρὸς ἐξέτασιν, ἐφάνη μοι γνήσιον, ἀπεφάσισα νὰ δημοσιεύσω ἀμέσως τότε τὴν μελέτην μου, ἀφοῦ μεταφράσω πρῶτον τὸ Ἑλληνικὸν χειρόγραφόν μου εἰς ξένην γλῶσσαν καὶ προσθήσω ἐν αὐτῷ πᾶν ὅ,τι καθίστα ἀναγκαῖον ἢ λεπτομερὲς ἀναίρεσις τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Dressel προταθέντων ἐπιχειρημάτων.

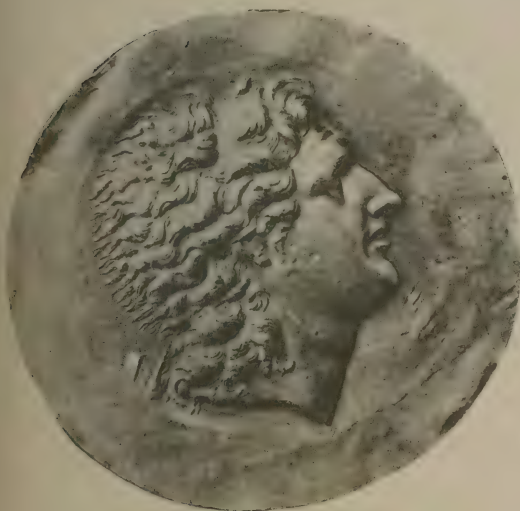
Εὐτυχῶς, ὅτε συνετελέσθη ἡ ἐργασία μου αὕτη, ἐπλήθον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ παρόντος περιοδικοῦ αἱ σπουδαῖαι ἐκείναι τυπογραφικαὶ ἀνωμαλῖαι, ὧν ἕνεκα εἰς μὲν τὰ ἐμοῦ ἐκδοθέντα τρία πρῶτα τεύχη τοῦ ἔτους 1907 δὲν ἐγένετο δυνατόν νὰ δημοσιευθῇ τὸ ἄρθρον μου, ἀλλὰ μέρος μόνον τῶν πινάκων, τὸ δὲ τέταρτον τεῦχος τοῦ 1907, δημοσιεύεται ἐν ἄλλῳ τυπογραφείῳ μόλις νῦν τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1909! Γράφω δ' *εὐτυχῶς*, διότι ἐν τῷ μεταξὺ τὸ κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1908 ταξιδιόν μου πρὸς συγγραφὴν τοῦ Corpus τῶν νομισμάτων τῶν Ἀθηναίων ἔφερέ με καὶ εἰς Βερολῖνον, ἔνθα ἡδυνήθην ἐπὶ μῆνα ὁλόκληρον νὰ ἔχω ἐν πάσῃ ἀνέσει εἰς χεῖράς μου πρὸς μελέτην πέντε τῶν ἐν λόγῳ εἴκοσι περιφήμων νομισματοσήμων τοῦ Ἀβουκίρ.

Ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν ἐντύπωσίς μου ἦτο καὶ πάλιν ὅτι πρόκειται περὶ κιβδήλων. Ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ, ἤρχισεν ἀναδιδομένη ἐκ τῶν καθ' ἑκάστην πρὸ ἐμοῦ, τῇ παρακλήσει μου, παρατιθεμένων νομισματοσήμων, ἰσχυρά τις ἐντύπωσις γνησιότητος, ἣν μήτε ἡ λεπτομερὲς μελέτη, μήτε ὁ πείσμων ὑπ' ἐμοῦ ἔλεγχος τοῦ τεχνικοῦ μέρους ἡδύνατο νὰ διαλύσῃ ἐν τῇ διανοίᾳ μου. Συντόμως δ' εἰπεῖν, τὸ συμπέρασμα τῆς ἐπὶ μῆνα μελέτης μου ταύτης ἦτο τὸ νὰ κλονισθῇ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἡ περὶ τοῦ κιβδήλου τῶν νομισματοσήμων τούτων πεποίθησίς μου, ὥστε τοῦλάχιστον νὰ μὴ ἐπιτρέπηται πλέον εἰς ἐμὲ ἢ ὑποστήριξις τῆς ἀντιθέτου γνώμης. διὸ καὶ ἔσπευσα νὰ παραγγείλω ἐκ Βερολίνου τὴν ἀναστολὴν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ χειρογράφου μου.

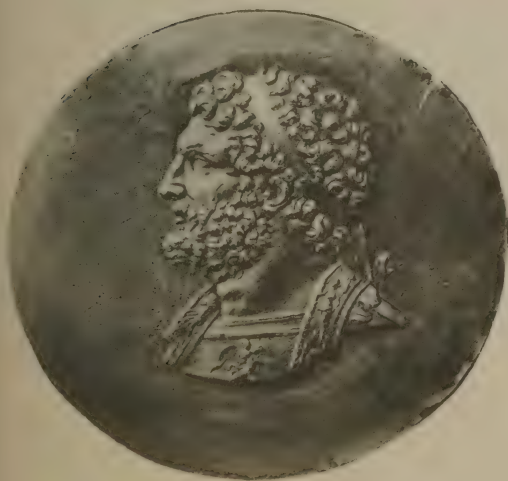
Ἦδη δ' ὅτε ἀπώλεσα τὴν ἐπ' ἐμὲ αὐτὸν πεποίθησιν, ἀγνοῶ ἂν συμβαίνει εἰς ἐμὲ τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς τοῦ συμβάντος ἄλλοτε αὐτῷ τῷ κ. Dressel, προκειμένου περὶ τῶν αὐτῶν νομισματοσήμων, ὅστις,

1

2

3

1

2

3

ΧΡΥΣΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣΗΜΑ «ΑΒΟΥΚΙΡ»

1

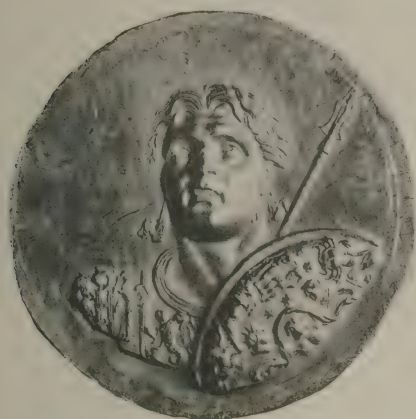

2

3

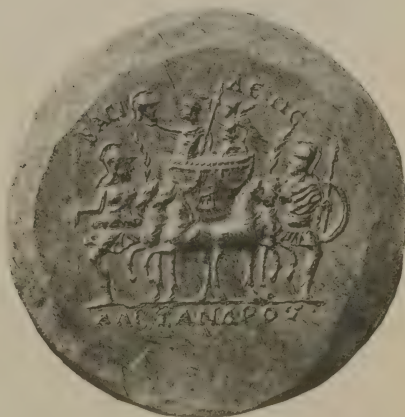
1

2

3

1

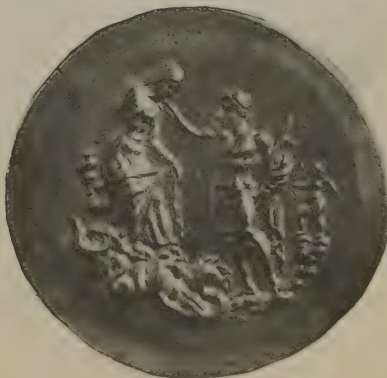
2

3

4

1

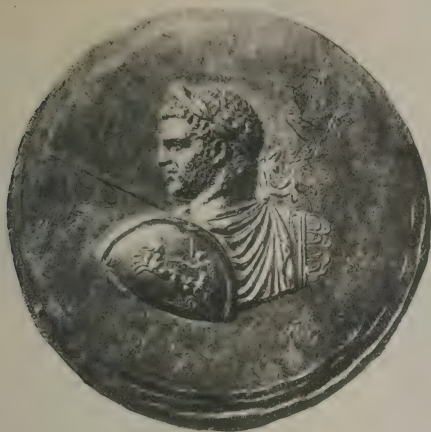

2

3

1

2

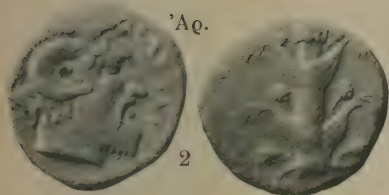
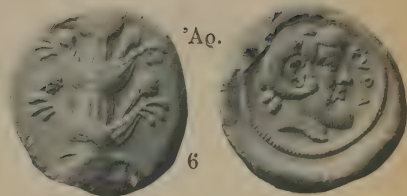
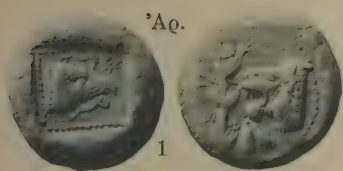

3

4

καθ' ἃ αὐτὸς οὗτος ἔγραψέ μοι, ἀφοῦ ἠγόρασε τέσσαρα τῶν νομισματοσήμων τούτων ἐν πλήρει πεποιθήσει περὶ τῆς γνησιότητος αὐτῶν, ἤρχισε ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ τοῦ γνησίου αὐτῶν εὐθὺς ὡς εἶδεν ἔκτυπα ἕξ τῶν λοιπῶν 16 νομισμάτων. Ἐπίσης ἀγνοῶ ἂν ἔχουσι δίκαιον τινὲς τῶν καὶ νῦν φρονούντων ὡς κίβδηλα τὰ νομισματοσήματα ταῦτα συναδέλφων μου—εἰς οὓς ἀνεκοίνωσα τὴν νέαν ἐντύπωσιν, ἣν ἀπεκόμισα ἐκ τῶν ἐν Βερολίνῳ πρωτοτύπων—λέγοντές μοι, ὅτι μόνῃ ἡ πρώτη ἐντύπωσις εἶναι ἡ ὀρθή, ὅτι δ' ὑπνωτίσθην ὑπὸ τῆς συνεχοῦς θέας τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας τῶν ἐν Βερολίνῳ νομισματοσήμων. Ὅτι δ' ὁμῶς ἀσφαλῶς γνωρίζω εἶναι ὅτι νῦν, ὅτε, ὀρθῶς ἢ ἐσφαλμένως, ἀπώλεσα τὴν ἀκράδαντον πεποίθησιν, ἣν εἶχον σχηματίζει περὶ τοῦ κιβδήλου, ἐπιβάλλεται μοι ὑπὸ στοιχειώδους ἐπιστημονικοῦ καθήκοντος νὰ ὁμολογήσω τοῦτο δημοσίᾳ καὶ νὰ ἀπόσχω πάσης ὑπὲρ τῆς ἐναντίας γνώμης δημοσιεύσεως.

Βεβαίως φρονῶ ὅτι ἡ δημοσίευσις τῆς μελέτης μου ἡδύνατο καὶ νῦν ἐν πλείστοις νὰ θέσῃ εἰς δύσκολον θέσιν τοὺς ὑπερασπίζοντας τὸ γνήσιον τῶν ἐν λόγῳ νομισματοσήμων, διότι, ὡς ἤκουσα καὶ ἐκ τῶν προφορικῶν μου συζητήσεων μετὰ τῶν φρονούντων γνήσια τὰ ἐν λόγῳ νομισματοσήματα, εἰς πλεῖστα τῶν τεθειμένων ζητημάτων καὶ προβλημάτων οὐδεμία ἀπάντησις δυνατὸν νὰ δοθῇ. Ἀλλὰ τοῦτο βεβαίως δὲν ἀποδεικνύει καὶ τὸ κίβδηλον τῶν ἐν λόγῳ μνημείων, ἅτινα ὡς μὴ νομίσματα, οὐ μόνον δὲν δύνανται νὰ κριθῶσι κατὰ τοὺς περὶ τῶν νομισμάτων κανόνας, ἀλλὰ καὶ ἀνήκουσιν εἰς τάξιν μνημείων ἐλάχιστα ἡμῖν γνωστήν. Ἀλλως δὲ ἤδη ὁ κ. Dressel ἔδειξε διὰ τῆς μελέτης αὐτοῦ, ὅτι δυνατὸν νὰ λυθῶσιν ἐπιστημονικῶς τινὲς τῶν ἐν λόγῳ πολυπληθῶν ἀποριῶν, τοῦτο δὲ παρέχει τὴν ἐλπίδα ὅτι καὶ ἄλλαι δυνατὸν ἐν τῷ μέλλοντι ὁμοίως νὰ λυθῶσιν, ἂν μάλιστα πλουτισθῇ ἡ ἐν λόγῳ νέα κατηγορία νομισματομόρφων μνημείων.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει νῦν χαίρω τὸ ἐπ' ἐμοὶ εἰλικρινῶς ἀντὶ νὰ λυθῶμαι ἐπὶ τῇ ἣν νῦν φρονῶ προσωπικῇ μου ἀποτυχίᾳ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ. Χαίρω δὲ διότι δι' αὐτῆς ἐξαίρεται ἡ ἐπιστημονικὴ ἀξία ἐκείνου, ὅστις εἶχε τὸ θάρρος, παρὰ τὴν τότε περὶ τοῦ ἐναντίου γενικῶς ἐπικρατοῦσαν πεποίθησιν, νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀντὶ κολοσσίου ποσοῦ ἀγορὰν μέρους τῶν νομισματοσήμων πρὸς πλουτισμὸν τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ τελοῦντος Μουσείου.

I. N. ΣΒΟΡΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Ι' ΤΟΜΟΥ

TABLE DES MATIÈRES

CONTENUES DANS LE

JOURNAL INTERNATIONAL D'ARCHÉOLOGIE NUMISMATIQUE

TOME DIXIÈME

Quatrième trimestre 1907

	Pages
I. Ν. ΣΒΟΡΩΝΟΣ, Ἑρμιονίδος Ἀλιεῖς οἱ ἐκ Τίρυνθος καὶ τὰ νομίσματα αὐτῶν (<i>Planche</i> II)	5— 34
— — Εὖρημα Σοφικοῦ Ἐπιδαυρίας (<i>Planche</i> I)	35— 46
Κ. Μ. ΚΩΑΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, Βυζαντινὰ μολυβδόβουλα ἐν τῷ Ἐθνικῷ Νομισματικῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν (συμπληρωματικὸς κατάλογος, συνέχεια καὶ τέλος)	47—112
Γ. Π. ΒΕΓΛΕΡΗ, Τὸ μολυβδόβουλον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Δαβίδ τοῦ Κομνηνοῦ (<i>Planche</i> III)	113—156
I. Ν. ΣΒΟΡΩΝΟΥ, Μικρὰ πάρεργα.— Α'. Νόμισμα Δηριέων τῆς Ἀκαρνανίας.— Β'. Τλη... καὶ Λίνον τῆς Ἑλλησποντίας ἢ Λίλαιον τῆς Βιθυνίας.— Γ'. Μναιαῖον Πτολεμαίου Ε', κοπὲν ὑπὸ Σκόπα τοῦ Αἰτωλοῦ	157—162
— — Ἐκθεσις περὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Νομισμ. Μουσείου καὶ τῆς ἰδιαίτερας νομισματικῆς συλλογῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου μετὰ περιγραφικοῦ καταλόγου τῶν προσκτημάτων κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1906—1907 (<i>Planches</i> IV, V, VI et VII)	163—268

- A. BLANCHET, Une monnaie de fer. Athènes ou
Mégare? (1 *vignette*). 269—272
- A. DIEUDONNÉ, Les sigles littérales des monnaies
d'Antioche et autres villes de Syrie à l'é-
poque impériale 273—286
- J. N. SVORONOS, Les médaillons d'or provenant
de Tarse et d'«Aboukir» (*Planches* VIII,
IX, X, XI, XII, XIII, XIV (309-371)
- G. KARO, Die Spiese der Rhodopis 287—294 καὶ 367
- A. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ, Ἀνάθημα Ἀμπελιωτῶν Κυρη-
ναίων ἐν Δελφοῖς, καυλὸς σιλφίου (Πί-
ναξ XV). 295—310 καὶ 368
- W. THIELE, Prägstätten unrer Severus Alexander . 311—332
- Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, Βυζαντιακὸν φυλακτήριον . . . 333—334
- N. БЕН, Ἀναγνώσεις καὶ κατατάξεις Βυζαντιακῶν μολυ-
βδοβούλλων (Ἀνακοίνωσις πρώτη) 335—336
- I. N. ΣΒΟΡΩΝΟΥ, Τὰ νομίσματα τοῦ Ἀβονκίρ 309—371

GETTY CENTER LIBRARY

3 3125 00692 6691

